

2000
ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΓΕΩΡΓ. Μ. ΧΡΥΣΑΦΙΔΗΣ

Τ. ΜΟΥΤΖΟΠΟΥΛΟΥ 57

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

ΕΣΧΟΛΙΑΣΜΕΝΑΙ ΚΑΙ ΗΡΜΗΝΕΥΜΕΝΑΙ

ΥΠΟ

Α. Ξ. ΚΑΡΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Πρώην γυμνασιάρχου

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΛΕΩΝΗ

16 — Όδου Περικλέους — 16

1917

17281

ΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ὁ Οἰδίπους, τυφλὸν ὄργανον τοῦ πεπρωμένου, ἀγνοῶν ἀπέκτεινε τὸν πατέρα Λαίον καὶ ἔγημε τὴν μητέρα Ἰοκάστην. Ἐκ τοῦ μισθοῦ τούτου γάμου ἐγεννήθησαν τέσσαρα τέκνα, ὁ Ἔτεοκλῆς καὶ Πολυνείκης, ἡ Ἀντιγόνη καὶ Ἰσμήνη. Ἀποκαλυφθεῖσας δὲ τῆς ἀληθείας ἡ μὲν Ἰοκάστη ἀπήγατο, ὁ δὲ Οἰδίπους τυφλώσας ἑαυτὸν ἀπέθανεν (50). Τούτου οἱ υἱοὶ περὶ τῆς βασιλείας ἤρισαν, καὶ ὁ μὲν Ἐτεκλῆς ἀπῆλασε τὸν Πολυνείκη, οὗτος δὲ γαμβρὸς γενόμενος Ἀδράστου τοῦ βασιλέως τοῦ Ἄργους ἐπανῆλθε μετὰ στρατοῦ Ἀργείων. Ἐπτὰ ἡγεμόνες ἤγον αὐτόν, ὧν εἷς ὁ Πολυνείκης. Ἐκαστος τούτων ἐτάχθη ἀπέναντι μιᾶς τῶν ἑπτὰ τῶν Θηβῶν πυλῶν, ἃς ἑπτὰ Θηβαῖοι ἥρωες ὑπερήσπιζον. Οἱ δύο ἀδελφοὶ ἦσαν περὶ τὴν αὐτὴν πύλην, καὶ μάχης γενομένης ἀπέκτειναν ἀλλήλους. Μετὰ τοῦτο τὴν ἀρχὴν ἀνέλαβεν ὁ Κρέων ἀδελφὸς τῆς Ἰοκάστης. Οὗτος, ἀφοῦ ὁ υἱὸς Μεγαρεὺς προσήνεγκεν ἑαυτὸν θῦμα τῷ Ἄρει κατὰ συμβουλήν τοῦ Τειρεσίου, ἐνίκησε τοὺς Ἀργεῖους. Ἐντεῦθεν ἄρχεται ἡ προκειμένη τραγωδία περιέχουσα τὸν πρόλογον, πέντε ἐπεισόδια καὶ τὴν ἔξοδον. Μεταξὺ τούτων ὑπάρχουσιν ἕξ χορικά, δηλ. ἡ πάροδος καὶ πέντε στάσιμα. Ὑπάρχουσι καὶ δύο κομμοί.

Ἄριστοφάνους¹ γραμματικοῦ ὑπόθεσις.

Ἀντιγόνη παρὰ τὴν πρόσταξιν τῆς πόλεως θάψασα τὸν Πολυνείκην, ἐφωράθη καὶ εἰς μνημεῖον κατάγειον ἐντεθεῖσα παρὰ τοῦ Κρέοντος ἀνήρηται· ἐφ' ἧ καὶ Αἴμων δυσπαθήσας διὰ τὸν

¹ Ἄριστοφάνης ὁ Βυζάντιος, σοφὸς γραμματικὸς, ἐπιστάτης τῆς βιβλιοθήκης τῆς Ἀλεξανδρείας, ζῶν περὶ τὸ 240 π. Χ., ἔγραψεν ὑποθέσεις τῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ σωζομένων τραγωδιῶν.

εἰς αὐτὴν ἔρωτα ξίφει ἑαυτὸν διεχειρίσατο· ἐπὶ δὲ τῷ τούτου θανάτῳ καὶ ἡ μήτηρ Εὐρυδίκη ἑαυτὴν ἀνεΐλεν.

Ἡ μὲν σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Θήβαις ταῖς Βοιωτικαῖς· ὁ δὲ χορὸς συνέστηκεν ἐξ ἐπιχωρίων γερόντων. προλογίζει Ἄντιγόνη. ὑπόκειται δὲ τὰ πράγματα ἐπὶ τῶν Κρέοντος βασιλείων. τὸ δὲ κεφάλαιόν ἐστι τάφος Πολυνείκους καὶ Ἄντιγόνης ἀναίρεσις καὶ θάνατος Αἴμονος καὶ μόρος Εὐρυδίκης, τῆς Αἴμονος μητρός. Φασὶ δὲ τὸν Σοφοκλέα ἠξιῶσθαι τῆς ἐν Σάμῳ στρατηγίας, εὐδοκιμήσαντα ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς Ἄντιγόνης.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΙΣΜΗΝΗ

ΧΩΡΟΣ ΘΗΒΑΙΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΚΡΕΩΝ

ΦΥΛΑΞ

ΑΙΜΩΝ

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

ΑΓΓΕΛΟΣ

ΕΥΡΥΔΙΚΗ

Ὁ μὲν πρωταγωνιστὴς ὑπεδίετο τὴν Ἄντιγόνην, τὸν Τειρεσίαν καὶ τὴν Εὐρυδίκην, ὁ δὲ δευτεραγωνιστὴς τὴν Ἰσμήνην, τὸν φύλακα, τὸν Αἴμονα, τὸν ἄγγελον καὶ τὸν ἐξάγγελον, ὁ δὲ τριταγωνιστὴς τὸν Κρέοντα.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ᾠ κοινὸν ἀπτάδελφον Ἰσμήνης κάρα,
ἄρ' οἴσθ' ὅ,τι Ζεὺς τῶν ἀπ' Οἰδίπου κακῶν
ὁποῖον οὐχὶ νῶν ἔτι ζῶσαιν τελεῖ ;
οὐδὲν γὰρ οὔτ' ἀλγεινὸν οὔτ' ἀτήρ' ἄπερ
οὔτ' αἰσχρὸν οὔτ' ἀτιμον ἔσθ', ὁποῖον οὐ
τῶν σῶν τε κἀμῶν οὐκ ὅπωπ' ἐγὼ κακῶν.
καὶ νῦν τί τοῦτ' αἶ φασι πανδήμῳ πόλει
κῆρυγμα θεῖναι τὸν στρατηγὸν ἀρτίως ;
ἔχεις τι κεισῆκουσας ; ἢ σε λανθάνει
πρὸς τοὺς φίλους στεῖχοντα τῶν ἐχθρῶν κακά ;

ΙΣΜΗΝΗ

ἔμοι μὲν οὐδεις μῦθος, Ἀντιγόνη, φίλων
οὔτ' ἠδὺς οὔτ' ἀλγεινὸς ἴκετ', ἐξ ὅτου
δυοῖν ἀδελφοῖν ἐστερηθήμεν δύο,
μιᾶ θανόντων ἡμέρα διπλῆ χειρί·
ἐπεὶ δὲ φροῦδός ἐστιν Ἀργείων στρατὸς
ἐν νυκτὶ τῇ νῦν, οὐδὲν οἶδ' ὑπέρτερον
οὔτ' εὐτυχοῦσα μᾶλλον οὔτ' ἀτωμένη.
ANT. ἦδη καλῶς, καὶ σ' ἐκτὸς αὐλείων πυλῶν
τοῦδ' οὔνεκ' ἐξέπεμπον, ὡς μόνη κλύοις.
ISM. τί δ' ἔστι ; δηλοῖς γάρ τι καλχαίνουσ' ἔπος.
ANT. οὐ γὰρ τάφου νῶν τὸ κασιγνήτω Κρέων
τὸν μὲν προτίσας, τὸν δ' ἀτιμάσας ἔχει ;
Ἔτεοκλέα μὲν, ὡς λέγουσι, σὺν δίκῃ
χρησθεῖς δικαία καὶ νόμῳ κατὰ χθονὸς

- ἔκρυψε τοῖς ἔνερθεν ἔντιμον νεκροῖς· 25
 τὸν δ' ἀθλίως θανόντα Πολυνεΐκους νέκυν
 ἄστοισί φασιν ἔκκεκρηῦχθαι τὸ μὴ
 τάφῳ καλύψαι μηδὲ κοκῦσαι τινα,
 ἔᾶν δ' ἄταφον, ἄκλαυτον, οἰωνοῖς γλυκὴν
 θησαυρὸν εἰσορῶσι πρὸς χάριν βορᾶς. 30
 τοιαῦτά φασι τὸν ἀγαθὸν Κρέοντα σοὶ
 κᾶμοί, λέγω γὰρ κᾶμέ, κηρύξαντ' ἔχειν
 καὶ δεῦρο νεῖσθαι ταῦτα τοῖσι μὴ εἰδόσιν
 σαφῆ προκηρύξοντα, καὶ τὸ πρᾶγμ' ἄγειν
 οὐχ ὡς παρ' οὐδέν, ἀλλ' ὅς ἂν τούτων τι δρᾷ, 35
 φόνον προκεῖσθαι δημόλευστον ἐν πόλει.
 οὕτως ἔχει σοὶ ταῦτα, καὶ δεῖξεις τάχα
 εἴτ' εὐγενὴς πέφυκας εἴτ' ἐσθλῶν κακῆ.
- ΙΣΜ. τί δ', ὦ ταλαῖφρον, εἰ τὰδ' ἐν τούτοις, ἐγὼ
 λύουσ' ἂν εἴθ' ἄπτουσα προσθείμην πλέον ; 40
- ΑΝΤ. εἰ ξυμπονήσεις καὶ ξυνεργάσει σκόπει.
- ΙΣΜ. ποῖόν τι κινδύνευμα ; ποῖ γνώμης ποτ' εἶ ;
- ΑΝΤ. εἰ τὸν νεκρὸν ξὺν τῆδε κουφιεῖς χερσί.
- ΙΣΜ. ἦ γὰρ νοεῖς θάπτειν σφ', ἀπόρητον πόλει ;
- ΑΝΤ. τὸν γοῦν ἕμὸν καὶ τὸν σόν, ἦν σὺ μὴ θέλῃς, 45
 ἀδελφόν· οὐ γὰρ δὴ προδοῦσ' ἄλώσομαι.
- ΙΣΜ. ὦ σχετλία, Κρέοντος ἀντειρηκότος ;
- ΑΝΤ. ἀλλ' οὐδὲν αὐτῷ τῶν ἕμῶν μ' εἴργειν μέτα.
- ΙΣΜ. οἴμοι· φρόνησον, ὦ κασιγνήτη, πατῆρ
 ὡς νῶν ἀπεχθῆς δυσκλεῆς τ' ἀπώλετο, 50
 πρὸς αὐτοφώρων ἀμπλακημάτων διπλᾶς
 ὄψεις ἀράξας αὐτὸς αὐτουργῶ χερσί·
 ἔπειτα μήτηρ καὶ γυνή, διπλοῦν ἔπος,
 πλεκταῖσιν ἀρτάναισι λοβᾶται βίον·
 τρίτον δ' ἀδελφῶ δύο μίαν καθ' ἡμέραν 55
 αὐτοκτονοῦντε τὸ ταλαιπώρω μόρον
 κοινὸν κατειργάσαντ' ἐπ' ἀλλήλοιν χερσῖν.
 νῦν αὖ μόνα δὴ νῶ λειμιμένα σκόπει

- ὄσφ κάκιστ' ὀλούμεθ', εἰ νόμου βία
 ψῆφον τυράννων ἢ κράτη παρεξίμεν. 60
- ἄλλ' ἐννοεῖν χρῆ τοῦτο μέν, γυναῖχ' ὅτι
 ἔφρυμεν ὡς πρὸς ἄνδρας οὐ μαχουμένα·
 ἔπειτα δ' οὐνεκ' ἀρχόμεσθ' ἐκ κρεισσόνων,
 καὶ ταῦτ' ἀκούειν κἄτι τῶνδ' ἄλγισα.
 ἐγὼ μὲν οὖν αἰτοῦσα τοὺς ὑπὸ χθονὸς 65
 ξύγγνοιαν ἴσχειν, ὡς βιάζομαι τάδε,
 τοῖς ἐν τέλει βεβῶσι πείσομαι. τὸ γὰρ
 περισσὰ πράσσειν οὐκ ἔχει νοῦν οὐδένα.
- ANT. οὐτ' ἂν κελεύσαιμι' οὐτ' ἂν, εἰ θέλοις ἔτι
 πράσσειν, ἐμοῦ γ' ἂν ἠδέως δρώης μετά. 70
 ἄλλ' ἴσθ', ὅποιά σοι δοκεῖ· κείνον δ' ἐγὼ
 θάψω. καλὸν μοι τοῦτο ποιούσῃ θανεῖν.
 φίλη μετ' αὐτοῦ κείσομαι, φίλου μετά,
 ὅσια πανουργήσασ', ἐπεὶ πλείων χρόνος,
 ὃν δεῖ μ' ἀρέσκειν τοῖς κάτω τῶν ἐνθάδε. 75
 ἐκεῖ γὰρ αἰεὶ κείσομαι. σοὶ δ' εἰ δοκεῖ,
 τὰ τῶν θεῶν ἐντιμ' ἀτιμάσασ' ἔχε.
- ISM. ἐγὼ μὲν οὐκ ἄτιμα ποιοῦμαι, τὸ δὲ
 βία πολιτῶν δρᾶν ἔφυν ἀμήχανος.
- ANT. σὺ μὲν τάδ' ἂν προὔχοι'. ἐγὼ δὲ δὴ τάφον 80
 χάσσοις' ἀδελφῶ φίλτάτῳ πορεύσομαι.
- ISM. οἴμοι ταλαίνης, ὡς ὑπερδέδοικά σου.
- ANT. μή μου προτάρβει· τὸν σὸν ἐξόρθου πότμον.
- ISM. ἄλλ' οὖν προμηνύσῃς γε τοῦτο μηδεὶ
 τοῦργον, κρυφῆ δὲ κεῦθε, σὺν δ' αὐτως ἐγὼ. 85
- ANT. οἴμοι, καταύδα· πολλὸν ἐχθίων ἔσει
 σιγῶσ', ἐὰν μὴ πᾶσι κηρύξῃς τάδε.
- ISM. θερμὴν ἐπὶ ψυχροῖσι καρδίαν ἔχεις.
- ANT. ἄλλ' οἶδ' ἀρέσκουσ', οἷς μάλισθ' ἀδεῖν με χερή.
- ISM. εἰ καὶ δυνησεί γ'· ἄλλ' ἀμηγάνων ἐρῶς. 90
- ANT. οὐκοῦν, ὅταν δὴ μὴ σθένω, πεπαύσομαι.
- ISM. ἀρχὴν δὲ θηρᾶν οὐ πρέπει τἀμήχανα.

- ΑΝΤ. εἰ ταῦτα λέξεις, ἔχθαρεῖ μὲν ἔξ ἔμοῦ,
 ἔχθρὰ δὲ τῶ θανόντι προσκίσει νέκυι.
 ἀλλ' ἔα με καὶ τὴν ἔξ ἔμοῦ δυσβουλίαν 95
 παθεῖν τὸ δεινὸν τοῦτο· πείσομαι γὰρ οὐ
 τοσοῦτον οὐδέν, ὥστε μὴ οὐ καλῶς θανεῖν.
- ΙΣΜ. ἀλλ' εἰ δοκεῖ σοι, στείχε· τοῦτο δ' ἴσθ', ὅτι
 ἄνους μὲν ἔρχει, τοῖς φίλοις δ' ὀρθῶς φίλη.

ΧΟΡΟΣ

Στροφή α'.

- ἀκτὶς ἀελίου, τὸ κάλ- 100
 λιστον ἑπταπύλω φανέν
 Θήβα τῶν προτέρων φάος,
 ἐφάνθησ ποτ' ὦ χρυσέας
 ἀμέρας βλέφαρον, Διο-
 καίων ὑπὲρ ὀρέθρων μολοῦσα, 105
 τὸν λεύκασπιν Ἀργόθεν
 φῶτα βάντα πανσαγία
 φυγάδα πρόδρομον ὄξυτέρω
 κινήσασα χαλινῶ·
- ὄν ἐφ' ἡμέτερα γὰ Πολυνείκης, 110
 ἄρθεις νεικέων ἔξ ἀμφιλόγων,
 ἦγαγε· κείνος δ' ὄξευ κλάζων
 αἰετὸς εἰς γᾶν ὡς ὑπερέπτα,
 λευκῆς χιόνος πτέρυγι στεγανός,
 πολλῶν μεθ' ὄπλων 115
 ξύν θ' ἵπποκόμοις κορύθεσιν.

Ἀντιστροφή α'.

- στάς δ' ὑπὲρ μελάνθρων φονώ-
 σαισιν ἀμφιχανῶν κύκλω
 λόγχαις ἑπταπύλω στόμα
 ἔβα, πρὶν ποθ' ἀμετέρων 120
 αἰμάτων γένυσιν πληρω-

θῆναι καὶ στεφάνωμα πύργων
 πευκάενθ' Ἡφαιστον ἔλειν.
 τοῖος ἄμφι νῶτ' ἐτάθη
 πάταγος Ἄρεος, ἀντιπάλου
 δεισχείρωμα δράκοντος.

125

Ζεὺς γὰρ μεγάλης γλώσσης κόμπους
 ὑπερχθαίρει, καὶ σφας ἔσιδὼν
 πολλῶ θεύματι πρᾶσνισσομένους
 χρυσοῦ, Καπανῆ στυγερώπην
 παλιῶ ῥιπτεῖ πυρὶ βαλβίδων
 ἀπ' ἔκκρων, ἦδη
 νίκηγ ὀρμῶντ' ἀλαλάξαι.

Στροφή β'.

ἀντιτυπεῖ δ' ἐπὶ γᾶ, πέσε τ' αἰθαλωθεῖς
 πυρφόρος ὅς τότε μαινομένα ξὺν ὀρμῶ
 βακχεύων ἐπέπνει
 ῥιπαῖς ἐχθίστων ἀνέμων·
 εἶχε δ' ἄλλα τὰ μὲν·
 ἄλλα δ' ἐπ' ἄλλοις ἐπενώμα στυφελίζων μέγας Ἄ
 δεξιόσειρος.

ἐπὶ λογαγοὶ γὰρ ἐφ' ἐπὶ πύλαις
 ταχθέντες ἴσοι πρὸς ἴσους ἔλιπον
 Ζηνὶ τροπαίῳ πάγκαλκα τέλη,
 πλὴν τοῖν στυγεροῖν, ὦ πατρός ἐνός
 μητρόσ τε μᾶς φύντε καθ' αὐτοῖν
 δικρατεῖς λόγχας στήσαντ' ἔχeton
 καινοῦ θανάτου μέρος ἄμφω.

Ἀντιστροφή β'.

ἄλλα γὰρ ἅ μεγαλῶνυμος ἦλθε Νίκα
 τᾶ πολυαρμάτῳ ἀντιχαρεῖσα Θήβα,
 ἐκ μὲν δὴ πολέμων
 τῶν νῦν θέσθε λημοσύναν,

θεῶν δὲ ναοὺς χοροῖς
 παννυχίους πάντας ἐπέλθωμεν, ὁ Θήβας δ' ἐλελίχθων
 Βάκχιος ἄρχοι.
 ἀλλ' ὕδε γὰρ δὴ Κρέων ὁ Μενουκίεος 155
 βασιλεὺς χώρας τῆσδε νεοχμὸς
 νεαραῖσι θεῶν ἐπὶ συντυχίαις
 χωρεῖ, τίνα δὲ μῆτιν ἐρέσσω,
 ὅτι σύγκλητον τήνδε γερόντων
 προύθετο λέσχην, 160
 κοινῷ κπούνματι πέμψας :

ΚΡΕΩΝ

ἄνδρες, τὰ μὲν δὴ πόλεος ἀσφαλῶς θεοὶ
 πολλῷ σάλῳ σείσαντες, ὥρθωσαν πάλιν·
 ὑμᾶς δ' ἐγὼ πομποῖσιν ἐκ πάντων δίχα
 ἔστειλ' ἰκέσθαι, τοῦτο μὲν τὰ Λαίου 165
 σέβοντας εἰδῶς εὖ θρόνων αἰεὶ κράτη,
 τοῦτ' αὖθις, ἥνικ' Οἰδίπους ὥρθου πόλιν,
 κἄπει διώλετ', ἀμφὶ τοὺς κείνων ἔτι
 παῖδας μένοντας ἐμπέδοις φρονήμασιν.
 ὅτ' οὖν ἐκεῖνοι πρὸς διπλῆς μοίρας μίαν 170
 καθ' ἡμέραν ὤλοντο, παίσαντές τε καὶ
 πληγέντες, αὐτόχειρι σὺν μιάσματι,
 ἐγὼ κράτη δὴ πάντα καὶ θρόνους ἔχω
 γένους κατ' ἀγχιστεία τῶν ὀλωλότων.
 ἀμήχανον δὲ παντὸς ἀνδρὸς ἐκμαθεῖν 175
 ψυχὴν τε καὶ φρόνημα καὶ γνώμην, πρὶν ἂν
 ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν ἐντριβῆς φανῆ.
 ἔμοι γάρ, ὅστις πᾶσαν εὐθύνων πόλιν
 μὴ τῶν ἀρίστων ἀπιεταὶ βουλευμάτων,
 ἀλλ' ἐκ φόβου του γλῶσσαν ἐγκλήσας ἔχει, 80
 κάκιστος εἶναι νῦν τε καὶ πάλαι δοκεῖ.
 καὶ μείζον' ὅστις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας
 φίλον νομίζει, τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ἐγὼ γάρ, ἴστω Ζεὺς ὁ πάνθ' ὀρώων ἀει,
 οὔτ' ἂν σιωπήσαιμι, τὴν ἄτην ὀρώων
 στείχουσαν ἀστοῖς ἀντὶ τῆς σωτηρίας,
 οὔτ' ἂν φίλον ποτ' ἄνδρα δυσμενῆ χθονὸς
 θεῖμην ἑμαυτῶ, τοῦτο γινώσκων, ὅτι
 ἦδ' ἐστὶν ἡ σώζουσα, καὶ ταύτης ἐπι
 πλέοντες ὀρθῆς τοὺς φίλους ποιούμεθα.
 τοιοῖσδ' ἐγὼ νόμοισι τήνδ' αὔξω πόλιν.
 καὶ νῦν ἀδελφὰ τῶνδε κηρύξας ἔχω
 ἀστοῖσι παιδῶν τῶν ἀπ' Οἰδίποιο πέρι·
 Ἐτεοκλέα μὲν, ὃς πόλεως ὑπερμαχῶν
 ὄλωλε τῆσδε, πάντ' ἀριστεύσας δόρει,
 τάφῳ τε κρύψαι καὶ τὰ πάντ' ἀφαγνίσαι,
 ἃ τοῖς ἀρίστοις ἔρχεται κάτω νεκροῖς·
 τὸν δ' αὖ ξύναιμον τοῦδε, Πολυνείκην λέγω,
 ὃς γῆν πατρώαν καὶ θεοὺς τοὺς ἐγγενεῖς
 φυγὰς κατελθὼν ἠθέλησε μὲν πυρὶ
 προῆσαι κατάκρας, ἠθέλησε δ' αἵματος
 κοινοῦ πάσασθαι, τοὺς δὲ δουλώσας ἄγειν,
 τοῦτον πόλει τῆδ' ἐκκεκήρυκται τάφῳ
 μήτε κτερίζειν μήτε κωκῦσαί τινα,
 εἴαν δ' ἄθραπτον, καὶ πρὸς οἰωνῶν δέμας
 καὶ πρὸς κυνῶν ἀδεστὸν αἰκισθῆν τ' ἰδεῖν.
 τοιόνδ' ἐμὸν φρόνημα, κοῦποτ' ἔκ γ' ἐμοῦ
 τιμὴν προέξουσ' οἱ κακοὶ τῶν ἐνδίκων.
 ἀλλ' ὅστις εὖνους τῆδε τῆ πόλει, θανῶν
 καὶ ζῶν ὁμοίως ἐξ ἐμοῦ τιμήσεται.

ΧΟΙ σοὶ ταῦτ' ἀρέσκει, παῖ Μενεικέως Κρέον
 τὸν τῆδε δύσνον κὰς τὸν εὐμενῆ πόλει.
 νόμῳ δὲ χρῆσθαι παντί πού γ' ἔνεστί σοι
 καὶ τῶν θανόντων χάποσοι ζῶμεν πέρι.

ΚΡ. ὡς ἂν σκοποὶ νῦν ἦτε τῶν εἰρημμένων.

ΧΟΙ νεωτέρῳ τῷ τοῦτο βασιτάζειν πρόθεσ.

ΚΡ. ἄλλ' εἴς' ἐτοῖμοι τοῦ νεκροῦ γ' ἐπίσκοποι.

τί δῆτ' ἂν ἄλλω τοῦτ' ἐπεντέλλοις ἔτι ;
 τὸ μὴ ἴπιχωρεῖν τοῖς ἀπιστοῦσιν τάδε.
 οὐκ ἔστιν οὕτω μῶρος, ὃς θανεῖν ἐρᾷ. 220
 καὶ μὴν ὁ μισθός γ' οὗτος· ἄλλ' ὑπ' ἐλπίδων
 ἄνδρας τὸ κέρδος πολλάκις διώλεσεν.

ΦΥΛΑΞ

ἄναξ, ἐρῶ μὲν οὐχ, ὅπως τάχους ὑπο
 δύσπνους ἰκάνω, κοῦφον ἐξάρας πόδα.
 πολλές γὰρ ἔσχον φροντίδων ἐπιστάσεις, 225

ὁδοῖς κυκλῶν ἑμαυτὸν εἰς ἀναστροφὴν.
 ψυχὴ γὰρ ἠὔδα πολλά μοι μυθουμένη·
 τάλας, τί χωρεῖς οἱ μολῶν δώσεις δίκην ;
 τλήμων, μένεις αὔ ; κεῖ τὰδ' εἴσεται Κρέων
 ἄλλου παρ' ἀνδρός, πῶς σὺ δῆτ' οὐκ ἀλγυνεῖ ; 230

τοιαῦθ ἐλίσσων ἦνυτον σχολῇ βραδύς,
 χούτως ὁδὸς βραχεῖα γίγνεται μακρά.
 τέλος γε μέντοι δεῦρ' ἐνίκησεν μολεῖν
 σοί. κεῖ τὸ μηδὲν ἐξερῶ, φράσω δ' ὅμως·
 τῆς ἐλπίδος γὰρ ἔρχομαι δεδραγμένος, 235
 τὸ μὴ παθεῖν ἂν ἄλλο πλὴν τὸ μόρσιμον.

P. τί δ' ἔστιν, ἀνθ' οὗ τήνδ' ἔχεις ἀθυμίαν ;
 ΥΛ. φράσαι θέλω σοι πρῶτα τάμαυτοῦ· τὸ γὰρ
 πρᾶγμ' οὔτ' ἔδρασ' οὔτ' εἶδον ὅστις ἦν ὁ δρῶν,
 οὐδ' ἂν δικαίως ἐς κακὸν πέσοιμί τι. 240

P. εὔ γε στοχάζει κάποφράγνυσαι κύκλω
 τὸ πρᾶγμα· δηλοῖς δ' ὥς τι σημανῶν νέον.
 ΚΥΛ. τὰ δεινὰ γάρ τοι προστίθησ' ὄκνον πολύν.
 ΣΡ. οὐκουν ἐρεῖς ποτ', εἴτ' ἀπαλαχθεῖς ἄπει ;
 ΥΛ. καὶ δὴ λέγω σοι· τὸν νεκρὸν τις ἀρτίως 245
 θάψας βέβηκε καπὶ χρωτὶ διψίαν
 κόνιν παλύνας κάφαριστεύσας αἰ χροί.

KP. τί φῆς ; τίς ἀνδρῶν ἦν ὁ τολμήσας τάδε ;
 ΦΥΛ. οὐκ οἶδ'· ἐκεῖ γὰρ οὔτε που γενῆδος ἦν

- πλῆγμ', οὐ δικέλλης ἐκβολή· στύφλος δὲ γῆ 250
 καὶ χέρσος ἄρρωξ οὐδ' ἐπημαξευμένη
 τροχοῖσιν, ἀλλ' ἄσημος οὐρογάτης τις ἦν.
 ὅπως δ' ὁ πρῶτος ἡμῖν ἡμεροσκόπος
 δείκνυσι, πᾶσι θαῦμα δυσχερὲς παρῆν.
 ὁ μὲν γὰρ ἠφάνιστο, τυμβήρης μὲν οὐ, 255
 λεπτή δ', ἄγος φεύγοντος ὥς, ἐπῆν κόνις,
 σημεῖα δ' οὔτε θηρὸς οὔτε του κυνῶν
 ἐλθόντος, οὐ σπάσαντος ἐξεφαίνετο.
 λόγοι δ' ἐν ἀλλήλοισιν ἐρρόθουν κακοί,
 φύλαξ ἐλέγχων φύλακα, κἄν ἐγίγνετο 260
 πληγῇ τελευτῶσ' οὐδ' ὁ καλύσων παρῆν·
 εἷς γὰρ τις ἦν ἕκαστος οὐξειργασμένος,
 κοῦδεις ἐναργής, ἀλλ' ἔφευγε μὴ εἰδέναι.
 ἦμεν δ' ἔτοιμοι καὶ μύδρους αἶρειν χεροῖν
 καὶ πῦρ διέρπειν καὶ θεοὺς ὀρκωμοτεῖν, 265
 τὸ μῆτε δρᾶσαι μῆτε τῷ ξυνειδέναι
 τὸ πρᾶγμα βουλευσάντι μῆτ' εἰργασμένῳ.
 τέλος δ', ὅτ' οὐδὲν ἦν ἐρευνῶσιν πλέον,
 λέγει τις εἷς, ὃς πάντας ἐς πέδον κάρα
 νεῦσαι φόβῳ προὔτρεψεν· οὐ γὰρ εἶχομεν 270
 οὔτ' ἀντιφωνεῖν, οὔθ' ὅπως δρῶντες καλῶς
 πράξαμεν. ἦν δ' ὁ μῦθος, ὡς ἀνοιστέον
 σοὶ τοῦργον εἶη τοῦτο κοῦχλὶ κρυπτέον.
 καὶ ταῦτ' ἐνίκαι, κἀμὲ τὸν δυσδαίμονα
 πάλος καθαιρεῖ τοῦτο τᾶγαθὸν λαβεῖν. 275
 πάρειμι δ' ἄκων οὐχ ἔκοῦσιν, οἶδ' ὅτι·
 στέργει γὰρ οὐδεις ἄγγελον κακῶν ἐπῶν.
 ΧΟΡ. ἀναξ, ἐμοί τοι, μὴ τι καὶ θεήλατον
 τοῦργον τόδ', ἧ ξύννοια βουλεύει πάλαι.
 ΚΡ. παῦσαι πρὶν ὀργῆς καὶ με μεστῶσαι λέγων. 280
 μὴ φευρεθῆς ἄνους τε καὶ γέρων ἅμα.
 λέγεις γὰρ οὐκ ἀνεκτά, δαίμονας λέγων
 πρόνοιαν ἴσχειν τοῦδε τοῦ νεκροῦ πέρι.

πότερον ὑπερτιμῶντες ὡς εὐεργέτην
 ἔκρυπτον αὐτόν, ὅστις ἀμφικίονας 285
 ναοὺς πυρώσων ἦλθε κἀναθήματα
 καὶ γῆν ἐκείνων, καὶ νόμους διασκεδῶν,
 ἢ τοὺς κακοὺς τιμῶντας εἰσορᾶς θεοὺς ;
 οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ ταῦτα καὶ πάσαι πόλεως
 ἄνδρες μόλις φέροντες ἐρρόθουν ἐμοί, 290
 κρυφῆ κάρη σείοντες, οὐδ' ὑπὸ ζυγῶ
 λόφον δικαίως εἶχον, ὡς στέργειν ἐμέ.
 ἐκ τῶνδε τούτους ἐξεπίσταμαι καλῶς
 παρηγμένους μισθοῖσιν εἰργάσθαι τάδε.
 οὐδὲν γὰρ ἀνθρώποισιν, οἷον ἄργυρος, 295
 κακὸν νόμισμ' ἔβλαστε· τοῦτο καὶ πόλεις
 πορθεῖ, τόδ' ἄνδρας ἐξανίστησιν δόμων,
 τόδ' ἐκδιδάσκει καὶ παραλλάσσει φρένας
 χρηστὰς πρὸς αἰσχρὰ πράγμαθ' ἴστασθαι βροτῶν,
 [πανουργίας δ' ἔδειξεν ἀνθρώποις ἔχειν] 300
 καὶ παντὸς ἔργου δυσσέβειαν εἰδέναι.
 ὅσοι δὲ μισθαροῦντες ἦνυσαν τάδε,
 χρόνον ποτ' ἐξέπραξαν ὡς δοῦναι δίξην.
 ἀλλ' εἴπερ ἴσχει Ζεὺς ἔτ' ἐξ ἐμοῦ σέβας,
 εὖ τοῦτ' ἐπίστας, ὄρκιος δέ σοι λέγω, 305
 εἰ μὴ τὸν αὐτόχειρα τοῦδε τοῦ τάφου
 εὐρόντες ἐκφανεῖτ' ἐς ὀφθαλμοὺς ἐμούς,
 οὐχ ὑμῖν Ἐιδῆς μοῦνος ἀρκέσει, πρὶν ἂν
 ζῶντες κρεμαστοὶ τήνδε δηλώσηθ' ὕβριν,
 ἴν' εἰδότες τὸ κέρδος ἔνθεν οἰστέον 310
 τὸ λοιπὸν ἀρπάζητε καὶ μάθηθ', ὅτι
 οὐκ ἐξ ἅπαντος δεῖ τὸ κερδαίνειν φιλεῖν.
 ἐκ τῶν γὰρ αἰσχροῶν λημμάτων τοὺς πλείονας
 ἀτωμένους ἴδοις ἂν ἢ σεσσωσμένους. —

ΦΥΛ. εἰπεῖν τι δώσεις, ἢ στραφεῖς οὕτως ἴω ; 315
 ΚΡ. οὐκ οἶσθα, καὶ νῦν ὡς ἀνιαρῶς λέγεις ;
 ΦΥΛ. ἐν τοῖσιν ὧσιν ἢ ἐπὶ τῇ ψυχῇ δάκνει ;

- ΚΡ. τί δὲ ῥυθμίζεις τὴν ἐμὴν λύπην ὄπου ;
 ΦΥΛ. ὁ δρῶν σ' ἀνιᾶ τὰς φρένας, τὰ δ' ὄτ' ἐγώ .
 ΚΡ. οἴμ' ὡς ἄλημα δῆλον ἐκπεφυκὸς εἶ. 320
 ΦΥΛ. οὐκουν τό γ' ἔργον τοῦτο ποιήσας ποτέ.
 ΚΡ. καὶ ταῦτ' ἐπ' ἀργόρῳ γε τὴν ψυχὴν προδοῦς.
 ΦΥΛ. φεῦ·
 ἦ δεινόν, ᾧ δοκεῖ γε, καὶ ψευδῇ δοκεῖν.
 ΚΡ. κόμψευε νῦν τὴν δόξαν· εἰ δὲ ταῦτα μὴ
 φανεῖτέ μοι τοὺς δρῶντας, ἔξερεῖθ' ὅτι 325
 τὰ δειλὰ κέρδη πημονὰς ἐργάζεται.
 ΦΥΛ. ἀλλ' εὐρεθείη μὲν μάλιστ'· ἐὰν δέ τοι
 ληφθῆ τε καὶ μή, τοῦτο γὰρ τύχη κρινεῖ,
 οὐκ ἔσθ' ὅπως ὄψει σὺ δεῦρ' ἐλθόντα με.
 καὶ νῦν γὰρ ἐκτὸς ἐλπίδος γνώμης τ' ἐμῆς 330
 σωθεῖς ὀφείλω τοῖς θεοῖς πολλὴν χάριν

Στροφή α'.

- ΧΟΡ. πολλὰ τὰ δεινά, κοῦδὲν ἀν-
 θρώπου δεινότερον πέλει·
 τοῦτο καὶ πολιοῦ πέραν
 πόντου χειμερίῳ νότῳ 335
 χωρεῖ, περιβρυχίοισιν
 περῶν ὑπ' οἴδμασιν,
 θεῶν τε τὰν ὑπερτάταν, Γᾶν,
 ἀφθιτον ἀκαμάταν ἀποτρώεται,
 ἴλλομένων ἀρότρων ἔτος εἰς ἔτος, 340
 ἱππέω γένει πολεύων.

Ἀντιστροφή α'.

- κουφονόων τε φῦλον ὄρ-
 νίθων ἀμφιβαλῶν ἄγει
 καὶ θηρῶν ἀγρίων ἔθνη 345
 πόντου τ' εἰναλίαν φύσιν
 σπείραισι δικτυοκλώστοις
 περιφραδῆς ἀνήρ·

κρατεῖ δὲ μηχαναῖς ἀγραύλου
 θηρὸς ὄρεσιβάτα, λασιούχενά θ'
 ἵππον ὀχμαῖεται ἀμφιλόφω ζυγῶ
 οὔρειον τ' ἀκμήτα ταῦρον. 350.

Στροφή β'.

καὶ φθέγμα καὶ ἀνεμόεν
 φρόνημα καὶ ἀστυνόμους 553.
 ὄργας ἐδιδάξατο, καὶ δυσαύλων
 πάγων ὑπαίθρεια καὶ
 δύσομβρα φεύγειν βέλη, παντοπόρος.
 ἄπορος ἐπ' οὐδὲν ἔρχεται 360.
 τὸ μέλλον· Αἶδα μόνον
 φεῦξιν οὐκ ἐπάξεται·
 νόσων δ' ἀμηχάνων φυγὰς
 ξυμπέφρασαι.

Ἀντιστροφή β'.

σοφόν τι τὸ μηχανόεν 365.
 τέχνας ὑπὲρ ἐλπίδ' ἔχων
 τοτὲ μὲν κακόν, ἄλλοτ' ἐπ' ἐσθλὸν ἔρπει·
 νόμους γεραίρων χθινοῦς
 θεῶν τ' ἔνορκον δίκαν ὑπίπολις· 370.
 ἄπολις, ὅτῳ τὸ μὴ καλὸν
 ξύνεστι τόλμας χάριν.
 μήτε μοι παρέστιος
 γένοιτο μήτ' ἴσον φρονῶν
 ὅς τάδ' ἔρδει. 375.

ἐς δαιμόνιον τέρας ἀμφινοῶ
 τόδε ; πῶς εἰδὼς ἀντιλογήσω
 τήνδ' οὐκ εἶναι παῖδ' Ἀντιγόνην ;
 ὦ δύστηνος
 καὶ δυστήνου πατρὸς Οἰδιπόδα,
 τί ποτ' ; οὐ δὴ που σέ γ' ἀπιστοῦσαν 380.

τοῖς βασιλείοισιν ἄγουσι νόμοις
καὶ ἐν ἀφροσύνῃ καθελόντες ;

ΦΥΛ. ἦδ' ἔστ' ἐκεῖνη τοῦργον ἢ ξειργασμένη·
τήνδ' εἴλομεν θάπτουσαν. ἀλλὰ ποῦ Κρέων ; 385

ΧΟΡ. ὄδ' ἐκ δόμων ἄψυρρος εἰς μέσον περᾶ.

ΚΡ. τί δ' ἔστι ; ποίᾳ ξύμμετρος προύβην τύχῃ ;

ΦΥΛ. ἀναξ, βροτοῖσιν οὐδέν ἔστ' ἀπώμοτον·
ψεύδει γὰρ ἢ ἴπνοια τὴν γνώμην. ἐπεὶ
σχολῇ ποθ' ἦξεν δεῦρ' ἄν ἐξηύχουν ἐγὼ 390

ταῖς σαῖς ἀπειλαῖς, αἷς ἐχειμάσθην τότε·
ἀλλ', ἢ γὰρ ἐκτός καὶ παρ' ἐλπίδας χαρὰ
ἔοικεν ἄλλῃ μῆκος οὐδὲν ἠδονῇ,

ἦκω δι' ὄρκων καίπερ ὦν ἀπώμοτος,
κόρην ἄγων τήνδ', ἢ καθευρέθη τάφον 395

κοσμοῦσα. κλῆρος ἐνθάδ' οὐκ ἐπάλλετο,
ἀλλ' ἔστ' ἐμὸν θυῆρμαῖον, οὐκ ἄλλου, τόδε.

καὶ νῦν, ἀναξ, τήνδ' αὐτός, ὡς θέλεις, λαβὼν
καὶ κρῖνε κἀξέλεγχ'· ἐγὼ δ' ἐλεύθερος
δίκαιός εἰμι τῶνδ' ἀπηλλάχθαι κακῶν. 400

ΚΡ. ἄγεις δὲ τήνδε τῷ τρόπῳ πόθεν λαβῶν ;

ΦΥΛ. αὐτῇ τὸν ἄνδρ' ἔθαπτε· πάντ' ἐπίστασαι.

ΚΡ. ἦ καὶ ξυνίης καὶ λέγεις ὀρθῶς, ἃ φῆς ;

ΦΥΛ. ταύτην γ' ἰδὼν θάπτουσαν, ὃν σὺ τὸν νεκρὸν
ἀπείπας. ἄρ' ἐνδηλα καὶ σαφῆ λέγω ; 405

ΚΡ. καὶ πῶς ὀράται κἀπίληπτος ἠρέθῃ ;

ΦΥΛ. τοιοῦτον ἦν τὸ πρᾶγμ'· ὅπως γὰρ ἤκομεν,
πρὸς σοῦ τὰ δειν' ἐκεῖν' ἐπηπειλημένοι,
πᾶσαν κόριν σήραντες, ἢ κατεῖχε τὸν
νέκυν, μυδῶν τε σῶμα γυμνώσαντες εὖ, 410

καθήμεδ' ἄκρων ἐκ πάγων ὑπήνεμοι,

ὄσμην ἀπ' αὐτοῦ, μὴ βάλῃ, πεφευγότες,

ἐγερετὶ κινῶν ἄνδρ' ἀνήρ' ἐπιρρόθοις

κακοῖσιν, εἴ τις τοῦδ' ἀκηδήσοι πόνου.

χρόνον τὰδ' ἦν τοσοῦτον, ἔστ' ἐν αἰθέρι 415

- μέσῳ κατέστη λαμπρὸς ἡλίου κύκλος
καὶ καῦμ' ἔθαλπε· καὶ τότε' ἐξαίφνης χθονὸς
τυφῶς αἰείρας σηηπτόν, οὐράνιον ἄχος,
πίμπλησι πεδίον, πᾶσαν αἰκίζων φόβην
ἕλης πεδιάδος, ἐν δ' ἔμεστῶτη μέγας 420
αἰθήρ'· μύσαντες δ' εἴχομεν θεῖαν νόσον.
καὶ τοῦδ' ἀπαλλαγέντος ἐν χρόνῳ μακροῦ,
ἢ παῖς ὁρᾶται, κἀνακακῶκει πικρᾶς
ὄρνιθος ὄξυν φθόγγον, ὡς ὅταν κενῆς
εὐνῆς νεοσσῶν ὄρφανὸν βλέψη λέχος· 425
οὕτω δὲ χαῦτη, ψιλὸν ὡς ὁρᾷ νέκυν,
γόοισιν ἐξάμωξεν, ἐκ δ' ἄρας κακὰς
ἤρᾶτο τοῖσι τοῦργον ἐξειργασμένοις.
καὶ χερσὶν εὐθύς διψ' ἄν φέρει κόνιν,
ἐκ τ' εὐκροτῆτου χαλκῆας ἄρδην πρόχου 430
χοαῖσι τρισπόνδοισι τὸν νέκυν στέφει.
χῆμεις ἰδόντες ἰέμεσθα, σὺν δέ νιν
θηρώμεθ' εὐθύς οὐδὲν ἐκπεπληγμένην,
καὶ τὰς τε πρόσθεν τὰς τε νῦν ἠλέγχομεν
πράξεις· ἄπαρνος δ' οὐδενὸς καθίστατο, 435
ἄμ' ἠδέως ἔμοιγε κἀλγεινῶς ἅμα·
τὸ μὲν γὰρ αὐτὸν ἐκ κακῶν πεφευγῆναι
ἠδιστον, ἔς κακὸν δὲ τοὺς φίλους ἄγειν
ἀλγεινόν. ἀλλὰ πάντα ταῦθ' ἤσσω λαβεῖν
ἔμοι πέφυκε τῆς ἐμῆς σωτηρίας. 440
- KP. σὲ δὴ, σὲ τὴν νεύουσαν εἰς πέδον κᾶρα,
φῆς ἢ καταρνεῖ μὴ δεδρακῆναι τάδε ;
- ANT. καὶ φημὶ δρᾶσαι κοῦκ ἀπαρνοῦμαι τὸ μῆ·
- KP. σὺ μὲν κομίζοις ἂν σεαυτόν, ἢ θέλεις,
ἔξω βαρείας αἰτίας ἐλεύθερον. 445
- σὺ δ' εἰπέ μοι μὴ μῆκος, ἀλλὰ συντόμως,
ἥδη τὰ κηρυχθέντα μὴ πράσσειν τάδε ;
- ANT. ἥδη· τί δ' οὐκ ἔμελλον ; ἐμφανῆ γὰρ ἦν.
- KP. καὶ δῆτ' ἐτόλμας τοῦσδ' ὑπερβαίνειν νόμους ;

ANT. οὐ γὰρ τί μοι Ζεὺς ἦν ὁ κηρύξας τάδε 450
 οὐδ' ἢ ξύννοικος τῶν κάτω θεῶν Δίκη
 τοιούσδ' ἐν ἀνθρώποισιν ὥρισεν νόμους
 οὐδὲ σθένειν τοσοῦτον ῥόμην τὰ σά
 κηρύγμαθ', ὥστ' ἀγραπτα κἀσφαλῆ θεῶν
 νόμιμα δύνασθαι θνητὸν ὄνθ' ὑπερδραμεῖ 455
 οὐ γὰρ τι νῦν γε κἀχθές, ἀλλ' αἰεὶ ποτε
 ζῆ ταῦτα, κοῦδεις οἶδεν ἕξ ὅτου φάνη.
 τούτων ἐγὼ οὐκ ἔμελλον, ἀνδρὸς οὐδενὸς
 φρόνημα δείσασ', ἐν θεοῖσι τὴν δίκην
 δώσειν. θανουμένη γὰρ ἔξῃδη, τί δ' οὔ ; 460
 κεῖ μὴ σὺ προουκήρυξας. εἰ δὲ τοῦ χρόνου
 πρόσθεν θανοῦμαι, κέρδος αὐτ' ἐγὼ λέγω.
 ὅστις γὰρ ἐν πολλοῖσιν, ὡς ἐγώ, κακοῖς
 ζῆ, πῶς ὄδ' οὐχὶ κατθανῶν κέρδος φέρει ;
 οὕτως ἔμοιγε τοῦδε τοῦ μόρου τυχεῖν 35
 παρ' οὐδὲν ἄλγος· ἀλλ' ἂν, εἰ τὸν ἕξ ἐμῆς
 μητρός, θανόντ', ἄθλαπτον ἠγσχόμην νέκυν,
 κείνοις ἂν ἤλγουν· τοῖσδε δ' οὐκ ἀλγύνομα
 σοὶ δ' εἰ δοκῶ νῦν μῶρα δρῶσα τυγχάνειν,
 σχεδόν τι μῶρω μωσίαν ὀφλισκάνω
 ΧΟΡ. δηλοῖ τὸ γέννημ' ὁμόν ἕξ ὁμοῦ πατρὸς
 τῆς παιδός· εἶκειν δ' οὐκ ἐπίσταται κακοῖς.
 ΚΡ. ἀλλ' ἴσθι τοι τὰ σκλήρ' ἄγαν φρονήματα
 πίπτειν μάλιστα, καὶ τὸν ἐγκρατέστατον 475
 σίδηρον ὀπτὸν ἐκ πυρὸς περισκελῆ
 θραυσθέντα καὶ ῥαγέντα πλεῖστ' ἂν εἰσίδοις·
 σμικρῶ χαλινῶ δ' οἶδα τοὺς θυμουμένους
 ἵππους καταρτυθέντας. οὐ γὰρ ἐκπέλει
 φρονεῖν μέγ' ὅστις δοῦλός ἐστι τῶν πέλας.
 αὕτη δ' ὑβρίζειν μὲν τότε ἔξηπίστατο, 480
 νόμους ὑπερβαίνουσα τοὺς προκειμένους·
 ὕβρις δ', ἐπεὶ δέδρακεν, ἦδε δευτέρα,
 τούτοις ἐπαυχεῖν καὶ δεδρακυῖαν γελᾶν.

- ἢ νῦν ἐγὼ μὲν οὐκ ἀνῆρ, αὕτη δ' ἀνῆρ,
εἰ ταῦτ' ἀνατι τῆδε κείσεται κράτη. 485
- ἀλλ' εἴτ' ἀδελφῆς εἴθ' ὀμαιμονεστέρας
τοῦ παντός ἡμῖν Ζηγὸς ἐρκείου κυρεῖ,
αὕτη τε χῆ ξύναιμος οὐκ ἀλίξετον
μόρου κακίστου· καὶ γὰρ οὖν κείνην ἴσον
ἐπαιτιῶμαι τοῦδε βουλεῦσαι τάφου. 490
- καὶ νιν καλεῖτ'· ἔσω γὰρ εἶδον ἀρτίως
λυσῶσαν αὐτήν οὐδ' ἐπήβολον φρενῶν.
φιλεῖ δ' ὁ θυμὸς πρόσθεν ἠρησθαι κλοπεύς
τῶν μηδὲν ὀρθῶς ἐν σκότῳ τεγγωμένων.
μισῶ γε μέντοι χῶταν ἐν κακοῖσι τις 495
- ἀλούς, ἔπειτα τοῦτο καλλύνειν θέλη.
θέλεις τι μείζον ἢ κατακτεῖναι μ' ἐλών ;
ἐγὼ μὲν οὐδέν· τοῦτ' ἔχω ἀπαντ' ἔχω.
τί δῆτα μέλλεις ; ὡς ἔμοι τῶν σῶν λόγων
ἀρεστον οὐδὲν μηδ' ἀρεσθείη ποτέ· 500
- οὔτω δὲ καὶ σοὶ τὰμ' ἀφανδάνοντ' ἔφω.
καίτοι πόθεν κλέος γ' ἂν εὐκλεέστερον
κατέσχον ἢ τὸν αὐτάδελφον ἐν τάφῳ
τιθείσα ; τοῦτοις τοῦτο πᾶσι ἀνδάνειν
λέγοιτ' ἂν, εἰ μὴ γλῶσσαν ἐγκλήῃ φοβός. 505
- ἀλλ' ἢ τυραννὶς πολλά τ' ἀλλ' εὐδαιμονεῖ,
κάξεστιν αὐτῇ δρᾶν λέγειν θ' ἂ βούλεται.
σὺ τοῦτο μούνη τῶνδε Καδμείων ὄρας.
ὄρῳσι χούτοι, σοὶ δ' ὑπίλλουσιν στόμα.
σὺ δ' οὐκ ἐπαιδεῖ, τῶνδε χωρὶς εἰ φρονεῖς ; 510
- οὐδὲν γὰρ αἰσχρὸν τοὺς ὀμοσπλάγγχονους σέβειν.
οὐκουν ὀμαιμος χῶ καταντίον θανάων ;
ὀμαιμος ἐκ μᾶς τε καὶ ταυτοῦ πατρός.
πῶς δῆτ' ἐκείνῳ δυσσεβῆ τιμᾶς χάριν ;
οὐ μαρτυρήσει ταῦθ' ὁ κατθανῶν νέκυς. 515
- εἴ τοί σφε τιμᾶς ἔξ ἴσου τῷ δυσσεβεῖ.
οὐ γὰρ τι δοῦλος, ἀλλ' ἀδελφὸς ὤλετο.

- ΚΡ. πορθῶν δὲ τήνδε γῆν· ὁ δ' ἀντιστὰς ὑπερ.
 ΑΝΤ. ὅμως ὃ γ' Ἄιδης τοὺς νόμους ἴσους ποθεῖ.
 ΚΡ. ἀλλ' οὐχ ὁ χρηστὸς τῷ κακῷ λαχεῖν ἴσους. 520
 ΑΝΤ. τίς οἶδεν, εἰ κάτωθεν εὐαγῆ τάδε ;
 ΚΡ. οὗτοι ποθ' οὐχθρὸς, οὐδ' ὅταν θάνῃ, φίλος.
 ΑΝΤ. οὗτοι συνέχθην, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν.
 ΚΡ. κάτω νυν ἔλθοῦς, εἰ φιλητέον, φίλει
 κείνους· ἐμοῦ δὲ ζῶντος οὐκ ἄρξει γυνή. 525
 ΧΟΡ. καὶ μὴν πρὸ πυλῶν ἦδ' Ἰσμήνη,
 φιλάδελα κάτω δάκρυ' εἰβομένη·
 νεφέλη δ' ὀφρύων ὑπερ αἵματόεν
 ῥέθος αἰσχύνει,
 τέγγουσ' εὐῶπα παρειάν. 530
 ΚΡ. σὺ δ', ἥ κατ' οἴκους ὡς ἔχιδν' ὑφειμένη
 λήθουσά μ' ἔξεπινες, οὐδ' ἐμάνθανον
 τρέφων δύ' ἄτα κάπαναστάσεις θρόνων,
 φέρ' εἰπέ δή μοι, καὶ σὺ τοῦδε τοῦ τάφου
 φήσεις μετασχεῖν, ἢ ἕξομεῖ τὸ μὴ εἶδέναι ; 535
 ΙΣΜ. δέδρακα τοῦργον, εἴπερ ἦδ' ὁμορροθεῖ,
 καὶ ξυμμετίσχω καὶ φέρω τῆς αἰτίας.
 ΑΝΤ. ἀλλ' οὐκ ἔάσει τοῦ γ' ἡ δίκη σ', ἐπεὶ
 οὐτ' ἠθέλησας οὐτ' ἐγὼ κοινωσάμην.
 ΙΣΜ. ἀλλ' ἐν κακοῖς τοῖς σοῖσιν οὐκ αἰσχύνομαι 540
 ξύμπλουν ἑμαυτὴν τοῦ πάθους ποιουμένη.
 ΑΝΤ. ὦν τοῦργον, Ἄιδης χοὶ κάτω ξυνίστορες.
 λόγοις δ' ἐγὼ φιλοῦσαν οὐ στέργω φίλην. → 544
 ΙΣΜ. μήτοι, κασιγνήτη, μ' ἀτιμάσης τὸ μὴ οὐ
 θανεῖν τε σὺν σοὶ τὸν θανόντα θ' ἀγνίσαι. 545
 ΑΝΤ. μή μοι θάνης σὺ κοινά, μηδ' ἄ μὴ θιγες,
 ποιοῦ σεαυτῆς· ἀρκέσω θνήσκουσ' ἐγώ.
 ΙΣΜ. καὶ τίς βίος μοι σοῦ λειψιμένη φίλος ;
 ΑΝΤ. Κρέοντ' ἐρώτα· τοῦδε γὰρ σὺ κηδεμών.
 ΙΣΜ. τί ταῦτ' ἀνίξ μ' οὐδὲν ὠφελουμένη ; 550
 ΑΝΤ. ἀλγοῦσα μὲν δῆτ', εἰ γέλωτ' ἐν σοὶ γελῶ.

- ΙΣΜ. τί δῆτ' ἄν ἀλλὰ νῦν σ' ἔτ' ὠφελοῖμ' ἐγώ ;
 ANT. σῶσον σεαυτήν· οὐ φθινῶ σ' ὑπεκφυγεῖν.
 ΙΣΜ. οἴμοι τάλαινα, κάμπλάκω τοῦ σοῦ μόρου ;
 ANT. σὺ μὲν γὰρ εἴλωρ ζῆν, ἐγὼ δὲ κατθανεῖν. 555
 ΙΣΜ. ἀλλ' οὐκ ἐπ' ἀρρήτοις γε τοῖς ἔμοις λόγοις.
 ANT. καλῶς σὲ μέντ' οὐ τοῖσδ' ἐγὼ ᾔδοκουν φρονεῖν.
 ΙΣΜ. καὶ μὴν ἴση νῶν ἔστιν ἡ ἕξαμαρτία.
 ANT. θάρσει· σὺ μὲν ζῆς, ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ πάλαι
 τέθνηκεν, ὥστε τοῖς ἑταροῦσιν ὠφελεῖν. 60
 KP. τὸ παιδὲ φημι τῶδε τὴν μὲν ἀρτίως
 ἄνουν πεφάνθαι, τὴν δ' ἀφ' οὗ τὰ πρῶτ' ἔφυ.
 ΙΣΜ. οὐ γὰρ ποτ', ὄναξ, οὐδ' ὅς ἄν βλάβστη μένει
 νῶς τοῖς κακῶς πράσσουσιν, ἀλλ' ἐξίσταται.
 KP. σοὶ γοῦν, ὄθ' εἴλωρ σὺν κακοῖς πράσσειν κακά. 565
 ΙΣΜ. τί γὰρ μόνη μοι τῆσδ' ἄτερ βιώσιμον ;
 KP. ἀλλ' « ἦδε » μέντοι μὴ λέγ'· οὐ γὰρ ἔστ' ἔτι.
 ΙΣΜ. ἀλλὰ κτενεῖς νυμφεῖα τοῦ σαυτοῦ τέκνου ;
 KP. ἀρώσιμοι γὰρ χᾶτέρων εἰσὶν γυῖα.
 ΙΣΜ. οὐχ ὥς γ' ἐκείνω τῆδὲ τ' ἦν ἡρμοσμένα. 570
 KP. κακὰς ἐγὼ γυναῖκας υἱέσιν στυγῶ.
 ΙΣΜ. ὦ φίλταθ' Αἴμων, ὥς σ' ἀτιμάζει πατήρ.
 KP. ἄγαν γε λυπεῖς καὶ σὺ καὶ τὸ σὸν λέχος.
 ΧΟΡ. ἦ γὰρ στερήσεις τῆσδε τὸν σαυτοῦ γόνον ;
 KP. Ἄιδης ὁ παύσων τούσδε τοὺς γάμους ἔφυ. 575
 ΧΟΡ. δεδομέν', ὥς ἔοικε, τήνδε κατθανεῖν.
 KP. καὶ σοὶ γε. καὶ μοι μὴ τριβὰς ἔτ', ἀλλά νιν
 κομίζετ' εἴσω, δμῶες· ἐκ δὲ τοῦδε χορῆ
 γυναῖκας εἴρωξαι τάσδε μῆδ' ἔἴν μόνας.
 φεύγουσι γὰρ τοὶ χοῖ θρασεῖς, ὅταν πέλας 580
 ἦδη τὸν Ἄιδην εἰσορῶσι τοῦ βίου

Στροφή α.'

- ΧΟΡ. εὐδαίμονες, οἷσι κακῶν ἄγευστος αἰών.
 οἷς γὰρ ἄν σεισθῆι θεόθεν δόμος. ἄτας 583-4

οὐδὲν ἔλλείπει γενεᾶς ἐπὶ πλῆθος ἔρπον. 585-6
 ὅμοιον ὥστε ποντίαις
 οἶδμα δυσπνόις ὅταν
 Θρηῆσαισιν ἔρεβος ὕφαλον ἐπιδράμη πνοαῖς,
 κυλίνδει βυσσόθεν κελαινὰν 590
 θῖνα καὶ δυσάνεμον,
 στόνων βρέμουσι δ' ἀντιπλήγες ἀκταί.

Ἀντιστροφή α'.

ἀρχαῖα τὰ Λαβυρινθῶν οἴκων ὄρωμαι
 πῆματα φθιτῶν ἐπὶ πῆμασι πίπτοντ', 595
 οὐδ' ἀπαλλάσσει γενεὰν γένος, ἀλλ' ἐρέπει
 θεῶν τις, οὐδ' ἔχει λύσιν.
 νῦν γὰρ ἐσχάτας ὑπὲρ
 ῥίζας ἐτέτατο φάος ἐν Οἰδίπου δόμοις· 600
 κατ' αὖ νιν φοινία θεῶν τῶν
 νερετέρων ἀμᾶ κοπίς,
 λόγου τ' ἄνοια καὶ φρενῶν ἐρινύς.

Στροφή β'.

τεάν, Ζεῦ, δύνασιν τίς ἀν-
 δρῶν ὑπερβασία κατάσχοι, 605
 τὰν οὐθ' ὕπνος αἰρεῖ ποθ' ὁ πάντ' ἀγρῶν οὐτ'
 ἀκάματοι θεόντες
 μῆγες ; ἀγήρω δὲ χρόνῳ δυνάστας
 κατέχεις Ὀλύμπου μαρμαρόεσσαν αἴγλαν· 610
 τό τ' ἔπειτα καὶ τὸ μέλλον
 καὶ τὸ πρὶν ἐπαρκέσει
 νόμος ὅδ'· οὐδὲν ἔρπει
 θ νατῶν βιότῳ παντελὲς ἐκτὸς ἄτας.

Ἀντιστροφή β.

ἅ γὰρ δὴ πολὺπλαγκτος ἔλ- 615
 πὶς πολλοῖς μὲν ὄνασις ἀνδρῶν,

πολλοῖς δ' ἀπάτα κουφονόων ἐρώτων·
εἰδότες δ' οὐδὲν ἔρπει,

πρὶν πυρὶ θερμῶ πόδα τις προσάουση.
σοφία γὰρ ἔκ του κλεινὸν ἔπος πέφανται,
τὸ κακὸν δοκεῖν ποτ' ἔσθλόν
τῶδ' ἔμμεν, ὅτῳ φρένας
θεὸς ἄγει πρὸς ἄταν.

πράσσει δ' ὀλίγιστον χρόνον ἐκτὸς ἄτας.

620

625

ὄδε μὴν Αἴμων, παίδων τῶν σῶν
νέατον γέννημ'. ἄρ' ἀχνύμενος
τῆς μελλογάμου τάλιδος ἦκει
μόρον Ἀντιγόνης
ἀπάτας λεχέων ὑπεραλγῶν

630

ΚΡ.

τάχ' εἰσόμεσθα μάντεων ὑπέρτερον.
ὦ παῖ, τελείαν ψῆφον ἄρα μὴ κλύων
τῆς μελλονύμφου πατρὶ θυμαίων πάρει ;
ἢ σοὶ μὲν ἡμεῖς πανταχῇ δρωῶντες φίλοι ;
ΑΙΜ. πάτερ, σὸς εἰμι, καὶ σύ μοι γνώμας ἔχων
χρηστάς, ἀπορθοῖς, αἷς ἔγωγ' ἐφέπομαι.
ἐμοὶ γὰρ οὐδεὶς ἀξίως ἔσται γάμος
μείζων φέρεσθαι σοῦ καλῶς ἠγουμένου.

635

ΚΡ.

οὕτω γάρ, ὦ παῖ, χρὴ διὰ στέρνων ἔχειν,
γνώμης πατρώας πάντ' ὀπισθεν ἐστάναι.
τούτου γὰρ οὐνεκ' ἄνδρες εὐχονται γονὰς
κατηκόους φύσαντες ἐν δόμοις ἔχειν,
ὡς καὶ τὸν ἐχθρὸν ἀνταμύνονται κακοῖς,
καὶ τὸν φίλον τιμῶσιν ἐξ ἴσου πατρί.

640

ὅστις δ' ἀνωφέλητα φιλύει τέκνα,
τί τόνδ' ἂν εἴποις ἄλλο πλὴν αὐτῶ πόνους
φῦσαι, πολὺν δὲ τοῖσιν ἐχθροῖσιν γέλων ;
μὴ νῦν ποτ', ὦ παῖ, τὰς φρένας ὑφ' ἠδονῆς
γυναικὸς οὐνεκ' ἐκβάλλης, εἰδῶς, ὅτι
ψυχρὸν παραγκάλισμα τοῦτο γίγνεται,

645

650

γυνη κακη ξυνευνος εν δόμοις. τί γάρ
γένοιτ' αν ἔλκος μεΐζον ἢ φίλος κακός ;
ἀλλὰ πτύσας ὡσεὶ τε δυσμενῆ μέθες
τὴν παιδ' εν Ἄιδου τήγδε νυμφεύειν τι
ἐπεὶ γὰρ αὐτὴν εἶλον ἐμφανῶς ἐγὼ
πόλεως ἀπιστήσασαν ἐκ πάσης μόνην,
ψευδῆ γ' ἐμαυτὸν οὐ καταστήσω πόλει,
ἀλλὰ κτενῶ. πρὸς ταῦτ' ἐφρυμνείτω Δία
ξύναιμον· εἰ γὰρ δὴ τά γ' ἐγγενῆ φύσει
ἄκοσμα θρέψω, κάρτα τοὺς ἔξω γένους·
ἐν τοῖς γὰρ οἰκείοισιν ὅστις ἔστ' ἀνὴρ
χρηστός, φανεῖται κἂν πόλει δίκαιος ὢν.
ὅστις δ' ὑπερβᾶς ἢ νόμους βιάζεται
ἢ τοῦπιτάσσειν τοῖς κρατύνουσιν νοεῖ,
οὐκ' ἔστ' ἐπαίνου τοῦτον ἐξ ἐμοῦ τυχεῖν
ἀλλ' ὃν πόλις στήσειε, τοῦδε χρὴ κλύειν,
καὶ σμικρὰ καὶ δίκαια καὶ τᾶναντία.
καὶ τοῦτον αν τὸν ἄνδρα θαρσοῖην ἐγὼ
καλῶς μὲν ἄρχειν, εὖ δ' αν ἄρχεσθαι θέ
δορὸς τ' αν ἐν χειμῶνι προστεταγμένον
μένειν δίκαιον κἀγαθὸν παραστάτην.
ἀναρχίας δὲ μεΐζον οὐκ ἔστιν κακόν.
αὕτη πόλεις ὄλλυσιν, ἥδ' ἀναστάτους
οἴκους τίθησιν, ἥδε συμμάχου δορὸς
τροπὰς καταρρήγνυσι. τῶν δ' ὀρθουμένων
σώζει τὰ πολλὰ σώμαθ' ἢ πειθαρχία.
οὕτως ἀμυντέ' ἔστι τοῖς κοσμουμένοις,
κοῦτοι γυναικὸς οὐδαμῶς ἤσσητέα.
κρεῖσσον γάρ, εἴπερ δεῖ, πρὸς ἀνδρὸς ἐκπε
κοῦκ αν γυναικῶν ἥσσονες καλοίμεθ' αν.
ἡμῖν μὲν, εἰ μὴ τῷ χρόνῳ κεκλέμμεθα,
λέγειν φρονούντως ὢν λέγεις δοκεῖς πέρι.
πάτερ, θεοὶ φύουσιν ἀνθρώποις φρένας,
πάντων, ὅσ' ἔστι, κτημάτων ὑπέρτατον.

XOP.

AIM.

ἐγὼ δ', ὅπως σὺ μὴ λέγεις ὀρθῶς τάδε, 685
 οὔτ' ἂν δυναίμην μήτ' ἐπισταίμην λέγειν·
 γένοιτο μέντ' ἄν γὰρ καλῶς ἔχον.
 σοῦ δ' οὖν πέφυκα πάντα προσκοπεῖν, ὅσα
 λέγει τις ἢ πράσσει τις ἢ ψέγειν ἔχει.
 τὸ γὰρ σὸν ὄμμα δεινὸν ἀνδρὶ δημότη 690
 λόγοις τοιούτοις, οἷς' σὺ μὴ τέρψη κλύων.
 ἐμοὶ δ' ἀκούειν ἔσθ' ὑπὸ σκότου τάδε,
 τὴν παιδα ταύτην οἷ' ὀδύρεται πόλις,
 πασῶν γυναικῶν ὡς ἀναξιοτάτη
 κάκιστ' ἀπ' ἔργων εὐκλεεστάτων φθίνει, 695
 ἥτις τὸν αὐτῆς ἀντάδελφον ἐν φοναῖς
 πεπτώτ' ἄθλαπτον μήθ' ὑπ' ὀμηστῶν κυνῶν
 εἷασ' ὀλέσθαι μήθ' ὑπ' οἰωνῶν τινος·
 οὐχ ἦδε χρυσῆς ἀξία τιμῆς λαχεῖν ;
 τοιάδ' ἔρεμνῆ σίγ' ἐπέροχεται φάτις. 700
 ἐμοὶ δὲ σοῦ πράσσοντος εὐτυχῶς, πάτερ,
 οὐκ ἔστιν οὐδὲν κτήμα τιμιώτερον.
 τί γὰρ πατρὸς θάλλοντος εὐκλείας τέκνοις
 ἀγαλμα μείζον, ἢ τί πρὸς παίδων πατρί ;
 μὴ νυν ἐν ἦθος μῦνον ἐν σαντῶ φόρει, 705
 ὡς φῆς σὺ, κοῦδὲν ἄλλο, τοῦτ' ὀρθῶς ἔχειν.
 ὅστις γὰρ αὐτὸς ἢ φρονεῖν μόνος δοκεῖ,
 ἢ γλῶσσαν, ἦν οὐκ ἄλλος, ἢ ψυχὴν ἔχειν
 οὔτοι διαπυχθέντες ὤφθησαν κενοί.
 ἀλλ' ἄνδρα, κεῖ τις ἢ σοφός, τὸ μανθάνειν 710
 πόλλ' αἰσχρὸν οὐδὲν καὶ τὸ μὴ τείνειν ἄγαν.
 ὄρας παρὰ ρεῖθροισι χειμάρροισι ὅσα
 δένδρων ὑπέικει, κλῶνας ὡς ἐκσώζεται·
 τὰ δ' ἀντιτείνοντ' αὐτόπρεμν' ἀπόλλυται.
 αὐτῶς δὲ ναὸς ὅστις ἐγκρατῆ πόδα
 τείνας ὑπέικει μηδέν, ὑπτιοῖς κάτω
 στρέψας τὸ λοιπὸν σέλμασιν ναυτίλλεται.
 ἀλλ' εἴκε θυμοῦ καὶ μετὰστασιν δίδου.

- γνώμη γὰρ εἴ τις κἀπ' ἐμοῦ νεωτέρου
 πρόσσει, φήμ' ἔγωγε πρῆσβευέιν πολὺ 720
 φῦναι τὸν ἄνδρα πάντ' ἐπιστήμης πλέων·
 εἰ δ' οὖν, φιλεῖ γὰρ τοῦτο μὴ ταύτη ῥέπειν,
 καὶ τῶν λεγόντων εὖ καλὸν τὸ μανθάνειν.
- ΧΟΡ. ἄναξ, σέ τ' εἰκός, εἴ τι καίριον λέγει,
 μαθεῖν, σέ τ' αὖ τοῦδ'· εὖ γὰρ εἴρηται διπλῆ. 725
- ΚΡ. οἱ τηλικοῖδε καὶ διδαξόμεσθα δὴ
 φρονεῖν ὑπ' ἄνδρὸς τηλικούδε τὴν φύσιν ;
- ΑΙΜ. μηδὲν τὸ μὴ δίκαιον· εἰ δ' ἔγὼ νέος,
 οὐ τὸν χρόνον χρῆ μᾶλλον ἢ τάργα σκοπεῖν.
- ΚΡ. ἔργον γὰρ ἔστι τοὺς ἀκοσμοῦντας σέβειν ; 730
- ΑΙΜ. οὐδ' ἂν κελεύσαιμ' εὐσεβεῖν εἰς τοὺς κακοὺς.
- ΚΡ. οὐχ ἦδε γὰρ τοιαῦδ' ἐπέλιπται νόσφ ;
- ΑΙΜ. οὐ φησι Θήβης τῆσδ' ὁμόπτολις λεώς.
- ΚΡ. πόλις γὰρ ἡμῖν ἀμὲ χρῆ τάσσειν ἔρει ;
- ΑΙΜ. ὄραξ, τόδ' ὡς εἴρηκας ὡς ἄγαν νέος ; 735
- ΚΡ. ἄλλω γὰρ ἢ μοι χρῆ με τῆσδ' ἄρχειν χθινοῦς ;
- ΑΙΜ. πόλις γὰρ οὐκ ἔσθ', ἥτις ἄνδρὸς ἔσθ' ἑνός ;
- ΚΡ. οὐ τοῦ κρατοῦντος ἡ πόλις νομίζεται ;
- ΑΙΜ. καλῶς ἐρήμης γ' ἂν σὺ γῆς ἄρχοις μόνος.
- ΚΡ. ὄδ', ὡς ἔοικε, τῇ γυναικὶ συμμαχεῖ. 740
- ΑΙΜ. εἶπερ γυνὴ σύ· σοῦ γὰρ οὖν προκῆδομαι.
- ΚΡ. ὦ παγκάμιστε, διὰ δίκης ἰὼν πατρί ;
- ΑΙΜ. οὐ γὰρ δίκαιά σ' ἔξαμαρτάνονθ' ὄρω.
- ΚΡ. ἁμαρτάνω γὰρ τὰς ἐμὰς ἀρχὰς σέβων ;
- ΑΙΜ. οὐ γὰρ σέβεις, τιμάς γε τὰς θεῶν πατῶν. 745
- ΚΡ. ὦ μιαρὸν ἦθος καὶ γυναικὸς ὕστερον.
- ΑΙΜ. οὐ τὰν ἔλοις ἦσσω γε τῶν αἰσχυρῶν ἐμέ.
- ΚΡ. ὁ γοῦν λόγος σοι πᾶς ὑπὲρ κείνης ὄδε.
- ΑΙΜ. καὶ σοῦ γε καμοῦ καὶ θεῶν τῶν νεωτέρων.
- ΚΡ. ταύτην ποτ' οὐκ ἔσθ' ὡς ἔτι ζῶσαν γαμείς. 750
- ΑΙΜ. ἦδ' οὖν θανεῖται καὶ θανοῦσ' ὀλεῖ τινα.
- ΚΡ. ἦ κἀπαπειλῶν ὣδ' ἐπεξέρχει θρασύς ;

- ΑΙΜ. τίς δ' ἔστ' ἀπειλή πρὸς κενὰς γνώμας λέγειν ;
 ΚΡ. κλαίων φρενώσεις, ὧν φρενῶν αὐτὸς κενός.
 ΑΙΜ. εἰ μὴ πατήρ ἦσθ', εἶπον ἂν σ' οὐκ εὖ φρονεῖν. 755
 ΚΡ. γυναικὸς ὧν δούλευμα, μὴ κώτιλλέ με.
 ΑΙΜ. βούλει λέγειν τι καὶ λέγων μηδὲν κλύειν.
 ΚΡ. ἄληθες ; ἀλλ' οὐ τόνδ' Ὀλυμπον, ἴσθ' ὅτι,
 χαίρων ἐπὶ ψόγοισι δεννάσεις ἐμέ.
 ἄγαγε τὸ μῖσος, ὡς κατ' ὄμματ' αὐτίκα 760
 παρόντι θνήσκη πλησία τῷ νυμφίῳ.
 ΑΙΜ. οὐ δῆτ' ἔμοιγε, τοῦτο μὴ δόξης ποτέ,
 οὐθ' ἦδ' ὀλεῖται πλησία, σύ τ' οὐδαμὰ
 τοῦμόν προσόψει κρατ' ἐν ὀφθαλμοῖς ὄρων,
 ὡς τοῖς θέλουσι τῶν φίλων μαίνη ξυνών. 765
 ΧΟΡ. ἀνὴρ, ἀναξ, βέβηκεν ἐξ ὀργῆς ταχύς·
 νοῦς δ' ἔστι τηλικούτος ἀλγήσας βαρύς.
 ΚΡ. δράτω, φρονεῖτω μείζον ἢ κατ' ἄνδρ' ἰών·
 τὰ δ' οὖν κόρα τάδ' οὐκ ἀπαλλάξει μόρου.
 ΧΟΡ. ἄμφω γὰρ αὐτὰ καὶ κατακτεῖναι νοεῖς ; 770
 ΚΡ. οὐ τήν γε μὴ θιγοῦσαν· εὖ γὰρ οὖν λέγεις.
 ΧΟΡ. μόρω δὲ ποίω καὶ σφε βουλευεῖ κτανεῖν ;
 ΚΡ. ἄγων, ἔρημος ἐνθ' ἂν ἦ βροτῶν στίβος,
 κρύψω πετρῶδει ζῶσαν ἐν κατώρυχι,
 φορβῆς τοσοῦτον, ὅσον ἄγος μόνον, προθεῖς, 775
 ὅπως μίασμα πᾶσ' ὑπεκφύγη πόλις.
 κακεῖ τὸν Ἄιδην, ὃν μόνον σέβει θεῶν,
 αἰτουμένη που τεύξεται τὸ μὴ θανεῖν,
 ἢ γνώσεται γοῦν ἀλλὰ τηρικαῦθ', ὅτι
 πόνος περισσός ἐστι τᾶν Ἄιδου σέβειν. 780

Στροφή

- ΧΟΡ. Ἔρωσ ἀνίκατε μάχαν.
 Ἔρωσ, ὃς ἐν κτήμασι πίπτεις,
 ὃς ἐν μαλακαῖς παρειαῖς
 νεάνιδος ἐννυχεύεις·

φοιτᾶς δ' ὑπερπόντιος ἔν τ' ἀγρονόμοις αὐλαῖς, 785.
καί σ' οὔτ' ἀθανάτων φύξιμος οὐδείς
οὔθ' ἁμερίων σέ γ' ἀνθρώπων· ὁ δ' ἔχων μέμνηεν. 790.

Ἀντιστροφή

σὺ καὶ δικαίων ἀδίκους
φρένας παρασπᾶς ἐπὶ λώβῃ,
σὺ καὶ τόδε νεῖκος ἀνδρῶν
ξύναιμον ἔχεις ταράξας.
νικᾷ δ' ἑναργῆς βλεφάρων ἡμερος εὐλέκτρον 795.
νύμφας, τῶν μεγάλων πάροδρος ἐν ἀρχαῖς
θεσμῶν· ἄμαχος γὰρ ἐμπαίξει θεὸς Ἀφροδίτα. 800.
νῦν δ' ἤδη γὰρ καὶ τὸς θεσμῶν
ἔξω φέρομαι τὰδ' ὄρων, ἴσχειν δ'
οὐκέτι πηγᾶς δύναμαι δακρύων,
τὸν παγχοίταν ὄθ' ὄρῳ θάλαμον
τήνδ' Ἀντιγόνην ἀνύτουσαν. 805.

ΚΟΜΜΟΣ

Στροφή α'.

ANT. ὄρατ' ἔμ', ὃ γὰς πατρίας πολῖται,
τὰν νεάταν ὁδὸν
στείχουσαν, νέατον δὲ φέγ-
γος λεύσσουσαν ἀελίου,
κοῦποτ' αὔθις· ἀλλὰ μ' ὁ παγ- 810.
κοίτας Ἄιδας ζῶσαν ἄγει
τὰν Ἀχέροντος
ἀκτάν, οὔθ' ἡμεναίων
ἔγκληρον, οὔτ' ἐπινυμφίδιος
πώ μέ τις ἕμνος 815.
ἕμνησεν, ἀλλ' Ἀχέροντι νυμφεύσω.
ΧΟΡ. οὐκοῦν κλεινὴ καὶ ἔπαινον ἔχουσ'
ἔς τόδ' ἀπέρχει κευθὸς νεκύων,

οὔτε φθινάσιν πληγεῖσα νόσοις
 οὔτε ξιφέων ἐπίχειρα λαχοῦσ'·
 ἀλλ' αὐτόνομος, ζῶσα μόνη δὴ
 θνατῶν Ἄϊδαν καταβήσει.

820

Ἄντιστροφή α'.

ANT. ἤκουσα δὴ λυγροτάταν ὀλέσθαι
 τὰν Φρυγίαν ξέναν
 Ταντάλου Σιπύλῳ πρὸς ἄ-
 κρω, τὰν κισσὸς ὡς ἀτενῆς
 πετραία βλάστα δάμασεν·
 καί νιν ὄμβροι τακομέναν,
 ὡς φάτις ἀνδρῶν,
 χιών τ' οὐδαμὰ λείπει,
 τέγγει δ' ὑπ' ὄφρῦσι παγκλαύτοις
 δειράδας· ᾗ με

825

830

XOP. δαίμων ὁμοιοτάταν κατευνάζει.
 ἀλλὰ θεὸς τοι καὶ θεογεννῆς,
 ἡμεῖς δὲ βροτοὶ καὶ θνητογενεῖς·
 καίτοι φθιμένα μεγ' ἀκοῦσαι
 τοῖς ἰσοθέοις ἔγκληρα λαχεῖν
 ζῶσαν καὶ ἔπειτα θανοῦσαν.

835

Στροφή β'.

ANT. οἴμοι, γελῶμαι· τί με, πρὸς θεῶν πατρῶων
 οὐκ οἰχομένην ὑβρίζεις, ἀλλ' ἐπίφαντον ;
 ὦ πόλις, ὦ πόλιος
 πολυκτῆμονες ἄνδρες·
 ἰὼ Διρακαῖαι κρῆναι
 Θήβας τ' εὐαρμάτου ἄλσος, ἔμπας
 ξυμμάρτυρας ἕμι' ἐπικτῶμαι,
 οἷα φίλων ἄκλαυτος, οἷοις νόμοις
 πρὸς ἔργμα τυβόχωστον ἔρχομαι τάφου ποταινίου·
 ἰὼ δύστανος,
 οὔτ' ἐν βροτοῖσιν οὔτ' ἐν νεκροῖσι

840

845

850

μέτοικος, οὐ ζῶσιν, οὐ θανοῦσιν.

ΧΟΡ.

προβᾶσ' ἐπ' ἔσχατον θράσους
 ὑψηλὸν ἐς Δίκας βάθρον
 προσέπεσες, ὦ τέκνον, πολὺ
 πατρῶν δ' ἐκτίνεις τιν' ἄθλον.

Ἀντιστροφή β'.

ΑΝΤ.

ἔψαυσας ἀλγεινοτάτας ἔμοι μερίμνας,
 πατὴρὸς τριπόλιστον οἶκτον τοῦ τε πρόπαντος

ἁμετέρου πότμου
 κλεινοῖς Λαβδακίδαισιν.

ἰὼ ματρῶναι λέκτρων

ἄται, κοιμήματά τ' αὐτογέννητ'

ἔμῳ πατρὶ δυσμόρου ματρός,

οἷων ἐγὼ ποθ' ἅ ταλαίφρων ἔφυν·

πρὸς οὓς ἀραῖος, ἄγαμος, ἄδ' ἐγὼ μέτοικος εἶ

ἰὼ δυσπότημων

κασίγνητε γάμων κυρήσας,

θανὼν ἔτ' οὔσαν κατήναρές με.

ΧΟΡ.

σέβειν μὲν εὐσέβειά τις·

κράτος δ', ὅτω κράτος μέλει,

παραβατὸν οὐδαμᾶ πέλει.

σὲ δ' αὐτόγνωτος ὤλεσ' ὀργά.

Ἐπώδός.

ΑΝΤ.

ἄκλαντος, ἀφίλος, ἀνυμέναιος ταλαίφρων ἄγομα

τάνδ' ἐτοίμαν ὁδόν.

οὐκέτι μοι τόδε λαμπάδος ἱερὸν ὄμμα

θέμις ὄρᾶν ταλαίνα,

τὸν δ' ἔμὸν πότμον ἀδάκρυτον οὐδεὶς φίλων

ΚΡ.

ἀρ' ἴστ', αἰοιδὰς καὶ γόους πρὸ τοῦ θανεῖν

ὡς οὐδ' ἂν εἰς παύσαιτ' ἂν, εἰ χρεῖη λέγει

οὐκ ἄξεθ' ὡς τάχιστα; καὶ κατρηφεῖ

τύμβῳ περιπτύξαντες, ὡς εἴρηκ' ἐγώ,

ἄφετε μόνην ἔρημον, εἴτε χρῆ θανεῖν,
εἴτ' ἐν τοιαύτῃ ζῶσα τυμβεύειν στέγη.
ἡμεῖς γὰρ ἄγνοι τοῦπι τήνδε τὴν κόρην
μετοικίας δ' οὖν τῆς ἄνω στερήσεται.

ὦ τύμβος, ὦ νυμφεῖον, ὦ κατασκαφῆς
οἴκησις αἰφρουρος, οἱ πορεύομαι
πρὸς τοὺς ἑμαυτῆς, ὧν ἀριθμὸν ἐν νεκροῖς
πλείστον δέδεκται Φερέφασσ' ὀλωλότων·
ὧν λοισθία ἄγ' καὶ κάκιστα δὴ μακρῶ
κάτειμι, πρὶν μοι μοῖραν ἐξήκειν βίου.
ἐλθοῦσα μέντοι κάρτ' ἐν ἐλπίσιν τρέφω
φίλη μὲν ἤξειν πατρί, προσφιλῆς δὲ σοί,
μήτηρ, φίλη δὲ σοί, κασίγνητον κάρα·
ἐπεὶ θανόντας αὐτόχειρ ὑμᾶς ἐγὼ
ἔλουσα κἀκόσμησα κἀπιτυμβίους
χοᾶς ἔδωκα· νῦν δέ, Πολύνεικες, τὸ σὸν
δέμας περιστέλλουσα τοιάδ' ἄρνυμαι.
καίτοι σ' ἐγὼ τίμησα, τοῖς φρονοῦσιν, εὔ.
οὐ γάρ ποτ' οὔτ' ἂν εἰ τέκν', ὧν μήτηρ ἔφ'
οὔτ' εἰ πόσις μοι κατθανὸν ἐτήκετο,
βία πολιτῶν τόνδ' ἂν ἠρόμην πόνον.
τίνοσ νόμου δὴ ταῦτα πρὸς χάριν λέγω ;
πόσις μὲν ἂν μοι κατθανόντος ἄλλος ἦν,
καὶ παῖς ἀπ' ἄλλου φωτός, εἰ τοῦδ' ἡμπλαί·
μητρὸς δ' ἐν Ἄιδου καὶ πατρὸς κακευθότου
οὐκ ἔστ' ἀδελφούς ὅστις ἂν βλαστοῖ ποτέ.
τοιῶδέ μέντοι σ' ἐκπροτιμήσασ' ἐγὼ
νόμῳ, Κρέοντι ταῦτ' ἔδοξ' ἁμαρτάνειν
καὶ δεινὰ τολμᾶν, ὦ κασίγνητον κάρα.
καὶ νῦν ἄγει με δι' Ἀχέρονθ' οὔτω λαβὼν
ἄλεκτρον, ἀνυμναῖον, οὔτε του γάμου
μέρος λαχοῦσαν οὔτε παιδείου τροφῆς·
ἀλλ' ὧδ' ἔρημος πρὸς φίλων ἢ δύσμορος
ζῶσ' εἰς θανόντων ἔρχομαι κατασκαφάς,

ποίαν παρεξελθοῦσα δαιμόνων δίκην ;
 τί κρή με τὴν δύστηνον ἐς θεοὺς ἔτι
 βλέπειν, τίν' αὐδᾶν ξυμμάχων ; ἐπεὶ γε δὴ
 τὴν δυσσέβειαν εὐσεβοῦς ἔκτησάμην.

ἀλλ' εἰ μὲν οὖν τάδ' ἐστὶν ἐν θεοῖς καλὰ, 925

παθόντες ἂν ξυγγοῖμεν ἡμαρτηκότες·
 εἰ δ' οἷδ' ἄμαρτάνουσι, μὴ πλείω κακὰ
 πάθοιεν, ἢ καὶ δρῶσιν ἐκδίκως ἐμέ.

XOP. ἔτι τῶν αὐτῶν ἀνέμων αὐταὶ
 ψυχῆς ῥιπαὶ τήνδε γ' ἔχουσιν. 930

KP. τοιγάρτοι νιν τοῖσιν ἄγουσιν
 κλαύμαθ' ὑπάρξει βραδυτήτος ὑπερ.

XOP. οἴμοι θανάτου τοῦτ' ἐγγυτάτω
 τοῦπος ἀφίκται.

KP. θαρσεῖν οὐδὲν παραμυθοῦμαι,
 μὴ οὐ τάδε ταύτη κατακυροῦσθαι. 935

ANT. ὦ γῆς Θήβης ἄστυ πατρῶον
 καὶ θεοὶ προγενεῖς,
 ἄγομαι δὴ κοῦκέτι μέλλω.
 λεύσσετε, Θήβης οἱ κοιρανίδαί,
 τὴν βασιλειδᾶν μούνην λοιπήν,
 οἷα πρὸς οἴων ἀνδρῶν πάσῳ,
 τὴν εὐσεβίαν σεβίσασα 940

Στροφή α'.

XOP. ἔτλα καὶ Δανάας οὐράνιον φῶς
 ἀλλάξει δέμας ἐν χαλκοδέτοις αἰλαῖς· 945

κρυπτομένα δ' ἐν τυμβήρει θαλάμῳ κατεζεύχθη.
 καίτοι καὶ γενεᾷ τίμος, ὦ παῖ παῖ,
 καὶ Ζηνὸς ταμιεύεσκε γονὰς χρυσορύτους. 950

ἀλλ' ἅ μοιριδία τις δύνασις δεινά.
 οὔτ' ἂν νιν ὄλβος οὔτ' Ἄρης,
 οὐ πύργος, οὔχ' ἀλίπτυποι
 κελαινὰ νᾶες ἐκφύγοιεν.

Ἀντιστροφή α'.

ζεύχθη δ' ὀξύχολος παῖς ὁ Δρύαντος, 955
 Ἥδωνῶν βασιλεὺς, κερτομίους ὄργαις,
 ἐκ Διονύσου πετρῶδει κατάφαρκτος ἐν δεσμῶ.
 οὕτω τὰς μανίας δεινὸν ἀποστάζει
 ἀνθηρόν τε μένος· κείνος ἐπέγνω μανίαις 960
 ψαύων τὸν θεὸν ἐν κερτομίους γλώσσαις.
 παύεσκε μὲν γὰρ ἐνθέους
 γυναῖκας εὐίον τε πῦρ,
 φιλαύλους δ' ἠρέθιξε Μούσας. 965

Στροφή β'.

παρὰ δὲ κνανέων πελαγέων διδύμας ἄλῶς
 ἀπταὶ Βοσπόρῃαι ἰδ' ὁ Θρηκῶν ἄξενος
 Σαλμυδησός, ἴν' ἀγχιπόλις Ἄρης 970
 δισσοῖσι Φινεΐδαις
 εἶδεν ἀρατὸν ἔλκος
 τυφλωθὲν ἐξ ἀγρίας δάμαρτος
 ἀλαδὸν ἀλαστόροισιν ὀμμάτων κύκλοις,
 ἀραχθέντων ὑφ' αἵματῆραϊς 975
 χεῖρεςσι καὶ κερκίδων ἀκμαῖσιν.

Ἀντιστροφή β'.

κατὰ δὲ τακόμενοι μέλεοι μελέαν πάθαν
 κλαῖον ματρὸς ἔχοντες ἀνύμφευτον γονάν· 980
 ἃ δὲ σπέρμα μὲν ἀρχαιογόνων
 ἄντασ' Ἐρεχθεῖδᾶν,
 τηλεπόροις δ' ἐν ἀντροῖς
 τράφη θυέλλαισιν ἐν πατρώαις
 Βαρεᾶς ἄμππος ὀρθόποδος ὑπὲρ πάγου 985
 -θεῶν παῖς· ἀλλὰ κᾶπ' ἐκείνα
 Μοῖραι μακραιῶνες ἔσχον, ὦ παῖ.

ΤΕΙΡΕΣΙΑ Σ

Θήβης ἄνακες, ἤκομεν κοινήν ὁδὸν
 δὺ' ἐξ ἑνὸς βλέποντε· τοῖς τυφλοῖσι γὰρ
 αὕτη κέλευθος ἦκ προηγητοῦ πέλει· 990

ΚΡ. τί δ' ἔστιν, ὦ γεραιῆ Τειρεσία, νέον ;

ΤΕΙΡ. ἐγὼ διδάξω, καὶ σὺ τῷ μάντει πιθοῦ.

ΚΡ. οὐκ οὐκ πάρος γε σῆς ἀπεστάτου φρενός.

ΤΕΙΡ. τοιγὰρ δι' ὀρθῆς τήνδ' ἐναυκλήρεις πόλιν.

ΚΡ. ἔχω πεπονθὼς μαρτυρεῖν ὀνήσιμα. 995

ΤΕΙΡ. φρόνει βεβῶς αὖ νῦν ἐπὶ ξυροῦ τύχης.

ΚΡ. τί δ' ἔστιν ; ὡς ἐγὼ τὸ σὸν φρίσσω στόμα.

ΤΕΙΡ. γνώσει, τέχνης σημεῖα τῆς ἐμῆς κλύων.

εἰς γὰρ παλαιὸν θᾶκον ὀρνιθοσκόπον
 ἔζων, ἔν' ἦν μοι παντὸς οἰωνοῦ λιμήν, 1000

ἄγνωντ' ἀκούω φθόγγον ὀρνίθων, κακῶ

κλάζοντας οἴστρω καὶ βεβαρβαρωμένῳ

καὶ σπῶντας ἐν χηλαῖσιν ἀλλήλους φοναῖς

ἔγνων. πτερῶν γὰρ ῥοῖβδος οὐκ ἄσημος ἦν.
 εὐθύς δὲ δείσας ἐμπύρων ἐγευόμην 1005

βωμοῖσι παμφλέκτοισιν· ἐκ δὲ θυμάτων

Ἥφαιστος οὐκ ἔλαμπεν, ἀλλ' ἐπὶ σποδῶ

μυδῶσα κηκίς μηρίων ἐτήκετο

κᾶτυφε κᾶνέπτυε, καὶ μετάρσιοι

χολαὶ διεσπείροντο καὶ καταρρευεῖς 1010

μηροὶ καλυπτῆς ἐξέκειντο πιμελῆς.

τοιαῦτα παιδὸς τοῦδ' ἐμάνθανον πάρα,

φθίνοντ' ἀσήμων ὀργίων μαντεύματα·

ἔμοι γὰρ οὗτος ἡγεμών, ἄλλοις δ' ἐγώ.

καὶ ταῦτα τῆς σῆς ἐκ φρενὸς νοσεῖ πόλις. 1015

βωμοὶ γὰρ ἡμῖν ἐσχάροι τε παντελεῖς

πλήρεις ὑπ' οἰωνῶν τε καὶ κυνῶν βορᾶς

τοῦ δυσμόρου πεπτῶτος Οιδίπου γόνου.

καὶ οὐ δέχονται θυστάδας λιτὰς ἔτι

θεοὶ παρ' ἡμῶν οὐδὲ μηρίων φλόγα
 οὐδ' ὄρνις εὐσήμιος ἀπορροιβδεῖ βοάς,
 ἀνδροφθόρου βεβρωῶτες αἵματος λίπος.
 ταῦτ' οὖν, τέκνον, φρόνησον· ἀνθρώποισι γ'
 τοῖς πᾶσι κοινόν ἐστι τοῦξαμαρτάνειν·
 ἐπεὶ δ' ἁμάρτη, κείνος οὐκέτ' ἔστ' ἀνήρ
 ἄβουλος οὐδ' ἄνολβος, ὅστις ἐς κακὸν
 πεσῶν ἀκείται μηδ' ἀκίνητος πέλει.

αὐθαδία τοι σκαιότητ' ὄφλισκάνει.

ἀλλ' εἶκε τῷ θανόντι μηδ' ὀλωλότα

κέντει· τίς ἀλκὴ τὸν θανόντ' ἐπικτανεῖν ;

εὖ σοι φρονήσας εὖ λέγω· τὸ μανθάνειν δ'

ἥδιστον εὖ λέγοντος, εἰ κέρδος λέγοι.

ΚΡ.

ὦ πρέσβυ, πάντες, ὥστε τοξόται σκοποῦ,

τοξεύετ' ἀνδρὸς τοῦδε, κοῖδὲ μαντικοῖς

ἄπρακτος ὑμῖν εἰμι, τῶν ὑπαὶ γένους

ἐξημπόλημαι κάμπεφόρτισμαι πάλαι.

κερδαίνειτ', ἐμπολᾶτε τὰπὸ Σάρδεων

ἤλεκτρον, εἰ βούλεσθε, καὶ τὸν Ἴνδικὸν

χρυσόν· τάφω δ' ἐκείνον οὐχὶ κρύψετε.

οὐδ' εἰ θέλουσ' οἱ Ζηγὸς αἰετοὶ βορὰν

φέρειν νιν ἀρπάζοντες ἐς Διὸς θρόνου,

οὐδ' ὥς μίασμα τοῦτο μὴ τρέσας ἐγὼ

θάπτειν πορήσω κείνον· εὖ γὰρ οἶδ', ὅτι

θεοὺς μαιίνειν οὔτις ἀνθρώπων σθένει.

πίπτουσι δ', ὦ γεραῖε Τειρεσία, βροτῶν

χοῖ πολλὰ δεινοὶ πτώματ' αἴσχερ', ὅταν λόγου

αἰσχροῦς καλῶς λέγωσι τοῦ κέρδους χάριν.

φεῦ·

ΤΕΙΡ.

ἄρ' οἶδεν ἀνθρώπων τις, ἄρα φράζεται—

ΚΡ.

τί χρῆμα ; ποῖον τοῦτο πάγκοινων λέγεις ;

ΤΕΙΡ.

ὅσφ κράτιστον κτημάτων εὐβουλία ;

ΚΡ.

ὅσφ περ, οἶμαι, μὴ φρονεῖν-πλείστη βλάβη.

ΤΕΙΡ.

ταύτης σύ μέντοι τῆς νόσου πλήρης ἔφυς.

- ΚΡ. οὐ βούλομαι τὸν μάντιν ἀντειπεῖν κακῶς.
 ΤΕΙΡ. καὶ μὴν λέγεις, ψευδῆ με θεσπίζειν λέγων.
 ΚΡ. τὸ μαντικὸν γὰρ πᾶν φιλάργυρον γένος. 1055
 ΤΕΙΡ. τὸ δ' ἐκ τυράννων αἰσχροκέρδειαν φιλεῖ.
 ΚΡ. ἄρ' οἴσθα ταγοὺς ὄντας, ἂν λέγῃς, λέγων ;
 ΤΕΙΡ. οἶδ'· ἐξ ἑμοῦ γὰρ τήνδ' ἔχεις σώσας πόλιν.
 ΚΡ. σοφὸς σὺ μάντις, ἀλλὰ τὰδικεῖν φιλῶν.
 ΤΕΙΡ. ὄρσεις με τὰκίνητα διὰ φρενῶν φράσαι. 1060
 ΚΡ. κίνει, μόνον γε μὴ ἔπι κέρδεσιν λέγων
 ΤΕΙΡ. οὕτω γὰρ ἤδη καὶ δοκῶ τὸ σὸν μέρος ;
 ΚΡ. ὥς μὴ ἔμπολήσω ἴσθι τὴν ἐμὴν φρένα
 Τ ἀλλ' εὖ γέ τοι κάτισθι μὴ πολλοὺς ἔτι
 τρόχους ἀμύλητης ἡλίου τελῶν,
 ἐν οἷσι τῶν σῶν αὐτὸς ἐκ σπλάγχνων ἐ
 νέκυν νεκρῶν ἀμοιβὸν ἀντιδοὺς ἔσει,
 ἀνθ' ὧν ἔχεις μὲν τῶν ἄνω βαλὼν κά
 ψυχὴν τ' ἀτίμως ἐν τάφῳ κατόκισας,
 ἔχεις δὲ τῶν κάτωθεν ἐνθάδ' αὖ θεῶν
 ἀμοιβρον, ἀκτέριστον, ἀνόσιον νέκυν.
 ὧν οὔτε σοὶ μέτεστιν, οὔτε τοῖς ἄνω
 θεοῖσιν, ἀλλ' ἐκ σοῦ βιάζονται τάδε.
 τούτων σε λωβητῆρες ὑστεροφθόροι
 λοχῶσιν Ἄιδου καὶ θεῶν Ἐρινύες,
 ἐν τοῖσιν αὐτοῖς τοῖσδε ληφθῆναι κακο
 καὶ ταῦτ' ἄθρησον εἰ κατηγορημένος
 λέγω· φανεῖ γὰρ οὐ μακροῦ χρόνου τρ
 ἀνδρῶν, γυναικῶν σοῖς δόμοις κωκύμα
 ἐχθραὶ δὲ πᾶσαι συνταράσσονται πόλεις
 ὅσων σπαράγματ' ἢ κύνες καθήγισαν,
 ἢ θῆρες, ἢ τις πτηνὸς οἰωνός, φέρων
 ἀνόσιον ὄσμην ἐστιοῦχον ἐς πόλιν.
 τοιαῦτά σου, λυπεῖς γὰρ, ὥστε τοξότη
 ἀφήκα θυμῷ καρδίας τοξεύματα
 βέβαια, τῶν σὺ θάλπος οὐχ ὑπεκδραμεῖ.

ὦ παῖ, σὺ δ' ἡμᾶς ἄπαγε πρὸς δόμους, ἵνα
τὸν θυμὸν οὗτος ἐς νεωτέρους ἀφῆ
καὶ γυνῶ τρέφειν τὴν γλῶσσαν ἡσυχωτέραν
τὸν νοῦν τ' ἀμείνω τῶν φρενῶν ἢ νῦν φέρει. 1090

XOP. ἀνὴρ, ἀναξ, βέβηκε δεινὰ θεσπίσας.

ἐπιστάμεθα δ', ἐξ ὅτου λευκὴν ἐγὼ
τῆνδ' ἐκ μελαίνης ἀμφιβάλλομαι τρίχα,
μὴ πῶ ποτ' αὐτὸν ψεῦδος ἐς πόλιν λακείν.

KP. ἔγνωκα καὐτὸς καὶ ταράσσομαι φρένας·

τό τ' εἰκαθεῖν γὰρ δεινόν, ἀντιστάντι δὲ
ἄτη πατάξει θυμὸν ἐν δεινῷ πάρα.

XOP. εἰβουλίᾳς δεῖ, καὶ Μενοικεῶς Κρέον

KP. τί δῆτα χρὴ δρᾶν; φράζε· πείσομαι δ' ἐγώ.

XOP. ἔλθῶν κόρην μὲν ἐκ κατώρυχος στέγης

ἄνες, κτίσον δὲ τῷ προκειμένῳ τάφον.

KP. καὶ ταῦτ' ἐπαινεῖς καὶ δοκεῖς παρεικαθεῖν;

XOP. ὅσον γ', ἀναξ, τάχιστα· σεντέμνουσι γὰρ
θεῶν ποδώκεις τοὺς κακόφρονας Βλάβαι.

KP. οἴμοι· μόλις μὲν, καρδίας δ' ἐξίσταται

τὸ δρᾶν· ἀνάγκη δ' οὐχὶ δυσμαχητέον.

XOP. δρᾶ νυν τάδ' ἔλθῶν μηδ' ἐπ' ἄλλοισιν τρέπε.

KP. ᾧδ', ὡς ἔχω, στείχοιμ' ἄν· ἴτ' ἴτ' ὀπάονες,

οἳ τ' ὄντες οἳ τ' ἀπόντες, ἀξίνας χεροῖν

ὀρμᾶσθ' ἔλόντες εἰς ἐπόψιον τόπον.

ἐγὼ δ', ἐπειδὴ δόξα τῆδ' ἐπεστράφη,

αὐτὸς τ' ἔδησα καὶ παρὼν ἐκλύσομαι.

δέδοικα γὰρ, μὴ τοὺς καθεστῶτας νόμους

ἄριστον ἢ σώζοντα τὸν βίον τελείν.

Στροφή α'.

XOP. πολύνυμμε, Καδμείας νύμφας ἄγαλμα 15

καὶ Διὸς βαρυβρεμέτα γένος,

κλυτὰν ὅς ἀμφέπεις

Ἰταλίαν, μέδεις δὲ

παγκοίνοις Ἐλευσινίας 1120
 Δηοῦς ἐν κόλποις,
 ὦ Βακχεῦ, Βακχᾶν ματρόπολιν Θήβαν
 ναιετῶν παρ' ὑγρῶν
 Ἴσμηνοῦ ρεΐθρων ἀγρίου τ'
 ἐπὶ σπορᾷ δράκοντος· 1125

Ἀντιστροφή α'.

σὲ δ' ὑπὲρ διλόφου πέτρας στέροψ ὄπωπε
 λιγνύς, ἔνθα Κωρύκται νύμφαι
 στείχουσι Βακχίδες, 1130
 Κασταλίας τε νᾶμα,
 καί σε Νυσαίων ὀρέων
 κισσήρεις ὄχθαι
 γλωρά τ' ἀκτὰ πολυστάφυλος πέμπει,
 ἀμβρότων ἐπέων
 εὐαζόντων, Θηβαίας 1135
 ἐπισκοποῦντ' ἀγνίας·

Στροφή β'.

τὰν ἐκ πασᾶν τιμῆς ὑπερτάταν πόλεων
 ματρὶ σὺν κεραυνία·
 καὶ νῦν, ὡς βιαίας ἔχεται 1140
 πάνδαμος πόλις ἐπὶ νόσου,
 μολεῖν καθαρσίῳ ποδὶ Παρνασίαν
 ὑπὲρ κλιτῶν ἢ στονόεντα πορθμόν. 1145

Ἀντιστροφή β'.

ἰὼ πῦρ πνεόντων χοράγ' ἄστρον, νυχίων
 φθεγμάτων ἐπίσκοπε,
 παῖ Διὸς γένεθλον, προφάνηθ',
 ὄναξ, σαῖς ἅμα περιπόλοις 1150
 Θυίαισιν, αἶ σε μαινόμεναι πάννουχοι
 χορεύουσι, τὸν ταμίαν Ἰαχχον.

ΑΓΓΕΛΟΣ

Κάδμου πάροικοι καὶ δόμων Ἀμφίονος,
 οὐκ ἔσθ' ὁποῖον σιάντ' ἄν ἀνθρώπου βίον
 οὔτ' αἰνέσαιμ' ἄν οὔτε μεμψαίμην ποτέ.
 τύχη γὰρ ὀρθοῖ καὶ τύχη καταρρέπει
 τὸν εὐτυχοῦντα τὸν τε δυστυχοῦντ' αἰεὶ,
 καὶ μάντις οὐδεις τῶν καθεστῶτων βροτοῖς.
 Κρέων γὰρ ἦν ζηλωτός, ὡς ἐμοί, ποτέ,
 σώσας μὲν ἐχθρῶν τήνδε Καδμείαν χθόνα
 λαβῶν τε χώρας παντελῆ μοναρχίαν
 αὐτῆς δὲ θάλλων εὐγενεῖ τέκνων σπορᾶ·
 καὶ νῦν ἀφεῖται πάντα. καὶ γὰρ ἦδοναί
 ὄτου ἰοδρῶσιν ἀνδρός, οὐ τίθημ' ἐγὼ
 ζῆν τοῦτον, ἀλλ' ἔμψυχον ἠγοῦμαι νεκρόν.
 πλούτει τε γὰρ κατ' οἶκον, εἰ βούλει, μέγα
 καὶ ζῆ τύραννον σχῆμ' ἔχων· ἐὰν δ' ἀπῆ
 τούτων τὸ χαίρειν, τᾶλλ' ἐγὼ καπνοῦ σκιᾶς
 οὐκ ἄν πρῆαίμην ἀνδρὶ πρὸς τὴν ἠδονήν.
 τί δ' αὖ τὸδ' ἄχθος βασιλέων ἦκεις φέρων;
 τεθνασίν· οἱ δὲ ζῶντες αἴτιοι θανεῖν.
 καὶ τίς φονεύει, τίς δ' ὁ κείμενος; λέγε.
 Αἴμων ὄλωλεν· αὐτόχειρ δ' αἰμάσσεται.
 πότερα πατρώας ἢ πρὸς οἰκείας χερσός;
 αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ, πατρὶ μηνίσας φονῶ.
 ὦ μάντι, τοῦπος ὡς ἄρ' ὀρθὸν ἦνυσας.
 ὡς ὦδ' ἐχόντων τᾶλλα βουλευεῖν πάρα.
 καὶ μὴν ὄρω τάλαιναν Εὐρυδίκην ὁμοῦ,
 δάμαρτα τὴν Κρέοντος· ἐκ δὲ δωμάτων
 ἦτοι κλύουσα παιδὸς ἢ τύχη πάρα.

ΧΟΡ.
 ΑΓΓ.
 ΧΟΡ.
 ΑΓΓ.
 ΧΟΡ.
 ΑΓΓ.
 ΧΟΡ.
 ΑΓΓ.
 ΧΟΡ.

ΕΥΡΥΔΙΚΗ

ὦ πάντες ἀστοί, τῶν λόγων ἐπησθόμην
 πρὸς ἔξοδον στείχουσα, Παλλάδος θεᾶς
 ὅπως ἰκοίμην εὐγμάτων προσήγορος.

καὶ τυγχάνω τε κληῖθρ' ἀνασπαστοῦ πύλης
χαλῶσα, καί με φθόγγος οἰκείου κακοῦ

βάλλει δι' ὧτων ὑπτία δὲ κλίνομαι

δείσασα πρὸς δμωαῖσι κάποπλήσσομαι.

ἀλλ' ὅστις ἦν ὁ μῦθος, αὐτίς εἶπατε

1190

κακῶν γὰρ οὐκ ἄπειρος οὖσ' ἀκούσομαι.

ἐγώ, φίλη δέσποινα, καὶ παρῶν ἐρῶ

κοῦδὲν παρήσω τῆς ἀληθείας ἔπος.

τί γὰρ σε μαλθάσσοιμ' ἂν ὧν ἐς ὕστερον

ψεῦσται φανοῦμεθ' ; ὀρθὸν ἀλήθει' αἶει.

1195

ἐγὼ δὲ σῶ γ' ὀπαδὸς ἐσπόμεν πόσει

πεδίον ἐπ' ἄκρον, ἔνθ' ἔκειτο νηλεές

κυνοσπάρακτον σῶμα Πολυνείκους ἔτι

καὶ τὸν μέν, αἰτήσαντες ἐνοδίαν θεὸν

Πλούτωνά τ' ὀργὰς εὐμενεῖς κατασχεθεῖν,

1200

λούσαντες ἀγνὸν λουτρόν, ἐν νεοσπάσιν

θαλλοῖς, ὃ δὴ ἔλειπτο, συγκατήθομεν,

καὶ τύμβον ὀρθόκρανον οἰκείας χθονὸς

χάσαντες, αὐτίς πρὸς λιθόστρωτον κόρης

νυμφεῖον Ἄιδου κοῖλον εἰσεβαίνομεν.

1205

φωνῆς δ' ἄπωθεν ὀρθίων κωκυμάτων

κλύει τις ἀκτέριστον ἀμφὶ παστάδα,

καὶ δεσπότη Κρέοντι σημαίνει μολών.

τῷ δ' ἀθλίας ἄσημα περιβαίνει βοῆς

ἔρποντι μᾶλλον ἄσσον, οἰμῶξας δ' ἔπος

1210

ἴησι δυσθρήνητον· ὦ τάλας ἐγώ,

ἄρ' εἰμὶ μάντις ; ἄρα δυστυχεστάτην

κέλευθον ἔρπω τῶν παρελθουσῶν ὁδῶν ;

παιδὸς με σαίνει φθόγγος· ἀλλά, πρόσπολοι,

ἴτ' ἄσσον ὠκεῖς, καὶ παραστάντες τάφω

1215

ἀθρήσαθ', ἄρμον χάματος λιθοσπαδῆ

δύντες πρὸς αὐτὸ στόμον, εἰ τὸν Αἴμονος

φθόγγον συνήμ', ἢ θεοῖσι κλέπτομαι.

τάδ' ἐξ ἀθύμου δεσπότης κεύσμασιν

- ἤθροῦμεν· ἐν δὲ λοιπῷ συμβεύματι
 τὴν μὲν κρεμαστὴν αὐχένος κατείδομεν,
 βρόχῳ μιτώδει σινδόνος καθημμένην,
 τὸν δ' ἀμφὶ μέσση περιπετὴ προσκείμενον,
 εὐνῆς ἀποιμάζοντα τῆς κάτω φθορὰν
 καὶ πατρὸς ἔργα καὶ τὸ δύστηνον λέχος.
 ὁ δ' ὡς ὄρᾳ σφε, στυγνὸν οἰμῶξας ἔσω
 χωρεῖ πρὸς αὐτὸν κἀνακωκύσας καλεῖ·
 ὦ τλήμον, οἶον ἔργον εἴργασαι· τίνα
 νοῦν ἔσχες; ἐν τῷ συμφορᾶς διεφθάρης;
 ἔξελθε, τέκνον, ἐκέσιός σε λίσσομαι.
 τὸν δ' ἀγρίοις ὄσσοισι παπτήνας ὁ παῖς,
 πτύσας προσώπῳ κοῦδὲν ἀντειπών, ξίφους
 ἔλκει διπλοῦς κνώδοντας· ἐκ δ' ὄρμωμένου
 πατρὸς φυγαῖσιν ἤμπλακ'· εἴθ' ὁ δύσμορος
 αὐτῷ χολωθεῖς, ὥσπερ εἶχ', ἐπενταθεῖς
 ἦρεισε πλευραῖς μέσσον ἔγχος, ἐς δ' ὑγρὸν
 ἀγκῶν' ἔτ' ἔμφρον παρθένῳ προσπτύσσεται·
 καὶ φυσιῶν ὀξεῖαν ἐκβάλλει ῥοήν
 λευκῇ παρειᾷ φοινίου σταλάγματος.
 κεῖται δὲ νεκρὸς περὶ νεκρῷ, τὰ νυμφικὰ
 τέλη λαχὼν δεῖλαιος ἐν γ' Ἄιδου δόμοις,
 δεῖξας ἐν ἀνθρώποισι τὴν ἀβουλίαν,
 ὅσῳ μέγιστον ἀνδρὶ πρόσκειται κακόν.
- XOP. τί τοῦτ' ἂν εἰκάσειας; ἡ γυνὴ πάλιν
 φρούδη, πρὶν εἰπεῖν ἐσθλὸν ἢ κακὸν λόγον.
- ΑΓΓ. καὐτὸς τεθάμβηκ'· ἐλπίσιν δὲ βόσκομαι,
 ἄχῃ τέκνου κλύουσας ἐς πόλιν γόους
 οὐκ ἐξαύσειν, ἀλλ' ὑπὸ στέγης ἔσω
 δμωαῖς προθήσειν πένθος οἰκεῖον στένειν.
 γνώμης γὰρ οὐκ ἀπειρος ὥσθ' ἀμαρτάνειν.
- XOP. οὐκ οἶδ'· ἐμοὶ δ' οὖν ἢ τ' ἄγαν σιγὴ βαρὺ
 δοκεῖ προσεῖναι χῆ μάτην πολλὴ βοή.
- ΑΓΓ. ἀλλ' εἰσόμεθα, μὴ τι καὶ κατάσχετον

92. κρυφῆ καλύπτει καὶ θυμουμένη,
 δόμους παραστείχοντες. εὖ γὰρ οὖν λέγεις· 1255.
 καὶ τῆς ἄγαν γὰρ ἔστι που σιγῆς βάρος.
 ΧΟΡ. καὶ μὴν ὄδ' ἀναξ αὐτὸς ἐφήκει
 μνήμ' ἐπίσημον διὰ χειρὸς ἔχων,
 εἰ θέμις εἰπεῖν, οὐκ ἄλλοτριᾶς
 ἄτης, ἀλλ' αὐτὸς ἁμαρτῶν. 1260.

ΚΟΜΜΟΣ

Στροφή α'.

- ΚΡ. ἰὼ
 φρενῶν δυσφρόνων ἁμαρτήματα
 στερεὰ θανατόεντ'.
 ὦ κτανόντας τε καὶ
 θανόντας βλέποντες ἐμφυλίου.
 ὦμοι ἐμῶν ἀγολβα βουλευμάτων. 1265.
 ἰὼ παῖ, νέος νέφ ξὺν μόρφ,
 αἰαῖ αἰαῖ,
 ἔθανες, ἀπελύθης,
 ἔμαῖς οὐδὲ σαῖσι δυσβουλίας.
 ΧΟΡ. οἴμ', ὡς ἔοικας ὀψὲ τὴν δίκην ἰδεῖν. 1270.
 ΚΡ. οἴμοι,
 ἔχω μαθὼν δαίλαιος· ἐν δ' ἐμῶ κάρᾳ
 θεὸς τότε ἄρα τότε μέγα βάρος μ' ἔχων
 ἔπαισεν, ἐν δ' ἔσεισεν ἀγρίαις ὁδοῖς,
 οἴμοι, λακπάτητον ἀντρέπων χαράν. 1275.
 φεῦ φεῦ, ὦ πόνοι βροτῶν δύσπονοι.
 ΑΓΓ. ὦ δέσποθ', ὡς ἔχων τε καὶ κεκτημένος,
 τὰ μὲν πρὸ χειρῶν τάδε φέρων, τὰ δ' ἐν δόμοις
 ἔοικας ἦκειν καὶ τάχ' ὄψεσθαι κακά. 1280.
 ΚΡ. τί δ' ἔστιν αὖ; κάκιον ἢ κακῶν ἔτι;
 ΑΓΓ. γυνὴ τέθνηκεν τοῦδε παμμήτωρ νεκροῦ
 δύστηνος ἄρτι νεοτόμοισι πλήγμασιν.

Ἀντιστροφή α'.

- ΚΡ. ἰὼ
 ἰὼ δυσκάθαρος Ἄιδου λιμῆν,

- τί μ' ἄρα, τί μ' ὀλέκεις ; 1285
 ὦ κακάγγελτά μοι
 προπέμψας ἄχη, τίνα θροεῖς λόγον ;
 αἰαῖ, ὀλωλότ' ἄνδρ' ἐπεξειργάσω.
 τί φῆς, ὦ παῖ ; τίνα λέγεις μοι νέον,
 αἰαῖ αἰαῖ, 1290
 σφάγιον ἐπ' ὀλέθρῳ
 γυναικειῶν ἀμφικεῖσθαι μόρον ;
 ΑΓΓ. ὄρῃν πάρεστιν· οὐ γὰρ ἐν μυχοῖς ἔτι.
 ΚΡ. οἴμοι,
 κακὸν τόδ' ἄλλο δεύτερον βλέπω τάλας. 1295
 τίς ἄρα, τίς με πότιμος ἔτι περιμένει ;
 ἔχω μὲν ἐν χεῖρεσσιν ἀρτίως τέκνον,
 τάλας, τὸν δ' ἔναντα προσβλέπω νεκρόν.
 φεῦ φεῦ μᾶτερ ἀθλία, φεῦ τέκνον. 1300
 ΑΓΓ. ἦδ' ὄξυθήκτω βωμία περὶ ξίφει
 λυεῖ κελαινὰ βλέφαρα, κωκύσασα μὲν
 τοῦ πρὶν θανόντος Μεγαρέως κλεινὸν λάχος,
 αὐθις δὲ τοῦδε, λοίσθιον δὲ σοὶ κακὰς
 πράξεις ἐφυμνήσασα τῷ παιδοκτόνῳ. 1305

Στροφή β'.

- ΚΡ. αἰαῖ αἰαῖ,
 ἀνέπταν φόβῳ. τί μ' οὐκ ἀνταίαν
 ἔπαισέν τις ἀμφιθήκτω ξίφει ;
 δεῖλαιος ἐγώ, φεῦ φεῦ, 1310
 δευλαία δὲ συγκέκραμαι δῦα,
 ΑΓΓ. ὡς αἰτίαν γε τῶνδε κἀκείνων ἔχων
 πρὸς τῆς θανούσης τῆσδ' ἐπεσκήπτου μόρων.
 ΚΡ. ποίῳ δὲ κἀπελύσατ' ἐν φοναῖς τρόπῳ ;
 ΑΓΓ. παίσασ' ὑφ' ἥπαρ αὐτόχειρ αὐτήν, ὅπως 1315
 παιδὸς τόδ' ἦσθετ' ὄξυκώκυτον πάθος.
 ΚΡ. ἰὼ μοι, τάδ' οὐκ ἐπ' ἄλλον βροτῶν
 ἐμᾶς ἀρμόσει ποτ' ἐξ αἰτίας.

ἐγὼ γὰρ σ', ἐγὼ ἔκανον, ὃ μέλεος,
 ἐγὼ, φάμ' ἔτυμον. ἰὼ πρόσπολοι,
 1320
 ἄγετέ μ' ἐκποδῶν, ἄγετέ μ' ὅ τι τάχος,
 τὸν οὐκ ὄντα μᾶλλον ἢ μηδένα. 1325

ΧΟΡ. κέρδη παραινεῖς, εἴ τι κέρδος ἐν κακοῖς·
 βράχιστα γὰρ κράτιστα τᾶν ποσὶν κακά.

Ἀντιστροφὴ β'.

ΚΡ. ἴτω, ἴτω,
 φανήτω μόρων ὃ κάλλιστ' ἐμῶν 1330
 ἐμοὶ τερμίαν ἄγων ἀμέραν
 ὕπατος· ἴτω, ἴτω,
 ὅπως μηκέτ' ἄμαρ ἄλλ' εἰσίδω.

ΧΟΡ. μέλλοντα ταῦτα· τῶν προκειμένων τι χρῆ
 πρᾶσσειν· μέλει γὰρ τῶνδ', ὅτοισι χρῆ μέλιν. 1335

ΚΡ. ἄλλ' ὦν ἐρῶ, ταῦτα συγκατηρξάμην.

ΧΟΡ. μή νυν προσεύχου μηδέν· ὡς πεπρωμένης
 οὐκ ἔστι θνητοῖς συμφορᾶς ἀπαλλαγὴ.

ΚΡ. ἄγοιτ' ἂν μάταιον ἄνδρ' ἐκποδῶν,
 ὅς, ὃ παῖ, σέ τ' οὐχ ἐκὼν κατέκτανον 1340

σέ τ' αὖ τάνδ', ὅμοι μέλεος, οὐδ' ἔχω
 πρὸς πότερον ἴδω, πᾶ κλιθῶ· πάντα γὰρ
 λέχρια τᾶν χερσῶν, τὰ δ' ἐπὶ κρατὶ μοι 1345
 πότμος δυσκόμιστος εἰσήλατο.

ΧΟΡ. πολλῶ τὸ φρονεῖν εὐδαιμονίας
 πρῶτον ὑπάρχει· χρῆ δὲ τὰ γ' εἰς θεοὺς
 μηδὲν ἀσεπτεῖν· μεγάλοι δὲ λόγοι 1350
 μεγάλας πληγὰς τῶν ὑπεραύχων
 ἀποτίσαντες
 γήρα τὸ φρονεῖν ἐδίδαξαν.

μαιμον, συγγενικόν. OK 535.) τὸ δὲ αὐτάδελφον εἶναι εἰδικώτερον καὶ δηλοῖ τοὺς κοινούς γονεῖς· συνώνυμον δὲ καὶ ὁμοίως ἐσχηματισμένον εἶναι πρὸς τὸ ὁμηρικόν αὐτοκασίγητος.—κάρᾳ] μόνῃ ἢ ὀνομ. καὶ αἰτ. κάρᾳ ὑπάρχει, καὶ ἡ δοτ. κάρᾳ. Συχνά μετὰ γενικῆς μάλιστα χρησιμεύει εἰς περίφρασιν προσώπου· «Ἰοκάστης κάρᾳ. Οἰδίου κάρᾳ.» OT, 40, 950, Ἰλ. Θ 281 «Τεῦχρε φίλη κεφαλῆ». Καὶ παρὰ πεζοῖς. «Ἄλλὰ καὶ ἄνευ γενικῆς 899, 915 «κασίγητον κάρᾳ».

2,3. Ἡ σύνταξις: οἶσα ὅ,τι (ἔστι) τῶν ἀπ' Οἰδίου κακῶν, ὅποιον οὐχὶ Ζεὺς τελεῖ νῦν ἔτι ζῶσαι· — Εἰς τὸ ὅ,τι ἐνοεῖται εἶσι. — Το Ζεὺς ἀνήκει εἰς τὸ τελεῖ. Ἡ θέσις αὐτοῦ αὕτη εἶναι λίαν ἀήθης. Ἰφ. Αὐλ. 521 «οὐκ ἔστ' Ὀδυσσεὺς ὅ,τι σὲ κάμει πημανεῖ.» — ὁποῦν] ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ὅ,τι, διότι ὑπάρχει ἤδη ἡ λέξις αὕτη ἐν τῇ πλαγίᾳ ἐρωτήσῃ.—τῶν ἀπ' Οἰδίου κακῶν] τῶν προελθόντων ἀπὸ τῆς πατροκτονίας καὶ αἰμομιξίας τοῦ Οἰδίου, ἐνοεῖ τὴν αὐτοκτονίαν τῆς μητρὸς, τὸν μετὰ βαρείας συμφορᾶς θάνατον τοῦ πατρὸς, τὴν ἀλληλοκτονίαν τῶν ἀδελφῶν. Κατὰ τοὺς ἀρχαίους δι' ἁμαρτήματα γονέων κολάζονται τὰ τέκνα, ὅπως διὰ τὰ βασιλείων οἱ λαοί.—νῦν ἔτι ζῶσαι]=ἐπιζῶσαι, λειπομέναι. Αὗται μόναι περιεσώζοντο ἐκ τοῦ γένους τοῦ Λαίου.—Αἱ κοιναὶ δυστυχίαι συνδέουσι τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ Ἀντιγόνη ζητεῖ διὰ τούτων νὰ προσεταιρισθῇ τὴν Ἰσμήνην.

4. ἀτηρᾶ ἄπερ]=ὄσα ὑπάρχουσιν ἀτηρᾶ. Ἀτηρᾶ=πρόξενος ἀτης, δηλ. βλάβης, δυστυχίας. Οὕτω διώρθωσεν ὁ Σεμιτέλος, ἀντὶ τῶν τοῦ χειρογράφου ἀτης ἄπερ, ὃ ἔχει σημασίαν ἀντιθετον τῆς ἀπαιτουμένης.

5. αἰσχρὸν ἄτιμον] πρόξενον αἰσχρῆς ἀτιμίας.

6. οὐκ] πρὸς ἔμφρατιν ἐπαναλαμ-

βάνει τὸ οὐ. Τρ. 1014. Φιλ. 416 —κακῶν] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ νοουμένου ὄν.=οὐκ ὄν μέρος τῶν σῶν τε κακῶν κακῶν=ἀπὸν ἀπὸ τῶν ἡμετέρων κακῶν.

7. Ἐρωτᾶ ἡ Ἀντ. οὐχὶ ἀγνοοῦσα ἀλλ' ἠθυμάζουσα.—καὶ νῦν ἴ...]=καὶ νῦν τί ἐστὶν αὐτὸ τὸ κήρυγμα τοῦτο, ὃ φασὶ θεῖναι ἀρτίως τὸν στρατηγὸν πάνδημῶ πόλει.—καὶ νῦν] ταῦτα τὴν ἡγουμένην γενικὴν παρατήρησιν ἐφαρμόζουσιν εἰς τὴν νῦν παρούσαν περίστασιν. — πάνδημῶ πόλει] ποιητικῶς ἀντὶ τοῦ πάσης τῆ πόλει, τῇ πόλει μεθ' ἀπάντων τῶν δημοτῶν αὐτῆς. «πάνδημος στρατὸς» Αἰ. 844.

8. κήρυγμα θεῖναι]=κηρύξαι, προκηρύξαι. — Τὸν ἡγεμόνα, τὸν ἀρχοντα λέγει στρατηγόν. οὕτω τὸ στρατὸς καὶ τὸν λαὸν ὄλον σημαίνει (Ἦλ. 749, Τραχ. 795), ὅπως παρὰ Ῥωμαίοις τὸ exercitus· διότι παρ' ἀρχαίοις οἱ πολῖται ἦσαν ἅμα πάντες καὶ στρατιῶται.

9. ἔχεις κελήκουσας] πρωῦστερον. Πολλάκις τὸ ἔγω=οἶδα, ἔμαθον. Οὕτω τὸ habeo=νομί, καὶ παρ' ἡμῶν τὸ κατέχω.

10. τοὺς φίλους]=τὸν Πολυνείκη, τὸ δὲ τῶν ἐχθρῶν=τοῦ Κρέοντος. Συχνά οἱ τραγικοὶ περὶ ἐνὸς προσώπου ἔχουσι πληθ. ἀριθμόν. 60, 99, 276, 565. Ἐχθρὸν λέγει τὸν Κρέοντα, διότι τὸ κήρυγμα αὐτοῦ ὑπολαμβάνει ἐχθρικὴν πράξιν κατὰ τῶν στενῶν συγγενῶν τοῦ Πολυνείκους.—στειχοντα] πρβλ. 186. Ἦλ. 374.—ἐχθρῶν] ἀνήκει εἰς τὸ κακὰ καὶ σημαίνει τὰ ἐκ τῶν ἐχθρῶν προσερχόμενα κακὰ, δηλ. τοῦ Κρέοντος τὴν κακὴν πράξιν.

11. Πλήρης ἀντιθέσεων ὁ τῆς Ἰσμήνης λόγος.—μὲν] δὲν ἔχει ἀπόδοσιν. Ἐνοεῖται: σοὶ δέ, ἢ ἄλλῳ δέ τιτι ἴσως ἔκετο, 498, 634, 681.—Ἀντιγόνη] μόνος ὁ πρῶτος ποῦς δέχεται ἀνάπαιστον, ἐπὶ δὲ κυρίων ὀνομάτων πάντες πλὴν τοῦ

τελευταίου.— φίλων] ἐκ τοῦ μῦθος.
Ἄντικ. γεν.—περὶ φίλων 633.

13. δυοῖν δύο] ἡ τοιαυτὴ ἐπαλληλία συγχῆ παρά Σοφοκλεῖ. 73, ΟΤ. 222. Αἵ. 267, 620.

14. μᾶ διπλῆ] ἀγαπῶσιν οἱ τραγικοί τὴν ἀντίθεσιν τῶν ἀριθμῶν 170, 989. — θανόντων] θανόντων ἔπρεπεν, ἵνα συμφωνήσῃ πρὸς τὸ ἀδελφοῖν. πολλάκις θυμῶς συνάπτεται πληθυντικὸς ἀριθμὸς πρὸς εὐχόν.— διπλῆ χειρὶ] δυοῖν χειρσί, μᾶ μὲν τοῦ Ἐτεοκλέους, ἑτέρα δὲ τοῦ Πολυνείκους. Συνηθίζουσι οἱ ποιηταὶ ἀντὶ τοῦ δύο νὰ μεταχειρίζωνται τὰ ἐπίθετα διπλοῦς, δισός, δίδυμος, δίπτυχος.

15. φροῦδός ἐστιν] = ἐκποδῶν ἐγένετο, ἀπῆλθεν, ἔφυγεν. Ἐκ τοῦ πρὸ ὁδός, ὅπως φροῖμιον. φροερός, ἐκ τῶν φροῖμιον, προσερός.

16. ἐν νυκτὶ τῇ νῦν] δηλ. τῇ παρεληλυθυῖα. Εἶπε νῦν ἀντὶ πάρος, διότι τὸ δράμα ὑποτίθεται ἀρχαίμενον ἅμα παρελθούσης τῆς νυκτός. πρβλ. 100 ἐξ., 253, — ὑπέτερον] = πλέον. Ἄντιστοιχεῖ πρὸς τὸ παρ' ἡμῖν παραπάνω.

17. Ἡ ἔννοια : οὐδὲν πλέον γινώσκω, οὔτε ἐστὶ εὐτυχεστέρα οὔτε ἐστὶ δυστυχεστέρα εἶμαι, δηλ. οὐδὲν ἔμαθον γενόμενον, ἐξ οὗ ἢ ἀμετεβάλλετο ἡ τύχη μου ἐπὶ τὸ βέλτιον ἢ ἐπὶ τὸ χεῖρον. — ἀτάομαι (ἄτη) = πάσχω κακόν, εἶμαι δυστυχής.

18. ἦδη καλῶς] μετὰ τινος μωφῆς λέγονται διότι ἀνωτέρω ἢ Ἰσμ. παρίσταται φιλάδελφος μὲν, ἀλλ' ἀπράγμων. Ἡ δ' ἀπραγμοσύνη τῇ πολυπράγμονι Ἄντ. δὲν ἀρέσκει ἐν τῷ παρόντι καιρῷ μάλιστα. Ἐννοεῖται : μηδὲν σε ὑπέτερον εἰδυῖαν. Τὸ ἦδη ἀντὶ τοῦ ἦδειν εἶναι τῆς παλαιᾶς ἀττικῆς. — αἰλέων πυλῶν] αὐταὶ ἤγον εἰς τὴν ὁδόν. Ταῦτα δηλοῦσι τὰς ἀχροατὰς τὸν τόπον τοῦ δράματος.

19. τοῦδ' οὐνεκα] ἀναφέρεται

εἰς τὰ «ὡς μόνη κλύεις.» = πρὸς τοῦτο Ὁ Σοφοκλῆς δὲν ἔχει ἔνεκα εἴνεκα, ἀλλὰ οὐνεκα, προελθὼν ἐκ τοῦ οὗ ἔνεκα, ὅπως οὐνεκα ἐκ τοῦ οὐτον ἔνεκα. Τὸ οὐνεκα λαμβάνεται ἀὐτὸς σύνδεσμος = οὗ ἔνεκα, διότι, ἐπεὶ ἡ ὅτι ὡς πρόθεσις, ὅπως ἐνταῦθα. — ἐξέπεμπον] ἀντὶ τοῦ μέσου ἐξέπεμπομένη = ἐχάλουν ἔξω. πρβλ. 161 «πέμφαι» καὶ 165 «ῥμάς ἐστεῖλ' ἰέσθαι.» Καὶ ὁ Θουκυδίδης τὰ μεταπέμπο μεταπέμπομαι ἔχει ἴσα. — Τὰ ἐν στίχ.

18, 19, λέγονται, ἵνα αἰτιολογηθῆ ἡ χάριν τοῦ δράματος εἰς τὴν ὁδὸν ἐξόδος τῶν παρθένων, ἡ ὅποια ἄλλως ἦν ἐπιπονος (Ἠλ. 515), καὶ ἵνα δηλωθῆ ὁ τόπος τοῦ δράματος. — Ἡ Ἄντ. μετρί τοῦδε προπαρασκευάζει τὴν ἀδελφὴν εἰς σοβαρὰν ἀνακίνασιν· εἶτα πειράται νὰ ἐξεγείρῃ τὴν ὀργὴν αὐτῆς κατὰ τοῦ κηρύγματος τοῦ Κρέοντος (21-36), προκαλέσασα δ' αὐτὴν ἔπειτα κατ' ἀρχὰς ἡρέμα καὶ εἶτα σφοδρότερον εἰς κοινοπραγίαν, ἀποκαλύπτει τέλος τὴν ἀμετάκλητον αὐτῆς ἀπόφασιν.

20. δηλοῖς καλχαίνουσα] δηλῆ εἰ καλχαίνουσα, δηλὸν ἐστὶ ὅτι καλχαίνεις, = ὀρμαίνεις, βυσσοδομεῖς, τεταραγμένως φροντίζεις, ἀνήσυχος ἀνακυκᾶς, ἀνακινεῖς. Κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῆς τεταραγμένης θαλάσσης, ἀλλὰ καὶ ἡ τῆς ψυχῆς ταραχὴ παραβάλλεται πρὸς τὸν σάλον τῆς θαλάσσης. Οὕτω τὸ πορφύρω παρ' Ὀμήρῳ κεῖται ἐπὶ ἀφροτέρων. Ἠλ. Ε 16, Φ 551. — ἔπος] λόγον, ἀγγελίαν. Ἀντικείμενον τοῦ καλχαίνουσα.

21, 22. Πρὸς τὴν ἐρώτησιν δι' ἐρωτήσεως μετὰ πάθος ἀποκρίνεται. — γὰρ] ἐν ἀρχῇ λόγου αἰτιολογεῖ ἀποσιωπηθεῖσαν ἀπόκρισιν = ναί, βέβαια. ΟΤ118. — τάφου] ἀνήκει εἰς τὸ ἀιμάσας, ἔννοεῖται δὲ κατὰ δοτικὴν παρά τῷ προίσις. = ταφῆς, ὅπως ἐν 203, 306, 490, 534.

Καὶ ἀντιθέτως οἱ τραγικοὶ τὴν ταφὴν ἔχουσιν ἀντὶ τοῦ τάφου. Αἴ. 1090, 1109.—*ῥῶν*] = ἡμῖν. — τὸ *κασιγνήτω τὸν μὲν τὸν δὲ*] ὅλον καὶ μέρη ὁμοιοπτῶτως. — *προτίσας* = πρὸ τοῦ ἀδελφοῦ τιμῆσας, δηλ. ταφῆ. — *προτίσας ἔχει*] περίφρασις παρακειμένου. Σπανίως γίνεται διὰ μετογῆς παρακειμένου. ΟΤ 701. — *τάφου ἀτιμάσας*] ἀποστερήσας τῆς ἐκ τῆς ταφῆς τιμῆς. Ἐλαβε γενικὴν διὰ τὸ στερητικὸν α. Τοῦτο εἶναι τὸ κύριον, δι' ὃ ἀγανακτεῖ ἡ Ἄντ., τὰ δὲ «τὸν μὲν προτίσας», ἀπλῶς χάριν ἀντιθέσεως κεῖνται διὰ μέσου. Τὸ διὰ μέσου τοῦτο σχῆμα σύνθησε τοῖς παλαιοῖς. Εὐρ. Ἴων 699 «ἡ μὲν ἔρρει συμφοραῖς ὁ δ' εὐτυχεῖ, πολὺν εἰσπεσοῦσα γῆρας.» Ἐν. Ἐλ. 1, 39 «ὄρκους ἔλαβον καὶ ἔδωσαν παρὰ Φαρνάβάζου.» Ὁμαλῶς θὰ εἶχεν ὡς: ὅς Ἐτεοκλέα ταφῆ ἐτίμησεν, ἢ εἰ καὶ Ἐτεοκλέα ταφῆ ἐτίμησε.

23, 24. Ἐτεοκλέα] *υ υ υ υ*. — *χρησθεῖς*] ἀντὶ τοῦ μέσου *χρησάμενος*. Τοιαῦτα τὰ μνήσασθαι-θῆναι, διαλέξασθαι-θῆναι, στρατεύσασθαι-θῆναι, δυνήσασθαι-θῆναι. Ἐννοεῖται ὡς ἀντικ. ἢ δοτικὴ αὐτῶ. — *ὡς λέγουσι*] δὲν ἀνήκει εἰς τὸ *ἔκρουσεν* ἀλλ' εἰς τὴν περὶ αὐτοῦ κρίσιν: *σὺν δικῇ χρησθεῖς δικαίῃ*. Τοιαῦτα λέγουσα ἡ Ἄντ. ἔχει ἐν τῷ νῶ: ἐγὼ δὲ θεωρῶ ἀδίκον τὴν ὡς πρὸς τὸν Πολυνεϊκὴν διάφορον διαταγῆν.

25. *κατὰ χθονὸς ἔκρουσε*] = ἔκρυψε ὑπὸ τὴν γῆν, ἔθαψε, δηλ. διέταξεν ἢ ἔδωκε τὴν ἀδειαν νὰ θάψωσιν. Εἶναι διάμεσον. Συντέλεσε δὲ ἡ Ἄντ. πολὺ εἰς τὴν ταφῆν. 899 ἐξ. — *Τὸ ἔνευθε(ν)* ἢ μόνον ἢ μετὰ τοῦ *γῆς* ἢ *χθονὸς* συχνὰ ἔχουσιν οἱ τραγικοὶ ἐπὶ τῶν ἐν Ἄδου δαιμόνων ἢ νεκρῶν. Τίθεται δὲ α) ἐπὶ στάσεως ὅπως ἐνταῦθα, Ἦλ. 1069, καὶ ὅπως τὸ κάτωθεν ἐν 1070, β) ἐπὶ κινήσεως ἢ ἀπὸ τόπου (=κάτωθεν ἐξ Ἄδου. Εὐρ. Ἄλκ. 985) ἢ εἰς

τόπον = πρὸς τοὺς κάτω, εἰς Ἄδου. Εὐρ. Φοῖν. 505. — *ἔντιμον*] = κατηγορ. κατὰ πρόληψιν = ὥστε εἶναι ἐντιμον. Ἐπιστεύετο ὅτι ὁ ἄταφος ἢ μὴ τυγῶν τῶν νενομισμένων τιμῶν ἠτιμάζετο καὶ ἐν Ἄδου. Ἦλ. Ψ 71. Λέγεται: *ἐντιμὸς τινι καὶ ἐντιμον παρὰ τινι*. ὥστε τὰ ἐνταῦθα = ἐντιμον παρὰ τοῖς κάτω νεκροῖς

26. Ἐν 23-30 ἡ Ἄντ. προσπαθεῖ ν' ἀποδώσῃ τὸ κήρυγμα τοῦ Κρέοντος ἂν μὴ αὐτολεξεῖ, πιστῶς ὅμως ὅσον τὸ δυνατὸν κατὰ τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν φράσιν. Καὶ τὸ ἀθλῶς ἐτέθη ἐκ τοῦ κηρύγματος. = ἀθλῶς, ἀδόξως, προδοτικῶς θανόντα, διότι ἀπέθανε μαχόμενος κατὰ τῆς πατρίδος. Ὡστε τὰ ἀθλῶς θανάτια συντόματα προεχέουσι τὰ ἐν 199—202. — *τὸν θανάτια Πολυνεϊκὸς νέκυν*] ἀντὶ τὸν τοῦ θανόντος Πολυνεϊκὸς νέκυν. Συνήθης τοῖς τραγικοῖς ἡ ἐναλλαγή αὐτῆ τῶν ἐπιθέτων. Πρὸς τὸν πλεονασμὸν *θανόντα νέκυν* πρβλ. 515, Ὀδυσ. Λ 37. Εὐρ. Ἰκετ. 588 «τοὺς ὀλωλότας νεκρούς».

27. *ἐκκεκηρῦχθαι*] ἰσχυρότερον τοῦ *κεκηρῦχθαι* ἐξαιρεῖ τὴν ἔννοιαν τῆς δημοσιότητος = ἔξω, κοινῇ κεκηρῦχθαι. — τὸ] συχνὰ οἱ δραματικοὶ σπανίως δὲ οἱ πεζοὶ ἀντὶ ἀνάρθρου ἀπαρεμφάτου ἔχουσιν θέσιν ὑποκειμένου ἢ ἀντικειμένου ἔχουσιν αὐτὴν ἔναρθρον. 78, 236, 266.

28. *κωκῦσαι*] ὁ κλαυθμὸς καὶ θρῆνος ἦν οὐσιῶδες μέρος τῆς κηδείας. Καὶ σήμερον ὁ πολὺς λαὸς θέλει, ὅταν ἀποθάνῃ, «νὰ τὸν κλάψουν».

30. Τὸ *εἰσορᾶν* ἐνίοτε σημαίνει: εὐαρέστως θεωρεῖν, ἐδῶ δὲ: μετὰ πόνου θεωρεῖν. Τὸ ἀτενὲς καὶ λαίμαργον βλέμμα τῶν ἀρπακτικῶν πτηνῶν, ὧν μεγάλη ἢ ὀξυδέρκεια, ἐπιτυχῶς διὰ τῆς λέξεως ταύτης ἐξαιρεται: τὰ ὅποια καιραφυλακούντα ἀποβλέπουσιν πρὸς αὐτὸν χάριν βορᾶς. — *πρὸς χάριν*]

σκοπόν δηλοῖ, ὅπως τὸ ἀπλοῦν χάριν=ένεκα.

31, 32. ἀγαθόν] εἰρωνικῶς. «Ἄντρεῖσαι ἀγαθοὶ στρατηλάται» Φιλ. 873. — Τὸ κήρυγμα ἦν γενικὸν πρὸς πάντας τοὺς Θηβῆσιους. Ἄλλ' ἢ Ἄντ. εἰδικεύει αὐτὸ διὰ τῶν «σοὶ κάμοι.» διότι αὐταὶ μάλιστα ὡς πλησιέσταται συγγενεῖς ὤφειλον νὰ θάψωσι τὸν Πολ. — λέγω γὰρ κάμῃ] ἡ ἔννοια: διότι καὶ ἐμὲ περιέλαβε διὰ τοῦ κήρυγματος, ἀγνοῶν τὰ φρονήματά μου, ἢ σφαλεῖς ἐν τοῖς περὶ ἐμοῦ ὑπολογισμοῖς αὐτοῦ. Ταῦτα ἅμα μὲν ἀπὸ τοῦδε ὑποδηλοῦσι τὸν ἥρωϊκὸν χαρακτήρα τῆς Ἄντ., καὶ προεικάζει ὁ θεατὴς τὴν ἐπικειμένην σύγκρουσιν, ἅμα δὲ ἀντιδιαστέλλει ἢ Ἄντ. ἐαυτὴν πρὸς τὴν Ἰσθίνα κεντήσῃ τὴν φιλοτιμίαν αὐτῆς πρὸς δρᾶσιν. — Κυρίως ἔπρεπε νὰ εἴπῃ: λέγω γὰρ κάμοι τοιαῦτα Κρέοντα κηρύξαντ' ἔχειν. Ἄλλ' ἐπανελάβε μίαν μόνην λέξιν, καὶ ταύτην συνέταξε πρὸς τὸ ῥῆμα τοῦ παρενθέτου λόγου. Ἡδύνατο νὰ εἴπῃ: κάμοι, ἀλλ' ἐκώλυε τὸ μέτρον. — κηρύξαντ' ἔχειν] 22.

33. δεῦρο...] προαγγέλλει τὴν ἐμφάνειν τοῦ χοροῦ καὶ τοῦ Κρέοντος. — κείσθαι] τοῦ νέομαι=πορεύομαι, ἔρχομαι. — τοῖσι μὴ εἰδῶσι] εἶναι ὑποθετικὴ ἀοριστολογικὴ. = εἰ ἂν μὴ εἰδῶσι. Δὲν ἐννοεῖ λοιπὸν ὠρισμένως τὸν χορὸν τῶν γερόντων. Τὸ μὴ μετὰ τοῦ εἰ τοῦ εἰδέναι, μετὰ τοῦ α τῆς ἀπὸ καὶ μετὰ τοῦ οὐ συνιζάνεται.

34. σαφῆ=ὥστε γενέσθαι φανερά. — προκηρύξαντα=δημοσίᾳ κηρύξαντα. — ἄγειν=ἤγειναι.

35. οὐχ' ὡς παρ' οὐδέν] οὐχὶ ὡς πάρεργον, ἀλλ' ὡς μέγα. Ἡλ. 1327 «παρ' οὐδέν τοῦ βίου κήδεσθ' ἔτι.» Ἡ παρὰ μετὰ ῥημάτων ἐκτιμῆσεως καὶ ἀξίας παραβολὴν καὶ σύγκρισιν ἐκφράζει. — δε ἂν δρᾶ=τῶ δρῶντι. Συχνὰ ἀναφορικὴ πρότασις ἀναπληροῦ δοτικῆν. — τούτων] τῶν ἐν 28.

36. δημόλευστος=ὑπὸ τοῦ δήμου λευστός, ὑπὸ τοῦ δήμου καταλευστός ἦτοι λιθοβολοῦντος πεπονημένος. Αἴ. 254 «πεφόβημαι λιθόλευστον Ἄρη.» — ἐν πόλει] ἐνώπιον τῆς πόλεως δημοσίᾳ.

37. οὕτως ἔχει σοὶ ταῦτα] «τοιαῦτά σοι ταῦτ' ἔστι.» Ἡλ. 761. — σοὶ] ἠθικὴ δοτικὴ. — τάχα] συχνὸν παρὰ Σοφοκ. σημαίνει α) ταχέως, β) ἴσως.

38. εὐγενῆς] γενναῖα τὸ ἦθος. — ἐσθλῶν=εἰς ἐσθλῶν δηλονότης γενέων. Τὰ γίνεσθαι, εἶναι, πεφυκέναι λαμβάνουσι πρὸς δήλωσιν καταγωγῆς ἢ γενικὴν ἀπλῆν ἢ μετὰ τῆς εἰ ἢ ἀπό. Φιλ. 1284. — κακῇ] ἐννοεῖται πέφυκας. Ὑπομνησκει τὴν ἀρετὴν τῶν γονέων, ἵνα ἔτι μᾶλλον ἐμβάλῃ τῇ Ἰσμήνῃ φιλοτιμίαν πρὸς κοινοπραγίαν.

39, 40. τί πλέον προσθεῖμην ἂν ἐγώ=τί πλέον ποιήσαιμι ἂν ἐγώ; — εἰ τὰδ' ἐν τούτοις=εἰ τὰδ' ἐν τοιαύτῃ ἐστὶ καταστάσει. — λύουσ' ἂν εἰδ' ἄπτουσα]=εἴτε λύουσα εἴτε δεσμοῦσα τ. ἔ. ὀτιδῆποτ' ἂν κάμνω, καθ' οἰονδήποτε τρόπον. Παιρμιωδῆς φράσις δηλοῦσα τὴν παντελῆ περὶ τοῦ πρακτέου ἀμηχανίαν. Αἰ ἐννοεῖται τῆς λύσεως καὶ δέσεως συχνὰ κείνται μεταφορικῶς, λ. γ. ἐπὶ τῆς δραματικῆς πλοκῆς. Αἴ. 1316 «εἰ μὴ ξυνάψων ἀλλὰ συλλύσων πάρει.»

41. Ἡ ἔννοια: σκέπτου ἂν θὰ συμμετάσχευς τοῦ κόπου καὶ τοῦ ἔργου (δηλ. τῆς ταφῆς τοῦ νεκροῦ) ἢ οὐχί. Ἡ Ἄντ. θεωροῦσα τὴν πρᾶξιν ἀνεπίδεκτον συζητήσεως ὀμιλεῖ ἀμέσως περὶ συμπράξεως. — Τὸ ξυμπονήσει εἶναι γενικώτερον τοῦ ξυνεργάσει.

42. Τὸ πλήρες: ποῖόν τι κινδύνευμα λέγεις σκοπεῖν με εἰ ξυμπονήσω καὶ ξυνεργάσομαι. Μικροφύχουσα ἢ Ἰσμ. κινδύνευμα εἶπεν ἀντὶ ἔργον. — εἰ] τοῦ εἰμι. — ποὶ γνώμη] εἰ] πρὸλ. OK. 170 «ποὶ τις φροντίδος ἔλθῃ» 310 «ποὶ φρενῶν ἔλθῃ».

43. Ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ σκόπει

41. Δὲν εἶναι ἀπόκρισις πρὸς τὴν ἐρώτησιν τῆς Ἴσμ. ἀλλ' ἐξακολουθησικῶς τῶν ἐν 41, τὰ ὅποια ἐπέζηγούνται καὶ εἰδικεύονται. — Τῆς Ἄντ. ἡ ἥρεμος ἀπορασιτικὴ ἀποτελεῖ ἰσχυρὰν ἀντίθεσιν πρὸς τὸ περιδεῆς τῆς Ἴσμ. — *ἐν τῇδε χεῖρ|* = σὺν τῇ ἐμοὶ χεῖρ, σὺν ἐμοί. ΟΤ 811 «τυπεῖς ἐκ τῆσδε χειρός». Ὁ ὑποκρινόμενος τὴν Ἄντ. ταῦτα λέγων προσηκόντως ὑπήγειρε τὴν δεξιάν. — Τὸ βρατάειν καὶ κουφίζειν (Αἴ 827) ἔχει ὁ Σοφοκλῆς ἐπὶ νεκρῶν, διότι ὁ κοσμῶν τὸν νεκρὸν ὑπεγείρει αὐτόν, ὅπως πλύνῃ καὶ ἐνδύσῃ. Αἴ. 1411 «πατὴρ πλευράς σὺν ἐμοὶ τάσδ' ἐπικουρίζε.» Κεῖνται μεθ' ἧς σημασίας καὶ τὸ πεζολογικὸν ἀναιρεῖσθαι. Πάντα ταῦτα προηγούντα τοῦ θάπτειν.

44. Το σφὲ καὶ τὸ δωρικὸν νῖν ἔχουσιν οἱ τραγικοὶ ἐπὶ ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ, ἐνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ, τὸ δὲ νῖν καὶ ἐπὶ οὐδέτερου, τὸ σφὲ καὶ ἀντὶ αὐτοπαθοῦς. — ἀπόρρητον = ἀπόρρητον ὄν. Ἡ τομὴ γενομένη ἐπὶ τὸν τρίτον πόδα καὶ τὸν στίχον εἰς δύο ἴσα χωρίσασα δικαιολογεῖται ὑπὸ τῆς ἐκθλίψεως. Συχνὰ τὰ τοιαῦτα τρίμετρα.

45. Ἐννοεῖται : νοῦ θάπτειν. — Πρὸς τὴν ἐρώτησιν τῆς Ἴσμ. καὶ δὴ τὸ ἀπόρρητον ἀποκρίνεται ἡ Ἄντ. αὐτὸν γούν ἐμὸν ἀδελφόν,» ὡσεὶ ἔλεγε, ὅτι οὐδεὶς ἔχει δικαίωμα νὰ μοὶ ἀπαγορεύσῃ τὴν ταφὴν τοῦ ἀδελφοῦ, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἐν 48. Προσέθηκε δὲ τὸ «καὶ τὸν σόν» ὡσεὶ ἔλεγε : θὰ ἐκτελέσω τὸ ἐμὸν ἀδελφικὸν καθήκον καὶ τὸ σόν. — ἦν σὺ μὴ θέλῃς] ὡς ἐξάγει ἐκ τῆς ἐν 44 ἐρωτήσεως. — Διὰ τούτων ἡ Ἄντ. τὴν Ἴσμ. ἀποξενοῖ τοῦ ἀδελφοῦ, ἵνα συγκινήσῃ αὐτήν.

46. οὐ προδοῦσ' ἀλώσομαι = οὐκ ἔλεγχθήσομαι προδοῦσα.

47. Ἡ μὲν Ἴσμ. ἀντιλέγουσα ἀποβλέπει εἰς τὰ πράγματα, ἡ δ'

Ἄντ. εἰς τὰ καθήκοντα τῆς συγγενείας. Ἐννοεῖται : νοῦς θάπτειν. — Τὸ σχετλίος (σχεῖν) κυρίως σημαίνει τὸν δεινὰ τολμῶντα, εἴτα δὲ καὶ τὸν δεινὰ πάσχοντα, ὅτε = ἐλήμων, ἄθλιος, ὅπως ἐδῶ.

48. Ἀπλῶς τῶν ἐμῶν λέγει, σφρατρισμῆν τὸν κοινὸν ἀδελφόν, διότι ἐκ τῶν ἐν 47 ἐνόησε τὴν ἀρνητικὴν τῆς Ἴσμ. — τῶν ἐμῶν] εἶναι ἢ οὐδέτερον (= τοῦ ἐμοῦ κτήματος) ἢ ἀρσενικόν. Κατ' ἀμφοτέρα καίπερ πληθυντικὰ (ὄρα 10) ἐνηνογέον τὸν Πολυνεΐκην. — μέτα = μέτεστι. Το μέτεστι τι ποιεῖν τι = δικάσιόν ἐστι, δικαιοῦται, ἔχει δικαίωμα νὰ...

49. Ἡ ἀπαριθμητικὴ τῶν συμφορῶν χρησιμεύει τῇ τε Ἴσμ. πρὸς ἀποτροπὴν τῆς ἀδελφῆς καὶ τῷ ποιητῇ παρέχοντὰ παραιτήτους προγενεστέρας τοῦ δράματος εἰδήσεις.

50. νῶν] ἠθικὴ δοτικὴ ἐκ τοῦ ἀπώλετο. — ἀπεχθῆς] δηλ. τοῖς ἀνθρώποις. — ἀπεχθῆς δυσκλεῆς] ταῦτα κατὰ τὰς θηβυτικὰς παραδόσεις (Ὁδ. Α 275 ἐξ)· ἄλλως ὁμοῦ περιγράφει ὁ Σοφοκλῆς τὸ τέλος τοῦ Οἰδίποδος ἐν τῷ πολὺ μεταγενεστέρῳ ΟΚ. ἀκολουθῶν τὰς ἀττικὰς παραδόσεις. — ἀπώλετο] = κατεστράφη, ἐχάθη, οὐχί = ἀπέθανε· διότι δὲν ἀπέθανεν ἅμα τῇ τυφλώσει.

51. πρὸς ἀμπλακ. = ἐνεκα ἀμφοτεμῶν. ΟΤ 1236. Προσδιορίζει τὸ ἀράξας. — ἀμπλακημάτων] φόνου πατρός, γάμου μητρός καὶ παιδοποιίας ἐξ αὐτῆς. Ταῦτα λέγει ἀτόφωρα, διότι ἠλέγχθησαν ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἐν αὐτῇ τῇ πράξει, δηλ. ἐνῶ ἀκόμη εἶχε γυναῖκα τὴν μητέρα ὁ Οἰδίπους, ἀπεκαλύφθη αἴφνης ἡ πατροφονία καὶ ἡ αἰμομιξία. Ὁδ. Α 273. Ἡ λέξις ἀρμύζει καὶ τῇ πατροφονίᾳ, διότι ἐν μέσῳ τῆς ἀπολαύσεως τῆς ἐξ αὐτῆς εὐτυχίας ἀπεκαλύφθη ὁ Οἰδίπους.

52. ὄψις ἀράξας = χρούσας, τυφλώσας τὰ ὄμματα. Ἡ τυφλωσις τοῦ Οἰδ. δὲν συμπίπτει τῷ θανάτῳ

αὐτοῦ ὥστε τὸ ἀράξας εἶνε παρε-
ληλυθὺς ὡς πρὸς τὸ ἀπώλετο.— αὐ-
τουργῶ χερί=ἰδίᾳ χερί. Εἶπεν ἀδ-
τουργῶ γάριν ἐμφάσεως καὶ χάριν
τῆς ἐπαλληλίας τῆς αὐτοῦ. Ἄγαπᾶ
ὁ Σοφοκλῆς τὴν ἐπαλληλίαν.

Ἔ3. ἔπειτα] δὲν ἐκφράζει χρονι-
κὴν ἀκολουθίαν, διότι προηγήθησαν
τὰ τῆς Ἰοκάστης πάθη, ἀλλὰ τὴν
τάξιν τῆς διηγήσεως. εἰπούσα δηλ.
πρῶτον τὰ τοῦ πατρὸς, λέγει ἔπει-
τα τὰ τῆς μητρὸς καὶ τρίτον τὰ
τῶν ἀδελφῶν. Ἄλλ' ἐνῶ τὸν Οἰδι-
ποδα καὶ τὸν Ἐτεοκλῆ καὶ Πολυ-
νεΐκῃ ἀναφέρει ὡς πατέρα καὶ ἀ-
δελφούς αὐτῆς καὶ τῆς Ἰσμήνης,
τὴν Ἰοκάστην δὲν ἀνοφέρει ὡς μη-
τέρα αὐτῶν, ἀλλ' ὡς μητέρα καὶ
γυναῖκα τοῦ Οἰδιποδος.— διπλοῦν
ἔπος] παράθεσις τῶν μήτηρ καὶ γυνή.
Διπλοῦν ὄνομα συνήθως κειρωσιμέ-
νον καὶ ὅμως νῦν παραδόξως συνυ-
πάρχον ἐν τῇ αὐτῇ γυναικί εἰς τὰς
πρὸς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ἄνδρα σχέ-
σεις αὐτῆς.— ἡ διπλοῦν ὄνομα ἔ-
χουσα μήτηρ τε καὶ γυνή, τ. ἔ. τὸ
τῆς μητρὸς καὶ γυναικός.

54 λωβᾶται βλον = ἀπίμως τε-
λευτᾶ.

55 δύο μίαν] 14.

57. ἐπὶ] ἐγθρότητα δηλοῖ. Ἰλ.
Γ 132.—χεροῖν] δοτικὴ ὄργαν. Συ-
γνὰ τὰ χεῖρ, ποῦς κτλ. τίθενται
κατὰ δοτικὴν ὀργανικὴν πρὸς μεί-
ζονα γραφικότητα τῆς προκειμένης
πράξεως.

58. νό] κατὰ πρόληψιν τὸ ὑπο-
κειμ. τοῦ δλοῦμεθα ἐτέθη ὡς ἀντικ.
τῆς κυρίας προτάσεως σκόπει.

59. κάκιστα] διότι ἐπέκειτο θά-
νατος διὰ λιθεβολίας.—νόμου βία]
παραβιάζουσαι τὸν νόμον. 79, 907.

60. Ἡ ἔννοια : ἐὰν παραβῶμεν
τὴν ψῆφον (πρόσταγμα) τοῦ τυράν-
νου ἢ περιφρονήσωμεν τὴν ἀρχὴν
αὐτοῦ.—ψῆφος μὲν δηλοῖ διαταγὴν
μίαν ὀρισμένην, κρατὴ δὲ τὴν κα-
θόλου κυριαρχικὴν δύναμιν.—τυράν-

νο] ἀντί : τυράννου. 10. Ἄνχει
εἰς τὸ ψῆφον καὶ εἰς τὸ κρατὴ.

61. τοῦτο μὲν] ἀνακολούθως πως
ἔπεται ὄχι τοῦτο δὲ ἀλλὰ ἔπειτα δέ'
167 τοῦτο μὲν-τοῦτ' αὖθις. ΟΤ.
605 τοῦτο μὲν-τοῦτ' ἄλλο. Φιλ.
1345 τοῦτο μὲν-εἶτα.

62. φε οὐ μαχομένα] περὶ ὧν τις
προσδοκᾷ ὅτι δὲν θά πολεμήσωσι.

63. οὐνεκα=ὅτι. Ὅρα 19.—ἐκ]
συγνὰ μετὰ παθητικῶν.

64. ἀκούειν] ἀπαρ. ἀκολουθίας.
=ὥστε ὑπακούειν.—Ἐν τῷ αὐτῷ
στίχῳ περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος
λέγει ταῦτα καὶ τῶνδε.—ἀλίγωνα=
λυπηρότερα, χεῖρονα.

65. τοὺς ὑπὸ χθονός] τὸν Πολ.
ἐννοεῖ καὶ τοὺς χθονίους θεούς.

66. ἐγγυγνοῖαν ἴσχειν] περιφρασις
τοῦ ἐγγυγνώσκειν. Χάριν ἐμφάσεως
συγνὰ ἔχουσιν οἱ τραγικοὶ τὰς τοι-
αύτας περιφράσεις, ἐν αἷς ἀντι ῥή-
ματος κείται τὸ σύστοιχον ὄνομα
μετὰ τῶν ἔχειν, ἴσχειν, τρέφειν, τί-
θεσθαι, νέμειν.—βιάζομαι τάδε=βία
πράσσω ταῦτα, βιάζομαι ἀκούειν
ταῦτα, δηλ. μὴ θάπτειν τὸν νεκρόν.
—βεβῶσι] ἀντί οὔσι. Μεταχειρι-
ζονται συγνὰ οἱ τραγικοὶ ἀντι τοῦ
ἀγρόου γλυγεσθαι καὶ εἶναι τὰ τῆς
κινήσεως καὶ στάσεως ῥήματα. 996.
Ἦλ. 1056, 1094, 1166.

68. περισοῖ] ὑπέμετρα, ὑπερ-
βαίνοντα τὴν δύναμιν τινος.—οὐκ
ἔχει νοῦν οὐδένα=δὲν ἔχει κανὲν
νόημα, εἶναι ὅλως ἀνόητον.

69. Ἡ δειλία καὶ φιλοψυχία τῆς
Ἰσ. κατέπληξε τὴν Ἄντ. Ὑποθέ-
τουσα αὐτὴν τὰ αὐτὰ αἰσθήματα ἔ-
χουσαν ἤλιπεν, ὅτι ἔνθους θά ἡ-
σπάζετο τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς. ψευ-
σθεῖσα τῶν ἐλπίδων γίνεται ψυχρὰ
πρὸς τὴν Ἰσ. τὴν ἀγενῆ φρονήματα
ἔχουσαν καὶ ἐπιλήθμονα τῶν καθη-
κόντων αὐτῆς, καὶ ἀντιπάθειαν αἰ-
σθάνεται πρὸς αὐτήν.—ἔτι] τῶρα
πλέον δηλ. μετὰ τοὺς τελευταίους
λόγους σου, ἐξ ὧν ἔμαθον τί φρονεῖς.

70. Πράσσειν, δεῶν, ποιεῖν (72)]

προσφιλῆς τῷ Σοφ. ἡ ἐναλλαγὴ τῶν συνωνύμων. 83, 99, 835, 1067.— ἠδέως] ἐκ τοῦ ἔμου μετὰ ἐννοεῖται: ἔμοι. = ἡ σύμπραξις σου τώρα πλέον δὲν εἶναι εὐπρόσδεκτος παρ' ἔμοι.

71. Μετὰ πικρίας ἀποκρούει τὰς συμβουλὰς τῆς Ἴσμ.: ἔχε τὰς ἰδέας σου, φύλαττε τὴν φρόνησίν σου.— ἴσθι] τοῦ οἶδα.—δοκεῖ ἐννοεῖται: εἰδέναι.— κείνον δ' ἐγὼ] ἔπρεπε «ἐγὼ δ' ἐκείνον» διότι τὰ ὑποκειμ. εἶναι ἀντίθετα ἀλλήλοις καὶ αἱ πράξεις αὐτῶν, οὐγὶ δὲ τὰ ἀντικείμενα: σὺ μὲν ἴσθι, ἐγὼ δὲ θάψω. Ἄλλ' ἡ τοιαύτη ὑπέρθεσις συγγῆ παρὰ Σοφοκλεῖ. 557, 1101, 1297.

72. Διὰ τούτων ἀποκρίνεται ἡ Ἄντ. πρὸς τὰ ἐν 59.—Τὸ ἐν προεχούσῃ θέσει μεμονωμένως κείμενον θάψω, καὶ τὸ ἀσύνδετον τῶν δύο ἐπομένων προτάσεων πολλὴν ἔμφασιν ἐνέχουσι καὶ τὴν σταθεράν τῆς ἡρωίδος ἀπόφασιν.

74. ὅσα πανουργήσασα] ὀξύμωρον, οἷον καὶ ἐν 363, 514. Αἱ δύο λέξεις περιλαμβάνουσι τὰ κατὰ τὴν δέσιν τοῦ δράματος: διότι ἡ Ἄντ. θάπτουσα τὸν Πολυεῖκη παραβαίνει μὲν τὸν νόμον, ὅπερ ἐφαίνεται πανούργημα, ἀλλὰ τελεῖ ἔργον εὐσεβές. ἐνταῦθα δὲ κεῖται τὸ τραγικόν.

75. τοῖς κάτω] τοῖς κάτω θεοῖς, τοῖς χθονίοις δαίμοσι.—τῶν ἐνθάδε = ἡ τοῖς ἐνθάδε. Ἐννοεῖ τοὺς ἐπὶ γῆς ἀνθρώπους, δηλ. τὸν Κρόνοντα. Κατὰ βραχυλογία ἐξηνέχθη. Τὸ πλῆρες: τοῦτου, ὃν δεῖ μ' ἀρέσκειν τοῖς ἐνθάδε.

76. κείσομαι = ἔσομαι, διάζω. διότι τὸ κείσθαι λέγεται οὐ μόνον περὶ τῶν πεπτωκότων καὶ ἐπὶ γῆς κειμένων νεκρῶν καὶ τεθαμμένων ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν παρ' Ἄδῃ ὄντων καὶ διαγόντων. Ηλ. 463.— σοὶ δὲ] περιεμένετο σὺ δέ, ἀλλ' εἰλικύσθη πρὸς τὴν δευτεροῦσαν πρότασιν.—δοκεῖ] ἐννοεῖται: ἀτιμάσαι τὰ τῶν θεῶν ἔντιμα.

77. τὰ τῶν θεῶν ἔντιμα = τὰ

παρὰ τοῖς θεοῖς (νομιζόμενα) τίμια· τιμῶσι δὲ οἱ θεοὶ τὸ θάπτειν νεκρούς.—ἀτιμάσας' ἔχε] 22.

78. Ἐννοεῖται: τὰ τῶν θεῶν ἔντιμα.

79. τὸ δρᾶν] πλεονάζει τὸ ἄρθρον. ὄρα 27. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἀμήχανος = ἄπορος, οὐχ ἱκανή, ἀδύνατος.—βίβη πολιτῶν] 59.

80. προὔχοιο] προέχομαι = προφασίζομαι. πρόσχημα = πρόφασις. Ἀντιπροστακτικῆς κεῖται ἡ μετριωτέρα δυνατικὴ εὐκτικὴ = προφασίζου. Ἡ Ἄντ. ἀποδίδει τῇ Ἴσμ. προσποιήσιν, ὑπόκρισιν.

82. ταλαίτης] σοῦ, τῆς Ἀντιγόνης. Γενικῆ αἰτίας. Ὅταν τὰ μετὰ τὸ οἶμοι ἐπίθετα καὶ ἀντωνυμια ἀναφέρονται εἰς β'. ἢ γ', πρόσωπον, ἔχουσιν οἱ τραγικοὶ αὐτὰ κατὰ γενικήν, ἐννοεῖται δὲ τὸ ἕνεκα, κατ' ὀνομαστικὴν δ' ὅταν εἰς α'. (554). Οὕτω καὶ παρ' Ὀμήρῳ Ὀδ. Γ 363.

83. Ἡ ἔννοια: ὑπὲρ σεαυτῆς φρόντιζε μὴ δυστυχῆματί τι ἐμπέσης.

84. ἀλλ' οὖν-γε = ἀλλὰ γοῦν.

85. κρυφῆ κεύθε] πλεονασμός.— σὺν δ' αὐτῶς ἐγὼ = ἄμα δὲ ὡσαύτως ἐγὼ, ὡσαύτως δὲ καὶ ἐγὼ, δηλ. κεύσω. Ἡ σὺν μετὰ τοῦ δὲ ἢ τε τίθεται ἐπιρρηματικῶς ἀντὶ τοῦ ἄμα ἢ ὁμοῦ. Αἱ. 959, 1288. Τὸ αὐτῶς ἢ αὐτῶς εἶναι συγχόν παρ' ἐπικοῖς, σπάνιον παρὰ τραγικοῖς. Ὅρα 715.

86. Ἡ Ἴσμ. νομίζει, ὅτι προσφέρει ὑπηρεσίαν τῇ Ἄντ. σιγῶσα. Ἀντιθέτως ἡ Ἄντ. τὴν σιωπὴν ὑπολαμβάνει ὕβριν διότι ταπεινοῦται ἢ ἐπιχειρήσει αὐτῆς, ὡς τι κακούργημα. Διὰ τούτων καὶ ἄλλων τιοούτων τῶν ἀπὸ 82-100 θαυμασίως χρωματίζει τὸν χαρακτήρα τῆς Ἄντ. ὁ Σοφοκλῆς μάλιστα διὰ τῆς πρὸς τὸν συνῆθη καὶ τετριμμένον χαρακτήρα τῆς Ἴσμ. ἀντιθέσεως.

87. σιγῶσα, ἐὰν μὴ κηρύξης] καταφατικῶς καὶ ἀποφατικῶς ἢ αὐτῇ ἔννοια ἐξηγήθη χάριν ἐμφάσεως.

88. ἐπί]=ἐν. Ἐν 317 ἐναλλάσσονται.—ἐπί ψυχοῖσι]=ἐν δεινοῖς, ἃ τὴν Ἄντ. ἀπειλοῦσι θάπτουσαν τὴν Πολ. Εἶπε ψυχρὰ τὰ δεινὰ χάριν ἀντιθέσεως πρὸς τὸ θεομήν. Τὸ ψυχρὸς τίθεται α) ἐπὶ ἀηδῶν ἢ δυσαρέστων β) ἐπὶ ματαίων ἢ ἀνωφελῶν γ) ἐπὶ φοβερῶν ἢ φρικτῶν, ὅπως ἐνταῦθα· πρβλ. Ἰλ. Ν 48, I 2. Ἡ Ἰσ. λέγει ταῦτα μετὰ τινος εἰρωνείας ἐπὶ τῇ ἀνοίᾳ (99) τῆς Ἄ.

89. οἷς] τοῖς γθονίοις θεοῖς καὶ τῷ Πολ.—ἀδείν] ἀόρ. τοῦ ἀνδάνω.

90. Ὁ καὶ δηλοῖ συμφωνίαν τῆς δυνάμεως τῆς Ἀντιγόνης πρὸς τὴν πρόθεσιν αὐτῆς.—Ἡ ἔννοια : θ' ἀρέσσης, ἐὰν δυνηθῆς ν' ἀρέσσης θάπτουσα τὸν Πολυεῖκη.

91. πεπαιδευμένοι]=εὐθύς ἢ βεβαίως παύσομαι δηλὸν ὅτι τῆς ἐπιχειρήσεως.

92. ἀοχὴν οὐ]=εὐθύς ἐξ ἀρχῆς οὐ, οὐδαμῶς. Ἐπὶ τοιαύτης γρήσεως αἰεὶ ἀρνητικῶς κεῖται τὸ ἀοχὴν. Φιλ. 1239.

93. Ἐν 86 ἐξ. ἡ Ἄντ. κελεύουσα τὴν Ἰσμ. νὰ κηρύξῃ πᾶσι τὸ ἔργον αὐτῆς ἤθελε νὰ δηλώσῃ τὴν πρὸς τὴν ποιήν περιφρόνησιν αὐτῆς. Ἄλλ' ἤδη φοβουμένη μὴ πρόωρος κήρυξις ματαιώσῃ τὴν ἐπιχειρήσιν, λέγει τὰ ἐνταῦθα. ὥστε ἡ ἐνταῦθα διάθεσις τῆς Ἄντ. οὐδόλως μάχεται πρὸς τὴν ἐν 86.—ταῦτα] ἃ προτίθεται νὰ κάμῃ.—ἐχθραεῖ] μέσ. μέλλ. ἀντι παθητικοῦ.

94. προσκεῖσαι] δηλ. ὅταν ἀποθάνῃς. Ἐγεί ἦν σημασίαν καὶ ἐν 73.

95. εἶ] πάσχει συνίζησιν ΟΤ. 1451, 1513.—καὶ] πρὸς τὸ ὅλον συνάπτεται τὸ μέρος, ἢ μᾶλλον πρὸς τὸ πρόσωπον ἢ ἰδιότητα αὐτοῦ, περὶ ἧς νῦν πρόκειται. ΟΤ. 905, Αἴ. 1147, ΟΚ. 750, Δημ. 26, 4.

96. τὸ δεινὸν τοῦτο] δηλ. ὥσπερ οὐ λέγεις (59, 88).

97. Ἡ ἔννοια : οὐδὲν δεινὸν πείσομαι, ὅπερ με τῆς εὐκλείας τοῦ καλοῦ θανάτου ἀπιστερῆσει.—μὴ

οὐ] συνίζάνονται. 33.—Τὰ γρυσᾶ ῥήματα «πέισσομαι γὰρ οὐ τοσοῦτον οὐδέν, ὥστε μὴ οὐ καλῶς θανεῖν» γράφον ἀνεξίτηλα ἐν τῇ σῇ ψυγῇ. Ταῦτα ἐνθυμούμενος οὐδὲν αἰσχροῦν θά πράξῃς ποτέ.—Ἡ Ἄντ. ἐξέρχεται τῆς σκηνῆς διὰ τῆς παρὰ τὴν ἀριστερὰν περιεκτον παρόδου, ὅπως ἐξελθούσα τῆς πόλεως θάψῃ τὸν ἐκτὸς κείμενον Πολυεῖκη.

99. στεῖχε ἔρχει] ὄρα 70. Τὸ ἐρχεσθαι καὶ ἦκειν τίθενται ἐπὶ τε ἐρχομένου καὶ ἐπὶ ἀπερχομένου, ὡς ἐνταῦθα.—ἄνους ἔρχει] ἀνόητος πηγαίνεις, ἀνοησία εἶναι νὰ ὑπάγῃς.—τοῖς φίλοις]=τῷ Πολ. Περὶ τοῦ πληθ. ὄρα 10.—δρθῶς] ἀληθῶς, εἰλικρινῶς.—φίλη] ἐνεργητικόν : εἰλικρινῶς ἀγαπᾷς τοὺς συγγενεῖς. Ἄναγνωρίζει λοιπὸν ἡ Ἰσμ. τὴν εὐγένειαν τῆς ἐπιχειρήσεως τῆς Ἄντ., ἂν καὶ κηρύσσει αὐτὴν ἄνουν. Οὕτως ἐν τέλει τοῦ προλόγου καὶ αἱ ἀδελφαὶ ἐγκατακρησθῆσαν δι' ὀλίγων καὶ ἡ ὅλη δέσις τοῦ δράματος ἐδηλώθη.—Ἡ Ἰσμ. διὰ τῆς δεξιᾶς θύρας τῆς σκηνῆς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἐπιστρέφουσα εἰς τὴν γυναικωνίτιν.

100—161 Πάροδος.

Κενωθεῖσης τῆς σκηνῆς εἰσέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς ἀψίδος ὁ ἐκ δέκα πέντε ἐπιστῆμων γερόντων Θηβαίων χορὸς καὶ μεγαλοπρεπῶς βαδίζει πρὸς τὴν ὀρχήστραν, σιωπηλὸς ἀλλὰ περιχαρής. Ἡ χαρὰ δ' αὐτοῦ κατὰδηλος ἐγένετο διὰ σχημάτων. Ἀφικόμενος εἰς τὴν ὀρχήστραν, ἐνθα μέχρι τέλους τοῦ δράματος διαμένει, καὶ προσηκόντως σταθεῖς ἄρχεται τῆς ᾠδῆς. Καὶ πρῶτον μὲν (100 109) περιχαρῆς καὶ ἐν στάσει εὐχομένου προσαγορεύει τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιον καὶ εὐχαριστεῖ, ὅτι φωτίζει πάλιν τὰς Θήβας ἀηλλυγμένας τῶν πολεμίων.—Πολλὴν θὰ εἶχον ταῦτα χάριν ἀδόμενα τὸ πάλαι κατὰ τὴν ἀνατολήν τοῦ ἡλίου.—Ἀκολούθως περιγράφει ὁ χορὸς τὰ

τῶν Ἀργείων καὶ τὴν μάχην (110-147). εἶτα προτρέπει νὰ τελέσωσιν εὐχαριστήρια τοῖς θεοῖς (148-154). καὶ τέλος αἰτιολογῶν, ὡς ἀπῆρτι ἢ αὐστηρὰ δραματικῆ τέχνη, τὴν προσοδὸν αὐτοῦ λέγει ὅτι ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Κρέοντος (155 ἐξ.).

100, 101. Ὁ σωρὸς τῶν συνω-
νύμων «ἀκτίς ἀελίου, τὸ κάλλιστον
φῶς, ἀμέρας βλέφαρον» εἰς τὴν
χαρὰν τῶν ἀδόντων ὀφείλεται. —
ἀκτίς] ἀντὶ πληθ. OK. 1251 δά-
κρυον, Εὐρ. Βαχχ. 264 στάχυν,
Φοιν. 78 πολλὴν ἀσπίδα. 442 μυ-
κρῶν λόγῃν. — Τὸ ἀέλιος (ἐκ τοῦ ἐπι-
κῶ ἠέλιος) καὶ τὸ δωρικὸν ἄλιος οἱ
τραγικοὶ ἔχουσιν ἐν μόνῳ ταῖς μέ-
λεσιν. — ἀκτίς ἀελίου] περιφρα-
σεις «ἡλίου φῶς. ἡλίου σέλας. ἡ-
λίου φέγγος. ἡλίου κύκλος. ἡλίου
αὐγαί.» — Τὸ ἄρθρον τὸ ἀνῆκει εἰς
τὸ φανέν φῶς, τὸ ὅποιον εἶναι
κατ' ὀνομαστικὴν παράθεσις τῆς
κλιτικῆς ἀκτίς. Συγχὸν τοῦτο. 1109.
— κάλλιστον] κατηγ. τοῦ ὑποκ. τοῦ
φανέν.

102. Θῆβη καὶ Θῆβαι ἔκαλεῖτο
ἡ πόλις. Τὸ ἐπίταυλος διέκρινεν
αὐτὴν τῶν ἑκατομυλίων Θηβῶν τῆς
Αἰγύπτου. Ὑπῆρχον καὶ ἄλλαι,
λ. χ. ἢ ἐν Τροίᾳ ὑποπλακίη Θῆβη.
— κάλλιστον τῶν προτέρων] προῆλ-
θεν ἐκ συγχύσεως τῶν φράσεων:
κάλλιον τῶν προτέρων καὶ κάλλιστον
πάντων. 1212. Φιλ. 1171.

103. φανέν φῶς ἐφάνθη] παρή-
χησις πολλῆν ἔμφασιν περιέχουσα.
— φανέν ἐφάνθη] ἐναλλαγὴ τύπων
τοῦ μέτρου χάριν. — ποιεῖ] δηλοῖ ὅτι,
ἀφοῦ ἐπὶ μακρὸν ἐπέθησαν οἱ Θη-
βαῖοι τὴν ἡμέραν τῆς ἀπότῶν πολε-
μίων ἀπαλλαγῆς, τέλος ἐφάνη αὐτῆ.

104, 105. ἀμέρας βλέφαρον] πε-
ρίφρασις οἷα ἐν 879 «λαμπάδος ὄμ-
μα.» Εὐρ. Φοιν. 543 «νυχτὸς ἀφεγ-
γὲς βλέφαρον.» Ἰφ. Τ. «νυχτὸς ὄμ-
μα.» Κατὰ ταῦτα τὸ βλέφαρον ἐν-
ταῦθα κεῖται ἀντὶ τοῦ ὄμμα, δ-

φθαλμός, τὸ μέρος δηλ. ἀντὶ τοῦ ὄ-
λου. — μολοῦσα κινήσασα] συνεφώνη-
σαν πρὸς τὸ κύριον ὑποκείμενον τοῦ
λόγου ἀκτίς. Ἡ μετοχὴ κινήσασα
προσδιορίζει τὴν μολοῦσα. — Διο-
καίων ὑπὲρ θεῶρων] καὶ ὅμως ἡ
Δίρκη ἦν πρὸς δυσμᾶς τῶν Θηβῶν,
ὁ δ' Ἰσμηγρὸς πρὸς ἀνατολάς. ἔρ-
ρεον δὲ πρὸς βορρᾶν καὶ ἀρκτικῶς
τῶν Θηβῶν ἦγοντο. Τὸ σφάλμα
τοῦτο ἦτο αἰσθητὸν τοῖς Θηβαίοις
ἀλλ' οὐχὶ τοῖς Ἀθηναίοις. Τὴν Διο-
κην προσείμησεν ὁ Σοφ. ὡς ἐπιση-
μότεραν ἐν τοῖς μύθοις. Ἦν θυγάτηρ
Ἠλίου καὶ γυνὴ Λύκου βασιλέως
τῶν Θηβῶν, διὰ τὴν σκληρότητα
αὐτῆς πρὸς τὴν Ἀντιόπην πρώτην
γυναῖκα τοῦ Λύκου προσεδέθη ὑπὸ
τῶν ἐκ τοῦ Διὸς υἱῶν ταύτης Ζή-
θου καὶ Ἀραΐονος εἰς κέρατα ἀγρίου
ταύρου, ὑφ' οὗ κρημνισθεῖσα εἰς
τὴν κρήνην ἔδωκεν αὐτῇ τὸ ὄνομα.

106. λευκασπιν φῶτα] περιληπτί-
κον εἶναι καὶ ἴλον τὸν στρατὸν ἐν-
νοεῖ. Αἱ ἀργολικαὶ ἀσπίδες ἦσαν
λευκαί· διὸ παρ' Αἰσχύλῳ ὁ ἀρ-
γεῖος στρατὸς λέγεται «λευκοπρε-
πῆς λεώς.» Ἐπτ. Θ. 80.

107. πανσαγία] ἐκ τοῦ πᾶν καὶ
σάγη, ὁ=ὄπλισις. Ὡστε πανσαγία=
παντελεῆς σάγη, πανοπλία.

108, 109. Ἡ ἔνοια : ποιήσασα
φεύγειν προτροπάδην σὺν ταχυτέρῳ
χαλινῷ. — φυγάδα κινήσασα] = φεύ-
γειν ποιήσασα. — φυγάδα] κατηγ.
κατὰ πρόληψιν = ὥστε εἶναι φυ-
γάδα, φεύγειν. — πρόδρομον λέγει
τὸν προτροπάδην φερόμενον καὶ ἀνε-
πιστρεπτεῖ, δηλ. πρῶτον σπεύδοντα
καὶ οὐδέποτε ἐπιστρεφόμενον. Συ-
ναπτέον τὰ φυγάδα πρόδρομον=
φεύγοντα προτροπάδην. — δευτέρῳ
χαλινῷ] ἀντὶ τοῦ σὺν δευτέρῳ χα-
λινῷ = γράμενον ταχυτέρῳ χαλινῷ.
Ἀνῆκει εἰς τὴν φυγάδα, Ἰδιότης προσ-
ήκουσα εἰς τὸ ὄλον δηλ. τὸ ἄσμο,
ἀπεδέθη ποιητικῶς εἰς τὸ μέρος δηλ.
τὸν χαλινῷ. Ὡστε τὸ δευτέρῳ χα-
λινῷ = σὺν ταχυτέρῳ ἄρματι, ἐπὶ

ταχύτερου ἄρματος· διότι διὰ τοῦ χαλινῶ τὸ ἄρμα διευθύνεται. Τὸ δευτέρω χαλινῶ τοὺς Ἀργεῖους παριστάνει ἰππότας ἤτοι ἄρματῆλάτας, οἳ ἦσαν ἐπὶ τῶν ἥρωικῶν χρόνων.—δευτέρω] δηλ. ταχύτερω, διότι μετὰ τὴν ἀνατολὴν αἱ Ἀργεῖοι ἔφυγον ταχύτερον ἢ τὴν νύκτα, σφοδρότερον διωκόμενοι.—Ἐν 108, 109 ἐκάστη ἐπομένη λέξις σφοδρότερα τὴν φυγὴν παριστάνει, ἥτις αἰσχροτέρα γίνεται ἀντιτιθεμένη πρὸς τὰ ἐν 106, 107.—κιήσασα] ἀποδίδουσιν οἱ ἄνθρωποι τῷ χρόνῳ ἢ τῇ ἡμέρᾳ, ὅσα ἐν αὐτοῖς συμβαίνουσι. Ἡλ. 179, Αἴ. 131 646, 714.

110. δν] τὸν λεύκασπιν φῶτα, τὸν Ἀργεῖον στρατὸν.

111. νεϊκῶν] ὑπαινίσσεται τὸ ὄνομα τοῦ Πολυνεΐκου. Τοιούτων ἐτυμολογιῶν ἀρχὴν ἔκαμεν ὁ Ὀμηρος (Ὀδ. Τ. 406), προσφιλεῖς δ' ἦσαν αὐτὸς τραγικοῖς. Αἴ. 430, Αἴσχ. Ἔπτ. Θ. 658, 829. Ἐρφ. Φιν. 636.—νεικη ἀμφίλογα] εἶναι αἱ ἀμφίβολοι ἔριδες, καθ' ἃς δηλ. οἱ ἄνθρωποι διαφωνοῦσιν ἐρίζοντες περὶ τίνος, ὅπως ὁ Ἐπτεκλής καὶ Πολυνεΐκης ἤριζον ἀμφισβητοῦντες περὶ τῆς ἀρχῆς.

112. ἤγαγε κείνος δ'] ἔλλείπουσιν ἐν τοῖς χειρογράφοις. προσετέθησαν κατὰ τι σχολίον «ὄν τινα στρατὸν Ἀργεῖων, ἐξ ἀμφιλόγων νεϊκῶν ἀρβείας, ἤγαγεν ὁ Πολ.»—κείνος] ὁ Ἀργεῖων στρατός.—δξέα κλάζων] Ἰλ. Μ 125, Π 428.—Ὁ ποιητὴς ἐν τοῖς ἐξῆς δὲν κάμνει διάκρισιν τῆς εἰκόνας καὶ τοῦ παραβαλλόμενου, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μεταβαίνει εἰς τὸ ἕτερον, ὅτε μὲν εἰκονικὴν ὅτε δὲ κυριολεκτικὴν ἔκφρασιν ἔχων. Ἐντεῦθεν αἱ δυσχερεῖαι τῶν ἐπεμένων.

114. Ταῦτα εἶναι περίφρασις τοῦ ἐν 106 λεύκασπιν.—Ἡ ἔννοια : ἐστεγασμένος δηλ. πεφραγμένος ἀσπίδι λευκοτάτῃ. Τὰς ἀσπίδας παραβάλλει πρὸς πτέρυγα μὴ ἴσμωνῶν τὸν ἀε-

τὸν τῆς παραβολῆς.—κίονος] ἀντὶ ἐπιθέτου κιονῶδει ἢ κιονόγραμ. οὕτως ἐν Ἡλέκτρα 19 «ἄστρων εὐφρόνη» ἀντὶ ἀστερέουσα.

115 ἐξ. Ἐνταῦθα τοὺς στρατιώτας καὶ τὸν ὄπλισμὸν ἔχει ὑπ' ὄψει ἀφείς πρὸς στιγμὴν τὴν εἰκόνα τοῦ αἰετοῦ.

116. ἰππόκομος (κόμη) = ὁ κομῶν ἰππῆσις θριξίν, ἰππῆσις κόμῳ κεκομημένος. Λέξις ἐκ τοῦ Ὀμήρου, παρ' ᾧ ἡ κόμος λέγεται καὶ ἰππουοῖς καὶ ἰπποδάσεια. Τὸ δὲ ἰπποκόμος = ὁ κομῶν (=περιποιούμενος) τοὺς ἵππους.

117 ἐξ. Ἡ σύνταξις : στάς δ' ὑπὲρ μελάθρων φονῶσαισι λόγχαῖς, ἀμφιχανῶν στόμα κύκλω ἐπαπύλω, ἔβα.—στάς] ὁ πρὸς αἰτὸν παραβαλλόμενος Ἀργεῖων στρατός.—στάς ὑπὲρ μελάθρων] ἀντὶ τοῦ προσκαθίσας τῇ πόλει· διότι προσκαθεζόμενοι τὴν πόλιν οἱ Ἀργεῖοι ἐφαίνοντο ὑπεριστάμενοι αὐτῆς ἄτε ὑπερκαθήμενοι ἐπὶ τῶν πλησίον λόφων λ. χ. τοῦ Ἰσμηγίου· καὶ διότι συγχρόνως τὸ στάς ἀρμόζει εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ αἰετοῦ, ὅστις περιπτάμενος ὑψηλὰ ὑπὲρ τὴν λείαν καὶ τὸν καιρὸν τὸν ἀρμόδιον εὐρῶν ἡρεμεῖ (στάς) ἐπὶ μικρὸν καὶ αἰφνης ἐξ ὕψους καθορμᾶ. Ἡ μετοχὴ στάς προσδιορίζει τὴν ἀμφιχανῶν διὸ δὲν συνεδέθησαν.—φονῶσαισι λόγχαῖς=φόνου ἐρωῶσαις. Προσωποποιία. Ἰλ. Δ 574 «δοῦρα λιλαϊόμενα χροῶς ἄσαι.» Φ 70 «ἐγγεῖθ ἱεμένη χροῶς ἀμναι.» Ἀνήκει εἰς τὸ στάς. ὥστε στάς ὑπὲρ μελάθρων φονῶσαισι λόγχαῖς=προσκαθίσας τῇ πόλει σὺν λόγχαῖς ἐπιθυμοῦσαις φόνου=κυκλώσας τὰς Θήβας ταῖς φονικαῖς λόγχαῖς.—Λέγεται φόνος καὶ φονή, ἐξ οὗ φονάω. —ἀμφιχανῶν κύκλω ἐπαπύλω στόμα=ἀνοίξας τὸ στόμα περὶ τὸν ἐπάπυλον τῶν Θηβῶν περίβολον, δηλ. δεῖνὰ τῷ τείχει καὶ τοῖς Καδμείοις ἀπειλήσας.—ἔβα] πρὶν δηλονότι τελέσῃ τὰς ἀπειλάς. Ἐν προε-

χούση θέσει μετ' ἐμφάσεως κεῖται.

121. γένυσσι] ἀντὶ τῆς αἰτ. γένυς=κατὰ τὸ στόμα. γένυς κυρίως εἶναι ἢ κάτω σιαγών, ὅθεν τὸ γένυσιον. γένυες δὲ καὶ συνηρ. γένυς εἶναι ἀμφότερα αἱ σιαγόνες, ἢ καὶ τὸ στόμα μετὰ τῶν ὀδόντων. Ἄνωτέρω εἶπε στόμα, ἐδῶ δὲ ποιικιλίας χάριν γένυσι.

122. στεφάνωμα πύργων=πύργους τὴν πόλιν στέφοντας. Οὕτω λέγει τὸν περιβόλον τῶν Θηβῶν. Εὐρύπ. Ἐκ. 910 «ὦ πατρίς ἀπὸ στεφάναν κέχρασαι πύργων.» Πλούτ. Λυκ. σελ. 95 «οὐκ ἂν εἴη ἀτείχιστος πόλις, ἣτις ἀνδρείοις καὶ οὐ πλίνθοις ἐστεφάνωται.»

123. πευκήεις (πεύκη) καὶ πευκάεις=εντος=ὁ ἐκ τῆς πεύκης ἐγειρόμενος. — Ἡφαιστον=πῦρ. Μετωνυμία. Ἰλ. Β 426 «σπλάγγνα δ' ἄρ' ἀμπίραντες ὑπέβρεγον Ἡφαιστοιο.» Οὕτως Ἄρης=πόλεμος, Ἀφροδίτη=ἔρως, Ἀχιλλεύς=ῥόδωρ, Ἀμφιτρίη=θάλασσα. Ὡστε πευκάεις Ἡφαιστον = τὸ ἐκ πευκίνων δάδων πῦρ. Δηλαδή περὶ τοῦ θεοῦ λέγει ὅ,τι εἰς τὸ δῶρον αὐτοῦ ἀρμόζει.

124 ἐξ. Τὸ τοῖος μεταχειρίζεται αἰεὶ ὁ Σοφ. ἐπὶ αἰτιολογίας τῶν προηγουμένων. Ἐναυθα αἰτιολογεῖ τὴν φυγὴν τῶν Ἀργείων.=τοιαύτη γὰρ κρατερὰ μάχη ἐγένετο. — ἐτάθη] οὐχὶ ἀπλῶς ἀντὶ τοῦ ἐγένετο κεῖται ἀλλὰ καὶ τὸ σύντονον δηλοῖ τῆς μάχης. Ἰλ. Ρ 543 «τέτατο κρατερῆ ὑσμίνη.» 736 «πτόλεμος τέτατο ἄγριοις» — νότα] τοῦ ἀετοῦ. Ἡ κρατερὰ μάχη ἢ τοὺς Ἀργείους τρέψασα δὲν συνέθη ὅπισθεν αὐτῶν. διὸ προσχροεῖ τις εἰς τὸ ἀμφινότα. Ὑποθέτομεν, ὅτι ὁ ποιητὴς εἰπὼν ἀνωτέρω ἔβα καὶ ἐξακολουθῶν νὰ ἔχη ἐν αὐτῷ παροῦσαν τὴν εἰκόνα τοῦ φυγόντος προσέθηκε τὸν προσδιορισμὸν τοῦτον, ὅστις κατὰ πρόληψιν τινα τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μάχης ἐκφέρει: τοιοῦτος πάταγος ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ στρέψῃ τὰ

νότα. — δυσχερόμα] ὅ,τι τις δυσχερῶς κατανικᾷ, ἀκαταγώνιστος ἔφοδος τοῦ δράκοντος. Εἶναι παράθεσις τοῦ πάταγος Ἰσχυροῦ. — δράκοντος] μετὰ τὴν πρὸς αὐτὸν παραβολὴν τῶν Ἀργείων ἤδη οἱ Θηβαῖοι παραβάλλονται πρὸς δράκοντα, τὸ μὲν διότι δράκων καὶ αἰετός εἶναι πολέμιοι (Ἰλ. Μ 200) τὸ δὲ διότι κατ' ἀρχαῖον μῦθον οἱ Θηβαῖοι ἦσαν δρακοντογενεῖς. — ἀντίπαλος=ἐναντίον παλαιῶν, ἀνταγωνιστής, μαχόμενος ἐναντίον τοῦ αἰετοῦ δηλονότι.

127. Αὐρικῶ τῷ τρόπῳ ὁ ποιητὴς τὰ κατὰ τὴν μάχην κεφαλαίῳ δι' ὀλίγων καὶ οὐχὶ διὰ μακρῶν ἐπικῶ τῷ τρόπῳ. Τὴν δὲ νίκην καὶ ἐν ἀρχῇ καὶ ἐν τέλει μετ' εὐσεβείας τοῖς θεοῖς ἀποδίδει ἀποφεύγων τὸ τῆς μεγαλαυχίας ἀμάρτημα τῶν ἡττηθέντων Ἀργείων. — μεγάλης γλώσσης] ἀντὶ μεγάλου λόγου ἢ μεγάλου λόγων, ὡς ἐν 1350, =μεγαλαυχιῶν. — Οἱ τε ἐπικοί ποιηταὶ (Ἰλ. Δ 409) καὶ οἱ τραγικοὶ τούτους ἀκολουθοῦντες τὴν ἥτταν τῶν ἐπτὰ ἐπὶ Θήβας εἰς τὰ κομπάσματα αὐτῶν ἀναφέρουσι. — κόμπους=κτύπους, πάταγον.

128. ὑπερεχθαίρει καὶ ὀπιτεῖ] παρατακτικῶς ἐξηγέχθησαν. Λογικώτερον θὰ ἦτο τὸδε: Ζεὺς γάρ, ὃς μεγάλης γλώσσης κόμπους ὑπερεχθαίρει, ὀπιτεῖ. Τὸ ὑπερεχθαίρει λογικῶς εἶναι αἴτιον τοῦ ὀπιτεῖ. — σφᾶς=αὐτούς, τοὺς Ἀργείους. Ἀναφέρεται εἰς τὸ περιληπτικὸν φῶτα 107.

129. προσισσομένους = προσιόντας, προσφερομένους, δηλ. πρὸς τὸ τεῖχος.

130. χρυσοῦ] ἀντὶ χρυσῶν ὄπλων. — ῥεύματι χρυσοῦ] = σὺν ρεύματι χρυσοῦ. Τὰ ὄπλα μὴ ὑποθέσης χρυσᾶ (143 «πάγγαλκα») ἀλλὰ χρυσοποικίλα. Ὡς τοιαῦτα τοῦ στρατοῦ κινουμένου, παρεῖχον ὄψιν χρυσοῦ ρεύματος. Χάριν τῆς γενικῆς ὄρα 114. — Καπανεύς] υἱὸς Ἰππονόου καὶ

Λαοδίχης, πατήρ Σθενέλου ενός τῶν Ἐπιγόνων. — στυγεράτης ἐς καίσι-
 γεράτος· ὄν. = στυγερός (φοβερός)
 τὴν ὄψιν.

131. πάλτων πῶθ εἶναι ὁ κεραυ-
 νός ὁ ἀνωθεν παλθεῖς. — βαλβίς καὶ
 βαλβίδες ἐλέγετο τὸ μέρος τοῦ στα-
 δίου, ὅθεν ἤρχοντο τοῦ δρόμου οἱ
 ἀγωνιζόμενοι. τοῦτο ἐν τῷ ἵππο-
 δρόμῳ ἐλέγετο ἄφρασι ἢ ἀφειηρία.
 Ὅθεν καὶ παντός πράγματος ἡ ἀρ-
 χὴ ἠδύνατο νὰ λεχθῆ μεταφορικῶς
 βαλβίς. Ἐπειδὴ δὲ οἱ διαυλον ἀγω-
 νιζόμενοι ἐπανήρχοντο εἰς τὰς βαλ-
 βίδας, αὗται ἦσαν οὐ μόνον ἀρχὴ
 ἀλλὰ καὶ τέρμα τοῖς διαυλοδρόμοις.
 διὸ ἐνίοτε μεταφορικῶς βαλβίς ἐλέ-
 γετο καὶ τὸ τέρμα παντός πράγμα-
 τος. Οὕτω καὶ ἐνταῦθα βαλβίδες ἄ-
 κραι εἶναι τὸ ἄκρον τοῦ τεύχους τ. ἔ.
 τὰ γείσα ἢ αἱ ἐπάλξεις, εἰς ἃς διὰ
 κλίμακος ἀνέβη ὁ Καπανεύς.

134. ἀνικυπεῖ] = ἀνικτυπεῖ,
 δηλ. ἀντιβροντᾷ, ἀντηχεῖ. Κτύπος
 τῆς γῆς εἶναι ἡ ἀντήχησις τοῦ κτύ-
 που τοῦ κεραυνοῦ. — ἐπί] ἐπιρρημα-
 τικῶς. — αἰθαλός = καπνιά, αἰθαλόω
 = κατακαίω. ἐπομένως τὸ αἰθαλώ-
 θεις = αἰθαλός καὶ τέφρα γενόμε-
 νος, τεφρωθείς. Καθ' ὑπερβολὴν εἴ-
 ρηται ἀντὶ τοῦ κατακαυθείς.

135. πυρφόρος] πῦρ ἐν ταῖς χερσὶ
 φέρων ὅπως ἐμπρήση τὴν πόλιν. —
 πυρφόρος δὲ] ἀντὶ τοῦ δὲ πυρφόρος
 καθ' ὑπέροψιν, ἢ συχνή. 182. 1118.

136. ἐπέπνει] ἐννοεῖται: τῆ πό-
 λει. Μεταφορικῶς ἀπὸ τῶν ἀνέμων
 εἶρηται ἀντὶ τοῦ ἐφόρμα, ἐπήγγετο.
 Ὁ Καπανεύς παραβάλλεται πρὸς
 θύελλαν.

137. ἐπέπνει ὀριπαῖς ἀνέμων] — ἐπέ-
 πνει ἄμα ὀριπαῖς ἀνέμων, τ. ἔ. με-
 τὰ τῆς αὐτῆς καὶ οἱ ἀνεμοὶ δυνά-
 μως καὶ ταχύτητος. Ἰλ. Μ. 207.
 ἐχθίστων] χαλεπῶν, ἀργαλέων.

138. ἄλλα] ἄλλως ἢ ὅπως ἤλπι-
 ζεν ὁ Καπανεύς. — τὰ μὲν] τὰ ἄρτι
 μνημονευθέντα, ἢ ὑπεροψία τοῦ Κα-
 πανεύς. — Ὁ στίχος νοσεῖ.

139 ἐξ. ἄλλα] δηλ. κακά. Ἀντι-
 τίθεται πρὸς τὰ κακά τοῦ Καπα-
 νέως. — ἐπί] ἐπιρρηματικῶς. — ἄλλοις]
 δηλ. Ἀργείοις. — ἐπινομῶ = ἐπινέ-
 μω, παρέγω, προξενῶ. — στυφελίζων]
 ἐννοεῖται: αὐτούς. — πλήσσω, πα-
 τάσσω. — δεξιόσειρος] μεταφορικῶς
 ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς ἄρμασι δεξιῶν πα-
 ρασείρων ἵππων. δηλ. ἐν τοῖς τε-
 θείπποις οἱ μὲν δύο μέσοι ἵπποι οἱ
 ὑπὸ τῷ ζυγῷ ἐκαλοῦντο ζύγιοι, οἱ
 δ' ἑκατέρωθεν τούτων καὶ ἕξω τοῦ
 ζυγοῦ παρήροοι, παρ᾿ αἰροῖ, σειρα-
 φόροι καὶ σειραῖοι. Ἐν τοῖς ἀγῶσιν
 οἱ δεξιοὶ σειραῖοι ἵπποι (οἱ δεξιό-
 σειροὶ) ὤφειλον κάμπτοντες τὸ τέρμα
 ἐπ' ἀριστερὰ μέγιστον πάντων κί-
 κλον νὰ διατρέχωσι. διὸ ὡς τοιοῦτοι
 ἐξελέγοντο οἱ γενναῖοτατοι καὶ ἰ-
 σχυρότατοι. Ἀπὸ τούτων τῶν ἵππων
 ὁ Σοφοκλῆς λέγει τὸν Ἀρη δεξιό-
 σειρον τ. ἔ. ἰσχυρότατον καὶ γε-
 νναῖοτατον βοηθῶν.

141. Ὡς δηλοῖ ὁ γὰρ, ὁ ποιητὴς
 ἐσκόπει νὰ ἀναπτύξῃ τὰ δεινὰ τὰ
 ὑπὸ τοῦ Ἄρεως γενόμενα τοῖς λο-
 γατοῖς ἐξ παρὰ τὸν Καπανέα λοχα-
 γοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις Ἀργείοις. Καὶ
 ὁμως διὰ τοῦ ἐπιτὰ λοχαγοὶ περιέ-
 λαβε καὶ τὸν Καπάνεα, περὶ ἀπάν-
 των κοινὸν τὸν λόγον ποιούμενος.
 Ὁμοία σύγγκυσις καὶ κατωτέρω εἰ-
 πῶν δηλ. «ἐπιτὰ λοχαγοὶ ἔλιπον
 τέλη» ἐπάγει «πλὴν τοῖν στυγε-
 ραῖν,» ὥσπερ εἰ «Ἐτεοκλῆς ἦν εἰς
 τῶν ἐπιτὰ Ἀργείων λογαγῶν. πε-
 ριέμενε δὲ τις: πλὴν τοῦ Πολυνεί-
 κους, ὅς κτλ. Ἀλλὰ διὰ τὸ κοινὸν
 γένος καὶ τύχην τῶν δύο ἀδελφῶν ὁ
 Σοφ. κοινὸν περὶ αὐτῶν ἐξ ἀρχῆς
 ἐσχημάτισε τὸν λόγον. — ἐπιτὰ] Ἀμ-
 φιάρας, Τυδεΐδης, Ἐτεόκλος, Ἀρ-
 γείος, Ἴππομέδων, Καπανεύς, Παρ-
 θενοπαῖος, Πολυνείκης.

142. Ἐπιτὰ ἦσαν αἱ πόλαι, ἐ-
 πιτὰ οἱ Ἀργεῖοι ἡγεμόνες, ἐπιτὰ καὶ
 οἱ Θηβαῖοι ἀρχηγοὶ. Ἐκάστην πό-
 λην εἰς Ἀργείοις προσέβαλλε καὶ
 εἰς Θηβαίους ὑπερήσπιζεν.

143. τέλη] πλήν ἄλλων σημαίνει καὶ τοὺς πρὸς τὴν πολιτείαν φόρους καὶ τὰς τοῖς θεοῖς προσφορὰς, ὡς ἐνταῦθα.— *πάγκλιχα τέλη*] λέγει τὰς τῶν σκυλευθέντων γαλκῶν ἔπλων τῶν Ἀργείων ἡγεμόνων θυσίας, ἃς οἱ Θηβαῖοι τῷ Διὶ τῷ δόντι αὐτοῖς τὴν νίκην ἐτέλεσαν, στήσαντες δηλονότι τρόπαιον.— Εἰρωνικῶς ὁ χορὸς λέγει περὶ τῶν Ἀργείων, ὅτι κατέλιπον τὰ ὄπλα, ὅπως προσενεχθῶσι τῷ Διὶ θύματα, ἀντὶ νὰ εἴπῃ ἀπώλοντο ἡττηθέντες.— *τροπαῖος* (τροπή)=ὁ τὴν νίκην (τροπὴν τῶν πολέμιων) παρέγων.

144. Ὁ Πολυνείκης ἀπέθανεν οὐχὶ ἡττηθεὶς ἀλλ' ἐξίσου τῷ ἀντιπάλῳ καὶ νικῆσας ὥστε ἡ πανοπλία αὐτοῦ δὲν ἠδύνατο νὰ κοσμήσῃ τὸ τρόπαιον τῶν Θηβαίων. Καὶ ὁ Ἀδραστος δὲν ἀπέθανεν ἀλλ' ἐσώθη· ἀλλ' αὐτὸς δὲν συναριθμεῖται τοῖς ἐπτά. Καὶ ὁ Ἀμφιάραος δὲν ἐφονεύθη ἀλλὰ κατεπέθη ὑπὸ τῆς γῆς ἐν τῷ Βοιωτικῷ Ἄρματι. ἀλλὰ φαίνεται, ὅτι φεύγων ἀπέβαλε τὰ ὄπλα.— *σιυγεροῖν*=ταλαιπώροιν, ἀθλίῳν.— *ἑνός, μῖας, δικρατεῖς, κοινοῦ, ἄμφω*] ταῦτα τὴν ταυτότητα τῆς γενεᾶς καὶ τύχης τοῦ Ἐτεοκλέους καὶ Πολυνείκης ἐξαιρουσιν, ὅπως συγχρόνως ἡ μεγίστη ἀθλιότης αὐτῶν δηλωθῆ.— *ἑνός μῖας*] ἀντὶ τῶν ταύτου, τῆς αὐτῆς.

145. φύντε] ὄρα 38. παραχωρητική.— *αὐτοῖν*] ἀλλήλοιν.

146. *δικρατεῖς*] ἀμφοτέρας κρατησάσας. ἀμφοτέρας νικητρίας.— Λέγει, ὅτι ἔστησαν κατ' ἀλλήλων λόγους ἀμφοτέροι νικηφόρους, μεταφορικῶς ἀπὸ τοῦ τροπαίου. Ὅσοι ἐλεγον ἰστιάγει τρόπαιον τῶν ἀντιπάλων ἢ ἀπὸ τῶν ἀντιπάλων ἢ κατὰ τῶν ἀντιπάλων, οὕτως ἐνταῦθα ὁ Σοφ. βραχυλογῶν εἶπεν, ὅτι ἀπέθανον στήσαντες ἀμφοτέροι κατ' ἀλλήλων νικηφόρους λόγους, ἀντὶ νὰ εἴπῃ, ἀποκτείναντες ἀλλήλους ταῖς λόγους καὶ τρόπαιον ἐπὶ τῇ νίκῃ

κατ' ἀλλήλων στήσαντες αὐτάς.

147. *ἔχετον*] ἱστορικὸς ἐνεστώσ.— *ἔχετον θανάτου μέρος*] ἀντὶ τοῦ μετέχετον μέρος ἢ ἀπλῶς μετέχετον θανάτου.

148. Ἐν τῇ δευτέρᾳ ἀντιστροφῇ, τῷ ἐπιλόγῳ τοῦ ὄλου χορικοῦ ἄσματος, ὁ χορὸς ἐπανεργεῖται εἰς τὴν ἐν ἀργῇ χαρὰν, ἀφοῦ ἐν τῷ μέσῳ κεφαλατωδῶς ἐξέθηκε τὰ τοῦ πολέμου, καὶ προτρέπει τοὺς Θηβαίους νὰ προσφέρωσι τοῖς θεοῖς εὐχαριστήρια.— *ἀλλὰ γὰρ.*] ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ τὴν διὰ τοῦ ἀλλὰ εἰσαγομένην ἔννοιαν εἴτε ἐκπεφρασμένην, ὡς ἐνταῦθα, εἴτε εὐκόλως ἀναπληρωμένην.— *μεγαλάνυμος*] μέγα ἔχουσα ὄνομα ἦτοι δόξαν, ἢ μεγάλην περιποιούσα δόξαν.

149. Ὁ Ὅμηρος καλεῖ τοὺς Θηβαίους «κέντορας ἱππων.» Ἰλ. Δ 391. ὑπὸ δὲ Πινδάρου καλοῦνται αἱ Θῆβαι φιλάρματοι, πλάξιπποι, εὐάρματοι, χρυσάρματοι.— *ἀντιχαρεῖσα*] ἴσον αὐτῇ χαρεῖσα. πρὸς χαίρουσαν γὰρ αὐτὴν καὶ αὐτὴ χαρεῖσα ἦλθεν. Εὐδῆλον δὲ διατὶ ἡ τε νίκη καὶ οἱ νικηταὶ εἶναι χαροποί.— *Θήβα*] εἰς τὸ ἀντιχαρεῖσα ἀνήκει ἢ εἰς τὸ ἦλθε.

150 *εξ. πολέμων τῶν νῦν*] τοῦ προσφάτου πολέμου. ὄρα 16.— *θέσθε λημοσύναν*] = ἐπιλάβεσθε. Περὶ φρασίς ὄρα 66. *Τὸ ἐκ-θέσθε* λημοσύναν ἐξηγέσθη κατὰ τριπλὴν ἀντὶ τοῦ ἐκλάβεσθε ἢ ἐκλήσιν θέσθε.

152. Ὁ χορὸς προτρέπει νὰ τελέσωσι παννυχίδας τοῖς θεοῖς, ἐν αἷς οἱ παλαιοὶ πλείστον χρόνον διηγρύνουν χορεύοντες. Ταῦτα δὲ μάλιστα συνηθίζοντο εἰς τὰς ἑορτάς τοῦ Διονύσου καὶ δὴ ἐν Θήβαις τῇ πατρίδι αὐτοῦ, γεννηθέντος ἐκ Σεμέλης τῆς θυγατρὸς Κάδμου τοῦ ἰδρυτοῦ τῶν Θηβῶν.

153. *παννύχιος καὶ πάννυχος* = διὰ πάσης τῆς νυκτὸς διαρκῶν.— *Ἀντίθετον τὸ πανήμερος.*— *ἐλελίχθων* = κινήσιχθων, τ. ἔ. ἐλελίζων,

ἦτοι σείων καὶ κινῶν τὴν γῆνα. Οὕτω καὶ ὁ Ποσειδῶν παρ' Ὀμήρω λέγεται εἰσαλθῶν. Ὁ Βάκχος λέγεται Θήβας ἐλελιχθῶν ὡς σείων καὶ κινῶν ταῖς χορραῖαις τὴν γῆν τῶν Θηβῶν. — Ἐνῶ ἐν τῷ ἐλελιχθῶν περιέχεται ἡ ἔννοια τῆς γῆς, τὸ ἀντικείμενον δηλονότι τοῦ ἐλελιχθῶν, ὅμως πλεοναστικῶς προσετέθη τὸ Θήβας. Πρβλ. 1155 πάροικοι δόμων. Ἦλ. 1386 δωμάτων ὑπέστεγοι. Τρ. 1021 λαβίπονον ὀδυνᾶν.

154. Βάκχος ἀντὶ τοῦ Βάκχος. — ἄρχοι] ἀντὶ τοῦ ἐξάρχου, ἐξάρχος εἶη, δηλὸν ὅτι τῶν χορῶν· διότι ἐπιστεύετο, ὅτι ὁ θεὸς συνεχόρευεν ἐξάρχων καὶ εὐθύων τοὺς χορούς, ὅπως ἐπὶ πολλῶν ἔργων τέχνης παρίσταται.

155. Οἱ ἀνάπαιστοι οὗτοι χρησιμεύουσιν εἰς εἰσαγωγὴν νέου προσώπου, τοῦ Κρέοντος, ὅπως μεγαλοπρέπεστερον ὁ εἰσερχόμενος βαίνει πρὸς τὸν ἀξιωματικὸν εὐθύμην τῶν ἀναπαιστων, ἅμα δὲ καὶ τὴν πάροδον τοῦ χοροῦ αἰτιολογοῦσι. Τούτους ἐξηγγέλλεν ὁ χορυφαῖος τοῦ χοροῦ ἀνευ ὁδῆς. — ἀλλὰ γὰρ = ἀλλ' ὅμως. Κυρίως δέ = ἀλλὰ στῶμεν (ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον)· Κρέων γὰρ χωρεῖ. — Κρέων Μενοικέως] τὰ εἰς συνιζάνονται.

156. νεοχμὸς νεαραῖσι] σκόπιμα ταῦτα, αἰτιολογοῦντα τὸν ὑπερβολικὸν ζῆλον καὶ τὸ ὀξύθυμον τοῦ Κρέοντος, οἷος ἐν τοῖς ἐξῆς παρίσταται. Τοιοῦτον δ' ἦθος ἀρμόζει βασιλεῖ νεοστί ἀναλαθόντι τὴν ἀρχήν. Αἰσχ. Προμ. 35 «ἅπας δὲ τραχὺς ὅστις ἂν νέον κρατῆ.»

157. νεαραῖσι θεῶν ἐπὶ συντυχίαις] δὲν ἀνήκει εἰς τὸ χωρεῖ, ἀλλ' εἰς τὸ βασιλεὺς νεοχμὸς, τ. ἔ. νεοστί γενόμενος βασιλεὺς μετὰ τὰς νεαρὰς τῶν θεῶν συμπτώσεις καὶ τύχας, ἧται κατ' ἀκολουθίαν τῶν νεοστί συμβάντων ἐκ τῶν θεῶν. Τὸν πρόσφατον θάνατον τῶν ἀδελφῶν λέγει νεαρὰς συντυχίας, αἱ ὅποισι καὶ μὲν ἦσαν καθ' ἑαυτὰς καὶ τῷ

οἴκῳ τῶν Λαβδακιδῶν, ἀλλ' εὐμενεῖς τῷ Κρέοντι. — θεῶν συντυχίας = ταῖς ἐκ θεῶν συντυχίας.

158. τίνα...] ζωγρά ἐκφρασις δι' ἐρωτήσεως, εἰς ἣν ἀποκρίνεται τρόπον τινὰ ὁ ἐπόμενος τοῦ Κρέοντος λόγος. Πολὺ ἀψυχος θὰ ἦτο ὁ δι' ἀορίστου ἀντωνυμίας τίνα ἀνευ ἐρωτήσεως λόγος. — μῆτιν = βουλὴν, βούλευμα. — ἐρέσσων] ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν ἐρεσσόντων, διότι κυρίως = κωπηλατῶν. ὅθεν = ἐν αὐτῷ στρέφῳ καὶ κινῶν, ἀναλογιζόμενος. Αἰ. 251. «τοῖας ἐρέσσουσιν ἀπειλὰς Ἀτρεΐδαι.»

159 ἐξ. λέσχη κυρίως εἶναι ἡ ὀμιλία ἦτοι οἱ λόγοι, εἶτα καὶ ὁ τόπος, ἐν ᾧ οἱ σχολάζοντες διέτριβον περὶ λόγους μόνον δαπανῶντες τὸν χρόνον. Πολλὰ τοιαῦτα λέσχαί ἦσαν ἐν Ἀθῆναις. Ἐνταῦθα λέσχην λέγει τὴν σύνοδον καὶ ἐκκλησίαν, ἣν καὶ σύγκλητον καλεῖ κατ' ἀπτικὸν ἔθος. διότι οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον ἐκκλησίας τακτικὰς κατὰ μῆνα, τὰς κυρίας, καὶ ἐκτάκτους ἐν ἐπιεγούσῃ ἀνάγκῃ, ἃς συγκλήτους ὠνόμαζον. — προὔθετο] ὁ Σοφοκλῆς ἀγαπᾷ τὴν μέσην φωνὴν κατὰ ζῆλον ὀμηρικόν. Ἦλ. Α 54 «ἀγορήδ' ἐκαλέσσατο λαὸν Ἀχιλλεύς.»

161. πέμψας] μεταπεμφάμενος αὐτούς. — κοινὸν κήρυγμα = δημόσιον κήρυγμα, διότι ἀπευθύνεται πᾶσι τοῖς γέρονσι τοῖς ἐκπροσωποῦσι τὸν λαὸν καὶ ἡ συνάθροισις εἶναι οὐχὶ ἰδιωτικὴ ἀλλὰ δημοσία ἐπέχουσα τὸπον συγκλήτου ἐκκλησίας τοῦ δήμου.

162 — 331. Πρῶτον ἐπεισόδιον Ἀπαγγελιομένην τῶν ἀνωτέρω ἀναπαιστων ὁ Κρέων ἐξελεθῶν ἐκ τῆς μέσης τῶν τριῶν θυρῶν τῆς σκηνῆς μεγαλοπρεπῶς ἐχώρει πρὸς τὸ προσκήνιον, βασιλεῖον στολὴν φορῶν, σκηπτρον κρατῶν, ὑπὸ δύο δορυφόρων ἀκολουθούμενος, ὡς εἴριστο ἐν τῇ τραγῳδίᾳ. Στὰς δὲ κατὰ τὸ λογεῖον πρὸς τὸν χορὸν ἀποτεϊνόμε-

νος ἀπαγγέλλει λόγον, ἐν ᾧ ἐκτίθησι τὰ ἐπὶ τῆς διαδοχῆς τοῦ θρόνου δικαιώματα αὐτοῦ καὶ τὰς ἀρχὰς καθ' ἃς ἔννοεῖ νὰ βασιλεύσῃ. ἐπὶ τούτοις ἀνακοινεῖ τὸ πρῶτον αὐτοῦ διάταγμα καὶ δικαιολογεῖ αὐτό. —

Ἐπὶ τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων ὁ λαὸς συνερχόμενος ἤκουε μόνον τὰς γνώμας τῶν ἀρχόντων, ἀλλὰ δὲν συνεζήτηι. — Ἐν τῷ προλόγῳ διεγράφη ὁ χαρακτήρ τοῦ πρωταγωνιστοῦ τοῦ δράματος, ἐν δὲ τῷ πρώτῳ ἐπεισοδίῳ ὁ τοῦ ἀντιπάλου τοῦ πρωταγωνιστοῦ. — Διήρηται τὸ ἐπεισόδιον εἰς δύο· ἐν τῷ πρώτῳ (162—222) βλέπομεν, ὅτι ὁ Κρέων δὲν εἶναι ἀντὶ ὑποχωρήσεων, καὶ μαντεύομεν, ὅτι ἀφευκτός μὲν ἢ πρὸς τὴν γνωστὴν ἤδη ἐκ τοῦ προλόγου Ἀντιγόνην σύγκρουσις, ἀφευκτὸν δὲ καὶ τὸ τραγικὸν τέλος τῆς συγκρούσεως. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ (223—331) ἀρχεται ἡ σύγκρουσις, διότι ἀγγέλλεται τῷ Κρέωντι ἡ παράβασις τοῦ κηρυγματος αὐτοῦ ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὁ παραβάτης. Ἐντεῦθεν ἐπιτείνεται τὸ δραματικὸν διαφέρον περὶ τῆς συναντήσεως τῶν δύο ἐχθρῶν.

162. Ὁ Κρέων παρίσταται ἐν ἐξάψει. διὸ βραχεῶς καὶ ἀλοζονικῶς προσαγορεύει τοὺς γέροντας ἀπλῶς διὰ τοῦ ἀνδρες. τούναντίον ὁ Τειρεσίας ἐν 988 διὰ τοῦ «Θῆβας ἀνακτες» καὶ ἡ βασίλισσα ἐν 1183 διὰ τοῦ «ὦ πάντες ἀστοί.» Ὁ δὲ Οἰδίπους τοὺς ἰκέτας «ὦ τέχνα Κάδμου τοῦ πάλοι νέα τρῆφή.» ΟΤ. 1.

163. σάλω] συχνὰ οἱ παλαιοὶ πόλιν ἐν κινδύνῳ παραβάλλουσι πρὸς πλοῖον κλυδωνιζόμενον. — σάλω σείσαντες] ἐν τῇ ἐπαλληλίᾳ τοῦ σ κατά τινὰς εἰκονίζεται ὁ ῥόγχος τῆς θαλάσσης. — Εὐσεβὲς τὸ ἦθος τοῦ Κ. ἀποδιδόντος τὴν σωτηρίαν τῆς θεοῖς.

164. Ἐν στ. 164—169 ἐξηγεῖ διατὶ ἐκ πάντων τῶν Θηβαίων τοὺς παρόντας γέροντας προκρίνας μετεπέμψατο. Οὕτω δὲ ἅμα μὲν αἰτιολογεῖ ὁ Κ. τὴν ἐμφάνισιν τῶν γε-

ρόντων, ἅμα δὲ ἐγκωμιάζει αὐτούς· ἀνάγκη δὲ ὁ ἀρχὴν ἀναλαμβάνων εὖνους πρὸς ἑαυτὸν νὰ καταστήσῃ τοὺς ὑπήκοους. Δηλοῖ δὲ διὰ τούτων καὶ τὴν ἡλικίαν τῶν ἀνδρῶν τοῦ χοροῦ, ἀφοῦ καὶ ἐπὶ Λαῖου ἐπολιτεύοντο. — δίχα] πλεονασμὸς ἐπιτείνων τὸ ἐκ πάντων = ἐκ πάντων χωρὶς, ἐκ πάντων μόνους.

165. ἔστειλα = παρήγγειλα, ἐκέλευσα. — ἔστειλ' ἰκέσθαι] ἀντὶ τοῦ ἀπλουστερότερου: ἐστειλάμην, μετεπέμψάμην. Ἡ σύνταξις: ἔστειλ' ἰκέσθαι, εἰδώς εὐ τοῦτο μὲν σέβοντας... τοῦτ' αὔθις μένοντας.

166. θρόνων κράτη] πληθυντικῶς χάριν μεγαλοπρεπειᾶς. 173, ΟΚ. 367, 425, 448.

167—169. τοῦτ' αὔθις] ὄρα 61. — ὄρ' ου = ἀνῶρθου, ἔσωζε. — μένοντας] κοινὴ ὀπίδοσις τοῦ ἠνίκα ὄρθου καὶ τοῦ κάπει διώλετο. Ὁ Σοφοκλῆς ἐσχόπει νὰ εἴπῃ: τοῦτο δέ, ἠνίκ' Οἰδίπους ὄρθου πόλιν, μένοντας ἐμπέδοις φρονήμασιν ἀμφὶ τὸν παῖδα κείνου (τοῦ Λαῖου), κάπει οὗτος (ὁ Οἰδίπους) διώλετο, ἀμφὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ (τοῦ Οἰδίποδος). Ἄλλ' ἐπειδὴ μετὰ τὴν πρώτην χρονικὴν πράτασιν «ὄρθου» ἐπήγαγεν ἀμέσως τὴν δευτέραν «διώλετο», διὰ τοῦτο ἐπήνεγκε μίαν κοινὴν ἀμφοτέρων ἀπόδοσιν, συμπεριλαμβῶν ἐν μὲν τῷ κείνον τὸν Λαῖον καὶ Οἰδίπυδα, ἐν δὲ τῷ παῖδας τὸν Οἰδίπυδα (τοῦ Λαῖου), Ἐτεοκλῆ καὶ Πολυνεΐκῃ (τοῦ Οἰδίποδος). — Καὶ ἐνταῦθα (πρβλ. 50) ὁ Σοφοκλῆς ἀκολουθεῖ τὰς θηβαϊκὰς παραδόσεις, καθ' ἃς οἱ παῖδες τοῦ Οἰδίποδος παρέλαβον τὴν ἀρχὴν μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ. — ἐμπέδοις φρονήμασιν] μὲ σταθερὰ φρονήματα, δηλ. εὔνοι καὶ πιστοί.

170. Ἐν στ. 170—191 ἐκτίθησιν ὁ Κ. πῶς ἐγένετο βασιλεὺς καὶ πῶς ἔννοεῖ νὰ κυβερνήσῃ. Ἐμφαίνεται δ' ἐν τούτοις εἰς ἄκρον φιλόπολις. — στ' = ὅτε. — διπλῆς μίαν] 14.

171. παίσαντες πλήγέντες] πλήρης ἐμφάσεως παράταξις ἐνεργητικῶς καὶ παθητικῶς τύπου τοῦ αὐτοῦ ῥήματος· διότι ὁ παθ. ἀρ. τοῦ παῖω καὶ τύπω εἶναι ἐλλήγη, τὸ δὲ ἐπαίσθησθην σπανιώτατον.

172. αὐτόχειρι = ἀλλήλοχειρι. — αὐτόχειρι σὺν μιάσματι] ἀνήκει εἰς τὸ ὄλοντο = αὐτόχειρες αἵματι μιανθέντες, ἀλληλοφονία μιανθέντες. — σὺν μιάσματι] εἰς τὴν ἀπλὴν δοτικὴν προσθέτουσιν οἱ ποιηταὶ καὶ τὴν σὺν διὰ μείζονα ζωηρότητα· διότι τὸ κατὰ δοτικὴν οὐσιαστικὸν παρίσταται διὰ τῆς σὺν ὡς τι ἐμφυχον. 1266.

173. κράτη καὶ θρόνους = κράτη θρόνων ὥστε ἔχομεν σχῆμα εἰς διὰ δυοῖν. Πρὸλ. ΟΤ. 237 «ἐγὼ κράτη τε καὶ θρόνους νέμω». ΟΚ. 425 «σκηπτρα καὶ θρόνους ἔχει».

174. Ἡ σύνταξις κατ' ἀγχιστεία γένους τῶν ὀλωλότων = κατ' οἰκειότητα γένους (= κατὰ συγγένειαν) τῶν ὀλωλότων. Μόνον ἐνταῦθα τὸ οὐδ. ἀγχιστείων ἀντὶ τοῦ θηλ. ἀγχιστεία. Κατὰ τοὺς Θηβαίους ὁ Ἑπιοκλῆς κατέλιπεν υἱὸν τὸν Λαοδάμαντα, ὃ δὲ Πολυνεΐκης τὸν Θέσσανδρον. Κατὰ δὲ Σοφοκλέα ἦσαν ἀπαιδῆς.

175. Κατὰ Βίαντα τὸν Πριηνέα ἀεχὴ ἄνδρα δαίκενσι. Ταῦτα παραφράζει ὁ Σοφ. ἐνταῦθα. Κατὰ ταῦτα ὅταν ἂν γνωρίζῃς τινὰ ἐν τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ, ὅταν οὗτος γείνη ἄρχων, νέα αὐτοῦ ἀναφαίνονται ἰδιώματα καὶ ἡ ἀληθὴς αὐτοῦ φύσις· διότι καθ' Ἡρόδοτον (3, 80) ἡ μοναρχία «καὶ τὸν ἀριστὸν ἀνδρῶν πάντων ἐκ τῶν τῶν ἐωθότων νοημάτων στήσειεν ἂν.» — ἀμύχανον] περιέχει ἀρνησιν· διὸ τὸ πρὶν ἔλαθεν ἐγκλισιν. — Λέγει μὲν παντὸς ἀνδρός ἀλλὰ διὰ τὰ ἡγούμενα καὶ ἐπόμενα ἐνοητέσον τοὺς ἄρχοντας.

176. Τὰ πολλὰ συνώνυμα, ἵνα τὸ ὄλον καὶ ἀληθῆς φρόνημα δηλωθῇ.

177. ἀρχαῖς = ἀρχῆ. 166. — Εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ Βιάντος ὁ Σοφ. προ-

σθῆτει καὶ τοὺς νόμους ἦτοι τὸ νομοθετεῖν προσηκόντως, ἐπειδὴ οἱ τύραννοι καὶ ἐνομοθέτου. — ἐντροβῆς φανῆ = ἐντροβῆς γένηται, ἐντροβῆ, ἦτοι πρὶν ἂν ἐν ἀρχαῖς καὶ νομοθεσίαις βρατανισθῇ, πρὶν ἂν ἐκ τῶν διοικητικῶν καὶ νομοθετικῶν πράξεων αὐτοῦ ἐλεγχθῇ ὅπως τις ἐστί.

178. ἐμοί] εἰς τὸ δοκεῖ 181. — πᾶσαν πόλιν = πᾶσαν τὴν πόλιν, πόλιν ὅλην, ἦτοι τὴν γενικὴν τῆς πόλεως διεύθυνσιν ἔχων.

179. ὅστις μὴ ἀπειται] ἀναφύπθετική προτ. Διὸ ἐτέθη μὴ. — μὴ ἀπειται] διὰ δειλίαν, ὡς τὰ ἐπόμενα δεικνύουσι. — Ὁ Κρέων ἐναθρόνεται διὰ τὸ ἀτρόμητον αὐτοῦ καὶ τὴν φιλοπατρίαν (185, 187). Ἄλλὰ ἡ ἀφοβία αὐτοῦ ταχέως ἀποδεικνύεται ἰσχυρογνωμοσύνη ἄκρα.

180. Ὁ Κρέων αἰνίττεται τὸ περὶ τοῦ Πολυνεΐκου κήρυγμα, ὅπερ ὡς ἀριστὸν βούλευμα οὐδὲν φοβηθεὶς ἐποίησε γάριν τῆς πόλεως. — ἐγκλήσις ἔχει] 22. = κρατεῖ κλεισμένην, δεμένην.

181. νῦν τε καὶ πάλαι δοκεῖ] βραχυλογία ἀντὶ τοῦ: πάλαι τε ἐδόκει καὶ νῦν δοκεῖ, τ. ἔ. καὶ πρὶν γείνω ἄρχων καὶ νῦν ὅτε ἔγεινα ἄρχων. — Ἡ ἀλληλουχία τῶν ἐν 173-181: μετὰ τοὺς εἰρημένους, πρὸς οὓς ἐδείχθητε πιστοί, ἐγὼ τώρα εἰμαι βασιλεὺς. Ἄλλὰ (δὲν δύναμαι ἀκόμη νὰ τύχω τῆς ἐμπιστοσύνης ὑμῶν, διότι) κρίνει τις τινὰ ἄξιον ταύτης, ὅταν οὗτος κυβερνῶν διακριθῇ. Διότι, ὅστις ἐν τῇ διεσθύνσει τῆς πόλεως δαίκεται καχὸς ἢ δειλός, εἶναι περιφρονησῆς ἄξιος.

182. ἀντὶ τῆς πάτρως] δευτέρος ὄρος συγκρίσεως = ἡ τὴν πάτραν.

183. οὐδαμοῦ λέγω] ἐννοεῖται τὸ εἶναι. = οὐδενὸς ἄξιον ἡγοῦμαι. οὕτως ἀλλαγῶ: οὐδαμοῦ θείμι, γάξει, οὐκ ἐν λόγῳ θέσθαι.

184. γὰρ] αἰτιολογεῖ τὸ οὐδαμοῦ λέγω. — ἴστω... εἰ] κείνται διὰ μέσου. Εἶναι ἕρκος ἐπίσημος. = μάρ-

τους μοι ἔστω ὁ Ζεὺς.—πάνθ' ὄρν] πάντ' ἔφορων.

185. οὐτ' ἂν σιωπήσαιμι] λέγεται μετ' ἀναφορᾶς πρὸς τὰ ἐν 180.—ὄρν=εἰ ὄραίν.

186. ἄντι τῆς σωτηρίας] προσετέθη ὡς ἀντίθεσις πρὸς τὸ αἶτην χάριν ἐμφάσεως, ὅπερ συχνὰ διὰ τῆς ἀντι γίνεται. Τρ. 267 «φανερὸς δοῦλος ἀνδρὸς ἀντ' ἐλευθέρου.» Αἴ. 1020. Ἐννοεῖται: αὐτῶν, δηλ. ἀστῶν.

187. ἄνδρα δυσμενῆ] συναπατελοῦσιν ἐν οὐσιαστικόν διὸ ἐτέθη γενική χθονός. Εἶναι ἀντικείμενον, οὐ κατηγορ. τὸ φίλον.

188. Πλεοναστικῶς εἰς τὸ θεῖμην προτετέθη καὶ ἡ αὐτοπαθὴς ἐμμαιῶ.—τοῦτο γινώσκων=τοῦτο ἔχω ἐν τῷ νῷ, πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχω.

189, 190. Ἡ ἔννοια: ἐρ' ὅσον τὸ σκάφος τῆς πολιτείας, ἐφ' αὐβαίνομεν, πλέει ὄρθον (δὲν εἶναι ἀνατετραμμένον) ἀποκτῶμεν τοὺς ἡμετέρους φίλους. ἤτοι ἔχεις πατρίδα; ἔχεις φίλους καὶ συγγενεῖς. δὲν ἔχεις πατρίδα; οὐδὲν ἔχεις. Ὁ Περικλῆς ἐν Θουκ. 2,60 λέγει «ἐγὼ ἠγοῦμαι πόλιν πλείω ζυμπασαν ὀρθουμένην ὠφελεῖν τοὺς ἰδιώτας ἢ καθ' ἕκαστον τῶν πολιτῶν εὐπραγοῦσαν, ἀθρόαν δὲ σφαλλομένην. Καλῶς μὲν γὰρ φερόμενος ἀνὴρ τὸ καθ' ἑαυτὸν διαφθειρομένης τῆς πατρίδος οὐδὲν ἦσσαν ζυναπόλλυται, κατοχυρῶν δ' ἐν εὐτοχυρῶσιν πολλῶ μᾶλλον διασώζεται.»—ἦδε] ἡ πόλις, ἡ πάτρις.—τοὺς φίλους=τοὺς ἡμετέρους φίλους. Τὸ ἄθροον ἔχει τὴν κτητικὴν δύναμιν.—ποιούμεθα=κτῶμεθα.

191. νόμοισι] γενική ἢ λέξις. ὑπονοεῖ δὲ εἰδικῶς τὸ κήρυγμα τὸ περὶ τοῦ Πολυνείκου. Διὸ καὶ ἐνεστώτα αὖξω μετεχειρίσθη, οὐχὶ μέλλοντα, διότι ἔχει ἤδη κάμει ἀρχὴν τοῦ νομοθετεῖν καὶ αὖξιν τὴν πόλιν.—αὖξω] ἐμφαντικώτερον τοῦ εὐθύνω πόλιν. = μεγαλύνω, μείζω καὶ ἐνδοξότεραν ποιῶ

192. Ἐν 192-206 ὁ Κρέων ἐκ-

τίθησι τί σύμφωνα πρὸς τὰς ἀνωτέρω ἀρχὰς αὐτοῦ διέταξε περὶ τοῦ ὑπερμάχου τῆς πατρίδος Ἐτεοκλέους καὶ περὶ τοῦ ἔχθρου αὐτῆς Πολυνείκου, ἐκείνος μὲν πάση τιμῇ νὰ ταφῆ, οὗτος δὲ βρᾶ κυνῶν καὶ αἰωνῶν νὰ γείνη.—καὶ νῦν] ταῦτα συχνὰ εἰσάγουσιν ἐφαρμογὴν τῶν γενικῶν εἰς τὰ μερικά καὶ πρῶντα.—ἀδελφά=ἀνάλογα, ὅμοια, σύμφωνα. Τὸ ἐπίθετον τοῦτο λαμβάνει γενικὴν καὶ δοτικὴν. Δυσ. 2,64 «ἀδελφὰ τὰ βουλευόμενα ταῖς ἐργοῖς.»—τῶνδε] τῶν ἐν 178-190.

193. ἄπ' Οἰδίπου=Οἰδίου. Συχνὰ ὁ Σοφοκλῆς ἐν τῇ φράσει παῖς τινος καὶ ταῖς ὁμοίαις προσθέτει τὴν πρόθεσιν ἀπὸ ἢ ἐκ.—παίδων πέρι=περὶ παίδων.

194. Τοῦ κηρύγματος τὸ περιεχόμενον εἶναι ἀπεχθές, ἵνα δὲ τοῦτο ὁ Κρέων δικαιολογήσῃ μακρολογεῖ καὶ τὸν Ἐτεοκλέα περιλαμβάνων ἀνευ ἀνάγκης, διότι οὐδεμία ἦτο ἀνάγκη διατάγματος πρὸς ταφὴν τοῦ Ἐτεοκλέους. περιέλαβεν ὅμως καὶ αὐτὸν χάριν ἀντιθέσεως πρὸς τὸν Πολυνεικὴν καὶ ἵνα δηλῶν γείνη τὸ φιλοδίκαιον αὐτοῦ. Τὸ μέρος δὲ τοῦ διατάγματος τὸ ἀφορῶν τὸν Ἐτεοκλῆ ἔχει ἤδη ἐκτελεσθῆ (23-25).

195. πάντ' ἀριστεύσας δόσει=πᾶσαν ἀριστείαν ἀριστεύσας τῷ δόρατι =πανταχῇ ἀριστος δειχθεὶς ἐν τῇ μάχῃ.

196. κρύψαι ἀφαγνίσαι] ἐκ τοῦ κηρύξας ἔχω.—ἀφαγνίσαι=καθιερωθεῖν, ἀναθεῖναι.—τὰ πάντα] σπονδάς, κτερίσματα τὰ νενομισμένα, τὰ γνωστά ἐκ τῆς συνηθείας.

197. Ἐπίστευον, ὅτι αἱ ἐπιτύμβιοι χοαὶ εἰσδύουσαι ὑπὸ τὴν γῆν ἤρχοντο μέχρι τῶν νεκρῶν. Πιᾶς ἐν Μιτυλήνῃ ἤκουσα τὴν μάμμην λέγουσαν, ὅτι αἱ ψυχαί, ὅσαι ἔρουσι κόλλυβα τὸ ψυχασάββατον, τρώγουσι καὶ χαίρουσιν, ὅσαι δὲ δὲν ἔρουσι κἀθνηται παράμερα καὶ τεθλιμμένα. —ἐρχέται κάτω =πέμπε-

ταί κάτω, ὄθλον ὅτι τῆς γῆς. Συγνότατα τὸ κάτω κείται περὶ τοῦ τόπου τῶν νεκρῶν. — Τὰ ἐν τῷ στίχῳ τούτῳ δηλοῦσιν, ὅτι ὁ Κρέων διέταξε πᾶσα τιμὴ ν' ἀπονεμηθῇ τῷ Ἐτεοκλείῃ ὡς προμάχῳ τῆς πατρίδος, χωρὶς τὸ μίσημα τῆς ἀδελφοκτονίας νὰ στερέσῃ αὐτὸν τιμὴν τινα.

199. Ἀναφορική αἰτιολογική πρότασις. — ἔγγενεῖς=πατῆρός, ἐγγωρίους. Χάριν συντομίας καὶ ἐμφάσεως εἶπε θεοὺς ἀντὶ νὰ εἴπῃ ἱερά ἢ ἀγάλματα θεῶν.

200. φυγὰς κατελθὼν = ἀπὸ φυγῆς ἐπανελθὼν. — Κατὰ τὸν Σοφοκλέα συναινούσης τῆς πόλεως ἐξωρίσθη ὁ Πολυεΐκης. — Ἐμφάσεως χάριν ἐξηγέθησαν τὰ ἐν 199, 200 κατὰ σχῆμα ὑπερβατόν, ἀντὶ νὰ εἴπῃ: ὡς φυγὰς κατελθὼν ἠθέλησε μὲν γῆν πατρίαν καὶ θεοὺς τοὺς ἐγγενεῖς πυρὶ πρῆσαι κτλ.

201. Πάντα τὰ κακὰ τὰπειλούμενα ἐκ τῶν Ἀργείων ἀπονέμονται τῷ Πολυεΐκει ὡς αἰτίῳ τοῦ πολέμου. — πρῆσαι] τοῦ πρῆθω. — κατ' ἀκροῆς] καὶ κατ' ἄκρας γράφεται, ἀλλὰ καὶ κατὰκροῆς καὶ κατὰκρας ἐπίρρομα γινόμενον. = διόλου, παντελῶς. Κυριῶς = ἀπὸ τῆς κορυφῆς ἕως κάτω, ἀπὸ πάνω ἕως κάτω. Περὶ πόλεων μάλιστα λέγεται ἐν πολέμῳ ἀλισκομένων καὶ ἀρδῆν καταστρεφομένων.

202. κοινῷ] ἐμφυλίου, τοῦ τῶν συμπολιτῶν. — πάσασθαι] τοῦ πατέομαι=γεύομαι. — αἵματος πάσασθαι] εἰκονικὴ ἔκφρασις μερίστην πολεμικὴν μαρίαν ἐμφαίνουσα. Ἰλ. Δ 35. Πρβλ. «θὰ σοῦ πῶ τὸ αἷμα». — Διὰ τῶν αἵματος κοινῷ πάσασθαι ἐν μέρος τῶν πολιτῶν ἔννοεῖ, τοὺς φονευμένους. Τούτους ἀντιτίθησι τοὺς λοιποὺς διὰ τοῦ τούς=τοὺς ἄλλους. Ὁμαλῶτερον: τῶν μὲν πάσασθαι αἷματος, τοὺς δὲ κτλ.

203. ἐκνεκρήνεται] κατ' ἀρχὰς ὁ λέγων εἰπὼν Ἐτεοκλέα μὲν τὸν δ' αὖ ἔδναμιον ἠθέλησε τάφορῶντα ἀμφοτέρους τοὺς ἀδελφοὺς νὰ ἐξαρτήσῃ

ἀπὸ τοῦ κηρύξας ἔχω. Ἐπειδὴ ὁμοῦς ὁ περὶ Πολυῦ λόγος ἐγένετο μακρότερος χάριν σαφηνείας ἐπανέλαβε τὸ ῥήμα. — τάφῳ] κατὰ σχῆμα ὑπερβατόν προτάχθη τοῦ μήτε.

204. κτερίζειν] σημαίνει κυρίως κίτρεα ἢ κτερίσματα φέρειν. κίτρεα δὲ (=κτῆματα) καὶ κτερίσματα ἐλέγοντο τὰ ὡς κειμήλια καὶ κτῆματα ὑπὸ τῶν ζώντων τοῖς νεκροῖς προσφερόμενα πολυτίμα πράγματα, προσφιλῆ τοῖς θανοῦσιν ἐνόσφ' ἔζων, καὶ ἐν γένει πάντα τὰ πρὸς τιμὴν τῶν ἀποικομένων γινόμενα, ὥστε κτερίζειν τινὰ σημαίνει ἐν γένει κηδεύειν τινὰ πᾶσῃ τιμῇ προσηκούσῃ τοῖς νεκροῖς. ὅθεν ἀκτερίστος=ἄταφος, τὸ δὲ τάφῳ κτερίζειν=τάφῳ καὶ κτερίσμασι τιμᾶν, καὶ ἀπλῶς=ἐνταφιάζειν. — κτερίζειν κακῶσαι] ἐναλλαγὴ χρόνων ἀνευ διαφορᾶς σημασίας.

205 ἔξ. Ἡ σύνταξις: ἔάν δ' ἄθαπτον, ἰδεῖν δέμας καὶ πρὸς αἰωνῶν καὶ πρὸς κυνῶν ἔδεσθὲν αἰκισθῆν τε. — ἔάν] δηλ. τοῦτον. — ἔδεσθὸν] ἀντὶ ἔδεσθῆν. — ἰδεῖν=ὥστε ἰδεῖν.

207. Ἐν 207-210 ἔχομεν τὸν ἐπιλογὸν ἀνακεφαλαιοῦντα τὰ ἐν 178-206.

208. τιμὴν προέξουσι τῶν ἐνδίκων = προτιμηθήσονται τῶν δικαίων. Οὐδεὶς ἀπῆτει τὴν τοῦ Πολυεΐκου μείζω τιμὴν, ἀλλ' ἀπλῶς νὰ τύχῃ τῶν κοινῶν πᾶσι νεκρικῶν τιμῶν. Ἄλλὰ κατὰ Κρέοντα θταν ἴση τοῖς ἀγαθοῖς καὶ κακοῖς ἀπονέμηται τιμὴ, μειονεκτοῦσιν οἱ ἀγαθοί, ἄξιοι ὄντες μείζονος τιμῆς, πλεονεκτοῦσι δ' οἱ κακοὶ ὄντες ἄξιοι τιμῆς οὐδεμιᾶς.

210. τιμήσεται=τιμηθήσεται.

211. σοὶ ταῦτ' ἀρέσκει=τὰ αὐτὰ σοὶ ἀρέσκει. Ἐννοεῖται: ἐμοὶ (ἡμῖν) ἢ καμὸι (καὶ ἡμῖν). Τὸ σοὶ ἐν ἀρχῇ στίχου, ὅπως 273, Οἶ. Τ. 840. Τε σοὶ ἀναγνωστοῦν ἀνευ ἐμφάσεως. μετ' ἐμφάσεως δὲ τὸ ταῦτ'. Ὁ γορὸς συμφωνεῖ τῷ Κρέοντι κατὰ

πάντα καὶ ὑπακοὴν ἀπεριόριστον ἐκδηλοῖ· διότι πλανᾶται μετ' αὐτοῦ, μέχρις οὗ οἱ λόγοι τοῦ Τειρεσίου ἤνοιξαν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. Ἄλλ' ἕως τότε χαρακτηρίζεται ὡς πιστὸς ὑπήκοος, θεωρῶν ὕβριν πρὸς τὴν Δίκην τὸ εἶτε ἔργῳ εἶτε λόγῳ ἐναντιοῦσθαι τῷ ἄρχοντι. Πρβλ. 801 ἐξ. καὶ 853 ἐξ.

212. *δύσωνον*] τὸν Πολυνεΐκην ἐνοεῖ. Το *δύσωνος* παρ' ἀρχαίοις σημαίνει τὸν δυσμενῆ, τὸν ἐχθρὸν καὶ οὐχὶ τὸν δυσμαθῆ, τὸν χονδροκέφαλον. — Τὰ καὶ ἐ: πρὸ συμφώνου οἱ ἄττικοι συναλείφουσιν εἰς *κᾶς*, τὰ δὲ καὶ εἰς πρὸ φωνήεντος εἰς *κεί*, «κείσῃκουσας». 9. Το *κᾶς* ἐννοητέον καὶ εἰς τὸ *δύσωνον*, 367, 1176.

213 ἐξ. Ἡ σύνταξις: νόμῳ δὲ πού γ' ἐνεστί σοι χρῆσθαι παντὶ καὶ περὶ τῶν θανόντων καὶ ὁπόσοι ζῶμεν (= τῶν ζώντων). — νόμῳ χρῆσθαι περὶ τιος = νομοθετεῖν. Ὑπέρθεσις ἐγένετο τῆς περι. 682.

215. Ἐννοεῖται *ὄρατε ἢ σκοπεῖτε*, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται τὸ *ὅς ἂν ἦτε*. — Ἡ ἐννοία: κυττάτε τώρα πῶς θὰ φυλάξητε τὰ ὑπ' ἐμοῦ κεκρυμμένα.

216. Ὁ χορὸς παρανοήσας τοὺς ἐν 215 λόγους τοῦ Κρέοντος, ἐνόμισεν, ὅτι ὤριζεν αὐτὸν φύλακα (σκοποῖ) τοῦ πτώματος· διὸ σπεύδων ἀποποιεῖται οὐχὶ διότι ἀποδοκιμάζει αὐτόν, ἀλλὰ διὰ λόγον πραγματικὸν τ. ἔ. τὴν ἀδυναμίαν τὴν ἐκ τοῦ γήρατος. κατανοήσας ὁμως, ὅτι ὁ Κρέων θέλει αὐτόν πιστὸν τῷ κηρύγματι καὶ νὰ μὴ συγχωρήσῃ παραβάτη τινὶ αὐτοῦ, συντόμως καὶ ἐκφραστικῶς ἀποκρίνεται τὰ ἐν 220, ὡσεὶ ἔλεγεν, ὅτι περιττὴ ἡ ἐμὴ αὐτῆ διαθεβαίωσις, διότι διὰ τὸν ἀπειλούμενον θάνατον οὐδεὶς παραβάτης θὰ εὐρεθῆ. Συμφωνεῖ λοιπὸν ὁ χορὸς τῷ Κρέοντι κατὰ πάντα. Εἶχε δ' ἀνάγκην ὁ Κρέων τῆς συγκατανεύσεως καὶ συμπράξεως τῶν γερόντων, ὡς κρατίστων τῆς πόλεως, διότι ἐφοβεῖτο ἀντίπραξιν τῶν ἀντιθέτων

(289 ἐξ.). — Ἐπίτηδες ὁ Σοφοκλῆς ἐποίησε τὴν παρανόησιν τοῦ χοροῦ, ἵνα τὸ μὲν δηλώσῃ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν φυλάκων, ὥστε νὰ ἦναι ἡ τιολογημένη ἢ μετ' ὀλίγον εἴσοδος τοῦ φύλακος, τὸ δὲ ἵνα δοθῆ ἐπίσημος καὶ σαφὴς ἡ συγκατανέουσις τοῦ χοροῦ μετὰ τὸν καθορισμὸν τῆς ἀπαιτήσεως τοῦ Κρέοντος. — τοῦτο] τὴν φύλαξιν τοῦ νεκροῦ, ὡς παρανοῶν νομίζει ὁ χορὸς τὴν ἐν 215 ἐντολὴν τοῦ Κρέοντος. Ταύτην ὡς φορτίον ὑπολαβὼν ὁ χορὸς, λέγει μεταφορικῶς *βασιάζειν*.

217. Διὰ τοῦ γ' μετὰ τὸ τοῦ νεκροῦ ἀντιτίθεται ἡ ἐννοία αὕτη πρὸς τὴν ἐν 219: τοῦ νεκροῦ μὲν ἔταξα φύλακα, ὑμεῖς δὲ προσέχετε τὸν λαόν.

218. *δητα*] = τούτου οὕτως ἔχοντος, τότε, λοιπὸν. — *ἄλλω*] δηλ. ἐμοί. — *τοῦτο* = τὸ σκοπεῖν τὰ εἰρημένα. δηλ. φυλάττειν τὸν νεκρὸν. — *ἐπεντέλλοις ἂν*] ἢ ἐπὶ προσθήκῃν *δηλοῖ*. = ἐπὶ τῷ ἐντείλαι (τ. ἔ. ἀφοῦ ἐνετείλω, παρήγγειλας) ἐντέλλοις ἂν. Τὸ *ἐπεντέλλω* μόνον ἐνταῦθα. Τὸ *ἐντέλλω* παρὰ ποιηταῖς μόνοις, εὐχρηστον δὲ τὸ *ἐντέλλομαι*.

219. Ἐκ τῶν ἡγομένων ἐννοεῖται τὸ *ἐπεντέλλω*. Περιεμόμενον: οὐ τοῦτ' ἐπεντέλλω, ἀλλὰ τὸ μὴ ἐπιχωρεῖν κτλ. Ἄλλα χάριν τῆς στιχομυθίας ἐν βραχυλογίᾳ ἐξεφράσθη. — *ἐπιχωρεῖν* = συγχωρεῖν. — *ἀπιστοῦσιν* = ἀπειθοῦσιν. 381, 656. Οὕτω καὶ τὸ *πιστεύειν* συχνά παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ = *πίθεσθαι*. — *τάδς* = τὰ κεκρυμμένα. Αἰτιατικὴ ἀντὶ τῆς συνηθεστέρως δοτικῆς.

220. Βραχυλογία καὶ ἐνταῦθα ἀντὶ νὰ εἴπῃ: περὶ τούτου μὴ φρόντιζε, οὐδεὶς γάρ ἐστιν οὕτω μᾶρος, ὅστις γινώσκων, ὅτι θάνατος ζημίᾳ πρόκειται, τολμήσει τὸ κήρυγμα ὑπερβαίνειν. — Εἴξευρε λοιπὸν ὁ χορὸς τὸ κήρυγμα πρὶν ἀκούσῃ τὸν Κρέοντα, ὅστις οὐδὲν λέγει περὶ τιμωρίας. 36. — *δς...*] ἀναφορικὴ συμ-

περασματική πρότασις· μετὰ τὰ οὐ-
τω, τοιοῦτος, τοσοῦτος, τηλικούτος
τίθεται ἢ δε ἢ οὖσι ἀντί τοῦ ὄντα.

221. καὶ μὴ=ὄντως, καί.—μι-
σθός=ἀμοιβή, τιμωρία. Εἰρωνικῶς
λέγει. — οὗτος] ἀναφέρεται εἰς τὸ
θαυεῖν 220. — ὑπ' ἐλπίδων = ἕνεκα
ἐλπίδων δηλονότι κέρδους, τυφλου-
μένους ὑπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ κέρδους.
Ἐξηλλάξε τὴν φράσιν ὁ Σοφοκλῆς
ἀντὶ τὰ εἶπε· ἀλλ' ἢ τοῦ κέρδους
ἐλπίς ἄνδρας πολλάκις διώλεσε.

222. διώλεσεν] γνωμικῆς ἀδρ.—
Ὁ θεατὴς εἰςξέυρων ἐκ τοῦ προλό-
γου, ὅτι οὐχὶ ταπεινὸν κέρδος, ἀλλὰ
γενναϊοτέρα ἀφορμὴ ὤθησεν ἤδη τὴν
Ἀντιγόνην εἰς παράβασιν, οἰκτεῖρει
τὴν τυφλότητα τοῦ ἄλλως οὐχὶ κα-
κοῦ Κρέοντος.

223. Εἰσέρχεται εἰς τὴν σκηνὴν
ἐξ ἀριστερῶν τοῖς θεαμένοις τῶν φύ-
λάκων τις τοῦ Πολυνείκου, ἀνὴρ
ταπεινὸς καὶ ἐκ τοῦ ὄχλου. Μὲ πολ-
λὴν τέχνην ἐν αὐτῷ ὁ Σοφοκλῆς μι-
μεῖται τὴν γλώσσαν, τὰ φρονήματα,
τὰ ἦθη τῶν ἀνθρώπων τοῦ ὄχλου,
ποιῶν τὸν φύλακα ἐν προομίῳ μα-
κρολογούντα καὶ δικαιολογούμενον,
πρὸς τὰ ἐρωτώμενα οὐχὶ εὐθύς ἀ-
ποκρινόμενον ἀλλὰ περὶ ἑαυτὸν δι-
ατρίβοντα καὶ περὶ σωτηρίας ἐου-
τοῦ φροντίζοντα. Ταῦτα καὶ τὸ ὀ-
ξύμωρον τὸ ἐπιπολάζον ἐν τῇ φράσει
τοῦ φύλακος, τὸ γνωμολογικὸν καὶ
προπετές, πάντα οἰκεία τῶν ταπει-
νῶν ἀνθρώπων, ἐπιτηδεύεται ὁ Σο-
φοκλῆς οὐχὶ χάριν τοῦ γελοίου ἀλλὰ
χάριν τῆς ἠθοποιίας. Οὕτω καὶ ἐν
τῷ προσώπῳ τοῦ Κορινθίου ἀγγέλου
ἐν Οἰδ. Τ., καὶ τοῦ φύλακος ἐν Ἀ-
γαμέμνονι· καὶ τῆς τροφῆς ἐν ταῖς
Χοηφόροις τοῦ Αἰσχύλου. Ὁ Σοφο-
κλῆς σκοπεῖ διὰ τοῦ ταπεινοῦ τού-
του τύπου να ἐξάρη τὸ ἰδανικὸν ὕ-
ψος τῆς Ἀντιγόνης. — Ἦ ἔνοια·
οὐκ ἔρω ὅτι ἕνεκα σπουδῆς ἔρχομαι
ἀσθμίνων ταχέως ὀδεύσας (ὡς οἱ
καλὰς φέροντες ἀγγελίας) ἀλλ' ἕ-
νεκα φόβου (ἄτε κακὰς φέρων ἀγγε-

λίας) πολὺ διετίρῃσθαι καθ' ὁδὸν ἀμ-
φιβάλλον, ἂν ἔπρεπε νὰ ἔλθω ἢ νὰ
ὑποστρέψω, ὅθεν καὶ βραδείως διή-
νυστα τὴν ὁδόν.—ὅπως] ἐν ἀρνητικῇ
λόγῳ ἀναπληροῖ τὸν ὄς, δι. Παρ'
ἡμῖν τὸ πῶς=ὄτι.

224. κοῦφον ἐξάρας πόδα=ἐλα-
φρὸν μετεωρίσας πόδα, ταχέως βα-
δίσας.

225. φροντίζων] γενικὴ ὑποκειμε-
νικὴ τοῦ ἐπιστάσεως.=αἱ φροντίδες ἐ-
φρίσασάν με.

226. ὁδοῖς] τοπικὴ δοτικὴ.=εἰς
πολλὰ καὶ διάφορα σημεῖα τῆς ὀ-
δοῦ.—κυκλῶν] τοῦ κυκλέω.—κυκλῶν
ἐμαυτὸν εἰς ἀναστροφήν] αὐτὸ κά-
μνουςι οἱ ἀναποφάσιστοι ἀγνοοῦντες
ἂν πρέπει νὰ προχωρήσωσιν ἢ νὰ ἐ-
πιστρέψωσιν.

227. ἤθθα μνουμένη] πλεονασμὸς
συνήθης μάλιστα τῷ ἔπει. Αἶ. 757
ἔφη λέγων. Ἡρόδ. 1, 122 ἔλεγε φάς.
2, 172 ἔφη λέγων.—Ὅρα τὴν ἀφέ-
λειαν τοῦ ἀνδρὸς ἐν τῷ διαλόγῳ τῷ
πρὸς τὴν αὐτοῦ ψυχὴν.

229. τάδε] τὸ περὶ οὐ πρόκειται
πράγμα.—Τὸ βραχὺ τῶν προτάσεων
λαμπρῶς ἐκφράζει τὴν σύγκρουσιν
τῶν διαλογισμῶν τοῦ φύλακος.

230. δῆτα] 218.—ἀλγυνεῖ=λυ-
πηθήσει, δηλ. τιμωρηθήσει.

231. ἤνυτον] δηλ. τὴν ὁδόν.=ἐ-
πορευόμενον· 805.—σολῆ βραδύς] ἀν-
τὶ τοῦ μόγις καὶ βραδείως.

233. Τὸ μολεῖν δεῦρο εἶναι ὑπο-
κείμε. τοῦ ἐνίκησεν=ἔδοξεν. 274.

234. Οὕτως εἰρημένου τοῦ σοῦ εἶ-
ναι διάφορον τοῦ δεῦρο σοι μολεῖν,
διότι ἡ πολυλογία τοῦ φύλακος χά-
ριν ἐπεξηγήσεως προσέθηκεν αὐτό·
ἐπὶ τέλος ὑπερίσχυσε τὸ νὰ ἔλθω
ἔδῳ, πρὸς σέ.—τὸ μηδὲν] διότι θ' ἀ-
νακοινώσῃ τὸ πρᾶγμα οὐχὶ δὲ καὶ
τὸν δρᾶσαντα, ὅπερ ὡς πρὸς τὸν Κρέ-
οντα εἶναι κυριώτερον.—Ὁ δὲ προ-
σεστέθη ἐν τῇ ἀποδόσει, ἵνα ἐντονώ-
τερον αὐτῇ ἀντιτεθῆ πρὸς τὸ ἡγού-
μενον.

235. Ἡ ἐλπίς τοῦ φύλακος ἢ ἐπί

τὸ πεπρωμένον στηριζομένη προσιδιάζει τοῖς ἀνθρώποις τοῦ ὄγλου, οἱ ὅποιοι πάντες εἶναι μοιρολάτραι.— Ἡ ἐλπίς λέγεται ἐπὶ καλοῦ καὶ ἐπὶ κακοῦ. Αἶ. 606 «κακὴν ἐλπίδα ἔχων».—δεδοραμένος=ἀπριξί ἔχόμενος, πιασμένος ἀπὸ τὴν ἐλπίδα.

236. τὸ παθεῖν] 27. — παθεῖν ἄν = πείσσομαι. Ἐξαρτάται ἐκ τοῦ ἐλπίδος.

238. γὰρ] ἐπεξηγεῖ.

239. ὁ δῶν=οὐράτης 252.

241. εὖ στοχάζει] δὲν ἔχει θηρσυντικὴν σημασίαν. = καλὰ πρὸς τὸν σκοπὸν ἀποβλέπει, πρὸς τὸν σκοπὸν (τὴν ἐξαπάτησίν μου, ἢ τὴν μὴ τιμωρίαν σου) τείνεις, τ. ἔ. μεταχειρίζεσαι λόγον πεπονημένον πρὸς ἐξαπάτησίν μου.—Τοῦ ἀποφράγνυσι κύκλω τὸ πρῶγμα ἢ σύνταξις εἶναι ὁμοία πρὸς τὴν τοῦ ἀμόνομα = διὰ φραγμοῦ (λόγων), ὃν περὶ σεαυτὸν ἐγείρεις, ἀποκρούεις ἀπὸ σεαυτοῦ τὸ πρῶγμα, προφυλάττεσαι τὸ λόγωνα (πανταγόθεν) ἀπὸ τοῦ πράγματος, δηλ. ἀποκρούεις ἀπὸ σεαυτοῦ, ἀποκυλίεις ἀπὸ σεαυτοῦ τὴν ἐνοχίαν.

242. Τὸ πρῶγμα] οὕτω λέγει ὁ Κρέων ἀναφερόμενος εἰς τὰ ἐν 238 ἔξ., ἄν καὶ ἄγνωστὴ τί συνέβη.—δηλοῖς ὡς...] οὕτω ἐν Αἶ. 326 δηλὸς ἐστὶν ὡς τι δρασεῖων κακόν.—νέο] ἀνέλπιστον, σοβαρόν, κακόν.

243. Ἡ ἔννοια; στοχάζομαι καὶ ἀποφράγνυμαι κύκλω, τὰ γὰρ φοβερά ἐμποιοῦσαι ὄκνον πολύν.—δεινά] οὕτω λέγει τὰ κακά, τὰ ὅποια ἐφοβεῖτο, ὅτι θά πάθῃ, τ. ἔ. τὸν θάνατον.

244. Ἐπειδὴ ὁ φύλαξ κατ' ἐξακολούθησιν μακρολογεῖ καὶ ἀοριστολογεῖ, ὁ Κρέων γάνει τὴν ὑπομονὴν καὶ μετὰ θυμοῦ διατάσσει αὐτὸν νὰ εἴπῃ τὸ πρῶγμα καὶ ν' ἀπέλθῃ.—οὔκου ἔρεις ποιε] ἐν τούτοις διαφαίνεται τὸ ἀνυπόμονον τοῦ Κρέωντος ἅμα δὲ καὶ ὀργὴ καὶ ἀπειλή τις.—ποιε=τέλος πάντων.—ἀπαλαχθεῖς=ἐντεῦθεν ἀπαλαχθεῖς, ἀπελθών.—ἀπαλαχθεῖς ἄπει] περι-

φρασίς ἀντὶ νὰ εἴπῃ: ἀπαλαχθήσει ἢ ἄπει. Ἡ ὅλη φράσις ἰσοδυναμεῖ τῇ καθ' ἡμᾶς: δὲν θὰ πῆς τέλος πάντων καὶ ἔπειτα νὰ κρημισθῆς ἀπ' ἐδῶ;

246. Ἀπλοῦν πασπάλισμα τοῦ νεκροῦ διὰ χώματος συνέβη τοῦτο δ' ἐν ἀνάγκῃ γινόμενον ἀνεπλήρου κατὰ τοὺς παλαιοὺς τὴν κινονικὴν ταφήν. Διὸ λέγει θάψας. Ἡ μετοχὴ αὕτη ἐμφάσεως χάριν προστάχθη ὡς γενικὴ λέξις καὶ εἰτα ἐπιπέρονται αἱ ἄλλαι ἀκριβέστερον ὀρίζουσαι τὸ ποῖον τῆς ταφῆς.—Ἐν τῇ διψιᾷ κόνει διεκρίνοντο τῶν σπονδῶν τὰ ἔχνη.

247. ἀραμιστεύσας ἢ χοί] τὰ χρειώδη ἦτοι νενομισμένα καθοσιώμενα. Ταῦτα ἦσαν αἱ χοαί. 430 ἔξ.—ἢ χοί] ἄκων ὁ φύλαξ ἐν τούτοις λεληθότως μομφὴν κατὰ τοῦ Κρέωντος ἐξηγεῖται.

248. Τὸ ἦθος τοῦ λέγοντος εἶναι ἔκπληξις μεγάλη.—ἀνδρῶν] δραματικὴ εἰρωνεία. οὐδαμῶς ὁ Κρέων ὑποπτέυει τὰς γυναῖκας. Ἄλλ' ὁ θεατὴς προειδῶς ἐκ τοῦ προλόγου τὴν ἀλήθειαν μετὰ πολλοῦ διαφέροντος περιμένει τὴν ἐπὶ ταύτῃ ἐκπληξίν τοῦ Κρέωντος. Ὅμοιος ἐν Ἰλ. Ε. 373 ὁ Ζεὺς ἐρωτᾷ τὴν ὑπὸ τοῦ Διομήδους τετραωμένην Ἀφροδίτην «τίς νύ σε τοιάδ' ἔρεξεν Οὐρανίωνων;»

249. οὔτε οὐ] συγχὸν παρὰ τραγικοῖς ἀντὶ τοῦ οὔτε-οὔτε οὔτω καὶ μήτε-μὴ ἀντὶ τῶν μήτε μήτε.—γενιῆς γενιῆδος ἦν εἶδος ἀξίνης. Συγγενῆς λέξις ἡ γένυς καὶ γένυς-ιδος. Συνηρέθη ἐνταῦθα, ὅπως Θηρηῆδες, Νηρηῆδες, Βριαῆδες, Χουρηῆδες.

250. δικέλλα ἦν σκαπάνη δύο ἔχουσα ὀδόντας, ἡ μάκελλα ἓνα. «Μάκελλα ἡ μονόθεν κέλλουσα ἡ γγον τέμνουσα» δικέλλα δὲ ἡ διγόννη.—δικέλλης ἐμβολή] ἡ διὰ τῆς δικέλλης ἐξορωρυγμένη καὶ ἐκβεβλημένη γῆ.

251. Ἡ σύνταξις: ἡ στύφλος καὶ χέρσος γῆ ἦν ἀρρωξὺ οὐδ' ἐπῃ-

μαξευμένη τροχοῖσιν.—ἀρρῶδ' (ρή-
γνυμι)=μή ἐσχισμένη, ἐσακμμένη.
—ἐπημαξευμένη τροχοῖσιν=κεχα-
ραγμένη τοῖς τροχοῖς ἀμάξης. Τὸ
ἔμαθα οἱ Ἴωνες καὶ ἄρχαιοι Ἄττι-
κοὶ ἐφίλου, οἱ νεώτεροι ἐδάσυνον
ὄθεν ἐπημαξευμένη ἀντὶ τοῦ ἐφημα-
ξευμένη, καταμαξεύω καταμαξεύω.
τοιαῦτα τὰ ἀντήλιος, ἀπηλιώτης,
Κράτιππος, ἰππαριστοῦ, Λεύκιπ-
πος.—Ἵρα τὴν ἀκατάσχετον φλυ-
αρίαν τοῦ φύλακος, θέλων ν' ἀρνη-
θῆ τὴν ὑπαρξιν παντός ἴγνου ἐ-
ξαντλεῖ πάντα τρόπον διαρρήξεως
τῆς γῆς.

252. Παραβάλλοντες τὰ ΟΤ.107
Φαίβος «ἐπιστέλλει τοὺς αὐτόεντας
τιμωρεῖν τινὰς» ΟΚ. 288 «ὅταν ὁ
κύριος παρῆ τις» πειθόμεθα, ὅτι τὸ
τις=ὅστις οἰδήποτε, καὶ ἀνήκει εἰς τὸ
οὐράγιος. Τὸ οὐράγιος τις=ὁ ἐρ-
γασάμενος τις=ὅστις εἰργάσατο.—
Ἵσα φλυαρῶν ἐν 249—252 καὶ ἐν
255 ἐξ. λέγει ὁ φύλαξ, ἐπιδιώκουσι
νὰ πιστευθῆ τὸ γενόμενον ὡς θαῦμα.
Καὶ ὁ μὲν χορὸς ἐπίστευσεν, ἀλλ'
οὐχὶ καὶ ὁ Κρέων. 278 ἐξ.—Ὁ
Σοφοκλῆς ποιήσας τοὺς φύλακας
οὐχὶ ὁμέσως τὴν πρώτην φοράν ἀ-
νακαλύψαντας οὐδὲ προσαγαγόντας
τὴν Ἀντιγόνην λαμβάνει καιρὸν ν'
ἀναπτύξῃ τοὺς χαρακτήρας καλλι-
τερον καὶ νὰ ἐπαυξήσῃ τὸ πάθος καὶ
τὸ διαφέρον.

253. ὅπως καὶ ὅς εἶναι ἴσα τοῖς
παρ' ἡμῖν καθῶς, εὐθὺς ὅπου.—ἡ-
μεροσκόπος] διήρουν οἱ παλαιοὶ τὴν
νύκτα εἰς φυλακὰς. οἱ φύλακες ἐν-
ταῦθα διήρουν καὶ τὴν ἡμέραν, ἵνα
εἰς τις φυλάττη διαδοχικῶς.—ὁ
πρῶτος ἡμεροσκόπος] εἶναι ὁ πρῶτος
ἀναλαβὼν λίαν πρῶτ' τὴν φρουράν,
καὶ ἐν γένει ὁ πρῶτος φύλαξ, διότι
ταύτην τὴν ἡμέραν τὸ πρῶτον διω-
ρίσθησαν οἱ φύλακες. Ἡ Ἀντιγόνη
λοιπὸν ἔθαψε τὸν νεκρὸν ὄρθρου ἔτι
καὶ πρὶν ἔλθωσι οἱ φύλακες· οὕτως
ἐξηγεῖται τὸ ὅτι δὲν ἐφωράθη.

254. δυσχερὸς = δυσεξήγητον ἢ
δυσάρεστον.

255. Τῷ πρώτῳ μὲν ἀντιστοιχεῖ
ὁ ἐν 257 δέ, τῷ δευτέρῳ ὁ ἐν 256.
—Ὁ φύλαξ εἰπὼν ὁ μὲν ἀντὶ τοῦ
ὁ μὲν νεκρὸς δεικνύει, ὅτι οὐδὲν ἄλ-
λο ἢ τὸν νεκρὸν ἔχει ἐν τῷ νῷ.—
τυμβήρης] τάφῳ κεκρυμμένος, κατὰ
βάθος τεταμμένος.

256. Περιεμένετο ἐπιθετὸν ἢ με-
τογῆ ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὸ τυμβή-
ρης· ἀκολουθεῖ ὅμως πρότασις ἀνε-
ξάρτητος.—ἄγος φεύγοντος ὡς] οἱ
νεκρὸν εὐρίσκοντες ἄταφον καὶ κόνιν
μὴ ἐπιρρίπτοντες ἐπ' αὐτὸν ἀσεβεῖς
ἐθεωροῦντο. Ὅπως λοιπὸν φεύγων
τις τὸ τῆς ἀσεβείας ἔγκλημα ἐπι-
χέει τοῖς νεκροῖς κόνιν, οὕτω καὶ
ἐπὶ τοῦ Πολυεΐκουσ' ἦν ἐπιχεχυμένη.
—ἄγος] ὅρα 775.—φεύγοντος ὡς]
ἐγνοεῖται τινός.—ὡσεὶ τις (ὁ ἐργά-
της) ἤθελε ν' ἀποφύγῃ τὸ τῆς ἀσε-
βείας ἔγκλημα. Καὶ ἐνταῦθα (247)
ἐνυπάρχει μομφὴ κατὰ τοῦ Κρέων-
τος.

257. θῆρ θηρός] ἄγριον θηρίον οὐ-
χὶ οἰκόσιτον, εἶος ὁ κύων.—του]
ἀνήκει εἰς τὸ θηρός. Χάριν τοῦ μέ-
τρου ἐτέθη εἰς τὸ δεύτερον μόνον
μέρος.

258. Τὰ θηρία καὶ οἱ κύνες χορ-
τασθέντες καλύπτουσι διὰ χρώματος
τὴν ὑπόλοιπον λίαν δι' ἄλλην φο-
ράν. Ἀλλὰ τὸ γῶμα τοῦ νεκροῦ δὲν
ἦτο ἐξ αὐτῶν, διότι δὲν ὑπῆρχον
ἴχνη οὔτε ποδῶν ἐπὶ τῆς γῆς οὔτε
ὀδόντων καὶ ὀνύχων ἐπὶ τοῦ πτώ-
ματος.—οὐ σπᾶστος] ὁ σπυγδεντὸν
διὸ ἐτέθη οὐ ἀντὶ οὐδὲ.

259. ἐρρόθουν] ἀπὸ τοῦ ῥόθου τῶν
κυμάτων τῆς θαλάσσης λέγεται με-
ταφορικῶς περὶ τῶν συγκεχυμένων
φαιῶν ἀνθρώπων ὑβριζομένων.

260. φύλαξ ἐλέγχων] ἀνακόλου-
θον· περιεμένετο γενικῆ ἀπολυτος.
Ἐτέθη ὀνομαστικῆ ὡσεὶ προηγίτο
«λόγοις ἐπερροθούμεν ἀλλήλους κα-
κοῖς.» Συχνὰ τὰ τοιαῦτα ἀνακό-
λουθα. Θουκ. 4,23 «τὰ περὶ Πύλον

ὕπ' ἀμφοτέρων ἐπολεμέετο, Ἄθ-
ναῖοι μὲν περιπλέοντες Πελοποννή-
σιοι δὲ στρατοπεδεύομενοι.»—ἐγί-
γνετο ἄν] περιέμενέ τις τὴν ὑπόθεσιν
εἰ μὴ τις ἔλεγεν. Ἄλλ' ἀφοῦ πολλά
παρενεβλήθησαν, ἐν 269 ἐπιφέρεται
λέγει τις τοῦ λόγου σχηματισθέντος
οὐγὶ πρὸς τὴν ἀπόδοσιν μένουσαν
μετέωρον ἀλλὰ πρὸς τὰ παρεμβε-
βλημένα.

261. πληγῇ] ἐνικὸς ἀντί πληθ.

262 ἐξ. Ἡ ἔννοια: ἕκαστος ἡμῶν
ἦν ὁ ἐργάτης κατὰ τὴν ἰδέαν τῶν
ἄλλων. — κοῦδεῖς] καί=ἀλλά. ΟΤ.
567. — ἀλλ' ἔφευγε] μετὰ τὸν ἀλλὰ
ἢ μετὰ τὸν δὲ ἐκ τοῦ προηγουμένου
οὐδεῖς ἢ μηδεῖς ἔννοεῖται ὡς ὑπο-
κείμε. τὸ ἀντίθετον πᾶς ἢ ἕκαστος —
μὴ εἰδέναι] τὰ ἢ εἰ συναλείφονται.
— ἔφευγε μὴ εἰδέναι] διττῶς ἐρμηνεύ-
ονται α') διέφευγε τὴν διάγνωσιν
τῶν ἄλλων, β') ἠρνεῖτο ὅτι εἰζευρέ-
τι. — μὴ] πλεονάζει. Ξεν. Ἄν. 1, 3, 2
«Κλέαρχος μικρὸν ἐξέφυγε μὴ κα-
ταπετρωθῆναι.»

264. Σπάνια εἶναι παρ' Ἑλλησι
τὰ ἔχγη τοιούτων θεοκρισιῶν πρὸς
πίστωσιν τῆς ἀληθείας. Ἐν Ἀχαΐα
παρὰ τὸν Κράθιν ἢ μέλλουσα νὰ
γείνη ἰέρεια τῆς Γῆς πίνουσα αἷμα
ταύρου ἀπεδείκνυε τὴν ἀγνότητα
αὐτῆς, ὅτι ἕνα ἄνδρα ἐγνώρισεν ἢ
ψευδομένη ἀπέθνησκεν, ὡς ἐπιστεύ-
ετο. Παισ. 7, 25, 8. Αἱ θεοκρισίαι
ἦσαν συχναὶ παρὰ τοῖς ἑσπερίοις
λαοῖς κατὰ τὸν μεσαῖωνα καὶ νεο-
μοθητημένα.

267. βουλευσάντι] ἔννοεῖται πρὸ
αὐτοῦ μήτε. Αἱ. 1232 ἀκούτε στρα-
τηγούς οὔτε ναυάρχους μολεῖτε ἢ-
μᾶς Ἀχαιῶν οὔτε σοῦ διαμότω.»

268. οὐδὲν ἦν ἐρευνᾶσιν πλεόν=
οὐδὲν ἦν ἡμῖν ἐρευνᾶσιν ὄφελος, οὐ-
δὲν ἐκερδαίνομεν ἐρευνῶντες.—στε]
αἰτιολογικόν, ἴσον τῷ ἡμετέρω ἀφοῦ.

269. δε...] ἐδῶ περιεμένετο ὁ
λόγος, ὃν εἶπεν ὁ εἰς τις ἐκείνος διὸ
τινες γράφουσιν ὁ.—Ὅπως ἀνωτέρω
τὸ πρᾶγμα, οὕτω καὶ ἐνταῦθα, πρὶν

εἶπη τὸν λόγον χαρακτηρίζει τὸν
λόγον λέγων, ὅτι ἔκαμεν αὐτοὺς ἐκ
φόβου νὰ κλίνωσι τὴν κεφαλὴν.

271. οὔτε ἀντιφωνεῖν, οὔθ' ὅπως
πράξαιμεν] ἀμφοτέρα ἐκ τοῦ εἰχο-
μεν. Ἐναλλαγὴ συντάξεως. Αἱ 428
«οὔτοι σ' ἀπειρογείν οὔθ' ὅπως εἴω λέ-
γειν ἔχω.»—Τὸ ὅπως προσδιορίζει
τὴν μετοχὴν δρωάντες, τὸ δὲ ὅπως
δρωάντες τὴν εὐκτ. πράξαιμεν: δὲν
ἠξυύρομεν πῶς νὰ κάμωμεν ὥστε ν'
ἀποβῆ ἡμῖν εἰς καλὸν τ. εἰ. νὰ μὴ
πάθωμεν κακόν.

272. καλῶς πράξαιμεν]=εὖ πρά-
ξαιμεν, εὖ ἔχομεν, σωζόμεθα. Διὰ
τὸν ἱστορικὸν εἰχομεν ἐτέθη πλαγίᾳ
εὐκτικῆ ἀντί ὑποτακτικῆς ἀπορη-
ματικῆς.

273. ἔργον] τὴν ταφὴν τοῦ Πολ.

274. ἐνίκα] 233.

275. καθαιρεῖ] καταδικάζει. Ἡ το
ῦρος δικαστικὸς τὸ καθαιρεῖν παρ'
Ἀττικοῖς ἐπὶ τοιαύτης χρήσεως.
«τὴν καθαίρουσαν ψῆφον.» Εὐρ.
Ὅρεστ. 861 «τίνες λόγοι καθεῖλον
ἡμᾶς θανεῖν;»—Τὸ ἀναγγεῖλαι τῷ
Κρέοντι τὸ ἔργον εἰρωνικῶς λέγει
ἀγαθόν.

276. ἐκοῦσιν] πληθ. ἀνθ' ἐνι-
κοῦ 10.

278. ἐξ. Ἀκούσας ὁ χορὸς τὸν
μυστηριώδη τρόπον τῆς ταφῆς, ὑπο-
πτεῦσε μὴ ἦν ἐκ θεοῦ. Ἡ ὑπόνοια
αὕτη ἀρχίζει νὰ διανοίγη τοὺς ὀ-
φθαλμοὺς αὐτοῦ πρὸς ὀρθὴν ἐκτίμη-
σιν τοῦ κηρύγματος. Ἄλλὰ θορυ-
βηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐπομένων ἐπιχει-
ρημάτων τοῦ Κρέοντος ἐπανέρχεται
εἰς τὴν πρὸ τοῦ πλάνην, ἣν τέλος ὁ
Τειρεσίας διέλυσε.—Ἡ συντάξις:
ἢ ζῆννοια βουλευεῖ ἐμοὶ τοὶ πάλαι,
μὴ τι τοῦργον τὶδε θεήλατόν ἐστι.
—Ἡ ἔννοια: ἐκ πολλοῦ ἐγὼ σκέ-
πτομαι κατ' ἑμαυτὸν μήπως καὶ ἐκ
θεοῦ τοῦτο εἶναι πεπραγμένον.—
θεήλατον=τὸ ὑπὸ θεοῦ πεμφθέν.
Συνήθως λέγεται ἐπὶ κακῶν. Ἐν-
νοεῖται ἐστίν.—πάλαι] δηλ. ἀπ' ὅτου
ἤκουσε τῆς ταφῆς τὸν τρόπον. Συ-

χνά κείται καὶ ἐπὶ βραχείῳ χρόνῳ. Τὸ ἐν Ἡλ. 676 «θανόντ' Ὀρέστην νῦν τε καὶ πάλαι λέγω» ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐν 673 «πέθνηκ' Ὀρέστης.»

280. Ἡ σύνταξις : παῦσαι πρὶν καὶ μεστῶσαι με ὀργῆς λέγων. — Ἡ ἔννοια : θεήλατον θεωρεῖς τὸ πρᾶγμα· ἀλλὰ, πρὶν καὶ ἐξοργίσῃς με διὰ τῶν λόγων σου, παῦσαι. — καὶ] ἀνήκει εἰς ὅλην τὴν πρότασιν. — λέγων] εἰς τὸ μεστῶσαι ἀνήκει.

281. Ἡ ἔννοια : μήπως ἀποδειχθῆς συγγρόνως καὶ ἄνους καὶ γέρον, δύο δηλονότι πράγματα ἀντίθετα καὶ ἀσυμβίβαστα, ἀντὶ τὰ εἶπη ἄνους καὶ περὶ γέρον ὄν. Διότι ἄνοια καὶ γῆρας δὲν συμβιβάζονται· «γῆρας τὸ φρονεῖν ἐδίδαξεν» καὶ «τῷ γῆρα φιλεῖ χῶ ὡς ὄμαρτεῖν καὶ τὸ βουλευεῖν ἃ δεῖ.»

282. Τρεῖς ἐτέθη τὸ λέγειν. Τὰς ἐπαναλήψεις δὲν ἀποφεύγουσιν οἱ τραγικοί : 552, 613 καὶ 618, 624 καὶ 625, 713 καὶ 716, 956 καὶ 962.

283. περί] οὕτω «κῆδεσθαι περί τινος» Φιλ. 621, προνοεῖσθαι περί τινος, προμηθεῖσθαι ὑπὲρ τινος.

284. Πρὸς τὸ πρότερον ἀντιστοιχεῖ τὸ ἐν 288 ἦ. — Ἦτο δυνατὸν ν' ἀποδώσῃ τις εἰς τοὺς θεοὺς τὴν ταφήν τοῦ νεκροῦ, ἢ ἄνοιοι ἐπίστευον τὸν Πολυνεῖκῃ ἀγαθόν, ἢ ἂν ἐτίμων τοὺς κακοὺς, ἢ πρώτη ὑπόθεσις ἀνατρέπεται διὰ τῶν «ἥστις. . διασκεδῶν», ἢ δευτέρα οὐδεμιᾶς χρήσεως ἀνασκευῆς. Διὰ τοῦ διλήμματος τοῦτον ὁ Κρέων ἀποδεικνύει ἄτοπον τὴν ὑπόνοιαν τοῦ χοροῦ· διότι ἄτοπον εἶναι ὅ,τι ἂν ὑποτεθῇ.

285. ἐκρυπτον] ἀντὶ τοῦ ἔθαπτον Παρελήφθη τὸ γῆ ἢ κατὰ χρόνον. — ἀμφικλονας] οὕτω λέγει ἢ τοὺς διπτέρους ἢ τοὺς περιπτέρους ναοὺς. Εὐρ. Ἰφ. Τ. 389 «περικλόνας ναοὺς.»

287. ναοὺς κἀναθήματα καὶ γῆν] εἰς τὸ πυρῶσων. — γῆν ἐκείνων] ἢ γῆ εἶναι κτῆμα τῶν πολιούχων θεῶν. ὦστε ἢ στρατεία τοῦ Πολυνεῖκου εἶναι ἀσέβεια πρὸς αὐτοὺς. — νόμους]

διτῶς ἐρμηνεύουσιν α') ἀναφέρουσιν εἰς τοὺς θεοὺς, ὅτε ἐξηγητέον : τοὺς περὶ τὰς ἡσυχίας ὕμνους, β') ἀναφέρουσιν εἰς τὸ γῆν δηλ. εἰς τοὺς κατοικοὺς αὐτῆς. — διασκεδῶν] μέλλ. τοῦ διασκαδῆν. Μεταφορικῶς ἀντὶ τοῦ πεζοτέρου καταλύσων.

288. εἰσορᾶν] πολλάκις = ὁρᾶν. — Τὸ κακοὺς εἶναι ἀντικ., τὸ θεοὺς ὑποκ. τοῦ τιμῶντας. Συγκαί αι τοιαῦται ἀμφιλογία. Αἴ. 1344 «ἄνδρα δ' οὐ δίκαιον, εἰ θάνει, βλάπτει τὸν ἐσθλόν.» Ξεν. Ἄν. 5, 7, 18 «καὶ τοὺς νεκροὺς κελεύειν αὐτοὺς θάπτειν λαβόντας τοὺς τούτου δεσμένους.»

289. ἐξ. Ἡ ἔννοια : οὐκ ἔστι τοῦτο, ὁ ὑποκτενεῖτε' ἀλλὰ τῶν πολιτῶν τινες χαλεπῶς φέροντες τὸ κήρυγμα μου καὶ τὴν ἐμὴν βασιλείαν χρήμασι διέφθειραν τοὺς φύλακας, ἵνα θάψωσι τὸν Πολυνεῖκῃ. — φέροντες ταῦτα] τὸ κήρυγμα μου. — καὶ πάλαι] ὅρα 279. Δὲν σημαίνει πολὺ πρότερον χρόνον, ἀλλὰ πρόσφατον· διότι ὁ Κρέων ἄρτίως ἔγεινε βασιλεὺς. — πόλεως ἵνδρες = τῶν πολιτῶν τινες. — μόλις φέροντες] ἀντὶ τοῦ χαλεπῶς φέροντες. — ἐρρόθουν] ἡρέμα ψιθυρίζοντες ὑβρίζον με,

291. ἐξ. οὐδ' ὑπὸ ζυγῷ λόφον εἶχον] εἰκονικῆ ἔκφρασις χαρακτηρίζουσα τὸ δεσποτικὸν τοῦ Κρέοντος. — οὐδ' εἶχον] συναπτέον πρὸς τὸ ἐρρόθουν. — δικαίως] ὅπως πρέπει, ὡς δίκαιον ἔστι. — ὧς] ἀντὶ τοῦ ὦστε. 303. — στέργειν = φιλεῖν, σέβεσθαι. — ἐμέ] ἀντικ.

293. ἐκ τῶνδε] ἀντὶ τοῦ ὑπὸ τούτων δηλ. τῶν ἐναντία ἐμοὶ φρονούντων πολιτῶν. — ταῦτους] τοὺς φύλακας τοῦ νεκροῦ, ὧν ἕνα παρόντα εἶχε καὶ ἐδείκνυεν ὁ Κρέων. — Δὲν ἀρκεῖται ὁ Κρέων εἰς τὸ ἐπιστάμαι, ἀλλὰ προσθέτει τὴν ἐξ καὶ τὸ καλῶς, ἵνα δείξῃ τὴν ἄκραν αὐτοῦ πεποιθῆσιν περὶ ὧων λέγει. — Τὸ ἐπίσταμαι ἔλαθεν ἀπαρ., ὅπως ἐν 1092.

294. τάδε] τὴν ταφήν.

295. ἀργυρος = ἀργύριον. 322.

296 ἐξ. νόμισμα ἐν γένει εἶναι πᾶν τὸ νομιζόμενον ἢ ἐν χρήσει παρ' ἀνθρώποις ὃν καὶ κύρος ἔχον.—κακὸν νόμισμα] δὲν κατακρίνει διὰ τούτων τὴν χρῆσιν τοῦ ἀργύρου, ἀλλὰ πιστεύει ὅτι προξενεῖ αὐτῇ πολλὰς δυστυχίας, ἐπειδὴ παρασύρει τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸ κακόν· ὥστε τὸ κακὸν νόμισμα=κακῶν δέλταρ, κακῶν ὑπέκκαυμα.—τοῦτων] ἀναφέρεται εἰς τὸ νόμισμα ἀντί ν' ἀναφέρεται εἰς τὸ ὄργυρος.—τοῦτο, τόδε, τότε] ἐναλλάσσονται ἢ οὗτος καὶ ἡ ὄδε. 64, 673, Ἑλ. 981.—Μετά τὸ καὶ πόλις πορθεῖ περιεμένετο καὶ ἄνδρας ἐξανίστην. Ἄλλὰ παρελείφη ὁ δευτέρας καὶ διὰ τὸ τῆς ἀναφορᾶς σχῆμα, καθ' ὃ ἢ ἐν ἀρχῇ τῶν κώλων ἐπαναλαμβάνομένη λέξις χρησιμεύει ὡς σύνδεσμος. 673.—ἐξανίστησι δόμων] ἀναστάτους παισὺν ἐξελαύνει τῶν δόμων.

299. Ἰστασθαι=μειστήσασθαι. προσχωρεῖν. Ἐξαρτάται ἐκ τοῦ ἐκιδάσκει καὶ παραλάσσει.—βοσῶν] ἐκ τοῦ φρένας ἐξαρτάται.

300. Στίχος νόθος κατὰ Σεμιτέλον, κατ' ἀρχὰς παράφρασις ὧν τοῦ ἐπομένου καὶ εἶτα ὡς γνήσιος παρεμβληθείς.

301. παντὸς ἔργου δυσσέβειαν=πᾶν ἔργον δυσσεβές. Χωρισθεῖσα ἢ ἰδιότης κατ' ἴδιαν ἐξηγήχθη. Ἀριστοφ. Πλούτ. 268 ὥ γρησὺν ἀγχιέλας ἐπῶν ἀντί νά εἶπη χουσᾶ ἐπη—Τὸ δυσσέβειαν εἰδέναι εἴρηται κατὰ τὰ Ὀμηρικὰ ἄγρια, ἀθεμιστία εἰδέναι.—εἰδέναι περιέχει τὴν τε γνῶσιν καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἐγνωσμένου.

302, 303. μισθαρῶντες=μισθὸν ἀρνήμενοι, ἐπομένους=χρήμασι διαφθειρόμενοι.—ἦγυσαν ἐξέπραξαν] γνομικοί ἄορ.=ἀνύτουσιν, ἐκπράττουσι.—τάδε] τὰ κακὰ δηλονότι τὰ ἐκ τοῦ ἀργύρου.—ἐξέπραξαν] σαρκαστικῶς κείται. Ξεν. Ἄν. 5, 7, 30 οἱ καταλεύσαντες τοὺς πρέσβεις διεπράξαντο ἡμῖν εἰς Κερασσῶντα

μὴ ἀσφαλές εἶναι ἀφικνεῖσθαι.»

304. τ. ἔ. τιμῶ καὶ σέβῳ τὸν Δία καὶ μὴ ἐπιτοκῶ αὐτόν—Διὰ τοῦ ἀλλὰ γίνεται μετάβασις ἀπὸ τῶν γενικῶν θεωριῶν εἰς τὸ προκείμενον.—ἴσχει σέβας] παθητικὸν τοῦ σέβομαι.

306. τὸν αὐτόχειρα τοῦ τάφου=τὸν εἰργασμένον τὴν ταφήν.—τάφου] ὄρα 21.

308. Ἡ φράσις εἶναι ἐξηλλαγμένη. Ὁμαλώτερον θά εἶχεν ὠδε· οὐχ ἡμῖν Ἄιδης μοῦνος ἀρκεσει, ἀλλὰ πρότερον ζῶντες κρεμασθήσεσθε, μέχρις ἂν τῆνδε δηλώσηθ' ὕβριν. ἢ οὕτως· οὐ πρότερον εἰς Ἄιδου βήσεσθε ποῖν ἂν ζῶντες κρεμαστί τῆνδε δηλώσηθ' ὕβριν.—Ἄιδης μοῦνος] ἀπλοῦς θάνατος. Δὲν θά ἀποθάνητε ἀπλῶς ἀλλὰ πρότερον θά ὑποβληθῆτε εἰς βασάνους.

309. κρεμαστοί] ἔθος ἦν νά ὑποβάλλονται οἱ δοῦλοι εἰς βασάνους, ἵνα μαρτυρήσωσι τὴν ἀλήθειαν ἐν τῷ δικαστηρίῳ.—ἕβρις] θρασύτης, ἀσεβεία, παρανομία. Οὕτω λέγει τὴν παρὰ τὸ κήρυγμα πράξιν, τὴν ταφήν τοῦ νεκροῦ τ. ἔ. αὐτὴν τε καὶ τοὺς ἐργάτας αὐτῆς.

310. ἐξ. Πικρὰ εἰρωνεία ταῦτα. Συχνά παρὰ Σοφοκλεῖ τὰ τοιαῦτα ὀξύμορα, Αἰ. 100 «θανόντες τᾶμ' ἀφαιρέσθων ὄπλα.» ΟΤ 1273. Τρ. 1108.—ἐνθεν] ἀναφορικόν=ὀθεν.

311. τὸ λοιπὸν] ἴσον τῷ τῆς συνηθείας τοῦ λοιποῦ.—ἀρπάξῃτε μάθητε] ἐνηλλάγησαν οἱ χρόνοι, διότι τὸ α' σημαίνει πράξιν κατ' ἐπανάληψιν, τὸ δὲ β'. ἀπαξ γενομένην.

312. ἐξ ἀπαντος] εἰς τὸ κροθαλεῖν ἀνήκει.—ἐκ παντὸς πράγματος, πανταγῶθεν.

313. τοὺς πλείονας...] τὸ ἕναρῶρον συγκριτικὸν τίθεται ἀπολύτως ἀνευ δευτέρου ὄρου συγκρίσεως, ἀλλ' ἐνταῦθα ἐτέθη τοιοῦτος ἐναλλαγείσης τῆς συντάξεως ἀντί νά εἶπη· πλείονας τοὺς ἀτωμένους ἴσοις ἂν ἢ τοὺς σεσασμένους, ἢ καὶ ἀνευ τοῦ

ἄρθρου τοῦς. OK. 795 «*κάκ' ἂν λάβοις τὰ πλείον' ἢ σωτήρια.*»

315. οὕτως=ἔτσι, δηλ. ὡς ἔχω, ἀναπολόγητος, ἀνευ ἄλλης ἐξετάσεως τοῦ πράγματος.

316. καὶ νῦν ὥς=ὡς καὶ νῦν.—Τὰ ἀνιάρως ἀνία ἀνιᾶν παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ ἔχουσι τὸ εἰ μακρὸν, παρ' Εὐριπ. καὶ Ἀριστοφ. βραχύ.—Δίκαιον εἶχεν ὁ φύλαξ εἰπὼν τὴν ἐν 277 γνῶμην.

317. Ἐπιπολαίως λυπεῖσθαι ἤκατὰ βάθος :—δάνκει] ἀντὶ τοῦ λυπεῖ.

318. δέ] βραχεῖα λήγουσα ἐκτείνεται πρὸ τοῦ ἀρχτικοῦ ε τῆς ἐπομένης λέξεως.—*θύθυμιζεις]* σταθμίσεις, κανονίζεις, ἐξετάσεις.—*ἄπου]* ἐννοεῖται ἐστὶ.

319. ὁ δρῶν] ὁ τῆς ταφῆς ἐργάτης.—*σε τὰς φρένας]* ὄλον καὶ μέρας ὁμοιοπαύτως.—*τὰς φρένας=τὴν ψυχὴν.* πρβλ. 317.—*τὰ δ' ὄτ' ἐγώ]* ἀντὶ τὰ εἶπεη : *ἐγὼ δ' ὁ λέγων τὰ ὄτα.*

320. οἴμοι] Τὸ οἶ τίθεται μετ' ὀνομαστικῆς «οἶ γὰρ τάλαινα» Ἡλ. 674, 1115. Συνήθως ὅμως μετὰ δοτικῆς.—*ἄλημα]* ἐκ τοῦ ἀλεῖν=ἀλήθειν. Σημαίνει κυρίως τὸ λεπτὸν ἄλευρον, μεταφορικῶς δὲ τὸν πανούργον καὶ σοφιστικόν. Αἶ. 381, 389. Ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας κείνται καὶ τὰ τρίμμα, περιτρίμμα, παίπαλη, παιπάλημα. Ἐτέθη ἀφηρημένον ἀντὶ συγκεκριμένου 533, 568, 755, 760—*δῆλον ἐκπεφυκός]* συνεφώνησαν πρὸς τὸ κατηγορούμενον ἄλημα, καὶ ὄχι πρὸς τὸ ὑποκείμενον.—Ἡ ἔννοια : οἴμοι, ὡς ἄλημα σαφές (σαφῶς) ἐκπέφυκας=οἴμοι, ὅσον πανούργος δηλοῖς γεγεννημένος.= ὅσον πανούργος φύσει φαίνεται, ὅτι εἶσαι.

321. Ἡ ἔννοια : πιθανὸν νὰ ἦμαι ἄλληλα, ὡς λέγεις, τὸ ἔργον ὅμως τοῦτο τοῦλάχιστον οὐδέποτε ἐποίησα.—*οὔκου]* ὅταν δὲν ἦναι ἐρωτηματικόν, σημαίνει : τῇ ἀληθείᾳ οὐ, ὅμως οὐ.—*τὸ ἔργον]* δηλ.

τὴν ταφήν.—*ποίησας]* μετὰ τοῦ ἐννοουμένου *εἰμι=ἐποίησα.*

322. Τὸ πλήρες : *ποίησας εἶ τὸ ἔργον τοῦτο καὶ ταῦτ' ἐπ' ἀργύρῳ γε τὴν ψυχὴν προδούς.*

323. Ἡ σύνταξις : *ἦ δεινὸν καὶ ψευδῆ δοκεῖν (τούτῳ), ᾧ γε δοκεῖ=δεινὸν τῶνόντι ὅστις κρίνει (ἀποφασίζει) καὶ σφαλερῶς νὰ κρίνῃ (ἐσφαλμένην νὰ ἔχη μνήμην).* Ὁ φύλαξ παίξει μετὰ τὴν διπλῆν σημασίαν τοῦ δοκεῖν, τὸ ὅποσον σημαίνει ἀποφασίζειν (λ. χ. *ἔδοξε τῷ δήμῳ)* καὶ ἔγω ἴδεαν, γνῶμην νομίζω.—*ᾧ γε δοκεῖ=τούτῳ γε, ᾧ δοκεῖ.* Εἰς ἄλλον τινα τοῦτο συμβαίνειν δὲν εἶναι τόσον κακόν.

324. *κοιμῆσειν]* κυρίως=κοιμῶς τ. ἔ. λεπτοῦ καὶ σοφιστικῶς λέγειν.—*Ὡστε κόμψευε τὴν δόξαν=κοιμολόγει τὴν δόξαν,* εὐφρολόγει περὶ τὸ δοκεῖν, κάμνε λογοπαίγνια μετὰ το δοκεῖν. Εἰς τὴν κοιμολογίαν τοῦ φύλακος συντείνει καὶ ἡ ἐπαλληλία τοῦ δ.

325. Ἡ σύνταξις : *εἰ μὴ φανεῖτε μοι τοὺς ταῦτα δρῶντας.*—*τοὺς δρῶντας]* δὲν ἐννοεῖ διὰ τοῦ πληθυντικοῦ ὀρισμένως πολλούς, ἀλλ' ἀορίστως οἰονδήποτε ἐργάτην. Διό ὁ φύλαξ ἐνίκον μεταχειρίζεται 327. Καὶ ὁ Κρέων ἐν 306 ἐνίκως ἐξεφράσθη.

326. Ταῦτ' εἰπὼν ὁ Κρέων ἀπέρχεται διὰ τῆς βασιλείου θύρας εἰς βασιλεία δώματα. πρβλ. 385 ἔξ.

327. *ἔδρασει]* ὁ δρῶν.—*μάλιστα]* παντὸς ἄλλου μᾶλλον, τ. ἔ. πρὸ παντὸς ἄλλου εὐχόμεαι εὐρεθῆναι τὸν θάψαντα.—*Τὰ μέχρι τοῦδε εἶπε τοῦ Κρέοντος ἐστραμμένον καὶ ἀπερχομένου.* τὰ δ' ἐπόμενα οὐδαμῶς ἤκουσεν ὁ Κρέων ἀπελθών.

328. *ἐὰν ληφθῇ τε καὶ μὴ]* ἀντὶ *ἐὰν τε ληφθῇ ἐὰν τε μὴ.* Συμπλεκτικὴ σύνδεσις ἀντὶ διαζευκτικῆς. *Ορα OT. 488.

331. Ὁ φύλαξ ἀπέρχεται δι' ἧς ὁδοῦ ἦλθε.—*Καλὴ ἐπίνοια ἦν τὸ νὰ*

προσέληθ' τὴν πρώτην φοράν ὁ φύ-
καξ ἄγνοῶν τὸν ἐργάτην τῆς ταφῆς.
Ἐπιτείνεται οὕτω τὸ πάθος ὃ δὲ
Κρέων παραφερόμενος κωλύεται ὀρ-
θῶς ν' ἀντιληφθῆ καὶ κρίνη τὰ πράγ-
ματα.

332-375. Πρῶτον στάσιμον.

Κενωθείσης τῆς σκηνῆς ἄδει ὁ χο-
ρός τὸ πρῶτον στάσιμον, οὐ ὑπόθεσις
ἢ δεινότης τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ χορὸς
ἐκπεπληγμένος ἐκ τῆς διηγῆσεως
τῆς ταφῆς τοῦ Πολυνείκουσ θαυμά-
ζει τὴν δεινότητα τοῦ ἀνθρώπου,
διότι 1) (στροφὴ α'). ὑπέταξε θά-
λασσαν καὶ γῆν' 2) (ἀντιστ. α').
ἔγεινε κύριος τῶν ζώων τοῦ αἰθέρος,
τῆς θαλάσσης καὶ τῆς γῆς, 3) (στροφὴ
β'). εὔρε τὴν γλῶσσαν, ἴδρυσε πό-
λεις, ἐξεῦρεν ἀπαλλαγὰς νόσων,
ἀλλ' οὐχὶ τοῦ θανάτου, 4) (ἀντιστ.
β'). ποιεῖται χρῆσιν τῆς σοφίας αὐ-
τοῦ ὅτε μὲν καλὴν, καὶ τότε μεγα-
λύνει τὴν πατρίδα, ὅτε δὲ κακὴν.

332-3. Κατὰ παράταξιν ἐξήνεγ-
κεν ἀντὶ τὰ εἶπη: πολλῶν ὄντων
τῶν δεινῶν οὐδὲν ἔστιν ἀνθρώπου
δεινότερον, ἢ πολλὰ τὰ δεινά, ἀλλ'
οὐδὲν κτλ. — δεινά = φοβερά, θαυμα-
στά, ὅσα εἶναι πάντα τὰ τὸ σύνθηρες
μέτρον ὑπερβαίνοντα ἐπὶ τε καλοῦ
καὶ ἐπὶ κακοῦ. — καί] ὅμως, ἀλλ'
ὅμως. — δεινότερον] διὰ τὸ ὑπέροσφον
καὶ ὑπέροτμον.

334-5. τοῦτο] συνεφώνησε πρὸς τὸ
δεινὸν ἢ πρὸς τὸ ἐκ τοῦ δεινότερον
ἐνοούμενον δεινότερον. Περιεμένετο
οὗτος, δηλ. ὁ ἀνθρώπος. Πρὸβλ. 296
ἔξ. Τὸ τοῦτο ἔχει μείζονα ἔμφασιν,
ὥσει ἔλεγεν: οὗτος ὁ δεινότερος
πάντων ἀνθρώπος. — καί] εἰς τοῦτον
ἀντιστοιχεῖ ὁ ἐν 338 τε ἀντὶ τοῦ
συνηθεστέρου καὶ. OK. 1394. OT.
347. Εὐρ. Βάχχ. 306. — πέραν πάν-
του χωρεῖ = πραιούται τὸν πόντον.
— χεῖμαίω νότῳ] αὐξάνει τὴν δει-
νότητα τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις ποντο-
πλοεὶ καὶ ὅταν ὁ πλοῦς ᾖ ἐπι-
κινδυνώτατος.

336. περιβρυχίοισιν] δὲν σημαίνει

ἠχώδεσεν, διότι δὲν παράγεται ἀπὸ
τὸ βρυχω βρυχάομαι, ἀλλὰ σημαίνει
περικλύζουσιν.

337. ἐπ' οἰδμασιν] γραφικώτατον.
βλέπετε δι' αὐτοῦ ὑπερβεν τοῦ πλοῖ-
ου τὰ κύματα πυργούμενα.

338. Τὴν γῆν λέγει ὑπερτάταν
τὸ μὲν ὡς προσδυτάτην, (διότι εἶ-
ναι ἢ αὐτὴ τῆ μητρὶ τῶν θεῶν Ῥέα
καὶ Κυβέλλη, γενομένη εὐθύς μετὰ
τὸ χάος καὶ γεννήτασα τοὺς ἄλλους
θεούς), γ τὸ δὲ ὡς πάντα φέρουσαν
καὶ τρέφουσαν.

339 ἔξ. Τὰ ἐνταῦθα ἀναφέρονται
οὐχὶ πλέον εἰς τὴν θεάν Γῆν ἀλλ'
εἰς τὴν γῆν. — ἄφθιτον = ἀφθαρτον,
αἰώνιον. Τὴν γῆν λέγει ἂν ἔλεγε
τὴν θεάν γῆν, ἢ ἔλεγεν ἀθάνατον.
— ἀκαμάταν] ἀκαταπόνητον, ἢ ὅποια
οὐδέποτε ἀποκάμνει φέρουσα καρ-
πούς. Μόνον ἐνταῦθα ὁ τύπος ἀκα-
μάτη ἀντὶ τοῦ ἀκάματος τοιοῦτον
τὸ ἀθανάτη καὶ ἄλλα. — ἀποτροῦω =
καταπονῶ. Τὸ μέσον = καταπονῶ
πρὸς ἰδίαν ὠφέλειαν. Πρὸς τὰ ὑπερ-
τάταν, ἀφθιτον, ἀκαμάταν ἀποτελεῖ
μεγάλην ἀντίθεσιν τὸ ἀποτροῦεσθαι.
— ἰλλομένον ἀρότῳ = περιεγομέ-
νων, πρὸσω καὶ ὀπίσω ἢ βουστρο-
φηδὸν ἐν τῷ ἀροτριᾷ κινουμένων.
— ἔτος εἰς ἔτος] ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος.
πρβλ. τὸ ἡμέτερον χρόνον σὲ χρόνον.

341. ἰππείω γένει = ἰπποὶς καὶ ἡ-
μίονοις. — περῶν πολέων] ἀρσενικά
μετὰ τὸ τοῦτο. Πρβλ. Ὁδ. Δ 91
«ψυχὴ Τειρεσίαιο, σκῆπτρον ἔχων»
καὶ τὸ τοῦ Δημοσθένους «ἢ μιὰρὰ
κεφαλῇ, ἐλθὼν».

342-353. Ἡ ἔννοια: νικᾷ πάντα
τὰ ζῷα τινὰ δὲ καὶ ἐξῆμεροῖ.

342. κουφόνοος = ὁ κούφην τὴν
διάνοιαν ἔχων, ὁ οὐχὶ πυκνὰ φρο-
νῶν, ὁ κουφόμυαλος.

344. Τὸ ἀμφιβάλλειν καὶ περι-
βάλλειν εἶναι ὅρος θηρευτικὸς καὶ ἀ-
λειυτικὸς. — ἄγει] ἀπάγει, εἴηλον ὅτι
οἴκαδε. — ἀμφιβαλὼν ἄγει] ἀντικεί-
μενα αὐτῶν τὰ φύλλον, ἔθνη, φύσιν.

344-6 φύλλον (342) ἔθνη φύσιν]

οὕτω ποιητικῶς λέγεται τὸ γένος ἢ τὰ γένη. — *πότου εἰναλλαν φύσιν* | *περίφρασι τῶν ἰχθύων.* — *πότου εἰναλλαν* | *πλεονασμός.* ὅρα 154 *Θήβας ἰλελήχθων.*

347. *σπείρασι δικτυοκλώστοις* | *ἀνίχαι εἰς τὸ ἀμφιβαλόν.* = *τοῖς σχοινίοις τοῖς εἰς δικτυον κεκλωσμένοις.*

348. *φραδῆς* = *συνετός, τὸ δὲ παιφραδῆς* = *λίαν συνετός, σοφός, πολυμήχανος.*

349. *Μηχανὰς* λέγει τὰ τεχνάσματα δι' ὧν ὁ ἄνθρωπος συλλαμβάνει καὶ τιθασσεύει τὰ θηρία. *Περὶ τιθασσεύσεως λοιπὸν ὁ λόγος ἐπαύθη.* ἐν τοῖς ἡγουμένοις δὲ *περὶ συλλήψεως.* — *ἄγραυλος* = *ὁ ἐν ἀγρῷ τὴν αὐτὴν ἔχων, ὁ ἐν τοῖς ἀγροῖς αὐλιζόμενος.*

351. Τὰ χειρόγραφα ἔχουσι τὰ μὲν «ἵππον ἔξεται ἀμφίλοπον ζυγόν» τὰ δὲ «ἵππον ἄξεται ἀμφίλοπον ζυγόν.» Ἐπειδὴ ταῦτα οὐδὲν σημαίνουσιν, ἄπειροι διορθώσεις ἐγένοντο ὧν ἡ ἀρίστη ἦδε «ἵππον ὀμαῖζεται ἀμφίλοφον ζυγῶν» ἢ «ἵππον ὀμαῖζει ὕπ' ἀμφίλοπον ζυγόν.» — *ὀμαῖζεται* [ἐγ' ἐγὼ] *δαμάζει πρὸς ἴδιον ὄφελος.* — *λόφος* = *τράχηλος, ἀμφίλοφος* = *ἀμφιτράχηλος, ὁ περιβάλλον ἢ περιπιέζων τὸν τράχηλον.*

352. *ὄρειος* | *ἰωνικός τύπος* = *ὄρειος, ὁ ἐν τοῖς ὄρεσι διαιτώμενος, ὄρειβάτης, ὄρεσιβάτης.* — *ἀκμῆς* εἶναι ὁ ἐν τῷ ἔργῳ ἀκάματος. — Τὰ ἐν 350-352 *ἀναπτύσσουσι τὸ «κρατεῖ θηρὸς ὄρεσιβάτα.»* — Κατὰ μύθους ἀπαικτοῦς τὸν ἵππον ἔξευξεν ὁ Ἐριχθόωνος, τὸν ταῦρον δὲ ἐν Ἐλευσίνῃ ὁ Ἐπιμενίδης ὁ καλούμενος καὶ Βουζύγης, ἀμφότεροι Ἀθηναῖοι· διὸ ὁ περὶ ἐξημερώσεως ἵππου καὶ ταύρου λόγος ἕτερεπε τοὺς Ἀθηναίους.

354-356. *Μνημονεύσας τῶν κατὰ τῆς φύσεως νικῶν τὸν ἀνθρώπου, ἔρχεται ὁ Σοφοκλῆς εἰς ὑψηλότερα, τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὸν πολιτισμὸν αὐτοῦ τ. ἔ. τὸν προφορι-*

κὸν καὶ ἐνδιθετον λόγον, τὴν ἴδρυσιν πόλεων, τὴν ἐπινόησιν μηχανῶν.

354. *φθέγμα* | *ἐννοεῖ τὴν ἑναρθρον φωνὴν κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν τῶν ζῴων ἀναρθρον.* — *φθέγμα καὶ ἀνεμόεν φρόνημα* | *τὴν φωνὴν καὶ τὴν ὡς ἀνεμος ταχέϊαν σκέψιν.* Τὰ δύο ἀμοιβαίως συμπληροῦνται ἀποτελοῦντα τὸν τε προφορικὸν καὶ τὸν ἐνδιθετον λόγον. Καὶ εἶναι μὲν τὸ φθέγγεσθαι καὶ διανοεῖσθαι δῶρα τῆς φύσεως, εὐλόγως ὅμως καταλέγονται ἐν τοῖς εὐδήμασι τοῦ ἀνθρώπου· διότι τελειοποιοῦνται διὰ τῆς ἐπιμελείας καὶ ἀγγεινοίας αὐτοῦ. *Περὶ τούτου δηλ. ἂν ἡ γλῶσσα εἶναι τι σύμφυτον τοῖς ἀνθρώποις ἢ ἐπίκτητον, ἂν δηλ. εἶναι φύσει δεδομένη ἢ κατὰ συνθήκην ὀρισμένη, περὶ τούτου ἤριζον οἱ φιλόσοφοι.* οἱ Ἐλεῖται καὶ ὁ Πυθαγόρας ἐδέχοντο τὸ δεύτερον, τοῦτο καὶ ὁ Σοφοκλῆς. — *Τὸ φρόνημα λέγεται ἀνεμόεν διὰ τὴν ταχύτητα καὶ εὐκίνησιαν αὐτοῦ πρὸβλ. Ὁδ. γ' 36 «ὡς εἰ περὶν ἢ δὲ νόημα» Ἰλ. Ο' 80 «ὡς δ' ὅτ' ἂν αἰτῆ νόος ἀνέρος, ὅς τ' ἐπὶ πολλὴν γαίαν ἐλήλυθῶς φρεσὶ νόησιν ἐνθ' εἴην ἢ ἐνθα.»* — Πρῶτον ἔταξε τὸν λόγον· διότι ὅλος ὁ πολιτισμὸς εἰς αὐτὸν ὀφείλεται, καὶ ἀνευ αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος ἂν θά διέφερε τοῦ ζῴου.

355. *ὄρηγ' (ὄρηγ' ἂν, ὄρηγειν)* = *τάσις, ῥοπή.* *ἀστυνόμοι ὄρηγ' εἶναι ἡ ῥοπή πρὸς μὲρῶσιν καὶ ῥύθμισιν πολιτειῶν.* — *ἐδίδαξαι* = *ἐδίδαξεν ἑαυτόν, ἢ μὴ γενεὰ τὴν ἄλλην, τ. ἔ. ἐδίδαξαν ἀλλήλους.* ὥστε ἡ πνευματικὴ ἀνάπτυξις ἐπετεύχθη δι' ἀμοιβαίας ἐπιδράσεως καὶ διδασκαλίας. — Ὅ, τι ἐλέχθη περὶ τοῦ προφορικοῦ καὶ ἐνδιθετου λόγου, ἐφαρμόζεται καὶ ἐνταῦθα, ὅτι δηλ. φύσει μὲν ὁ ἄνθρωπος εἶναι κοινωνικός καὶ πολιτικός, ἀλλὰ τὰς ιδιότητας ταύτας ἐτελειοποίησαν οἱ ἄνθρωποι οὐχὶ πάντες ἐν τῷ αὐτῷ βαθμῷ καὶ μετέδω-

τ. ἔ. διὰ τὸ τολμᾶν τὰ μὴ καλὰ καὶ δίκαια.

373 ἔξ. Ἐπεύχεται πᾶσαν πρὸς τὸν τοιαῦτα πράττοντα ἑπαφὴν εἶτ' ἐν τῷ ἰδιωτικῷ εἶτ' ἐν τῷ δημοσίῳ βίῳ.—*παρῆσιος* = συνῆσιος, σύνοικος.—*ἴσον φρονῶν*] τοῦ αὐτοῦ πολιτικοῦ κόμματος. Ὁμοία τὰ «τὰ τοῦ δήμου φρονεῖν, τὰ Λακεδαιμονίων φρονεῖν» κττ.—*τάδε*] τὰ μὴ καλὰ (371) δηλονότι. Γενικῶς οὕτω λέγων ὑπαινίσσεται τὸν ἐργάτην τῆς ταφῆς, χωρὶς νὰ ὑποπτεύῃ, ὅτι ἡ Ἄντιγόνη εἶναι ὁ ἐργάτης.

376—581. Δεύτερον ἐπεισόδιον

Ἐν τούτῳ γίνεται ἡ προσδοκωμένη συνάντησις Ἄντιγόνης καὶ Κρέοντος. Δεινὴ ἐπέρχεται ἡ σύγκρουσις αὐτῶν, διότι ἡ Ἄντιγόνη δὲν αἰσχύνεται οὐδὲ μετανοεῖ διὰ τὴν πράξιν αὐτῆς, ὡς ὁ Κρέων προσεδόκα, ἀλλὰ φέρεται καὶ ὁμιλεῖ κατὰ πρόπον προσφορῶτατο ἐν ἐρεθισμῶν τοῦ ἠρεθισμένου Κρέοντος. Διὸ οὗτος παραφροσύνην καταδικάζει εἰς θάνατον ἀμφοτέρας τὰς ἀδελφάς. Αἱ παρακλήσεις τῆς Ἰσμήνης εἶναι ἡ πρώτη ματαία ἀπόπειρα πρὸς μάλαξιν τοῦ ἀκάμπτου Κρέοντος.

376-383. Ἀναπαιστικὸν σύστημα ὑπὸ τοῦ κορυφαίου τοῦ χοροῦ ἀπαγγελλόμενον πρὸς τὴν εἴσοδον τῆς Ἄντιγόνης εἰσερχομένης μετὰ τοῦ φύλακος ἐξ ἀριστέρων τοῖς θεαταῖς. Πρὸς τοὺς ἀναπαίστους οἱ εἰσερχόμενοι ρυθμίζουσι τὸ βῆμα.

376. Ὁ χορὸς ἄρτι ἀπεκέρυττε τὸν κακὰ δρῶντα καὶ τὸν ἐργάτην τῆς ταφῆς. ἰδὼν δ' αἴφνης ὅτι ἡ Ἄντιγόνη ἦτο ἐργάτις αὐτῆς, ἐκπλήσσεται καὶ ὡσεὶ δυσπιστῶν τοῖς ἰδίοις ὀφθαλμοῖς ἐρωτᾷ τὰς ἐνταῦθα ἑρωτήσεις.—*ὅς* = ὡς πρὸς.—*δαιμόνιον*] εἶναι ὅ,τι προὔποθετε ἐνέργειαν δυνάμειος ὑπὲρ ἀνθρώπων, θεῖον ἤτοι θεῶθεν πεμφθέν, ἐπομένως πᾶν τὸ ὑπερβαῖνον τὴν ἀνθρωπίνην ἀντίληψιν, ἀκατάληπτον.—*ἀμφινοῶ*] ὑποτακτικῆ.

377-8. Ἀσύνδετος ὁ λόγος διὰ τὴν ἐκπλήξιν τοῦ λέγοντος ἀντὶ νὰ εἴπῃ: ἀλλὰ πῶς κτλ. ἢ τι τοιοῦτον.—*εἰδὼς*] ἐκ τοῦ εἶναι ἐννηστέον *οἶσαν*.—*ἀντιλογίῳ*] ὑποτακτικῆ.

380. Ἀναφέρει τὸν Οἰδίποδα, ἔνα δηλώσῃ, ὅτι τὸ δυστύχημα τῆς Ἄντιγόνης ἦτο πατρῶος κληρὸς.—*Οἰδίπους* καὶ *Οἰδιπόδας* λέγεται. Τὸ δεύτερον ἐν τοῖς μελικοῖς χωρίοις εὐχρηστον.

381-3. *τί ποτε*] ἐννοεῖται ἢ ἐστὶ ἢ ἐκ τῶν ἐπομένων ἄγουσιν. = τί ἄρα γε συμβαίνει; ἢ διατί ἄρα γέ σε ἄγουσιν;—*ἀπιστοῦσαν* = ἀπειθοῦσαν.—*ἀπιστοῦσαν καὶ καθελόντες*] αἱ δύο αὐταὶ μετοχαὶ περιέχουσι τὴν κυρίαν ἔννοιαν, οὐχὶ τὸ ἄγουσι. Συνδέονται δύο μετοχαὶ ἀνόμοιοι κατὰ γένος, ἀριθμὸν, πτώσιν, ἀλλ' ὅμοιοι κατὰ τὴν ἐπιρρηματικὴν σχέσιν. Ὁμαλῶτερον: ἀπιστοῦσαν καὶ ἐν ἀφροσύνη ἀλοῦσαν. Θουκ. 1, 67 «οὐχ ἡσύχαζον ἀνδρῶν τε σφίσι ἐνόντων καὶ περὶ τῷ χωρίῳ δεδιότες.» Συγχὸν τὸ τοιοῦτον.—*ἐν ἀφροσύνη* = ἐν ἀφρονί καταστάσει ἢ τοιαύτῳ πράττουσαν.

384. Ἀφοῦ ἔφθασαν εἰς τὸ λογεῖον ἡ Ἄντιγόνη καὶ ὁ φύλαξ, οὗτος ἀμέσως φαιδρὸς διὰ τὴν εὔρεσιν τῆς παραβάτιδος καὶ διὰ τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν ἀποτείνει τὸν λόγον πρὸς τὸν περίλυπον χορὸν δεικνύων ἅμα τὸ θῆραμα τὴν Ἄντιγόνην, τὴν συγγῆν μὲν τὸ πρόσωπον, μεγαλοπρεπῆ δὲ τὴν στάσιν καὶ ἤσυχον τὴν ψυχὴν διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος. Αὕτη μέχρι τοῦ 442 παρίσταται μετὰ σκυθωπῆς σιωπῆς κάτω βλέπουσα. Ὅτε δὲ τέλος ὁμίλησεν, ὑπερασπίζει τὴν πράξιν αὐτῆς οὕτως, ὥστε ἐτι μᾶλλον ἐξοργίζει τὸν ἤδη ὀργισμένον βασιλέα.—Ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεως (331) μέχρι τῆς ἐπανόδου τοῦ φύλακος ὑποτίθεται, ὅτι παρήλθον πολλαὶ ὥραι (πρβλ. 415), τὰς ὁποίας φρονόμησεν ὁ ποιητῆς ἐν τῷ δράματι παρεμβάλων τὸ α' στά-

σιμον, οὐ ἀδομένου ὑποτίθεται ὅτι διήλθεν ὁ χρόνος ἐκεῖνος.

384. Ἡ σύνταξις : ἦδε ἐστὶν ἐκείνη ἢ τὸ ἔργον ἐξεργασμένη. — ἦδε] ὑποκ. — ἐκείνη] κατηγ. Μεταχειρίσθη τὴν ἀντωνυμίαν ἐκείνη ἀναφερόμενος εἰς τὸν ἐν τῷ α' ἔπεισοδίῳ λόγον περὶ τοῦ ἐργάτου τῆς ταφῆς. ἐπειδὴ δὲ τοιαύτη εὐρέθη ἢ Ἀντιγόνη, μεταχειρίσθη θηλυκὸν γένος. — τοῦρον = τὴν ταφὴν.

386. ἄφορος = παλινφορος, ὀπίσθρητος, ὑποστρέψας. Παράγεται ἀπὸ τὸ ἄψ και ὄρω (ὄρνωμι). — εἰς μέσον] δηλ. εἰς μέσον ἡμῶν, ὥστε ἕκαστος δύναται νὰ ὀμιλήσῃ πρὸς αὐτόν.

387. Ὁ Κρέων ἐρχόμενος εἰς τὴν σκηνὴν διὰ τῆς μέσης πύλης τῆς βασιλείου, ἤκουσε τοὺς λόγους τοῦ χοροῦ, πρὸς οὓς ἀναφερόμενος εἰσάγει τὸν δὲ εἰς τὸν λόγον. — εὐμμετρος] κατηγ. ἴσον πρὸς ἐπίρρημα. = καταλήλως, εἰς κατάλληλον περίστασιν. — τύχη = συμβεβηκότι, πράγματι.

388. Ὁ φύλαξ πάλιν δὲν ἀποκρίνεται εὐθὺς καὶ ἀπλῶς πρὸς τὸ ἐρωτώμενον ἀλλὰ διὰ προσιμίων καὶ γνωμολογιῶν. Εἶχεν ὀρκισθῆ νὰ μὴ ἐπανεῖλθῃ ἐπανεῖλθῶν δὲ δικαιολογεῖται διὰ γνωμικοῦ. — Ἡ ἔννοια : δὲν πρέπει νὰ ὀρκίζεται τις, ὅτι δὲν θὰ κάμῃ τι. — ἀπόμοτος] εἶναι παθητικόν = ὅ,τι τις δι' ὄρκου ἀρνεῖται ὅτι θὰ πράξῃ.

389. ἡ πλῖνοια = ἡ ἐπιούσα γνώμη, ἡ δευτέρα σκέψις. Εὐρ. Ἴππ. 436 «αἱ δευτεραὶ πῶς φροντίδες σοφώτεραι.» — γνώμη = τὴν προτέραν γνώμη.

390. Πρὸβλ. 329. — Ἡ σύνταξις : ἐπεὶ ἐξήχουν δεῦρ' ἤξειν ἂν ποτὲ σχολῇ. — Το ἐπεὶ ἀντὶ τοῦ γάρ. — σχολῇ = δυσκόλως, οὐδύλλως, οὐδαμῶς. — ξυαυῶ = σφόδρα αὐχῶ. Ὅπως καὶ τὸ ἀπλοῦν αὐχῶ, κυρίως μὲν = καυχῶμαι, σεμνύνομαι, εἶτα δὲ ἀπλῶς = λέγω, νομιζῶ. — Μέλλων μετὰ τοῦ ἂν ἀντὶ ἀορίστου μετὰ τοῦ

ἂν συγχῶς μὲν παρ' Ὀμήρῳ Ε 268, X 42, σπάνιος δὲ παρ' Ἀττικοῖς. Πλ. Πολ. 10, 615 «οὐχ ἤκει οὐδ' ἂν ἤξει δεῦρο.» Ἀπολ. 29c «ἂν διαφθαρῆσονται.» Θουκίδ. 2, 80, 1 «ῥαδίως ἂν τῆς Ζακύνθου κρατήσουσιν.» 391. τότε] ὅτε τὸ πρῶτον ἦλθον, ἴν' ἀγγείλω τὴν ταφὴν.

392. ἀλλ' ἀνήκει εἰς τὸ ἦκω, τὰ δὲ λοιπὰ κείνται διὰ μέσου. — ἡ ἐκτός καὶ παρ' ἐλπίδας χαρὰ = ἡ ἐκτός ἐλπίδων καὶ παρ' ἐλπίδας χαρὰ. Τολμηρὸν καὶ ἀσύνηθες ζεῦγμα διότι ἐν τοιαύτῃ φράσει ἐπαναλαμβάνεται τὸ ὄνομα ἐπὶ ἑκατέρας προθέσεως, ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας τίθεται καὶ δεικτικὴ ἀντωνυμία ἀντὶ τοῦ ὀνόματος. Ὅμοιον ὅμως χωρίον ἐν Ἰλ. P 760 ἀπέσον περὶ τ' αὐφί τε τάφρον. — χαρὰ] ἐννοεῖ τὴν χαρὰν τὴν ἐκ τῆς εὐρέσεως τοῦ ἐργάτου τῆς ταφῆς.

394. δι' ὄρκων] πλεονασμὸς προστεθεὶς χάριν ἐμφάσεως εἰς τὸ ἀπόμοτος] πρὸβλ. 427. OK. 1625 «φόβῳ δεισαντες.» — ἀπόμοτος] ἐδῶ εἶναι ἐνεργητικὸν (388). Καὶ τὸ ἀπόμοτος ἔχει καὶ τὰς δύο σημασίας. Ἐννοεῖται : οὐχ ἤξειν.

395. τὴν κοσμοῦσα] περιφρασὶς τοῦ θάπτουσα. κυρίως δὲ = τὴν ταφὴν εὐτρεπίζουσα.

396. κλῆρος οὐκ ἐπάλλ.] οὐκ ἐπάλλομεν κλῆρους ὡς πρότερον (275), ὅπως ὁ λαχὼν ἔλθῃ ἄγων τὴν κόρην. Οἱ παλαιοὶ τὴν κλῆρωσιν ἐποιούντο ὡδὲ θέντες τοὺς κλῆρους ἐντὸς κυνῆς ἢ ἀγγείου ἐπαλλον μέχρις οὐ ἐξεπήδα τις αὐτῶν, τούτου δὲ ὁ κύριος ἐλογίζετο ὡς λαχὼν. Ὡστε κλῆρος οὐκ ἐπάλλετο = κλῆρωσιν οὐκ ἐγίνετο. — ἐνθάδε] ὅπως πρότερον, ὅτε προὔκειτο λυπηρὰ ἀγγελία.

397. τὸ ἔρμαιον = εὐτυχὲς εὐρημα ὀφειλόμενον εἰς τὴν εὐνοίαν τοῦ ἔρμου.

399 ἐξ. Ἡ σύνταξις : ἐγὼ δὲ δικαίως εἶμι ἐλεύθερος ἀπηλλάχθαι τῶνδε κακῶν. — Ἡ ἔννοια : ἐγὼ δὲ δι-

καιούμαι ν' ἀπαλλαγθῶ τῶν κακῶν τῶνδε. — δίκαιός εἰμι] προσωπική σύνταξις, ἀντί τοῦ: δίκαιόν ἐστί με. — ἐλεύθερος ἀηλλάχθαι] πλούτος ἐκφράσεως. — τῶνδε κακῶν] δηλ. τῆς δυσαρέστου καταστάσεως, εἰς ἣν ὁ Κρέων ἐνέβαλεν αὐτὸν ἐκλαθῶν ὡς συνεργὸν τῆς ταφῆς καὶ τὰ δεινὰ ἐκεῖνα ἐπαπειλήσας. — Ὁ Κρέων ἐκπληροῖ τὴν αἴτησιν τοῦ φύλακος ἐν 444, ἀφοῦ ἡ Ἀντιγόνη ὡμολόγησε τὴν πράξιν.

401. Διπλῆ ἐρώτησις ἀνευ συνδέσμου εἰς μίαν συγκεκραμένην. Ἰλ. Φ 150. «τις πόθεν εἰς ἀνδρῶν;» Τραχ. 421, Φιλ. 243. — πόθεν λαβῶν] ἀντί τοῦ ποῦ λαβῶν. Πολλάκις τὰ ἐπιρρήματα τῆς ἐν τόπῳ στάσεως καὶ αἱ προθέσεις ἀντικαθίστανται δι' ἐπιρρημάτων καὶ προθέσεων τῆς ἀπὸ τόπου κινήσεως, ὅταν ἐν τῷ λόγῳ ὑπάρχη ἡ ἐνοητὰ κίνησις. — τῷ = τίνι.

402. Ἀπόκρισις βραχεῖα καὶ θρασεῖα.

403. Ἀπίστευτον φαίνεται τῷ Κρέοντι τὸ πράγμα. — ὁρθῶς] ἀμφοτέροις τοῖς ῥήμασιν ἀνήκει. ἀκριβῶς λέγει, ὅστις λέγει μετὰ νοῦ διαυγοῦς καὶ εὐκρινούς. Τὸ αὐτὸ πληρέστερον ἐν ΟΤ 528 «ἐξ ὀρθῆς φρονός.»

404. Ἐνοεῖται: ὁρθῶς λέγω, ἄφημι. — τὸν νεκρὸν] ἐτέθη μετὰ τὸ δν, ὡς ἐπεξήγησις αὐτοῦ. ΟΚ. 907 «οὐσπερ αὐτὸς τοὺς νόμους εἰσῆλθ' ἔχων, τούτοισιν ἀρμοσθήσεται.»

405. ἀπειτᾶς] ἐνοεῖται θάπτειν, οὐ ἀντικ. εἶναι τὸ δν. — Οἰοεῖται θρ = ἀμβεύων ὁ φύλαξ τελευτᾷ τὸν λόγον δι' ἐρωτήσεως.

406. ἐπίληπτος = καταφανής, τ. ἔ. ἐπ' αὐτῷ τῷ ἔργῳ εἰλημμένη, ἐπ' αὐτοφώρῳ. — ὁρᾶται ἡρέθη] ἀναμῆχ χρῆσις ἐνεστώτος ἱστορικοῦ καὶ ἀορίστου. Αἴ. 31 «φράζει τε κἀδῆλωσεν» Τρ. 364 «κτείνει τε καὶ ἔπερσε.»

407 ἐξ. Σύγχυσις προσώπων συνέθη, ἐπειδὴ εἰς μὲν ἦκε, πάντες δ'

οἱ φύλακες ἠπειλήθησαν καὶ ἔστησαν κτλ. Τὴν σύγχυσιν ἐποίησεν ὁ ποιητῆς χάριν βραχυλογίας, ἀντί τῆς εἰρηθῆς γὰρ ἦσαν ἡγγεῖλα τοῖς ἄλλοις φύλαξι τὰ δεινὰ ἐκεῖνα, ἃ ἠπειλήσας ἡμῖν, πᾶσαν κόνην σήραντες κτλ. Πρβλ. 141.

409. σάβρα, ἔσηρα. — Οὐχὶ σπασίως τὸ ἄρθρον κεῖται ἐν τέλει στίχου. Φιλ. 263, Ο.Κ. 351.

410. μυθάω = εἶμαι κάθυγρος, ὁθεν στάζω, διαλύομαι, σήπομαι. — εὔ] ὅρα ἐν τούτῳ τὴν ἀνασθησίαν τοῦ φύλακος.

411. ἄκρων] κατηγ. — ἐκ πάγων] δηλοῖ τὸ πόθεν ἀντί τοῦ ποῦ. Ἡ ἐκ ἐτέθη ἀντί τῆς ἐπὶ ἢ ἐν. = ἐκαθήμεθα ἐπὶ τῶν λόφων καὶ ἐπεσκοπούμεν ἐξ αὐτῶν. ὅρα 401. — ὑπήνεμοι] δὲν σημαίνει προστατευόμενοι ἀπὸ τοῦ ἀνέμου, ὅπερ εἶναι ἀδύνατον ἀπ' ἄκρων πάγων, ἀλλ' ὅτι εἶχον τοιαύτην θέσιν, ὥστε βλέποντες πρὸς τὸν νεκρὸν εἶχον τὴν ῥάχιν πρὸς τὸν ἄνεμον. Ξεν. Οἶκον. 18, 7 «τὸ ὑπήνεμον μέρος τῆς ἄλω» = τὸ ἀπεστραμμένον ἀπὸ τοῦ ἀνέμου μέρος. Τὸ ἀντιθέτον: προσήνεμον.

412. Σύνταξον: πεφευγότες δομήν ἀπ' αὐτοῦ, μὴ βάλη τ. ἔ. πεφευγότες μὴ βάλη (ἡμᾶς) ἢ ἀπ' αὐτοῦ ὀσμῆ. Τὸ δομήν ἐτέθη κατὰ πρόληψιν ὡς ἀντικ. τοῦ πεφευγότες ἀντί τῆς τῆς ὡς ὑποκ. τοῦ βάλη. Τὸ μὴ βάλη σαφηνίζει τὴν φράσιν πεφευγότες δομήν ἀπ' αὐτοῦ, ἢ ὅποια καὶ μόνη ἴσκει. — αὐτοῦ] τοῦ μυδῶντος σώματος. — μὴ βάλη] δηλ. ἡμᾶς ἴτοι τὰς ῥίνας ἡμῶν.

413, 4. ἐγερεῖ = ἐγρηγορεῖ, τ. ἔ. ἐγρηγορότες καὶ ἄγρυπνοι. — κινῶν] ἀπὸ πληθ. μετέθη εἰς ἐνικόνην. 269, Ἡλ. 739. — κινῶν ἄνδρ' ἄνηρ = κινουῦντες ἀλλήλους. — ἐπίροσθος] ἀλλαχοῦ = βοηθός, ἐνταῦθα = ὕβριστικός. — κακὰ] οὐσιαστ. = ὄνειδη, παληόλογα. Αἴ. 1244 «αἰὲν ἡμᾶς κακοῖς βαλεῖτε» Φιλ. 374 «ἤρασον κακοῖς τοῖς πᾶσιν.» — ἀκηδῆσοι] εὐκτ.

πλαγία. Ὁ εὐθύς λόγος : κλαύση (ἢ τι τοιοῦτον) εἰ ἀκηδήσεις τευδε τοῦ πόνου.—πόνου] ἐννοεῖ τὴν ἐν ὑπαίθρῳ καὶ ὑπὸ τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας φρουρὰν καὶ τὴν ἀφόρητον ὀσμήν.

415-6. ἔστ'... κύκλος] ποιητικῆ δῆλωσις τῆς μεσημβρίας πρὸς τὸ ὀμηρικὸν «ἤμος δ' ἥλιος μέσον οὐρανὸν ἀμφιδεβήκει.» Ἰλ. Θ 68.—Ταχέως ὁ ποιητὴς μετήγαγεν ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς εἰς τὴν μεσημβρίαν.

417. ἔθαλπε] συνήθως εἶναι μτβτ., ἐδῶ ἀμετβ.—χθονός] ἀπλή γενικὴ δηλοῦσα τὴν ἀπὸ τινος κίνησιν.—ἀπὸ χθονός. Ἰλ. 324 «δόμων φέρουσαν». Φιλ. 613 «ἄξιοντο νήσου» 1002 «πέτρας πεσών».

418. Σύνταξιν: τυφῶς αἰείρας σκηπτόν, οὐράνιον ἄχος, (ἀπὸ) χθονός, πίμπλησι πεδίον, αἰκίλων πᾶσαν φόβην ὕλης πεδιάδος, ἐν δὲ μέγας αἰθήρ ἔμεστώθη.—τυφῶς=καταιγιδώδης ἄνεμος.—σκηπτός] θεαλλῶδες πνεῦμα εἰς τὴν γῆν ἐπιπίπτον καὶ πάλιν ἄνω αἰρόμενον. Λέγεται καὶ στρόβιλος. Περιέμενε τις μᾶλλον κοιοριόν.—οὐράνιον ἄχος] παράθεσις τοῦ σκηπτόν. Εἶναι ἡ ἐξ οὐρανοῦ πεμφθεῖσα ἦτοι θεία λύπη τ.ἔ. συμφορά. ἐν 421 λέγει αὐτὴν θεῖαν νόσον. ὁ Αἰσχ. ἐν Περσ. 579 οὐράνια ἄχη λέγει τὴν οὐρανόθεν διὰ χειμῶνος ἀπώλειαν τῶν νεῶν.

419. πίμπλησιν] ἐννοεῖται: αὐτοῦ τ. ἔ. τοῦ σκηπτοῦ.—πᾶσαν αἰκίλων φόβην] πᾶσαν διαλυκινόμενος κόμην τῶν ἐν τῷ πεδίῳ δένδρων.

420. ἐν δὲ] προσέτι δέ, ἅμα δέ. Ἐπιρρηματικῶς κεῖται ἡ ἐν. Τινὲς ὑπέθεσαν τμησιν: ἐμεστώθη. Ἄλλ' ἐμμεστώ δὲν ὑπάρχει. πρὸς Αἴ. 675 «ἐν δ' ὁ παγκρατὴς ὕπνος λύει πεδήσας». Οἴ. 182 «ἐν δ' ἄλοχοι πολίαι τ' ἐπιματέρες ἐπιστενάγουσιν.—ἐμμεστώθη] ἐννοεῖται αὐτοῦ τ. ἔ. τοῦ σκηπτοῦ.

421. μύσαντες] κλείσαντες τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τὸν κοιοριόν, τὸν

πληρώσαντα τὸν ὀρίζοντα ὄλον. Διὰ τοῦτο δὲν εἶδον τὴν Ἀντιγόνην προσερχομένην ἀλλ' ἀφοῦ ἐτελείωσε τὸ ἔργον.—εἴχομεν θεῖαν νόσον=ὑπερένομεν τὴν θεοθεν νόσον. Οἱ τραγικοὶ λέγουσι νόσον πᾶσαν πάθισιν τοῦ σώματος ἢ τῆς ψυχῆς.

422. τοῦδε] τοῦ σκηπτοῦ.—ἀπαλαγέντος=πεπαυμένου.—ἐν] πολλὰς ἐπὶ χρόνου δηλοῖ χρονικὴν ἔκτασιν, ἐν τέλει τῆς ὁποίας συμβαίνει τι. ὥστε=μετά.

423. Ἡ φοβερὰ περιγραφή τοῦ τυφῶνος ἐξαιρεῖ τὸ ἀτρόμητον τῆς Ἀντιγόνης. Διότι ἐφοβήθησαν μὲν οἱ φύλακες, οἱ ἄνδρες, ἀλλ' οὐχὶ αὐτῆ, ἢ κόρη.—Ἡ Ἀντιγόνη ἐπανήλθεν, διότι ἔμαθε τὴν κατὰ διαταγὴν τοῦ Κρέοντος γύμνωσιν τοῦ νεκροῦ.—πικρῶς] ἐξωργισμένης.

424 ἐξ. Ἡ σύνταξις: ὅταν βλέψη λέχος εὐνῆς κενῆς ὄρφανὸν νεοσσῶν.—λέχος εὐνῆς=τὴν κλίνην τῆς κοιτῆς ποιητικῆ περιφρασίς τῆς εὐνῆς=κοιτῆς, φωλεᾶς. Αἰσχ. Περσ. 538 «λέκτρων εὐνάς.» Εὐρ. Μηδ. 435 «κοίτας λέκτρον». Ὅμοια παρὰ Σοφοκλεῖ: πῆμα ἄτης, ἄγων ἔριδος, ἄγων μάχης κττ.—κενῆς ὄρφανόν] πρὸς τὴν αὐτὴν σώρευσιν ἐν 566. Φιλ. 31 «κενὴν οἴκησιν ἀνθρώπων δίχα.» Τραχ. 555 «παλαιὸν δῶρον ἀρχαίου ποτὲ θεοῦ.»—κενῆς] ἐπακολουθήματα τοῦ νεοσσῶν ὄρφανόν προληπτικῶς εἰρημένον: ὥστε γεγενῆσθαι αὐτὴν κενήν. 791, 881, 1186.—Τὸ πλάτος τῆς περιγραφῆς, ὁ πλοῦτος τῆς ἐκφράσεως (424, 427, 430) ἡ μετὰ τὴν εἰκόνα ἐπανάληψις τοῦ συχρινόμενου προσώπου (426), αἱ τμησεις (427, 432) καὶ τὸ ὡς ἔταν, πάντα ταῦτα ἀποδεικνύουσι τὸν λόγον ἐπικόν πως, οἷον οἱ τραγικοὶ φιλοῦσιν ἐν ταῖς μακραῖς διηγήσεσι τῶν ἀγγέλων.

426. Μετὰ τὴν παρομοίωσιν ἐπαναλαμβάνει ὀμηρικῶ τῷ τρόπῳ τὴν ἔννοιαν τῶν ἐν 423 ἐξ., καὶ προστίθησιν ἐπικῶς ἐπίσης τὸν δὲ ἐν

τῆ ἀποδόσει.—ψιλόν] γυμνόν τῆς κό-
νεως. 409.

427-8. γόσιον ἐξάμωξεν] 394.—
ἐκ ἡρώτου] τμησις.

430. εὐκροσότητου = καλῶς κεκρο-
τημένης διὰ τῆς σφύρας, σφουηλά-
του.—ῥοθην = ἄρασα τὴν πρόχουον.
Τῆς πρόχου ἄρσιν ἐν σπονδαῖς βλέ-
πομεν πολλάκις ἐπὶ ἔργων τέχνης.

431. Αἱ χοαὶ ἦσαν τρισπονδοί,
ἦτοι τριπλαῖ, ἄλλη ἐπ' ἄλλη τοῖς
νεκροῖς χεόμεναι, ἡ μὲν ἐκ μελικρά-
του (μέλιτος σὺν γάλακτι) ἡ δὲ ἐξ
οἴνου, ἡ δὲ ἐξ ὕδατος ('Οδ. Κ 10)
ἡ ἢ α' ἐκ γάλακτος, ἡ β' ἐξ οἴνου,
ἡ δὲ γ' ἐκ μελικράτου (μέλιτος σὺν
ὕδατι). Ἐνίστη μετεχειρίζοντο καὶ
ἔλαιον ἀντὶ οἴνου. Ταῦτα, πρὸς δυ-
σμάς ἐστραμμένοι, ἔχουν ἢ χωριστὰ
ἕκαστον ἢ, πάντα ἐν τῷ τῷ αὐτῷ
ἀγγεῖῳ μίξαντες, τρεῖς ἐκ πάντων
ἐπιποιῶν σπονδάς, ὡς ἡ Ἀντιγόνη.
Καὶ παρ' ἡμῖν ἐπὶ τοῖς νεκροῖς, ἀ-
φοῦ κατατεθῶσιν ἐν τῷ τάφῳ, χέει
ὁ ἱερεὺς ἐκ λυχνίας τοῦ ναοῦ τρεῖς
χοὰς ἐλαίου καὶ ὕδατος.—στέφει]
κύκλω περιρραίνει, κοσμεῖ, ἢ τιμᾷ.

432. ἱέμεσθα θηρώμεθα] ἐνεστώ-
τες.—σὺν θηρώμεθα] τμησις. Πρβλ.
συλλαμβάνειν.

438. φίλους] φίλην λέγει τὴν Ἀν-
τιγόνην ὡς βασιλοπαιδα. Χάριν τοῦ
πλῆθ. πρβλ. 10.

439-40. Διαλάμπει ἐν τούτοις ἡ
εὐτέλεια τοῦ φύλακος. μυρίους φί-
λους θυσιάζει χάριν τῆς αὐτοῦ σω-
τηρίας. ἡ δ' Ἀντιγόνη μυρίας ζωὰς
θυσιάζει χάριν ἐνὸς φίλου.—Ἡ σύν-
ταξις πέφυκεν ἕμοι λαβεῖν πάντα
ταῦτα ἥσσω τῆς ἐμῆς σωτηρίας.—
πέφυκε=εἶναι φυσικόν, ἔγκειται εἰς
τὸν χαρακτήρα μου.—πάντα ταῦτα]
δὲν ἀναφέρεται εἰς πάντα τὸν ἡγού-
μενον λόγον, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸ δεύ-
τερον μέρος «ἐς κακὸν δὲ τοὺς φί-
λους ἄγειν ἀλγεινόν.» = πάντες οἱ
τοιούτοι λόγοι, ὁ λόγος οὗτος καὶ εἴ
τις ἄλλος.—λαβεῖν=ὑπολαβεῖν.

441. σε] ἐννοητέον τὸ λέγω, κρί-

νω ἢ τ. τ.—Ἡ Ἀντιγόνη ἴσταται
ἤρεμος, βλέπει δὲ κάτω ἀπαξιούσα
νὰ προσβλέψῃ τὸν Κρέοντα, τοῦ ὁ-
ποίου πάντα, εἴτε ὀργῇ εἴτε τι ἄλ-
λο, εἶναι δι' αὐτὴν ἀδιάφορα.

442. ὁ πλήρης λόγος: φῆς δεδρα-
κέναι ἢ καταρνεῖ μὴ δεδρ. τάδε;—
μῆ] πλεονάζει, ὅπως μετὰ τὰ ἀπα-
γορεύσεως καὶ καλύψεως βήματα.

443. Ἡ ἀπόκρισις εἶναι διπλῆ,
ὡς ἡ ἐρώτησις. Ἡ διπλῆ δ' αὐτῆ
βεβαίωσις τῆς πράξεως πολλὴν ἐνέ-
γει ἔμφασιν καὶ τὸ ἀτρόμητον τῆς
Ἀντιγόνης ἐξαιρεῖ. Ἡ ἀπόκρισις
περιέχει τὰς λέξεις καὶ τὸν τύπον
τῆς ἐρωτήσεως. τοῦτο εἶναι πειρα-
κτικόν.—τὸ μῆ] ἐννοεῖται δεῦρα.

444-5. Ταῦτα πρὸς τὸν φύλακα
λέγει.—κομίσεις ἄν] εὐκτ. μετὰ τοῦ
ἄν ἐκφράζει πολλάκις προσταγὴν ἢ
πίαν ἢ κλιπτερον τοῦ κόμεις σεαντόν.
—ἔξω... ἐλεύθερον] ποιητικὸς πλοῦ-
τος ἐκφράσεως. ἐλεύθερον] συνεφώ-
νησε πρὸς τὸ σεαντόν.—Ὁ φύλαξ ἀ-
πέρχεται, ἐπανάρχεται δ' ὡς Ἰ-
σμήνη. 526.

446. μήκος] ὅπως τὸ τέλος, τάχος
καὶ ἄλλα, κεῖται ἐπιρρηματικῶς =
μακρὰν, διὰ μακρῶν. Κυρίως δὲ τὸ
«μῆ μήκος ἀλλὰ συντόμως» = μῆ μῆ-
κος λόγων ἦτοι μακρὸν λόγον, ἀλλὰ
συντόμως λέγουσα.

447. τάδε] δεῦρα ἔπραξεν ἡ Ἀντι-
γόνη.

448. τί δ' οὐκ ἐμελλον] ἐννοεῖται
εἰδέναι. = πῶς δ' οὐκ ἐμελλον; πῶς
γὰρ οὐ;

449. Ἐν τούτοις διαφαίνεται ἡ
ὀργὴ τοῦ Κρέοντος αὐξανομένη.—
καὶ δῆτα=καὶ λοιπόν, καὶ ὅμως, μο-
λονότι δηλ. εἴξευρες.—τούσδε νόμους
=τάδε τὰ κηρύγματα.

450. Αἰτιολογία τοῦ ἐννοουμένου
ἐτόλμων. Ἡ ἔννοια τῶν ἐν 450-2:
ἡ Δίκη καὶ ὁ Ζεὺς ὤρισαν θάπτε-
σθαι τοὺς νεκρούς. Ὡστε μόνον ἂν
οὔτοι ἀπηγόρευον τὴν ταφήν τοῦ Πε-
λυεΐκου, θὰ ὑπήκουον. Κατὰ ταῦτα
ἡ Ἀντιγόνη τὴν ταφήν τοῦ ἀδελφοῦ

θεωρεῖ δίκαιον φυσικόν, ὑπέρτερον ἅσα παντὸς θεοῦ. Δὲν ἔννοεῖ, ὅτι μόνον τὰ θεῖα δίκαια δεόν νὰ ἐκτελῶνται, οὐδαμῶς δὲ οἱ ἀνθρώπινοι νόμοι, ἀλλ' ὅτι μόνον θεῖα δύναμις δύναται ν' ἀπαγορεύσῃ εἰς τὸν ἀνθρώπον τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡθικῶν ὑποχρεώσεων.

451. Ἡ Δίκη ἦν μία τῶν Ὠρωῶν, θυγάτηρ δὲ Διὸς καὶ Θέμιδος. Εἶναι τοῦ Διὸς σύνοδος καὶ ἐπιβλέπουσα τὰ ἐπὶ γῆς πάντα ὑποβάλλει ταῦτα τῷ Διί. ἀλλ' ἐφορᾷ καὶ τὰ πρὸς τοὺς θανόντας καθήκοντα καὶ ἐν ταῖς πρὸς αὐτοὺς ἀμαρτίαις πέμπει ἄνω τιμωροὺς τὰς Ἑρινῦς. διὰ τοῦτο λέγεται καὶ σύνοδος τῶν κάτω θεῶν.

453-5. τὰ σά κηρύγματα] μετὰ περιφρονησεως. — Ἡ σύνταξις: ὥστε (σέ), θνητὸν ὄντα, δύνασθαι ὑπερδραμεῖν ἄγραπτα κάσφαλή θεῶν νόμιμα. — Ἐκ τοῦ σά κηρύγματα ἔννοεῖται σέ. — Πρὸς τοὺς γραπτοὺς ἀνθρωπίνους νόμους ἀντιτίθενται τὰ ἄγραφα μὲν νόμιμα, ἀλλ' ἐγκεχαρηγμένα ἐν ταῖς ψυχαῖς, διὸ καὶ ἀσφαλῆ λέγονται.

456. νῦν κἀχθὲς] ὅπως βραχὺν χρόνον δηλοῦσιν. Ὅμοιοι φράσεις: χθιζά τε καὶ πρώιζα, πρώην καὶ χθές.

458. τούτων] τ. ἔ. τῶν νομίμων. Ἀνήκει εἰς τὸ δίκην. Βραχυλογικῶς εἴρηται. — διὰ τὴν παράβασιν τούτων. — ἐγὼ] πάσχει συνίζησιν μετὰ τῶν οὐ, οὐκ, οὐχί, οὐδέ, οὔτε, εἰμι. — οὐκ ἔμελλον — οὐκ ἠβουλόμην, δὲν εἶχα σκοπόν. — ἀνδρός] ἀντιτίθεται πρὸς τὸ θεοῖσι. Ἀντὶ τοῦ τινος ἐτέθη οὐδενὸς διὰ τὸ ἀρνητικὸν οὐκ ἔμελλον.

459. ἐν θεοῖσι = ἐνώπιον τῶν θεῶν τ. ἔ. ἐν Ἄδου μετὰ θάνατον. — τὴν δίκην] τὸ ἄρθρον δηλοῖ τὴν προσήκουσαν.

460 ἐξ. Αἰτιολογία τῶν ἀμείνων ἡγουμένων: δὲν εἶχα διαθέσιν νὰ τιμωρηθῶ ὑπὸ τῶν θεῶν μετὰ θάνατον διότι εἰξεύρω ὅτι θ' ἀποθάνω καὶ θὰ ἔλθω ἐνώπιον αὐτῶν. Ταῦτα καὶ μά-

λιστα τὰ κει μὴ σὺ προὐκήρυξας περιέχουσι πολλὴν πρὸς τὸν Κρέοντα περιφρονησιν.

461. τοῦ χρόνου πρόσθεν] πρὸ τοῦ εἰμαρμένου χρόνου, προῶρως.

462. αὐτε] ἡ ἔννοια τοῦ μορίου τούτου ἐνταῦθα: σὺ τὸ νομίζεις τιμωρίαν, ἐγὼ τούναντίον κέρδος.

463. ἐν πολλοῖσιν κακοῖς] τὰς τύχας ἔννοεῖ πατρὸς, μητρὸς καὶ ἀδελφῶν.

464. φέρει] συχνὰ παρὰ Σοφοκλεῖ τὸ φέρειν κεῖται ἀντὶ τοῦ φέρεσθαι. OK 5. — ὅδε] ἀντὶ τοῦ συνηθεστέρου ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οὗτος. 646.

465-6. οὕτως = κατὰ ταῦτα. — παρ' οὐδὲν ἄλγος] ἔννοεῖται ἐστί. — Ἡ ἔννοια: τὸ τυχεῖν τοῦδε τοῦ μόρου ὡς οὐδὲν ἄλγος ὑπολαμβάνω, οὐδαμῶς ἐπὶ τούτῳ ἄλγῳ. ὅρα 35. — Ἡ παρὰ ἐκφράζει τὴν ἀμοιβαίαν ἀναφορὰν δύο πραγμάτων παρατιθεμένων πρὸς σύγκρισιν. ὥστε = τὸ θανεῖν δὲν παραβάλλεται πρὸς οὐδεμίαν λύπην, τ. ἔ. δὲν εἶναι οὐδεμία λύπη.

467. θανόντα] χρόν. — ἡνσχόμην] ἀήθης τύπος ἀντὶ τοῦ παρ' ἄττικοῖς συνήθους ἡνσχόμην. Ἐλαβεν ἄνευ μετοχῆς δύο αἰτιατικὰς, ὧν ἡ μία εἶναι κατηγορούμενον τῆς ἄλλης. Εὐρ. Ἀλκ. 304. Ὀδύς. T 27.

468. εἶπε μὲν κελνοῖς (= ἀνασχέσθαι ἄταφον τὸν ἀδελφόν) διότι τοῦτο εἶναι πόρρω τῆς Ἀντιγόνης, εἶπε δὲ τοῖσδε δηλ. τοῦδε τοῦ μόρου τύχειν, διότι ἐν αὐτῷ ἦδη ἡ Ἀντιγόνη ὅλη εὐρίσκεται. — ἄν] ἐπανάληψις τοῦ ἐν 466 ἄν. — τοῖσδ' οὐκ ἀलगύνομαι] μετ' ἐμφάσεως ἐπαναλαμβάνει τὰ ἐν 465 κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ κελνοῖς ἄν ἤλθον.

469. σοί] τῷ Κρέοντι.

470. σχεδόν τι] φαίνεται μὲν, ὅτι μετριάζει τὸ ἀπότομον τοῦ λόγου, ἀλλὰ πράγματι περιέχει εἰρωνείαν. Σκώπτουσα ἡ Ἀντιγόνη ἀμφιβάλλει περὶ πράγματος βεβαίου κατ' αὐτήν. Ὁ μέχρι τοῦδε λόγος αὐτῆς ἦν ὑ-

ψηλόφρων και ἀπίτομος, τὸ τέλος ὁμῶς εἶναι σκληρότερον και ὕβριστικόν. Ἐπίτηδες τοῦτο μηχανάται ὁ Σοφοκλῆς, ἵνα μηδemia συνδιαλλαγῆ πρὸς τὸν Κρέοντα ἦναι δυνατῆ.

471. τὸ γέννημα (= φύσις, χαρακτῆρ) τῆς παιδὸς δηλοῖ ὡμὸν ὄν. — δηλοῖ] δηλόν ἐστι. 20. — [Ἐφθαρμένος θεωρεῖται ὁ στίχος διὰ τὴν πρωτοφανῆ ἐκδοχὴν τοῦ γέννημα, διὸ πολλαὶ διορθώσεις ἐγένοντο. ἰδοὺ μία εὐστοχος: δηλοῖ τι γέννημ' ὡμὸν ἐξ ὡμοῦ πατρός ἢ παῖς ὄν.]

472. εἰκὼν κωκοῖς] ὑπέκειν τοῖς δυστυχίμασι. τῆ ἀναγκαία τύχη. Σωφροσύνη ἦν καθ' Ἑλληνας τὸ νὰ μὴ ἦναι τις κατ' ἐξακολούθησιν πείσμων και ἐν τῇ δυστυχίᾳ.

473. ἀλλὰ] συνάπτει τὸν λόγον πρὸς τὴν τελευταίαν φράσιν τοῦ κορυφαίου τοῦ χοροῦ, πρὸς ὃν ὁ Κρέων, ἀπαξιῶν ἐξ ἀνανακτῆσεως νὰ προσφωνήσῃ τὴν Ἀντιγόνην, ἀποτείνει τὸν λόγον. Ὅρα δ' ἐν αὐτῷ τὴν τραγικὴν εἰρωνείαν. ὅσα δηλ. λέγει ἐν σχέσει πρὸς τὴν Ἀντιγόνην περὶ τῶν ἄγαν σκληρῶν φρονιμάτων, μετ' ὀλίγον ἐφαρμοσθήσονται εἰς αὐτὸν τοῦτον. — σκληρὰ] τὰ αὐθάδη και ἀκαμπτα λέγει.

474 πίπτει] δαμάζεσθαι, καταβάλλεσθαι. Το ἴσθι ἀντὶ μετοχῆς (πίπτοντα) ἢ εἰδικῆς προτάσεως ἔλαβεν ἀπαρ. Φιλ. 1329. ΟΤ 690. πρβλ. 293. — μάλιστα] τὸ πλεῖστον, συνηθέστατα. — και] χαλρουσιν οἱ ποιηταὶ κατὰ παράταξιν ἐκφέροντες παραβολὰς. — ἐγκρατέστατον] ἰσχυρότατον, στερεώτατον.

475. διπλὸν ἐκ πυρός περισκελῆ = ὀπτημένον διὰ τοῦ πυρός λιαν σκληρὸν τ. ἔ. ὥστε λιαν σκληρυνθῆναι. — ἐκ πυρός] προσδ. ὄργανου τοῦ διπλόν. — περισκελῆ] κατηγορ. Τὸ σκέλλω = κατάξηρον ποῖω. Ἡ περὶ ἐπιτείνει.

477. τοὺς θυμουμένους = τοὺς θυμοειδεῖς, οἱ συνήθως θυμοῦνται.

478. οὐ νάρ...] αἰτιολογία τῶν ἐν

ἀρχῇ «τὰ σκλήρ' ἄγαν φρονήματα πίπτειν μάλιστα.» Τὰ δὲ και τὸν ἐγκρατέστατον κτλ. εἶναι παραβολὴ παρένθετος. — ἐκπέλει = ἔξεστι.

479. δούλος] ὄλος ἀναρμοστετῆ βασιλόπαιδι. Ὁφείλεται εἰς τὸ κατέχον τὸν Κρέοντα πάθος, ἀντὶ νὰ εἴπῃ ὑπῆκοος. — τῶν πέλας = τῶν πλησίον, τῶν ἄλλων.

480. τότε] ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ νόμου ὑπερβαίνουσα. — ὀβριζειν] ὄρα 309.

481. ὑπερβαίνουσα] δηλοῖ πῶς ὀβριζειν ἢ Ἀντιγόνη.

482. ὕβρις] ἐνοεῖται ἐστι. — ἦδε] συνεφώνησε πρὸς τὸ ὕβρις, ἀντὶ νὰ τεθῆ τότε δηλ. ἐπαυχεῖν και γελᾶν.

483. δεδρακνίαν] διττῶς οἰκονομεῖται ἀ' ὡς αἰτιολογικῆ, β' ὡς παραχωρητικῆ.

485. ἀνατι] ἐκ τοῦ ἀνατος, ὁ ἐκ τοῦ ἄτη. = ἀνευ βλάβης και τιμωρίας. — ταῦτα κράτη] τὰ τολημήματα τῆς Ἀντιγόνης και ἡ κατ' ἐμοῦ νίκη. — ἀνατι κίεσται] θὰ μείνωσιν ἀτιμώρητα.

486. ἀδελφῆς] γενικῆ κατηγορηματικῆ. Ἐνοεῖται: θυγάτηρ. — ὀμαιμονεστῆρας] οἰκειοτέρας, συγγενικωτέρας, λ. γ. τῆς μητρός τοῦ Κρέοντος, ὅτε ἢ Ἀντιγόνη θὰ ἦτο ἀδελφῆ αὐτοῦ, ἢ τῆς θυγατρὸς τοῦ Κρέοντος, ὅτε θὰ ἦτο ἔγγονος. Εἶναι δὲ ἢ μήτηρ και ἢ θυγάτηρ ὀμαιμονεστῆρα τῆς ἀδελφῆς.

487. Ζητὸς ἐρκείου (ἐρκος) γενικῆ μεριστικῆ. Εἴρηται κατὰ μετωνυμίαν ἀντὶ τῆς συγγενείας, ὅπως Δημήτηρ, Ποσειδῶν, Ἡραϊστος, (123) Ἄρης ἀντὶ τοῦ σίτου, θαλάσσης, πυρός, μάχης. Ὁ Ζεὺς καλεῖται και γενέθλιος, φράτριος, γαμήλιος, ζῦγιος, ὀμόγιος, ἔννάμιος. 659. — ἡμίην] ἀντὶ γενικῆς.

488. Τὸ πάθος τοῦ Κρέοντος ἐπιτείνεται ἀνευ λόγου και ἔνοχον θεωρεῖ τὴν Ἰσμήνην και καταδικάζει. καλεῖ ὁμῶς (491) και εἰς ἀνάκρισιν. — ἀλύξετον] δυτὸς τοῦ ἀλύξω

τοῦ ἄλυσκω. Λαμβάνει αἰτιατικὴν συνήθως, ἀλλὰ καὶ γενικὴν κατὰ τὰ ἀπαλλάττεσθαι, ἐλευθεροῦσθαι κττ.

489-90. Ἡ σύνταξις ἴσον ἐπαιτιῶμαι τοῦδε τοῦ τάφου δηλ. βουλευθεῖσαι αὐτόν. Παράδοξος ἢ θέσις τοῦ βουλευθεῖσαι. Φιλ. 62 εἰς Ἄτρεΐδαί σε οὐκ ἤξίωσαν τῶν Ἀχιλλείων ὄπλων, δοῦναι. > Ὑμν. Δῆμ. 283 «οὐδέ τι παιδὸς μνήσατο τηλυγέτοιο ἀπὸ δαπέδου ἀνελέσθαι.» — τάφου] γενικὴ αἰτίας τοῦ ἐπαιτιῶμαι, εἰς ὃ καὶ τὸ βουλευθεῖσαι ἀνήκει ὡς τις ἐπεξήγησις.

491. ἔσω] πολλάκις παρὰ Σοφοκλεῖ κεῖται ἐπὶ στάσεως ἀντὶ τοῦ ἔνδον. — γὰρ] αἰτιολογεῖ τὰ «καὶ γὰρ... τάφου.» — καὶ νῦν καλεῖτε] παρενετέθη μεταξύ αἰτιατοῦ καὶ αἰτίας, μεθ' ἣν μᾶλλον ἔπρεπε νὰ τεθῆ. — Ἀπέρχεται τῶν δορυφόρων τις τοῦ Κρέοντος, ἵνα προσαγάγῃ τὴν Ἰσμήνην.

492. Οὕτως εἶχεν ἡ Ἰσμήνη, ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο μὴ συλληφθῆ ἢ Ἀντιγόνη, κατὰ δὲ τὸν Κρέοντα ἐπειδὴ ἦτο συνένοχος. Οὕτω παρασκευάζεται ἡ κατωτέρω σκηνή (530 ἐξ.), ἐν ἣ ἄλιν ὁ Κρέων ἐκπλήσεται βλέπων τὴν Ἰσμήνην οὐχὶ ἴδιον ἀμάρτημα ἀποκρύπτουσαν, ἀλλ' ἄλλότριον ἀναλαμβάνουσαν. — ἐπήβολον = κυρίαν, ἐγκρατῆ.

493. φιλεῖ] = εἶπθε, διότι τὸ φιλεῖν λέγεται καὶ περὶ πραγμάτων οὐχὶ προσφιλῶν. — Παρὰ ποιηταῖς τὸ κλέπτειν = ποιεῖν τι κακὸν λάθρα. Ἦλ. 37 «δόλοισι κλέψαι σφαγᾶς.» Αἴ. 1137. Οὕτω τὸ κλοπεύς = λάθρα κακὸν τι δρῶν. Ἐννοεῖ, ὅτι ἡ ψυχὴ τῶν σκοποῦντων λάθρα νὰ ποιῶσι κακὸν τι καταγγέλλεται ὑπὸ τῆς φυσιογνωμίας καὶ διαγιγνώσκεται πρὸ τῆς πράξεως. — πρῶσθεν] πρὶν ἐπιχειρήτῳσι τὸ κακόν. — ἤρῃσθαι] δηλοῖ τὸ τετελεσμένον ὡς πρὸς τὴν ὑστερον πράξιν, δηλ. ὡς πρὸς τὸ συλληφθῆναι ἐν αὐτῷ τῷ ἐγκλήματι, τ. ἔ. ἐπ' αὐτοφώρῳ.

495. Διὰ τῶν ἐν 495 ἐξ. ἐπανέρχεται εἰς τὴν Ἀντιγόνην, ἀρξίς τὴν Ἰσμήνην. — μισῶ γε μέντοι... ἢ ἀντίθεσις τῶν νοημάτων ἔχει ὧδε : ὁ Κρέων δηλ. ὑπολαβών, ὅτι ἡ ἀδημονία τῆς Ἰσμήνης ὀφείλετο εἶς συνενοχίην, λέγει, ὅτι μισεῖ μὲν αὐτὴν διὰ τὸ κρυπτόν, οὐδὲν ἦττον ὁμῶς μισεῖ καὶ τὴν Ἀντιγόνην, ἣτις παρὰ νόμῳ οὐ μόνον δὲν ταραττεται ἀλλὰ καὶ ἐναδρύνεται ὡς ἐπὶ καλῷ ἔργῳ.

496. ἐν κακοῖσι ἀλοῦς] συλληφθεῖς ἐπ' αὐτοφώρῳ. — τοῦτο] τὸ ἄλῶναι ἐν κακοῖς. — καλλύνω] κοσμοῦ, περικεῖται καλόν.

497. κατακτεῖναι μ' ἐλῶν] πλούσιος τρόπος ἐκφράσεως. ἴσον τῷ ἡμετέρῳ : νὰ με πιάσῃ καὶ νὰ με σκοτώσῃ. 398. Οἱ 1391 «τί μ' οὐ λαβὼν ἔκτεινας εὐθύς ;» Αἴ ἴαμβον ἀποτελοῦσα μετοχαὶ ἔχον, παρῶν, μολῶν, ἰὼν παρὰ τραγικοῖς πολλάκις χρησιμεύουσιν εἰς συμπλήρωσιν τοῦ στίχου χωρὶς νὰ προσθέτωσιν ἀπαραίτητον τι.

498. μὲν] βραχὺς τύπος τοῦ μὴν. "Ὅπως τὸ γέ, ἐξαιρεῖς : περιορίζων ἄμα τὴν μεθ' ἣς κεῖται ἔννοϊαν. διὸ συχνὰ κεῖται ἄνευ ἐπομένου δέ. 11, 614, 681. πολλάκις ὁμῶς ἡ ὑπάρχει τις ἀντίθεσις ἄνευ τοῦ δέ, ἢ ἐννοεῖται. — οὐδὲν] ἐννοεῖται μείζον θέλω.

500. Τὸ παθ. ἀρέσκασθαι = ἀρέσκειν, ἀρεστὸν γίνεσθαι. ἀρεσθεῖη = ἀρεστὸν γένοιτο, ἀρέσαι. Ἀπὸ προτάσεως κρίσεως ἐγένετο μετάβασις εἰς πρότασιν ἐπιθυμίας. διὸ ἐτέθη μὴδέ, ἐννοεῖται δὲ μὴδέν.

501. τάμα = τὰ ἐμά δηλ. ἔπη, ὃ εὐκόλως ἐννοεῖται ἐκ τοῦ τῶν σῶν λόγων. — ἀφανδάνοντα (ἀπὸ ἀνδάνω) ἔφν] συχνῆ ἢ διὰ τοῦ ἔφνν περιφρασις.

502. κλέος] μέση λέξις δηλοῦσα καλὴν καὶ κακὴν δύξιν, ὅπερ καὶ ἐν τοῖς συνθέτοις εὐκλεῆς δυσκλεῆς φαί-

νεται. Ὡστε τὸ εὐκλεέστερον δὲν πλεονάζει.

503. κατίσυχον = ἔσυχον.

504. τούτοις] τῷ χορῷ. = ὑπὸ τούτων. Ἀνήκει εἰς τὸ λέγοιτο, ἐννεύεται καὶ παρὰ τῷ ἀνδάνειν. — τοῦτο] τὸ θείναι τὸν αὐτάδελφον ἐν τάφῳ.

506-7. Ἡ Ἀντιγόνη πεποιθῦα, ὅτι ὁ χορὸς συμφωνεῖ πρὸς αὐτήν, προσχάλεσε (504-5) τὴν γνώμην αὐτοῦ καὶ ἐσιώπησε μικρὸν ταύτην περιμένουσα. Ἄλλ' ὁ χορὸς εὐρέθη ἐν ἀπορίᾳ. διότι τὸ μὲν τὴν πράξιν τῆς Ἀντιγόνης δὲν κατέκρινε, τὸ δὲ πρὸς τὸν Κρέοντα ἦν δεσμευμένος διὰ τῆς ἐν 220 ὑπόσχέσεως, ἅμα δὲ καὶ ἐφοβήτο τὴν ὀργὴν αὐτοῦ, ἣν ἐδοκίμασεν ἤδη (280 ἐξ.). διὰ ταῦτα εἰσέγησεν. Ἡ Ἀντιγόνη τὴν σιωπὴν ἀπέλωσεν εἰς φόβον, ὃν προεῖδε (505). διὸ ἐπιφέρει τὰ ἐν 506-7, ὧν ἡ ἔννοια : ἤλπιζον, ὅτι οὗτοι θὰ ἐνέκρινον τὴν πράξιν μου· ἀλλὰ σιωπῶσιν ἐκ φόβου, διότι ἡ τυραννὶς οὐδεμίαν ἀντίρρησην ἢ ἀντίπραξιν δέχεται.

508. τοῦτο] ὅτι τὸ θάψαι τὸν Πολυνεΐκην εἶναι καλόν. Τὸ κύριον σημεῖον τῶν λόγων τῆς Ἀντιγόνης, τὸ ὁποῖον καὶ ὡς ἀντικείμενον τοῦ διαλόγου πρόκειται, εἶναι αὐτὸ, ὅτι ἡ ταφή τοῦ Πολυνεΐκου εἶναι καλὴ πράξις. — Οἱ γέροντες τοῦ γοροῦ ἐξ-επροσώπουσαν πάντας τοὺς Θηβαίους, ἢ δ' Ἀντιγόνην ἦν Θηβαία. διὰ τοῦτο λέγει μούνη τῶνδε

509. ὁρώσι] ὅπως καὶ τὸ ὄραξ (508) = γινώσκουσι, φρονουσι. — στόμα] ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν γλῶσσαν. ὥστε τὸ ὑπὸλοιπὸν στόμα (συστελλουσι, μαζεύουσι τὴν γλῶσσαν) ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ ἐν 505 ἐγκλήουσι γλῶσσαν. Τὸ ὑπὸλοιπὸν κυριολεκτεῖται περὶ τῆς ὑπὸ τὰ σκέλη συσταλῆς τῆς οὐρᾶς τῶν κυνῶν φεβουμένων. Τολμηρῶς ἡ λέξις μετηνέχθη εἰς τὴν γλῶσσαν.

510. ἐπαιδεῖ] ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ. οὕτω καὶ τὸ συνώνυμον ἐπαμαχύνε-

σθαι. — τῶνδε χωρὶς = χωριστά, διαφορετικὰ ἀπὸ τούτων, ἀντιθέτως πρὸς τὰς πράξεις τούτων. — φρονεῖς] ἀναφέρεται εἰς τὴν θέλησιν καὶ πράξιν, ὅχι εἰς τὴν σκέψιν καὶ ἐκφρασιν. — Ἡ ἔννοια : καὶ ἂν ὑποτεθῆ, ὅτι σκέπτονται, ὅπως σὺ, πείθονται ὅμως τῷ κηρῷ. σὺ δὲ μὴ ἐξωτερικεύεις τὰς πεποιθήσεις σου ἀπειθούσα αὐτῷ. διὰ τὴν διαφωνίαν σου ταύτην ἔπρεπε νὰ αἰσχυνῆσαι.

511. Τὸ πλήρες : οὐκ ἐπαιδοῦμαι, εἰ διάφορα τοῦτον πράττω· οὐδὲν γὰρ αἰσχρὸν κτλ.

512. χά = καὶ ὁ. — καταντίον] ἐννοεῖται : τοῦ Πολυνεΐκου. = ἀπέναντι, καταντικρῶ, μαχόμενος πρὸς τὸν Πολυνεΐκην. — καταντίον θανάω] ὁ Ἐτεοκλῆς.

513. ἐκ μάς] δηλ. μητρος, ὃ ἐννοεῖται ἐκ τοῦ πατρός.

514. ἐκείνω] Ἐτεοκλεῖ. — χάριν] ἐσωτερικὸν ἀντικ. = τιμῆν. — τιμᾶς] ἀντικ. Πολυνεΐκην. Ὡστε ὅλη ἡ φράσις = τιμᾶς τὸν Πολυνεΐκην τιμῆν δυσσεβῆ ἐκείνω, τ. ἔ. ἡ τιμῆ, ἣν τῷ Πολυνεΐκει παρέγεις, εἶναι ἀσέβεια πρὸς τὸν Ἐτεοκλέα.

515. ταῦτα] ὅτι τιμῶσα τὸν Πολυνεΐκην ἀσεβῶ πρὸς τὸν Ἐτεοκλέα. — καθανόντα νέκυν] πλεονασμός. 26.

516. ἔννοεῖται ἡ ἀπόδοσις : μαρτυρεῖται ταῦτα τ. ἔ. ὅτι ἐκείνω δυσσεβῆ τιμᾶς χάριν. — σφε] τὸν καθανόντα νέκυν, τὸν Ἐτεοκλή. 44. Μᾶλλον περιεμένε τις : τὸν δυσσεβῆ ἐξίσου αὐτῷ. — Κατὰ ταῦτα ἡ Ἀντιγόνη καὶ περὶ τοῦ Ἐτεοκλέους ἐφρόντισε. 899.

517. Ἀπονέμω ἴσας τιμᾶς· διότι ὁ Πολυνεΐκην δὲν ἦτο ὑποδεέστερο· τοῦ Ἐτεοκλέους, ἀλλ' ἀδελφός καὶ ἰσότητος.

518. Ἡ ἔννοια : ἀδελφὸς μὲν ὦλετο, ὅμως δὲ πορθῶν κτλ. — ἀντιστὰς ὑπερ] ἀναστροφή ἐγένετο. = ὑπεραντιστάς. Ἐννοεῖται : τῆσδε γῆς ἢ αὐτῆς.

519. τούς νόμους = τούς ἑαυτοῦ νόμους, τούς ἀφορώντας τὴν ταφήν. — Ἡ ἔννοια : Ὁ Ἄδης θέλει ἴσοι νὰ ἦναι οἱ νόμοι τ. ἔ. εἰς αὐτοὺς εἰς πάντας νὰ ἐφαρμόζονται.

520. Ἐννοεῖται : ποθεῖ. — λαχεῖν ἴσους] δηλ. τῶ κακῶ ἴσους τούς νόμους τ. ἔ. τυχεῖν ἴσης δίκης, ἥτοι τιμῆς καὶ δὴ ταφῆς.

521. κάτωθεν] 401. — τάδε] τοιαῦται περὶ τούς θανόντας διακρίσεις, οἷας σὺ κάμνεις.

522. Ἐπιστεύετο ὅτι τὰ ψυχικὰ πάθη ἐξηκολούθουν καὶ ἐν Ἄδῃ. Ἡ ψυχὴ τοῦ Αἴαντος ἀπηξίωσε τὸν Ὀδυσσεῖα καταβάνα εἰς τὸν Ἄδην παντὸς λόγου. Ὀδ. Λ 563.

523. Ἡ ἔννοια : καὶ ἐάν ὑποθεθῇ τοῦτο ἀληθές, ἐγὼ εἶμαι τοιαύτη τὴν φύσιν, ὥστε νὰ μετέχω μὲν τῆς ἀγάπης αὐτῶν ἀγαπώντων ἀλλ' οὐχὶ καὶ τοῦ μίσους μισούντων. Γνώμη καλλίστη καὶ ἠθικωτάτη. ἐν αὐτῇ διαλάμπει ἡ μαλακὴ καὶ φιλόστοργος φύσις τῆς Ἀντιγόνης κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἐπικρατοῦν ἐν τῷ δράματι τούτῳ σκληρὸν καὶ ἠρωϊκὸν αὐτῆς ἦθος. — Τὸ τελευταῖον τοῦτο βέλος νικᾷ τὸν Κρέοντα, ὅστις καταφεύγει εἰς τὸ ἀσθενὲς ὀχύρωμα «ἐμοῦ ζῶντος οὐκ ἄρξει γυνή.» — Καὶ ἡ ἰέρεια Θεανώ, ὅτ' ἐψηφίσθη νὰ γίνωνται κατάραι κατὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου, εἶπεν «εὐχῶν, οὐ καταρῶν ἰέρειαν γεγονέναι.» Πλουτ. Ἀλκ. 22 — Ἡ ἐπανάληψις τοῦ οὗτοι ἐπιτείνει τὸ πικρὸν τῆς ἀποκρίσεως.

525. κείνους] τούς ἐν Ἄδῃ καὶ δὴ τὸν Πολυεῖχην.

526. Κατ' ἐντολὴν τοῦ Κρέοντος (491) ἀγεταὶ ἡ Ἰσμήνη εἰς τὴν σκηνὴν ἐξεργασμένη τῶν ἀνακτόρων δι' ἧς θύρας εἰσῆλθεν εἰς αὐτὰ ἀποχωροῦσα (99). Καθ' ὃν δὲ χρόνον ἀπὸ τῆς πύλης ἐβάδιζε πρὸς τὸ λογεῖον, ἵνα καταλάβῃ τὸν ἀρμόζοντα τόπον, ὁ κορυφαῖος τοῦ χοροῦ ἀπαγγέλλει τούς ἀναπαίστους τούτους,

πρὸς οὓς ἐκείνη ἐρρῦθμιζε τὸ βήμα. Ἐρχεται δὲ λίαν ἐπίκαιρος τῷ Κρέοντι ἀμυχανοῦντι διὰ τὴν ἤταν, ἣν περὶ τε τὰ ἄλλα ὑπέστη καὶ δὴ διὰ τῆς τελευταίας (523) ῥήσεως τῆς Ἀντιγόνης. — Ἡ σύνταξις : καὶ μὴν ἡδ' Ἰσμήνη πρὸ πυλῶν. — καὶ μὴν] ὅταν ἀναγγέλληται ἡ εἰς τὴν σκηνὴν εἴσοδος νέου προσώπου, μεταχειρίζεται ὁ Σοφοκλῆς τὸ καὶ μὴν (1180, 1257) καὶ ἀπλῶς μὴν (626).

527. εἶβειν καὶ λείβειν λέγεται. Τὸ μέσον ἀντὶ τοῦ ἐνεργητικοῦ. — φιλάδελφα δάκρυα] ποιητικὴ ἔκφρασις. — δάκρυα ἀδελφικῆς ἀγάπης

528-9. νεφέλην λέγει τὴν κατῆφειαν. Ὅπως ἡ νεφέλη σκυθρωπὴν ποιεῖ τὴν ἡμέραν, οὕτω καὶ ἡ κατῆφεια τὸ πρόσωπον. Ὅπως δ' ἀπὸ τῆς νεφέλης ὁ ὕμβρος, οὕτως ἀπὸ τῆς νεφελώδους κατῆφειας τὰ δάκρυα καταλείβονται. Πρὸβλ. Εὐρ. Ἴππ. «στυγνὸν δ' ὄφρῶν νέφος αὐξάνεται.» Ἰλ. Ρ 591 «τὸν δ' ἄχεος νεφέλη κάλυψε μέλαινα.» — ὑπὲρ δαφύων] ἐννοεῖται οὔσα. — νεφέλη δαφύων ὑπερ—ἡ δίκην νεφέλης ὑπερχειμένη τῶν ὄφρῶν, ἡ γοῦν ἐπικαθημένη τοῦ μετώπου, κατῆφεια. — ὀέθος] παρ' Ὀμήρῳ πληθυντικῶς ἀπαντᾷ σημαῖνον τὰ μέλη. Παρὰ τοῖς μεθ' Ὀμηρον ποιηταῖς—τὸ πρόσωπον.—αἱματόσιν] ἡ ἀγωνία καὶ τὰ πολλὰ κλαύματα περὶ τῆς τύχης τῆς Ἀντιγόνης ἔκαμον τὸ πρόσωπον τῆς Ἰσμήνης κατακόκκινον.

531. Ὁ Κρέων πρὸς τὸν ἐν 525 λόγον συνάπτει τὰ ἐνταῦθα. — σὺ] ὑποκ. τοῦ φέρε' εἶπε (534)—ὡς ἐχιδνα] συναπτεόν πρὸς τὸ ὑφαιμένη, διότι αἱ ἐχιδναὶ δὲν πίνουσιν αἷμα. — κατ' οἶκον = σύνοικον οὔσα. — Κατὰ τὸν Κρέοντα ἡ μὲν Ἀντιγόνη ἐνεργεῖ φανερά, ἡ δὲ Ἰσμήνη συμπράττει μὲν αὐτῇ, κρύπτεται δ' ἐν τῷ οἴκῳ.

532. μ' ἐξέπινες = ἐξέπινες τὸ ἐ-

μόν αιμα. — οὐδ' ἐμάνθανον] κατά παράταξιν ἀντί τῆς καθ' ὑπόταξιν ἐκφορίας.

533. Δυϊκὸς καὶ πληθυντικὸς ὁμοῦ. 14, 57, 59. — ἅτα ἐπαναστάσεις] ἀφηρημένα ἀντί προσώπου. — ἐπαναστάσεις θρόνων] ἀναπτύσσει τὸ ἅτα. Ἡ Ἀντιγόνη καὶ ἡ Ἰσμήνη κοινῆ, ὡς πιστεύει ὁ Κρέων, ἀντιπράττουσαι τῷ κηρύγματι διέσειον τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ.

534. φέρε] παρακελευσματικὸν μετὰ προστακτικῆς ἢ ὑποτακτ. τιθέμενον. — καὶ οὐ] ὅπως ἡ Ἀντιγόνη.

535. ἐξομεῖ] τὸ ἐξομοῦμαι τοῦ ἐξόμνυμι. = ἀπαρνηθῆσει δι' ὄρκου, ἀρνούμενη δι' ὄρκου ἐρεῖς. — μὴ εἰδέναι] συζησις γίνεται. 33.

536. ὁμοροθεῖ] ἐννοεῖται δεδρακέναι. Τὸ ὁμοροθεῖν ἀπὸ τῆς κωπηλασίας ληφθὲν γενικῶς σημαίνει συμφωνεῖν, ὁμολογεῖν, ἐνῶ ἀρχικῶς = συγχρόνως ἤχῳ ἐν τῇ κωπηλασίᾳ, συγχρόνως κωπηλατῶ. Ἡ ἐννοια : ἄν, ὡς ὑποδηλοῖς (καὶ σὺ ψήσεις), ἡ Ἀντιγόνη ὁμολογεῖ τὴν πράξιν, διακηρύττω, ὅτι εἶμαι συνέννογος.

537. αἰτίας] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ πόρρω κειμένου ἐνμμετίσχω, τὸ δὲ φέρω κεῖται διὰ μέσου. 22, Δ΄. 274, ΟΚ. 1330.

538. ταῦτο] τὸ ἐνμμετίσχειν τῆς αἰτίας.

539. Ἡ Ἀντιγόνη ἀνεκοίνωσε τῇ Ἰσμήνῃ τὸ ἔργον πρὸ τῆς ἐπιχειρήσεως. Διὸ λέγει οὕτ' ἠθέλησας δηλ. ὅτε σοὶ ἕκαμα λόγον περὶ κοινοπραγίας. ὥστε τὸ οὕτ' ἐκοινωσάμην οὐχί = οὕτ' ἀνεκοίνωσά σοι τὸ ἔργον καὶ κοινῆ ἐβούλευσα, ἀλλὰ = οὕτ' ἐκοινωσάμην σοι τοῦ ἔργου τ. ἔ. οὔτε κοινῶν σε τοῦ ἔργου ἐποίησάμην. πρβλ. 70.

540. Ἡ ἐννοια : ἄν πρότερον δὲν ἠθέλησα, νῦν ἔμως ἐν τῇ σῇ δυστυχίᾳ δὲν διατάζω νὰ μετᾶσχω αὐτῆς.

541. Οἱ Ἀθηναῖοι λαὸς ναυτικὸς

ἀπείρους ἔχουσι τὰς λέξεις καὶ φράσεις τὰς ἀπὸ τοῦ βίου τῆς θαλάσσης καὶ μάλιστα οἱ ποιηταί. οὕτω ξύμπλου = κοινῶν. 536. Εὐρ. Ἡρακλῆς 1225 «συμπλεῖν τοῖς φίλοις δυστυχουσί». Ἰ. Τ. 599 «ὁ ναυστολῶν γάρ εἰμ' ἐγὼ τὰς συμφοράς· οὗτος δὲ συμπλεῖ».

542. Ὁ λόγος πλήρης: ὦν τοῦργον ἐστὶ Ἄδης γοί κάτω ξυνίστορες εἰσι. — ὦν τοῦργον = τίνες εἰσὶν οἱ εἰργασμένοι τὴν ταφὴν. — Ἄδης] διότι τὸ ἔργον ἀποβλέπει θανόντα. — ξυνίστορες (εἰσι) = ξυνίσασσι.

543. λόγοις] μετ' ἐμφάσεως προτέτακται ἀντιτιθέμενον πρὸς τὸ τοῦργον. = μὲ λόγια μόνον, ὅχι δὲ με ἔργα.

544. τὸ] πλεονάζει. ὅρα 27. — μὴ οὐ] συζητῶνται. 33. — ἀιμάζω] = ἀρνούμαι τι εἰς τινα (22). Εἶναι κωλύσεως σημαντικόν· διό, ἂν ἦναι ἀρνητικόν, λαμβάνει μὴ οὐ. ΟΤ 283. = μὴ πρὸς ἐντροπήν μου μ' ἐμποδίσης.

545. ἀγνίζειν = ἀγνά ποιεῖν. 196. Μετὰ τοῦ πυρὶ συχνὰ λέγεται περὶ τῆς ταφῆς. Εὐρ. Ἰκετ. 1211 «ἐν αὐτῶν σώμαθ' ἠγνίσθη πυρὶ.» Ἐνταῦθα ἔχει γενικωτέραν σημασίαν: ἄφες με ν' ἀποθάνω καὶ οὕτως ἐκπληρώσω τὸ πρὸς τὸν θανόντα εὐσεβὲς καθήκον.

546. μοι] ἀνήκει εἰς τὸ κοινά, ὁ = κοινῆ. — θίγες = ἐθίγες τοῦ διγγάω. Ἐλαθεὶν αἰτ., ὅπως τὸ ψαθεῖν 897, 961.

547. Ἀρκετὸς ἔσται ὁ ἐμὸς θάνατος. — ἀρκέσω θνήσκου' ἐγὼ] ἀντί ἀπροσώπου : ἀρκετὸν ἔσται θνήσκειν ἐμέ.

548. Ἡ ἐρώτησις δεικνύει, ὅτι ἡ Ἀντιγόνη ἦν λιαν ἀγαπητὴ τοῖς περὶ αὐτὴν παῖσι.

549. κηδεμών] ὁ περὶ τινος φροντίζων. Ἡ Ἀντιγόνη μετὰ πικρίας (πρβλ. 550) παραπέμπει τὴν Ἰσμήνην νὰ λάβῃ πληροφορίας περὶ τοῦ ἐρωτωμένου παρὰ τοῦ Κρέων-

τος, περί οὗ ἐφρόντισεν, ὑπακούσασα τῷ κηρύγματι αὐτοῦ καὶ χωρίσασα ἑαυτὴν ἀπὸ τῆς τύχης τῆς ἀδελφῆς. Ἄμα δὲ ὑποδεικνύει, ὅτι ὅπως ἐφρόντισε περὶ τοῦ Κρέοντος, καὶ ὁ Κρέων θά φροντίσῃ περὶ αὐτῆς.

550. ἀνίης] δύο αἰτίαι. ἔχει.

551. Ἔννοεῖται : ἀνιῶ σε.— γέλωτα γελῶν ἐν τινι] ἐγγελῶν τινι, καταταγελῶν τινος.— ἀλγοῦσα] ἔλαβεν εἰ, ὅπως τὰ θαυμάζειν, αἰσχύνεσθαι κ.τ.τ. Ἡ Ἀντιγόνη ἀλγεῖ διότι ἡ Ἰσμήνη τυφλῶς ὑπήκουσε τῷ Κρέοντι, δὲν ἐτέλεσε τὰ πρὸς τὸν νεκρὸν καθήκοντα, δὲν ἐταύτισε τὴν ἑαυτῆς τύχην πρὸς τὴν τῆς Ἀντιγόνης τύχην· διὸ ἀναγκάζεται ἡ Ἀντιγόνη νὰ χαρίσῃ τὴν ἑαυτῆς τύχην ἀπὸ τὴν τῆς Ἰσμήνης. Διὰ ταῦτα συγχρόνως καὶ σκάπτει αὐτὴν καὶ λυπεῖται. = λυπῶ σε λυπούμενη διὰ τὰ σκάμματά μου. Τὸ παράπονον τῆς Ἰσμήνης (550) ἐτελεσφόρησεν. ἡ Ἀντιγόνη ἐγένετο ἡπιωτέρα. Σημειωτέον ὅμως, ὅτι ὁ πικρὸς τῆς Ἀντιγόνης τρόπος δὲν εἶναι ἄσχοπος, ἀλλὰ σώζει τὴν Ἰσμήνην, καὶ τόσο βεβαιότερον, ὅσοι στρωφότερον πρὸς αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ Κρέοντος φέρεται. — [Προτείνονται πολλοὶ τοῦ στίχου διορθώσεις, ὧν ἀρίστη : ἀλγοῦσα μὲν δ᾽ ἔτ' εἰ γελῶ γ' ἐν σοὶ γελῶ].

552. Συχνά παρὰ Σοφοκλεῖ τὸ ἀλλὰ κεῖται ἔλλειπτικῶς. ἐννοεῖται δηλ. πρότασις ἀπὸ τοῦ εἰ μὴ ἢ κἂν μὴ ἀρχομένη, τὸ δὲ ἀλλὰ ἰσχυραμένε πρὸς τὸ τοῖλάχιστον. Ἦλ. 411, 415, 1013. = εἰ μὴ πρότερον ἐν τῇ ταφῇ ὠφέλησά σε, ἀλλὰ νῦν τί ἂν σ' ἔτ' ὠφελοῖμ.' ἐγώ ;

553. ὑπεκφυγεῖν] ἐννοεῖται τὸν θάνατον.

554. οἰμοί] 82.— ἀμπλάκω] τοῦ ἡμπλακον τοῦ ἡμπλακίσκω. Ὑποτακτ. ἀπορηματικῆ.— κἀμπλάκω τοῦ σοῦ μῦθου = καὶ νὰ ἀποτύχω τοῦ σοῦ θανάτου ; τ. ἔ. καὶ θέλεις νὰ

στερηθῶ τῆς τιμῆς τοῦ ἀποθανεῖν μετὰ σοῦ ; διότι ἐν 544 ἔξ. εἶπεν ὅτι ἤθελε νὰ συναποθάνῃ μετὰ τῆς Ἀντιγόνης.

555. Τὸ πλῆρες : ναὶ οὐ δεῖ σε ἀποθανεῖν σὺν ἐμοί· σὺ μὲν γὰρ κτλ.

556. Ἔννοεῖται : εἰλόμην ζῆν.— λόγοις = ἐνδομύγοις σκέψεις.— οὐκ ἐπ' ἀρρήτοις = οὐχὶ οὐκ εἰπούσα = εἰπούσα.— Ἡ ἔννοια : εἰλόμην ζῆν εἰπούσα ὅμως τοὺς λόγους μου, τὰς σκέψεις μου, ὅτι δηλ. συνεφώνου μὲν πρὸς σὲ ἀλλ' ὑπέκυπτον εἰς τὴν βίαν. Ταῦτα λέγουσα ἀναφέρεται εἰς τὰ ἐν τῷ προλόγῳ. Οὕτως ἡ Ἰσμήνη ἀνασκευάζουσα τὰ ἐν 555, θέλει ν' ἀποδείξῃ ἑαυτὴν συνένοχον καὶ ἄξιαν νὰ συναποθάνῃ.

557. Ἡ σύνταξις : οὐ μέντοι καλῶς σε τοῖσδε φρονεῖν ἐδόχουν ἐγώ.— τοῖσδε] τ. ἔ. τοῖς λόγοις = τοιαῦτα λέγουσαν.— Ἡ ἔννοια : ἐγὼ ὅμως ἐνόμιζον, ὅτι δὲν ἐσκέπτεσο καλῶς τοιαῦτα λέγουσα.— [Αἱ γραφαὶ τῶν χειρογράφων οὐδεμίαν ἔννοιαν παρέχουσιν, αἱ δὲ τῶν ἐχδόσεων εἶναι διορθώσεις τῶν ἐχδοτῶν. Προετίμησα τὴν τοῦ Σεμιτέλου.]

558. ἴση] διότι σὺ μὲν ἔπραξας ἐγὼ δὲ συνήδειν καὶ τὰ αὐτὰ ἐφρόνουν (556) τὸ θάρρος δ' ἐπέλιπέ με.

559-60. Τὴν κοινοπραγίαν τῆς Ἰσμήνης καὶ τὴν ἰσότητά τοῦ ἀμαρτήματος ἄγουσιν εἰς θανατικὴν ποινὴν ἀποκρούει ἡ Ἀντιγόνη διὰ τῶν τελευταίων τούτων λόγων, παραπέμπει δὲ τὴν Ἰσμήνην εἰς τὴν ζωὴν, ἀφ' ἧς αὐτὴ ἔχει πλῆρες διαζύγιον ἀπὸ πολλοῦ.— θάσσει] ὑπερήφανον τὸ ἦθος τῆς λεγούσης καὶ προστατευτικόν. = παρηγορήθητι, ἡσύχασον, μὴ ταράττεσαι.— ζῆς] δικαιοῦσαι νὰ ζῆς, δὲν σὲ καταδικάζουν εἰς θάνατον, ἀνήκεις εἰς τοὺς ζῶντας δηλονότι διὰ τὴν διαγωγὴν σου, διὰ τὰς ἀργίας σου.— ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ = ἐγώ.— πάλαι] ἀπὸ τοῦ οἰκτροῦ τέλους τῶν γονέων δὲν ἔτερπε τὴν Ἀντιγόνην ἡ ζωὴ. — ἡ ψυχὴ

τέθηκε] εἶδος ὀχυμῶρου. ἡ ζωὴ μου ἀπὸ μακροῦ δὲν εἶναι ζωὴ. ἐξωτερικῶς διάγω μετὰ τῶν ζώντων. εἰς ἐμὲ λοιπὸν τὴν ὀνόματι ζῶσαν πράγματι δὲ νεκρὰν ἀρμόζει νὰ ὑπηρετῶ τοὺς νεκρούς. — ὠφελεῖν] συνήθως μετὰ αἰτ., σπανίως μετὰ δοτικῆς.

561-2. τῶ παιδε τὴν μὲν] ὄλον καὶ μέρος ὁμοιοπτῶτως. 21.— Ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας διέφερον Ἀντιγόνη καὶ Ἰσμήνη. — τὴν μὲν] τὴν Ἰσμήνην. Ταύτην λέγει ἄνου, ἢ διότι ἀναίτιος οὖσα σπεύδει νὰ γείνη συνένοχος τῆς Ἀντιγόνης ἢ διότι συνέπραξε τῇ Ἀντιγόνη, ὡς πιστεύει ὁ Κρέων πρὸς 565. — ἀφ' οὗ τὰ πρῶτ' ἔφυ] ἀπὸ τῆς γεννήσεως αὐτῆς. Ἄει λοιπὸν ἡ Ἀντιγόνη ἦν δυσπειθής.

563 4. Μὲ πολλὴν κοσμιότητα ἡ Ἰσμήνη ὑπεραπολογεῖται τῆς Ἀντιγόνης καὶ ἑαυτῆς. Δέχεται τὴν ἄνοιαν ἀλλὰ δικαιολογεῖ αὐτὴν διὰ τῶν δυστυχιῶν. — δε ἂν βλάστηνοὺς = ὁ ἐξ ἀρχῆς περικῶς = τῶν πρότερον καλῶς φρονούντων ὁ νοῦς. — ἐξίσταται] βγαίνει ἀπὸ τὴν θέσιν του, φεύγει, γάνεται.

565. σοὶ γούν] ἐννοεῖται ἐξέστη ὁ νοῦς. — σὺν κακοῖς] μετὰ κακῶν ἀνθρώπων. Ἐννοεῖ τὴν Ἀντιγόνην. Χάριν τοῦ πληθ. πρὸς 10. — Ἡ Ἰσμήνη εἶπε τοῖς κακῶς πρᾶσσουσιν (=δυστυχοῦσιν) ἀπόλλυται ὁ νοῦς, ὁ δὲ Κρέων ἔστρεψεν εἰς τὸ τοῖς κακῶς πρᾶσσουσιν (=κακουργοῦσιν) ἀπόλλυται ὁ νοῦς.

566. τῆσδ' ἄτερ] προσθήκη ἐπεξηγητοῦσα τὸ μόνη. 424, Αἴ. 750 «οἷος Ἀτρεΐδων δίχα.» — τι βιώσιμον] ἐννοεῖται ἔστι.

567. ἀλλ' ἤδη, μένοι μὴ λέγει] μὴ λέγε περὶ αὐτῆς τὴν λέξιν ἤδη. Οὕτω λέγει ὁ Κρέων, διότι ἡ λέξις ὄδε τίθεται περὶ ζώντων καὶ παρόντων, ἢ δ' Ἀντιγόνη δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀπῶσα καὶ μὴ ζῶσα. — ἤδη] ἀναφέρεται εἰς τὸ τῆσδε τῆς

Ἰσμήνης (566). Ἐπρεπε βέβαια νὰ ἔχη ἄρθρον, ἀλλὰ καὶ ἀνάρθρως κείνται τὰ τοιαῦτα. Ἀριστοφ. Ἀχ. 35 «οὐδ' ἤδη πρῶ.» Δημ. 4, 15 «οἱ ταχὺ καὶ τήμερον εἰπόντες.» — οὐ γὰρ ἔσι' ἔτι] ὑπερβολικῶς τὴν εἰς θάνατον καταδίκην λέγει θάνατον.

568. Ὁ μὲν πληθ. νυμφεῖα τ. ἔ. νυμφεῖα ἱερὰ ἢ τέλη δηλοῖ τὸν γάμον ἢ τοὺς γάμους, μετωνομικῶς δὲ τὸν ἄνθρωπον τὸν ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ, τὴν νύμφην, ὅπως ἐδῶ. Αἴ. 211 «σὲ λέγος δουριάλωτον στέρξας ἀνέχει Αἴας». Εὐριπ. Ἀνδρομ. 907 «ἄλλην τιν' εὐνήν ἀντί σοῦ στέρχει πόσις;» Ὁ δ' ἐνικός νυμφεῖον δηλ. νυμφεῖον δῶμα δηλοῖ τὸν νυμφικὸν θάλαμον 891. 1205. ἀλλὰ καὶ ὁ πληθ. Τραχ. 920. Ταῦτα παρασκευάζουσι τὴν ἐπομένην σκηνήν.

569. Ἐπὶ τοῦ γεννᾶν μεταφορικῶς μεταχειρίζονται τὰς ἀπὸ τῆς γεωργίας λέξεις ἄροσν, ἄρουρα κτλ. Ἡ φράσις εἶναι τραχέα καὶ περιφρονησέως μεστή, διότι ὁ Κρέων δὲν λαμβάνει ὑπ' ὄψιν εὐδὲν τῶν μεμνηστευμένων τρυφερῶν αἰσθημα, ἀλλὰ ὡς μόνον σκοπὸν τῆς ἐνώσεως τὴν παιδοποιίαν.

570. ἡμοσιμένα] πληθ. ἀντί ἐνικού, 576 δεδομένα. 677-8. ἀμυντέα, ἡσηστέα. Ἀπρόσωπος ἢ σύνταξις ἀντί προσωπικῆς.

571. νῖσαι] Ἰλ. Η 21 «Τρώεσσι δὲ βούλετο νικην.» — γυναῖκας νῖσαι] πληθ. ἀνθ' ἐνικού.

572. Τὸν στίχον ἀποδίδουσι τινες τῇ Ἀντιγόνη, ἀλλ' αὐτὴ σιωπᾷ ἀφ' οὗτο ὁ Κρέων ἀνεμίχθη εἰς τὸν διάλογον 561. Ἐπιτρέπεται τῇ Ἰσμήνῃ νὰ προσαγορεύσῃ φίλτατον τὸν πρῶτον ἐξ ἀδελφῶν, τὸν μνηστῆρα τῆς ἀδελφῆς, μεθ' οὗ συνανετράφησαν. — αἰμάζει] διότι κατὰ τὴν Ἰσμήνην ἡ ἄρνησις τοῦ γάμου καὶ ἡ ὕβρις τῆς μνηστῆς εἶναι ὕβρις αὐτοῦ τοῦ μνηστῆρος.

573. ἄγαν γε λυπεῖς] ἐννοεῖται με. Φράσις ἐν χρήσει, ὅταν τις ἀποτόμως θέτῃ τέρμα εἰς διάλογον δυσάρεστον. Αἴ. 589. = ἄφες με ἤσυχον μὲ τὴν νόμφη σου. Ἡ Ἰσμήνη εἶχεν εἰπεῖ νυμφεῖα, ὃ δὲ Κρέων μεταχειρίζεται τὸ συνώνυμον λέχος. — τὸ σὸν] περὶ οὗ διαρκῶς διαιεῖς. Ἡλ. 1109. οὐκ οἶδα τὴν σὴν κληδὸνα. Φιλ. 1251.

574. Ἐπιβληθείσης σιγῆς τῆ Ἰσμήνη (573) ἀναλαμβάνει ὁ χορὸς τὸν λόγον, ἵνα βεβαιωθῇ, ἂν ὁ Κρέων ἐμμένει εἰς τὴν περὶ Ἀντιγόνης ἀπόρασιν.

575. Ὅριστικὴ καὶ τελεσιδικία ἀπόρασις. — ἐφυ] ἐνταῦθα = ἐστί. Ἡ ἔννοια : οὐχὶ ἐγώ, ὃ ἄδης θά διαλύσῃ τὸ συνοικέσιον. — Ὁ Κρέων τὴν διάλυσιν ἐννοεῖ διὰ τοῦ θανάτου τῆς Ἀντιγόνης, ἀλλὰ διελύθη καὶ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Αἰμόνος. Τραγικὴ εἰρωνεία τοῦτο.

576. δεδογμένα (ἐστί) = δέδοκται.

577. καὶ σοί γε] ἐννοεῖται δέδοκται τήνδε κατθανεῖν. διότι ὁ χορὸς ἐκ τῶν προτέρων συνήνεσε ν' ἀποβάνῃ ὁ παραβάτης τοῦ κηρύγματος. ὄρα 216. — μὴ τοίβας] ἐννοεῖται : ἐμάλλετε ἢ ἐμποιεῖτε. — τοίβας] δηλ. χρόνου. — νιν] ὄρα 44.

581. Οἱ δύο τοῦ Κρέοντος δουφῆροι ἀπάγουσι τὰς κόρας εἰς τὴν γυναικωνίτιδα, μένουσι δὲ ὡς φρουροὶ παρὰ τὴν θύραν αὐτῆς, ὡς δεικνύει ὅ στ. 760, ἐνθα ὁ εἰς διατάσσεται νὰ ἐπαναγάγῃ τὴν Ἀντιγόνην. — Ἡ Ἰσμήνη δὲν ἐμφανίζεται πλέον, ὃ δ' ὑποκριτὴς αὐτῆς ὑποκρίνεται ἔπειτα τὸν Αἰμόνα. — Ὁ Κρέων μένει ἐπὶ τῆς σκηνῆς συνόνου, καθ' ὃν χρόνον ὁ χορὸς ἄδει τὰ ἐπίμεια.

582-625. Δεύτερον στάσιμον.

Ἡ καταδίκη τῶν δύο ἀδελφῶν ἀπέσβεσε πᾶσαν ἐλπίδα βελτιώσεως τῆς τύχης τοῦ οἴκου τῶν Λαβδακιδῶν. ὅθεν ἄγεται ὁ χορὸς εἰς τὴν

γενικὴν παρατήρησιν, ὅτι, ἂν ποτε εἰς οἶκόν τινα εἰσβάλλῃ δυστυχία τις, αἱ δυστυχίαι ἐπάλληλοι ἐξακολουθοῦσιν ἐν αὐτῷ ἐπὶ γενεὰς μέχρι τελείας καταστροφῆς, ὡς ἐν τῷ οἴκῳ τῶν Λαβδακιδῶν. Συντελοῦσιν ὅμως εἰς αὐτὴν οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι παραλογιζόμενοι εἰς κακὰ ὀρμῶσιν, ἀγαθὰ ὑπολαμβάνοντες αὐτά. Ταῦτα λέγει ὁ χορὸς ὀρμώμενος ἐκ τῆς παρατόλμου καίπερ μεγαλοψύχου πράξεως τῆς Ἀντιγόνης. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν Κρέοντα ἀσυνειδήτως τοῦ χοροῦ ἐφαρμόζονται. καὶ ἦν ἐπομένως δυνατόν ἐκ τῆς παραφορᾶς νὰ συνέλθῃ καὶ σωθῇ τὰ πάντα. Ἀλλ' ἐνέμεινεν ἐν τῇ τυφλότητι καὶ ἀπώλεσε τὰ πάντα.

582. Ἡ ἔννοια : εὐδαίμονες, ὅσοι ἐν τῷ βίῳ δὲν ἐδοκίμασαν δυστυχίας. Τοῦτο εἶναι φιλὸς πόνθος τῶν ἀνθρώπων διότι ἄνθρωπος ἄγευστος δυστυχῶν δὲν ὑπάρχει. — εὐδαίμονες] εὐνοούμενοι ὑπὸ τῶν θεῶν. — κακῶν] σημαίνει καὶ τὰ ἀμαρτήματα καὶ τὰς δυστυχίας, αἱ ὁποῖαι ὡς ποινὴ παρακολουθοῦσιν ἐκεῖνα. Τὸ ἀμαρτήμα φέρει τὴν δυστυχίαν, ἢ ὁποῖα, ὅταν ἀπαξ ἐσέλθῃ εἰς οἰκίαν, δὲν ἐξέρχεται. Εὐδαίμονες λοιπὸν εἶναι ὅσοι σταθερῶς ἐν ἀθωότητι καὶ εἰρήνῃ ζῶσι. — ἴγευστος] ἐνεργητικόν, ὅπως τὰ ἀψαντος, ἄθεοτος, καὶ παρὰ πεζοῖς ἀθάτος, ἀστράτευτος.

583-4. Ἡ σύνταξις : οἷς γὰρ ἂν δόμος σεισθῇ θεῶθεν, (τούτοις) οὐδὲν ἄτας ἐλλείπει, ἔρπον ἐπὶ πληθὸς γενεᾶς. — οἷς] ἀντὶ ὧν τιμῶν. Ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ἐννοητέον τοῦτο. — θεῶθεν] ἐκ θεῶν, ὑπὸ θεῶν. — δόμος] οἶκος, γενεά, — ἀτη, ἀτης, καὶ δωρικῶς ἄτα, ἄτας.

585-6. ἄτας οὐδὲν = οὐδὲν μέρος ἀτης, οὐδεμία ἀτη. τ. ἔ. οὐδὲν ἐστί τῶν κακῶν ὅ,τι οὐχ' ἔρπει. — ἐλλείπει = ἀπεστι. — Τὸ ἐννοούμενον τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἔρπον. — ἐπὶ πληθὸς γενεᾶς] τ. ἔ. ἐπὶ πολ-

λάς γενεάς, ὥστε δὲν σταματᾷ ἐν
τινὶ γενεᾷ, ἀλλ' ἔσπει ἐκ γενεᾶς
εἰς γενεάν. — ἔσπει] συνεφώνησε
πρὸς τὸ οὐδέν, ἀντὶ νὰ τεθῆ ἔσπού-
σης κατὰ τὸ ἄσος.

587-9. Ἡ σύνταξις : ὅμοιον ὡς-
τε οἶμα κυλινδεῖ κελαινὴν θῖνα,
ὅταν (αὐτό, τὸ οἶμα) ἐπιδράμη ἔ-
ρεβος ὕφαλον. — ὥστε = ὡς. — Σύντα-
ξιν : ποντιαῖς δυσπρόσις Θρηῆσαισι
πρωαῖς. — Θρηῆσαισιν] ἢ Θρήκῃ καὶ
ἢ κατ' αὐτὴν θάλασσα ἦσαν διαβό-
ητοι διὰ τοὺς ἀνέμους. Ἰλ. ΙΒ, Ψ
229 — ὕφαλον = ὑποθάλασσιον, ὅτι
εἶναι ὑπὸ τῆν ἐπιφάνειαν τῆς θα-
λάσσης. — ἔρεβος ὕφαλον = ὑποθα-
λάσσιον σκότος. Ποιητικῆ ἔκφρασις
τοῦ σκοτεινοῦ βάθους τῆς θαλάσσης.
— Ἡ ἔννοια τῆς παραβολῆς : ὅπως
τῆς ὑπὸ θυελλῆς τεταραγμένης θα-
λάσσης ὁ πυθμῆν ἐκ βάθους ἀνα-
σκαλευεται, οὕτω καταδιωκόμενου
τινὸς ὑπὸ τῆς τύχης αἱ μεταγενέ-
σθαι γενεαὶ εἶναι τῆς δυστυχίας
ἔσται. Οἱ τελευταῖοι γόνοι παρα-
βᾶλλονται πρὸς τὸν πυθμένα.

590. δις θινός] σημαίνει τὸν σα-
ρόν, ἰδίᾳ δὲ τὸν σωρὸν τῆς ἄμμου.
— θινόμενον] ὑπὸ κοκῶν ἀνέμων τα-
ρακτωμένην ἢ μαστιζομένην. — στό-
κω = σὺν στόνῳ. — ἀντιπλήρης] μόνον
ἐνταῦθα ἀπαντᾷ. = ἀντιπληρόμε-
ναι, ἐναντίον πληρόμεναι. Ἀντι-
πλήρσονται δ' αἱ ἀχταὶ ὑπὸ τῶν
κυμάτων.

593-5. Ἰπὲ τῶν ἐν τῇ στροφῇ
γενικῶς εἰρηγμένων μεταβαίνει ἐπὶ
τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῶν εἰς τὸν οἶκον
τοῦ Λαβδάκου ἀποτόμως καὶ ἀσυν-
δέτως, ἀντὶ νὰ εἴπῃ : ὁμοία δὲ καί,
ἢ τοιοῦτόν τι. Ἡ ἔννοια : βλέπω,
ὅτι ἐν τῷ οἴκῳ τῶν Λαβδακιδῶν ἀ-
διακόπως σωρεύονται συμφοραὶ ἐπὶ
συμφορῶν. — Ἡ σύνταξις : ὁρῶμαι
ἀρχαῖα (ὄντα) τὰ πῆματα Λαβδα-
κιδῶν οἴκων πίπτοντα ἐπὶ πῆμασι
φθιτῶν. — ἀρχαῖα] μετ' ἐμφάσεως
προετάχθη πρὸς ἔξαρσιν τῆς ἐκπα-
λαι ἀρχῆς τῶν δυστυχῶν : παλαιά

εἶναι ἢ ἀρχὴ τῆς δυστυχίας. Εἶνα
κατηγόρ. : ἀρχαῖα εἶναι τοῦ οἴκου
τῶν Λαβδακιδῶν αἱ δυστυχίαι, αἱ
ὅποσαι πίπτουσιν ἐπὶ τῶν δυστυχῶν
τῶν τεθνεώτων τ. ἔ. αἱ ὅποια με-
τὰ σπουδῆς ἀκολουθοῦσι τὰς δυστυ-
χίας τῶν ἡδὲ τεθνεώτων. — Λαβδα-
κιδῶν] = Λαβδακιδῶν. Ἐπιθ. προσδ.
τοῦ οἴκων, ἀντὶ τοῦ Λαβδακείων
οἴκων. Ὁ Κάδμος ἐγέννησε τὸν Πο-
λύδωρον, οὗτος τὸν Λάβδακον, οὗτος
τὸν Λαίον, οὗτος τὸν Οἰδίποδα, οὗ-
τος τοὺς Ἐτεοκλῆ, Πολυνείκῃ, Ἀν-
τιγόνην, Ἰσμήνην. Ἀπὸ τοῦ Λα-
βδάκου ἀνωμάσθη ἕλη ἢ οἰκογένεια
Λαβδακίδαι. Αἱ συμφοραὶ ἤρρισαν
ἀπὸ τοῦ Λαίου. — οἴκων] ἐκ τοῦ πῆ-
ματα. — Καὶ οἱ τραγικοὶ ἔχουσι καθ'
Ὅμηρον τὸ μέσον θεῶμαι = ὁρῶ. —
πῆματα...] παρήχησις ἐκ τῆς ἐπαλ-
ληλίας τοῦ π εἰκονίζουσα τὸ τῶν
νεκρῶν πένθημα — φθιτῶν] ἐκ τοῦ
πῆμασι. Ἐκαστος θάνατος προκαλεῖ
νέον : ὁ τοῦ Λαίου τὸν τοῦ Οἰδίπο-
δος καὶ Ἰσκάστης, οὗτος τὸν τοῦ
Ἐτεοκλέους καὶ Πολυνείκου, καὶ
οὗτος τὸν τῆς Ἀντιγόνης.

596-7. οὐδ' ἀπαλλάσσει] ἐννοεῖ-
ται τῶν πημάτων. Περιεμένετο με-
τοχὴ οὐδ' ἀπαλλάσσει, ἀλλ' ἠνωρ-
θώθη ὁ λόγος. 814. — γενεὰν γένος]
ἐναλλαγή τῶν τύπων. 1067. Αἶ.
475 ἡμῶν ἡμέρα. — Γενεά τις ἢ
δύνατο νὰ λυτρώσῃ τὰς ἐπομένους
ἀπὸ τῶν πημάτων, ἀν ἐξήλεονε τοὺς
θεοὺς καὶ ἔθετε τέρμα' εἰς τὴν ἀ-
φαίαν αἴτην, ὡς ὁ Ὀρέστης τῆ βο-
ηθεία τῆς Ἀθηνᾶς ἔλυσε τὴν ἀρὰν
τῶν Τανταλιδῶν καὶ εὐδαίμονας κα-
τέστησε τοὺς ἐκγόνους. — ἐρεῖπει]
καταβάλλει, φθείρει. Ἐννοεῖται :
τὰς γενεάς.

598. ἔχει λῦσιν] ὑποκείμεν. αὐτοῦ
ἄλλοι ἄλλο νοοῦσι, α) τὰ κακὰ ἢ
τὰ πῆματα. = παύεται, λήγει. β)
γενεά. = λυεῖται πημάτων. γ) θεῶν
τις = λυεῖ πημάτων.

599—600. Τὴν Ἀντιγόνην καὶ
Ἰσμήνην λέγει ἰσχύαν εἶδαν δῆλον

ὅτι τοῦ κατεστραμμένου κατὰ τὸ πλεῖστον οἰκογενειακοῦ τῶν Λαβδακιδῶν δένδρου, ἐξ ἧς ἐλπίς ἦν διὰ τοῦ μετὰ τοῦ Αἰμόνος γάμου τῆς Ἀντιγόνης νὰ παραχθῆ γενεὰ νέα εὐδαίμων. — Ἀμφοτέρας τὰς ἀδελφάς ἐννοεῖ ταῦτα λέγων· διότι ἀμφοτέραι ἦσαν καταδεδικασμένοι, βραδύτερον δ' ἀνεκλήθη ἡ καταδίκη τῆς Ἰσμήνης. — φάος] = σωτηρία ἡ ἐλπίς. Ἰλ. Σ 102 «Πατρόκλω γενόμεν φάος».

601-2. κατ' ἀμῆ] τμησίς. = καταμῆ. — κιν] τὴν ρίζαν. — ἀμῆ] θερίζει, κόπτει. — κοπίς] ποιητικῆ ἀδεία οἱ ποιηταὶ ἀπονέμουσι τοῖς θεοῖς, ξίφη, μακέλλας, ἔγχυ, μάστιγας. Δισχ. Ἄγαμ. 538, 654. Πρωμ. 677. Ἀριστοφ. Ὀρν. 1240. Εὐρ. Ἀλκ. 74.

603. λόγου ἔνοια] λογισμοῦ ἐνδεῖα, τ. ἔ. ἀλογία, ἀσυνεσία, δι' ἣν ἡ Ἀντιγόνη περιεφρόνησε τὸ κήρυγμα τοῦ Κρέοντος. Καὶ ἐν στ. 99 καὶ 383 ἀπέδῳθη ἄνοια εἰς τὴν Ἀντιγόνην. — φρεωνῶν δεινός = ἄτη ἡ βλάβη τῶν φρεωνῶν, φρενοβλάβεια: Αὕτη ἐπεσχόθησε τὴν νοῦν τῆς Ἀντιγόνης πρὸ τῆς πράξεως καὶ ἐκώλυσε νὰ ἀναμετρήσῃ αὐτὴν.

604 ἐξ. Ὁ τελευταῖος στίχος «λόγου τ' ἄνοια...» ἀγεῖ τὸν χορὸν εἰς νέαν γενικὴν θεωρίαν, ὅτι ἡ μὲν παντοδυναμία καὶ τελεία εὐτυχία εἶναι κληρὸς τῶν θεῶν, τῶν δὲ ἀνθρώπων ἡ αἰωνία ἄτη. διότι διὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἀπαιτηλάς ἐλπίδας συγγέοντες τὸ κακὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ ὑπερβαίνοντες τὸ δίκαιον προκαλοῦσι τὴν τιμωρίαν τῶν θεῶν. — τίς ἀνδρῶν ὑπερβασία] τίς ἀνθρώπινη ὑπερηφανία, ἀλαζονεία, ὑβρις τ. ἔ. τίς ἀλαζων ἀνθρώπος, τίς ὑβριστής. Τοιοῦτος δέον νὰ ἦται ὁ πολυήσων κατασχεῖν τὴν Διὸς δύναμιν. — κατὰσχοι] καθ' ὁμηρικὸν ἔθος (Ὀδ. Γ 231. Ἰλ. Χ 348) πολλοῖς παραλείπεται τὸ δυνητικὸν ἂν παρ' ἀπτικαῖς ἐν ἀναφορ. καὶ ἐρωτηματ.

προτάσει, σπανίως δ' ἐν ἄλλαις. Εὐρ. Ἰππ. 1186. ΟΚ. 1172.

606. τὰν = ἀν=ἦν. — Ὁ ὕπνος πάντα τὰ ἔμψυχα καταλαμβάνει καὶ ἄκοντα, διδ καὶ πανδαμάτω λέγεται (Ἰλ. Ω 5), ἀλλὰ τὸν Δία μόνον ἔκοντα. Ἰλ. Ξ 247 «Ζηγὸς δ' οὐκ ἂν ἔγωγε ἄσπον ἰκοίμην, οὐδὲ κατευήσοιμ'», ὅτε μὴ αὐτὸς κελεύει. — ἀγρέω] τύπος ἕτερος τοῦ ἀγρεύω. = θηρεύω, αἰρῶ.

607. Διὰ τοῦ ἀκάματοι θέοντες μῆνες ἐννοεῖ τὴν ἀίδιον καὶ ἄπαστον τοῦ χρόνου περιόδον, καθ' ἣν πάντα γηράσκουσι καὶ φθείρονται.

608-10. ἀγήρω χρόνω] = ἐς ἀγήρων χρόνον = ἐς ἅπαντα τὸν χρόνον. — Ὀλύμπου αἶγλα] ἴσον τῷ Ὀμηρικῷ ἀγλήεις Ὀλυμπος. οὕτω θεῶν σέβας ἀντὶ τοῦ σεβαστοῖ θεοῖ κ. ἄ.

611. Τὸ μὲν τὸ μέλλον δηλοῖ τὸ πόρρω μέλλον, τὸ δὲ τὸ ἔπειτα δηλοῖ τὸ προσεγὲς μέλλον τὸ ἀπτόμενον τοῦ παρόντος, ἀντὶ τοῦ ὁποῦοι καὶ κεῖται.

612. ἐπαρκέσει] διαρκέσει, ἐπικρατήσει. [Προσκρούει τις εἰς τὸν μέλλοντα κείμενον μετὰ τὸ πρὶν. Διὸ ἀντὶ τοῦ καὶ εἰκάζουσιν ἄ=ἦ=ὅπως, τὸ ὁποῖον ἐπειδὴ ἐγράφετο ΑΙ, συνέχυσε τῶν βιβλιογράφων τις πρὸς τὸ καί, παραχθεις εἰς τοῦτο ὑπὸ τῶν ἡγουμένων τὸ καί].

613-4. οὐδέν... ταῦτα εἶναι τὸ περιεχόμενον τοῦ φυσικοῦ νόμου. [Ἀντὶ τοῦ παντελὸς τῆ χειρῶν γραφῆς ἔχουσι τὸ ἀκατάληπτον ἀμφοῖς].

615 ἐξ. Ἡ β' ἀντιστροφή αἰτιολογεῖ τὸ ἄξιωμα τοῦ ἡγουμένου στίχου: ψευδεῖς ἐλπίδες καὶ τυφλότης κρίσεως ἄγουσι τὸν ἄνθρωπον εἰς ἀμαρτίαν καὶ δυστυχίαν.

616-7. Τῆς αἰτιολογίας τὸ δεύτερον μέρος (ἀπάτα ἐρώτων) εἶναι τὸ κύριον. Τὸ δὲ πρῶτον (πολλοῖς θναῖσι) ἐτέθη ἀπλῶς χάριν ἀντιθέσεως. Ὀμαλώτερον θά ἦτο, ἂν τοῦτο ἐξεφέρετο παραχωρητικῶς. ὅρα 22. — πολυπλαγκτός] πολυπλάνητος, ἀ-

βέβαιος. οὕτω λέγεται, διότι οἱ ἐλπίζοντες πλανῶνται πολὺ καὶ σαλεύουσιν ἄνω κάτω οὐδὲν βέβαιον περὶ τῶν μελλόντων εἰδότες. Ὡστε τὸ ἐπιθετόν ἀπὸ τῶν ἐλπίζόντων ἐδόθη εἰς τὴν ἐλπίδα.—θνασις] διότι ἡ ἐλπίς στηρίζει τοὺς ἀνθρώπους ἐν τῇ δυστυχίᾳ καὶ κάμνει αὐτοὺς δραστηρίους καὶ εὐτυχεῖς προσδοκῶντας τὸ παθούμενον.—ἐρώτων] ὑποκειμ. γενική.—αἱ ἀνόητοι ἐπιθυμῖαι ἐξαπατῶσι τοὺς ἀνθρώπους.—κουφόνων ἐρώτων] κούφων καὶ ἀδυνάτων τελεσθῆναι ἐπιθυμῶν.

618-9. ἔρπει] ὑποκ. ἀπάτα, ἡ ἀπατηλὴ ἐλπίς.—πρὶν] ἀντὶ τοῦ πρὶν ἄν.—προσαύρη] τοῦ προσαύω=προσκαίω. Μόνον ἐδῶ ἀπαντᾷ. ἀπαντᾷ ὅμως τὸ ἀπλοῦν. Ὀδ. E 490, καὶ τὸ ἐναύω. Πρβλ. τὴν παροιμίαν «ἐν πυρὶ βέβηκας.» Ἡ φράσις ἰσοῦται τῇ ἡμετέρᾳ πρὶν ζηματισθῆ=πρὶν δεῖνόν τι πάθῃ καὶ οὕτω σωφρονισθῆ.

620-1. σοφίᾳ] ἐπιρρ. ὅπως τὸ βίᾳ, δρόμῳ.—ἔπος=λόγος, ῥῆσις, λόγιον.—πέφονται=πεφαιέρωται, δεδήλωται, εἴρηται.

622 ἐξ. Ταῦτα ἐπεξηγοῦσι τὸ κλεινὸν ἔπος.—Ὅτι μωραίνει Κύριος, ὃν βούλετ' ἀπολέσαι, σὺνὰ ἀπαντᾷ παρ' ἀρχαίοις. Θεογν. 403, Λυκοῦργ. κατὰ Λεωκρ. σελ. 159, 21. Τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἀναγνωρίζει καὶ ὁ Κρέων ἐν 1273.

623. ἔμμεν] ὁμηρικὸς τύπος. = εἶναι.

625. πράσσει ἐκτός ἄτας] φράσις ὁμοία καὶ ἴση τῇ εὖ, καλῶς, εὖτω χῶς πράσσει. Ἡ ἐπανάληψις τῆς λέξεως ἄτας γίνεται μετ' ἐμφάσεως. Ἡ ἔννοια; τότε ἐπ' ἐλάχιστον μένει ἐκτός ἄτης, δηλ. ἀπηλλαγμένος τῶν ἐπακολοθημάτων τῆς τυφλότητός του.

626-780. Τρίτον ἐπεισόδιον.

Μάτην ἐπεμβαίνει ὁ Αἴμων' οἱ συνετοὶ αὐτοῦ λόγοι καὶ ἡ γνώμη τῆς πόλεως, ἣν οὗτος ἐπικαλεῖται,

οὐδὲν κάμπτουι τὸν Κρέοντα, ἀλλὰ τούναντίον ἐρεθίζουσι αὐτόν. ὁ δ' Αἴμων ἀπέργεται ἀπελπίς.

626 ἐξ. Ἀνάπαιστοι πρὸς τὴν εἴσοδον τοῦ Αἴμονος ἐξαγγελόμενοι. Ὅρα 155, 526.—Ὁ Αἴμων ἔργεται δεξιόθεν ἤτοι ἐκ τῆς πόλεως.—μῆν] ὅρα 155.

627. νέατον = νεώτατον καὶ τελευταῖον τ. ἔ. ὁ μόνος ἐπιζῶν υἱός, διότι ὁ Μεγαρεὺς προσηγέθη θυμᾷ τῷ Ἄρει. πρβλ. 1303. Τὸ ὑπερθετικὸν νέατος ἔγχειν ἐκ τοῦ νέος, ὅπως μέστος ἐκ τοῦ μέσος.—Ἡ σύνταξις: ἄρ' ἤκει, ἀγνύμενος μόρον τῆς μελλογᾶμου τάλιδος, Ἀντιγόνης, ὑπεραλγῶν ἀπάτας λεχέων.

628. τάλις] λέξις αἰολική. = ἡ κατονομασθεῖσά τινη ὑμφορημνηστή
629. μόρον] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἀγνύμενος. Λαμβάνουσι τὰ τοιαῦτα ῥήματα αἰτιατικῆν (Εὐρπ. Ἰππολ. 1354, Ῥῆσ. 391. Σοφ. Αἰ. 136). συνηθέστερον ὅμως προσδιορισμὸν αἰτίου.

630. ἀπάτας] αἰτιατικὴ εἶναι. ὅρα 629. Ἄν ἦτο γενική, θὰ ἦτο δωρικὸς τύπος. ἀλλὰ δωρικὸν τύπον δὲν συνηθίζονται ἐν τοῖς ἀναπαίστοις.—λεχέων] ἐκ τοῦ ἀπάτας.—ὑπεραλγῶν] ἡ ὑπὲρ=ἰσθόρα, λίαν.

631. Ὁ λόγος παροιμιᾶκός, εὖ-χρηστος, ὅταν δὲν κάμνωμεν εἰκασίας ἀλλ' ἀντιλαμβάνομεθα τῶν πραγμάτων αὐταῖς αἰσθήσεσιν. Προγινώσκει μὲν καὶ ὁ μάντις ἀλλὰ δι' εἰκασίῶν. Εὐρ. Ῥῆσ. 949 «ἦδη τάλ' οὐδὲν μάντεως ἔδει φράσαι.»—εἰσόμεθα] αὐτὸ περὶ οὗ ὁ χορὸς ἐρωτᾷ.—ὑπέρτερον] οὐδέτερον ἄντ' ἐπιρρήματος. =καλλίτερα, ἀκριβέστερον. Ἡ εἰκασία τοῦ χοροῦ δυστηρέσθησε τὸν Κρέοντα. Διὸ θυμωμένος ἀπαντᾷ, ὅτι περιτταὶ αἱ εἰκασίαι, ἀπὸ ὃ Ἀἴμων παρῶν θὰ τοὺς διαφωτίσῃ.—Καὶ σκόμματος πρὸς τοὺς μάντις ἄμοιρος δὲν εἶναι ὁ λόγος' διότι ὁ Κρέων δὲν συμπαιθεῖ πολὺ πρὸς αὐτοὺς. πρβλ. 1055.

632. τελείαν] τελεσίδικον καὶ ἀνέκκλητον. ἡμεῖς : τελειωτικὴν. Μετὴν πρώτην λέξιν κόπτει τὸν βῆχα τοῦ Αἰμονος ὑποδεικνύων, ὅτι εἶναι ἀμετάπειστος.— κλύω] ἐξαρτάται ἐκ τοῦ θυμάλων.

633. τῆς μελλονύμφου] γεν. ἀντικ. τοῦ ψῆφον. =κατὰ τῆς μελλ. Θουκ. I, 140 «τὸ Μεγαρέων ψήφισμα.»

634. μὲν] βρα 498. Ἀντιτίθησι τὸν Αἰμονα πρὸς πάντα ἄλλον, καὶ μάλιστα πρὸς τὴν Ἀντιγόνην καὶ Ἰσμήνην.—πανταχῇ δρωῖτες] κατὰ πάντα τρόπον δρωῖτες, ὅπως δῆποτ' ἂν πράττωμεν — ἔννοεῖται ἐσμέν.

635 ἐξ. Ὁ Αἰμων δεικνύει υἱοχίην ἀφοσίωσιν καὶ ὑποταγὴν ἐλπίζων, ὅτι θὰ μεταπέισῃ τὸν πατέρα. Διαφαίνεται ὅμως ἡ γνώμη αὐτοῦ λέγοντος ἔχων καὶ ἡγουμένον. Ἀλλὰ ταῦτα ὁ μὲν Αἰμων ἔλεγεν ὑποθετικά (ἐὸν ἔχης, ἐάν ἤγῃ) ὁ δὲ Κρέων ἐλάμβανεν αἰτιολογικά : ἐπεὶ ἔχεις, ἐπεὶ ἤγεῖ. Διὸ καὶ ἡυχαριστήθη ὁ Κρέων (639) καὶ πειράεται ν' ἀποδείξῃ, ὅτι χρηστή γνώμη εἶναι ἡ καταδικὴ τῆς Ἀντιγόνης.— ἔχων] ἔννοεῖται γνώμας.

637-8. Ἡ σύνταξις : ἀξίως γὰρ οὐδεὶς γάμος ἔσται μοι μείζων, (ὡστε) φέρεσθαι, σοῦ καλῶς ἡγουμένου.— φέρεσθαι] μέσον. Προσδιορίζει καὶ ἀναπτύσσει τὸ μείζων. = ὡστε αὐτὸν φέρεσθαι.— σοῦ ἡγουμένου] β'. ὅρος συγchr. = ἡ σύ, εἰ καλῶς καθηγῶς, τ. ἔ. τῶν καλῶν σου ὁδηγιῶν, συμβουλῶν.

639. γάρ] βεβαιωτικόν. = τῶ ὄντι, ἀληθῶς. Κυρίως δὲ = εὖ λέγεις· οὕτω γὰρ κτλ. — διὰ στέρονων ἔχειν] ὅμοια «διὰ μνήμης ἔχειν.» Εὐρ. Ἄνδρ. 95 «διὰ γλώσσης ἔχειν.» = ἐν στέρονις ἔχειν, ἐν τῇ καρδίᾳ ἔχειν, σκέπτεσθαι, φρονεῖν.

640. Ἐπεξήγησις τοῦ ἡγουμένου στίχου. =κατὰ πάντα ἴσασθαί σε ἔπισθεν τῆς πατρῶας γνώμης τ. ἔ. κατὰ πάντα ἀκολουθεῖν τῇ τοῦ πατρὸς γνώμῃ.

641-2. οὐνεκα = ἔνεκα.— γονὰς κατηκόους] ἀντικ. τοῦ ἔχειν. Τοῦ δὲ φύσαντες ἀντικ. τὸ γονὰς.

643-4. Τοῦτο ἴδιον ἀνδρὸς ἀγαθοῦ καθ' Ἑλληνίας, τὸ κακῶς ποιεῖν τὸν ἐχθρὸν καὶ εὖ ποιεῖν τὸν φίλον. Ὁ Σωκράτης ἐπολέμησε πρῶτος τὸ ἀξίωμα τοῦτο, ὡς ὁ Πλάτων ἐν τῷ Γοργία ἐχθέτει.— ἐξ ἴσου πατρὶ = ὡς ὁ πατὴρ ἀνταμύνεται καὶ τιμᾶ.

645. ἀνωφέλητα] ἀνωφελῆ, μηδὲν ὠφελούντα τὸν πατέρα. Ὁ Κρέων ἔννοεῖ τὴν λέξιν = παρήγορα.

646. Ἡ σύνταξις : εἴποις ἂν φύσαι τόνδε τί ἄλλο πλὴν πόνους ἑαυτῶ πόνδν δὲ γέλωτα τοῖς ἐχθροῖς.— ἄλλο] ἐξαρτάται ἐκ τοῦ φύσαι.— τόνδε] ἀντὶ τοῦ τοῦτον. 464.

647. τοῖσιν ἐχθροῖσιν] κτητικὴν δύναμιν ἔχει τὸ ἄβρον. = τοῖς ἑαυτοῦ ἐχθροῖς.

648. (τὰς φρένας ὑφ' ἡδον ε] ἡ παραδεδομένη αὕτη γραφὴ εἶναι μετρικῶς σφαλερά, διότι τὸ νας εἶναι βραχυ. Διὸ ἄπειροι διορθώσεις ἐγένοντο]. — Τὸ ὑφ' ἡδονῆς εἶναι ἀναγκαστικὸν αἴτιον, τὸ οὐνεκα γυναικὸς τελικόν.

650. ψυχρὸν] ἀηδές.— τοῦτο] ἀναπτύσσεται ὑπὸ τοῦ γυνή.

652. ἔλκος] = λύπη, ἣν καὶ ἡμεῖς πλῆγην λέγομεν.— φίλος] πᾶς ὅστις δι' ἀγάπης ἢ συγγενείας συνδέεται. Ὡς γενικῆ ἔννοια περιλαμβάνει καὶ τὴν εἰδικωτέραν γυναικα, περὶ ἧς ἐνταῦθα ὁ λόγος.

653. πύσας] ἀντὶ τοῦ ἀλλαγῶ ἀποπτύειν.— φασὶ τε] ὁμηρικόν τοῦτο. = ὡς. Ἰλ. T 366.

654. Ἡ φράσις αὕτη θὰ εἶχε τινα λόγον, ἂν μόνον μέλημα τῆς Ἀντιγόνης ἦν ὁ γάμος· νῦν δὲ τὸν εἰπόντα καταισχύνει οὐχὶ τὴν ἀγνὴν παρθένον.— ἐν Ἀἰδου νυμφεύειν] ὀξύμαρον οἶον καὶ ἐν 310 ἐξ.— νυμφεύειν τινὶ = νυμφεύεσθαι τινι.

656. πόλεως ἐκ πάσης = πάντων.

τῶν πολιτῶν. — ἀπιστήσασαν = ἀπειθήσασαν. 219.

657. ψεύστης θά ἤτο, ἂν παρά τὸ κήρυγμα ἐφείδετο τῆς Ἀντιγόνης διὰ τὴν συγγένειαν.

658. πρὸς ταῦτα—ὡς πρὸς ταῦτα, διὰ ταῦτα, ὅτι δηλ. κτενῶ αὐτήν. — ἐφρυνεῖτω] ἐπιβιάσθω, ἐπικαλεῖσθω, πρὸς βοήθειαν. Ταῦτόν ὡσεὶ ἔλεγε : κτενῶ οὐδαμῶς φροντίζων, ὅτι μοι συγγενής ἐστί. — Δία ἔβυαιμον] τὸν δοκεῖον (487) καὶ δόμον, τ. ἔ τὸν ἔφορον τῆς συγγενείας. Σοφιστικῶς ὁ Κρέων θέλει νὰ παραστήσῃ ὅτι ἡ συγγένεια ἔκαμε τὴν Ἀντιγόνην ν' ἀπειθήσῃ, οὐχὶ δ' ἄλλη ὑψηλοτέρα ἀφορμή, ὅθεν καλλύνει τὴν πράξιν αὐτοῦ δι' ὠραίων γυμῶν (672) καὶ παρέχει εἰς αὐτὴν χροίαν ὑψηλῆς δικαιοσύνης.

659. τὰ ἔγγενῃ] περὶ μὲν τοῦ γένους παρατηρεῖται, ὅτι οὐσιαστικῶν ἐπιθέτων τὸ οὐδέτερον μετὰ τοῦ ἄρθρου λαμβάνεται πολιτικῆς ἀντὶ ἀφηρημένου ἢ καὶ ἀντὶ συγκεκριμένου οὐσιαστικοῦ, περὶ δὲ τοῦ ἀριθμοῦ, ὅτι συχνὰ τὰ πληθυντικὰ ἀναφέρονται πρὸς μίαν μόνην ἔννοιαν ἢ διανόημα, ἵνα παραστήσωσιν αὐτὰ ἐν ὅλῳ αὐτῶν τῶν πλάτει ἢ δὴ τῆ γενικότητι.

660. ἄκοσμα=ἄτακτα, ἀπειθῆ—κάστα...] ἐκ τοῦ ἄκοσμα θρέψω ἐννοεῖται ἄκόσμως ποιῶ, θήσω, ἔξω.—τοὺς ἔξω γένους=τοὺς μὴ συγγενεῖς, τοὺς ξένους.

663. Τοὺς στίχους 663-667 πολλοὶ ἐκδοταὶ παρά τὴν παράδοσιν τῶν χειρογράφων μεταθέτουσι μετὰ τοὺς στ. 668-71 ἀδυνατοῦντες νὰ ἐννοήσωσιν τὴν πρὸς τὰ ἡγουμένα συνέγειαν τῶν στ. 663-667 καὶ τῶν στ. 668-671 ὡς νῦν ἔγουςιν. Ἄλλ' εὐκόλος αὕτη ἀφοῦ δηλ. ἀνέπτυξε πρῶτον τὴν ἰδέαν, ὅτι ἡ συγγένεια δὲν θά σώσῃ τὴν παραβίτιδα, νῦν ἐπάγει γενικὴν θεωρίαν, ὅτι ἡ πειθαρχία εἶναι τὸ κύριον καθῆκον παν-

τὸς πολίτου. Ὡστε τὰ δοῖσι δ' ὑπερβάς κτλ. δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῶσι συνέχεια καὶ δεύτερος μέλος τοῦ ἡγουμένου δοῖσι δοῖσ' ἀνὴρ χρηστός, ἀλλ' εἶναι ἀρχὴ νέας θεωρίας σκοπούσης τὴν δικαιολογίαν τῆς σκληρᾶς ποινῆς. Αἰνιττεται μὲν διὰ τούτων τὴν Ἀντιγόνην, ἀνῆγαγεν ὅμως εἰς ἀξιώματα γενικά, ἵνα δείξῃ τὰς σταθερὰς ἀρχὰς αὐτοῦ.—ὑπερβάς=ἐξ ὑπερβάσιος, ὑπερβασία χρῆσάμενος,

664. Κατὰ τὸν Κρέοντα ἡ Ἀντιγόνη ἠθέλησε νὰ ἐπιβάλλῃ τῶν ἄρχοντι τὴν ἰδίαν θέλησιν, ἐνῶ ἠθέλησε νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν τῶν θεῶν.—τὸ ἐπιτάσσειν] πλεονάζει τὸ ἄρθρον κατὰ συνήθειαν ἀπτικὴν. ὅρα 27.—Συχνὰ παρά τραγικοῖς τὸ κρατῦναι κεῖται ἀντὶ τοῦ κρατεῖν.

665. Κατὰ λιτότητα εἰρημένα=οὗτος τῆς μεγίστης τιμωρίας ἀξιωθήσεται.

666. Ἀπητεῖτο ὑποτακτικὴ μετὰ τοῦ ἂν (ὅν ἂν πόλις στήσῃ,) διότι τὰ λεγόμενα εἶναι γενικὸν ἀξίωμα. ΟΤ. 314. Ἀλλὰ τίθεται εὐκτικὴ ἐν λόγῳ ἐξηρητημένῳ ἐξ ἀπαρεμψάτου, ὅπως ἐδῶ ἐκ τοῦ κλύειν.—στήσεις=καταστήσει ἀρχοντα. Ἀναχρονισμός, διότι ὁ Σοφοκλῆς τὰ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ γινόμενα, καθ' ἃ οἱ πολῖται ἐξέλεγον τοὺς ἀρχοντας, μετέθηκεν εἰς τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους, καθ' οὓς οἱ βασιλεῖς ἦσαν κληρονομικῶς δικαίωματι τοιοῦτοι, ὡς καὶ ὁ Κρέων.

667. Ἀγρεῖον ἀξίωμα, ἀπαιτοῦν καὶ ἀρχοντα ζωῆδι καὶ ἀρχόμενον, Καὶ ὁ Σόλων εἶπεν «ἀρχῶν ἄκουε καὶ δίκαια κἀδίκαια», καὶ τις παροιμία «δούλε, δεσποτῶν ἄκουε καὶ δίκαια κἀδίκαια.»—τάναντία] δηλ. μεγάλα καὶ ἄδίκαια, τὰ ὅποια ὅμως καὶ αὐτὸς ὁ Κρέων ἐντρέπεται νὰ ὀνομάσῃ, διδ περικαλύπτει διὰ τοῦ τάναντία.

668. τοῦτον] τὸν κλύοντα τοῦ ἀρχοντος.—θαροσὴν] ἐξ αὐτοῦ ἔξαρ-

τωνται τὰ θέλειν, μένειν. = πεποιθώς εἶην.

669. ἄρχειν καὶ ἔρχεσθαι] ἔξαρθάνται ἐκ τοῦ θέλειν. Θέλῃσις ἀπαιτεῖται καὶ εἰς τὸ ἄρχειν καλῶς. πρβλ. 655-662. Τὸ ἄρχειν ἐνταῦθα εἶναι δευτερευόν καὶ μόνον χάριν τῆς ἀντιθέσεως ἐτέθη.

670. δορός = μάχης. — δορός ἐν χειμῶνι = ἐν τῇ ζάλῃ, ἐν τῇ τρικυμῖα, ἐν τῇ σφοδρότητι τῆς μάχης. — προσεταιγμένον = τεταγμένον, ὅταν τύχη τεταγμένος, οὐχὶ ὡς ἀρχων βέβαια ἀλλ' ὡς ἀρχόμενος.

671. παραστάτης κυρίως ἐλέγετο ὁ ἐν τῇ παρατάξει παρεστώς τινα, ὅπως προστάτης ἦν ὁ ἔμπροσθεν καὶ ἐπιστάτης ὁ ὅπισθεν τεταγμένος. εἶτα δ' ἐν γένει = βοηθός, ὑπεραπιστάτης. Ἐνταῦθα τὸ πρῶτον, παραπιστάτης.

673. αὐτῆ.. ἦδε.. ἦδε] ἀναφορὰ πρβλ. 296 ἐξ.

674. συμμάχου δορός] συμμάχων πολεμιστῶν, συμμάχων δόρατι μαχομένων.

675. τροπὰς καταρρήγνυσι] βραχυλογικῶς εἰρημένα. = καταρρηγνύσα τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ φέρει αὐτῷ τροπὰς, ποιεῖ φεύγειν. — τῶν δοθουμένων = εὐθνομένων ὑπὸ τῶν ἀρχόντων, πειθαρχούντων. πρβλ. ἀπορθοῖς 636.

676. τὰ πολλὰ σώματα = τοὺς πολλοὺς. — Πρὸς τὴν γνώμην πρβλ. Ἰλ. Ε 531 «αἰδομένων ἀνδρῶν πλέονες σοοὶ ἤε πέφανται.» Αἰσχ. Ἐπτ. 207 «πειθαρχία γὰρ ἐστι τῆς εὐπραξίας μήτηρ.»

677 ἐξ. Συμπέρασμα τῶν εἰρημένων. πρβ. 465. — οὕτως = κατὰ ταῦτα, τούτων οὕτως ἐχόντων. — ἀμυντέα ἡσσητέα] κατὰ συνήθειαν τῶν Ἀττικῶν πληθυντ. ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ ἀμυντέον, ἡσσητέον. ὅρα 570. — κοσμουμένοις = διαταπτομένοις, νομοθετουμένοις, νομοθετήμασι, νόμοις. Γενικῶς μὲν λέγει, ἐννοεῖ δὲ τὸ περὶ Πολυνείχους κήρυγμα, ὡς

δηλοῖ ὁ ἐπόμενος στίχος. Ἡ ἔννοια δεῖ βοηθεῖν τοῖς νόμοις καὶ μὴ εἶναι ἀτιμώρητον τὴν τούτους ὑπερβάσαν γυναῖκα.

679. ἐκπεσεῖν] δηλονότι τῆς ἀρχῆς. Ἐν ἰσχύσει ἢ παρακοῇ εἰς τὰ κελεύσματα τοῦ ἀρχοντος, οὗτος εἶναι ἐκπεπτωκώς.

680. Ὁ β' ὄρος τῆς συγκρίσεως ἔδει νὰ ἦναι ἢ πρὸς γυναῖκός. Ἀλλὰ τὸ μὲν ἵνα συμπληρώσῃ τὸ μέτρον, τὸ δὲ ἵνα τὸ τέλος τοῦ λόγου γείνη ἔμφαντικώτερον, ἐπήγαγεν δλόκληρον στίχον.

681. μὲν] 498. — τῷ χρόνῳ] ἐννοεῖ τὴν μακρὸν χρόνον τ. ἔ. τὴν προβεδηκυῖαν ἡλικίαν, τὸ γῆρας. — κεκλήμεθα] δηλ. τὰς φρένας, ἀπεστερημέθα τὸν νοῦν. πρβλ. 1218 Ἡλ. 56.

682. Ἡ σύνταξις: δοκεῖς λέγειν φρονούντως (περὶ τούτων) περὶ ὧν λέγεις.

683. Ὁ Αἴμων ὑπέσχετο (635 ἐξ.) ὅτι θὰ πείθῃται τῷ πατρί, εἰς ὁρθῶς σκέπτηται. ἀφ' οὗ δ' ὁ πατὴρ ἐξέστηκε τὴν γνώμην αὐτοῦ, ὁ Αἴμων, διαφωνῶν, οὐδὲν αὐτὸς ἀμέσως ἀντιλέγει, ἀλλ' ἀντιτάσσει τὴν κοινὴν γνώμην. Τεχνικὸν τοῦτο διότι κατ' Ἀριστοτέλην (Ῥητ. 3, 17), ὅταν τις λέγων ἦναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ λαιδωρός ἢ ἀγροῖκος, δεόν τὰ λεγόμενα νὰ εἰσάγῃ ὡς γνώμην ἄλλου. — Ἡ ἔννοια: δὲν δύναμαι καὶ εἶθε νὰ μὴ δυνηθῶ ποτε νὰ ἰσχυρισθῶ, ὅτι στερεῖται ὁ πατὴρ μου τὸ μέγιστον δῶρον τῶν θεῶν, τὴν φρόνησιν. Δυνατὸν ὅμως καὶ μετὰξὺ τοῦ λαοῦ νὰ ὑπάρχωσιν ὀρθοφρονούντες· τούτους ὅμως δὲν δύναται ὁ βασιλεὺς ν' ἀκούσῃ ἀμέσως, ἀλλ' ἐγὼ ὁ ἀπλοὺς πολίτης δύναμαι ν' ἀκούσω καὶ μεταβιβάσω τὴν γνώμην αὐτῶν τῷ βασιλεῖ. οὕτως ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ κτλ. — πάτεω] παιδικὴν οἰκειότητα δηλοῖ ἢ βραχεῖα προσφώνησις.

685. Συχνὰ παρὰ Σοφοκλεῖ ἀ-

πὸ γενικῶν σκέψεων γίνεται διὰ τοῦ ἐγὼ δὲ μεταβάσις εἰς τὰ κατωτέρω. 1196. Αἴ. 487.—[ὅπως] ὄρα 223. Ἐτέθη μὴ ἐν τῇ εἰδικῇ ταύτῃ προτάσει, διότι ὁ λέγων χάριν φιλοφροσύνης ἐκφράζει τὴν ἰδέαν ὡς ὅπως ὑποκειμενικῶν.—τάδε] πανθ' ἔσα ὁ Κρέων εἶπε.

686. οὔτε μήτε] τὸ α' ἀνήκει εἰς πρότ. κρίσεις, τὸ δὲ β' εἰς πρότ. ἐπιθυμίας.—μήτ' ἐπιστάλην = οὔτ' εὐχομαι ἐπίστασθαι. Τὸ ἐλέγχειν τὸν πατέρα ὁ Αἴμων θεωρεῖ δεινόν διὸ τοῦτο ἀπεύχεται περὶ ἑαυτοῦ.

687. μένταν=μέντοι ἀν.—Οὔσι-αστικῶς κεῖται τὸ καλῶς ἔχον. Ἐνοεῖται τί. = καλόν τι, ὀρθόν τι = συνετὴ τις σκέψις.

688. Ἡ ἔννοια : ἐγὼ φύσει εἰμι τοιοῦτος ὥστε ὡσπερ πρόσκοπος νὰ ἐξετάζω καὶ μαθάνω πρὸ σοῦ πάντα, ὅσα λέγουσιν οἱ πολῖται.—σοῦ προσκοπεῖν=σκοπεῖν πρὸ σοῦ.

689. Πολλάκις ἢ τίς τίθεται δῖς. Τραγ. 943. Εὐριπ. Ἀνδ. 733. Θουκ. 4, 62.

690 ἐξ. Ἡ ἔννοια : ἐνώπιον τοῦ βασιλέως οἱ κοινοὶ ἄνθρωποι ἐκ φόβου δὲν τολμῶσι νὰ εἴπωσι λόγους ἀτερπεῖς εἰς αὐτούς.—λόγοις τοιούτοις] ἐκφέρει τὸ αἶτιον τοῦ δέους, πρὸβλ. 391.—λέγοντι τοιαῦτα, ἐάν θέλῃ νὰ εἴπῃ τοιαῦτα.—οἷς σὺ μὴ τέρρη] λείπει τὸ ἀν. ΟΤ. 316, 1231.

692. Ἐφαρμογὴ τῶν ἀπὸ τοῦ στ. 688 γενικῶς εἰρημένων.—ὑπὸ σκότου] ὁ λόγος θὰ ᾗτο πληρέστερος ὧδε : ὑπὸ σκότου τάδε λέγοντος ἢ λεγόμενα. Ἄλλ' ἐπειδὴ, ὅσα λάθρα λέγονται, ἀκούονται καὶ λάθρα, διὰ τοῦτο πρὸς τὸ ἀκούειν συνῆψε τὸ ὑπὸ σκότου.—ἐν σκότῳ, λάθρα.

693. Ἀδιαφορίαν ὑποκρινόμενος παῖδα ταύτην λέγει χωρὶς τὸ ἴνομα τὸ προσφιλὲς νὰ ὀνομάσῃ. Ἄλλὰ τὸ ἐπίθετα ἀναξιοτάτη, κάκιστα, ἐκκλεεστάτων δηλοῦσι πόσον φροντίζει περὶ αὐτῆς.

694. Ἡ κρίσις τῆς πόλεως ἐ-

ξήριται διὰ τῶν τριῶν ὑπερθετικῶν.—ἀναξιοτάτη] ἄξιος καὶ ἀνάξιος εἶναι τις ἢ τιμῆς ἢ ζημίας. ἐδῶ διὰ τὸ φθίνει ἐνοητέον τὸ δευτερον.—ἐλάχιστα ἀξία τιμωρίας, ἀθωοτάτη.

695. ἀπ' ἔργων εὐκλ.] καὶ ἡ Ἄντιγόνη τὸ αὐτὸ ἐφρῶνει. 502.

696. ἦτις..] ἀναφ. αἰτιολ. πρότ.—ἐν φοναῖς πεπρωτά] περίφρασις τοῦ πεφρασμένου ἢ πεφρονεμένου. Τὸ φωναὶ εὐχρηστον παρὰ ποιηταῖς μάλιστα καὶ ἐν τῷ πληθυντικῷ πάντοτε. κυρίως = φονία πλήγματα, σφαγαί.

697-8. ἀθαντον] κατηγορ. τοῦ ὑποκειμ. τοῦ δλέσθαι. = χωρὶς νὰ ταφῇ.—Ἡ ἄρνησις ἔδει νὰ ᾗται οὐ διὰ τὸ εἶσεν, ἀλλ' ἀπεδόθη εἰς τὸ ἐξ αὐτοῦ ἐξαρτώμενον ἀπαρ. Διὰ τοῦτο ἐτέθη μήτε. Τὸ οὐκ εἶσεν ἐνταῦθα=ἐφρόντισε.—ὦμηγις (ὦμά ἔδειν=ἐθβίεν)=ὠμοβόρος, ὠμοφάγος.—δλέσθαι] γενικὸν ἀντὶ τοῦ εἰδικῶ σπαραχθῆναι.

699. χρυσῆς=λαμπρᾶς, ὑπερβολικῆς. Ἐπειδὴ ὁ χρυσοῦς εἶναι τὸ λαμπρότατον καὶ πολυτιμότερον τῶν μετάλλων, μεταχειρίζονται τὸ χρυσοῦς μεταφορικῶς ἐπὶ παντὸς λαμπροῦ καὶ τιμίου. Οὕτω καὶ ἡμεῖς χρυσοῦ παιδί, χρυσοῦ γυναῖκα. Ἐνταῦθα ὁ Αἴμων φαντάζεται τιμὴν διαπρεπῆ, λ. γ. χρυσοῦν στέφανον ἢ χρυσοῦν εἰκόνα.—Τὸ λαγχάνειν συνήθως μετ' αἰτιατικῆς, σπανίως μετὰ γενικῆς.—Τὸ συμπέρασμα τοῦ τῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ οὐχότατα ἀντιτίθησι τὴν κοινὴν γνώμην πρὸς τὴν τοῦ Κρέοντος.

700. ἐρεμνῆ] ἔσβετος ἐσβενητός καὶ κατὰ συγχοπὴν ἐρεμνός.=σκοτεινῆ, λαθραία σου. Ἡ ἔννοια αὕτη ἐπιτείνεται καὶ ὑπὸ τοῦ σῖγα. Ἀνωτέρω εἶπεν ὑπὸ σκότου.—ἐπέρχεται] ἐνοεῖται : πόλιν ἢ δῆμον.

701-704. Πρὶν ὁ Αἴμων εἶπῃ τὰ ἀπὸ τοῦ στ. 705 πικρά, θέλει νὰ προδιαθέσῃ εὐμενῆ τὸν Κρέοντα προ-

βάλλον τήν πολλήν πρός αὐτόν ἀγάπην αὐτοῦ.

701. οὐδ' ἀπόσοιτος εὐτυχῶς = τῆς σῆς εὐπραγίας.

703-4. Ἡ σύνταξις : τί γάρ ἄγαλμα μείζον ἐστί τέχνους εὐκλείας πατρὸς θάλλοντος ; — πατρὸς] ἐκ τοῦ εὐκλείας. — θάλλοντος = εὐτυχουῦτος. — εὐκλείας] ὅς ἄρος συγχρίσεως. — ἄγαλμα = κόσμος, χάρις, εὐχαρίστησις. — ἢ τί...] πλήρης καὶ ὁμαλὸς ὁ λόγος : ἢ τί ἄγαλμα μείζον ἐστί πατρὸς εὐκλείας τέκνων θάλλόντων.

705-706. Ἡ σύνταξις : μὴ φορεῖ ἐν μοῦνον ἦθος (= μὴ τοῦτο μόνον νόμιζε) τοῦτ' ὁρθῶς ἔχειν, ὡς φῆς σύ, κούδεν ἄλλο. Ἡ ἔννοια : μὴ λοιπὸν μονοτρόπως κρῖνε, ἦτοι μὴ ἰσχυρίζου πεισιμότως, ὅτι ὁρθόν ἐστιν, ὃ σύ λέγεις καὶ οὐδέν ἄλλο. — ἦθος = τρόπος τοῦ σκέπτεσθαι, γνώμη. — ὡς φῆς σύ] ἀντί τοῦ ὃ φῆς σύ. Πολλάκις κείται τὸ ὡς ἀντί τῶν ὁ, ἄ, ὄσα, ὄσα. OK. 1124 « καὶ σοι θεοὶ πόροιεν ὡς ἐγὼ θέλω. » Πλ. Ε 45.

707-708. Τοῦτα κατὰ Θέογονιν (στ. 655). Τοῦτου καὶ ἄλλων ποιητῶν τὰς γνώμας οἱ νέοι, ὅσοι ὁ Αἰμῶν, ἐμάνθανον φοιτῶντες εἰς τὰ διδασκαλεῖα. — ὄσας] περιληπτικῆν ἔχει ἔννοιαν διὸ ἀναφέρεται εἰς τὸ οὐταί. — ἄλλος] ἀνεκείται : ἔχει.

709. διαπτυχθέντες] = ἀναπτυσθέντες ἀνοιχθέντες ὡς τις καρπός. Μεταφορικῶς εἰρηται ἀντί τοῦ ἀκριθέστερον ἐξετασθέντες. — ὀφθησαν] γνομί. ἄορ. = ἐφάνθησαν, εὐρέθησαν.

710. Ἡ σύνταξις : οὐδέν αἰσχρὸν τὸν ἄνδρα μανθάνειν πολλά. πρὸβλ. τὸ τοῦ Σόλωνος « γηράσκω δ' αἰεὶ πολλά διδασκόμενος. » — εἰ ἢ] λείπει τὸ ἄν. Συχνὸν τοῦτο παρὰ τραγικοῦς καὶ παρ' Ὀμήρου (Α 340) ἐν προτάσεσιν ὑποθετικαῖς, ἀναφορικαῖς καὶ χρονικαῖς.

711. μὴ τείνειν ἄγαν] διότι θραύονται αἱ χορδαί. Λίαν γενικῶς δηλ. ἄνευ ὀρισμένου ἀντικειμένου εἰρηται μεταφορικῶς ἀπὸ τῶν χορδῶν

καὶ καλωδίων. = μὴ αὐθάδη εἶναι ἀντιτείνοντα τοῖς συμβουλευουσιν, ἀντιτείνειν, ἀντιπράττειν.

712. Ὁ Αἰμῶν τήν ἰσχυρογνωμοσύνην τοῦ πατρὸς ἀσυνειδήτως καταπολεμεῖ, δι' ὧν ἐκεῖνος ἔπλων (473 ἐξ.) τὸ σκληροτραχέην τῆς Ἀντιγόνης, δηλ. δι' ὁμοίων γνωμῶν καὶ εἰκόνων. Ἀλλὰ καὶ ὁ Αἰμῶν ὁ τάχαθὰ συμβουλευὼν μετ' ὀλίγον ἐπιλανθάνεται τῶν σοφῶν γνωμῶν. Αἱ ἀνακολούθια αὐταὶ δεικνύουσι τοῖς θεαταῖς τήν πλάνην τῶν δρώντων προσώπων, ἐξ ἧς ἐν τῇ παλαιᾷ τραγωδίᾳ γεννᾶται συνηθὸς ἢ τραγικὴ σύγκρουσις. — ἴσως ἐν τῇ εἰκόνι ταύτῃ εἶχεν ὁ Σοφοκλῆς ὑπ' ὄψει αἰσιωπέϊόν τινα μῦθον τὸν περὶ τῆς ἄρουα καὶ τῶν καλάμων. — παρὰ θεῖθροισι] τὸ ἀρκτικὸν ἔμμηκτον τὸ ληκτικὸν τῆς ἡγουμένης βραγυ φωνῆν ἐπὶ τῆς ἄρσεως OT. 847, OK. 900.

714. αὐτόπρημα = αὐτοῖς πρέμους, αὐτόρριζα, σύρριζα. Πλ. I 542 « αὐτῆσι ῥίζησι ».

715. αὐτως] ἐπιρρ. τοῦ αὐτός, τὸ δὲ παρὰ περὶ τοῖς ὄσα αὐτως τοῦ ὃ αὐτός. — πόδα ἔλεγον, ὅτι οἱ νῦν πόδε ἢ σκότα, δηλ. τὰ δύο κίτω ἄκρα τοῦ ἱστίου καὶ τὰ εἰς αὐτὰ προσδεδεμένα σχοινία, ἐφ' ὧν ὡς ἐπὶ ποδῶν στηρίζεται τὸ ἱστίον. Τοῦτων ἡ θέσις καὶ ἡ ἔντασις ἢ χαλάρωσις παρεῖχεν εἰς τὴν ναῦν διὰ τῆς θέσεως καὶ ἐντάσεως ἢ χαλάρωσεως τοῦ ἱστίου τὴν ἀπαιτούμενην διέυθυνσιν καὶ ταχύτητα. — τὰς = νεῶς. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ πόδα καὶ ἐκ τοῦ ἐγκρατῆ, ὃ εἶναι κατὰ πρόληψιν κατηγ. = ὥστε εἶναι ἐγκρατῆ ναός, δηλ. ὥστε ὁ ποὺς διὰ τοῦ ἱστίου νὰ ἔχη εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ τῆν ναῦν. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω περὶ ποδὸς εἰρημένων καταφαίνεται, ὅτι οἱ πόδες κρατοῦσι τοῦ πλοίου.

716-7. ὑπέλκει] ὅπως 713 τὰς ἐπαναλήψεις δὲν ἀποφεύγουσιν οἱ τραγικοί. = δὲν χαλαρόνει τὸν πόδα

καὶ τὸ ἴστιον.—*κάτω στρέφας*] μίαν ἔννοιαν ἀποτελοῦσι. Ἐννοεῖται ἐκ τοῦ στ. 745: *τὴν ναῦν*.—*σέλημα* ἦν τὸ ζυγόν, ἐφ' οὗ ἐκάθητο οἱ κωπηλάται. ὅππια σέσματα εἶναι: τὰ ἀνεστραμμένα κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ὀρθά.—*ὅπποιοι σέλημασι ναυτίλλεται*] δηλ. οὐδαμῶς ναυτίλλεται. Εἰρωνικῶς εἴρηται ἀντὶ τοῦ καταποντιζέται. Ὅμοια εἰρωνεία ἐν 310.

718. *εἶς θυμοῦ ὅμοια τὰ Ὀμηρικά εἰκὴν χάρις ἢ πολέμου*.—*μετάστασιν*] μεταβολὴν δηλονότι τῶν διατεταγμένων ἢ τῆς ψυχικῆς διαθέσεώς σου.—*δίδου*—*πάρχε*. Ἐπιτηδες ὁ Αἴμων ἀοριστῶς ὁμιλεῖ, χωρὶς νὰ ὀρίξῃ τίνας μεταβολὴν θέλει, ἵνα μὴ τὸ ὀργίλον τοῦ Κρέοντος ἐξεγείρῃ.—[Ὁ στίχος ὡς ἐφαρμμένος πολλαχῶς διορθοῦται.]

719. *κάπ' ἐμοῦ* = καὶ ἀπ' ἐμοῦ, παρ' ἐμοῦ, ἐκ μέρους μου. Μετροσφοσύνη δηλοῖ.

721. *πάντ' ἐπιστήμης πλέων* = παντεπιστήμονα. Συχνὰ τὸ οὐδ. πάντα ἐπιτείνει ἐπίθετα. Ἦλ. 301 «ἢ πάντ' ἀναλκίς.» ΟΤ. 1197 «τοῦ πάντ' εὐδαιμόνος.»—*Παραπλήσια* εἶπεν ὁ Ἡπίδοξος (Ἔργ. 291) «οὗτος μὲν πανάσιστος, ὅς αὐτὸς πάντα νοήσῃ· ἐσθλὸς δ' αὖ κακέινος, ὅς εὐεῖποντι πίθηται· ὅς δέ κε μήτ' αὐτὸς νοήῃ, μήτ' ἄλλου ἀκούων ἐν θυμῷ βάλληται, ὁ δ' αὖτ' ἀχρήσιος ἀνὴρ.»

722. *εἰ δ' οὖν*] ἐννοεῖται: μὴ τοιοῦτος ἔφυ, τ. ἔ. μὴ ἐπιστήμης πλέως ἐστί. Ἐπὶ τοιαύτης ἑλλείψεως συνηθέστερον ἔλγον *εἰ δὲ ἢ εἰ δὲ μὴ* Το οὖν ἐπιτείνει τὴν ἀντίθεσιν. Ὡστε τὸ *εἰ δ' οὖν* = *εἰ δὲ τῆ ἀληθεία μὴ σμβαίνει τοῦτο*.—*φιλεῖ γὰρ... ῥέπειν*] κείνται: διὰ μέσου τῆς ὑποθέσεως καὶ ἀποδόσεως.—Ἡ εἰκὴν ἐλήφθη ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ.

723. Ἡ σύνταξις: καλὸν (ἐστί) καὶ τὸ μυνθάνειν τῶν εὖ λεγόντων—Τὸ *μυνθάνειν* ἔλαβε γενικὴν κατὰ τὸ ἰκούειν.

724. *σὲ*] τὸν Κρέοντα.

726-7. Το *τηλικόσδε* σημαίνει: μὲν τοιοῦτος τὴν ἡλικίαν ἀφίνει ὁμοίως ἀόριστον τὸ ἂν εἶναι νέος ἢ προβεβηκώς. Τοῦτο ὀρίζεται ἐκ τοῦ προσώπου περὶ οὗ πρόκειται. Οὕτω τὸ μὲν οἱ *τηλικόσδε* = οἱ οὕτω προβεβηκότες τὴν ἡλικίαν, τὸ δὲ *τηλικόσδε τὴν φύσιν* = οὕτω νέου τὴν ἡλικίαν.—*καὶ*] ἐν ἐρωτήσεϊ ἐξαιρεῖ τὸ κατηγοροῦμενον. 554, 770.—*διδασκόμεθα*] μ. μ. ἀπὶ παθητικοῦ.

728-9. *μηδὲν τὸ μὴ δίκ.*—*μηδὲν διδάσκου φρονεῖν, ὃ μὴ δίκαιόνεστιν*.—*τὸν χρόνον* = *τὴν φύσιν* (727) = τὴν ἡλικίαν. 681.—*τίγα* = τὰς πράξεις. ἔννοεῖ δὲ τὴν πράξιν τὴν προκειμένην, ὅτι συνετὰς ὑπερμαχεῖ τοῦ δίκαιου τῆς Ἀντιγόνης.

730. Ὁ Κρέων διασύρει τὴν λέξιν ἐφ' ἣ καυχᾶται ὁ Αἴμων: εἶναι πρᾶξις τ. ἔ. καλὴ πρᾶξις καὶ δὲν εἶναι μᾶλλον αἰσχρὰ πρᾶξις;

731. Ἡ ἔννοια: οὐ μόνον οὐ σέβω ἔργω, ἀλλ' οὐδὲ λόγῳ συμβουλεύομαι ἂν εὐσεβεῖν εἰς τοὺς κακοὺς.—*κελεύομαι*] ἐννοεῖται: τίνα ἦτοι σέ.

732. Ἡ ἔννοια: κελεύεις εὐσεβεῖν εἰς τοὺς κακοὺς, διότι κελεύεις σεβεῖν τὴν Ἀντιγόνην κακὴν οὐσαν ὡς τὸν κακὸν Πολυεῖκη τιμήσασαν.—*ἦδε*] μετὰ περιφρονησεως: αὐτὴ τὴν ὁποῖαν τόσον τιμᾶς.—*τοιγᾶδ' ἐπέιλ. νόσφ*—*πεφώραται* τοιαύτην νόσον νοσοῦσα, τοιαύτην κακίαν ἔχουσα, τ. ἔ. εἰς τοὺς κακοὺς εὐσεβούσα.—*νόσφ*] ὄρα 421.

733. Πάλιν ὁ Αἴμων τὴν κοινὴν γνώμην προβάλλεται. ὄρα 683.

734. *ἡμῖν*] πληθ. χάριν μεγαλοπρεπείας.—*ἐμοί*. Ἀμείσως δ' ἔπεται ἐνικός ἀμέ (= ἄ ἐμέ), ὅπως 1092-3.—*τάσσειν* = προστάσσειν, ἐπιτάσσειν.

735. Ὁ Αἴμων ἰδὼν περιφρονουμένην ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τὴν κοινὴν γνώμην, ἀπώλεσε πᾶσαν ἐλπίδα· διὸ ἀρχεται τραχυνόμενος.—

νόος] ὁ Αἴμων ὑπαινίσσεται τοὺς ἀνωτέρω λόγους τοῦ Κρέοντος 726-7.

736. ἄλλω ἢ μοί = δι' ἄλλον ἢ δι' ἐμέ, δηλ. οὕτως ὥστε νὰ εὐχαριστῶ ἄλλον μᾶλλον ἢ ἐμέ; ἐπομένως=κατὰ τὴν γνώμην ἄλλου ἢ κατὰ τὴν ἐμοῦ;

737. Ταῦτα αἰτιολογοῦσι τὰ παρλειφθέντα: σοὶ καὶ τῷ λαῷ δεῖ σε ἄρχειν· διότι ἡγεμῶν καὶ λαὸς ἀχώριστοί εἰσι· διότι δὲν εἶναι πόλις κτλ.—ἦτις...] ἀναφ. ὑποθ. πρότασις.—ἀνδρὸς ἔσθ' ἐνός] δηλ. κτῆμα.—Ἡ ἔννοια: δὲν εἶναι πόλις, εἶναι ἀναξία τοῦ ὀνόματος πόλεως, ἄν τις ᾗναι κτῆμα ἐνός.

738. Ἡ ἔννοια: δὲν εἶναι κατὰ τὴν γενικὴν πεποιθήσιν κτῆμα τοῦ ἄρχοντος ἢ πόλις;

739. Εἰρωνεύεται ὁ Αἴμων, Ἡ ἔννοια: ἂν ἡ πόλις εἶναι κτῆμα μόνου τοῦ ἄρχοντος, καὶ οὐδεὶς ἄλλος μετέχει αὐτῆς, τότε οὐδένας ἄλλοι πολῖται ὑπάρχουσι καὶ καλῶς σὺ μόνος μένων δύνασαι νὰ ἄρχῃς πόλεως ἐρήμης πολιτῶν.

740. Ὁ Κρέων ἠττηθεὶς ἐν τῇ συζητήσει ἀλλάσσει θέμα.

741. Ἐντεῦθεν ὁ διάλογος γίνεται σφοδρότερος. Ἐκάτερος τῶν διλεγομένων ἀρπάζει τὰς λέξεις τοῦ ἑτέρου, ἵνα σκώψῃ ἢ ἀνασκευάσῃ.—σὺ] ἔννοεῖται εἰ.

742. Ἐννοεῖται: προκίηδει ἐμοῦ.—παγκάκιστε] ὥσπερ μὴ ἤρκει τὸ ὑπερθετικὸν ἦλθε καὶ τὸ πάν. Τρ. 874 πανυστάτην.—διὰ δικῆς ἰδῶν] οὕτω διὰ φιλίας, δι' ἔχθρας ἵνα εἶναι τι.

743. Μετὰ τὸ οὐ γὰρ δίκαια ἐσχόκει εἰπεῖν ποιούντα, ἀλλ' ἐπήγαγε τὸ ἐμφαντικώτερον ἁμαρτάνοντα,=ἀδίκους ἀποφάσεις ἀποφασίζοντα.

744. ἀρχάς] ἀντὶ τοῦ ἀρχῆν.

745. Ἐννοεῖται: ἁμαρτάνεις.—κατῶν=καταπατῶν, ἀτιμάζων. Ἡ ἔννοια: δὲν σέβεις τὴν σὴν ἀρχὴν ἀλλ' ἀσεβεῖς πρὸς τοὺς θεούς.

746. ὄσπερον = ἦσσαν, ἠττηθέν. πρὸλ. 680, 756.

747. οὐ τᾶν. = οὐ τοὶ ἄν.—Τὸ γὰρ ἀνήκει εἰς ὅλην τὴν πρότασιν, συναπτῶν λοιπὸν ὡς: οὐτοί γε ἔλοισ ἂν ἐμὲ ἦσσαν τῶν αἰσχρῶν=οὐδαμῶς βέβαια ἤθελες λάβει ἐμὲ ὑποχείριον αἰσχρῶν πραγμάτων, τ. ἔ. ἀφοῦ ἀγωνίζομαι ὑπὲρ καλῆς καὶ δικαίας πράξεως, οὐδαμῶς δικαιουσαι νὰ με κακίξης.—ἐμὲ] ἐν προεχούσῃ θέσει τοῦ στίχου κείμενον ἀντιτίθεται πρὸς τὸν Κρέοντα.

748. ὑπὲρ κείνης] κατὰ τὸν Κρέοντα=ὑπὲρ αἰσχρῶν.

749. Ὑπὲρ ἐκείνης βέβαια, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ σοῦ, ἵνα μὴ διαπράξης ἀδίκημα, καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ τῶν θεῶν, ἵνα μὴ ἀδικηθῶμεν.

750. Πάλιν (740) ὁ Κρέων ἀλλάσσει θέμα ἠττώμενος.—Εἰπόντος τοῦ Αἴμονος κάμου, ὁ Κρέων σπεύδει ν' ἀπελπίσῃ αὐτόν.—Ἡ σύνταξις: οὐκ ἔστιν ὡς γαμεῖς ποτε ταύτην ζῶσαν ἐτι.—Χάριν τοῦ μέτρου προέταξε τὸ ποτέ—οὐκ' ἔσθ' ὅς] ἀντὶ τοῦ συνηθεστέρου οὐκ ἔσθ' ὅπως.—ζῶσαν ἐτι] τραγικῆ ἐιρωνεία ἐν τούτοις διότι ὑπαινίσσονται, ὅτι θαναοῦσαν δύναται νὰ τὴν νυμφευθῇ, ὡς συνέθη 1241.

751. τίνα=ἐμέ. Ὁ Αἴμων ὑποδεικνύει αὐτοκτονίαν. Ἄλλ' ὁ Κρέων τὸ τίνα λαμβάνει ὡς περὶ ἑαυτοῦ λεγόμενον, ὅθεν μᾶλλον ὀργίζεται.

752. κἀπαπειλῶν = καὶ ἐπαπειλῶν.—Ἡ ἔννοια: εἰς τόσον θράσος φθάνεις, ὥστε εἶτι καὶ νὰ μοὶ ἀπειλήσῃς.

753. τίς δ' ἔσθ' ἀπειλή=οὐδεμία ἀπειλή ἐστίν.—κενὰς γνώμας = ἡμαρτημένην γνώμην.—λέγειν=συμβουλευεῖν, ἐναντιοῦσθαι.—Ἡ ἔννοια: δὲν ἀπειλῶ, ἀλλ' ἐναντιοῦμαι τῇ σῇ ἡμαρτημένην γνώμῃ, ἵνα προλάβω τὰ δεινὰ αὐτῆς ἐπακολουθήματα. Ὁ Κρέων ὅμως τὸ κενὰς γνώμας ὑπέλαβε κενὰς φρένας καὶ τὸ ὅλον ὑπέλαβε: δὲν ἀπειλῶ, ἀλλὰ διδάσκω, νουθετῶ μωρόν.

754. κλαίων] οὐ χαίρων, οὐχί ἀ-
τιμωρητεί. — φρονέσεις] ἐννοεῖται :
μέ. — Ἡ ἐννοια : κλαίων θὰ μὲ συ-
νετίσης, τ. ἔ. ἡ προσπάθειά σου νὰ
μὲ παραστήσης ἀνόητον, θὰ σοὶ ἀ-
ποβῆ εἰς κακόν.

755. Τοῦ Κρέοντος αἱ ἀπειλαὶ
καὶ αἱ ὕβρεις παραφέρουσι τὸν νε-
ανίαν, ἐν μέτρῳ τινὶ ὅμως ἀκόμη.
διότι δὲν λέγει κακῶς φρονεῖν ἢ
παραφρονεῖν ἀλλὰ οὐκ εὖ φρονεῖν,
ὁ μετριώτερον, καὶ τοῦτο δὲ ὑποθετι-
κῶς λέγει, λέγων εἰ μὴ πατὴρ ἦσθα.

756 ἐξ. δούλευμα] ὄρα 320. —
κωτίλλειν = κολακευτικῶς, φιλικῶς
προσαγορεύειν· διότι ὁ Αἴμων εἶπε
πατὴρ, τὸ ὅποιον κατὰ Κρέοντα δὲν
ἀρμύζει πλέον εἰς τὸ στόμα του.
Θέογνις 363 «εὖ κωτίλλε τὸν ἐγ-
θρόν.» — Πικροὶ ἦσαν οἱ ἐν 755 λό-
γοι τοῦ Αἴμονος, περιεῖχον ὅμως καὶ
τι αἰσθημα καθήκοντος πρὸς τὸν πα-
τέρα. Τοῦτο ὁ Κρέων ὑπολαβὼν κολα-
κείαν, λέγει : μὴ με λέγῃς κατέ-
ρα σὺ ὁ δούλος τῆς γυναικός. Κα-
τεῖδεν ἐν τούτοις ὁ Αἴμων τὸ μά-
ταιον παντὸς περαιτέρω λόγου, καὶ
ἐν θυμῷ στρέφεται ν' ἀπέλθῃ λέ-
γων (757) : θέλεις νὰ λέγῃς, ἀλλ'
οὐχὶ καὶ ν' ἀκούῃς. τ. ἔ. χάνει τις
τοὺς λόγους τὸν ὀμιλῶν πρὸς σέ.
Ἡ δ' ἐν τούτοις περιφρόνησις προ-
καλεῖ τὴν ἐν 758 ἐκρήξιν τῆς λύσ-
σης τοῦ Κρέοντος.

758. ἀληθεῖς ;] ὅταν ἦναι εἰρωνι-
κόν, προπαροξύνεται. — οὐ] ἀνήκει
εἰς τὸ χαίρων. Λεῖπει τὸ μά. ΟΤ.
660, 1088. — τόνδε...] ταῦτα λέγων
ὑψωσε τὴν χεῖρα. — Ὀλυμπον = Οὐ-
ρανόν, ὅπως ΟΤ. 1088.

759. ἐπὶ ψόγοισι] ἀνήκει εἰς τὸ
δενάσεις. Δηλοῖ προσθήκην(= πρὸς
τοὺς ψόγοις) ἢ ἀκολουθίαν χρονικὴν
(= μετὰ τοὺς ψόγους). — δενάξω]
ὑβρίζω, σκόπτω. Κατὰ τὸν Κρέ-
οντα ὁ Αἴμων ἀνωτέρω (735 ἐξ.)
ἔψαγε τὸν πατέρα καὶ μάλιστα διὰ
τῶν ἐν 753. Τὸν δ' ἐν 755, 757
μαλακὸν τρόπον τοῦ Αἴμονος ὑπο-

λαβὼν εἰρωνεύειαν, ἐξαγριούται ἐν
τοῖς ἐπομένοις.

760—1. Ἀποτείνεται πρὸς τὸν
ἕνα τῶν δορυφόρων, ὅστις δια τῆς
δεξιᾶς θύρας τῆς ἀγούσης εἰς τὴν
γυναικωνίτιδα εἰσέρχεται εἰς τὰ βα-
σίλεια. ὄρα 581. — τὸ μῖος = τὸ μί-
σημα. 320. — Ἡ ἐπισώρευσις τῶν
κατ' ὄμματα, παρόντι, πλησία πολ-
λὴν ἐμφασιν ἔγει καὶ ἀρμύζει εἰς
τὴν ὀργὴν τοῦ Κρέοντος. Οὕτως ἐν
ΟΤ. 430 «οὐ καλὴν ἄψορος οἶκον
τῶν δ' ἀποστραφεῖς ἀπει ;» Ὁ κα-
τεχόμενος ὑπὸ πάθους τινὸς ψυχῆς
χαίρει εἰς τὰς παλιλλογίας.

762. ἔμοιγε] ἀνήκει εἰς τὸ πη-
σία. Ἀνωμάλως προτέταχται τῶν
διὰ τῶν οὔτε τε συνδεδεμένων προ-
τάσεων, ὡσεὶ ἀνήκει εἰς ἀμφοτέ-
ρας, ἐνῶ ἀνήκει εἰς τὴν α'. — τοῦ-
το... ποτὲ] παρενθετικῶς κεῖνται.

764. ἐν ὀφθαλμοῖς] προσδ. ὀρ-
γάνου, ὅπως συχνὰ παρ' Ὀμήρῳ
«ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὀρέσπει.» — τοῖμόν
κράτα = τὴν ἐμὴν κεφαλὴν, τὸ ἐμὸν
πρόσωπον, ἐμέ. — προσόψει ἐν ὀφθ.
δραῶν] ἐπισώρευσις, ὅσα ἐν 760.

765. Ἡ σύνταξις : ὡς μαινῆ ζυ-
νῶν τοῖς θέλουσι τῶν φίλων. = ἵνα
μαινῆ παρὰ τοῖς φίλοις θέλου-
σιν ὑπομείναι τὴν σὴν μανίαν. — θέ-
λουσι] ἐννοεῖται : ζυνεῖναι σοι μαι-
νόμενῳ. — Ὁ Αἴμων ἀπέρχεται τῆς
σκηνῆς ἐκ δεξιῶν τοῖς θεαταῖς. Ὁ
ὑποκρινόμενος αὐτὸν υποκρίνεται ἐ-
πειτα τὸν ἄγγελον.

766. βέβηκεν ἐξ ὀργῆς ταχὺς =
ἀπελήλυθε ταχεῖ βήματι ἄτε ὀρ-
γισμένος.

767. τηλικούτος] ἀντὶ τηλικούτου
= οὕτω νέου ἀνδρός. — βαρὺς ἐστὶ]
βαρὺ τι προαγγέλλει, φόβον ἐξεγεί-
ρει. 1251. — Πολλάκις ὁ χορὸς ὑ-
ποπτεύει δεινὰ μετὰ τὴν αναχώ-
ρησιν προσώπου τινός. Τοῦτο κινεῖ
τὸν φόβον τῶν ἀχρατῶν. 1253.
ΟΤ. 1073, Τραχ. 813.

768. δράτω φρονεῖτω] τὸ ἀσύν-
δeton διὰ τὸ τετραοραμένον ἦθος τοῦ

Κρέοντος 1037, 1108. — ἄνδρα = ἄνθρωπον, ὅπως συχνά. — μείζον ἢ καὶ ἄνδρα] ἀνήκει εἰς ἀμφοτέρας τὰς προστακτικὰς.

769 ἐξ. Ταῦτα χρησιμεύουσιν εἰς ἀνάκλησιν μερικῆν τῆς ἐν 577 ἐξ. καταδικῆς ἀμφοτέρων τῶν παρθένων.

770. καὶ] ὅρα 726.

772. σφε = αὐτήν. 44.

773. βοσιῶν] εἰς τὸ ἔσθαι ἀνήκει. — εἶθ' ἂν ἦ] δὲν εἶχεν ἀκρόβη ἐν τῷ νῶ ὁ Κρέων ὠρισμένην θέσιν.

774. πετρῶδης κατώρουξ] σπήλαιον ἐν βράχῳ. Τοιαῦτα λαξευτὰ ἢ κτιστὰ ὑπῆρχον πολλά. Ἐχρηστέμενος ὡς τάφοι. Τοιοῦτοι οἱ λεγόμενοι θησαυροὶ οἱ ἐν Μυκῆναις, Ὁρχομενῶ Βιωτίας, Σπάτα τῆς Ἀττικῆς καὶ ἀλλαγοῦ. — Το κατώρουξ ἐν 1100 κεῖται ἐπιθετικῶς. — πλούσιος ὁ Σοφοκλῆς εἰς δῆλωσιν τοῦ τάφου τοῦτου: κατώρουχα στέγην 1100, κατηρεφῆ τύμβον 885, λιθόστρωτον νυμφεῖον Ἄδου 1204, ἔργμα τυμβόχοστον τάφου ποταμίου 848, θανόντων κατασκαφὰς 920.

775. τοσοῦτον] οὕτως ὀλίγον. — ὅσον ἄγο μόνον] ὅσον μόνον εἶναι ἀγνισμα ἦτοι κάθαρσις, δηλ. ὅσον μόνον ἀρκεῖ πρὸς κάθαρσιν. Ἡ λέξις ἄγο σημαίνει ὅτε μὲν κάθαρσιν, ἀποτροπὴν ἀμαρτίας, ὅτε δὲ κατ' εὐφημισμὸν ἀμαρτίαν, ἐγκλημα (256). — «Ἔθος παλαιόν, ὥστε τὸν βουλόμενον καθειργύναι τινὰ ἀφοσιῦσαι βραχὺ τίθειτα τροφῆς, καὶ ὑπεύθυνον κάθαρσιν τὸ τοιοῦτο, ἵνα γὰρ ἀδοκῶσι λιμῶ ἀναίρειν» τοῦτο γὰρ ἀσεβές. Οὕτω καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἐποίουν περὶ τῆς Ἑστιάδας (Πλουτ. Νομῆς 10), καὶ οἱ κατὰ τὸν μεσαιῶνα.

776. Ταῦτα λέγει· διότι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ὅλη ἡ πόλις θὰ ἐμιαίνετο. Ὡστε τὰ ἀντίθετα ἐνταῦθα δὲν εἶναι τὰ ὅλη ἢ πόλις καὶ μέρος τῆς πόλεως, ἀλλὰ ὅλη ἢ πόλις μανθῆ καὶ ὅλη ἢ πόλις ἀποφύγη τὸ μίασμα.

777. ἐν μόνον σέβει θεῶν] διότι χάριν τοῦ Ἄδου παρέβη τὰ πρὸς τὴν πολιτείαν καὶ τοὺς πρωτοστατούντας ταύτης θεοὺς καθήκοντα.

778. Αἰτιατικὴν ἔλαβε τὸ τυγχάνειν πρὸλ. 546. Οὕτως ἐν Φιλ. 509, ΘΚ. 1106, 1168.

779. ἀλλὰ] 552.

780. Πλήρης ἀβουλίας ὁ λόγος τοῦ Κρέοντος, διότι καὶ εἰς τοὺς θεοὺς θραυνέται. — Ταῦτ' εἰπὼν ὁ Κρέων εἰσέρχεται εἰς τὸ ἀνάκτορα, ἵνα δώτῃ τὰς ἀπαιτούμενας περὶ Ἀντιγόνης τελευταίας ὁδηγίας (886). Διὰ τοῦτο γινώσκει ἡ Ἀντιγόνη τὸ εἶδος τοῦ θανάτου αὐτῆς.

781-800. Τρίτον στάσιμον.

Ἐκ τῆς συγκρούσεως Αἴμωνος καὶ Κρέοντος ἀφορμὴν λαθὼν ἄδει ὁ χορός τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Ἔρωτος, εἰς ὃν ὀρεῖσται ἡ ἔρις αὐτῆ. — Ἡ ἔννοια τοῦ ἄσματος ὁ Ἔρως κίπερ μαλθακὸς τὰ πάντα νικᾷ καὶ πάντα, ζῶα, ἄνθρωποι καὶ θεοὶ κυριεύονται ὑπ' αὐτοῦ καὶ κυριεύθοντες μαίνονται, καὶ οἱ δίκαιοι εἰς ἀδίκᾳ ἐκτρέπονται, ὅπως ὁ Αἴμων.

781. Ὅπως λέγεται νικῶ μάχην οὕτω καὶ ἀνίκατε μάχην. Οὕτω λέγει τὸν Ἔρωτα, οὐχὶ διότι ὁ Κρέων δὲν ἐνίκησε τὸν ἐρώοντα Αἴμονα, ἀλλὰ διότι ἐν τῷ Αἴμονι ἐνίκησεν ὁ Ἔρως τὰ πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἄρχοντα καθήκοντα. Τὸν ἔρωτα δ' εἰκονίζον ὡς τοξότην, πύκτην καὶ ἐν γένει μαχητήν. — Ἡ κλητικὴ δὲν ἔχει πρότασιν, ὅπως ἐν 891 καὶ ἀλλαγοῦ.

782, ὃς ἐν κήμασι πίπτει = ὃς ἐμπίπτων (ἐφορμῶν) ποιεῖς κτήματα ἦτοι δούλους, ἢ ὃς κέκτησαι οἷς ἂν ἐμπέσης. Τὸ κήμασι δηλ. κεῖται κατὰ πρόληψιν. Καὶ ὁ Λουκιανὸς λέγει περὶ Διὸς «ὅλος κτήμα καὶ παιδιὰ τοῦ ἔρωτος σύ γε.» — ἐμπίπτειν = βιαίως ἐπικεῖσθαι, ἐφορμᾶν.

784. νεάνιδος] ἀντὶ πληθυντικοῦ — ἐννευχεύεις = ἐννευκτερεύεις, διανυκτερεύεις.

785-6. Ἡ ἔννοια : θαλάσσια καὶ χερσαία ζῶα δαμάζει. — ὑπεροπνίως] κατηγόρ. ἴσον πρὸς ἐμπρόθ. προσδιορ., διὸ συνεδέθη πρὸς τὸ ἐν αὐλαῖς. — ἀγρονόμος κυρίως = ὁ ἐν ἀγροῖς νεμόμενος ἦτοι ζῶν, εἶτα = ἀγροτικός, ὅπως ἐνταῦθα — ἀγρονόμοις αὐλαῖς] τὸ ἐπίθ. ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων μετηνέχθη εἰς τὰς κατοικίας αὐτῶν. = αὐλαῖς ἀγρονόμων ἦτοι ἀγροτῶν. — αὐλή] ὁ περὶ τὴν κατοικίαν ὑπαιθρος χώρος, εἶτα δὲ καὶ αὐτὴ ἡ κατοικία.

787-8. σὲ φύξιμος οὐδεῖς = οὐδεὶς δύναται φυγεῖν σε. Τὸ φύξιμος εἶναι μεταβατικόν, καὶ ἔλαθεν αἰτιατικόν, ὅπως τὸ σύστοιχον ῥήμα. Αἰσχ. Ἄγαμ. 1049 «στέγην πολλὰ ζυγίστορα κακά,» Πλάτ. Χαρμ. 465 D «ἐξάρνην εἶναι τὰ ἔρωτῶμενα.»

789-90. ἀμερίων = ἐφημέρων. Ἀντιτίθεται πρὸς τὸ ἡγούμενον ἀθανάτων. — Μετ' ἐμφάσεως ἐπαναλαμβάνεται τὸ σέ, ΟΤ 1101 τίς σε, τέκνον, τίς σ' ἔτικτε τῶν μακραιώνων κορᾶν; ἢ σέ γ' εὐνάτειρα Λοξίου; — ὁ ἔχων] δηλ. σέ. Οἱ παλαιοὶ ἔλεγον ἔρωσ (πόθος, ἡμερος) ἔχει τινά, καὶ ἀντιθέτως ἔχει τις ἔρωτα — Γενικῶς ὠμίλησεν ἐν τῇ στροφῇ περὶ ἔρωτος. Ἐν δὲ τῇ ἀντιστροφῇ ἔχομεν ἐφαρμογὴν εἰς τὸν Αἴμονα. Τὰ δὲ δ' ἔχων μῆμερον προστοιμάζουσι τὴν ἐφαρμογὴν.

791-2. ἀδίκους] κατὰ πρόληψιν. = ὥστε ἀδίκους εἶναι ἢ γίνεσθαι. 424, 881, 975, 1186, ἐπὶ λῶβα. = ἐπ' αἰσχύνῃ, πρὸς ὕβριν.

794. ἔνταίμον] = συγγενές, διότι υἱὸς πρὸς πατέρα ἦρσε. Ἐναλλαγῇ τοῦ ἐπιθέτου ἀντὶ τοῦ νεῖκος ἀνδρῶν ἔνταίμων. 862 «ματρῶναι λέκτρων ἄται.» ΟΤ. 1400 «τούμὸν αἶμα πατρός.» — ταραξίας = ἐγειρίας. Δημοσθ. 18, 151 «πόλεμος πρὸς τοὺς Ἀμφισσειῆς ἐταράχθη.»

795-6. ἐναργής] ἀντ' ἐπιρρήμ. — βλεφάρων] ἀντὶ ὀφθαλμῶν. — ἡμερος βλεφάρων] ἡμερος (πόθος, ἔρωσ) ἐν

τὰ ὄμματα τῆς νόμφης ἐμπνέουσι. Το μὲν βλεφάρων εἶναι γενικὴ ὑποκ. τοῦ ἡμερος, τὸ δὲ νόμφας γενικὴ κτητικὴ τοῦ βλεφάρων — εὐλέκτερος = καλὸν λέκτερον (κλίνην) ἐχούσης, τ. ἔ, καλὸν καὶ εὐτυχῆ γάμον ὑπὸ σγνουμένης.

797-98. τῶν μεγάλων πάρεδρος ἐν ἀρχαῖς θεσμῶν = συμπάρεδρος τῶν θεσμῶν ἐν τῇ ἀρχῇ, συνάρχων τῶν μεγάλων θεσμῶν. Ὁ ἔρωσ ἐπειδὴ ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων, πράξεων καὶ τυγῶν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνεται ὡς δυνάμις πνευματικῆ ἴση πρὸς τοὺς ἡθικούς νόμους τοὺς διέποντας τὸν βίον τῶν ἀνθρώπων. πρβλ. Εὐρ. Μηδ. 843. «Κύπριν τᾶ σοφία παρέδρους πέμπειν ἔρωτας, παντοίας ἀρετὰς ζυνοροῦς.»

800, ἐμπαίζει] ἐν τοῖς βλεφάροις τῆς νόμφης παίζει.

801-943. Τέταρτον ἐπεισοδίον. Ἡ Ἀντιγόνη ἀγεται εἰς θάνατον, ὁ δὲ Κρέων ἀμάλακτος καὶ ἀκαμπτος φαίνεται νικητῆς.

801—805. Οἱ ἀνάπαιστοι οὗτοι ἀπαγγέλλονται πρὸς τὴν ἐκ τῆς γυναικωνίτιδος ἔξοδον τῆς Ἀντιγόνης ἐν συνοδείᾳ τῶν δορυφόρων.

801-2. καυτός] ὡς ὁ Αἴμων. — θεσμῶν ἔξω φέρομαι] ἐξέρχομαι τῆς ὁδοῦ τῶν νομίμων τ. ἔ, παραβαίνω τὰ νόμιμα. Οὕτω λέγει, διότι δακρυεὶ ἐκ συμπαθείας πρὸς τὴν κατὰ δίκον τοῦ βασιλέως. Ἀορίστως τοῦτο εἴρηται διὸ ἀναπτύσσεται ὑπὸ τῶν «ἰσχειν... δακρῶν.» Οὕτω καὶ τὸ τὰδ ὄρωσ ἀναπτύσσεται ὑπὸ τῶν «τὸν παγκοῖταν... ἀνύτουσαν.»

804. τὸν παγκοῖταν θάλαμον] τ. ἔ. τὸν Ἄιδην = τὸν πάντας κοιμίζοντα.

805. ἀνύτουσαν] δρα 231. Ἐλαβεν αὐτὸ ἀπρόθετον 811.

806—882. Κοιμῶς.

808. νεάτορ] ἐπίορ.

810. κούπορ' αὐθις] ἐννοεῖται δμομένην.

811. ἀγει ἀκτὰν] ἀντὶ εἰς ἀκτὰν πρβλ. 805.

813-4. Ἐκπληρώσασα ἢ Ἀντιγόνη τὸ ἱερὸν αὐτῆς ἔργον ἤδη ἀποκαλύπτει καὶ τὰ μαλακὰ καὶ γυναικεῖα αἰσθητά τὰ κατέχοντα αὐτήν. Ταῦτα ἐξαιροῦσι τὸ μέγεθος τῆς πρὸς τὸ καθῆκον θυσίας αὐτῆς. — ὁμῆναι ἦσαν ἄσματα ἐν τοῖς γάμοις ἐν συνοδείᾳ αὐλοῦ κατὰ τὴν πομπὴν ἀδόμενα εἰς ἀμφοτέροισι τοῖς νυμφίοις. Ὁ δ' ἐπιθαλάμιος ὕμνος ἢ ᾠδὴ (815) ἤδeto εἰς τὴν νύμφην ἐπὶ τῷ νυμφικῷ θαλάμῳ. Τοῦτον λέγει *ἐπιθυμίδιον* (*νυμφεῖον* = θάλαμος νύμφης). — *ἔγκληρον* = μετοχον. — Μετὰ τὸ δεῦτερον οὕτω ἀντιἐπιθέτου ἐτέθη πρότασις 596.

816. *νυμφεύσω*. 654.

817 ἐξ. Ἡ Ἀντιγόνη ἀνωτέρω μάλιστα ἐθρήνησεν, ὅτι ζῶσα κατέρχεται εἰς Ἄδην. Διὸ ὁ χορὸς παρηγορῶν αὐτὴν λέγει, ὅτι τοῦτο τιμᾷ αὐτήν, διότι μόνη τῶν ἀνθρώπων ζῶσα κατέρχεται αὐτοθούλως χωρὶς νὰ νοσήσῃ ἢ φονευθῇ. Ἡ παρηγορία εἶνε βεβιασμένη καὶ σχεδὸν εἰρωνική, ἀλλ' ἐν τῇ ἀμηχανίᾳ ὁ χορὸς δὲν εἶχε καλλιτέραν. Ἡ Ἀντιγόνη δὲν ἔδοκε προσοχὴν ἀλλ' ὅτε ἤκουσε καὶ τὴν δευτέραν τοῦ χοροῦ παραμυθίαν (834—8), ἐνόμισεν ὅτι γελαῖται, ἐνῶ ὁ χορὸς συνεπάθει πρὸς αὐτὴν καὶ δὲν εἶχεν διάθεσιν διὰ σκώμματα, ἀλλ' εὐρέθη καὶ ἐκεῖ ἐν ἀπορίᾳ καλλιτέρας παρηγορίας.

819. *φθινὰς ἄδος* = φαρμακική. Ἐνεργητικόν.

820. *ἐπιχειρα*] μισθόν, ἀνταπόδοσιν. Μόνον πληθυντικῶς ἀπαντᾷ. — *ξίφων ἐπιχειρα*] μισθόν, ὃν τὰ ξίφη ἀπεργάζονται, θάνατον διὰ ξίφους, οἷον ὁ Κρέων ἐσκόπει ἐν 760.

821. *αὐτόνομος*] ἐλευθέρως, ἐξ οἰκίας βουλήσεως. δηλ. ἂν καὶ εἴθευρε τὸν ἐκ τῆς παραβάσεως τοῦ κηρύγματος θάνατον, παρέβη αὐτό. — *μόνη δὴ θνητῶν*] ἀναφέρεται πρὸς τὸ ζῶσα.

823 ἐξ. Οἱ τελευταῖοι λόγοι τοῦ

χοροῦ, ὅτι μόνη τῶν θνητῶν ζῶσα καταβαίνει εἰς τὸν Ἄδην, ἀναμνήσκουσι τὴν Ἀντιγόνην τὸ ὅμοιον πάθημα τῆς Νιόβης, θυγατρὸς Ταντάλου, συζύγου δὲ τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Ἀμφίονος. Ἐπειδὴ ἐλύπησεν ἡ Νιόβη τὴν φίλην αὐτῆς Λητώ καυχηθεῖσα ἐπ' εὐτεχνίᾳ, ὁ Ἀπόλλων κατετόξευσε τοὺς ἕξ υἱούς καὶ ἡ Ἄρτεμις τὰς ἕξ θυγατέρας αὐτῆς. Ταύτην δ' ὁ Ζεὺς ἐπαναγαγὼν οἴκαδε ἐξ οἴκτου ἀπελίθωσεν ἐν τῷ ὄρει Σιπύλῳ καὶ σήμερον ἐπὶ τοῦ ὄρους τούτου μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν ἀπὸ τῆς Μαγνησίας βλέπει τις πόρρωθεν ἰστάμενος ἀναγεγλυμμένην μεγάλην τινὰ μορφήν, ὅμοίαν πρὸς γυναῖκα καθήμενην, πενθοῦσαν καὶ δακρῦουσαν ἔχουσαν μέλαν τὸ πρόσωπον, μέλανας ἐπὶ τοῦ στήθους κειμένους τοὺς βραχίονας καὶ ὑπόλευκον τὸ ἱμάτιον, ὑπέρθεν δ' ἀενάως καταλείβεται ὕδωρ, τὰ δάκρυα. Το ἀρχαιότατον τοῦτο ἀνάγλυφον, κατ' ἀρχὰς παίγιόν τι τῆς φύσεως καὶ εἶτα διὰ χειρὸς συμπληρωθὲν, ἀφοῦ πρῶτον εἰς ἀσιατικὴν τινα θεότητα ἀφιερῶθη, ἔδωκεν ὕστερον ἀφορμὴν εἰς τὴν γέννησιν τοῦ μύθου τῆς Νιόβης. Ἰλ. Ω 602 ἐξ. Ὁδ. Μετ. 6,310 ἐξ. Ἐπική, λυρική καὶ τραγική ποίησις καὶ ἡ πλαστικὴ τέχνη ἐνεπνεύσθησαν ἐκ τοῦ μύθου τούτου Ὁ Σκόπας ἐποίησε συμπλέγμα Νισιδῶν, οὐ μίμησις Ῥωμαϊκῶν χρόνων σώζεται ἐν τῷ μουσεῖῳ τῆς Φλωρεντίας.

823. *λυγροῖσταν*] κατηγ. = λυγρότατα, οἰκρότατα.

824. *Φρυγίαν* λέγει ὁ Σοφοκλῆς τὴν Νιόβην, ἐνῶ κυρίως ἦν Λυδία· ἀλλ' ὁ Σίπυλος τὸ ὄρος ὑπ' ἄλλων μὲν ἐλέγετο τῆς Λυδίας ὑπ' ἄλλων δὲ καθ' Ὁμηρον τῆς Φρυγίας. — *ἐσπυγνῆ*] διότι ἐξ Ἀσίας κατήγετο καὶ ἐκ Θηβῶν εἰς Ἀσίαν πάλιν ἐπανήλθεν.

825. *Ταντάλου*] θυγατέρα. — *Σιπύλῳ πρὸς ἄκρῳ* = παρὰ τῇ κορυφῇ τοῦ Σιπύλου. Τὸ ἀνάγλυφον ὅμως

εἶναι περὶ τὸ μέσον τοῦ χρημνοῦ.

826-7. τὴν...δάμασεν] ἦν ἐδάμασεν ἢ πέτρας βλάστησις, ὡς κισσὸς περιβαλοῦσα αὐτήν, ὅπως δηλ. ὁ κισσὸς στερρῶς περιφυόμενος τῷ δένδρῳ, ἀφανέες αὐτὸ ποιεῖ καὶ δαμάζει αὐτὸ, οὕτω καὶ ἡ πέτρα περιβαλεῖσα τῇ Νιόβῃ ἐδάμασεν αὐτήν. —ἀτενής] ἐπίθ. τοῦ κισσός. (α ἐπιτατικὸν καὶ τείνω) = λίαν τεντωμένος, προσηλωμένος, ἐνταῦθα = ἰσχυρῶς περιτυλίσσων.

828 ἐξ. νιν] τὴν ἀπολιθωθεῖσαν Νιόβην. — Τὸ ἤκωμαι εἶναι ὅ,τι τὸ ἡμέτερον ἰσὼν τὸ ἀμετάβατον, κείμενον κυρίως καὶ μεταφορικῶς ἐπὶ τοῦ ἐκ λύπης μαραινόμενου. —χιῶν] δηλ. τὸ ἐξ αὐτῆς τηχομένης ὕδωρ. Δι' ὧν ἐνταῦθα λέγει, ἐξηγεῖ ὁ ποιητὴς τὸ θαῦμα, πῶς δηλ. καὶ ἀπολιθωθεῖσα ἡ Νιόβη δακρύει. δάκρυα δηλ. εἶναι τὰ ὄμβρια καὶ τὰ ἐκ τῆς γίνουσας ὕδατα τὰ καταρρέοντα ἐπὶ τὸ ἀνάγλυφον. —λείπει] συνετάχθη κατὰ τὸ πλησιέστερον χιῶν, —Χάριν μεγαλοπρεπεῖας εἶπε πληθυντικῶς δειράδας, ἐνῶ πρόκειται περὶ τῆς δειρήσῃ ἤτοι τοῦ τραγῆλου τῆς Νιόβης. —Τὰ δειράς, ὄφρῶς καὶ ἄλλα λέγονται περὶ τοῦ σώματος ἀνθρώπου καὶ περὶ ὄρουσ. —ὄφρῶσι] τὰς ὄφρῶς λέγει ἀντὶ τῶν ὀφθαλμῶν. —παγκλιτύοις = αἰεὶ δακρυούσαις.

833. Ἀμφοτέραι ζῶσαι περιεβλήθησαν ὑπὸ βράχου. ἵνα μὴ πλέον ἐξέλθωσιν αὐτοῦ. —ὁμοιοτάταν] κατηγ. = ὁμοιοτάτα.

834-7. Διὰ τούτων ὁ χορὸς παρηγορεῖ τὴν Ἀντιγόνην καὶ προτρέπει νὰ ἐγκαρτερῇ ὡς ὁμοιοτάτα τῇ θεᾷ Νιόβῃ πάσχουσα αὐτὴ ἡ θνητὴ.

834 ἐξ. Θεὰ λέγεται καὶ ἰσῆθεος (837) ἡ Νιόβη, διότι ἦν θυγάτηρ τινὸς τῶν Πλειάδων ἢ Ὑάδων καὶ Ταντάλου τοῦ Διὸς, ἔγγυνος λοιπὸν τούτου. —βροτός καὶ θνητός εἶναι ἴσα. διὸ ἐναλλάσσονται. — Ἡ ἔννοια : ἡ Νιόβη ἦν θεὰ καὶ ὅμως ἔπαθε δεινὰ, πολλῶ μᾶλλον ὀφεί-

λομεν ἡμεῖς οἱ θνητοὶ καὶ σὺ ἄρα, νὰ ὑπομείνωμεν, ὅ,τι ἐπιβάλλεται ἡμῖν.

836 ἐξ. Ἡ σύνταξις ἀκούσαι ἐγκλήσα τοῖς ἰσῆθεῖσι λαχεῖν μέγα ἐστὶ φημιέμεν. — Ἡ ἔννοια : εἶναι μὲν τοῦτο λυπηρὸν ἀλλὰ συγγρόνως καὶ μεγάλη δόξα (ἐπομένως καὶ παρηγορία) νὰ τύχη τις τὴν τύχην ὁμοίαν πρὸς θεόν. —ἀκούσαι] ἀκούω] ἀναμελέγωσι, λέγουσι περὶ ἐμοῦ, ὀνομάζομαι, νομίζομαι, ἔχω φήμη. Ἐπὶ τῆς παθ. ταύτης σημασίας συχνὰ τίθεται μετὰ τῶν εὐ, κακῶς κττ. Λαμβάνει καὶ ἀπαρ. Ἡοῦδ. 3, 131 « Ἀργεῖοι ἤκουον εἶναι ἔλθωσαν πρώτοι. » — ἐγκλήσα] κοινὰ, ὁμοῖα, τοῦ αὐτοῦ κλήρου καὶ τύχης. διὸ διορθοῦσι τινες εἰς σύγκλησα.

838. Στίχος οὐδεμίαν ἔννοιαν ἔχων διότι ἐν τῇ ζωῇ Ἀντιγόνης καὶ Νιόβης δὲν ὑπάρχει τις ὁμοιότης. Ἰσως πρὸ αὐτοῦ ἐξέπεσε στίχος τις, ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τούτου, ὅτι ἔπρεπε νὰ ὑπάρχωσιν ἐξ στίχοι ὅπως ἐν 817-822. — Ἡ Ἀντιγόνη παρέβαλε διὰς τύχας ἑαυτῆς καὶ τῆς Νιόβης διὰ τὸ φοβερὸν αὐτῶν. Ἄλλ' ὁ χορὸς ἀνεκάλυψεν ἐν τούτῳ δόξαν. Τοῦτο ὑπέλαβεν ἡ Ἀντιγόνη εἰρωνεῖσθαι παρανοήσασα. διότι ἀπλῶς ὁ χορὸς εὐρέθη ἐν ἀπορία παρηγορίας, διὸ ἐξακολουθεῖ νὰ κρατῇ τὴν ἔννοιαν τῆς δόξης, ἀλλὰ μέγρις ὑπερβολῆς, ὅπως ἐν 819 ἐξ. — [Οἱ στ. 834-838 εἶναι πολλαχῶς ὑποπτοὶ καὶ πολλαχῶς διορθοῦνται.]

840-1. Το ὄψεσθαι πολλάκις = τεθνάναι, ὡς παρ' ἡμῖν τὸ πάει. — ἐπιφανιον. = ὀραμένην, ζῶσαν. Ἡ ἔννοια : ἂν θέλεις νὰ μὲ σκώψης, περίμεινον τοῦλάχιστον ν' ἀποθάνω πρῶτον.

842. Ἀπελιπισθεῖσα ἀπὸ τῶν γερόντων τοῦ χοροῦ, ἐπικαλεῖται μάρτυρας τῆς οἰκτρᾶς αὐτῆς τύχης τὴν πόλιν, τοὺς πολίτας, τὴν περίξ φύσιν. Συχνὰ δὲ παρὰ τραγικοῦς γίνεται ἐπικλήσις τῆς περίξ φύσεως,

τῆς θαλάσσης, τῶν ποταμῶν, τῶν δασῶν, τῶν ὄρεων. ΑΨ. 422 ἐξ.

843. πολυκτήμονες] = πλούσιοι. Τιμητικὸν ἐπίθετον τῶν Θηβαίων πολιτῶν. Συχνὰ αἱ ἔννοια τοῦ πλοῦτου καὶ τῆς εὐγενείας συμπίπτουσι. ΟΤ. 1070. «ταύτην δ' ἔατε πλουσίῳ (=εὐγενεῖ) χαίρειν γενεῖ.»

844. Διρκαῖα κρηναί] πληθυντικῶς, διότι ἡ Δίρκη ἐκ πολλῶν συνέκειτο πηγῶν. Ἐκείτο πλησίον τῆς πόλεως. ὅρα 105.

845. εὐαριάτου] οἱ παλαιοὶ ἀποδίδουσιν εἰς τοὺς ἥρωας καὶ τὰς ἡρώϊνας τὰς ιδιότητας τῶν πόλεων. —ἔμπας] ἂν καὶ οὐδὲν κερδαίνω ἐπιμαρτυρομένη, ἐπειδὴ ἡ ἐμὴ τύχη κέκριται, ὅπως ἐπικαλοῦμαι ἡμῶς μάρτυρας.

846. ἕμμε] αἰολικὸς τύπος.

847. οἶα οἶοις] πλαγία ἐρώτησις ἐκ τοῦ εὐμάρτυρας ἐξαρτωμένη. —οἶα] κατηγορ. =ὡς, δηλ. λυγρότατα. 823. Ἐναπτύσεται ὑπὸ τοῦ ἄκλυτος φλλον. —ἄκλυτος] τὰ μετὰ στερητικῶν α σύνθετα ἐπίθ. λαμβάνουσι συχνὰ γενικῆν. ΑΨ. 910, Τρ. 685. —οἶοις νόμοις] δηλ. ἀνομοιοι. Ἐννοεῖ τὸ παρά τοὺς θεοὺς νόμους κήρυγμα.

848. ἔργμα (ἔργω εἶργω) =εἰρική, περίφραγμα. —τυμβόχωστον] ὡς τύμβος, ὡς τάφος κειωσμένος. Ὁ τάφος ἦν σπήλαιον, τοῦ ὁποίου ἡ εἴσοδος φκοδομεῖτο διὰ λίθων ἢ συνεχόμενῳ ὅρα χῶμι 1216. —ποταμῶσι] καινῶν, τ. ἔ. ἀνήκουστος, πρωτάκουστος, διότι μέλλει νὰ κλεισθῆ ἢ ἐν αὐτῇ ζῶσα παρά τὰ εἰωθότα.

850-2. βροτοῖσι νεκροῖσι = ζῶσι θανοῖσι. Οἱ ὑπὸ πάθους καὶ δὴ θρήνου κατεγόμενοι χλῆρουσι ταῖς παλιλογίαις. 813, 881, 917, 1310. —Παράδοξος ἢ ἀντίθεσις τοῦ βροτοῖσι καὶ νεκροῖσι. —μέτοιμοι] ἢ μετὰ τὸ μεταξὺ δηλοῖ.

853 ἐξ. Ὁ χορὸς ἐξηγῶν τὰ ἐν 847 καὶ δὴ τὸ οἶοις νόμοις ἀνευρί-

σκει τὴν αἰτίαν τῆς δυστυχίας τῆς Ἀντιγόνης ἐν τῇ πείσειον πρὸς τοὺς νόμους παρακοῆ, δι' ἧς μεγάλως ἤμαρτε πρὸς τὴν θεὰν Δίκην τὴν προστάτιδα τῶν πολιτικῶν θεσμῶν. Ὡστε κατὰ τὸν χορὸν ἡ εὐσεβῆς τῆς Ἀντιγόνης πράξις εἶγε καὶ τι ἄδικον. πρβλ. 872 ἐξ. Μετροιάζει ὁμως τὴν δέλωσιν ταύτην ἢ προσθήκη «πατρῶν... ἄθλων», κατὰ τὸ ἀξίωμα 585 ἐξ. —προσέπεισες εἰς θυγῆλὸν βάθρον Δίκας πολὺ ποιητικῆς ἔκφρασις = βαρέως ἤμαρτε πρὸς τοὺς νόμους. —βάθρον] βῆσις ἀγάλλματος, βασιμίδες θρόνου, ποιητικῶς δὲ καὶ αὐτὸς ὁ θρόνος.

856. Ἡ ἔννοια: ὑφίστασαι δὲ πόνον (κακόν, δυστύχημα) πατροπαράδοτον. πρβλ. 583-603.

857. Οἱ τελευταῖοι λόγοι τοῦ χοροῦ ἀνακαλοῦσιν εἰς τὴν μνήμην τῆς Ἀντιγόνης τὴν οἰκτρὰν τύχην τῆς οἰκογενείας αὐτῆς, καὶ παρέχουσιν εἰς αὐτὴν ἀφορμὴν νέων θρηγῶν. —ἔφρασας τ. ἔ. ἀνεμνησας. Ἐλασεν αἰτ. ὅπως 962. ὅρα 546. —τριπόλιτος] ἐκ τῶ πολλῶν ἐτέρου τύπου τοῦ πολέω =στρέφω, ἀροτριῶ. Πίνδ. Πυθ. 6, 2 «ἄρουραν Χαρίτων ἀναπολλίζομεν.» Φιλ. 1238 «δὶς ταῦτὰ βούλει καὶ τρίς ἀναπολεῖν μ' ἔπη;» Ὡστε = τρίς δηλ. πολλάκις λεγόμενος, διάσημος, πανταχοῦ ἀκουόμενος, πολυθρύλλητος. Πρβλ. τρισάθλιος, τριδουλος, τριλιτιστος. —πρόπαντος] ἐπίτασις τοῦ παντός.

860. οἶκτον] διάγραφον τὸ κ καὶ ἀνάγνωθι οἶκτον τοῦ οἶτος, ἐκ ῥίξης οἰ τοῦ οἴσω-μαι τοῦ φέρω-μαι. = μοῖρα, τύχη.

862. Δαρδακίδασι] ἀνάπτυξις τοῦ ἀμετέρου. Κατὰ δοτικὴν διότι τὸ ἀμετέρου πότμου = τοῦ πεσόντος ἡμῶν πότμου. Ἐξαρτᾶται δηλ. ἡ δοτικὴ ἀπὸ τῆς ἐν τῷ πότμου περιεχομένης ἐννοίας τοῦ πίπτειν. Διότι ῥηματικὰ οὐσιαστικὰ συντάσσονται δοτικῆ, ὡς τὰ ῥήματα αὐτῶν. Τρι-

ούτον τὸ (864) κοιμήματα πατρὶ κατὰ τὸ κοιμάσθαι τινι.

863. μητροφῶμι λέκτρων ἄται] ἀντὶ τοῦ ματρῶν λέκτρων ἄται. 794.

864-5. κοιμήματα = συκοιμήματα. Διὸ ἐξ αὐτοῦ ἡ δοτικὴ πατρὶ. — κοιμήματα αὐτογέννητα πατρὶ] ἀντὶ τοῦ αὐτογεννήτω πατρὶ. ὅρα 794. αὐτογέννητα δὲ ἦσαν ὡς πρὸς τὴν μητέρα, διότι ὁ συκοιμώμενος αὐτῇ Οἰδίπους ὑπ' αὐτῆς καὶ ἐγεννήθη. — Ἡ σύνταξις: κοιμήματα ματρὸς ἐμῶ πατρὶ αὐτογέννητα.

866. οἶων] δηλ. κοιμημάτων. = ἐξ οἶων ὅρα 38.

867-8. οὐδ'] δηλ. τοὺς γονέας. — ἀραῖος] ἐπικατάρατος διὰ τὴν ἐκ τριούτων γάμων καταγωγήν. Οἱ τραγικοί πολλὰ ἐπίθετα τρικαταλ. ἔχουσιν ὡς δικατάλ. — ἡδ' ἐγὼ = ἐγὼ ἢ ὧδε παρούσα, δηλ. ζῶσα. — μέτοικος ἐρχομαι = σύνοικος ἐρχομαι, μετοικῶ.

869. Ὁ δυστυχῆς γάμος τῶν γονέων τῶν παρασχόντων εἰς τὴν Ἀντιγόνην τὴν θλιβεράν ζωὴν ἀναμνησθεῖ αὐτὴν τὸν δυστυχῆ γάμον τοῦ ἀδελφοῦ, τὸν προξενήσαντα εἰς αὐτὴν τὸν θάνατον ἀνάτον. Διὰ τοῦτο ἡ αὐτὴ ἐν 863 καὶ 869 ἀρχή: ἰὼ. — Ἡ σύνταξις: ἰὼ κασίγνητε κυρήσας δυσπότμων γάμων, θανάτῳ κατήναρές με ἐπ' οὖσαν. — δυσπότμων] διὰ τὴν πρὸς τὸν Ἄδραστον ἐπιγαμίαν, ἐξ ἧς ὁ πόλεμος, ὁ ἐπαγαγὼν τὸν θάνατον τοῦ Πολυνείκους καὶ τὴν καταδίκην τῆς Ἀντιγόνης.

871. κατήναρε:] ἀόρ. τοῦ ἀγρήστου κατ-εναίρω. Ὁ Ὀμηρος ἔχει τὰ μέσα ἐνήρατο, κατηγήρατο.

872-875. Πρὸς τοὺς λόγους «θάνων κατήναρές με» ἀντιλέγει ὁ γορῶς, ὅτι αὐτὴ εἶναι αἰτία τοῦ θανάτου αὐτῆς· διότι ἐκουσίως καὶ ἐν συνειδήσει παρέβη τὰς ἐντολάς τοῦ βασιλέως, ἂν καὶ εὐσεβὲς καθῆκον ὤθησεν αὐτὴν. ὥστε δὲν πταίει ὁ ἀδελφός, ἀλλ' αὐτοπροαιρέτως ἀ-

ποθήσκει. 821. Ἐνταῦθα δὲ κείναι καὶ τὸ μέγεθος τῆς πράξεως τῆς Ἀντιγόνης δηλ. ὅτι χάριν τοῦ ἠθικοῦ καθήκοντος ἐν συνειδήσει θαρραλέα προσέβη πρὸς τὸν θάνατον, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς (72) ἰσχυρῶς ἐξαιρέται.

872. σέβειν εὐσεβεία τις] εὐσεβῶς ἐνεργεῖν, εὐσεβῆ πράξιν πράττει (πρὸς τοὺς θεοὺς ἢ τὸν ἀδελφόν) μαρτυρεῖ εὐσεβῆ διαθέσιν. Ἀπολύτως κείται: τὸ σέβειν, ὅπως ΟΤ. 897.

873. κράτος (ἐκείνου), ὅτω κράτος μέλει. τ. ἐ. ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ πρόσταγμα τοῦ ἐπιτετραμμένου αὐτῇ. — ὅτω κράτος μέλει = δεξιὰ ἐπιμέλεται τοῦ κράτους = τοῦ κρατοῦντος.

875. αὐτόγνωτος = αὐτόβουλος, ὁ ἐλευθέρως καὶ ἀβιάστως ἀποφασίζων. Πολλάκις τὸ γινώσκω = ἀποφασίζω. Πρὸς αὐτόνομος 821. — δεγῆ = ἦθος, χαρακτήρ, τρόπος. — Βλέπουσα ἡ Ἀντιγόνη, ὅτι ὁ χορὸς δὲν ψέγει μὲν αὐτὴν ἀλλ' ἀποκρούει τὰς αἰτιάσεις αὐτῆς ἀναφωνεῖ τὰ ἐπόμενα.

876. Ἐν τῇ ἐπαφῇ ἡ Ἀντιγόνη ἐπαναλαμβάνει, ὅσα σχεδὸν εἶπεν ἐν 806 ἐξ. προστιθεῖσα μόνον τὸ ὑπὸ τῶν φίλων ἄκλαυτον.

879. λαμπάδος] τῆς λαμπάδος τοῦ Οὐρανοῦ, = ἡλίου. — λαμπάδος ἰερὸν ὄμμα = λαμπάδος ἱερῶς ὄμμα.

881. ἀδάκρυτον] κατὰ πρόληψιν εἴρηται. προλαμβάνει τὸ οὐδεὶς φίλων στενάξει εἶναι τις παρηγορία τὸ ν' ἀποθήσχη τις «φίλοισι ποθινός,» ὡς λέγει τις ἐπιγραφή. — οὐδεὶς φίλων] λησμονεῖ τοὺς ἀπόντας Ἰσμήνην καὶ Αἴμονα.

883. Ὁ Κρέων ἐξεληθὼν τῶν ἀνακτόρων καὶ ἰδὼν τὴν Ἀντιγόνην ἐκεῖ ἀκόμη, ἐπαναλαμβάνει τὴν ἀπαίσιον διαταγὴν πρὸς τοὺς ὑπηρετάς. — Ἡ σύνταξις: ἀρ' ἴστε, ὡς, εἰ χρεῖη λέγειν ἀοιδὰς πρὸ τοῦ θανεῖν, οὐδ' ἂν εἰς παύσαιτο λέγων; — ἀοιδὰς = θρηγῶν. Δῖ. 630 «μάτηρ ὀξυτόνους ὠδὰς θρηγῆσει.»

884. *εἰ χρεῖη* = εἰ χρεῖα εἶη, ἂν ἤθελεν ὠφελεῖ. 922.

885. *οὐκ ἔχετε*] ἰσοῦται πρὸς ἔντονον προσταγήν. = *ἀγάγετε*. διὸ συνδέεται πρὸς τὴν προστ. ὄφειτε. — *κατηρεφής* = ὑπερθεν ἐστεγασμένος.

886. *τύμβω περιπτύξαντες* = τῷ τύμβῳ οἰοεὶ πέπλοις περιβαλόντες καὶ καλύψαντες, ἀντὶ τοῦ ἀπλουστεροῦ τύμβῳ ἐμβαλόντες καὶ κρύψαντες. — *ὡς εἴρηκα*] ὄρα 780.

887. *χερῆ*] τοῦ χεράω. = χερῆζω, θέλω. Αἶ. 1373. Ἦλ. 606.

888. Τὸ τυμβεύειν εἶναι μεταβατικόν. = τύμβῳ κρύπτειν, θάπτειν. Ἐνταῦθα μόνον εἶναι ἀμετάβατον.

889 ἐξ. *τὸ ἐπὶ τῆδε ἢ τὸ ἐπὶ τῆδε* (εἶναι) = ὅτι ἀφορᾷ ταύτην ὅσον ἐξαρτάται ἀπὸ ταύτης. — *ἀγνοί*] διότι δεν φονεύει αὐτήν, ἀλλ' ἀφίνει ζῶσαν μετὰ τινων τροφῶν. πρὸβλ. 775. — *μετοικίας τῆς ἄνω*] τοῦ μεθ' ἡμῶν ἄνω οἰκεῖν. — Ἡ σοφιστικὴ αὐτῆ δικαιολογία σκοπεῖ ἅ καταπίη ἀβεβαιότητα τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ, ἐξεγειρομένης ἤδη.

891 ἐξ. Ἐν τῇ ἐξίτησίῳ ταύτη ῥήσει ἢ Ἀντιγόνη διεξέρχεται τὰ πλεῖστα τῶν ἐν τῷ κομμῶ λυριστί ρηθέντων ὅπως γίνεται καὶ ἐν Αἶ. 201-330, Ἦλ. 86-309. — *τύμβος*] κλητικὴ ὁμοία τῇ ὀνομ. — *νυμφεῖον*] ὄρα 568. Νυμφικὸν θάλαμον μετὰ πικρίας λέγει τὸν τάφον. — *κατασκαφής* = κατασκαμμένη, ὑπόγειος.

892. *ἀειφρονοος*] ἐπειδὴ ἐμελλε νὰ ἦναι αἰωνίως κεκλεισμένη καὶ νὰ φυλάττη ἐντὸς τῆν Ἀντιγόνην. — *οἱ πορευόμενοι πρὸς τοὺς ἑμαντῆς*] διότι ἢ πρὸς τὸν τύμβον πορεία τῆς Ἀντιγόνης ἦν ὁδὸς πρὸς τὸν θάνατον καὶ τὸν Ἄιδην, ἐν ᾧ ἦσαν οἱ συγγενεῖς τῆς Ἀντιγόνης. Βραχεῖα ἔκφρασις ἀντὶ τῆς *οἱ πορευομένη πορευόμενοι πρὸς τοὺς ἑμαντῆς*.

893. Ἡ σύνταξις : *ὧν δλωτόων ἀριθμῶν πλειστον*.

894. Πολλαχῶς ἢ Περσεφόνη καλεῖται : Περσεφόνη, Περσεφόνεια,

Περσεφασσα, Περρέφαττα, Φερέφασσα, Φερέφαττα, Φερρέφαττα, Φερσεφασσῆ, Φερσεφασσα, Φερσεφόνεια, Φέρσις κ. ἄ.

895. *λοιθία*] ὄρα 941. — *κάκιστα*] οἰκτροτάτῳ θανάτῳ. διότι θάπτεται ἀθῶα, νέα, ζῶσα.

896. Ἡ ἔννοια : πρὶν ὁ εἰμαρμένος μοι χρόνος τῆς ζωῆς ἀβιάστως φθάσῃ εἰς τὸ τέλος, παρέλθῃ.

897. *ἐλθούσα*] ἐκ τοῦ ἤξειν. — *ἐν ἑλλοίσι τρέφω* = ἐλλίπζω. Εὐεπίφορος ὁ Σοφοκλῆς εἰς τὸ τρέφω ἀντὶ τοῦ ἔχω. 660, 1089.

898. *φίλη μὲν, προσφιλῆς δέ, φίλη*] ἐν τῇ ἀναφορᾷ πολλάκις κείται οὐχὶ ἢ αὐτῇ λέξις ἀλλὰ ὁμοία καὶ συνώνυμος. Ἦλ. 267 «ὅταν ἴδω, εἰσῖδω δέ, ἴδω δέ» OK. 1501 «σαφῆς μὲν, ἐμφανῆς δέ».

899. *κασίγνητον κάρα*] τὸν Ἐτεοκλῆ λέγει. Ἀναφέρει ἐν ἀρχῇ τοὺς τρεῖς προσφιλεῖς εἰς αὐτήν, πρὸς τοὺς ὁποίους θανόντας ἐτέλεσε πάντα τὰ νενομισμένα, καὶ ἐλπίζει διὰ τοῦτο, ὅτι θὰ εὕρῃ αὐτοὺς ἐν τῷ Ἄδη φίλους. Ἴδιον δὲ λόγον κάμνει (902) περὶ τοῦ Πολυνεῖκου, ὃν δὲν ἔλυσσε καὶ νὰ τελέσῃ πρὸς αὐτὸν τὰ ἔθιμα δὲν ἠδυνήθη διὸ περιπίπτεται ἐν τῷ ἄνω κόσμῳ ἢ σχιὰ αὐτοῦ. 1070. — *κάρα*] ὄρα 1.

900 ἐξ. Ἐνταῦθα ὁ Σοφοκλῆς ἀκολοθεῖ μῦθον διάφορον τοῦ ἐν τοῖς νεωτέροις δράμασιν OT. καὶ OK. Κατὰ ταῦτα ὅτε ἀπέθανεν ἢ Ἰοκάστη, ἢ Ἀντιγόνη καὶ Ἰσμήνη ἦσαν παιδία, τὸν Οἰδίποδα δὲ ἠτύρησαν μὲν λουτροῦ καὶ ἐσθῆτι ζῶντα ἀμφοτέραι αἰ θυγατέρες, εἶτα δ' ὀφρανῆς ἐγένετο γ.

902. *ἔδωκα. ἐνοεῖται ὑμῖν*.

903. *περιστέλλουσα*] κυρίως ἐσήμαινεν ἐνδύειν τὸν νεκρὸν, τὸ ὁποῖον ἦν καθήκον τῶν συγγενῶν, εἶτα δ' ἐν γένει εὐτρεπίζει τὸν νεκρὸν, κηδεύειν, θάπτειν. — *τοιάδ' ἄρ-νυμαι*] τοιαύτην λαμβάνω ἀμοιβήν.

904. *τοῖς φρονοῦσι*] προσέθηκε

τούτο, διότι ἐξέυρει, ὅτι οὐχὶ πάντες τὴν πράξιν αὐτῆς ἐπιδοκιμάζουσι. — Το εὐ ἠγήσει· εἰς τὸ ἔτιμησα.

905 ἐξ. Τὰ ἐνταῦθα δὲν εἶναι Σοφώκλεια ἀλλὰ ξένης χειρός. Διότι διὰ τούτων ἡ Ἀντιγόνη ἔρχεται εἰς ἀντίφασιν πρὸς ὅσα ἐν τοῖς ἡγουμένοις εἶπε καὶ διὰ τοῦ σοφίσματος τούτου ἀναίρει τὴν ἀρχήν, ἐξ ἧς ἀρμήθη εἰς τὴν πρᾶξιν αὐτῆς. Ἀνωτέρω μὲν ἰσχυρίζετο, ὅτι παρήκουσε τὸν ἄρχοντα χάριν τῶν θεῶν νόμων τῶν ἐπιβαλλόντων τὴν ταφὴν τῶν νεκρῶν καὶ δὴ τῶν συγγενῶν. Ἄλλ' ἐνταῦθα παλινωθεῖ καὶ τοὺς ἀνθρωπίνους νόμους ὑπερτέρους τῶν θεῶν ἀναγνωρίζει. τὴν δὲ πρὸς τὸν ἄρχοντα παρκοῦν ζητεῖ νὰ δικαιολογήσῃ διὰ σοφίσματος ἀνοήτου διακρίσειν ποιουμένη μεταξὺ συγγενῶν καὶ τούτων νεκρῶν. Τὸ νόμον χωρὶον ἐπήγαγεν ἐκ διηγήματός τινος τοῦ Ἡροδότου (3, 119). Κατὰ τοῦτο, ὅτε εἰς τὴν σύζυγον τοῦ Ἰνταφέρνου, καταδεδικασμένον εἰς θάνατον μετὰ πάντων τῶν περὶ αὐτόν, ἔδοθη ὑπὸ τοῦ Δαρείου ἡ ἄδεια νὰ σώσῃ ἓνα τῶν οἰκείων, αὕτη ἐξέλεξε τὸν ἀδελφόν, διότι ὡς εἶπε, σύζυγον καὶ τέκνα ἠδύνατο καὶ ἄλλα ν' ἀποκτήσῃ, ἂν ὁ θεὸς ἤθελεν, οὐχὶ ὅμως καὶ ἀδελφόν, διότι εἶχον ἀποθάνει οἱ γονεῖς. Ἐκ τοῦ Ἡροδότου λοιπὸν ληφθέντα ταῦτα ἐνεβλήθησαν ἐνταῦθα ἀνοήτως· διότι θάπτουσα τὸν ἀδελφὸν ἀνεκάλει αὐτὸν εἰς τὴν ζωὴν· ἂν ἔζων οἱ γονεῖς αὐτῆς ἠδύνατο ν' ἀποκτήσῃ ἀδελφόν, γνωσθείσης (862) τῆς καταγωγῆς τοῦ Οἰδίποδος· καὶ ἂν ἦτο τοῦτο δυνατόν, ἐπέτρεπετο ν' ἀφεθῆ εἰς τοὺς κύναις καὶ μίωνοις ὁ Πολυεΐκης· Καὶ τῆ μὲν γυναίχί τοῦ Ἰνταφέρνου ἐπέτρεπετο νὰ λέγῃ, ὅσα ἔλεγεν, ἀφοῦ ἓνα μόνον ἠδύνατο νὰ σώσῃ, ἀλλ' ἡ Ἀντιγόνη ζητεῖ ν' ἀποδείξῃ, ὅτι τὸν τεθνεῶτα μόνον ἀδελφόν ἠδύνατο νὰ θάψῃ. Ὅστε ἡ ἐκτίμησις τῶν οἰκείων ἐκεῖ

μὲν φαίνεται ἡτιολογημένη. ἐνταῦθα δὲ ὅλως ἄτοπος. Ἄλλως δὲ ἡ νοθεία καταρτίζεται καὶ ἐκ γλωσσικῶν διαστρωφῶν καὶ φράσεων ἀνεπιτηδείων. Εἶναι ὅμως λίαν παλαιὰ ἡ νοθεία, διότι τοὺς στ. 911-2 ἀναφέρει ὁ Ἀριστοτέλης ἐν Ῥητορ. 3, 16. Καὶ περὶ μὲν τῆς νοθείας συμφωνοῦσιν οἱ πλείστοι τῶν νεωτέρων· διαφωνοῦσιν ὅμως περὶ τὴν ἔκτασιν αὐτῆς, ἄλλοι μὲν ὀρίζοντες τέλος τὸν 914, ἄλλοι τὸν 920 καὶ ἄλλοι ἄλλον. Διότι ὁ ἐμβάλων τὸ ἡροδότειον σοφίσμα, ἵνα τοῦτο προσαρμωθῆ, παρήλλαξε τοῦ τε προηγουμένους καὶ τοὺς ἐπομένους στίχους, ὥστε τῶν νόμων καὶ γνησίων συγγραθέντων ἀδύνατος ἀποθάνει ὁ χωριστὸς.

905-6. Δὲν προσαρμύζονται ταῦτα πρὸς τὰ ἡγουμένα· διότι δὲν ἐκφέρουσι τὴν αἰτίαν τοῦ ἐτίμησα. — Καὶ ἡ ὑπόθεσις ἐτήκετο καὶ ἡ ἀπόδοσις ἡρόμην ἂν καὶ ἡ ἀναφ. πρὸτ. ὦν μήτηρ ἔφην δηλοῦσι· πράξεις ἀπραγματοποιήτους. — ἐτήκετο] ἔλυονεν, ἐσήπετο δηλονότι ἄταφος. πρβλ. μυθῶν 410. Καὶ ἡμεῖς περὶ τοῦ νεκροῦ τὸ λυθὼν ἔχομεν ἀμεταβάτως. — καθανῶν ἐτήκετο] συνεφώνησε πρὸς τὸ ἐγγυτέρω πόσις ἀντὶ τοῦ καθανόντες ἐτήκετο, δηλ. τὰ τέκνα καὶ ὁ πόσις.

907. Ἀεῖπει τὸ κυριώτερον πρᾶγμα ἐκ τῆς προκειμένης περιόδου· εἰ ἡ ταφὴ τέκνου καὶ ἀνδρός ἦν ἀπηγορευμένη. — βία πολιτῶν] τοῦτο ἀρμύζει εἰς τὸ στόμα τῆς Ἰσμῆνης (79) ἀλλ' οὐχὶ καὶ τῆς Ἀντιγόνης, ἡ ὁποία διακρίνει τὴν τοῦ Κρέοντος γνώμην ἀπὸ τῆς τῶν πολιτῶν. 509, 904. — ἡρόμην] ἀέρ. 6' τοῦ αἰρομαι = ἐνέλαθον.

908. Ἡ ἔννοια· τίνι νόμῳ χαριζομένη καὶ ἀποδεχομένη τοῦτον λέγω ταῦτα. — νόμου] ἡθικῶ ἀξιώματος, ἡθικῆς ἀρχῆς. — πρὸς χάριν] 30.

909. καθανόντος] δὲν εἶναι γε-

νική ἀπόλυτος, ἀλλὰ συχρητική ἐκ τοῦ ἄλλος ἐξαρτωμένη=ἄλλος παρὰ τὸν κατθανόντα.

910. τοῦδε] τοῦ παιδός. — ἤμ-πλακον] ἀπέβαλον, ἐστερήθην. Τοῦ ἀμπλακίσκω.

912. Ταῦτα ἀνόητα διότι δὲν ἔζη ὁ Πολυεΐκης, ὥστε μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς αὐτῆς ἢ Ἀντιγόνη νὰ σώσῃ αὐτόν, ὅπως ὁ ἀδελφός τῆς γυναικὸς τοῦ Ἰνταρένους ἔζη καὶ ἐσώθη. — βλαστοῖ=βλαστάνοι, φύοι. Τὰ βλαστέω καὶ βλαστάνω εἶναι ἐνεργητικά καὶ οὐδέτερα.

913. σέ] ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐν 904 σέ.

916. ἄγει με] ἀντί τοῦ ἐκέλευσε τοὺς δορυφόρους ἄγειν με. Ἄλλ' ἐκεῖνο ἐμφαντικώτερον, =αὐτὸς ἄγει. — δι' Ἀχέροντα] καὶ παρ' ἡμῖν ἢ διὰ μετ' αὐτ. σημαίνει κίνησιν—οὕτω λαβὼν ἄλεκτρον=οὕτως ἔχουσαν ἦτοι ἐν τοιαύτῃ οὔσαν καταστάσει τ. ἔ. ἄλεκτρον.

918. Τὸ λέγεσθαι τοιαῦτα ὑπὸ παρθένων οὐδαμῶς ἐφαίνετο τοῖς παλαιοῖς σκανδαλώδες, διότι κύριον τέλος τῆς γυναικὸς ἐνμίξον τὸν γάμον. — παιδίου τροφῆς=παίδων τροφῆς, παιδὸς θρέψασαν.

950 κατασκαφῆς=τύμβους κατασκαφεῖς.

921. Ἄνευ ἐρωτήσεως : εἰ καὶ οὐδεμίαν παρεξήληθον δαιμόνων δίκην. — Ἡ ἐρώτησις ἔχει ἀναφορὰν πρὸς τὴν ἐν 854 ἐξ. αἰτίαςιν τοῦ χοροῦ.

923. Οἱ στ. 922-3 εἶνε μεταγενεστέρα ἀνόητος προσθήκη καταστρέφουσα τὴν συνέχειαν. Ἡ Ἀντιγόνη πέποιθεν, ὅτι οἱ θεοὶ ἐπιδοκιμάζουσι τὴν πρᾶξιν αὐτῆς καὶ ὅτι ὁ Κρέων θά τιμωροῖθῃ. ὅθεν τὸ τί χεῖ με ἐς θεοὺς βλέπειν εἶναι ἄτοπον. Τὸ δὲ τί τιν' αὐτῶν συμμάχων εἶναι ὅλως ἀνοικονόμητον.

924. τὴν δυσσέβειαν] κατηγορίαν καὶ τιμωρίαν ἐπὶ δυσσεβείᾳ. Τίθεται λέξις δηλοῦσα ἰδιότητα ἢ πρᾶ-

ξιν ἀντί λέξεως δηλοῦσης ἔπαινον, μισθόν, αἰτίαςιν, τιμωρίαν ἐπὶ τῇ πράξει. Ἡλ. 968 «εὐσέβειαν ἐκ πατρὸς οἴσει.» — εὐσεβοῦσα = εὐσεβὲς ἔργον πράττουσα. — δυσσέβειαν εὐσεβοῦσα] ἰσχυρὰ ἀντίθεσις.

925-6. τάδε] τὸ κέκτησθαι με τὴν δυσσέβειαν εὐσεβοῦσαν. — ἐν θεοῖς] 459. — παθόντες] ἐπὶ τοῦ χάριν μεγαλοπρεπείας πληθυντικῶ τίθεται τὸ ἀρσενικὸν καὶ ἐπὶ γυναικός. Ἡλ. 399 «πεσοῦμεθα πατρὶ τιμωρούμενοι.»

927. οἱ δὲ] Κρέων. — μὴ πλειῶ] =τὰ αὐτά, ἴσα, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ ἐπιφερόμενον καὶ. Συνήθως εὐχονται κατὰ τῶν ἐχθρῶν παθεῖν ἴσα ἢ μὴ μείω. Ἀλλὰ τὸ ἐνταῦθα πικρότερον διότι δηλοῦται, ὅτι δὲν ὑπάρχει τι χειρότερον καὶ ὅτι ἀρκεῖ τόσον, ν' ἀποβάνῃ τις ἐν ἀμῇ ἄθῳς, ἔρῃμος, ἐν βασάνοις.

929 ἐξ. Ἡ κατάρτα τῆς Ἀντιγόνης (927-8) προκαλεῖ τὴν παρατήρησιν ταύτην τοῦ χοροῦ. — θίπαι ἀνέμων] ἀποτελοῦσι μίαν ἐννοίαν, ἐξ ἧς ἐξαρτᾶται τὸ ψυχῆς. — τῆδε γε] ἐνῶ τοῦ Κρέωντος ἢ διάθεσις πιθανὸν νὰ εἶγε μεταβληθῇ. Ἀφοῦ ὅμως ὁ Κρέων ἐβεβαίωσε τὸ ἐναντίον (931 ἐξ.), ὁ χορὸς ἀπεβάλλει πᾶσαν ἐλπίδα (933 ἐξ.)

932. κλαύμαθ' ὑπάρξει=τιμωρηθῆσονται.—βραδυτήτος ὑπερ] διὰ τὸ βραδύνειν ἐν τῷ ἀπάγειν αὐτήν.

933. θανάτου ἔγγυτάτω=ὀμοιότητα τῷ θανάτῳ, λυπηρότατον ὅσον ὁ θάνατος. Μετὰ τὴν ἀπειλήν τοῦ Κρέωντος οἱ ὑπηρέται λαβόντες τὴν Ἀντιγόνην ἀπάγουσιν. Διὸ οἱ ἐνταῦθα λόγοι τοῦ χοροῦ.

935. ἐξ. Ἡ ἐννοία : οὐδαμῶς παραμυθούμενός σε εἶδαμι ἐλπίζειν, ὅτι οὐκ ἐπιкуроῦνται ταῦτα κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον. — τάδε=τὰ δεδογμένα, τὸ θανεῖν τὴν Ἀντιγόνην. — —ταύτη] εἶναι ἢ ἐπίρρ. (=κατὰ τὸν τρόπον, ὡς δηλ. ἀπαξ δέδοχται) ἢ ἄντων.=τῇ Ἀντιγόνη.

938. προγενεῖς] εἶναι ἀνάλογον πρὸς τὸ πατρῶον. Δηλοῖ τοὺς ἀρχαίους ἐπιχωρίους θεοὺς.

940. κοίρανοι] κοίρανοι. Οὕτω λέγει τοὺς ἀποτελοῦντας τὸν χορὸν, διότι συνήθιστον οὐ μόνον τοὺς βασιλεῖς ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐνδόξους τῶν πολιτῶν οὕτω νὰ καλῶσι. ἐν 988 λέγονται ἄνακτες.

941. βασιλειδῶν=βασιλειδῶν, ὀνομαστ. βασιλειδης=ὁ τοῦ βασιλέως παῖς, ὥστε τὸ βασιλειδῶν=τῶν βασιλείων παίδων. Τὴν Ἰσμήνην ἢ Ἀντιγόνην δὲν θεωρεῖ βασιλίδα περιφρονοῦσα, ὡς μὴ θελήσασαν νὰ μετάσχη τῆς ταφῆς τοῦ ἀδελφοῦ καὶ φανεῖσαν ἀναξίαν τοῦ γένους. 895. Καὶ ὁ χορὸς ἐν 599 παρῆδε τὴν Ἰσμήνην. Καὶ ὁ Πρίαμος ἐν Ἰλ. Ω 499 λέγει περὶ τοῦ Ἐκτορος ἔδς δέ μοι οἶος ἔην καί τοι εἶχε καὶ ἄλλους υἱούς.

942. οἶα οἶων] ὄρα 847.—οἶων τ. ἔ. ἀδίκων.

943. τὴν εὐσεβίαν σεβίσασα] τὴν εὐσεβείαν τιμῆσασα, τ. ἔ. τὸ τῆς εὐσεβείας ἔργον τιμῆσασα.

944-987. Τέταρτον στάσιμον

Ἡ Ἀντιγόνη ἀπάγεται εἰς τὴν εἰρκτὴν ὑπὸ τῶν δορυφόρων ὁ δὲ χορὸς ἄδει· τὸ δ' στάσιμον, ἐνῶ παραβάλλεται ἡ ἐγκάθειριξ τῆς Ἀντιγόνης πρὸς τὸ ὅμοιον πάθημα ἄλλων εὐγενῶν προσώπων τῶν μυθικῶν χρόνων τῆς Δανάης, τοῦ Λυκούργου καὶ τῆς Κλεοπάτρας. Διὰ τούτων ὁ χορὸς τὸ μὲν δεικνύει τὸ ἄφυκτον τοῦ πεπρωμένου τὸ δὲ παρηγορεῖ τὴν Ἀντιγόνην καὶ εἰς ἐγκαρτέρησιν προτρέπει.—Ὁ χορὸς δις προσαγορεύει τὴν Ἀντιγόνην (ἐν 949 καὶ 987) οὐχὶ ὡς παροῦσαν. Παροῦσα εἶναι ἐν τῇ φαντασίᾳ τοῦ χοροῦ παρακολουθούτος αὐτὴν διὰ τῆς ᾠδῆς ὡς τις ἐπικηδέου θρήνου μακρὰν ἤδη οὕταν καὶ οἶονεῖ τεθνηκυῖαν.—Συνηθίζουσιν οἱ παλαιοὶ χάριν πράξεως τινος ἢ νοήματος τρία νὰ φέρωσι παραδείγματα. Ἰλ. Ε. 382

ἐξ.—Ἐν τῷ τρίτῳ παραδείγματι ὁ Σοφοκλῆς ἐνδιατρίβει περισσότερο, διότι ἡ Κλεοπάτρα ἦν Ἀθηναία, καὶ εὐφρέσκει τοῖς Ἀθηναίοις μακρολογῶν περὶ αὐτῆς.

944. Ἀκρίσιος ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἄργου ἔλαβε χρησμόν, ὅτι εἴαν ἡ θυγάτηρ Δανάη γεννήσῃ υἱόν, οὗτος θὰ φονεύσῃ τὸν πάππον. διὸ ἐνέκλεισεν αὐτὴν ἐν χαλκῷ θαλάμῳ φρουρουμένῃ. Ἄλλ' ὁ Ζεὺς ὡς χουστῆ βροχὴ διὰ τῆς στέγης εἰσελθὼν καὶ συγγενόμενος ἐγέννησε τὸν Περσέα. Ὁ δ' Ἀκρίσιος μὴ πιστεύων τὴν Διὸς σύνοδον, ἐμβαλὼν τὴν Δανάην καὶ τὸν Περσέα εἰς λάρνακα ἔρριψεν εἰς τὴν θάλασσαν.—Ἡ σύνταξις : δέμας Δανάης ἔτλα ἀλλάξαι οὐράνιον φῶς.—ἔτλα] εὐκόλως ἐννοεῖται πρὸ αὐτοῦ ἢ πρὸς τὴν Ἀντιγόνην παρακείμεσι τέτλασι. Ἰλ. Ε. 382 ἐξ.

942 δέμας Δανάης] περίφρασις τοῦ Δανάη, ὅπως τὸ ἀμυρῖνον μένος Ἀλκινόοιο κτ.—ἀλλάξαι] δηλ. πρὸς τὸ σκότος τῆς εἰρκτῆς.—αὐλὴν καὶ αὐλὰς λέγουσιν οἱ τραγικοὶ πᾶν οὐρανὸν ἢ ζῶον ἢ ἀνθρώπων.—χιλκοδέτοις] πλάκες χαλκῆς διὰ χαλκῶν ἤλων προσηρμοσμέναι εἰς τοὺς τοίχους ἐκάλυπτον τὴν ἔσω ἐπιφάνειαν αὐτῶν. Τοιαύτας εἶχε καὶ ὁ ἐν Μυκῆναις μέγας τάφος ὁ θησαυρὸς καλούμενος, ὡς μαρτυροῦσιν οἱ σωζόμενοι ἦλοι.

946.-7. Ἀντι νὰ εἶπῃ κρυπτομένη ἐν αὐταῖς (ταῖς χαλκοδέτοις αὐλαῖς) ἐπανελάβε τὴν ἐννοίαν δι' ἄλλης ἴσης : ἐν τυμβῆσει θιλάμῳ, ἐξηγουμένη τὸ χαλκοδέτοις αὐλαῖς.—κατεξεύχθη] ὑπὸ τὸν ζυγὸν ἦλθε τῆς εἰμαρμένης, ἐδαμάσθη, ὑπέκυψε τῇ εἰμαρμένῃ.

948. τίμος] ἐννοεῖται ἦν.

949 ἐξ. ταμειύσκει] μεταφορικῶς ἀπὸ τῶν ταμιῶν τῶν φυλασσόντων τὸν θησαυρὸν τῶν πόλεων ἢ τῶν ναῶν. οὕτω καὶ ἡ Δανάη ἐφύλατ-

τεν ἐν ἑαυτῇ τὸ Διὸς σπέρμα, = ἦν ἐκ Διὸς ἔγκυος. — χρυσορότους] ἐν ῥοδῷ τὸ μέτρον. Αἴ. 134 ἀμφιρότου Εὐρ. Βάχχ. 154 χρυσορότου.

951. Ἡ σύνταξις ; ἀλλ' ἡ μοιριδία δύνασις δεινὴ τίς ἐστι. Ἡ τις προετάχθη τοῦ ἐπιθέτου εἰς ὃ ἀνήκει, ἐνῶ συνήθως ἐπιτάσσεται.

952. νιν] τὴν μοιριδιαν δύναμιν. — Ἡ ἔννοια : οὔτε πλοῦτον τις ἔχων οὔτε πολεμικὴν δύναμιν δύναται ν' ἀποφύγῃ τὴν εἰμαρμένην.

953-4 Ἡ ἔννοια : καὶ ἂν ἐν ὀχυρῷ πύργῳ κλεισθεὶς τις ἀμύνηται καὶ ἂν ἐπὶ πλοίου εἰς φυγὴν τραπῆ, δὲν δύναται ν' ἀποφύγῃ τὴν εἰμαρμένην. — Ἄλιευτοι] ὑπὸ τῆς θαλάσσης κτυποῦμεναι.

955. Λυκοῦργος ὁ βασιλεὺς τῶν παρὰ τὸν Στρυμόνα Θρακῶν Ἡδωνῶν κατεδίωκε τὸν Διόνυσον καὶ τὰς μαινάδας. διὲ ἐτιμαρῆθη κ' ἠ' Ὀμηρον μὲν τυφλωθεὶς καὶ ἀποθανόν (Ἰλ. Ζ 138) κατὰ δὲ Ἀπολλώδωρον (3, 5, 1) ἐπὶ τοῦ Παγγαίου δεσθεὶς καὶ σπαραχθεὶς. Ὁ Σοφοκλῆς πραγματεύεται τὸν μῦθον ἐν λυρικῇ βραχυλογίᾳ. — Μόνην τὴν κἀθειρξίν ἔχουσι κοινὴν ὁ Λυκοῦργος καὶ ἡ Ἀντιγόνη. — Ζεύχθη] ἔδαμάσθη, ὅπως 946.

956. δογαῖς] αἵτιον.

957-8. ἐκ Διονύσου = ὑπὸ Διονύσου. Ἀνήκει εἰς τὸ κατάφαρκτος, ὃ τῆς ἀρχαίας ἀττικῆς ἀντὶ τοῦ κατόφαρκτος. οὕτω καὶ ναύφαρκτος, ἐφάρξαντο. πεφαργμένους. — πετρώδει ἐν δεσμῷ] οὕτω λέγει τὸ ἄντρον τοῦ Παγγαίου, ἐν ᾧ ἔδεθη ὁ Λυκοῦργος.

959 ἐξ οὐτῶ] τ. ἔ. ἐν τοιαύτῃ καθειρξεί. — ἀποστάζει] στάγδην διαρρέει, τ. ἔ. βαθμηδὸν ἐξαφανίζεται, καταπίπτει. — ἀνθηρὸν μένος μανίας] Τραχ. 1000 «μανίας ἀνθος,» 1989 «ἦνθηκεν ἡ νόσος.» — ἀνθηρὸν] ἀκμαῖον ὃ ἔφθασεν εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμόν. — Ἡ μανία παρὰβάλλεται πρὸς ἀπόστημα, τὸ ὁ-

ποῖον, ὅταν ὠριμάσῃ, διαρρήγνυται καὶ διαρρέει.

960 ἐξ. κείνος] Λυκοῦργος. — ψαύαν = καθιπτόμενος, ὅτι καθήπτετο, ἠρέθειζε. Καὶ παρ' ἡμῶν τὸ ἐγγίξω = πειράζω. Ἐλαβεν αὐτ. Ὅρα 546. — κερτόμοιοι γλώσσαις = σκωπτικοὶ λόγοι. — ἐν γλώσσαις] προσδ. ὄργανου. Ἡ ἐν πλεονάζει. 764, 1003. — Ἡ ἔννοια : κατενόησεν ὅτι ἐν τῇ μανίᾳ ἠρέθειζεν, τ. ἔ. ὅτι ἦτο μανία νὰ ἠρέθειζῃ τὸν θεόν. — Τὰ μὲν οὕτω... μένος] περιέχουσι τὴν τιμωρίαν, τὰ δὲ «κείνος... γλώσσαις» τὸ ἐκ τῆς τιμωρίας μᾶθημα.

963. Ταῦτα ἀναπτύσσουσι τὰ «μανίαις ψαύων τὸν θεόν.» — παύσκε = κατέλυε, διεσκόρπιζε. — ἐνθόους γυναικας] τὰς θεολήπτους Βάχχας.

964. εἶον πῆρ] αἱ Βίχχαι ἐν τῆς ὀργίῳις αἴρουσαι δάδας ἐβῶων εὐοῖ εὐοῖ Ὅθεν τὸ εὐοῖ εἰν ταῦθα μὲν λέγεται περὶ τοῦ πυρός ἀλλαγῷ δὲ περὶ ἄλλων. Εὐρ. Φοιν. 660 «γυναιξίν εὐοῖς.» Βάχχ. 219 «τελετὰς εὐοῖς.»

965. Αἱ μοῦσαι κατ' ἀρχὰς ἠκολούθουν τὸν κιθαρωδὸν Ἀπόλλωνα κιθαρωδοῦσαι καὶ αὐταί. Διὸ Μουσηγέτης ὁ Ἀπόλλων ἔκαλεῖτο. Ὑστερον δὲ ἀφοῦ ἐπεπόλασεν ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου καὶ ἐξ αὐτῆς ἐγεννήθη τὸ δρᾶμα, ἐπιστεύθησαν καὶ τοῦ Διονύσου ἀκόλουθοι, καὶ τροφοὶ αὐτοῦ ἐλέγοντο. Ὡς ἀκόλουθοι τοῦ Διονύσου μετεχειρίζοντο αὐλοῦς, διὸ φιλαῦλους καλεῖ ὁ Σοφοκλῆς αὐτάς — ἠρέθειζε] διὰ κερτομίαν λέγων ἐξηρέθειζεν, ἐξώργιζεν. ἐπείραζε.

966 ἐξ. Τρίτον παράδειγμα φέρει τὸ πάθημα τῆς Κλεοπάτρας καὶ τῶν παιδῶν αὐτῆς. Τὸν μῦθον ἄλλοι ἄλλως διηγοῦνται. Καθ' ὃ ὁ Σοφοκλῆς ἐνταῦθα καὶ ἀλλαγῷ ἔλεγεν, ὃ μῦθος ἔχει ὧδε. Ἀρείθιαν τὴν Ἐρεχθίως τοῦ βασιλέως τῶν Ἀθηναίων παρὰ τὸν Ἰλισθὸν ἀρπάσας ὁ πτερωτὴς Βορρᾶς ἀπήγαγεν

εἰς τὴν Σαρπηδόνα πέτραν τοῦ ὄρους Αἴμου καὶ γενῶ τοὺς πτερωτοὺς υἱοὺς Ζήτην καὶ Κάλαιν καὶ τὴν Κλεοπάτραν. Ταύτην ἐνομφεῦθη ὁ Σαλμυδρᾶσσι βασιλεὺς Φινεύς καὶ ἐγέννησεν υἱὸς δύο. Εἶτα ὁ Φινεύς καθείρξας τὴν Κλεοπάτραν ἔλαβε Εἰδοθέαν τὴν Κάδμου ἀδελφὴν. Αὐτὴ ὡς μητρικῶς ἐτύφλωσε τοὺς υἱοὺς τῆς Κλεοπάτρας συμπράττοντος τοῦ Φινέως καὶ καθείρξεν αὐτούς. — Ἡ ἀρχὴ εἶναι ἐπική πως διὰ τὰς λεπτομερείας τὰς περὶ τοὺς τόπους, ἐν οἷς αἱ ἐπιμενοὶ πράξεις τελοῦνται. Ἰλ. Β 811 ἐξ. — *κυανέων*] οὕτω λέγονται ἀπὸ τῶν *Κυανέων πετρῶν*. αὐταὶ δ' ἦσαν δύο νησίδες κείμενα κατὰ τὸ πρὸς τὴν Εὐξείνιον πόντον στόμιον τοῦ Βοσπόρου, τὸ μὲν παρὰ τὴν Ἀσίαν τὸ δὲ παρὰ τὴν Εὐρώπην. Κατὰ δὲ τὸν μῦθον ἐκινουῦτο κατ' ἀρχὰς καὶ συνεχροῦντο, διὸ καὶ *Συμπληγάδες* ἐλέγοντο. Ἄλλ' ἀφοῦ διέπλευσαν οἱ Ἀργοναῦται ἐστάθησαν. Τὸ ὄνομα *Κυανέαι* ἐστὶν ἐκ τοῦ χρώματος αὐτῶν· διότι αἱ αὐτῶν ἄκται καὶ πέτραι εἶναι κυαναὶ. κυανοὺς δὲ = σκοτεινός, μαυροειδής, σκοῦρος. τὴν κόμην τοῦ Ἐκτορος, καὶ τὸ γένειον τοῦ Ὀδυσσεὺς λέγει ὁ Ὅμηρος *κυανᾶ* (X 402. π 176). Σήμερον ὁ Εὐξείνιος πόντος λέγεται *Μαύρη θάλασσα*. Σήμερον οὐδὲ ἔχνος σώζεται τῆς Ἀσιατικῆς Κυανέης. — *πέλαγος* (*πλήσσω, ἐξέπληγην*) = τὸ πλήσσω κῶμα, ὁ κλύδων. Ὀδ. Ε 335 «ἀλός ἐν πελάγεσσιν.» Πινδ. Πυθ. 4, 251 «ἐν Ὠκεανοῦ πελάγεσσιν.» Ευρ. Τρω. αδ. 88 «πέλαγος Αἰγαίας ἀλός.» — *διδύμας ἀλός*] τοῦ Εὐξείνου πόντου καὶ τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου. — *ἄκται*] ἐννοεῖται εἰσοί = κεῖνται, ἐκτείνονται.

970 ἐξ. *Σαλμυδρᾶσσι*] πόλις καὶ παραλία ΒΑ τοῦ Βοσπόρου. οἱ κάτοικοι αὐτῶν ἔζων ληστεύοντες τὰ πλοῖα, τὰ ὅποια πολλὰ ἐξέπιπτον αὐτοῖσι· διότι ὑπάρχει τένας εἰς

μεγάλῃν ἔκτασιν θαλάσσης (Ξεν. Ἀναβ. 7, β, 12). Διὰ τοῦτο λέγεται ἄξενος. — Ἡ σύνταξις: ἵνα ἀγχιπόλις Ἄρης εἶδεν ἀρατῶν ἔλκος τυφλωθῆν δισσοῖσι Φινεΐδασι ἐξ ἀγρίας δάμαρτος ἀλαδὸν ἀλαστόροισι κύκλοις ὀμμάτων ἀραχθέντων ὡς αἱματηραῖς χεῖρσσι καὶ ἀμαῖσι κερκιδῶν. — Ἐπιστεῦστο, ὅτι ὁ Ἄρης κατόκει ἐν Θράκῃ, ὅπου καὶ λίαν ἐτιμᾶτο. (Ἰλ. Ν 301. Ὀδ. Θ 361). Διὸ *ἀγχιπόλις* καλεῖται. Ἦν λοιπὸν ἐπιχώριος θεὸς ἐν τῇ πειρατικῇ ταύτῃ χώρᾳ καὶ ὡς τοιοῦτος παρέστη μάρτυς τῶν μυσαρῶν ἔργων τῆς Εἰδοθέας.

971. *δισσοῖσι*] ὄρα 14. — Τοὺς Φινεΐδας ἄλλοι ἄλλως ὀνομάζουσι, Πλήξιππον καὶ Πανδῖον, Τηρόμβιον καὶ Ἀσπονδον, Ὀχαρον καὶ Κράμβιον. — *Φινεΐδασι κύκλοις*] ὄλον καὶ μέρος ὁμοιοπτώτως. Ἀνήκουσιν εἰς τὸ τυφλωθῆν.

972 ἐξ. *ἀρατῶν*] ἐπάρατον, ἀποτρόπαιον, μυσαρὸν. — *ἔλκος τυφλωθῆν*] ποιητικὴ ἔκφρασις = ἔλκος διὰ τυφλώσεως γενόμενον. Ὅπως λέγεται *ἔλκος βάλλειν ἢ οὐτάρ* (Ἰλ. Ε 361. Π 514), *ἔκειρε φόνον* (Αἴ. 55), οὕτως ἐνταῦθα *τυφλοῦν ἔλκος* = ἔλκος διὰ τυφλώσεως πρόξενον. Εἰπῶν δὲ *τυφλωθῆν μετήνεγκεν* ἀπὸ τῶν ὀμμάτων, τὰ ὅποια τυφλοῦνται, ἐπὶ τὸ ἔλκος τὸ αἷτιον τῆς ἐκείνου τυφλώσεως. Ὡσαύτως εἶπε: *τυφλωθῆν ἀλαδὸν* (= ὥστε γενέσθαι τυφλὸν) κατὰ τὸ ἔλκος ἀντὶ τῶν ὀμμάτων. — *ἵνα Ἄρης εἶδεν ἔλκος τυφλωθῆν*] ποιητικὴ ἔκφρασις ἀντὶ ἀπλῶς νὰ εἴπῃ: ἵνα ἔλκος ἐτυφλώθῃ. — *δάμαρτος*] Εἰδοθέας.

974. *ἀλαδὸν*] κατηγορ. — *ἀλαδὸν ἀλαστόροισι*] παρήχησις Ἰλ. Ζ 201. — *ἀλαστόροισιν*] ἀλάστορος καὶ τὸ συνηθέστερον ἀλάστορα (λαθεῖν) δηλοῦσι κυρίως θεότητα τιμαρῶν τοῦ ἐγκλήματος. Ἐνταῦθα οἱ ὀφθαλμοὶ λέγονται ἀλάστοροι (= ἄλαστα παθόντες, ἀλαστότως τυφλωθέντες, ἢ

μὴ λησμονοῦντες τὴν ἀδικίαν, ἐκδικήσιν ἀπαιτοῦντες) ἐπειδὴ ὡς ἀλάστορες δαίμονες ἐβῶν ἐκδικήσιν. Πράγματι δὲ κατὰ τὸν μῦθον ἐτιμωρήθη ὕστερον ὑπὸ τῶν θεῶν ὁ σκληρὸς πατήρ.

975. ὑπὸ] μετὰ δοτικῆς. Τοιαῦτα τὰ ὁμηρικὰ ὑπὸ χροσὶ δαμῆναι, ὑπὸ δουρὶ τυπεῖς.—αἵματῶν] κατὰ πρόληψιν εἴρηται.

977-80. κατὰ δὲ τακόμενοι] τιῆσις = κατατακόμενοι δέ. — μελέαν πάθαν ματρὸς] λέγει τὸ ἐκβληθῆναι τὴν μητέρα ὑπὸ τοῦ συζύγου καὶ καθειργθῆναι. — ἀνύμφευτος γονή] ἢ ἀπὸ μητρὸς ἀνυμφεύτου καταγωγῆ. Το ἀνύμφευτος=ἐπὶ κακῶ νυμφευθεῖσα, δυσνύμφευτος, δύσνυμφος. Ἀρμόζει μὲν ἢ λέξις εἰς τὴν μητέρα, ἀλλὰ μετηνέχθη εἰς τὴν γονήν. Το ἀνύμφευτος γονή=ἢ ἀπὸ μητρὸς ἀνυμφεύτου καταγωγῆ. Ὁ ποιητὴς μεταβαίνει εἰς τὴν μητέρα ἢν μάλιστα θέλει νὰ παραβάλλῃ πρὸς τὴν Ἀντιγόνην.

981. σπέρμα] αἶτ. ἀναφορᾶς.—ἀρχαιογόνων=πρωτογόνων, εὐγενῶν, διότι ἦσαν αὐτόχθονες· διότι ὁ Ἐρεχθεὺς ἦν υἱὸς μὲν τῆς Γῆς ἀνετράφη δ' ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς. Ἰλ. Β 547 ἐξ—ἀντας=ἤνιπας,=ἐγγύς ἦν, μετέσχε. Τοῦ ἀνάτω.

983. τηλέπορα ἄντρα] τὰ μακρὸν ἢ εὐρὺν πόρον ἔχοντα τ. ἔ. τὰ μεγάλα σπήλαια. Ἐκεῖνο δὲ ταῦτα ἐν Θράκῃ ἐν τῇ Σαρπηδόνι πέτρα.

985. ἔμπιπος] πτερωτοὶ ἦσαν ὁ Ζήτης καὶ Κάλαις οἱ ἀδελφοὶ τῆς Κλεοπάτρας· ἀλλὰ καὶ αὕτη καὶ ἄπτερος οὔσα δὲν καθυστέρει περὶ τὴν ταχύτητα.—δρθόποδος πάγου]=ὑψηλοῦ ὄρους, δηλ. δρθόπους πάγος κυρίως εἶναι πέτρα (ὄρος) ὀρθία τοῖς ποσὶν ἐστηρικμένη τ. ἔ. ἀπόκρημος. Λέγει δὲ τὴν Σαρπηδονίαν πέτραν (ὄρα 966). Το δρθόποδος ἐπὲρ πάγου ἐξαιρεῖ τὴν ταχύτητα, καθ' ὅσον τὰ ἀτόπομα εἶναι δυσχερῆ εἰς τὸν δρόμον. Το μὲν ἐν ἄν-

τροις ἐηλοῖ τὸ ἐνδαιήτημα, τὸ δὲ δρθόποδος ἐπὲρ πάγου τὸν χώρον ἐν ᾧ πρὸς τέρψιν περιεπλανᾶτο.

986. θεῶν παῖς] ὁ Βορρᾶς ἦν θεός, ὁ δὲ πάππος Ἐρεχθεὺς ἦν υἱὸς Ἡφαίστου καὶ Γῆς καὶ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἐτιμᾶτο μετὰ τῆς Ἀθηνᾶς ἐν τῷ Ἐρεχθειῷ.—ἐπι] ὄρα 57.—καπ' ἐκείνα ἔσχον] τιμῆσις=καὶ ἐκείνα ἐπέσχον. Ὀδ. Χ 75 «ἐπὶ δ' αὐτῶ πάντες ἔχωμεν ἄθροσι.» =ἐπέχωμεν αὐτῶ. Γ 71 «δαίμονι νῆ τι μοι ὧδ' ἐπέχεις;»—καὶ ἐκείνα] τῇ τραφεῖσῃ ἐπὶ ὄρεων, τῇ ἀμίμπτῳ.

987. μακροαῖνες = πολυχρόνιοι, αἵτε ὑπάρχουσαι ἔκκαλοι.

988-1114. Πέμπτον ἐπεισόδιον.

Τὸ ἐ' ἐπεισόδιον περιέχει τὴν μεταβολὴν τῆς πράξεως, ἢν οἱ ἀρχαῖοι καλοῦσι περιπέτειαν. Προσκληθῆ αὕτη ὑπὸ τῶν ἀπαισίων προροήσεων τοῦ Τειρεσίου. Ὑπ' αὐτῶν ὁ Κρέων ταραχθεὶς σπεύδει εἰς ἐπανόρθωσιν τοῦ διαπραχθέντος κακοῦ.—Ἐκ δεξιῶν τοῖς θεαταῖς εἰσέρχεται ὁ τυφλὸς Τειρεσίας εἰς τὴν σκηνὴν ἀγόμενος ὑπὸ παιδός.

988. ἀνακτες] ὁ Κρέων καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ χοροῦ. ὄρα 940.

989. ἐξ ἑνός=δι' ἑνός. Ὁμοίον τὸ ἐν προηγητοῦ 990.

990. Οἱ τυφλοὶ ταύτην τὴν ὁδὸν ἔρχονται, ἢν ὑφηγείται ὁ προηγητῆς.—προηγητῆς = ἡγεμῶν (1014) ὁδηγός.

991. Ἡ ὀνομαστὶ προσφώνησις σκοπεῖ νὰ δεῖξῃ τίς ἦν ὁ τυφλός, ὅπως ἐν 992 τὸ τῶ μάντει (ἀντὶ τοῦ ἔμοι) σκοπεῖ νὰ δεῖξῃ τὴν τέχνην τοῦ τυφλοῦ.

993. οὔνουν = τῇ ἀληθείᾳ οὐκ, ὅμως οὔ. ὄρα 321.—ἀπεσάτουν=ἀπεμακρυνόμεν, ἐχωριζόμεν, ἠπίεθουν.—φρονός = γνώμης, μαντείας.—πάρος γε] ἐννοεῖ τὴν θυσίαν τοῦ Μεγαρέως. ὄρα 995.

994. τοιγά (τοί γε ἄρα). παρὰ πεζοῖς ταιγαροῦν = οὔτως ἄρα, διὰ

τοῦτο.—δι' ὀρθῆς] ἐννοεῖται ὁδοῦ.
= ὁρθῶς.—*ἰναυκλήσεις πόλιν*] πρὸς τὰ οἰκονομῶ θαλάμους, νέκταρ οἰνοχοεῖν, βουβυτεῖν τράγον, οἰκοδομεῖν τεῖχος, πυραμίδα, ναὸν κττ.

995. Πεπονθῶς ὀνήσιμα ἔχω μαρτυρεῖν, δηλονότι τοῦτο, ὅτι πέπονθα ὠφέλιμα. — Κατὰ τὸν Τειρεσίαν ὁ Ἄρης ἦν ὠργισμένος τοῖς Θηβαίοις διὰ τὸν ὑπὲρ τοῦ Κάδμου φόνον τοῦ δράκοντος, καὶ εἶδει νὰ ἐξίλειωθῆ διὰ θυσίας ἀπογόνου τῶν Σπαρτῶν. Πρὸ θυμος τότε τὸ Μεγαρεὺς προσήγεγεν ἑαυτὸν θυμῶ καὶ οἱ Θηβαῖοι ἐνίκησαν. Καὶ ἐπὶ Πausανίου (9, 25, 1,) εἶτι ἐδεικνυον τὸν τάφον αὐτοῦ.

996. αὖ] ὅπως κατὰ τὴν ἑναρξίν τοῦ πολέμου.—*ἐπὶ ξυροῦ τύχης*] παροιμιώδης φράσις, *ὅσα ἐν Ἴλ. K 173* «νῦν γὰρ δὴ πάντεςσιν ἐπὶ ξυροῦ ἴσαται ἀκμῆς.» Λέγεται περὶ πράγματος ἐν ἐπικινδύνῳ κρίσει διατελουμένου. «*Ἐλήφθη ἀπὸ τοῦ ξυραφίου ἐπὶ τῆς λεπτοτάτης τοῦ ὀποίου ἀκμῆς οὐδὲν ἰσορροπεῖ ἀλλ' ἀμέσως ῥέπει πρὸς τὴν ἑτέραν τῶν πλευρῶν.*»

997. ὄς] ἢ αἰτιολογικὸν (= γὰρ) ἢ ἐπιφωνηματικόν.—*στόμα=λόγον.*

999. *παλαιὸν θάκον δριουσοκόπον*] ἔδραν ἢ τόπον ἔνθα ἔκπαλαι οἱ Θηβαῖοι οἰωνοσκόποι καθεζόμενοι ἐσκόπουον τοὺς οἰωνοὺς καὶ ἐκ τῆς πτήσεως καὶ φωνῆς αὐτῶν ἔμαντεύοντο. Τὸ *οἰωνοσκοπεῖον τοῦ Τειρεσίου* ἐδεικνύετο ἐπὶ τῆς Καδμείας καὶ μετὰ Χριστόν. Paus. 9, 46, 1.—*δριουσοκόποι*] ἀπὸ τοῦ προσώπου μετηνέχθη εἰς τὸν τόπον.

1000. *λιμῆν*] καταγωγή, συναγωγή, τόπος εἰς ὃν, ὅπως εἰς τὸν λιμένα τὰ πλοῖα, συνάγονται ἢ καταφεύγουσι τὰ πτηνά. — ἦν] πολλάκις ἀντὶ ἐνεστῶτος τίθεται παρατακτικὸς ἐπὶ διηγήσεως καὶ περιπραγμάτων νῦν ἐπὶ γιγνομένων. Ξεν. Ἄν. 2, 4, 32 «τὸ τεῖχος ἀπέτεχε Βαβυλώνας οὐ πολὺ».

1001. *ἀγνώτα* = ἄγνωστον καὶ ἀσυμπίθη.

1002. Ἐπρεπε νὰ εἶπῃ *κλαζόντων* κατὰ τὸ *δριθῶν*, ἀλλ' εἶπε *κλαζόντας*, κατὰ τὸ σημαίνονμενον διότι τὸ *ἀκούω φθόγγον δριθῶν* = ἀκούω ὄρνιθας φθειγγομένους. Ἴλ. B 459 «ὄρνιθων ἔθνεα ἀγαλλόμεναι.» P 755 «*ψαρῶν νέφος κεκληγῶτες*». — *βεβαρβαρωμένῳ*] ἐρμηνευθῆναι μὴ δυναμένῳ ἀλλ' ἀσαφεῖ ἢ φωνῇ τῶν πτηνῶν ἦν ἀκατάληπτος τῷ μάντει, ὡς ἡ γλῶσσα τῶν ἀλλοφύλων τοῖς Ἑλλήσιν.

1003. ἐν] 962.—*φοναῖς*] = φονίαις. Ἐπιθετὸν *φονός-ἡ-ὄν* ἐκ τῆς ῥίζης φεν τοῦ ἀχρήστου φένω, ἐκ τοῦ ὀποίου ὁ ὀμηρικὸς ἄορ. ἔπφονον, πέφονον.

1004. γὰρ] ἐξηγεῖ πᾶς αὐτὸς τυφλὸς ὢν ἐνόησε τὸν σπαραγμὸν τῶν ὀρνέων, ὅστις τοῖς ὀφθαλμοῖς μόνοις ἦν αἰσθητός. — *οὐκ ἄσχημος*] κατὰ λιτότητα = εὐδῆλος.

1005. *ἐμνύουον ἐγευόμενῳ*] ἀπειρώμεν τῆς διὰ πυρὸς θυσίας. Οὕτω γεῦσθαι ἀκμῆς, ἀέθλων.

1006. *βομοῖσι*] δοτικὴ τόπου. = ἐν βομοῖσι.—*παμφλέκτοισι*] οἱ τραγικοὶ μεταχειρίζονται τὸ πᾶς ἀπλοῦν ἢ ἐν συνθέσει πρὸς δῆλων πολλῆς ποσότητος ἢ μεγάλου βαθμοῦ. 1016. Ἴλ. 105. Αἶ. 476. Φιλ. 1164, = πανταχόθεν φλέγουσι τ. ἔ. πολλῶ πυρὶ καὶ μεγάλῃ φλογὶ καιομένοις. Καὶ ὁμοίως τὰ θύματα ἐπιτεθέντα δὲν ἐκαίοντο· σημεῖον ὅτι δὲν ἦσαν εὐπρόσδεκτα τοῖς θεοῖς. Διότι ἐν ταῖς πυρομαντείαις οἱ παλαιοὶ ἀπέβλεπον εἰς τὸ σχῆμα τῆς αλογῆς καὶ τὴν λάμψιν· ἂν ἡ φλόξ ὑψοῦτο καὶ τὸ ἄκρον ἦν λευκὸν καὶ λαμπρόν, τοῦτο ἦτο ἀγαθὸν σημεῖον, κακὸν δέ, ἂν ἀπέληγεν εἰς καπνὸν καὶ μελανίαν.

1007. Ἰφραῖστος] 123.

1008. Τὰ ὄσα τῶν μηρῶν τῶν θυμάτων μετὰ μεγάλου ἢ μικροῦ μέρους τῶν σαρκῶν αὐτῶν κατὰ τὴν ἐκάστου βούλησιν ἦσαν τὰ τοῖς θεοῖς θυόμενα *μηρία* περικεκαλυμμένα

διπλή πιμελή. — κηλίω = ἀναβλύζω. κηλίσ = ἀναβλύσις. Ἐννοσὶ τὸ ὑγρὸν τῶν μηρίων καὶ τῆς περὶ αὐτὰ πιμελῆς. τοῦτο διὰ τῆς φλογὸς καταρρέον δὲν ἐφλέγετο.

1009. κάτυρε = καὶ ἔτυρε. τύρω ἔθυρα, τέθυρα. = καπνίζω. — κἀνέπτει] ἀνέριπτε μόρια ἐκ τοῦ λίπους. — μετάρσοιοι] (μετὰ αἵρομαι ἄρσις) κατηγοροί. = μετεωριζόμεναι, ὅτι τῆς θερμότητος βέβαια.

1010. Ἡ γολή ἦν μέρος τῶν σπλάγγων, τὰ ὅποια ἐτίθετο ἐπὶ τῶν μηρίων καισμένων. Ἐν τῇ καλῇ θυσίᾳ ἡ γολή ἡρέμα ἀηλίσκετο, ἀλλὰ δὲν διεσπείρετο διαρρηγνυμένη ὡς ἐνταῦθα. — καταρροεῖς λέγονται οἱ μηροί, διότι κατέρρευσεν ἐξ αὐτῶν ἡ πιμελή. οἱ παλαιοὶ δὲ τὸ ἐξ οὗ τι ἔρρεε ἢ τὸ περιρρέομενον ὑπὸ τινος ἔλεγον καὶ αὐτὸ τοῦτο ῥέον. λ. χ. ῥέον αἵματι γαῖα, ῥεῖ γάλακτι πέδον. Ἐδεῖ μᾶλλον νὰ εἴπη καταρροεῖσης τῆς πιμελῆς.

1011. μηροί] ἀντὶ τοῦ συνηθεστέρου μηρία (1008) καὶ μῆρα = μηριαία ὀστέα. — καλυπτῆς = περιεκαλυμμένης, δηλ. περὶ τοὺς μηροὺς χειμένης, διότι καλύπτειν τί τινα = ἐπιτιθέναι τί τινα. Ἰλ. Ρ 132. — ἐξέκειντο = ἔκειντο ἔξω, ἀπεγυμνούντο.

1012. παιδὸς] τὸν ὀδηγὸν λέγει.

1013. Ἐπεξήγησις τοῦ τοιαῦτα. — φθίνοντα] κατηγοροί. — ἀσημιον] ἀγνώστων. — ὄρια = ἱερά, θυσίαι. — Αἱ ἀπὸ τῆς θυσίας μαντεῖαι ἀπώλυντο, διότι ἀπέτυχεν ἡ θυσία. Καὶ αἱ φωναὶ τῶν οἰωνῶν καὶ ἡ θυσία ἦσαν ἀκατάληπτα τῷ μάντει. ἐπὶ τέλους ἐνόησεν, ὅτι ταῦτα ὀφείλονται εἰς τὴν ἀθεμιτουργίαν τοῦ Κρέωντος.

1015. ταῦτα = ταύτην τὴν νόσον.

1016. ἐσχάρα μὲν ἦν στρογγυλή ἐπὶ γῆς ἐστία, βωμὸς δὲ οἰκοδόμημα ὑψηλὸν πρὸς θυσίαν. — πατελεῖς] ἀνήκει εἰς τὸ βωμοὶ καὶ ἐσχάρα. = πάντες. 1163.

1017. Ἡ σύνταξις] πλήρεις (εἰσὶ) τοῦ γόνου ὑπὸ βορᾶς οἰωνῶν καὶ κυνῶν. = ἔνεκα τῆς βορᾶς τῶν οἰωνῶν καὶ κυνῶν πλήρεις εἰσὶ τοῦ γόνου δηλ. τῶν μελῶν αὐτοῦ.

1018. Ἡ σύνταξις : τοῦ πεπτῶτος δυσμέρου γόνου Οἰδίπου.

1019. κἄτα] χρονικὸς προσδιορισμὸς ἵσος πρὸς αἰτιολογίαν = διὰ τοῦτο. — θυσιάδας] τὰς διὰ θυσίων γενομένας.

1021. ὄρις] παρ' ἀττικαῖς τὸ ἰ μακρόν, παρ' Ὀμήρῳ καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ πολλάκις τὸ ἰ βραχύ. — εὐσήμιος = εὐδήλιος. Πρβλ. βεβαρωμένω 1002, ἀσημιων 1013. — ἀποροοιβδεῖ = ἀπηγεῖ, ἀρίστην.

1022. βεβρωῖτες] κατὰ πληθ. διότι τὸ ὄρις εἶναι περιληπτικόν. — ἀνδροφθόρον αἶμα = αἷμα ἀνδρὸς φθαρέντος. Εὐρ. Βαχχ. 139 αἶμα τραγοκτόνον. Ὀρ. 833 ματροκτόνον αἶμα. 1025. ἀμάρτη] ὑποκ. ἀνήρ. — ἐπεὶ ἀμάρτη] ἄνευ τοῦ ἀν. 710.

1026. ἀνολβος = δυστυχῆς τῶν νοῦν, ἀθλιος, κακόμοιρος, ὄρα OK800.

1027. ἀκείται] ἐννοεῖται : κακόν. — ἀκλήτος = ἀμετάθετος, ἀμετάπειστος.

1028. Ἡ ἔννοια : ὁ ἐμμένων τῇ ἰδίᾳ κακῇ γνώμῃ ἐλέγχεται ὢν σκαιός. — αὐθαδία] = αὐθάδεια. ἐκ τοῦ αὐτὸς καὶ ἦδομαι. κυρίως μὲν = αὐταρέσκεια, εἶτα δὲ πάντα τὰ ἐξ αὐτῆς κακά, οἴησις, ὑπερφηανία, ἰσχυρογνωμοσύνη. — σκαιότης = ἀδεξιότης, ἀγροικία, ἀβελτηρία. — σκαιότητα ὀφλισκάνω] ἔλληπτικὴ φράσις ἀντὶ τοῦ δίκην ἢ αἰτίαν σκαιότητος ὀφλισκάνω. τ. ἔ. ἔνοχος τῇ σκαιότητι καθίσταμαι, τὴν αἰτίαν τῆς σκαιότητος ἐπισπῶμαι. Ποι-αῦτα καὶ τὰ κακίαν, δεῖλαν, ἀμαθίαν, μωρίαν ὀφλισκάνω.

1029. εἶκε τῷ θανόντι] πρὸς τὸν νεκρὸν ὡς πρὸς ἐναντίον ὁ Κρέων μάχεσται. τοῦτω ὀφείλει νὰ ὑποχωρήσῃ ἀφίνων εἰς αὐτὸν τὴν θέσιν τὴν προσήκουσαν.

1030. *τις ἀλκή* = τις ἀνδρεία, ἐνδειξις ἀνδρείας.

1031. *εὖ σοι φρονήσας*] εὐνόησας σοι. Ἡ ἐπανάληψις τοῦ *εὖ* καὶ τοῦ λέγειν δεικνύει, ὅτι ὁ μάντις περὶ τὸ τέλος λίαν ἐντόνωσ ὁμιλεῖ.

1032. *κέρδος* = κερδαλέα. — *λέγοι*] 666.

1033 *ἔξ. ὄσπερ* = ὡσπερ. — *ἀνδρὸς τοῦδε* = ἐμοῦ.

1035. *μαντικοῖς ὑμῖν* = ὑμῖν τοῖς μάντεσιν, ὑφ' ὑμῶν τῶν μάντεων. — *ἄπρακτος*] ἀτελής, ἀφορολόγητος. πρὸς τὸ πράττειν ἢ πράττεσθαι τινὰ τι, οἷον ἀργύριον, χρήματα, φόρους = εἰσπράττειν τι παρὰ τινος. — *τῶν* = ὧν, δηλ. τῶν μάντεων.

1036. *ἐξηπόλημαι* = πέπραμαι. καὶ *ἐμπεφόρισμαι* = ὡς φορτίον εἰς τὸ πλοῖον ἐμβέβλημαι πρὸς πώλησιν, πεπραγματεύομαι, ἀντὶ τοῦ προδεδόμαι. — *πάλα*] ὄρα 279.

1037. Το *ἀσύνδετον* ἔμφρασιν παρέχει τῷ λόγῳ καὶ δηλοῖ τὴν ὀργὴν τοῦ λέγοντος. 768. — Διὰ τῶν Σάρδεων ἔρρεεν ὁ Πακτωλὸς ἀπὸ τοῦ Τρωάου κατερχόμενος καὶ χρυσοῦ ψήγματα καταφέρειν.

1038. *ἤλεκτρον*] ἢ φυσικὸν ἢ ἐκ τέχνης κράμα χρυσοῦ καὶ $\frac{1}{4}$ ἀργύρου. — Πολὺς καὶ ἔξ Ἰνδιῶν ἔκπαλαι ἤρξατο χρυσός· οἱ Ἰνδοὶ ἔφερον τῷ Δαρείῳ φόρον 360 τάλαντα ψήγματα χρυσοῦ.

1040. Ὁ Κρέων ἀποκρίνεται εἰς τὰ ἐν 1016 *ἔξ.* Ἡ ὀργὴ παραφέρει αὐτὸν ὡς ἐν 780 εἰς βλασφημίαν, ἣν εὐθὺς πειράται (1044) νὰ ἐπανορθώσῃ.

1042 *ἔξ.* Ἡ σύνταξις : *οὐδ' ὄς μὴ παρήσω ἐγὼ θάπτειν ἐκείνον τρέσας μίσημα τοῦτο.* — Ἐπὶ ἐντόνου ἀρνήσεως τίθεται οὐ μὴ μετὰ μέλλοντος καὶ συνηθέστερον μετὰ ἀορ. ὑποτακτικῆς.

1046 7. *πολλά* = πάνυ. Φιλ. 254 *πολλά μοχθηρός.* Ἰλ. Ζ458 *πολλ' ἀεκαζομένη.* — *πίωματα*] σύστοιχον ντικ. : πίπτουσι· πτώσιν. — *ἔσταν* λό-

γους... χάριν] ὑπαινιγμὸς πρὸς τοὺς τελευταίους λόγους τοῦ Τειρεσίου 1031 *ἔξ.* Ὁ Κρέων σαρκαστικῶς πρὸς τοῦ Τειρεσίου τὰ *εὖ φρονήσας* *εὖ λέγω* ἀντιτάσσει τὰ λόγους *αἰσχροῦς καλῶς λέγωσι* καὶ πρὸς τὰ *εἰ κέρδος λέγοι τὰ τοῦ κέρδους χάριν.* — *λόγους*] τὸ περιεχόμενον τῶν λόγων ἔννοεῖ.

148. Θυμωθεὶς ὁ Τειρεσίας ὁμιλεῖ γενικῶς περὶ τοῦ Κρέοντος ὡς ἀπόντος. — Ἡ ἔννοια : βλέπω ἐκ τοῦ παραδείγματός σου, πόσον οἱ ἄνθρωποι ἐν γένει εἶναι ἀσύνοτοι.

1049. Ὁ Κρέων διακόπτει τὸν Τειρεσίαν. — *λέγει πάγκοιον*, διότι ὁ Τειρεσίας γενικῶς εἶπεν : *ἄρ' οἶδεν ἄνθρωπων τις.*

1050. Συνέχεια τῶν ἐν 1048.

1051. Σκώπτει ὁ Κρέων, διότι τὸ *μὴ φροεῖν* ἀποδίδει εἰς τὸν Τειρεσίαν. — *μὴ φροεῖν* = ἀφροσύνη, ἀβουλία. — Το πλήρες τοσοῦτω κρᾶτιστον εὐβουλία ἐστίν, ὅσπερ κτλ.

1053. *τὸν μάντιν*] γενικὸν τὸ ἀρθρον = τοῦτον ὅς ἐστι μάντις.

1054. *λέγει*] ἔννοεῖται : τὸν μάντιν κακῶς.

1055. *τὸ μαντικὸν γένος*] περίφρασις τοῦ *οἱ μάντις*. Οἱ μάντις τότε κατερχῶντο τὴν τέχνην πρὸς χρηματισμὸν. Τοῦτο πολλὰ γὰρ τῶν ἔργων τοῦ Σοφοκλέους καὶ Εὐριπίδου φαίνεται.

1056. *τὸ ἐκ τυράννων*] = τὸ ἐκ τυράννων καταγόμενον, οἱ τυράννοι. — Οἱ τυράννοι ἐπὶ βλάβῃ τοῦ καλοῦ καὶ δικαίου ἐπιβάλλουσι τὴν ἰδιαν θέλησιν, κέρδος τοῦτο ὑπολαμβάνοντες. ἀλλ' εἶναι κέρδος αἰσχροῦ. ὥστε αἰσχροκόρδεια ἐνταῦθα εἶναι ἢ αἰσχροὶ νίκη ἢ κατὰ τοῦ καλοῦ καὶ δικαίου.

1057. *Σύνταξις* : *ἄρ' οἶσθα λέγων ταγὸς ὄντας ἢ ἂν λέγῃς* ; Τὸ *λέγων* ἔλαβε δύο αἰτιατικὰς τὸ ταγὸς ὄντας καὶ τὸ ἢ ἂν λέγῃς, κατὰ τὴν σύνταξιν λέγω τινὰ τι ἢ καλὸν ἢ κακὸν, ὡς ἐνταῦθα. = εἰς εὐρείας

ὅτι πρὸς (ἀνθρώπους) ὄντας ταγούς (σου) λέγεις ὅς' ἂν λέγῃς;

1058. ἐξ' ἐμοῦ] δι' ἐμοῦ. *Ορα 995.

1059. σοφὸς φιλῶν] παρ' ἀμφοτέροις ἐννοεῖται εἰ.

1060. ὄρσεις] (ὄρομαι) = κινήσεις, ἀναγκάσεις — τὰ κίνητα = τὰ ἄρρητα. — Τὸ διὰ φρονῶν (ὄρα 639) συναπτέον πρὸς τὸ τὰ κίνητα, = τὰ διὰ φρονῶν ἀκίνητα = ὅ,τι μέχρι τοῦδε ἐν ταῖς φρεσίν ἔκειτο κρυπτόμενον. — *Ἐν 1060-1 τὸ φράζειν καὶ κινεῖν συμπίπτουσι. ὥστε τὸ φράσαι = κινῆσαι, καὶ κινεῖν = φράζει.

1061. μόνον γε μὴ λέγων = ἐὰν μόνον δὲν λέγῃς, ἢ ἀρκεῖ βέβαια νὰ μὴ λέγῃς ἵνα κερδίῃς (ἐξ' ἐμοῦ).

1062. οὐδῶ] δηλ. ἐπὶ κέρδεσι λέγειν. — τὸ σὸν μέρος = ὅσον ἀφορᾷ εἰς σέ, κατὰ τὴν σὴν γνώμην. Ταῦτα λέγει σαρκαστικῶς· διότι ὁ Τειρεσίας εἰξέυρει, ὅτι ἐκ τῶν ἀποκαλυφθησομένων ὁ μὲν Κρέων θὰ λυπηθῆ, αὐτὸς δὲ οὐδὲν παρ' οὐδενὸς θὰ ὠφεληθῆ.

1063. Ὡς ἐμπολήσω] τὰ γνωστικά συχνὰ λαμβάνουσι Ὡς μετὰ μετοχῆς. Φιλ. 253 «ὡς μηδὲν εἶδὸς' ἴσθι με».

1064. *Ο Τειρεσίας ἐπαναλαμβάνει μετὰ πικρίας καὶ λίαν ἐντόμως τὸ ἴσθι τοῦ Κρέοντος ἰσχυρῶς ἐνισχύσας αὐτό.

1065. τρόχους] τροχιάς, δρόμους, κύκλους. — τρόχους ἀμύλλητης] ποιητικῆ ἔκφρασις ἀντι τοῦ ἡμέρας. ἀμύλλητης δὲ εἶπε, διότι οἱ δρόμοι τοῦ ἡλίου, αἱ ἡμέραι, φαίνονται ὡς ἀμυλλώμενοι περὶ τὴν ταχύτητα. Τὸν Ἥλιον παρίστανον ἐπιβαίνοντα τεθρίππου. — τελῶν = τελῶν. *Ἐλαβε μὴ, ἐνῶ εἶναι εἰδική, διότι ἐξαρτᾶται ἐκ προστακτικῆς.

1066. ἐν] ὄρα 422. — σπλάγγων = πένων. Οὕτω καὶ παρ' ἡμῶν πρβλ. δημοπλαγῆκος 511.

1067. νέκυν νεκρῶν] τὸν Αἴμονα ἐντὶ τοῦ Πολυνείκους καὶ τῆς Ἀντιγόνης. πρβλ. 596.

1068. *Ο Κρέων ἤμαρτε καὶ πρὸς τοὺς ἄνω θεοὺς καὶ πρὸς τοὺς κάτω· διότι καὶ ζῶντα ἔβαλε ὑπὸ τὴν γῆν, καὶ νεκρὸν ἀφήκεν ἐπὶ τῆς γῆς. Ταῦτα ἀντιτίθενται διὰ τῆς ἀναφορᾶς ἔχεις μὲν. . . ἔχεις δέ. — ἀνθ' ὧν τῶν ἄνω = ἀντὶ τούτων οὖς τῶν ἄνω. Διὰ τοῦ ὧν ἐννοητέον τὴν Ἀντιγόνην, ὡς ἐν 1164 διὰ τοῦ τέκνον τὸν Αἴμονα. — τῶν ἄνω] γενικῆ τοῦ δλου. — κάτω = ὑπὸ τὴν γῆν. — Τὰ ἐν 1068-1076 εἶναι σκοτεινά, ὡς συνήθως οἱ χρησμοί.

1069. Ταῦτα ἀναπτύσσουσι τὰ προηγουμένα. — ψυχῆν = ζωὴν, ἀνθρωπον ζῶντα. Ἀντιτίθεται πρὸς τὸ νέκυν 1071. — ἀίματος] ἄνευ τῶν ὀφειλομένων τοῖς ἐνταφιαζομένοις τιμῶν.

1070. Ἡ σύνταξις: ἔχεις δ' ἐνθάδ' αὐ νέκυν ἄμοιρον τῶν κάτωθεν θεῶν, ἀκτίριστον, ἀνόσιον. — ἄμοιρον τῶν κάτωθεν θεῶν] ἀμέτοχον, ἐστερημένον τῶν κάτω θεῶν, εἰς οὓς ἀνήκει, τ. ἔ. οὐ δυνάμενον νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν κάτω κόσμον, διότι εἶναι ἀκτίριστος καὶ ἀνόσιος. — κάτωθεν] ὄρα 411, 521, 55. — ἐνθάδε] = ἐπὶ τῆς γῆς. Ἀντιτίθεται πρὸς τὸ κάτω.

1071. ἀκτίριστον (ὄρα 204) ἀνόσιον] ταῦτα ἀναπτύσσουσι τὸ ἄμοιρον τῶν κάτωθεν θεῶν. — ἀνόσιον] μὴ τυγόντα τῶν ὀσίων.

1072. ὦν] οὐδετέρου γένους. Ἀναφέρεται ὅπως καὶ τὸ τάδε (1073) εἰς τὸ περιεχόμενον τῆς τελευταίας προτάσεως (1070-1).

1074-5. τούτων] ἐννοεῖ τὸ ἄταφον τοῦ Πολυνείκους καὶ τὴν ταφὴν τῆς Ἀντιγόνης. — λωβητῆρες] θηλυκός, ὅπως ΟΤ. 81 «σωτῆρι τύχη». Παράδοξως ἐνταῦθα σημαίνει: ὀλέτεται, ἐξολοθρεύεται. Συνήθως = κακοῦργος, ἀνοσιουργός. Ἰλ. Β 275, Λ 385. — ὑστεροφθόροι] αἱ ὑστερον τ. ἔ. μετὰ τὴν κακίην πράξιν βλάπτουσαι ἢ κολάζουσαι. Αἰσχ. Ἀγαμ. 58 «ὑστερόποινον Ἐρινύν». — θεῶν = τῶν ἄνω θεῶν, κατ' ἀντίθεσιν

πρὸς τὸ Ἄϊδου.—Αἱ Ἐρινύες ὑπερέτευσαν πάντας τοὺς θεούς, ὁ δὲ Κρέων ἤμαρτε πρὸς τε τοὺς γηθόνους καὶ πρὸς τοὺς ἄνω θεούς. Ὅθεν χάριν ἀμφοτέρων θά καταδιώξωσιν αὐτὸν αἱ Ἐρινύες.

1076. ληφθῆναι] σκοπούμενον ἀποτέλεσμα τοῦ λοχῶσι.—ἐν τοῖς αὐτοῖς ληφθῆναι κακοῖς] ὥστε παθεῖν σε τὰ αὐτὰ κακὰ ἦται ἴσα, δηλ. ἀντιδρῶναι σε ἕνα τῶν σῶν σπλάγγων νέκυν νεκρῶν ἀμοιβόν.

1077. Σύνταξιν· καὶ ἀβήρσον εἰ καταργουράμενος λέγω ταῦτα.—κατηργουράμενος] ὑπαινίσσεται τὰ ἐν 1034 ἐξ., 1055. καταργουράω=ἀσημίω, ἀργύρω καλύπτω. Ἐνταῦθα =δεκάλω, γράμματι διαφθείρω.

1078-9. Ἦ έννασι : ἐν βραχεῖ θά φανῶσι καὶ ἐγερωθῶσιν ἐν τῷ σῶ οἴκῳ κωκύματα ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν.—φανῶσι = δεῖξει, θά κάμῃ ν' ἀκουσθῶσι.—ἀνδρῶν γυναικῶν] ἀσύνδετο. ἀνδρῶν γυναικῶν κωκύματα] σκοτεινῶς π. οὐ λέγει τὰ κωκύματα τοῦ Αἴμονος (1206) καὶ τῆς Εὐρυδίκης (1302).

1080. Μετὰ τὰ δυστυχήματα τῆς οἰκογενείας τοῦ Κρέοντος ἐπάγει τὰ κακὰ τὰ συμβησόμενα εἰς τὴν πόλιν διὰ τὸν Κρέοντα. Διότι κατὰ τὴν πίστιν τῶν τότε ὁ λαὸς ἀποτίνει τὰ ἁμαρτήματα τῶν ἀρχόντων (1015, 1140). Καὶ θέλει μὲν περὶ τῶν Θεῶν νὰ εἴπῃ ταῦτα. Ἄλλ' ἐξήνεγκε γενικῶς ὑπὸ τύπον ἀξιώματος, ὅπου ἔχει μείζονα τὴν δύναμιν καὶ τὸ κύρος.—ἐχθροῖ] κτηγορ. τροπικῶς προσδιορίζον τὸ συνταράσσονται.—συνταράσσονται] εἰς ταραχὰς καὶ ἔριδας ἐμφυλίου περιπίπτουσι.

1081. ὄσων σπαράγματα = ὄσων πόλεων ἐσπαράγμενα μέλη, δηλ. μέλη νεκρῶν ἀηκότων εἰς τὰς πόλεις, ὡς τὰ τοῦ Παλουκείου τῶν Θεῶν.—καθῆγσαν=καθιέρωσαν, τὰ περὶ τοὺς θνήσκοντας ὅσα ἐποίησαν, ἔθαψαν. Σαρκαστικῶς λέγει, ὅτι τὸ

ἱερὸν τῶν ἀνθρώπων καθῆκον ἐτέλεσαν οἱ κύνες καὶ οἱ οἰωνοί.

1082. φῆρες] ὄρα 257.

1083. πόλιν] = ἀκρόπολιν. Οὕτως οἱ Ἀθηναῖοι τὴν ἀκρόπολιν αὐτῶν ἀπλῶς πόλιν ἔλεγον. Ἐνταῦθα δὲ ἦσαν τὰ ἀγιώτατα ἱερά.—δοιοῦχον=ναὸς καὶ βωμοὺς ἔγουναν.

1084-5. Μετὰ πικρίας ὁ Τειρεσίας αἰνίττεται διὰ τούτων τὰ ἐν 1033.—σοῦ] ἐκ τοῦ ἀφήκη τοξεύματα=ἐτόξευσα.—θυμῷ = μετὰ θυμοῦ, θυμωθείς.—καρδίας τοξεύματα] τὴν καρδίαν πληγόνοντα. Γενικῆ ἀντικειμενική

1086. βέβαια=ἀσφαλῆ, οὐχὶ ἀστοχοῦντα τοῦ σκοποῦ ἦτοι τῆς ἀληθείας.—θάλλος] καὶ ἡμεῖς περὶ τοῦ ὀδυνηροῦ μεταχειρίζομεθα τὸ καλεῖν, τὴν κάμην, τὸν καύμόν, τὴν ζέστην.—οὐχ ὑπεκδραμεῖ] διότι τὰ ἁμαρτήματα τοῦ Κρέοντος εἶναι πλέον ἀθεράπευτα αἰ δὲ προφητεῖαι τοῦ Τειρεσίου ἀμέσως ἐκπληρωθήσονται.

1090. Τὸ φρενῶν ἀνήκει εἰς τὸ νοῦν. ΟΤ. 524 «γνώμη φρενῶν». Τραγ. ἀδесп. 240 «θεὸς ἐξαφαιρεῖται φρενῶν τὸν νοῦν τὸν ἐσθλόν». Πλ. Σ 419.—ἦ τῶν φέροι] ἕ' ὅρος συγχρ. εἰς τὸ ἠσυχωτέραν καὶ ἀμείνω. Ἐννοεῖται : αὐτά, δηλ. τὴν γλῶσσαν καὶ τὸν νοῦν.—φέροι] ὄρα 464.

1092-3. ἐξ ἴσου λευκῆν ἐκ μελαίνης ἀμφιβάλλομαι τόλχα] τ. ἔ. ἀπὸ νεότητος μέχρι γήρατος.—ἐπιστάμεσθα ἀμφιβάλλομαι] μετέβαλε τὸν ἀριθμόν. πρὸβλ. 734. τὸ ἀντιθετὸν 1194 ἐξ Φιλ. 1218 ἐξ.—ἀμφιβάλλομαι] ἀπὸ τοῦ τρέφω, φέρω, ἔχω. Μεταφορικῶς ἀπὸ τῶν ἐνδουμάτων.—περιβάλλομαι.

1094. λαχεῖν] ἀόρ. ἕ' τοῦ λάσκω.—φθέγγασθαι. Το εἰλισταμαί ἔλαθεν ἀπαρέμφ. 293.

1095. ἔγνωνκα καθῆς] ὅτι οὐδέποτε ὁ Τειρεσίας ἐψεύσατο, ὥστε καὶ νῦν ἀληθῆ λέγει.

1096. εἰκαθεῖν] ἐννοεῖται : ἐμὲ

τῷ μάντει. — ἀντιστάνα] ἐννοεῖται : ἐμὲ αὐτῷ. — τε — δὲ] πολλακίς ἀντί τοῦ τε ἢ καὶ τίθεται δὲ πρὸς πλείονα ἐπίτασιν.

1097. ἐν δεινῷ] δεινῶς. Ἀνήκει εἰς τὸ πατάξαι. — πάρα = πάρεστιν, εἶναι ἐγγύς, εἶναι ἄμεσος συνέπεια.

1101. ἄνες = ἄφες, ἀπόλυσον. — κίσον τάφον] ἀντί τοῦ χῶσον τάφον, (πρὸ βλ. 1204) κρύψον τάφον, θάψον.

1102. καὶ ταῦτα] ὁ καὶ ἐκπληξίν δηλοῖ. — ἐπαινεῖς] = συμβουλευεῖς. Ἡλ. 1322 «σιγᾶν ἐπήνεσα». OK 664 «θορσεῖν ἐπαινῶ».

1103. ὅσον. . .] ὁ χορῆς δὲν ἀπαντᾷ εἰς τὸν Κρέοντα ἀλλὰ συνεχίζει τὸν ἐν 1100-1 λόγον αὐτοῦ. — Ὅπως ἐν τῇ φράσει ἀνύτειν εἰς τι, πρὸς τι παραλείπεται τὸ ὁδόν, οὕτω καὶ ἐν τῷ συντέμνειν. Ὅπως δ' ἐκεῖνο παρὰ ποιηταῖς λαμβάνει αἰτιατικὴν ἀπρόθετον (805) οὕτω καὶ τοῦτο. Ὡστε συντέμνουσι τοὺς κακόφρονας = συντέμνουσι τὴν ὁδὸν πρὸς τοὺς κακόφρονας τ. ἔ. συντόμως καταφθάνουσι τοὺς κακόφρονας.

1104. θεῶν βλάβαι] αἱ Ἐρινύες, — κακόφρονας = κακῶς φρονούντας, ἀβούλους. — ποδώκει, ταχεῖα, ταχύποδες λέγονται αἱ Ἐρινύς ὑπὸ Σοφοκλέους ἐν Αἴ. 843, 837.

1105. Τὸ πλήρες : μόλις μὲν ἐξίσταμαι καρδίας, ἐξίσταμαι δὲ (αὐτῆς) τὸ δρᾶν. — καρδίας] ἀντί τοῦ : τῆς ἐν τῇ καρδίᾳ σταθερᾶς γνώμης. λοιπὸν καρδίας ἐξίσταμαι = ἐξέρχομαι τῆς γνώμης, μεταβάλλω τὴν ἐδραίαν ἀπόφασιν.

1106. τὸ δρᾶν] ὥστε νὰ πράττω, δηλαδή ὅτι συμβουλευεῖς. — δυσμαχητέον] τὸ δυο σημαίνει μάτην, ἀνευ ἐλπίδος ἐπιτυχίας. Τραχ. 492. «θεοῖσι δυσμαχοῦντες». — ἀνάγκη οὐχὶ δυσμαχητέον] Σμικρ. ἀποσπ. 5, 21 «ἀνάγκη δ' οὐδὲ θεοὶ μάχονται».

1107. εἰ' ἄλλοισι τοῖσι] τμησίς. = ἐπίτρεπε ἄλλοισιν. Ἐννοεῖται : δρᾶν τάδε.

1108. στείχοι' ἄν] = εἶμι. Οὕτω λέγοι' ἄν ἤδη = ἤδη λέξω.

1109. ἀξίνας] ἵνα κόψωσι τὰ ζύλα τῆς πυρᾶς τοῦ Πολυνεΐκου.

1110. ἐπόφιον τόπον] τὸν καταφανῆ ἀπὸ τῆς Καδμείας τόπον (πεδῶν ἄκρον 1196) ὅπου ἔκειτο ὁ Πολυνεΐκης.

1112. ἔδησα] παρατακτικῶς ἐξηγέθη, ἐνῷ πρέπει ὑποτακτικῶς : ὅπως ἔδησα, οὕτω καὶ ἐκλύσομαι. δρα 332. — αὐτὸς τ' ἔδησα καὶ παρῶν ἐκλύσομαι] ἀντί τοῦ αὐτὸς τ' ἔδησα καὶ αὐτὸς ἐκλύσομαι. Τὸ παρῶν = αὐτοπροσώπως. — ἔδησα ἐκλύσομαι] μεταφορικῶς κείναι = ἡδίκησα καὶ ἐπανορθῶσω τὸ ἀδίκημα. Ἀναφέρονται δὲ εἰς τε τὴν Ἀντιγόνην, ἣν ζῶσαν εἶχε δεσμῶν ἐν τάφῳ, καὶ εἰς τὸν Πολυνεΐκην, ὃν κατεκράτει ἐπὶ τῆς γῆ· νεκρὸν κωλύων νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν ἄδην. — Ἀσάφης εἶναι ὁ Κρέων ἐν ταῖς πρὸς τοὺς ὑπηρέτας δὲ γίαις. Ἡ ἀσάφεια δικαιολογεῖται τὸ μὲν διότι σπεύδει τὸ δὲ διότι ἀκολουθεῖ καὶ αὐτὸς, καὶ ἐπομένως ἐπὶ τόπου ἡδύνατο νὰ δώσῃ πλείους ὁδηγίας. Ἄλλως δὲ ἔπρεπε τοῦ θεατοῦ τὸ διαφέρον νὰ ᾔναι ἐντεταμένον διὰ τῆς ἀγνοίας τῶν συμβησομένων.

1113 τοὺς καθεστῶτας νόμους] τοὺς ἔκπαλαι κειμένους, τὸ φυσικὸν καὶ θεῖον δίκαιον, τὸ ὅποσον αὐτὸς παρέβη διὰ τοῦ κηρύγματος.

1114. σώζοντα] λογικῶς τοῦτο εἶναι τὸ κύριον τὸ δὲ τελῆν τὸν βίον δευτερευῶν = μέχρι τέλους τοῦ βίου. — Ὁ Κρέων ἠτήθεισ ὁμολογεῖ τὴν ἤτταν ἀναγνωρίζων τὸ θεῖον δίκαιον. — Ὁ Κρέων ἀπέργεται ἐξ ἀριστερῶν.

1115-1154. Πέμπτον στάσιμον. Ἀπελθόντος τοῦ Κρέοντος ὁ χορὸς πλήρης χαρᾶς ἐπὶ τῇ ἐλπίδι, ὅτι πάντα θὰ ἐπανορθῶσιν ὀρθούμενος ἄδε ἐπικαλούμενος τὸν πολιοῦχον τῶν Θηβῶν Βάκχον, ἵνα ἐλθῶν σώσῃ τὴν γενέθλιον πόλιν ἀπὸ

τῶν ἐπιχειρημαμένων δεινῶν.—Συνηθίζει ὁ Σοφοκλῆς τοιαῦτα εὐθυμα ἄσματα νὰ ἐμβάλλῃ ἀμέσως πρὸ τῆς κατασταφοῆς. Αἴ. 693 ἐξ.ΟΤ. 1086 ἐξ.—Ἐπειδὴ ἐν τῷ διονυσιακῷ θεάτρῳ ἐδιδάσκοντο αἱ τραγωδίαί καὶ ἐκ τῶν διονυσιακῶν ἑορτῶν προήλθε τὸ δράμα, οἱ δραματικοὶ χαίρουσιν ἐξαίροντες τὴν δύναμιν καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Διονύσου καὶ μάλιστα ἐν τῷ δράματι τῷδε (154, 965), τῷ ἐν Θήβαις τῇ πατρίδι αὐτοῦ τελουμένῳ.

1115. Ἡ συνέχεια τῶν ἐν τῷ ἄσματι λεγομένων εἶναι ἡ ἐξῆς: πολυνόμε, ὅς ἀμύπειαι, μέδεις δέ... ὦ Βακχεῦ, μολεῖν (ἀντὶ προστακτικῆς) καὶ νῦν, προφάνησι. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ παρατακτικῶς ἐνεβλήθησαν τὰ ἐν 1126—1139.—πολυνόμεον λέγει τὸν Διόνυσον, διότι ἐλέγγοτο Βάκχος. Ἰακχος, Εὐβίος, Διθύραμβος καὶ ἄλλα πολλά.—Καδμείας = Κάδμου θυγατρῆς.—Καδμείας νύμφας] τῆς Σεμέλης.—ἄξιμα λέγεται πᾶν ἐφ' ᾧ τις ἀγάλλεται καὶ χαίρει. θθεν=ἦδονῆ, χαρὰ, κόσμος. Συγνά οἱ παῖδες λέγονται ἀξιμάτα τῶν γονέων. 703 ἐξ.

1117. ἀμυπέπαις=περιέπαις, προστατεύεις.

1119. Θέλων ὁ Σοφοκλῆς νὰ ἐξημνήσῃ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Διονύσου ἄρχεται ἀπὸ τῆς μακρᾶν κειμένης Ἰταλίας, καὶ ἔπειτα κατονομάζει τὴν Ἐλευσίνα, τὰς Θήβας, τὸν Περνασσόν, καὶ τὴν εὐβοϊκὴν Νύσαν τοὺς κατ' ἐξοχὴν τόπους διονυσιακῆς λατρείας.—Ἠκράζε (κλυτὰν) τότε ἡ Ἰταλία ἡ μεσημβρινή, ἡ Μεγάλη Ἑλλάς, εἰς ἣν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἄρτι εἶχον ἀποικίσει τοὺς Θουρίους. Ἀρχαία δ' ἦν ἡ τοῦ Διονύσου ἐνταῦθα λατρεία, ὡς διδάσκει ὁ μῦθος ὅδε στρατεύων ἐπὶ τοὺς Τυρσηνοὺς ὁ Διόνυσος κατέλιπεν ἐν Ἰταλίᾳ τοὺς γηραιοὺς τῶν Σελήνων, αὗτοι δ' ἐτράπησαν εἰς τὴν τῶν ἀμπέλων ἐπιμέλειαν.—μέδεις

=ἄρχεις. Μόνος ὁ Σοφοκλῆς ἐνταῦθα καὶ ἐν ἀποσπ. 341 ἔχει τὴν ὀριστικὴν τοῦ μέδω. Ἀλλαχοῦ δὲ μόνῃ ἢ μετοχῇ συχρὸν τὸ Ὀμηρικὸν «ἠγγήτορες ἦδὲ μέδοντες.»

1120 ἐξ. Ἐν τοῖς Ἐλευσινίοις μυστηρίοις πρὸς τῇ Δήμητρι καὶ τῇ Κόρῃ ἐλατρευετο καὶ ὁ παῖς Ἰακχος τοῦτον οἱ Ἀθηναῖοι ἐταύτιζον τῷ Διονύσῳ.—κόλποις=πεδιόις. Καὶ ὁ Πίνδαρος λέγει: Νεμῆας κόλπος καὶ καὶ κόλποι Πίσας. Οὕτω λέγονται αἱ μεταξὺ λόφων πεδιάδες. Λέγονται δὲ πάγκοινοι=τοῖς πᾶσι κοινοί, διότι πλεῖστοι ξένοι κατὰ τὰς ἑορτὰς συνέρρον. Καὶ ὁ Πίνδαρος τὴν Ὀλυμπίαν ἐκάλεσε, πάγκοινον χώραν, καὶ ὁ Ἄδης ἐν Ἠλ. 138 λέγεται πάγκοινος.—Ἡ Δημήτηρ ἐν τῇ Ἐλευσίνῃ λατρεῖα μάλιστα ἐκαλεῖτο Δηῶ.

1122. Βακχεὺς] ἕτερος τύπος τοῦ Βάκχος.—Ἐπειδὴ ἐν Θήβαις ἐγεννήθη ὁ Βάκχος, ὁς τὰς Βάκχας ἐποίησε, διὰ τοῦτο αἱ Θῆβαι λέγονται μητρόπολις Βακχῶν. Ἐκ Θηβῶν ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου ἦλθεν εἰς Δελφοὺς, ὅπου θυοταγῆς ἐγένετο τῇ τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ ἐντεῦθεν ὡς ἐκ κέντρου διεδόθη καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα.

1123. ὄρωον] κοσμητικὸν ἐπίθ. τῶν ὄρων, θάλασσα, ἄλς, πέλαγος, κύματα, δάκρυ, ὄμβρος.—παρὰ ὄρωον] στάσιν δηλοῖ, ὅπως τὰ κάτωθεν, ἔξωθεν, ἀνωθεν=κάτω, ἔξω, ἄνω. 966.

1125, ἐπὶ σορᾷ δράκοντος] παρὰ τὸν τόπον, ἐν ᾧ ἐσπάρησαν οἱ ὀδόντες τοῦ δράκοντος. Ἐπέθη τὸ ὄλον δράκοντος ἀντὶ τοῦ μέρους δηλ. τῶν ὀδόντων αὐτοῦ. Τῷ Κάδμῳ ἐρωτῶντι τὸν ἐν Δελφοῖς θεὸν περὶ ἀνευρέσεως τῆς Εὐρώπης ἐδόθη χρησμός περὶ αὐτῆς μὲν νὰ μὴ ἐξετάζη ν' ἀκολουθήσῃ δὲ ὡς ὀδηγὸν βοῦν, καὶ ὅπου αὕτη κεκμηκυῖα καθίσση, ἐκεῖ πόλιν νὰ κτίσῃ. Ὅθεν ἀπελθὼν καὶ βοῦν συναντήσας, ἠκολούθησεν αὐ-

τήν, αὐτὴ δὲ κατεκλήθη ἐκεῖ, ὅπου ἔκτισε τὰς Θήβας. Θέλων δ' ὁ Κάδμος νὰ θυσιάσῃ τὴν βοῦν τῇ Ἀθηνᾷ, ἔπεισέ τινας, ἵνα λάβωσιν ὕδωρ ἀπὸ τῆς Ἀρσίας κρήνης· ἀλλὰ ταύτην ἐφύλαττε δράκων, υἱὸς Ἀρεος. ὁ δράκων διέφθειρε τοὺς πλείους τῶν πεμφθέντων. διὸ ὁ Κάδμος ἐφόνευσε τὸν δράκοντα, τοὺς δὲ ὀδόντας αὐτοῦ κατὰ συμβουλήν τῆς Ἀθηνᾶς ἔσπειρε. ἀλλ' ἀνόθηρον ἄνδρες ἔνοπιοι. οὗτοι περιελθόντες εἰς ἔριν ἀπέχτειναν ἀλλήλους, πάντες δὲ μόνοι ἐσώθησαν, Ἐχίω, Οὐδαῖος, Χθονίος, Ὑπερήνωρ, Πέλωρ. Ἐκ τούτων κατήγοντο οἱ Θηβαῖοι, οὓς διὰ τοῦτο καὶ Σπαρτοὺς οἱ ποιηταὶ ἔλεγον.—Τὸ παρ' ὕδατων. δράκοντος ἀνήκει οὐχί εἰς τὸ ναεῖταιν ἀλλ' εἰς τὸ θήβαν.—τὰς Θήβας τὰς (χειμένας) παρὰ τὸν Ἰσμηῖον κτλ.

1126 ἔξ. Γυναῖκες τῆς Φωκίδος, Βοιωτίας καὶ Ἀττικῆς κατὰ πᾶν δεύτερον ἔτος ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ κατὰ τὰς χειμερινὰς τοῦ ἡλίου τροπὰς ἐν καιρῷ νυκτὸς μετὰ λαμπάδων ἐτέλουν θρησκευτικὰς τελετὰς (=δραγία) πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἐπιστεύετο δέ, ὅτι εἰς τὰς τελετὰς ταύτας ἦν παρὼν ὁ Βάκχος μετὰ τῶν Βακχῶν (154). Περὶ τοῦ πυρὸς καὶ τῆς λάμψεως τῶν λαμπάδων τούτων ὁ λόγος ἐνταῦθα.—σὲ δ' ὄπωπε] ἀπὸ τοῦ ἀναφορικοῦ λόγου δε ἀμφέπει, μέδεις δὲ γίνεται μετάβασις εἰς ἀνεξάρτητον. Αἴ. 458.—σὲ ὄπωπε=σὲ βλέπει τ. ἔ. σ' ἔχει παρόντα, ἦτοι παρίστασαι εἰς αὐτόν.—ὄπερ=ὑπερθεῖν, ὑπεράνω, ἐπί.—ἄλλοφον πέτραν ἦτοι δικόρυφον ὄρος λέγει τὸν Παρνασσόν, διότι πλὴν ἄλλων ἔχει δύο ὑψηλοτάτας κορυφὰς, τὴν Λυκώρειαν νῦν Λυκέρει ὕψους 2459 μέτρων καὶ τὴν Ὑάμπειαν, νῦν Γεροντόβραχον.—σιέρον] [ἐκ τοῦ σιῆρ (στεροπή, ἀστραπή, στραπή) καὶ οπ (ὄψις, ὄπωπα)]=λαμπρός, ἀπαστρόπτων.—λιγνὸς

εἶναι ὁ μέλας καὶ πυκνὸς καπνός, ἢ ἐξ αὐτοῦ αἰθάλη, εἶτα δὲ καὶ αὐτὴ ἡ φλόξ. Οὕτως ἐνταῦθα δηλοῖ τὴν φλόγα τῶν δάδων τῶν Βακχίδων.

1128. Τῷ Παρνασσῷ ἀνήκει τὸ Κωρύκειον ὄρος. Ἐν αὐτῷ τὸ Κωρύκειον ἄντρον, ὅπερ ἦν ἱερὸν τῶν Κωρυκίων νομφῶν καὶ ἐνδιαίτημα αὐτῶν.

1130. Κασσάλια] δηλ. πηγῆς. Ἦν ἱερὰ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῶν Μουσῶν, ἔκειτο ἄνωθεν καὶ Δελφῶν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Παρνασσοῦ. σήμερον Ἄγ. Ἰωάννης.—ἄμα] ἐννοεῖται : ὄπωπέ σε.

1131. Πολλὰ ὄρη καὶ πόλεις ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος μέχρι τῶν Ἰνδιῶν ἔφερον τὸ ὄνομα Νύσα. ἐν πάσαις ἐλατρεύετο ὁ Διόνυσος. Ἐνταῦθα ὁ λόγος περὶ τῆς ἐν Εὐβοίᾳ Νύσης, ἐν ἣ ἐυθολογεῖτο, ὅτι ἡ ἀμπελος καθ' ἐκάστην ἐκαρποφέρει, τὴν πρώταν φέρουσα βότρυας, τὴν μεσημβρίαν ὄμρακας, τὴν δ' ἐσπέραν αἱ σταφυλαὶ ὄριμοι ἐτρυγῶντο.

1132. κισσηρεῖς=κισσοτρόφοι.—ὄχθαι=ὄχθοι, τ. ἔ. λόφοι, ἐξοχαί.

1133. ἀνία] ἡ Νύσα ἡ Εὐβοϊκὴ ἦν παραλία.

1134. ἀμβρότων=θεῶν, τοῖς θεοῖς ἀφιερωμένων ἢ ὑπὸ τῶν θεῶν ἐμπνευσμένων.

1135. εὐάζοντων] ἀπὸ τῶν Βακχῶν ἡ λέξις μετηγέθη ἐπὶ τὰς ὄδας.

1136. Ὅτε ἐτελοῦντο ἐν ταῖς ἀγυαῖς (πλατεῖαις ὁδοῖς) τῶν Θηβῶν πομπαὶ Βακχικαί, μετείχεν αὐτῶν καὶ ὁ Διόνυσος προσεργόμενος ἐκ τοῦ Παρνασσοῦ ἢ τῆς Νύσης. Χρησμός τις (Δημοσθ. 21, 52) ἐκέλευε τοὺς Ἀθηναίους «εὐρυγόρους κατ' ἀγυαῖς ἰστάναι ὄραιφ Βρομίφ χορόν.»

1137. τὰν=ἦν. Ἀναφέρεται εἰς τὸ θήβαν τὸ περιεχόμενον ἐν τῷ Θηβαῖς. Τρ. 259 «πόλιν τὴν Εὐρυτεῖαν» τόνδε (τὸν Εὐρυτον) γὰρ μεταίτιον ἔφασκεν εἶναι.—Ἡ ἐν-

νοια : ὑπὲρ πάσας τὰς πόλεις ἔξογα τιμᾶς, ἐκ πασῶν τῶν πόλεων ὑπερβαλλόντως τιμᾶς.

1139. ματρί] τῆ Σμέλῃ. — κεραυνία = κεραυνοβλήτω, μολονότι δὲν ἐβλήθη ὑπὸ κεραυνοῦ, ἀλλ' ἐκ φόβου πρὸς τοὺς κεραυνούς καὶ τὰς ἀστραπὰς τοῦ Διὸς ἀπέθανεν, ὅτε οὗτος κατ' ἀπαίτησιν αὐτῆς προσῆλθεν εἰς αὐτὴν ἐν ὄλῃ αὐτοῦ τῆ μεγαλειότητι.

1140. καὶ νῦν] δηλ. ὡς καὶ ἄλλοτε. — ἐχεται = ἴσασται, βέβηκε. Διὰ τοῦτο συνετάχθη μετὰ τῆς ἐπὶ ἀντὶ τῆς συνθηστέρας ὑπὸ μετὰ γενικῆς ἢ καὶ ἀπλῆς δοτικῆς, ὅτε = κατέχεται.

1141. πάνδαμος πόλις] ὄρα 7. — νόσου] τὸ μίasma τῆς πόλεως λέγει καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ ἀπειλούμενα κακά.

1143. μολεῖν] ἀπαρ. ἀντὶ προστακτικῆς. Τοῦτο ἐπὶ β' προσώπου, σπάντως καὶ ἐπὶ γ'. Ἐπὶ μὲν τοῦ β' προσώπου τὸ ὑπακείμεν. κατ' ὀνομαστικῆν, ἐπὶ δὲ τοῦ γ' κατ' αἰτιαστικῆν (καθαροῦ ποδὶ) ἀντὶ τοῦ καθάρσιος.

1145. πορθμόν] τὸν Εὐρώπον.

1146. Τελούοντες τὰ βακχικὰ ὄργια ἐν καιρῷ νυκτός ὑπὸ τὸν ἀστερέρηντα οὐρανόν, ἐπίστευσαν ἐν τῷ βακχικῷ ἐνθουσιασμῷ αὐτῶν, ὅτι καὶ αὐτὰ τὰ ἄστρα ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ θεοῦ πάλλονται βακχικὸν χορὸν ἄγοντα κατὰ τὰς νυκτερινὰς τελετάς. — νυχίον ἀννυχοί (1151)] ὄρα 152-3.

1148. Ὁ Διόνυσος ὡς προεξάρχων τῶν νυκτερινῶν ἀλαλαγμῶν λέγεται ἐπίσκοπος νυχίων φθεγμάτων.

1149. καὶ Διὸς γένεθλον] ποιητικὸς πλοῦτος ἐκφράσεως. — ἐκ Διὸς γενεῶς παῖς, διογενὴς παῖς.

1150. περιπόλις = ἀμφιπόλις, ἀκολούθοις

1151. Θυῖαι καὶ Θυιάδες = Βάκχαι.

1154. χορεύουσι = χοροὶς μέλπουσι. Ἰλ. Α 174 «μέλποντες ἐ-

κέρρον». — ταμίαν = δεσπότην δηλοῦ τοῦ βακχικοῦ θιάσου. — [Ιαχός] (Ιαχή) ὄνομα τοῦ Διονύσου ἐν χρήσει κατὰ τὰς μυστικὰς τοῦ θεοῦ τελετάς.

1155-1353. Ἐξόδος.

Ὁ Ἄγγελος, ἐλθὼν εἰς τὴν σκηνὴν ἀριστερόθεν τοῖς θεωμένοις, ἀγγέλλει τὸν θάνατον τῆς Ἀντιγόνης καὶ τοῦ Αἴμονος. Τοῦτου ἡ μήτηρ ἐκ λύπης αὐτοκτονεῖ. Ὁ Κρέων ἐπανελθὼν θρηνεῖ. — Εὐθὺς ἐν ἀρχῇ ἡ ἐπίσημος καὶ σεμνὴ προσφώνησις τοῦ ἀγγέλου προσημαίνει τὸ βάρος τοῦ ἀγγέλματος. Οἱ λόγοι αὐτοῦ μέχρι τοῦ στ. 1171 δὲν σαφηνίζουσι τῷ ἀκροατῇ τὰ πράγματα, διὸ καὶ τρομακτικώτεροι εἶναι διὰ τὴν ἀβεβαιότητα.

1155. δόμων] ἀνήκει εἰς τὸ Κάδμου καὶ Ἀμφίονος, ΟΓ. 417 «μητρὸς τε καὶ τοῦ σοῦ πατρός. — πάροικοι] διότι οἱ Θηβαῖοι κατοικοῦν πλησίον τῆς ἀκροπόλεως Καδμείας, ἐν ἣ κατοικεῖ ὁ κτίσας αὐτὴν Κάδμος καὶ ὁ Ἀμφίων ὁ οὐρωσας τὰς Θήβας.

1156. Οὐδένα βίον ἀνθρώπου μακαρίζω οὐδὲ ψέγω· διότι ἡ τύχη καὶ τὸν εὐτυχῆ κάμνει δυστυχῆ καὶ τὸν δυστυχῆ κάμνει εὐτυχῆ καὶ οὐδεὶς γινώσκει τὸ μέλλον τοῦ ἀνθρώπου. — Αὕτη μὲν εἶναι γενικῶς ἡ ἔννοια, ἀλλ' ἡ σύνταξις καὶ ἔρμηνεία τοῦ στ. 1156 διασχερῆς. — οὐκ ἔσθ' ὁποῖον...] οὐκ ἔστι τοιοῦτος ἀνθρώπου βίος, ὁποῖον... — σπάνια] ἐφ' ὅσον διαρκεῖ. Ὅστε ἐν ταῦθα ἔχομεν σκέψιν ὁμοίαν πρὸς τὸ μηδένα πρὸ τοῦ τέλους μακάριζε. — βίον] τεθὲν ἐν τῇ ἀναφορικῇ προτάσει συνεφώνησε πρὸς τὸ ὁποῖον.

1158. καταρρέπει] μεταβιτικόν. Θεογν. 157. «Ζεὺς τὸ τάλαντον ἐπιρρέπει ἄλλοτε ἄλλως».

1159. Τὸ μὲν τὸν εὐτυχοῦντα ἀνήκει εἰς τὸ καταρρέπει, τὸ δὲ τὸν δυστυχοῦντα εἰς τὸ θροῦν κατὰ

σχῆμα χιαστών. — αἶψι ἀνήκει εἰς ἀμφοτέρω τὰ ῥήματα καὶ ἀμφοτέρας τὰς μετοχάς.

1160. καθεστῶτων = προσωρισμένων, ὄρισμένων, εἰμαρμένων.

1161. ποτε = πρότερον, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν νῦν χρόνον.

1162. σώσις] ἔλαβε γενικήν (ἐχθρῶν) ὅπως τὸ ἐλευθεροῦν κττ.

1164. τέκνων] τοῦ Αἰμόνος. διότι ὁ Μεγαρέως εἶχε θυσιασθῆ τῷ Ἄρει. Οὕτως ἐν 1068 πληθυντικὸς περὶ τῆς Ἀντιγόνης μόνης ὄρα 10. — Ἐν 1162—4 ἐκτίθεται ἡ τε δημοσία καὶ ἡ ἰδιωτικὴ εὐτυχία τοῦ Κρέοντος, διὰ τὴν ὁποίαν ἦτο ζηλωτὸς κατὰ τὸν ἄγγελον.

1166 Ἡ σύνταξις : ὅτου ἀνδρὸς ἦδοναι ἀποδοῶσιν, τοῦτον οὐ τίθημι ζῆν κτλ. — ἀποδοῶσι] ἄρ. 6'. τοῦ ἀποδοῶσθαι. = δραπετεύσασαι, τ. ἔ. καταλίπωσι τὸν ἔχοντα. — τίθημι = νομίζω.

1167. ἔμψυχον νεκρὸν] ὀξύμωρον. 559 «ἡ ἐμὴ ψυχὴ πάλαι τέθνηκε.»

1168. πλοῦτει καὶ ζῆ] ἰσοδυναμοῦσι πρὸς παραχωρητικὰς προτάσεις.

1169. ζῆ] ἀντὶ τοῦ ζῆθε. — τῶ-φαννον] ἐπιθετικῶς κεῖται ἀντὶ τοῦ τυραννικόν, βασιλικόν. — σχῆμα = πρόσχημα, ἀξίωμα.

1170. τὸ χαίρειν] = ἦδοναι, ὡς εἶπεν ἐν 1165. — ἄλλα] τὸν πλοῦτον, τὴν τυραννίαν κττ. πλὴν τῆς χαρᾶς. — σικῆς] γενική τοῦ τιμηματος. — σικῆ καπνοῦ] παροιμιώδης φράσις ἐπὶ εὐτελεστάτων.

1171. Ἐπειδὴ τὸ πλοῦτει καὶ ζῆ εἶναι μὲν προσώπου 6' ἀλλὰ κείνται γενικῶς περὶ πάντων, διὰ τοῦτο ἐνταῦθα εἶπεν ἀνδρὶ ἀντὶ τοῦ σοί. Ἀνήκει δὲ εἰς τὸ πρῶτον ὡς δοτικὴ χαριστικὴ ἀντὶ γενικῆς κτητικῆς τοῦ ἰάλλα. Ὅπως τὸ δέχεσθαι συντάσσεται δοτικῆ χαριστικῆ δηλοῦση τὸ πρόσωπον παρ' οὗ τίς τι δέχεται χάριν αὐτοῦ, οὕτω καὶ τὸ πρῶται. Ἄριστοφ. Ἀχαρ. 812

«πόσου πρῶταί σοι τὰ χοιρίδια ;» Βατρ. 1229 «ἐγὼ πρῶταί τῶδε (τὴν λήκυθον) ;» = παρὰ σοῦ πρὸς χάριν σου, παρὰ τοῦδε πρὸς χάριν αὐτοῦ. — Ὁ ἄγγελος, τοῦ λαοῦ ἀνθρώπου, ἄρχεται τοῦ λόγου γνωμολογῶν, ὡς ὁ φύλαξ (223 ἐξ. 388 ἐξ.), ἵνα κάμη ἐπίδειξιν σοφίας, καὶ καταλήγει δὲ ὡσαύτως, ἀφ' οὗ μόλις ὑπηνίξατο τὰ πράγματα.

1172. αὖ] ὁ χορὸς εἶδε καὶ ἄλλα λυπηρά, τὴν εἰς θάνατον ἀπαγωγὴν τῆς Ἀντιγόνης, καὶ τὴν ἔριν Αἰμόνος καὶ Κρέοντος. — ἄχθος] κυρίως = βάρος. εἶτα δὲ = λύπη, συμφορά. — βασιλέων] = τοῦ βασιλικοῦ οἴκου. διότι καὶ οἱ παῖδες τῶν βασιλέων καλοῦνται βασιλεῖς. — φέρων = ἀγγέλλων. Καὶ παρ' ἡμῖν οὕτω «τί μᾶς φέρνεῖς ;»

1173. τεθῆσιν] οἱ βασιλεῖς Αἰμῶν καὶ Ἀντιγόνη. — θανεῖν] ἀντὶ τοῦ συνηθεστέρου τοῦ θανεῖν. Τραχ. 1233. Θουκ. 1, 74 «αἰτιώτατος ναυμαχηῖσαι ἐγένετο.» — Γενικῶς καὶ ἀορίστως ἀποκρίνεται ὁ ἄγγελος. Τοῦτο ἐξεγείρει τὴν περιεργίαν καὶ ἀναπτύσσει τὸν διάλογον.

1174. φονεύει] ὁ χορὸς ἐκ τοῦ αἵτιοι θανεῖν εἰκάξει φόνον. — Ἐνταῦθα ὑπανοίγεται ἡ μέση τῶν ἀνακτόρων πύλη καὶ φαίνεται τοῖς θεαταῖς ἡ Βύρυδική μέλλουσα νὰ ἐξέλθῃ. Ἄλλ' ἀκούσασα τὸν θάνατον τοῦ Αἰμόνος λιποθυμεῖ καὶ ἀφ' οὗ συνῆλθεν ἐξέρχεται ἐν 1180.

1175. Τὰ αὐτόχειρ, αὐτοκτόνος, αὐτοσφαγῆς κτλ. δηλοῦσι τὸν θνήσκοντα ἢ τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ ἢ τῇ χειρὶ τινος τῶν ἑαυτοῦ πληρυστάτων συγγενῶν. Αἶ 841 «αὐτοσφαγεῖς πρὸς τῶν φιλόστον ἐχθρῶν ὀλοίατο.» Ἐσν. Ἐλλ. 6, 4, 35 «Ἀλέξανδρος ἀποθνήσκει αὐτοχειρία μὲν ὑπὸ τῶν τῆς γυναικὸς ἀδελφῶν, βουλῆ δὲ ὑπ' αὐτῆς ἐκείνης.» Διὰ τὴν ἀσάφειαν τῆς λέξεως ὁ χορὸς ἐρωτᾷ τὰ ἐπόμενα.

1176. πρὸς] ἀνήκει καὶ εἰς τὸ παρόφας. 367.

1177. φονὴν ἤτοι φονικὸν λέγει τὸν Κρέοντα ὡς αἴτιον τοῦ θανάτου τῆς Ἀντιγόνης. πρβλ. 1003.

1178. τοῦπος=τὸ ἔπος=τὸ μάντευμα. πρβλ. 1078. ἐξ.—ἤνυσας=ἐξήνεγκας, ἐθέσπισας. OK. 453.

1179. ὧδ' ἐχόντων] ἐνοεῖται: τῶνδε, ὁ πολλακίς παραλείπεται παρὰ περὶ καὶ ποιηταῖς.—τάλλα] τὴν πρόληψιν ἄλλων δυστυχημάτων καὶ τὴν ἐξιλέωσιν τῶν θεῶν.—βουλεύειν=βουλεύεσθαι, ὁ συνθηθέστερον.—πάρα=πάρεστι=δυνατὸν ἐστί.

1180. Ἐυρυδίκην] ὁ Ἡσίοδος Ἠνιόχην αὐτὴν καλεῖ.—δμοῦ] ἐγγύς.—Ἡ Εὐρυδίκη ἔρχεται εἰς τὴν σκηνὴν ἐκ τῆς μέσης πύλης τῶν ἀνακτόρων ὑπὸ δύο ἀμφιπόλιων ἀκολουθουμένη (1189), ὅπως αἱ βασιλισσαι ἐνεφανίζοντο ἐπὶ τῆς σκηνῆς.

1182. παιδὸς=περὶ παιδός. OK. 307 «κλύων σοῦ.»—πάρα=πάρεστι, ἐλήλυθε.

1183. ὧ πάντες ἄστοι] δηλ. οἱ παρόντες.—τῶν λόγων=τῶν ὑμετέρων λόγων, οὓς ἄρτι ἐλέγετε. Τὸ ἄρθρον ἔχει κτητικὴν σημασίαν.

1184. Καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν OT. 20 ὁ ποιητὴς, ἵνα τοὺς Ἀθηναίους περιποιηθῆ, τὴν Παλλάδα ἀναφέρει ἀντὶ ἄλλου θεοῦ.

1185 Ἐπειδὴ τὸ προσαγορεύω δύναται νὰ λάβῃ δύο αἰτιατικὰς (τὴν Παλλάδα προσαγορεύω εὔγματα) κατὰ τὸ ὁμηρικὸν «Ἀθηναίην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα», διὰ τοῦτο τὸ προσήγορός ἔλαβε δύο γενικὰς ἀντικειμενικὰς, τὴν Παλλάδος καὶ τὴν εὐγάμειον.—(Ἐξηγῶν ἀντιστρέφω τὴν σύνταξιν μεταβάλλων τὸ ἰκοίμην εἰς μετοχὴν τὸ δὲ προσήγορος εἰς ἔδημα.)

1186-7. καί] συνδέει τὴν περίοδον πρὸς τὰ προηγούμενα. —τυγχάνω τε...καὶ βάλλει] παρατακτικῶς ἐξηγέθησαν, ἐνῶ τὸ τυγχάνω λογικῶς εἶναι ὑποτελές: ὡς τυγχάνω

γαλῶσα, ἐνταῦθα βάλλει με φθόγγος.—ἀνασπαστοῦ] κατῆγ. κατὰ πρόληψιν.—ὡστε ἀνασπαστὸν γενέσθαι, ἤτοι ἀνοικτὴν. Αἱ θύραι ἠνοίγοντο ἢ πρὸς τὰ ἔξω ἢ πρὸς τὰ ἔσω, ὅπερ καὶ συνθηθέστερον. Ἴνα ἀνασπασθῆ τ. ἔ. ἀνοιχθῆ ἢ θύρα, ἔπρεπε νὰ γαλασθῆ τ. ἔ. ἀποκινηθῆ τὸ κλειθρὸν δηλ. ὁ μοχλὸς ὁ ἔσωθεν ἐγκαρσίως ἀπὸ τοίχου εἰς τοίχον ἐμβαλλόμενος καὶ συνέγων τὰς δικλίδας θύρας, δύο ἦσαν οἱ μοχλοὶ, εἰς ἐξ ἀριστερῶν καὶ εἰς ἐκ δεξιῶν. διὰ τοῦτο πληθυντικῶς εἶπε κληθρα.

1191. οὐκ ἄπειρος] λιτότης.

1192-3. παρῶν]=ἐπειδὴ παρῆν, αὐτόπτης μάρτυς ὢν.—ἑρῶ κοῦδεν παρήσω.] ἡ αὐτὴ ἔννοια θετικῶς καὶ ἀρνητικῶς ἐξηγέθη, ὁ συγκνῶτατον.—τῆς ἀληθείας]=τοῦ ἀληθοῦς, τῶν γεγονότων.

1194. μαλθάσοιμ' ἂν =λέγοιμ' ἂν μαλθακὰ ἔπη, παραμυθιοίμην ἂν μαλθακοῖς ἔπεισι.—ὦν] ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐννοούμενον ἔπεισι τοιοῦτοις. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ψεύσται.

1195. φανοῦμεθα] ἀπὸ ἐνικοῦ μετέθη εἰς πληθυντικόν. ὅρα 734.—δρῶν (πρῶγμα) ἢ ἀλήθεια] δὲν πῆπει, μένει σταθερὰ.

1196 Ἐνταῦθα περιεμμένοτο γὰρ εἰσάγων ἐπεξήγησιν τῶν ἐν 1192-3, ἀλλ' εἶπεν ἐγὼ δὲ ἀντιθετικῶς πρὸς τὴν προηγούμενην γνώμην. Οὕτω καὶ ἐν 685 κείται ἐγὼ δὲ μετὰ καθολικὴν γνώμην.

1197. ἐπ' ἄκρον πεδίον] εἰς τὸ ἄκρον τοῦ πεδίου, τὸ κράσπεδον τοῦ πεδίου, ὑπὲρ τὸ ὅποιον ἀμέσως ὑψοῦντο οἱ πάγοι, περὶ ὧν ἐν 411.—νηλεῖς] παθητικῶς κείται=ἑλέου μὴ τυγόν.

1198. εἶ] εἰς τὸ ἔκειτο ἀνήκει.

1199. τὸν] ἀντικ. τοῦ λούσαντες.—μὲν] ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ αἰθῆς (1204).—αἰθῆσαντες = παρακαλέσαντες, εὐζάμενοι.—ἐνοδία θεός εἶναι ἢ Ἐκίτη. Αὕτη περιπλανᾶται

ἀνά τοὺς τάφους καὶ τὰς τριόδους καὶ ἐπονιάζεται Ἐνοδία, Τριοδίτις, Τυμβυδία, νυκτιπόλος. Ὡς τοιαύτη συγγέεται πρὸς τὴν Περσεφόνην. ὅθεν (Εὐρ. Ἴων. 1048) προσφωνεῖται «εἰνοδία θυγάτηρ Δάματρος.» Καὶ ἐνταῦθα ἀναφέρεται ὡς θεὰ χθονία καὶ ἡ αὐτὴ τῇ Περσεφόνῃ.

1200. εὐμενεῖς] ἀναφέρεται εἰς τὸ ὕποκ. τοῦ κατασχεθεῖν, οὐχὶ εἰς τὸ δργάσ=εὐμενῶς, ἐξευμενισθέντες.—δργάς] διότι ὁ Πολυνεΐκης ἀφέθη ἄταφος.

1201. νεοσπᾶς-δος=νεωστὶ σπασθεῖς, δι' ἔλξεως ἀποκοπέεις.

1202. θαλλοῖς] ἐλαίας κλάδους μετεχειρίζοντο ἐν τῇ καύσει τῶν νεκρῶν.

1203. αἰκίας] σπουδαῖον τοῦτο· διότι πάντες εὐχονται νὰ ταφῶσιν ἐν τῇ γενεθλίῳ γῆ, ἀλλ' οἱ ἐχθροὶ τῆς πατρίδος ἄταφοι ἐξερρίπτοντο τῶν ὄριων αὐτῆς. Ἐγένετο λοιπὸν δεκτὸς ἐν τοῖς κόλποις τῆς πατρῶας γῆς, καὶ ἔπαυσε νὰ ἴηται φυγὰς καὶ ἐχθρὸς αὐτῆς.—χθονὸς] γενική τῆς ὕλης.

1204-5. Μετὰ τὸ τὸν μὲν (1190) περιεμένομεν ἐνταῦθα τὴν ἀντίθεσιν τῆς δὲ πρὸς νυμφεῖον κτλ. Ἄλλὰ μετεβλήθη εἰς αὔθις=πλιν, ἔπειτα.—λιθόστρωτον] τὸ λίθοις ἐστρωμένον καὶ οὐχὶ τάπησι καὶ τοῖς τοιοῦτοις, οἳ ἐστρώννοντο ἐν ταῖς νυμφικαῖς θαλάμοις. Μετὰ τίνος οἴχτου λέγεται.— νυμφεῖον] 891.— νυμφεῖον Ἰδίου] 654, 816. Ἀποτελοῦσι μίαν ἔννοιαν, ἐξ ἧς ἐξαρτᾶται τὸ κόρη. —πρὸς-εἰσεβαίνουμν=ἐβαίνομεν πρὸς τὸ νυμφεῖον, ὅπως εἰσέλθωμεν εἰς αὐτό.

1207. Τὸν τάφον λέγει νυμφεῖον (1205) καὶ παστάδα=νυμφικὸν θάλαμον.—ἀκτεριστον] διότι ἡ Ἀντιγόνη ἐτάφη ζῶσα ἀνευ τῶν νενομισμένων νεκρικῶν τιμῶν.

1209. τῷ] τούτῳ τ. ἔ. περὶ τὰ ὧτα τούτου.—ἄσημα βοῆς=ἄσημος

βοή, ὅπως 1265 «ἐμῶν ἀνολθα βουλευμάτων» 1243 «ἐν τῷ ξυμπορᾶς» Αἴ. 1144, «ἐν κακῷ χειμῶνος.» Εὐρ. Φοιν. 1500 «βοστρυγάδες ἀβρά παρηίδος»=βοστρυγῶδῃ ἀβράν παρηίδα.—περιβαίνει] Ὁδ. Ζ. 122 «ὥστε μὲ κουράων ἀμφήλυθε θήλυς αὐτῆ.» Ἐλαβε δοτικήν, ὅπως Ἰλ. P, 80 «Πατρόκλω περιβάς.» Εὐριπ. Ἰκέτ. 609 «τόδε μοι τὸ θράσος ἀμφιβαίνει.» Τρ. 298.

1210. Συχνὰ τὸ μᾶλλον ἐπιτείνεται συγχριτικόν.

1212. δυστυχεστάτην τῶν παρελθουσῶν] ὄρα 102.

1213. παρελθουσῶν = προτέρων. 102.

1214. σαινε=θωπεύει, ψαύει, τ. ἔ. μαλακῶς πλήττει τὰ ὧτα Κυρίως λέγεται περὶ κυνῶν.

1215. Ὁ Κρέων ἀκούσας τὸν Αἴμονα ἐρρίγησε προαισθανόμενος, ὅτι θὰ παραστῆ εἰς θέαμα φρικῶδες, καὶ θ' ἀκούσῃ τὰ προαγγελθέντα (1079) κωκύματα. διὸ ἐπιλείπουσιν αὐτὸν αἱ δυνάμεις καὶ προπέμπει τοὺς θεράποντας.

1216. Οἱ τάφοι, περὶ ὧν ἐνταῦθα ὁ λόγος, ἦσαν μὲν λιθοκτιστοὶ ἀλλὰ κεκαλυμμένοι γῶματι καὶ ὁμοιάζον ἐξῶθεν πρὸς γηλόφους· διὰ τοῦτο λέγει αὐτὸν χῶμα. Ἄλλὰ καὶ ἀνευ τούτου ἠδύνατο νὰ εἴπῃ τὸν τάφον χῶμα, γοῖς ν' ἀποβλέψῃ εἰς τὴν ὕλην. Τῶν τοιούτων τάφον ἡ θύρα ἀπεκλείετο διὰ λίθων. Ὁ Κρέων νῦν ὑποπτέει, ὅτι τοῦ Αἴμονος ἡ εἴσοδος ἐγένετο δι' ἀποσπάσεως λίθου. Ἡ ἀπόσπασις ἐδημιούργησε τὸν ἄρμον, ἧτοι μικρὸν χάσμα, δι' οὗ καθίστατο δυνατὴ ἡ εἴσοδος. Ἰσως μάλιστα οἱ ἀποκλείοντες τὴν θύραν λίθοι ἐτάσσοντο οὕτως, ὥστε ὠρισμένως τις ἐξ αὐτῶν ἀποσπᾶμενος ἀπετέλει τὸν ἄρμον.—λιθοσπαδῆ] δι' ἀποσπάσεως λίθου γενόμενον.

1217. πρὸς αὐτὸ στόμιον] τοῦτο δὲν εἶναι τι ἐτετοῦρον ἄρμου, ἀλλ'

ἢ ἐπεξήγησιν αὐτοῦ λάβε ἢ ὡδε :
δύνας ἄρμυν τὸν πρὸς αὐτὸ τὸ στό-
μιον.

1218. κλέπομαι] πρβλ. 681.

1219. ἐκ δεσπότου κελεύσμαιν
= τοῖς ἐκ δεσπότου κελεύσμαισι.
πρβλ. 95. Ἡ σύνταξις εἶναι ἀήθης
διὸ διορθοῦται εἰς κελεύσμάτων = ἐκ
κελεύσμάτων δεσπότου.

1220. λισθοῖω τυμβεύματι] ἐν-
νοεῖ τὸν μυχὸν καὶ τὸ ἐνδόξατον
μέρος τοῦ θαλάμου, ἐν ᾧ ἐτίθεντο
οἱ νεκροί.

1221. κρεμαστὴν αὐχένος] ὅπως
τὸ κρεμάννυμι μετὰ γενικῆς. Ἀρι-
στοφ. Πλουτ. 312.

1222 βρόχος μιῶδης = βρόχος ἐκ
μίτων ἢ βρόχος εὐμίτος τ. ἔ. στε-
ρεός. Ἡ σινδὼν ἦτο τὸ λινοῦν ὑ-
φασμα, τὸ ὅποιον συστρέψασα ἐποί-
ησε βρόχον, ἐχρησίμευεν εἰς αὐτὴν
ἢ ὡς ζώνη ἢ ὡς κρήδεμνον.

1223. Οἱ θεράποντες ἦλθον εὐ-
θὺς μετὰ τὸ Αἴμονα· διὸ εἶδον τὴν
Ἀντιγόνην κρεμαμένην ἔτι (1221),
ἀλλ' ἐν στ. 1236-40 αὕτη κεῖται
ἐπὶ τῆς γῆς γαυρὸς μὲν ῥητῶς νὰ
λέγηται πῶς ὁ Αἴμων κατεβίβασεν
αὐτήν, ἀλλὰ τὰ ἐν στ. 1223 ἀρ-
κετὰ σαφῶς ἐπιτρέπουσι νὰ ἐννοηθῇ,
ὅτι ὁ Αἴμων ἐνταῦθα κάταθεν ἐναγ-
καλισθεὶς τὸ μέσον τοῦ σώματος
τῆς Ἀντιγόνης κρεμαμένης κατεβί-
βασεν αὐτήν εἰς τὴν γῆν. — περιπετῆ
= περιπεπτωκότα.

1224-5. εὐνή καὶ λέχος πολλάκις
τὴν συζυγον σημαίνουσι. Εὐρ.
Ἄνδρ. 907 «ἄλλην τιν' εὐνήν ἀντί
σοῦ στέργει πόσις ; » Ἐνταῦθα =
μνηστῆ, νύμφη. — ἢ κάτω = ἢ τε-
θηγκυῖα, ἢ ἐν τῷ Ἄιδῃ οὕσα ἦδη.
1226. ὁ δὲ] Κρέων. — σφε] τὸν
Αἴμονα 44.

1229. συμφορᾶς] ἐξαργατᾶται ἐκ
τοῦ τῷ. — ἐν τῷ συμφορᾶ:] = ἐν τίνι
συμφορᾷ. Ἀ'. 314 «ἐν τῷ πράγμα-
τος.» Ἡλ. 170 «ἐν τῇ ἀγγελίας.»
Περὶ τῆς ἐν ὄρα 962. = τί παθῶν.
ἐν τίνι τυφλώσει. — διεφθάρης = ἀ-

πώλου ἦτοι ἀπώλεσας τὰς φρένας.

1232. προσώπῳ] τοῦ Κρέοντος.
1233. κινῶδοντες εἶναι οἱ ἐκατέ-
ρωθεν τοῦ ξίφους κατὰ τὸ τέλος τῆς
λαβῆς καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀκμῆς
προέχοντες σιδηροὶ ὀδόντες ἢ ἀγ-
κίστρα. — ἐκ δ' ὀρμωμένου] τμησίαι.
= ἐξορμωμένου δέ.

1234. φυγαῖσι = σπουδῇ δρομαίως.
Ἄν τὸ ὀρμωμένου ἦτο ἐγκλισις,
τὸ φυγαῖσι θὰ ἐξεφέρετο διὰ μετο-
γῆς : ἐπεὶ φεύγων ἐξωρματό. — Ὁ
Αἴμων εἶναι ἔκφρων ἐπὶ τῷ θανάτῳ
τῆς Ἀντιγόνης. Μαινόμενος δὲ καὶ
πτύει τὸν πατέρα καὶ πειράται νὰ
φονεύσῃ αὐτόν· ἀλλ' εὐθὺς συνελ-
θὼν ἐπισπευδεὶ τὴν αὐτοκτονίαν, ἣν
εἶχε προεῖπει (751).

1235. αὐτῷ χολωθεῖς] συνελθὼν
καθ' ἑαυτοῦ ὀργίσθη διὰ τὸ ἐπι-
χειρηθὲν ἄνοσιον ἔργον. — ὥσπερ
εἶχε] δηλ. ἄνευ ἄλλης παρασκευῆς
καὶ χρόνου τριβῆς. — ἐπειναθεῖς =
ἐπεντεῖνας ἑαυτόν, δηλ. ἀνατεῖνας
τὴν χεῖρα καθ' ἑαυτοῦ.

1236. ἤρρισε πλευραῖς ἔγχος =
ὄθησε πρὸς τὰς πλευράς (διὰ τῶν
πλευρῶν) τὸ ξίφος, ἐνέπηξε ταῖς
πλευραῖς — μέσσον] μέχρι τοῦ μέ-
σου (ὥστε τὸ ἦμισον τοῦ ξίφους εἰς
εὐώρησε) τ. ἔ. εἰς μέγα βῆθος.
— ἔγχος] παρὰ τοῖς τραγικῶς ση-
μαίνει πολλάκις τὸ ξίφος. — ὑγρὸν]
χαλαρόν, ἄπυον, θνήσκοντα.

1237. Ἡ σύνταξις : ἔτι δ' ἔμ-
φρων προσπύσεται παρθένω εἰς
ὑγρὸν ἀγκῶνα (δηλ. λαβῶν). = προσ-
κολλᾶται τῇ παρθένῳ λαβῶν αὐ-
τὴν εἰς τὸν ἑαυτοῦ ὑγρὸν ἀγκῶνα
τ. ἔ. περιέβαλεν αὐτήν διὰ τοῦ
χαλαροῦ αὐτοῦ βραχιόνος.

1239. παρῆα] τῆς Ἀντιγόνης.
Δοτικὴ διευθύνσεως.

1240-1. Ἐν τῷ αὐτῷ στίγῳ ἡ
παραλήγουσα τοῦ νεκροῦ κεῖται καὶ
ὡς μακρὰ καὶ ὡς βραχεῖα. Φιλ. 266
«ἀλλ' ἐν πέτραισι πέτρον.» ΟΚ.
883 «ἄρ' οὐχ ὕβρις τὰδ' ; ὕβρις»
— τὰ νυμφικὰ τέλη = τὴν γαμήλιον

τελετήν. Ἄγει τὸν Αἴμονα νομφίον
ὡς παρὰ τῆ μνηστῆ κείμενον.

1242. Ἀβουλίαν|τὴν τοῦ Κρέοντος
τὴν θανατώσασαν τὴν Ἀντιγόνην
καὶ τὸν Αἴμονα.

1244-5. Ἡ Εὐρυδικὴ διὰ τῆς
μέσης ἦτοι βασιλείου πύλης ἐπα-
νέρχεται εἰς τὰνάκτορα οὐδὲν εἰ-
πούσα. διότι εἶχεν ἀποφασίσει αὐ-
τοκτονίαν καὶ μετὰ τὴν ἀπόφασιν
ταύτην πᾶς λόγος περιττός. — τοῦτο|
ἀντικ. — τί| κατηγ. — ἐσθλὸν ἢ κα-
κὸν λόγον=οὐδένα λόγον.

1247. ἄχη| συνήθως=λύπην, ἐν-
ταῦθα==συμφορὰν. — Συχνὰ ὁ ἐνε-
στώσ κλύω κείται ἀντὶ παρακει-
μένου ἢ ἀρίστου.

1248 ἐξαΰσειν (ἀύω)= ἐκφανή-
σειν. — Ἀτοπον ἐνομιζέτο τὸ δημο-
σίᾳ θρηνεῖν καὶ μάλιστα τὰς γυ-
ναῖκας. Ἡ Ἡλέκτρα δικαιολογεῖ
τοὺς δημοσίους θρήνους αὐτῆς, ἡ δὲ
μήτηρ καὶ ἡ ἀδελφὴ ψέγουσιν αὐ-
τὴν ἐπὶ τούτοις. (Ἡλ. 254, 328,
516). Ἐν OT. 1241 ἡ Ἰοκάστη
θρηνεῖ, ἀφοῦ πρῶτον εἰσηλθεν εἰς
τὸν οἶκον. — ἔσω| ἀντὶ τοῦ ἔνδον.
ὄρα 491. Μετὰ τὸ ὑπὸ στέγης πλε-
ονάζει τὸ ἔσω.

1249. Ἡ σύνταξις : προθήσειν
δμωαῖς στένειν πένθος οἰκεῖον. —
Ἦν ἔθος αἱ γυναῖκες ἐν τῷ οἴκῳ
νὰ μυρολογῶσι. (Ἰλ. Z 499 X 430
515) μετὰ τῶν θεραπεινίδων.

1250. γνώμης ἀπειρος=ἀνόητος.
Καλλίτερον θα ἦτο τὸ γνώμης ἄ-
μοιρος. — ἀμαρτάνειν| λίαν ἀόριστος
λέξις ἐπίτηδες ἐκλεχθεῖσα, ὥστε ὁ
μὲν ἄγγελος νὰ ἐνιοῇ τὸ δημοσίᾳ
θρηνεῖν οἱ δὲ θεαταὶ τὴν ἐπικειμέ-
νην αὐτοκτονίαν.= ἀπρεπές, ἀτο-
πὸν τι ποιεῖν.

1251-2. ἐμοὶ δ' οὖν = δύνασαι
ὀρθῶς ταῦτα λέγειν, ἐμοὶ ὄμως οὐ-
δὲν ἦττον. — βαρὺ| 767. = ἐπίφο-
θον. — προσεῖναι| ἐννοεῖται : τοῖς
ἄγαν σιγῶσι καὶ βοῶσι. — μάτην =
ματαίως, ἀνωφελῶς.

1253. εἰσόμεσθα| μίλλων ἀντὶ

ὑποτακτ. ἀρίστου αὐθυποτάκτου,
δηλ. ἀντὶ τοῦ ἴδωμεν, ἐξετάσωμεν.

1255. Το παραστειχεῖν καὶ πα-
ρέρχεσθαι σημαίνουν οὐχὶ μόνον
πλησίον περᾶν, ἀλλὰ καὶ εἰσέρχε-
σθαι. OT. 1241 «παρῆλθ' ἔσω,»
Πρβλ. τὸ ἡμέτερον «περάστε μέσα»

1256. Ὁ ἄγγελος εἰσέρχεται εἰς
τὰνάκτορα.

1257. Εἰσέρχονται εἰς τὴν σκη-
νὴν ἐκ τῶν ὀπισθεν τῆς ἀριστερᾶς
ὡς πρὸς τοὺς θεατὰς περιάκτου οἱ
περὶ τὸν Κρέωνα φέροντες τὸν Αἴ-
μονα. ὁ δὲ Κρέων παρακολουθεῖ ἔ-
χων τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ νεκροῦ
(1258, 1279, 1297). Ὡς σῶμα τοῦ
Αἴμονος ἔφερον ὁμοίωμα νεκροῦ ὀθι-
ναις κεκαλυμμένου. — καὶ μὴν| 155.
— ἐφήκει=πάρεστι.

1258 ἐξ. Ὁ Κρέων ἐν τῷ πτώ-
ματι τοῦ υἱοῦ ἔχει φανερὸν ση-
μεῖον, ὅτι αὐτὸς οὗτος ἦμαρτε.

1259 60. εἰ θέμις εἰπεῖν| μεταιά-
ζει τὴν κατὰ τοῦ βασιλέως ἐπὶ παι-
δοκτονίᾳ κατηγορίαν. — οὐκ ἄλλο-
τοίας αἴτης| ἀμαρτίας οὐχὶ ἄλλου
τινος, οὐχὶ ὑπ' ἄλλου διαπραχθεί-
σης. Μετὰ τοῦτο περιεμένετο ἄλλ'
οἰκείας θαντοῦ αἴτης. μετεβλήθη ὁ-
μως ὁ λόγος συμφώνως πρὸς τὸ ἔχον
εἰς μετοχὴν ἄλλ' αὐτὸς ἀμαρτιῶν.

1261-2. Ἐπιφώνησις καθ' ἑαυ-
τὴν ἐκφερομένη, οἷα καὶ ἡ ἐν 1265.
— φρενῶν δυσφρόνον| ἕξυμωρον.=
φρενῶν, αἵτινες κυρίως οὐκ εἰσὶ
φρένες. Τὸ ἐπίθετον ἀναίρει τὸ οὐ-
σιαστικόν. Αἶ. 665 ἄδωρα δῶρα.
OT. 1214 ἄγαμος γάμος. Ἡλ.
1164 μήτηρ ἀμήτωρ. Διαφέρει τὸ
ἐν 1276. πόνοι δύσπονοι : διότι τὸ ἐ-
πίθετον δὲν ἀναίρει ἄλλ' ἐπιτείνει
τὸ οὐσιαστικόν. — στερεὰ| ὦμα, ἄ-
καμπτα : διότι προῆλθον ἐκ τῆς ἀ-
μεταπέιστου σκληροτραχηλίας τοῦ
Κρέοντος. Ὡστε κυρίως ἡ ἰδιότης
ἀνήκει οὐχὶ εἰς τὰ ἀμαρτήματα
ἀλλ' εἰς τὰς φρένας, ἐξ ὧν τὰ ἀ-
μαρτήματα. ἐν Αἶ. 926 ὁ Αἴας λέ-
γεται στερέφρων καὶ ἐν 931 ὦμό-

φρων. — θανατόνετα = θανάτου αίτια.

1263-4. Προσφώνησις ἄνευ ῥήματος. 781. — Προσφωνοῦνται οἱ γέροντες τοῦ χοροῦ. — Διὰ τοῦ κτανόντα ἐννοεῖ ἑαυτὸν, διὰ τοῦ θανόντα τὸν Αἴμονα, ὅρα 10. — Τὸ ἐμφυλλοῦς εἶναι ἀντικ., αἱ δὲ μετοχαὶ κατηγορ.

1265. ἀνολβα βουλευμάτων] ἀντὶ τοῦ ἀνολβα βουλευμάτων. ὅρα 1209.

1266. νέφ' ἔνν' μόρφ] θανάτω καινοπρεπεῖ· διότι ἠτόκτονήσε καὶ τοῦτο διὰ τὸν πατέρα.

1268. ἀπελύθησ = ἀπὸ ἀλλαγῆς τοῦ ζῆν. Τὸ ἀπολύεσθαι = θνήσκειν, καὶ τὸ ἀπόλυσις = θάνατος 1314.

1270. οἶμοι] ὅρα 320. Πάσχει κρασιν ἢ ἐκθλιφιν μόνον ὅταν ἀκολουθῇ τὸ ὄσ. — τὴν δίκην ἰδεῖν = τὸ δίκαιον μαθεῖν, ὅπως ὁ Κρέων λέγει «ἔχω μαθών.»

1272. ἔχω μαθὼν] ὅρα 22. Ἐννοεῖται: ὁμὲ τὴν δίκην.

1273 ἐξ. τότε] καθ' ὃν χρόνον ἐποιοῦν τὸ κήρυγμα. ἐξ οὗ ὁ θάνατος τοῦ παιδός. Ἐπαναλαμβάνεται ἡ λέξις χάριν ἐμφάσεως. — ὅρα] ὡς ἀναγνωρίζω ἤδη ἐκ τῶν πραγμάτων. — μέγα βάρος = βαρεῖαν πληγὴν, μεγάλην συμφορὰν, ἀτην. — ἐνέπαισεν ἐμῷ κάρῳ] παίσας ἐνέβαλε τῇ ἐμῇ κεφαλῇ. — Τὸ βάρος εἶναι ἐσωτερικὸν ἀντικ., ὅπως 1307 «ἀνταίαν (πληγὴν) ἔπαισεν» ΟΚ 544 «ἔπαισας νόσον». — ἔχων με] κατέχων με, ἔχων με ὅλος ἐν τῇ ἑαυτοῦ ἐξουσίᾳ. πρβλ. 930 «ῥίπαι τῆνδε ἔχουσι». ΟΤ. 726 «ἔχει με ψυχῆς πλάνημα». — ἐνέσεισεν] ἐννοεῖται ἐμὲ. — Τὸ ὄδος. ὅπως καὶ παρ' ἡμῖν αὐτὸ καὶ τὸ δοδός, σημαίνει βουλήν, πρᾶξιν. Ὡστε ἡ φράσις = ἐνέβαλέ με ἢ παρώρμησεν εἰς ἀγρία βουλευμάτα. Οἱ ἄνθρωποι τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων τὴν αἰτίαν τῶν δυσβουλιῶν αὐτῶν ἀνήγον εἰς τοὺς θεούς.

1275. λακπάτητον] κατηγορ. κατὰ πρὸς ἑλπίαν περιέχον τὸ ἀποτελεσμα

τοῦ ἀντρέπον. = ὄστε εἶναι λακπάτητον. Ἰσοῦται πρὸς προσδιορισμὸν τρόπου: λάξ, λακπατῶν. Ἐκ τοῦ λάξ καὶ πατῶ οἱ Ἄττικοι ἐσχημάτισαν λακπατῶ = τσαλαπατῶ. — ἀντρέπον] ἢ ἀποκοπὴ τῆς προθέσεως δὲν εἶναι συχνή παρὰ Σοφοκλεῖ.

1276. Ἐν ταῖς ἐπιφωνήσεσιν ἐπιτρέπεται ἡ χασμοῦδία. — πόνοι δύοποιοι] ὅρα 1261. — ὧ πόνοι βροντιῶν δύοποιοι] ὧ βράσανοι τοῦ ἀνθρωπίνου βίου. Γενικῶς ὀμιλεῖ περὶ τοῦ πλήρους βασιάνων βίου τῶν ἀνθρώπων.

1278. Ὁ θεράπων ὁ ἐν στ. 1256 εἰσελθὼν εἰς τὰνάκτορα, ἵνα ἴδῃ τί θά ἔκαμνεν ἢ βασιλίσσα, ἐξέρχεται. — Ἡ ἐννοία: ἀληθῶς εἶσαι κάτοχος καὶ κτήτωρ παντός κακοῦ· διότι ἄλλα μὲν κρατεῖς, ἄλλα δ' ὑπάρχουσιν ἐν τῷ οἴκῳ. — ἔχων τε καὶ κεκτημένος] ἐννοεῖται: κακά, ὁ ἐτέθη ἐν τέλει μετὰ πολλῆς ἐμφάσεως. Αἱ δύο μετοχαὶ τὴν πλήρη κτήσιν δηλοῦσι. Πλατ. Θεαίτ. σελ. 143 «οὐ τοῖνον μοι ταῦτον φαίνεται τὸ κεκτησθαι τῷ ἔχειν, ὅσον εἰ ἰμάτιον πριάμενός τις καὶ ἐγκρατῆς ὢν μὴ φορεῖ, ἔχειν μὲν οὐκ ἂν αὐτὸν αὐτὸ, κεκτησθαι δὲ γε φαίμεν.» Πρὸς τὰς δύο δὲ μετοχὰς ἀντιστοιχεῖ ὁ ἐπόμενος μερισμός: ἄλλα μὲν ἔχεις ἤδη, ἄλλα δὲ εἶναι κτημά σου χωρὶς νὰ τὸ εἰζεύρησ. Κανονικῶς ἔπρεπε μετὰ τὸ τὰ μὲν φέρον νὰ κηται ἐκ παραλλήλου μετοχῆ τις: ὅικας ἦκειν ἔχων τε καὶ κεκτημένος κακά, τὰ μὲν φέρον τὰ δὲ τάχα δνόμενος. Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ ὅικας ἦκειν ἐτέθη ἐν τῷ δευτέρῳ μέρῳ τῆς ἀντιθέσεως, ἀνακολούθως ἡ δευτέρα μετοχὴ ἐστράπη εἰς ἀπαρέμφατον ὁμοταγῆ πρὸς τὸ ἦκειν πρὸς ὃ καὶ συνεδέθη διὰ τοῦ καί. [Ἡ ἐξήγησις πρέπει νὰ μὴ ᾔται ἀνακόλουθος.]

1281. Διὰ τῆς ἐπιτάξεως τοῦ ἦ ἐξάιρεται τὸ κάκιον. Εὐρ. Ἡλ. 967

«τί δῆτα δρωμέν; μητέρ' ἢ φονεύσομεν;»

1282. παμμήτωρ] ἐπίθετον τοῦ γυνή. = ἡ κατὰ πάντα μήτηρ, ἢ ὅλως μήτηρ, ἢ καὶ μέχρι τοῦ τάφου μήτηρ, ἢ ὅποια καὶ ἐγέννησε τὸν Αἴμονα καὶ εἰς τὸν τάφον ἤκολούθησε. Ἐνταῦθα μὲν εἶναι τὸ ἀντίθετον τοῦ μήτηρ ἀμήτωρ, ἀλλαχοῦ δὲ παμμήτωρ λέγεται ἢ γῆ ὡς τὰ πάντα γεννώσα.

1283. ἄρι νεοτόμοισι] ποιητικὸς πλεονασμὸς. Πρβλ. Αἴ. 898 «ἀρτίως νεοσφαγῆς κείται.»

1284. δυσκάθαρος] διότι δὲν ἠρξέσθη εἰς τὴν μετόπιαν τοῦ Κρέοντος ἀλλ' ἀπήτησε καὶ δύο θυμάτα. — Ἄιδου λιμῆν] διότι πάντας ἐκ τοῦ τρικυμιάδου βίου ὡς λιμῆν γαλήμιος δέχεται. 810.

1288 Πρβλ. 1030. — δλωλότ' ἄνδρα] δηλ. ἐμέ. — ἐπεξειοράσω] ἐπέσφαξας.

1289-92. Ἡ σύνταξις: τίνα νέον σφάγιον γυναικεῖον μόρον λέγεις ἀμφικεῖσθαί μοι. — σφάγιος] διὰ σφαγῆς γενόμενος. — γυναικεῖος] ἰντὲ γενικῆς γυναικός. Αἰσχ. Περσ. 8 «νόστω τῷ βασιλείῳ.» ἰδίως ἐπὶ κυρίων ὀνομάτων γίνεται τοῦτο, λ. γ. παρ' Ὀμήρῳ: Τελαμώνιος υἱός, Νεστορῆ νηῆς, Ἐκτόρεος χιτών. — ἐπ' ὀλέθρῳ] ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Αἴμονος. Αἴτιον τοῦ σφάγιον. = γυναικεῖος σφαγείσης ἐπὶ τῷ ὀλέθρῳ τοῦ Αἴμονος. — ἄ παῖ] συνήθως παρὰ πεσοῖς καὶ σπανιώτερον παρὰ τραγικοῖς ὁ δοῦλος, ὁ θεράπων καλεῖται παῖς. 1012, 1087.

1293. Ἄνοιγεται ἡ μέση πύλη τῶν ἀνακτόρων καὶ διὰ τοῦ ἔκκυκλήματος ἐκφέρεται ὁ νεκρὸς τῆς Εὐρυδίκης. ὄρα 1257. — ὄρα] ἐκ τοῦ γυναικεῖον (1292) ἐννοεῖται: γυναικίκα.

1294. ἔχω μὲν] δὲν ἀκολουθεῖ ὁμαλῶς, προσβλέπω δέ, ἀλλὰ μετεβλήθη ἐν τῷ β' κώλῳ ἢ σύνταξις.

1301. δέδθηκτος = ὀξέως τεθηγμένος, ἠκονημένος. — περὶ ξίφει]

πρβλ. Αἴ. 928 «πεπτότω περὶ ξίφει.» Ἴλ. N 441 «ἐρείκομαχος περὶ δουσί». Θ 86 «κυλινδόμενος περὶ χαλκῶ».

1302. λυεῖ] ὥστε τὰ βλέφαρα ἀπώλεσαν τὴν τάσιν αὐτῶν. Ἄνθολ. «ὄμματ' ἔλυσε τὰ Γοργόνος Περσεύς». Πρβλ. τὰ ὁμηρικὰ «ἔλυσε γυῖα, γούνατα». — κελαινὰ] κατηγ. κατὰ πρόληψιν: ὥστε γενεῖσθαι κεκλεινὰ, τ. ἔ. ἢ νῦξ τοῦ θανάτου ἐκάλυψεν αὐτά. Παρ' Ὀμήρῳ «ἀμφὶ δὲ ὄσσε κελαινὴ νῦξ ἐκάλυψε».

1303. Τὴν τύχην τοῦ Μεγαρέως (ὄρα 995) ὁ ἄγγελος κατὰ τὴν κοινὴν καὶ οὐχὶ κατὰ τὴν τῆς Εὐρυδίκης γνώμην ὀνομάζει κλεινὸν λάχος.

1304. τοῦδε] ἐννοεῖται: οὐχὶ κλεινὸν λάχος ἀλλ' ἀπλῶς λάχος. — κολοσθιον] ἐπίρρ.

1305. ἐφυνμήσασα = καταρσασμένη. Οἴ 1275. «τοιαῦτ' ἐφυνμῶν» — κακίως πράξεις = κακοπραγίας. δυστυχίας, κακῶς πράξει, δυστυχῆσαι, ἀπολέσθαι. Ὁ ἄγγελος εἶναι ἀνηλεὲς διηγούμενος.

1307 ἐξ ἀνέπταν (ἀνέπτῃ) φόβῳ] = τρέμω, φρίττω ἐκ φόβου. Κατὰ λέξιν = ἐπέταξα ἐκ φόβου. Τὸ ῥῆμα τοῦτο τίθεται ἐπὶ ἰσχυροῦ ψυχικοῦ πάθους χαρμωσύνου ἢ λυπηροῦ. Αἴ. 693 «περιχαρῆς ἀνεπτῶιαν» Πρβλ. τὰ παρ' ἡμῖν «πετὼ ἀπὸ τῆς χάρα μου» «πετὼ σὰν τὸ ψάρι». Ἐτέθη ἄρ. ἀντ' ἐνεστῶτος. διότι πολλάκις οἱ παλαιοὶ τὴν παροῦσαν ψυχικὴν κατάστασιν ἐκφράζουσι δι' ἀορίστου ἀναφερόμενοι εἰς τὸν χρόνον, καθ' ὃν συνέβη ἢ προξενήσασα τὴν κατάστασιν ταύτην πράξις. Φιλ.

1314 «ἤσθη πατέρα τὸν ἀμὸν εὐλογοῦντα σε». Πρβλ. τὸ παρ' ἡμῖν «χάρηκα τοῦ σ' ἐγνωρίσα». — Τὸ τελευταῖον κατὰ τοῦ Κρέοντος κτύπημα κατήνεγκεν ἡ ἀγγελία, ὅτι ἡ ἀγάπη τῆς συζύγου ἐστράπη εἰς μῖσος, καὶ ὅτι ἡ τελευταία αὐτῆς λέξις ἦν κατάρα κατ' αὐτοῦ. — τί οὐκ ἐπαισεν] ἰσχυρὰ παρακλέυστις. =

ἄγε παύσατέ με. — ἀνταγαν] ἔννοεῖται πληρῆν. = ἐμπροσθίον εἰς τὸ στήθος.

1309. ἀμφιθήκη] ἀμφότερωθεν τεθηγγμένω.

1311. συγκέκραμαι] = συμμέμιγμαι, συνέζευγμα. — δὴ = δυστυχία, ταλαιπωρία. Διὰ τοῦ συγκέκραμαι προσωποποιεῖται ἡ δὴ.

1312 ἐξ. γε] βεβαίᾳ τοὺς λόγους τοῦ Κρέοντος, ὡσεὶ ἔλεγεν: ὁρθῶς θρηγῶν λέγετε ταῦτα· καὶ γὰρ πρὸς τῆς θανάτου ἐπισκήπτου κτλ. — Ἡ σύνταξις: ἐπισκήπτου πρὸς τῆς θανάτου ὡς ἔχων αἰτίαν τῶνδε κακείνων μέρων. — τῶνδε κακείνων μέρων = τοῦ ν' ἀποθίνῃ οὗτος (ὁ Αἰμῶν) καὶ ἐκείνος (ὁ Μεγαρεύς). — Τὸ ἐπισκήπτω καὶ ἐπισκήπτομαι = κατηγοροῦ. Ἐπίσκει καίτοι παθητικῶς, ὡς ἐν ταῦθα.

1314. Ὁ Κρέων θέλει νὰ μάθῃ τι πλέον καὶ ἀκριβέστερον τῶν προειρημένων (1282-3, 1301 ἐξ.) — καί] ἐν ἐρωτήσει. 726. — ἀπελύσασθαι] 1268. — ἐν φωνῇ = ἐν φωνοῖς, ἐν τῷ φόνῳ, τ. ἔ. φονεύουσα ἐαυτήν.

1315 ἐξ. Ὁ ἄγγελος δὲν λέγει τι πλέον τῶν ἐν 1282-3, ἀλλ' ἐπαναλαμβάνων, ὅτι ὁ Κρέων εἶναι αἰτίας τοῦ τέλους υἱοῦ καὶ μητρὸς, δευτέραν καιρίαν πληρῆν τῷ Κρέωντι κατεξέρει. — ὅπως = ὡς, ἐπεὶ. — δευκόκλυτος = ὄξιος καὶ μεγάλου θρήνου δεόμενος.

1317 ἐξ. Ἡ σύνταξις: τὰδε οὐποτε ἀεμόσει ἐξ ἐμας αἰτίας ἐπ' ἄλλον βροτῶν. Ἡ ἔννοια: τοῦ φόνου τούτου ἡ αἰτία ἀδύνατον ἐξ ἐμοῦ νὰ μεταβιβασθῆ εἰς ἄλλον τινὰ τῶν ἀνθρώπων. — Τὸ ἀεμόσει εἶναι οὐδέτερον. Ὑποκείμεν. τὸ τὰδε.

1319. Τ. καινοὶ πολλάκις = κτείνω. — ὃ μέλος] ἐαυτὸν λέγει οὐχὶ τὸν υἱόν, ὅπως Αἰ. 374. — Τρεῖς ἐπαναλαμβάνεται τὴν ἐγὼ μετὰ δυνάμεως. 1320. φάρ = φαμί = φημί.

1322. γαίε = ἀπάγετε. Ἐπέλιπον τὸν Κρέοντα αἰ δυνάμεις.

1325. τὸν οὐκ ὄντα μᾶλλον ἢ μη-

δένα = τὸν οὐκ ὄντα. — μὴ δένος = ὅστις δὲν ὑπάρχῃ ἐν βαθμῷ μείζονι ἢ τις ἀνυπαρκτος. εἶμαι λοιπὸν ἐντελῶς οὐδέν.

1326. κέρδη] 1032. Οὕτω λέγει τὴν ἀπὸ τῆς ὀφείας τῶν νεκρῶν ἀπαγωγὴν τοῦ Κρέοντος. — Ἡ ἔννοια: ἡ ἐντεσθεν ἀπαγωγὴ σου εἶναι κέρδος διὰ σέ, ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατόν νὰ γείνη λόγος περὶ κέρδους.

1327. Ἡ σύνταξις: τὰν ποσὴν κακὰ κράτιστά ἐστι βράγιστα (ὄντα). Προσωπικὴ ἡ σύνταξις ἀντὶ τῆς ἀπροσώπου: βράγιστα εἶναι τὰ ἐν ποσὶ κακὰ κράτιστόν ἐστι. = εἶναι καλλίστον τὸ νὰ ἦναι σύντομα τὰ παρόντα κακὰ. Ἐν τῇ νῦν περιπτώσει συντέμνονται τὰ κακὰ, ἂν ἀποχωρήσῃ ὁ Κρέων ἀπὸ τῆς ὀφείας τῶν πτωμάτων — τὰν = τὰ ἐν. — Ὁ γορὸς θέλει ν' ἀπομακρύνῃ τὸν Κρέοντα πρὸς ἀνακούφισίν του.

1330-33. Ἡ σύνταξις: φωνήτω ὁ ὕπατος ἐμῶν μέρων καλλίστα (= καλλίστα) ἄγων ἐμοὶ τερμίαν ἡμέραν.

1334-5. Ἡ ἔννοια: ταῦτα, ὃ εὐρεῖσαι, ἀνήκουσιν εἰς τὸ μέλλον. — ὅν ἐν εἶναι κατεπεύγοντα· σπουδαιότερα εἶναι τὰ παρόντα, περὶ ἧν ὀφείλομεν νὰ φροντίσωμεν· διότι περὶ ἐκείνων φροντίζουσιν οἱ θεοί. — τῶν προκειμένων τι = τῶν παρόντων τι = τούτων τι, ἅπερ ὁ παρών καιρὸς ἀπαιτεῖ· Ἐννοεῖ τὴν ταφὴν τῶν νεκρῶν. — τῶνδε] δηλ. τοῦ θανάτου σου. — ταῦτα τῶνδε] εἰς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ἀναφέρονται. 64. — (τούτοις) δοῖσι χεῖ μέλειν] δηλ. τοῖς θεοῖς. — Ὁ γορὸς τὸ μὲν εὐσχήμως κατακρίνει ὡς ἀνοσίαν τὴν ὕπο τοῦ Κρέοντος ἐπίκλησιν τοῦ θανάτου· διὸ δ' καιολογεῖται ὁ Κρέων ἐν 1336. τὸ δὲ ἐπισπεύδει τὴν ταφὴν πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ Κρέοντος.

1336. ταῖτα] τὸν θάνατον. — συγκαινηξάμην] συγκεφαλαιώσας ἡξάμην.

1337. προσεύχου] ἀντί τοῦ ἀπλοῦ
εἰχ. υ.

1339. Ὁ Κρέων μετὰ τὴν πα-
ραίνεσιν τοῦ χοροῦ ἐπανέρχεται εἰς
τὴν πρώτην (1321) παράκλησιν, ὡς
παγγώσων αὐτὸν τῆς σκηνῆς. — μά-
ταιον] τὸν μηδὲν ὄντα, κατεστραμ-
μένον.

1341. οὐδ' ἔχω] συνέχεια τοῦ
ἀναφ. λόγου δε; κατέκτανον.

1342. ἐξ. Το δῶν πρὸς τινὰ λέ-
γεται κατὰ τὸ βλέπειν εἰς τοὺς θε-
οὺς (923). = βλέπειν πρὸς τινὰ,
πᾶρ' οὗ τις προσδοκᾷ ὑποστήριξιν.
— πᾶ κλειθῶ] στηριχθῶ. Ἀπολέσας
τὸ τέκνον καὶ τὴν σύζυγον, οὐδὲν
πλέον ἔχω στήριγμα.

1345 ἐξ. λέχρια] = πλάγια καὶ
πεπτωκότα. Το ἀντίθετον δρθά.—
πάντα τὰ ἐν χερσίν] ἐννοεῖ τὸν παῖ-
δα καὶ τὴν γυναῖκα. — τὰ δὲ] ἐπιρ-
ρηματικῶς ἀνευ ἡγουμένου τὰ μέν.
— ἐπὶ κρατί = ἐν κρατί.

1348. Ὁ Κρέων ἀπαγγέλλας
τοὺς τελευταίους λόγους, οἱ ὅποιοι
συγκεφαλαιοῦσι πάντα τὰ προηγού-
μενα, ἀπάγεται ὑπὸ τῶν θεραπόν-
των. Ἀπερχόμενος δὲ καὶ ὁ χορὸς
ἐξαγγέλλει ἐν τοῖς ἐξῆς τὴν θεμε-
λιώδη τοῦ δράματος τούτου ἀρχὴν
ἢ ἠθικὴν βᾶσιν. — Ἡ εὐδουλία κατὰ
τοὺς παλαιούς ἦν μέρος τῆς εὐδαι-
μονίας καὶ μάλιστα πολλῶ πρώτον

= πρώτιστον, κυριώτατον.

1349. γε] τοῦλάχιστον ἐνώπιον
τοῦ πρὸς θεοὺς ἐγκλήματος πρέπει
τις νὰ ὑποχωρῇ. — τὰ εἰς θεοὺς = ὅτι
εἰς τοὺς θεοὺς ἀφορᾷ, τοὺς θεῖους
νόμους. — ἀσεπτεῖν = ἀσεβεῖν = ἀσε-
βοῦντα ὑπερβαίνειν. — ἀσεπτεῖν, ἀπι-
στεῖν, ἀνηκουστεῖν ἐκ τῶν ἀσεπτος,
ἀπιστος, ἀνηκουστος.

1350 ἐξ. μεγάλοι λόγοι ἐδίδαξαν]
κυρίως ἡ τιμωρία τῶν μεγαληγοριῶν
διδάσκει, διὰ δὲ τῆς τιμωρίας δι-
δάσκει ἐμμέσως καὶ ἡ μεγαληγο-
ρία. — Ὁμαλῶς λοιπὸν θὰ εἶχεν ὁ
λόγος ὡδε: αἱ μεγάλαι πληγαί, ἃς
οἱ μεγάλαυχοι ἀποτίνουσιν διὰ τὰς
μεγαληγορίας, διδάσκουσιν αὐτοὺς
τὸ καλῶς φρονεῖν. — μεγάλοι λόγοι =
μεγαλαυχίαι. Ἐννοοῦνται δὲ συγ-
χρόνως καὶ τὰ σκληρὰ καὶ ὑπερή-
φανα φρονήματα. — μεγάλας πληγὰς
ἀποτίσαντες = μεγάλα δυστυχήματα
(ποινας) πληρώσαντες τ. ἔ. δια με-
γάλων δυστυχημάτων τιμωρηθέντες
ἐν τῷ προσώπῳ τῶν μεγαλαύχων.
— ὑπεραύχων = μεγαλαύχων, ὑπερ-
ρηφάνων. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ μεγά-
λοι λόγοι. Πρὸς ἐπίτευξιν τῆς πα-
ρηγήσεως «μεγάλοι λόγοι μεγάλας
πληγὰς» μετετέθη ἡ γενικὴ. — γήρα] ἐν-
ταῦθα κεῖται μεταφορικῶς = τῷ
γῆρα, ὡς, βραδέως, τέλος. — ἐδί-
δαξαν] γινωμ. ἀόριστος.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Ἀντιγόνη. Ὁ κοινῆ καὶ αὐτάδελφος κεφαλή Ἰσμήνης (= ὁ προσφιλεστάτη ἀδελφὸς Ἰσμήνη). ἄρχε εἰσεύρεις τί τῶν ἀπὸ τοῦ Οἰδίποδος κκῶν ὑπάρχει, τὸ ὅποιον ὁ Ζεὺς δὲν ἐκτελεῖ εἰς ἡμᾶς, κί ὁποῖοι ἀκόμη ζῶμεν; διότι οὐδὲν οὔτε ἀλγεινὸν οὔτε ὅσα ὑπάρχουσιν ἐπιβλαβῆ οὔτε αἰσχρὸν οὔτε ἄτιμον ὑπάρχει, τὸ ὅποιον ἐγὼ δὲν ἔχω ἰδεῖ μεταξὺ τῶν ἰδικῶν σου καὶ τῶν ἰδικῶν μου κκῶν. καὶ τώρα τίνα πάλιν προκήρυξιν λέγουσιν, ὅτι ἀρτίως ὁ ἄρχων ἐκήρυξεν εἰς ἕλην τὴν πόλιν; εἰσεύρεις τι καὶ ἦκουσας; ἢ σὲ διαφρεύγει ὅτι ἐκ τῶν ἐχθρῶν κακὰ ἔρχονται πρὸς τοὺς προσφιλεῖς (ἡμῶν); (10)

Ἰσμήνη. Εἰς ἐμὲ μὲν, Ἀντιγόνη, οὐδεμίαν εἰδήσις περὶ τῶν προσφιλῶν οὔτε χαρμόσυνος οὔτε λυπηρὰ ἦλθεν, ἀφ' ὅτου δύο (ἡμεῖς) ἐστερηθήμεν δύο ἀδελφούς, ἀποθανόντας ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ διὰ τῶν δύο χειρῶν (αὐτῶν). ἀφοῦ δ' ἔφυγεν ὁ στρατὸς τῶν Ἀργείων κατὰ ταύτην τὴν νύκτα, δὲν εἰσεύρω οὐδὲν πλέον, οὔτε ὅτι εἶμαι εὐτυχεστέρα οὔτε ὅτι εἶμαι δυστυχεστέρα.

Ἀντιγόνη. (Τὸ) εἰσευρον καλῶς, καὶ σ' ἐκάλουν ἐκτός τῶν αὐλείων πυλῶν χάριν τούτου, (δηλ.) ἵνα μόνη ἀκούσῃς.

Ἰσμήνη. Ἀλλὰ τί εἶναι; διότι φαίνεσαι, ὅτι ἀγγελίαν τινα ἐν σκαυτῇ ἀνκουῖς. (20)

Ἀντιγόνη. Δὲν ἔχει βέβαια ὁ Κρέων τὸν μὲν ἓνα ἐκ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν τιμᾶσει (διὰ ταφῆς) τὸν δ' ἄλλον στερήσει τῆς τιμῆς τῆς ταφῆς; τὸν Ἐτεοκλέα μὲν, μεταχειρισθεὶς (αὐτὸν) μετὰ δικαίας, ὡς λέγουσι, δίκης καὶ νόμου, ἔθαψεν, ὥστε νὰ ἦναι τετιμημένος μεταξὺ τῶν κάτω νεκρῶν· τὸν δὲ νεκρὸν τοῦ ἀδόξως ἀποθανόντος Πυλωνείους λέγουσιν, ὅτι ἔχει κηρυχθῆ ἔξω εἰς τοὺς πολίτας, νὰ μὴ καλύψῃ τις διὰ τάφου μηδὲ νὰ μυρολογῆσῃ, ἀλλ' ἄταφον, ἀκλαυτον ἢ ἀφίνωσιν γλυκὺν θησαυρὸν εἰς τὰ ὄρεα μετὰ πόθου ἀποβλέποντα (πρὸς αὐτὸν) χάριν βοῆς. (30) τοικῶτα λέγουσιν, ὅτι ὁ ἀγαθὸς Κρέων ἔχει κηρύξει διὰ σέ καὶ δι' ἐμέ, —διότι λέγω καὶ ἐμέ, —καὶ ὅτι ἔρχεται ἐδῶ, ἵνα

προκηρύξῃ ταῦτα σφῆ εἰς τοὺς μὴ εἰδότες, καὶ ὅτι θεωρεῖ τὸ πρᾶγμα οὐχὶ ὡς μικρὸν, ἀλλ' ὅτι κατὰ τοῦ πράττοντός τι ἐκ τούτων ἐπίκειται ἐν τῇ πόλει θάνατος διὰ λιθοβολήσεως τοῦ λαοῦ. τοιαῦτα σοῦ εἶναι ταῦτα καὶ θὰ δείξῃς ταχέως, ἂν εἶσαι γεννημένη εὐγενῆς ἢ ἀγενῆς ἐξ εὐγενῶν.

Ἰσμήνη. Ἄλλ' ἂν ταῦτα εἶναι ἐν τοιαύτῃ καταστάσει, τί περισσότερο δύνامي ἐγώ, ὧ δυστυχῆς, νὰ προσθέσω λύουσα ἢ δένουσα. (40)

Ἀντιγόνη. Σκέπτου, ἂν θὰ συγκοπιάσης καὶ θὰ συναρπασθῆς.

Ἰσμήνη. Ποιὸν τινὰ κίνδυνον; εἰς ποίαν ἄραγε ἀπόφασιν θὰ ἔλθῃς;

Ἀντιγόνη. (Δηλ.) ἂν θὰ θάψῃς τὸν νεκρὸν μετὰ ταύτης ἐδῶ τῆς (ἐμῆς) χειρός.

Ἰσμήνη. Ἀληθῶς λοιπὸν ἐννοεῖς νὰ θάψῃς αὐτόν, ἐνῶ εἶναι ἀπηγορευμένον εἰς τὴν πόλιν;

Ἀντιγόνη. Τὸν ἰδικόν μου τοῦλάχιστον καὶ τὸν ἰδικόν σου, ἐὰν σὺ δὲν θέλῃς, ἀδελφόν (ἐννοῶ νὰ θάπτω)· διότι βέβαια δὲν θὰ πιασθῶ προδότις (αὐτοῦ).

Ἰσμήνη. Ὡ δυστυχῆς, ἐνῶ ὁ Κ. ἔχει ἀπαγορεύσει (αὐτό);

Ἀντιγόνη. Ἄλλ' οὐδόλωσ δικαιοῦται αὐτός, νὰ μὲ ἀποκλείῃ ἀπὸ τοὺς ἰδικούς μου.

Ἰσμήνη. Ἀλλοίμονον· σκέφθητι, ὦ ἀδελφή, ὅτι ὁ πατήρ ἡμῶν ἐχάθη μισητός καὶ μὲ κακὴν φήμην, (50) ἀφοῦ διὰ τὰ ἐπ' αὐτοφώρῃ ἀμαρτήματα ἐκτύπησε τοὺς δύο ὀφθαλμούς (αὐτοῦ) αὐτός διὰ τῆς ἰδίας χειρός· ἔπειτα (ὅτι) ἡ μήτηρ καὶ γυνὴ (αὐτοῦ), διπλοῦν ὄνομα, διὰ πλεκτῆς ἀγχόνης ἀτίμως καταστρέφει τὴν ζῶν (τρίτον δὲ (ὅτι) οἱ δύο ἀδελφοὶ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ αὐτοὶ ἐαυτοὺς (ἀλλήλους) κτείνοντες οἱ ταλαίπωροι ἀμοιβαῖον κατ' ἀλλήλων θάνατον διὰ τῶν χειρῶν διέπραξαν· τώρα πάλιν σκέπτου πόσον κάκιστα αἱ μόναι ὑπολειπόμεναι δύο ἡμεῖς θὰ καταστραφῶμεν, ἐὰν παρανόμως παραδῶμεν τὴν ἀπόφασιν τῶν τυράννων ἢ τὴν ἐξουσίαν. (60) Ἄλλὰ πρέπει νὰ ἔχῃς ἐν τῇ νῆ ἀφ' ἐνός μεν, ὅτι ἐγεννήθημεν γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι δὲν θὰ πολεμήσωσι πρὸς ἄνδρας· ἔπειτα δ' ὅτι ἀρχόμεθα ὑπὸ ἰσχυροτέρων, ὥστε καὶ

ταῦτα ν' ἀκούωμεν καὶ ἀκόμη λυπηρότερα τούτων. ἐγὼ μὲν λοιπὸν παρακαλοῦσα τοὺς ὑπὸ τὴν γῆν νά με συγχωρῶσιν, ἀφοῦ βία πράττω ταῦτα, θά ὑπακούσω εἰς τοὺς ἀρχοντας· διότι εἶναι ὄλως ἀνόητον νά πράττη τις ὑπὲρ δύναμιν.

Ἀντιγόνη. Οὔτε ἤθελον προτρέψει, οὔτε, ἂν ἤθελες ἐπιθυμεῖ τώρα πλέον νά ἐνεργῆς, εὐχαρίστως (δι' ἐμέ) ἤθελες ἐνεργεῖ μετ' ἐμοῦ. (70) ἀλλ' εἴξουρε, ὅ,τι σοὶ ἀρέσκει· ἐκεῖνον ἕμως θά θάψω ἐγώ. ὠραῖον εἶναι δι' ἐμέ ν' ἀποθάνω κάμνουσα τοῦτο· θά κεῖμαι μετ' αὐτοῦ φίλη μετὰ φίλου, ἀφοῦ εὐσεβὲς ἔργον κακούργως ἐκτελέσω. ἐπειδὴ περισσύτερος εἶναι ὁ χρόνος, καθ' ὃν πρέπει νά ἀρέσκω εἰς τοὺς κάτω, παρὰ εἰς τοὺς ἐνταῦθα. διότι ἐκεῖ θά κεῖμαι πάντοτε. σὺ δέ, ἐάν (σοι) φαίνεται κλόν, ἔχε ἀτιμασμένα τὰ παρὰ τοῖς θεοῖς τίμια.

Ισμήνη. Ἐγὼ μὲν δὲν ἀτιμάζω, ἀλλ' εἶμαι φύσει ἀνίκανος νά ἐνεργῶ παρὰ τὴν θέλησιν τῶν πολιτῶν.

Ἀντιγόνη. Σὺ μὲν ταῦτα δύνασαι νά προφασίξῃσαι· ἐγὼ δὲ ἤδη (80) θά ὑπάγω, ἵνα σαρεύουσα χῶμα ἐξεύρω τῷ φιλότατῳ ἀδελφοῦ τάφον.

Ισμήνη. Ἀλλοίμονον διὰ σέ, τὴν δυστυχῆ, πόσον φοβοῦμαι διὰ σέ.

Ἀντιγόνη. Μὴ φοβῆσαι δι' ἐμέ· τὴν ἰδικὴν σου μοῖραν φρόντιζε νά στηρίξῃς.

Ισμήνη. Ἀλλὰ τοῦλάχιστον μὴ προαναγγεῖλῃς εἰς κανένα τὸ ἔργον τοῦτο, ἀλλὰ μυστικὰ κρύπτε, συγχρόνως δ' ἐγὼ ὡσαύτως (θά κρύπτω).

Ἀντιγόνη. Οἱμοὶ λέγε· πολὺ μισητοτέρα θά (μοι) ἦσαι σιωπῶσα, ἐάν δὲν κηρύξῃς εἰς πάντας ταῦτα.

Ισμήνη. Ἔχεις καρδίαν θερμὴν εἰς τὰ ψυχρὰ πράγματα.

Ἀντιγόνη. Ἄλλ' εἴξεύρω, ὅτι ἀρέσκω εἰς ἐκείνους εἰς τοὺς ὁποίους μάλιστα πρέπει ν' ἀρέσω.

Ισμήνη. Ἐάν βέβαια θά ἔχῃς καὶ τὴν δύναμιν· ἀλλ' ἐπιθυμεῖς ἀδύνατα. (90)

Ἀντιγόνη. Λοιπόν, ὅταν πλέον δὲν εἴμπορῶ βεβαίως θά παραιτηθῶ.

Ἰσμήνη. Ἄλλ' εὐτύς ἐξ ἀρχῆς δὲν πρόπει νὰ ἐπιδιώκη τις τὰ δύναντα.

Ἀντιγόνη. Ἐὰν εἶπες ταῦτα θὰ μισηθῆς μὲν ὑπ' ἐμοῦ, θὰ ἦσαι δὲ μισητὴ τῷ θανάτῳ νεκρῶ· ἀλλ' ἄφινε ἐμὲ καὶ τὴν ἐμὴν ἀπερικοπέλαιον νὰ πάθωμεν τὸ δεινὸν τοῦτο· διότι οὐδὲν θὰ πάθω τόσον μέγα, ὥστε νὰ μὴ ἀποθάνω ἐνδοξῶς.

Ἰσμήνη. Ἄλλ' ἂν σοι φαίνεται καλόν, πῆγαινε· τοῦτο δὲ εἴξευρε, ὅτι ἀνοήτως μὲν ἀπέρχεσαι, ἀλλ' ὡς εἰλικρινῆς φίλη τῶν φίλων.

ΧΟΡΟΣ

Σ τ ρ ο φ ῆ α')

Ἄκτις ἡλίου, (100) τὸ φῶς τὸ εἰς τὰς ἐπταπύλους Θήβας φανέν ὠρσιότατον τῶν ἀρχαιοτέρων, ἐφάνης τέλος πάντων, ὃ χρυσῆς ἡμέρας ὀφθαλμῆ, ἐλθοῦσα ὑπὲρ τὰ βεῖθοα τῆς Δίρκης, ἀφοῦ ἔκαμες προτροπάδην νὰ φεύγη μετὰ χαλινοῦ ταχυτέρου ὃ ἐξ Ἄργους ἐν πανοπλίᾳ ἐλθὼν λευκασπις ἀνὴρ, τὸν ὅποιον ἐναντίον τῆς ἡμετέρας γῆς ὁ Πολυνείκης (110) ἤγαγεν ὀρμηθεὶς ἐξ ἐρίδων ἀμφιβόλων· ἐκεῖνος δὲ εἰς τὴν χώραν (ἡμῶν) ἀνωθεν ἐπέταξεν ὡς ἀετὸς ὄξεως κρώζων, ἐστεγασμένος διὰ χινολεούκου πτέρυγος, μετὰ πολλῶν ὄπλων καὶ περικεφαλιῶν ἱποκόμων.

Ἀ ν τ ι σ τ ρ ο φ ῆ α'.

Ἀνοίξας δὲ τὸ στόμα περὶ τὸν ἐπτάπυλον περίβολον ἀφ' ὑπὲρ τὰς οἰκίας ἐστάθη μὲ λόγχα ἐπιθυμούσας φόνον ἀπῆλθ πρὶν (120) κατὰ τὰς σιαγόνας νὰ πληρωθῆ τοῦ ἡμετέρου αἵματος καὶ τὸ ἐκ πύνης πῦρ καταλάβῃ (πιάσῃ) τὸν στέφανον τῶν ὑργῶν· διότι τοιοῦτος πάταγος (βρόντος) Ἄρεος ἐγένετο περὶ τὰ νῶτα, ἀκαταγώνιστος ἔφοδος τοῦ ἀντιπάλου δράκοντος· διότι ὁ Ζεὺς τῶν μεγάλων λόγων τὰς καυχῆσεις λίαν μισεῖ, καὶ ἰδὼν αὐτοὺς προσερχομένους μετὰ πολλοῦ βέβηματος χρυσοῦ, τὸν φοβερόν τὴν ὄψιν Καπανέα (130) διὰ πυρὸς σφενδονηθέντος ῥίπτει ἀπὸ τοῦ ἄκρου τῶν ἐπάλλεων, ὅτε ἤδη ὥρμα ἀλαλάζων νὰ φωνάζῃ νίκην.

Σ τ ρ ο φ ῆ β'.

Ἀντήχησε δὲ προσέτι ἡ γῆ, καὶ ἀποτεφρωθεὶς ἔπεσεν, ὅστις

τότε πῦρ φέρον μετὰ μαινομένης ὀρμῆς ἐνθουσιῶν ὡς θύελλα ἐφόρμα ἰσοταχῶς πρὸς τὰς πνοὰς ἀνέμων χαλεπωτάτων· ἀπέβκινον δὲ ταῦτα μὲν ἄλλως, ἄλλα δὲ προσέτι εἰς τοὺς ἄλλους παρεῖχε πατάσων (αὐτοὺς) ὁ μέγας "Αρης (140) ὁ γενναϊότατος.]] ἐπτά δηλ. λοχαγοὶ ἀφοῦ ἐτάχθησαν ἐναντίον τῶν ἐπτά πυλῶν ἴσοι πρὸς ἴσους ἀφῆκν εἰς τὸν τροπαῖδν Δία πάγχαλλα ἀφιερῶματα, ἐκτὸς τῶν ἀθλίων, οἱ ὅποιοι, ἐνῶ ἐγεννήθησαν ἐκ τοῦ αὐτοῦ πατρὸς καὶ τῆς αὐτῆς μητρὸς, στήσαντες κατ' ἀλλήλων λόγχας ἀμφοτέρως νικητρίως μετέσχον κοινοῦ θανάτου ἀμφοτέρω.

Ἀντιστροφὴ β'.

"Αλλ' ἐπειδὴ ἡ μεγαλῶνυμος Νίκη ἦλθε πρὸς τὰς πολυκραμάτους Θήβας ἐξίσου χαρεῖσα, λησμονήσατε μὲν ἤδη τοὺς νῦν πολέμους, (150) ἃς ἐπισκερθῶμεν δὲ πάντας τοὺς νεοὺς τῶν θεῶν ἐν χοροῖς παννυχίαις, ὁ δ' ἐλελίχθων τῶν Θηβῶν Βάκχος ἔστω ἀρχηγός (τῶν χορῶν).

"Αλλ' ὅμως ἰδοῦ ἤδη ὁ υἱὸς τοῦ Μαινοικέως Κρέων, ὁ μετὰ τὰς νάας ἐκ τῶν θεῶν συντυχίας νεὸς βασιλεὺς ταύτης τῆς χώρας, προσέρχεται, τίνα δὲ σκέψιν ἐν ἐκυτῷ ἀνακυκῶν, ἀφοῦ τὸ ἐκτάκτως συγκληθὲν συνέδριον τοῦτο τῶν γερόντων προσεκήρυξε (160) προσκαλέσας διὰ δημοσίου κηρύγματος;

Κρέων. "Ἄνδρες, τὰ πράγματα μὲν βέβαια τῆς πόλεως οἱ θεοί, ἀφοῦ ἐν πολλῷ σάλῳ ἐτάραξαν, ἀνώρθωσαν πάλιν· ὑμᾶς δ' ἐγὼ δι' ἀγγέλων χωριστὰ ἀπὸ ὅλου παρήγγειλα νὰ ἔλθητε, ἐπειδὴ εἰξεύρω κελῶς ἀπ' ἐνός μὲν, ὅτι πάντοτε ἐσέβεσθε τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν τοῦ Λαίου, δεῦτερον πάλιν, ὅτε ὁ Οἰδίπους ἔσωζε τὴν πόλιν καὶ ἀφοῦ κατεστράφη, ἐμῖνετε ἀκόμη μὲ σταθερὰ φρονήματα πρὸς τοὺς παῖδας ἐκείνων· ἐπειδὴ λοιπὸν ἐκεῖνοι ὑπὸ διπλῆς (θανάτου) μοίρας ἐν μιᾷ (170) ἡμέρᾳ ἀπόλοντο μετὰ ἰδίᾳ χειρὶ μιάσματος, κτυπήσαντες καὶ κτυπηθέντες, ἐγὼ τώρα πλέον διὰ τὴν πρὸς τοὺς ἀπολωλότας συγγένειαν ἔχω πάσαν τὴν ἐξουσίαν καὶ τὸν θρόνον· εἶναι δὲ ἀδύνατον νὰ καταλάβῃ τις παντός ἀνδρὸς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ φρόνημα καὶ τὴν γνῶμην, πρὶν ἀνέντριβῃ περὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς νόμους· εἰς ἐμὲ λ. γ. ὅστις, ἐνῶ διευθύνει ὀλόκληρον πόλιν, δὲν ἐπιλαμβάνεται τῶν ἀρί-

στων βουλευμάτων ἀλλ' ἐκ φόβου τινός ἔχει κλεισμένην τὴν γλῶσσαν (180), καὶ τῶρα καὶ ἄλλοτε φαίνεται, ὅτι εἰνέ κάκιστος· καὶ ὅστις ἀντὶ τῆς ἐκυτοῦ πετρίδος νομίζει φίλον τινὰ μεγαλύτερον, τοῦτον οὐδενός ἄξιον νομίζω· διότι ἐγὼ—καὶ ἔστω μάρτυς ὁ Ζεὺς ὃ τὰ πάντα ἐφορῶν—οὔτε ἤθελον σιωπήσει, ἀν ἤθελον βλέπει ἐρχομένην πρὸς τοὺς πολίτας τὴν βλάβην ἀντὶ τῆς σωτηρίας, οὔτε ποτὲ ἄνδρα πολέμιον τῆς (πατρῴας) γῆς ἤθελον κάμει φίλοι ἐμαυτοῦ, διότι ἔχω πρὸ ὀφθαλμῶν τοῦτο, ὅτι αὕτη εἶναι ἡ σώζουσα, καὶ ἐὰν πλέωμεν ἐπ' αὐτῆς ὀρθῆς ἀποκτῶμεν τοὺς ἡμετέρους φίλους· (190) διὰ τοιοῦτων ἐγὼ νόμων τὴν πόλιν ταύτην προσπαθῶ νὰ μεγαλώσω. καὶ τῶρα ἀνάλογα πρὸς ταῦτα ἔχω κηρύξει πρὸς τοὺς πολίτας περὶ τῶν παιδῶν τοῦ Οἰδίποδος· τὸν Ἐτεοκλέα μὲν, ὅστις μυχόμενος ὑπὲρ ταύτης τῆς πόλεως ἀπώλετο, ἀφοῦ κατὰ πάντα ἠρίστευεν ἐν τῇ μάχῃ, νὰ θάψωσιν καὶ τὰ πάντα νὰ ἀναθῆσωσιν, ὅσα ἀκολουθοῦσι τοὺς κάτω ἀρίστους νεκρούς· τὸν ἔμακμον δ' ἀφ' ἑτέρου τούτου, ἐννοῶ τὸν Πολυνείκη, ὅστις ἀπὸ τῆς φυγῆς ἐπανελθὼν ἠθέλησε μὲν τὴν πατρῴαν γῆν καὶ τοὺς πατρῴους θεοὺς διὰ πυρός (200) νὰ καύσῃ ἐντελῶς, ἠθέλησε δὲ νὰ γευθῆ ἐμφυλίου αἵματος, τοὺς δ' ἄλλους ν' ἀπάγῃ δούλους, τοῦτον ἔχει κηρυχθῆ εἰς τὴν πόλιν ταύτην μήτε νὰ θάπτῃ μήτε νὰ θρηγήσῃ τις, ἀλλὰ ν' ἀφίνωσιν ἄθρακτον, ὥστε νὰ ἴδωσι τὸ σῶμα καὶ ὑπὸ τῶν ὀρνέων καὶ ὑπὸ τῶν κυνῶν φαγωμένον καὶ ἠτιμωμένον. τοιοῦτον εἶναι τὸ ἐμὸν φρόνημα καὶ οὐδέποτε ὑπ' ἐμοῦ οἱ κακοὶ θὰ προτιμηθῶσι τῶν δικαίων· ἀλλ' ὅστις ἀγαπᾷ ταύτην τὴν πόλιν νεκρὸς καὶ ζῶν ἐξίσου θὰ τιμᾶται ὑπ' ἐμοῦ. (210)

Χορός. Τὰ αὐτὰ πρὸς σέ ἀρέσκουσιν (εἰς ἐμέ), ὦ παῖ τοῦ Μενοικέως Κρέον, ὡς πρὸς τὸν ἐχθρὸν καὶ τὸν ὑπέρμαχον ταύτης τῆς πόλεως. ἔχεις δὲ τὴν ἐξουσίαν νὰ νομοθετῆς ὃ, τιδὴποτε καὶ περὶ τῶν θανάτων καὶ περὶ ἡμῶν τῶν ζώντων.

Κρέων. (Κυττᾶτε) τῶρα πῶς νὰ ἦσθε φύλακες τῶν διατεταγμένων.

Χορός. Εἰς νεώτερόν τινα νὰ ἀναθῆσης τὸ βᾶρος τοῦτο.

Κρέων. Ἀλλὰ τοῦ νεκροῦ βέβαια ὑπάρχουσιν ἑτοιμοὶ φύλακες.

Χορός. Διατὶ λοιπὸν παραγγέλεις προσέτι καὶ εἰς ἄλλον τοῦτο;

Κρέων. Νὰ μὴ συγχωρῆτε τοὺς ἀπειθοῦντας εἰς ταῦτα.

Χορός. Δὲν ὑπάρχει τις τόσο ἀνόητος, ὅστις ἐπιθυμῆι ν' ἀποθάνῃ. (220)

Κρέων. Καὶ ὄντως ἡ τιμωρία βέβαια εἶναι αὕτη· ἀλλ' ἕνεκα ἐλπίδων πολλάκις τὸ κέρδος κατέστρεψε τοὺς ἀνθρώπους.

Φύλαξ. Ἄνξ, δὲν θὰ εἶπω βέβαια, ὅτι ἕνεκα τῆς ταχύτητος ἦλθον ἀσθμαίνων, ταχέως βαδίσας· διότι πολλάκις ὑπὸ τῶν σκέψεων ἐστάθην γυρίζων ἐμυτὸν ἐν ταῖς ὁδοῖς εἰς ἐπιστροφὴν· διότι πολλά μοι ἔλεγεν ἡ ψυχὴ· δυστυχῆ, διατὶ πηγαίνεις, ὅπου, ὅταν ἔλθῃς, θὰ τιμωρηθῆς; κκομοίρη, θὰ μείνῃς πάλιν; καὶ ἂν μάθῃ ταῦτα ὁ Κρέων παρ' ἄλλου ἀνδρός, πῶς σὺ τότε δὲν θὰ τιμωρηθῆς; (230) τοιαῦτα ἐν ἐμυτῶ ἀναστρέφων μόλις καὶ βραδέως ἐπορευόμην, καὶ τοικουτρόπως βραχεῖα ὁδὸς γίνεται μακρά. ἐπὶ τέλους ἡμῶς ὑπερίσχυσε τὸ νὰ ἔλθω ἐδῶ πρὸς σέ· καὶ ἂν θὰ ἀνακοινώσω τὸ μηδέν, θὰ (τὸ) εἶπω ὅμως· διότι ἔρχομαι ἔχων τὴν ἐλπίδα, ὅτι δὲν ἤθελον πάθει ἄλλο πλὴν τὸ εἰμαρμένον.

Κρέων. Τί δὲ εἶναι, διὰ τὸ ὅποιον ἔχεις ταύτην τὴν ἀθυμίαν;

Φύλαξ. Θέλω νὰ σοὶ εἶπω πρῶτα τὰ ἰδικά μου· δηλ. οὔτε ἔκαμα τὸ πρᾶγμα, οὔτε εἶδον τίς ἦτο ὁ ἐργάτης, οὐδὲ δικαίως ἤθελον πέσει εἰς κακὸν τι. (240).

Κρέων. Καλῶς βέβαια ἀποβλέπεις πρὸς τὸν σκοπὸν καὶ ὡς διὰ φραγμοῦ περίξ προφυλάττεσαι ἀπὸ τὸ πρᾶγμα· φαίνεσαι δ' ὅτ κακὸν τι θ' ἀναγγεῖλῃς.

Φύλαξ. Διότι τὰ δεινὰ βέβαια ἐπιβάλλουσι πολλὴν βραδύτητα.

Κρέων. Λοιπὸν δὲν θὰ εἶπῃς τέλος πάντων καὶ ἔπειτα νὰ κρημνωθῆς;

Φύλαξ. Καὶ λοιπὸν σοὶ λέγω· ἀφοῦ τις ἔθαψε τὸν νεκρὸν ἀρτίως, ἀπῆλθε, καὶ ἀφοῦ ἐπὶ τοῦ σώματος ἐπισπάλλισε ξηρὰν κόριν καὶ ἀνέθηκε, ὅσα πρέπει.

Κρέων. Τί λέγεις; τίς ἀνὴρ ἦτο ὁ τολμήσας ταῦτα;

Φύλαξ. Δὲν εἰξεύρω· διότι ἐκεῖ οὔτε σκαπάνης ὑπῆρχε που κτύπημα, οὔτε χῶμα διὰ δικέλλης ἐκβεβλημένον· ἀλλ' ἡ ξηρὰ γῆ (250) καὶ χέρσος ἦτο ἀσκαπτος οὐδὲ διὰ τροχῶν ἀμάξης κεχαραγμένη. ἀλλ' ὅστις (τὸ) ἔκαμεν ἦτο ἀγνώριστος· καθὼς δ'

ἔδειξεν εἰς ἡμᾶς ὁ πρῶτος ἡμεροσκόπος, δι' ὅλους ἦτο δυσεξήγητον θαῦμα. διότι ἐκεῖνος μὲν εἶχε γείνει ἀφανῆς οὐχὶ μὲν ἐν τάφῳ, ἀλλὰ λεπτὴ κόνις ὑπῆρχεν ἐπάνω, ὡς ἂν ἤθελε τις ν' ἀποφύγη τὴν ἀμαρτίαν· ἔγνη δὲ οὔτε θηρίου οὔτε τινὸς κυνὸς ἐλθόντος οὐδὲ σπαράξαντος ἐφαίνοντο· λόγοι δὲ μεταξὺ ἡμῶν ἀμοιβαίως κακοὶ ἐβρόντων, φύλαξ ἐλέγχων φύλακα, καὶ θὰ ἐγένετο (260) ἐπὶ τέλους ξυλοκόπημα, οὐδὲ ὑπῆρχε τις ὁ ὁποῖος νὰ ἐμποδίσῃ· διότι, εἰς τις ἕκαστος ἦτο ὁ διαπράξας, καὶ οὐδεὶς φανερός, ἀλλὰ διέφευγε τὴν διάγνωσιν· ἤμεθα δ' ἔτοιμοι καὶ πεπυρκατωμένους σιδήρους νὰ σηκώνωμεν διὰ τῶν χειρῶν καὶ διὰ πυρὸς νὰ διερχώμεθα καὶ θεοὺς νὰ ὀρκιζώμεθα, ὅτι οὔτε ἐπράξαμεν οὔτε εἰςεύρομέν τινα οὔτε ἀποφασίσαντα οὔτε διαπράξαντα τὸ πρᾶγμα. Ἐπὶ τέλους δέ, ἀφοῦ οὐδὲν ὠφελούμεθα ἐρευνῶντες, λέγει τις εἷς, ὁ ὁποῖος ἠνάγκασε πάντας νὰ κλίνωσιν ἐκ φόβου τὴν κεφαλὴν εἰς τὸ ἔδαφος· διότι δὲν εἶχομεν (270) οὔτε ν' ἀντιλέγωμεν, οὔτε πῶς ἐνεργούντες ἠθέλωμεν πράξει καλῶς· τὸ περιεχόμενον δὲ τοῦ λόγου ἦτο, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀναφέρωμεν εἰς σέ τὸ ἔργον τοῦτο καὶ οὐχὶ νὰ κρύπτωμεν· καὶ ταῦτα ὑπερίσχυον, καὶ ἐμὲ τὸν δυστυχῆ ὁ κληρὸς καταδικάζει τοῦτο τὸ ἀγαθὸν νὰ λάβω· ἔχω δ' ἔλθει ἄκων πρὸς ἄκοντας· περὶ τούτου εἶμαι βέβαιος· διότι οὐδεὶς ἀγαπᾷ ἄγγελον κακῶν εἰδήσεων.

Χορός. Ἄναξ, ἐμοῦ βέβαια ὁ διαλογισμὸς πρὸ πολλοῦ συλλογίζεται, μήπως καὶ ἐκ θεοῦ ἔχει σταλῆ τὸ ἔργον τοῦτο.

Κρέων. Παῦσαι πρὶν καὶ μὲ γαμίσῃς θυμὸν διὰ τῶν λόγων σου, (280) μήπως ἀποδειχθῆς συγχρόνως καὶ ἀνόητος καὶ γέρων. διότι δὲν λέγεις ἀνεκτὰ λέγων, ὅτι οἱ θεοὶ προνοοῦσι περὶ τοῦ νεκροῦ τούτου, ποῖον ἐκ τῶν δύο; ἐπειδὴ ὑπερτιμῶσιν ὡς εὐεργέτην, ἔθαπτον αὐτόν, ὅστις ἦλθε νὰ καύσῃ τοὺς ἀμφικίονας ναοὺς καὶ τὰναθήματα καὶ τὴν γῆν ἐκείνων, καὶ νὰ διασκορπίσῃ τοὺς νόμους· ἢ βλέπεις, ὅτι οἱ θεοὶ τιμῶσι τοὺς κακοὺς; δὲν εἶναι αὐτό. ἀλλὰ καὶ πρότερον τῶν πολιτῶν τινες μόλις ὑποφέροντες ταῦτα ἐμουρμούριζον κατ' ἐμοῦ, (290) κρυφὰ σείοντες τὴν κεφαλὴν, οὐδέ, ὡς ἦτο δίκαιον, εἶχον τὸν τράχηλον ὑπὸ τὸν ζυγόν, ὥστε νὰ σέβωνται ἐμέ. ὑπὸ τούτων ἐδῶ εἰςεύρω πολὺ καλὰ, ὅτι

ἔχουσι παρασυρθῆ ὄντοι διὰ πληρωμῆς ὥστε νὰ κάμωσι ταῦτα. διότι οὐδεμίᾳ ἀνεπτύχτη παρὰ τοῖς ἀνθρώποις (τόσον) κακῆ συνήθειᾳ, οἷα ἡ τοῦ ἀργύρου· αὕτη καὶ πόλεις καταστρέφει, αὕτη ἀνθρώπους κάμνει ἀναστάτους ἐκ τῶν οἴκων, αὕτη διδάσκει ἀκριβῶς καὶ δικαστρέφει τῶν ἀνθρώπων τὰς χρηστάς φρένας, ὥστε πρὸς αἰσχρὰ πράγματα νὰ προσέρχωνται, [ἔδειξεν δὲ εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἔχωσι πικνουργίας] (300) καὶ πᾶν δυσσεβὲς ἔργον νὰ εἰξεύρωσιν. ὅσοι δὲ πληροῦνται διαπραττόσιν ταῦτα, μὲ τὸν καιρὸν ἐπὶ τέλους κατορθύνουσιν, ὥστε νὰ δώσωσι δίκην. ἀλλ' ἂν βέβαια ὁ Ζεὺς ἀπολαύει ἀκόμη σεβασμοῦ παρ' ἐμοῦ, εἴξευρε τοῦτο καλῶς, σοὶ ὁμιλῶ δὲ μεθ' ὄρκου, ἐὰν μὴ ἀνκακλύψαντες τὸν ἐργατὴν ταύτης τῆς ταφῆς προσαγάγητε ἐνώπιόν μου, θάνατος μόνος δὲν θὰ ἦναι ἀρκετὸς δι' ὑμᾶς, πρὶν ἂν ζῶντες κρεμασμένοι φανερώσητε τὴν ὕβριν ταύτην, ἦν, εἴξεύροντες πόθεν πρέπει νὰ λαμβάνητε τὸ κέρδος, (310) ἀρπάξτε τοῦ λοιποῦ καὶ μάθητε, ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀγκυᾶτε τὸ ἐκ παντὸς πράγματός κέρδος· διότι εἰμπορεῖς νὰ ἴδῃς, ὅτι οἱ περισσότεροι καταστρέφονται ἐκ τῶν αἰσχυρῶν κερδῶν παρὰ σώζονται.

Φύλαξ. Ὅθ' ἐπιτρέψῃς νὰ εἶπω τι ἢ στραφεῖς ν' ἀπέλθω τοιουτοτρόπως;

Κρέων. Δὲν εἴξεύρεις, ὅτι καὶ τώρα οἱ λόγοι σου μοὶ εἶναι ὀχληροί;

Φύλαξ. Περὶ τὰ ὄντα ἢ ἐν τῇ ψυχῇ λυπεῖσαι;

Κρέων. Δικαί' δ' ἐξετάζεις ποῦ εἶναι ἡ λύπη μου;

Φύλαξ. Ὁ ἐργάτης (τῆς ταφῆς) λυπεῖ τὴν ψυχὴν σου, ἐγὼ δὲ (ὁ λέγων) τὰ ὄντα.

Κρέων. Οἴμοι, πόσον πικνοῦργος φαίνεσαι, ὅτι φύσει εἶσαι.

Φύλαξ. Τὸ ἔργον ὅμως τοῦτο τοῦλάχιστον οὐδέποτε ἔκαμα.

Κρέων. (Τὸ ἔκαμες) καὶ μάλιστα ἀντὶ χρημάτων προδώσας τὴν ζωὴν (σου).

Φύλαξ. Φεῦ· ἀλήθεια εἶναι φοβερὸν καὶ ψευδῆ νὰ κρίνῃ, ὅστις τοῦλάχιστον κρίνει (ἀποφασίζει).

Κρέων. Εὐφυολόγει τώρα μὲ τὴν κρίσιν· ἀλλ' ἂν δὲν μοι δείξητε τοὺς πράττοντας ταῦτα, θὰ διακηρύξῃτε, ὅτι τὰ κακὰ κέρδη προξενούσι βλάβας.

Φόλαξ. Ἄλλ' εἴθε μὲν πρό παντός νά εὐρεθῆ· ἄν δὲ βέβαια συλληφθῆ καὶ ἄν μή, διότι ἡ τύχη θ' ἀποφασίσῃ τοῦτο, οὐδαμῶς θὰ ἴδῃς σὺ ἐμὲ ἐδῶ ἐπικνεθόντα· διότι καὶ τώρα παρ' ἐλπίδα καὶ ἐναντίον τῆς πεποιθήσεώς μου (330) σωθεῖς ὀφείλω εἰς τοὺς θεοὺς πολλὴν χάριν.

ΧΟΡΟΣ

Σ τ ρ ο φ ῆ α'

Πολλὰ εἶναι τὰ δεινὰ, ἀλλ' οὐδὲν ὑπάρχει δεινότερον τοῦ ἀνθρώπου· οὗτος καὶ τὸ πολὺν πέλταγος διαβαίνει ἐν καιρῷ χειμερίου νότου, περῶν ὑπὸ τὰ περικλιζόντα κύματα, καὶ τὴν ὑπερτάτην τῶν θεῶν, τὴν Γῆν, τὴν αἰώνιαν τὴν ἀκαταπόνητον καταπονεῖ πρὸς ὄφελος αὐτοῦ, περιαγομένων τῶν ἀρότρων ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, (340) ἀροτριῶν διὰ τῆς ἵππικῆς γενεᾶς.

Ἀ ν τ ι σ τ ρ ο φ ῆ α'

Καὶ τὴν φυλὴν τῶν κυφονόων πτηνῶν, καὶ τῶν ἀγρίων θηρίων τὰ ἔθνη καὶ τὰς θαλασσίας φυλάς διὰ σχοινίων εἰς δίκτυα κεκλωσμένων περιβαλὼν ἀπάγει ὁ πολυμήχανος ἄνθρωπος· γίνονται δὲ κύριος διὰ τεχνασμάτων τῶν ἐν τοῖς ἀγροῖς αὐλιζομένων ὀρεσίβιων θηρίων, (δηλ.) καὶ τὸν λάσιον ἀγέλας ἔχοντα (350) ἵππον δαμάζει πρὸς ἴδιον ὄφελος διὰ ζυγοῦ ἀμφιτραχήλου καὶ τὸν ὀρεσίβιον ἀκαταπόνητον ταῦρον.

Σ τ ρ ο φ ῆ β'

Καὶ ἐναρθρον φωνὴν καὶ σκέψιν ταχεῖαν ὡς ἄνεμος καὶ ῥοπάς πρὸς μάρφωσιν πολιτειῶν ἐδίδαξεν ἐκυτόν, καὶ ν' ἀποφεύγῃ τὰ ὑπαίθρια βέλη τῶν δυσχερῆ τὸν καταυλισμὸν καθιστώντων παγετῶν καὶ τὰ βέλη τῶν κακῶν ὕμβρων, ὁ παρμύχανος ἀμύχανος πρὸς οὐδὲν τῶν μελλόντων ἔρχεται· (360) τοῦ θανάτου μόνου τρόπον ὑπεκφυγῆς δὲν θὰ παρὰσχη εἰς ἐκυτόν. τρόπον ὅμως ἀποφυγῆς τῶν δυσιάτων νόσων ἔχει ἐπινοήσει.

Ἀ ν τ ι σ τ ρ ο φ ῆ β'

Ἐχων τὴν περὶ τὰς τέχνας ἐφευρετικότητα λίαν σοφὴν ὑπὲρ ἐλπίδα, ἄλλοτε μὲν πρὸς τὸ κακὸν ἄλλοτε δὲ πρὸς τὸ ἀγαθὸν

έρχεται· ἐν τιμῇ τοῦ νόμου τῆς χώρας καὶ τὴν δι' ὄρκου (ἐν ὀνόματι) τῶν θεῶν (γενομένου) κεκυρωμένην δικαιοσύνην ὑψώνει τὴν πόλιν (370) ταπεινώνει τὴν πόλιν πᾶς μετὰ τοῦ ὁποίου συν-
 ὑπάρχει τὸ κακὸν ἕνεκα τολμῆς. εἴθε μῆτε σύνοικος γὰρ μοι ἦναι μῆτε τῶν αὐτῶν (πολιτικῶν) φρονημάτων, ὅστις πράττει ταῦτα.

Ὡς πρὸς τὸ δαιμόνιον τοῦτο θαῦμά ν' ἀμφιβέλλω; πῶς, ἐνῶ (τὸ) εἰξεύρω, ν' ἀρνηθῶ, ὅτι αὕτη δὲν εἶναι ἡ παῖς Ἀντιγόνη; ὡ δυστυχῆς καὶ δυστυχεὺς πατὴρ Οἰδίποδος, (380) τί ἄρα γε συμβαίνει; δὲν σὲ φέρουσι βέβαια ὡς ἀπειθοῦσαν πρὸς τοὺς νόμους τοῦ βασιλέως καὶ συλλαβόντες ἐν ἀνοήτῳ πράξει;

Φύλαξ. Ἐκείνη ἡ ὁποία ἔχει κάμει τὸ ἔργον εἶναι αὕτη ἐδῶ· ταύτην συνελθόμεν θάπτουσαν· ἀλλὰ ποῦ εἶναι ὁ Κρέων;

Χορός. Ἴδου ἐκ τοῦ οἴκου ἐπιστρέψας εἰς μέσον ἔρχεται.

Κρέων. Τί δὲ εἶναι; κατὰλλήλως πρὸς ποῖον πρᾶγμα ἐξήλθον;

Φύλαξ. Ἄναξ, οἱ ἄνθρωποι οὐδὲν δύνανται ν' ἀρνῶνται δι' ὄρκου (ὅτι δὲν θὰ κάμωσι)· διότι ἡ δευτέρα ἰδέα δικαίως τὴν ἀπόφασιν ἀφοῦ ἐγὼ ἐνόμιζον, ὅτι δυσκόλως θὰ ἔλθω ποτὲ ἐδῶ (390) διὰ τὰς ἰδικὰς σου ἀπειλάς, ὑπὸ τῶν ὁποίων τότε ὡς ὑπὸ χειμῶνος ἐστενοχωρήθην· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἐκτὸς ἐλπίδος καὶ παρ' ἐλπίδα χαρὰ οὐδόλως ὁμοιάζει κατὰ τὸ μέγεθος πρὸς ἄλλην ἠδο-
 νήν, ἐπανήλθον, ἂν καὶ δι' ὄρκων εἶχον ἀρνηθῆ, (ὅτι θὰ ἐπα-
 νέλθω), ὀδηγῶν τὴν κόρην ταύτην, ἡ ὁποία εὐρέθη θάπτουσα. κληρὸς τῶρα δὲν ἐπάλλετο, ἀλλ' εἶναι τὸ εὔρημα τοῦτο ἰδικόν μου, οὐχὶ ἄλλου. καὶ τῶρα, ἄναξ, ταύτην ἀφοῦ λάβης αὐτός, καὶ ἀνάκρινε καὶ ἐξέλεγε, ὅπως θέλεις· ἐγὼ δὲ εἶναι δίκαιον ἐλεύθερος ν' ἀπαλλαγθῶ τῶν κακῶν τούτων. (400)

Κρέων. Ἄγεις δὲ ταύτην πῶς ποῦ συλλαβόν;

Φύλαξ. Αὕτη ἔθαπτε τὸν ἄνδρα· εἰξεύρεις πάντα.

Κρέων. Ἀλήθεια ἀκριβῶς καὶ ἔννοσις καὶ λέγεις, ὅσα λέγεις;

Φύλαξ. (Ἐννοῶ καὶ λέγω ἀκριβῶς) διότι εἶδον ταύτην θά-
 πτυσαν τὸν νεκρὸν, τὸν ὁποῖον σὺ ἀπηγόρευσας. Ἄρα γε φανερὰ καὶ σαφῆ λέγω;

Κρέων. Καὶ πῶς εἶδες αὐτὴν καὶ ἐπ' αὐτοφῶρῳ συνελήφθη;

Φύλαξ. Τὸ πρᾶγμα ἦτο τοιοῦτον· καθὼς δηλ. ἐπανήλθουμι

μετὰ τὰς δεινὰς ἐκείνας ἀπειλὰς σου, ἀφοῦ ἐσαρώσαμεν πᾶσαν κόνιν, ἢ ὅποια ἐκάλυπτε τὸν νεκρὸν, καὶ ἀφοῦ εὐμορφα ἐγυμνώσαμεν τὸ σῶμα, (410) ἐκαθήμεθα ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν ὄρων κατὰ τὸν ἄνεμον, ἀποφεύγοντες μὴ εὖρη (ἡμᾶς) ἢ ἀπ' αὐτοῦ ὄσμή, ἐγρηγοροῦντες, κινῶντες ἀλλήλους μὲ ὕβριστικά ὄνειδη, ἂν τις ἤθελεν ἀμελήσει τοῦ κόπου τούτου. ~~ταῦτα~~ συνέβαινον τοσοῦτον χρόνον, μέχρις οὗ ἐν μέσῳ τοῦ αἰθέρος ἐστάθη ὁ λαμπρὸς τοῦ ἡλίου κύκλος καὶ ὁ κύσων ἔκκισ· καὶ τότε ἐξαίφνης τυφῶν σηκώσας ἀπὸ τῆς γῆς στρόβιλον, λύπην ἐξ οὐρανοῦ (σταλεῖσαν), γεμίζει τὴν πεδιάδα, ἀποκόπτων πᾶσαν κορυφὴν τῶν δένδρων τῆς πεδιάδος, συγχρόνως δ' ἐγέμισεν ὁ μέγας (420) αἰθήρ· κλείσαντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑπεμένομεν τὴν θείαν νόσον· καὶ ἀφοῦ τοῦτο μετὰ μικρὸν χρόνον ἔληξεν, βλέπομεν τὴν κόρην, καὶ ἐκπέμτει θηρώνδῃ ὀξεῖαν φωνὴν ὀργισμένου πτηνοῦ, καθὼς ὅταν ἴδῃ ὀφρακὴν ἀπὸ νεοσσοῦς τὴν κοίτην τῆς κενῆς φωλεᾶς. τοιοῦτοτρόπως δὲ καὶ αὕτη, καθὼς εἶδε γυμνὸν τὸν νεκρὸν, ἐξέπεμψε γοερούς θρήνους καὶ κακὰς κατάρτας κατηρᾶτο κατὰ τῶν διαπραξάντων τὸ ἔργον· καὶ εὐθύς μὲ τὰς χεῖρας φέρει ξηρὰν κόνιν, καὶ ἐκ τῆς εὐκροτήτου χαλκῆς προχοῖδος, σηκώσασα αὐτήν, (430) περιρραίνει τὸν νεκρὸν τριπλᾶς σπονδάς, καὶ ἡμεῖς ἰδόντες ὀρμῶμεν, συλλαμβάνομεν δ' εὐθύς αὐτήν, χωρὶς καθόλου νὰ ἦναι ἐκπεπληγμένη. καὶ κατηγοροῦμεν (αὐτήν) καὶ διὰ τὰς πρὶν καὶ διὰ τὰς νῦν πράξεις· οὐδὲν δὲ ἠρνεῖτο, τὸ ὅπῃον συγχρόνως ἠὲ χαρίσται ἐμὲ τοῦλάχιστον καὶ συγχρόνως ἐλύπει· διότι εἶναι μὲν ἥδιστον τὸ ν' ἀποφύγη τις αὐτὸς ἐκ τῶν κακῶν, ἀλλὰ λυπηρὸν τὸ νὰ ἄγῃ τοὺς φίλους εἰς κακόν. ἀλλ' εἰς ἐμὲ εἶναι φυσικὸν πάντα ταῦτα νὰ θεωρήσω κατώτερα τῆς ἰδικῆς μου σωτηρίας.

Κρέων. Σὲ ἤδη, σέ (ἔρωτῶ) τὴν νεύουσαν εἰς τὸ ἔδαφος τὴν κεφαλὴν, ὁμολογεῖς ἢ ἀρνεῖσαι, ὅτι δὲν ἔπραξας ταῦτα;

Ἀντιγόνη. Καὶ ὁμολογῶ, ὅτι ἔπραξα, καὶ δὲν ἀρνοῦμαι. ὅτι δὲν (ἔπραξα).

Κρέων. Σὺ μὲν εἰμπορεῖς νὰ ὑπάγῃς, ὅπου θέλεις ἄνευ τῆς βαρείας κατηγορίας ἐλευθέρως· σὺ δὲ εἶπέ μοι οὐχὶ διὰ μακρῶν ἀλλὰ συντόμως, εἰξέυρες τὰ κηρυχθέντα, νὰ μὴ πράττῃ τις ταῦτα;

Ἀντιγόνη. Εἰξευρον· πῶς δὲ δὲν ἔμελλον (νᾶ εἰξεύρω;) ἦσαν βέβαια γνωστά.

Κρέων. Καὶ λοιπὸν ἐτόλμας νᾶ παραβαίνης τοὺς νόμους τούτους.

Ἀντιγόνη. Διότι καθόλου δὲν ἦτο ὁ Ζεὺς ἐκεῖνος ὅστις μοὶ ἐκήρυξε ταῦτα (450) οὐδὲ ἡ σύνοικος τῶν κάτω θεῶν Δίκη τοιούτους μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ὤρισε νόμους· οὐδὲ ἐπίστευον, ὅτι τὰ ἰδικὰ σου κηρύγματα ἔχουσι τοσαύτην δύναμιν, ὥστε θνητὸς ὢν νᾶ εἰμπαρῆς νᾶ παραβιάσῃς τῶν θεῶν τὰ ἀγραπτα νόμῃα καὶ ἀσφαλεῖ· διότι δὲν ζῶσι ταῦτα σήμερον καὶ χθές, ἀλλ' ἀείποτε, καὶ οὐδεὶς εἰξεύρει ἀπὸ πότε ἐφάνησάν, διὰ τὴν παραβασιν τούτων ἐγὼ δὲν εἶχον σκοπὸν, οὐδενὸς ἀνδρὸς τὸ φρονήμα φοβηθεῖσα, νᾶ τιμωρηθῶ ἐνώπιον τῶν θεῶν· διότι καλῶς εἰξευρον ὅτι θ' ἀποθάνω, — πῶς ὄχι; — (460) καὶ ἂν σὺ δὲν ἤθελες προκηρύξει· ἂν δὲ θ' ἀποθάνω προῶρως, κέρδος πάλιν ἐγὼ (αὐτὸ) λέγω· διότι ὅστις ἐν πολλοῖς κακοῖς ζῆ, ὅπως ἐγὼ, πῶς οὗτος, ἐὰν ἀποθάνῃ, δὲν ὠφελεῖται; κατὰ ταῦτα οὐδεμίᾳ λύπῃ εἶναι δι' ἐμὲ τὸ νᾶ τύχῳ ταύτης τῆς μοίρας, ἀλλ' ἂν τὸν (νιδόν) τῆς ἐμῆς μητρὸς, ὅτε ἀπέθανεν, ἤθελον ἀνεχθῆ ἄθναπτον νεκρὸν, δι' ἐκεῖνα θὰ ἔλυπούμην· διὰ ταῦτα δὲ δὲν λυποῦμαι. ἂν δὲ εἰς σὲ φαίνομαι τώρα, ὅτι τυγχάνω νᾶ ἐνεργῶ μωρᾶ, σχεδὸν ὑπὸ μωροῦ ὡς μωρᾶ καταδικάζομαι. (470)

Χορός. Ὁ χαρακτήρ τῆς κόρης φαίνεται, ὅτι εἶναι σκληρὸς ἐκ σκληροῦ πατρὸς, δὲν εἰξεύρει δὲ νᾶ ὑποχωρῆ εἰς τὰς δυστυχίας.

Κρέων. Ἄλλ' εἰξευρε, ὅτι τὰ λίαν ἀκαμπτα φρονήματα καταδαμάζονται πρὸ πάντων, καὶ τὸν σκληροτάτον σίδηρον (χαλυβρα), ὀπτηθέντα διὰ τοῦ πυρὸς μέχρις ἀποσκληρύνσεως, εἰμπαρεῖς νᾶ ἰδῆς πλεισταῖαις θραυσθέντα καὶ διαρραχέντα· εἰξεύρω δ' ὅτι διὰ μικροῦ χαλικοῦ οἱ θυμοειδεῖς ἵπποι δαμάζονται· διότι δὲν ἐπιτρέπεται νᾶ ἔχη μεγάλα φρονήματα ὅστις εἶναι δοῦλος τῶν ἄλλων. αὕτη δὲ ὑβριστικῶς μὲν νᾶ φέρηται τότε εἰξευρε πολὺ καλά, (480) παραβαίνουσα τοὺς προκειμένους νόμους· ἀφοῦ δὲ ἔκχευε τὴν προχῆν, δευτέρω ὕβρις εἶναι τοῦτο, νᾶ καυχᾶται

διὰ ταῦτα καὶ νὰ γελάξῃ, διότι ἔχει κάμει (αὐτό). ἀληθῶς τώρα ἐγὼ δὲν θὰ ἤμυαι ἀνὴρ ἄλλ' αὕτη ἀνὴρ, ἂν ἡ νίκη αὕτη θὰ μείνῃ εἰς αὐτὴν ἄνευ τιμωρίας. ἄλλ' εἴτε τῆς ἀδελφῆς θυγατέρα τυγχάναι εἴτε συγγενεστέρας ἐκ τοῦ ὅλου οἰκογενειακοῦ ἡμῶν Διός, αὕτη καὶ ἡ ἀδελφὴ δὲν θ' ἀποφύγῃσι θάνατον κάκιστον· διότι καὶ ἐκείνην βέβαια ἐξίσου κατηγορῶ διὰ τὴν ταφὴν ταύτην, ὅτι ἐμηχανεύθησαν (αὐτήν). (490) καὶ καλεῖτε αὐτὴν διότι ἄφρατῶς εἶδον ἐντὸς αὐτὴν μαινομένην καὶ οὐχὶ κυρίαν τῶν φρονῶν συνηθίζει δ' ἡ ψυχὴ τῶν οὐδὲν καλὸν ἐν κρυπτῷ μηχανουμένων. νὰ πίνεται ἐκ τῶν προτέρων δόλιος κακοποιός. μισῶ ἕμωι βέβαια καὶ ὅταν τις συλληφθῆις ἐν κκιῇ πράξει ἔπειτα θέλῃ νὰ παραστήσῃ τοῦτο καλόν.

Ἀντιγόνη. Θέλεις τι μεγαλειότερον παρὰ ἀφοῦ μὲ πάρης νὰ με φονεύσης ;

Κρέων. Ἐγὼ μὲν οὐδέν. Ἐχὼν τοῦτα, ἔχω πάντα.

Ἀντιγόνη. Δικτὶ λοιπὸν βραδύνεις ; διότι οὐδὲν μέρος τῶν ἰδικῶν σου λόγων ἀρέσκει εἰς ἐμέ, καὶ εἴθε νὰ μὴ ἀρέσῃ ποτέ. (500) οὕτω δὲ καὶ εἰς σέ οἱ ἰδικοί μου λόγοι φύσει ἀπαρέσκουσι. καὶ ἕμωι πῶς ἤθελον λάθει καλλιτέραν δόξαν παρὰ θάπτουσα τὸν αὐτάδελφον ; ὑπὸ τούτων πάντων θὰ ἐλέγετο, ὅτι τοῦτο ἀρέσκει (εἰς αὐτούς), ἂν δὲν ἤθελεν ἐγκλείει τὴν γλῶσσαν ὁ φόβος. ἄλλ' ἡ βασιλεία καὶ ὡς πρὸς ἄλλα πολλὰ εἶναι εὐτυχής, καὶ ἔχει τὴν ἄδειαν νὰ λέγῃ καὶ νὰ κάμῃ ὅσα θέλει.

Κρέων. Σὺ μόνη ἐκ τούτων τῶν Καδμείων φρονεῖς τοῦτο.

Ἀντιγόνη. Φρονοῦσι καὶ οὗτοι, ἀλλὰ πρὸς χάριν σου συστέλλουσι τὸ στόμα.

Κρέων. Σὺ δὲ δὲν αἰσχύνεσαι, ἂν ἀντιθέτως πρὸς τούτους σκεπτομένη ἐκπαράξῃσαι ; (510)

Ἀντιγόνη. (Οὐχί)· διότι καθόλου δὲν εἶναι αἰσχρὸν νὰ τιμῶ τοὺς ἀδελφούς.

Κρέων. Δὲν ἦτο λοιπὸν ἀδελφός καὶ ὁ ἐναντίον (αὐτοῦ) ἀποθανών ;

Ἀντιγόνη. Ἀδελφός καὶ ἐκ μιᾶς μητρὸς καὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ πατρὸς.

Κρέων. Πῶς λοιπὸν τιμῆς τὸν Πολυνείκη μὲ τιμὴν ἀσεβῆ ὡς πρὸς ἐκείνον ;

Ἀντιγόνη. Δὲν θὰ ἐπιβεβαιώσῃ ταῦτα ὁ νεκρὸς.

Κρέων. (Θὰ ἐπιβεβαιώσῃ), ἀφοῦ βέβαια τιμῆς αὐτὸν ἐξίσου πρὸς τὸν δυσσεβῆ.

Ἀντιγόνη. Διότι δὲν ἀπέθανε δούλος ἀλλ' ἀδελφός.

Κρέων. Κατὰστρέφω ἕμως ταύτην τὴν χώραν, ὃ δ' ἄλλος ἀντισταθεὶς ὑπὲρ αὐτῆς.

Ἀντιγόνη. Ὅμως ὁ Ἄιδης τοῦλάχιστον ποθεῖ τοὺς νόμους ἴσους.

Κρέων. Ἄλλ' ὁ χρηστός δὲν ποθεῖ νὰ λάχῃ νόμους ἴσους πρὸς τὸν κακὸν (520).

Ἀντιγόνη. Τίς εἰξέυρει, ἂν ταῦτα εἶναι κάτω εὐσεβῆ ;

Κρέων. Οὐδέποτε βέβαια ὁ ἐχθρὸς εἶναι φίλος, οὐδ' ὅταν ἀποθάνῃ.

Ἀντιγόνη. Ἐκ φύσεως ἔχω πλασθῆ ὄχι νὰ συμμισῶ ἀλλὰ νὰ συναγαπῶ.

Κρέων. Κάτω λοιπὸν ἐλθοῦσα ἀγάπη ἐκείνους, ἂν πρέπει ν' ἀγαπῆς· ἐνόςφ' δ' ἐγὼ ζῶ δὲν θὰ κυριαρχήσῃ γυνή.

Χορός. Ἄλλ' ἰδοὺ πρὸ τῶν πυλῶν, ἐκεῖ ἡ Ἰσμήνη χύνουσα κάτω δάκρυα ἀδελφικῆς ἀγάπης· νεφέλη δὲ (κατηφείας) ὑπὲρ τὰς ὄφεις (ἐπικαθημένη) ἀσχηματίζει τὸ αἰματὸχόρου πρόσωπον, καταβρέχουσα τὴν ὄρξίαν παρειάν. (530)

Κρέων. Σὺ δέ, ἡ ὁποία ἐν τῷ οἴκῳ ὡς ἐχθρὰν τρυπωμένη λαθραίως μ' ἐξέπινες, καὶ δὲν ἐνόουν, ὅτι ἔτρεφον δύο ὀλέθρους καὶ ἐπαναστάτιδας τοῦ θρόνου (μου), ἔλα εἰπέ μοι τώρα, θὰ ὁμολογήσῃς, ὅτι καὶ σὺ μετέσχεες τῆς ταφῆς ταύτης ἢ ἐνόηκας θ' ἀρνηθῆς, ὅτι δὲν εἰξέυρεις ;

Ἰσμήνη. Ἐχω κάμει τὸ ἔργον, ἂν αὕτη ἐδῶ ὁμολογεῖ, καὶ συμμετέχω τῆς κατηγορίας καὶ ἀνκλαμβάνω αὐτήν.

Ἀντιγόνη. Ἀλλὰ τὸ δίκαιον δὲν θὰ σοι ἐπιτρέψῃ τοῦτο βέβαια, ἐπειδὴ οὐτ' ἠθέλησας, οὐτ' ἐγὼ σ' ἔκαμα κοινωνόν.

Ἰσμήνη. Ἄλλ' ἐν τῇ δυστυχίᾳ σου δὲν ἐντρέπομαι (540) διότι κάμνω ἐμαυτὴν σύντροφον τοῦ πάθους.

Ἀντιγόνη. Ὁ Ἄιδης καὶ οἱ κάτω εἰςέβρουσι μαζί (μου) τίνων εἶναι τὸ ἔργον· φίλην δὲ ἀγαπῶσαν μὲ λόγια ἐγὼ δὲν ἀγαπῶ.

Ἰσμήνη. Μὴ, ἀδελφή, μ' ἐμποδίσης πρὸς ἐντροπήν μου ν' ἀποθάνω μετὰ σοῦ καὶ νὰ ἐκτελέσω τὸ πρὸς τὸν θανόντα εὐσεβὲς καθήκον.

Ἀντιγόνη. Μὴ ἀποθάνης σὺ μετ' ἐμοῦ, καὶ μὴ κάμνης ἰδικὰ σου, ὅσα δὲν ἤγγισας· θ' ἀρκέσω ἀποθνήσκουσα ἐγὼ.

Ἰσμ. Καὶ ποία ζωὴ εἶναι προσφιλὴς εἰς ἐμὲ ἐστερημένην σοῦ ;

Ἀντιγ. Τὸν Κρέοντα ἐρώτα· διότι σὺ περὶ τούτου φροντίζεις.

Ἰσμήνη. Δικτὶ με λυπεῖς οὕτω χωρὶς νὰ ὠφελῆσαι τίποτε ;

Ἀντιγόνη. (Σὲ λυπῶ) λυπουμένη βέβαια, διότι σὲ καταγελῶ.

Ἰσμήνη. Τί λοιπὸν τώρα τοῦλάχιστον ἐγὼ δύναμαι ἀκούει νὰ σ' ὠφελήσω ;

Ἀντιγόνη. Σῶσον σεαυτήν, δὲν φθονῶ ν' ἀποφύγης. *συμμεριθεῖ*

Ἰσμήνη. Οἴμοι ἢ δυστυχίης, καὶ νὰ μὴ τύχω τῆς ἰδικῆς σου τύχης ;

Ἀντιγ. Διότι σὺ μὲν προετίμησας νὰ ζῆς, ἐγὼ δὲ ν' ἀποθάνω.

Ἰσμήνη. Ἄλλ' οὐχὶ χωρὶς νὰ εἶπω τοὺς λόγους μου.

Ἀντιγόνη. Ἄλλ' ἐγὼ ἐνόμιζον, ὅτι δὲν ἐσκέπτεσο καλῶς ταῦτα λέγουσα.

Ἰσμήνη. Καὶ ὅμως ἐξίσου ἡμάρτομεν.

Ἀντιγόνη. Θάρρει· σὺ μὲν ζῆς, ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ πρὸ πολλοῦ ἔχει ἀποθάνει, ὥστε (νὰ δύναμαι) νὰ ὑπηρετῶ τοὺς θανόντας.

Κρέων. Δυσχυρίζομαι, ὅτι ἐκ τῶν κορῶν τούτων ἡ μὲν ἀρτίως ἔχει δειχθῆ ἀνόητος, ἡ δ' ἄλλη εὐθύς ἀφ' ὅτου ἐγεννήθη.

Ἰσμήνη. Διότι, ὦ ἀνὰ θεῶν, οὐδὲ ὁ ἔμφυτος νόσος μένει εἰς τοὺς δυστυχοῦντας ἀλλὰ φεύγει.

Κρέων. Ἀπὸ σὲ βέβαια, ὅτε ἀπεφάσις νὰ πράττης κακὰ μετὰ κακῶν.

Ἀντιγόνη. Διότι πῶς δύναμαι νὰ ζήσω μόνη ἄνευ ταύτης ;

Κρέων. Ἄλλὰ μὴ λέγε βέβαια «αὕτη» διότι δὲν ὑπάρχει πλέον.

Ἰσμήνη. Ἄλλὰ θὰ φονεύσης τὴν νύμφην τοῦ τέκνου σου ;

Κρέων. Διότι καὶ ἄλλων ἀγροὶ εἶναι δυνατὸν νὰ ὀργωθῶσι.

Ισμήνη. Οὐχὶ ὅπως μεταξὺ ἐκείνου καὶ ταύτης ἦσαν ἡμε-
σμένα. (570)

Κρέων. Κακὰς γυναῖκας διὰ τοὺς υἱοὺς ἐγὼ ἀποστρέφομαι.

Ισμήνη. Ὁ φίλτατε Αἴμον, πῶς σέ ἀτιμᾶζει ὁ πατήρ.

Κρέων. Πολὺ βέβαια μ' ἐνοχλεῖς καὶ σὺ καὶ ἡ νύμφη σου.

Χορός. Ἀληθῶς θὰ στερήσῃς ταύτης τὸν υἱὸν σου ;

Κρέων. Ὁ Ἄιδης θὰ διαλύσῃ τὸ συνοικέσιον τοῦτο.

Χορός. Ἐχει ἀπεφασίσει, ὡς φαίνεται, ν' ἀποθάνῃ αὕτη.

Κρέων. Καὶ σὺ βέβαια, καὶ μὴ με ἡρονοτριβεῖτε, ἀλλὰ σεῖς
ὑπηρετεῖτε φέρετε αὐτὰς ἐντός· ἀπὸ τοῦδε δὲ πρέπει νὰ καθείρ-
ξητε τὰς γυναῖκας ταύτας, καὶ νὰ μὴ ἀφήνητε μόνας· διότι
φεύγουσι βέβαια καὶ οἱ θρασεῖς, ὅταν (580) ἤδη βλέπωσι τὸν
θάνατον πλησίον τῆς ζωῆς (αὐτῶν).

Στροφή α'.

Χορός. Εὐδαίμονες, ὅσων ὁ βίος δὲν ἔχει δοκιμάσει κακὰ.
διότι ὅσων ταραχθῆ ὁ οἶκος θεόθεν, οὐδεμίαν συμφορὰ λείπει προσ-
ερχομένη ἐπὶ πολλὰς γενεὰς (αὐτῶν). ὁμοίως ὅπως τὸ κύμα,
ὅταν ἔνεκα τῶν σφοδρῶν τοῦ θορυκικοῦ πόντου ἀνέμων ἐπιδράμῃ
τὸ ὑποθαλάσσιον σκότος, κυλῖει ἐκ τοῦ πυθμένος τὴν μαύρην
(590) καὶ κακῶς ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ταραττομένην ἄμμον, μετὰ
στόνου δὲ βούζουσιν κί ἀντιπληττόμεναι ἀκαταί.

Ἀντιστροφή α'.

Τὰς συμφορὰς τοῦ οἴκου τοῦ Λαβδάκου βλέπω ἀρχαίας, αἱ
ὅποια ὀρητικῶς ἀκολουθεῖσι τὰς συμφορὰς τῶν τεθνεώτων, καὶ
καὶ δὲν ἀπαλλάττει τὴν μίαν γενεὰν ἢ ἄλλη γενεά, ἀλλ' ἐκ
τῶν θεῶν τις καταβάλλει (αὐτὰς) καὶ δὲν ἀπολύει (ἀπὸ τὰς
συμφορὰς) διότι τώρα ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Οἰδίποδος ὑπὲρ τὴν ἐσχά-
την βίξαν αὐτοῦ ἐξηπλοῦ ὁ ἐλπίς· (600) κατακόπτει πάλιν αὐ-
τὴν ἢ φονικὴ τῶν χθονίων θεῶν μάχαιρα, καὶ ἡ ἔλλειψις φρονή-
σεως καὶ ἡ φρενοβλόθειαι.

Στροφή β'.

Τὴν σὴν δύναμιν, ὦ Ζεῦ, τίς ἀνθρωπίνῃ ἀλαζονείᾳ ἤθελε συγ-
κρατήσῃ, τὴν ὁποίαν οὔτε ὁ ὕπνος ποτὲ κυριεύει ὁ πάντα κυρι-

εύων, οὔτε ὁ ἀκαταπονήτως τρέχων χρόνος; ἀλλ' εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον ὡς δυνάστης κατέχεις τὸν ἀκτινοβόλον λάμποντα "Ολυμπόν" (610) καὶ ἐν τῷ παρόντι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, ὅπως ἐν τῷ παρελθόντι, θὰ ἐπικρατῇ ὁ νόμος οὗτος: οὐδὲν τέλειον ἔργεται εἰς τὸν βίον τῶν θνητῶν ἄνευ δυστυχίας.

Ἄντιστοιχὴ β'.

Διότι ἡ πολυπλόκητος βέβαια ἐλπίς εἰς πολλοὺς μὲν ἐκ τῶν ἀνθρώπων εἶναι ὠφέλεια, εἰς πολλοὺς δὲ ἀπάτη κούφων ἐπιθυμιῶν προσέρχεται δὲ εἰς τὸν ἀδαῆ πρὶν καύση τις τὸν πόδα εἰς θερμὸν πῦρ: διότι σοφῶς ἔχει λεχθῆ ὑπὸ τινος τὸ περίφημον λόγιον, (620) ὅτι τὸ κακὸν φαίνεται ποτε, ὅτι εἶναι ἀγαθόν, εἰς ἐκεῖνον, οὗτινος τὰς φρένας ὁ θεὸς ἀγει εἰς δυστυχίαν. τότε δὲ ἐλάχιστον χρόνον διάγει ἐκτὸς δυστυχίας.

Ἄλλ' ἰδοὺ ὁ Αἴμων, νεώτατον γέννημα ἐκ τῶν τέκνων σου: ἀρὰ γὰρ ἔχει ἔλθει λυπούμενος διὰ τὴν τύχην τῆς μελλονίμου μνηστῆς Ἀντιγ., σφόδρα πονῶν διὰ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ γάμου;

Κρέων. Ταχέως θὰ μάθωμεν (αὐτὸ) ἀκριβέστερον μάντεως. υἱέ μου, μὴ τυχὸν ἔχεις ἔλθει ὠργισμένος κατὰ τοῦ πατρὸς, ἐπειδὴ ἤκουσας τὴν περὶ μελλονίμου τελεσιδίκον ἀπόφασιν; ἢ διὰ σέ μὲν ἡμεῖς εἴμεθα προσφιλεῖς, ὅπως ἂν κάμνωμεν;

Αἴμων. Πάτερ, εἶμαι δικός σου, καὶ σὺ διευθύνεις τὰς σκέψεις μου, ἔχων χρηστάς (τοιαύτας), τὰς ὁποίας ἐγὼ θ' ἀκολουθῶ. διότι δι' ἐμὲ οὐδεὶς γάμος θὰ ἦναι ἀξίως σπουδαιότερος, ὥστε νὰ ἔχω (αὐτόν), ἢ σὺ καλῶς ὀδηγῶν.

Κρέων. Τοιοῦτοτρόπως βέβαια, υἱέ μου, πρέπει νὰ σκέπτησαι, κατὰ πάντα νὰ ἴστασαι ὕπισθεν τῆς πατρικῆς γνώμης. (640) διότι χάριν τούτου εὔχονται οἱ ἄνδρες γεννήσαντες νὰ ἔχωσιν ἐν τῷ οἴκῳ ὑπήκοα τέκνα, ἵνα καὶ τὸν ἐχθρὸν ἀντεχδικῶνται κακοποιούντες καὶ τὸν φίλον τιμῶσιν, ὅπως ὁ πατήρ: ὅστις δὲ γεννᾷ ἀνωφέλητα τέκνα, τί ἄλλο δύνασαι νὰ εἶπης. ὅτι οὗτος ἐγέννησε παρὰ πόνους δι' ἐαυτόν, διὰ δὲ τοὺς ἐχθροὺς πολλὴν ὕλην γέλωτος; μὴ λοιπὸν ποτέ, υἱέ μου, ἐνεκα ἡδονῆς χάριν γυναικὸς ἀποβάλλης τὰς φρένας, παποιθῶς, ὅτι ἀηδὲς ἀγκάλιασμα εἶναι τοῦτο, (650) γυνὴ κακὴ σύζυγος ἐν τῷ οἴκῳ. διότι τίς

πληγὴ μεγαλειτέρα δύναται νὰ γείνη ἢ φίλος κακός; ἀλλ' ἀφοῦ
 σιγαθῆς ὡς ἐχθράν, ἄφες ἡ κόρη αὕτη νὰ ὑπανδρευθῆ τινα ἐν τῷ
 Ἄιδῃ. διότι ἀφοῦ συνέλαβον ἐγὼ αὐτὴν μόνην ἐκ πάντων τῶν
 πολιτῶν φανερώς ἀπειθήσασα, ψεύστην τοῦλάχιστον δὲν θὰ ἐπι-
 δεῖξω ἐμαυτὸν εἰς τὴν πόλιν, ἀλλὰ θὰ φρονέσω (αὐτὴν). ὡς πρὸς
 ταῦτα ὡς ἐπικληῖται τὸν πρῶτότην τῆς συγγενείας Δία· διότι
 ἂν τοὺς φύσει συγγενεῖς ἀναθρέψω ἀπειθεῖς, λίαν ἀπειθεῖς θὰ
 ἔχω τοὺς ἐκτός τῆς συγγενείας· (660) διότι ὅστις μεταξὺ τῶν
 συγγενῶν εἶνε χρηστός ἀνὴρ, θὰ φανῆ, ὅτι καὶ ἐν τῇ πόλει εἶναι
 δίκαιος· ἀλλ' ἂν τις ἐξ ἀλαζονείας ἢ τοὺς νόμους παραβιάζει ἢ
 ἐννοεῖ νὰ διατάσῃ τοὺς ἄρχοντας, δὲν εἶναι δυνατόν οὗτος νὰ
 ἐπαινεθῆ ὑπ' ἐμοῦ. ἀλλ' ὅντινα ἤθελεν ὀρίσει ἡ πόλις, τοῦτον
 πρέπει νὰ ἀκούῃ τις καὶ εἰς μικρὰ καὶ δίκαια καὶ εἰς τὰ ἐναν-
 τικά. καὶ ἤθελον ἔχει πεποιθήσιν, ὅτι οὗτος ὁ ἀνὴρ θὰ ἤθελε κα-
 λῶς μὲν νὰ ἀρχῇ καλῶς δὲ νὰ ἀρχῆται, καὶ ἐν τῇ τρικυμίᾳ τῆς
 μάχης τεταγμένος (670) ἤθελε μένει ὡς πιστὸς καὶ γενναῖος πα-
 ραστάτης. οὐδὲν δὲ κακὸν εἶναι μεγαλιέτερον τῆς ἀναρχίας.
 αὕτη καταστρέφει πόλεις, αὕτη κάμνει ἀναστάτους τοὺς οἴκους,
 αὕτη προκαλεῖ τροπὰς τῶν συμμάχων πολεμιστῶν. τῶν δὲ πει-
 θαρχούντων σώζει τὰ πολλὰ σώματα ἢ πειθαρχία. κατὰ ταῦτα
 πρέπει νὰ ὑποστηρίξῃ τις τὰ νομοθετούμενα, καὶ οὐδαμῶς νὰ νι-
 κᾶται ὑπὸ γυναικός· διότι εἶναι καλλίτερον, ἂν εἶναι ἀνάγκη, νὰ
 πέσωμεν ἐκ τῆς ἀρχῆς ὑπὸ ἀνδρός καὶ δὲν ἠθέλομεν λέγεσθαι
 κατώτεροι γυναικῶν (680).

Χορός. Εἰς ἡμᾶς μὲν, ἂν μὴ ὑπὸ τῆς ἡλικίας ἔχομεν στερηθῆ
 τὰς φρένας, φαίνεσαι, ὅτι συνετῶς λέγεις, περὶ ὧν λέγεις.

Αἴμων. Πάτερ, οἱ θεοὶ ἐμβαλλουσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους φρέ-
 νας, κτήμα ὑπέρτατον πάντων τῶν ὑπαρχόντων κτημάτων. ἐγὼ
 δὲ οὔτε θὰ ἠδυνάμην μήτε εἴθε νὰ εἰςεύρω νὰ λέγω, ὅτι σὺ δὲν
 λέγεις ὀρθῶς ταῦτα. δυνατόν ὅμως καὶ εἰς ἄλλον νὰ ἐπέλθῃ
 ἀγαθὴ τις σκέψις. φύσει δὲ βέβαια εἶμαι τοιοῦτος, ὥστε πάντα
 πρὸ σοῦ ἐξετάζων νὰ μανθάνω, ὅσα λέγει τις ἢ ἐνεργεῖ ἢ ἔχει νὰ
 φέγγῃ. διότι ὁ ἰδικός σου ὀφθαλμὸς εἶναι φοβερός διὰ κοινὸν ἄν-
 θρωπον (690) λέγοντα τοιαῦτα, εἰς τὰ ὅποια σὺ δὲν θὰ εὖρηξ

εὐχαρίστησιν ἀκούων. ἐγὼ ὅμως δύνωμι ν' ἀκούω λάθρα ταῦτα, δηλ. πόσον οὐδέσται ἡ πόλις τὴν κόρην ταύτην, ὅτι ἀθωοτάτη πασῶν τῶν γυναικῶν ἀποθνήσκει κακίστα ἕνεκα ἔργου εὐκλεσεστάτου, διότι αὕτη τὸν αὐτάδελφον αὐτῆς φονευθέντα δὲν ἀφῆκε μήτε ὑπὸ ὠμοφάγων κυνῶν ἄταρος νὰ χαθῆ μήτε ὑπὸ τινος ὀρνέου· δὲν εἶνε αὕτη ἀξία νὰ τύχη χρυσῆς τιμῆς; τοιοῦτος κρύφιος λόγος ληθραίως διατρέχει (τὴν πόλιν). (700) δι' ἐμέ δέ, πάτερ, οὐδὲν κτήμα ὑπάρχει τιμιώτερον τῆς σῆς εὐτυχίας. διότι διὰ τὰ τέκνα τί κόσμημα ὑπάρχει μεγαλείτερον τῆς εὐδοξίας πατρὸς εὐτυχοῦντος, ἢ τί ἐκ μέρους τῶν παιδῶν διὰ τὸν πατέρα; μὴ λοιπὸν ἔχῃς ἐν ἑαυτῷ ἓνα μόνον τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι (δηλ.) ὅτι εἶναι ὀρθὸν ὅ,τι σὺ λέγεις καὶ οὐδὲν ἄλλο. διότι ὅστις νομίζει, ὅτι ἡ αὐτὴ μόνος ὀρθῶς σκέπτεται ἢ ἔχει γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν δὲν ἔχει ἄλλος, ἢ ψυχὴν, οὗτοι ἀνοιχθέντες ἐφάνησαν κενοί. ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἂν τις ἦναι σοφός, τὸ νὰ μανθάνῃ (710) πολλὰ οὐδόλω, εἶναι ἐντροπὴ καὶ τὸ νὰ μὴ ἀντιτείνῃ πολὺ. βλέπεις, ὅτι παρὰ τὰ χειμερινὰ φεῖθρα, ἕσα ἐκ τῶν δένδρων ὑποχωροῦσι, σώζουσι τοὺς κλωνὰς αὐτῶν· τὰ δὲ ἀνθιστάμενα σύρρικα καταστρέφονται. ὡσχύτως δὲ ὅστις, ἐγκρατῶς ἀφοῦ τείνῃ τὸν πόδα τοῦ πλοίου, δὲν ὑποχωρεῖ καθόλου, ἀντιτρέφῃς μὲ ἀνεστραχημένα ζυγὰ τοῦ λοιποῦ πλέει. ἀλλ' ὑποχωρεῖ ἀπὸ τὸν θυμὸν καὶ μεταβλήθητι. διότι, ἂν ὑπάρχει καὶ ἀπ' ἐμοῦ τοῦ νεωτέρου (ὀρθή) τις γνώμη, λέγω, ὅτι ὑπερέχει πολὺ (720) τὸ νὰ ἦναι ὁ ἄνθρωπος ἐκ φύσεως κατὰ πάντα πλήρης ἐπιστήμης· ἂν δὲ τῇ ἀληθείᾳ (δὲν εἶναι), διότι τοῦτο συνηθίζει νὰ μὴ λαμβάνῃ ταύτην τὴν κλίσιν, καλὸν εἶναι καὶ τοὺς ὀρθῶς λέγοντας ν' ἀκούῃ τις.

Χορός. Ἄναξ, καὶ σὺ εἶναι πρέπει ν' ἀκούσῃς (παρὰ τούτου), ἂν λέγει τι ἐπίκαιρον, καὶ σὺ πάλιν παρὰ τούτου· διότι καὶ οἱ δύο καλῶς ἔχετε ὁμιλήσει.

Κρέων. Καὶ τὰ διδαχθῶμεν λοιπὸν ὀρθῶς νὰ σκεπτόμεθα οἱ τόσον πρεσβῦται ὑπ' ἀνδρὸς τόσον νέου τὴν ἡλικίαν;

Αἰμων. Μηδὲν ἄδικον (διδάχθητι). ἂν δ' ἐγὼ εἶμαι νέος, πρέπει ν' ἀποβλέπῃς οὐχὶ πρὸς τὴν ἡλικίαν ἀλλὰ πρὸς τὰ ἔργα.

Κρέων. (Καλὸν) λοιπὸν ἔργον εἶναι νὰ τιμᾷ τις τοὺς ἀπει-
θοῦντας ; (730).

Αἴμων. Οὐδὲ ἤθελον προτρέψει νὰ τιμᾷ τις τοὺς κακοὺς.

Κρέων. Δὲν ἔχει λοιπὸν συλληφθῆ αὕτη ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐν
τοιαύτῃ κακίᾳ ;

Αἴμων. Δὲν παρκαδέχεται (αὐτὸ) τῶν Θεῶν τούτων ὁ συμπο-
λίτης λαός.

Κρέων. Ἡ πόλις λοιπὸν θὰ εἴπῃ εἰς ἐμέ, τίνα πρέπει νὰ
διατάττω ;

Αἴμων. Βλέπεις, ὅτι εἶπες τοῦτο ὡς λίαν νέος ;

Κρέων. Κατὰ τὴν γνώμην βέβαια ἄλλου ἢ κατὰ τὴν ἰδικήν
μου πρέπει νὰ διοικῶ ταύτην τὴν χώραν ;

Αἴμων. (Καὶ κατὰ τὴν τῆς πόλεως) διότι δὲν εἶναι πόλις, ἄν
τις ἦναι κτῆμα ἑνὸς ἀνδρός.

Κρέων. Δὲν θεωρεῖται ἡ πόλις κτῆμα τοῦ ἀρχοντος ;

Αἴμων. Ὁραῖα σὺ ἤθελες ἀρχει μόνος ἐρήμης χώρας.

Κρέων. Οὗτος, ὡς φαίνεται, ὑπερασπίζεται τὴν γυναῖκα (740).

Αἴμων. Ἄν βέβαια εἶσαι σὺ γυνή· διότι περὶ σοῦ φροντίζω.

Κρέων. Ὁ παγκράτιστε, δικαζόμενος πρὸς τὸν πατέρα ;

Αἴμων. Διότι βλέπω, ὅτι οὐχὶ δίκαια ἀμαρτάνεις.

Κρέων. Ἀμαρτάνω λοιπὸν τιμῶν τὴν ἐμὴν ἐξουσίαν ;

Αἴμων. (Ἀμαρτάνεις) διότι δὲν τιμᾷς (τὴν ἐξουσίαν σου,)
ἀφοῦ πατεῖς τὰς τιμὰς τῶν θεῶν.

Κρέων. Ὁ χαρμηλὴρ μικρὸ καὶ ἠττημένε ὑπὸ γυναικός.

Αἴμων. Δὲν ἤθελες βέβαια συλλάβει ἐμὲ ἠττημένον ὑπὸ τῶν
αἰσχυρῶν πραγμάτων.

Κρέων. Ὅλος σου λοιπὸν οὗτος ὁ λόγος ἦτο ὑπὲρ ἐκείνης.

Αἴμων. Καὶ ὑπὲρ σοῦ βέβαια καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ ὑπὲρ τῶν
χθονίων θεῶν.

Κρέων. Οὐδ' αὖτις εἶναι δυνατὸν νὰ νυμφευθῆς ταύτην ἐτι-
ζῶσαν. (750)

Αἴμων. Αὕτη λοιπὸν θ' ἀποθάνῃ καὶ ἀποθινούσα θὰ φονεύσῃ
τινά.

Κρέων. Ἀλήθεια καὶ ἐπικπειλῶν προβαίνεις τόσον θρασύς ;

Αἴμων. Ἀλλὰ τίς ἀπειλή εἶναι τὸ νὰ λέγη τις πρὸς κενὸς γνώμας ;

Κρέων. Κλιῖων θὰ (με) ^{ἰσχυρῶς} συνετίσῃς, ἐνῶ σὺ αὐτὸς εἶσαι κενὸς φρενῶν.

Αἴμων. Ἄν δὲν ἦτο πατήρ, θὰ ἔλεγον, ὅτι δὲν σωφρονεῖς.

Κρέων. Ἀφοῦ εἶσαι γυναικὸς δοῦλος, μὴ με προσագορευῆς φιλικῶς.

Αἴμων. Θέλεις νὰ λέγῃς τι καὶ λέγων νὰ μὴ ἀκούῃς τίποτε ; †

Κρέων. Ἀλήθεια ; ἀλλὰ μὰ τὸν οὐρανὸν τοῦτον, εἰξευρε ὅτι, οὐχὶ χαίρων μετὰ τοὺς φόγους θὰ ὑβρίσῃς ἐμέ. Φέρε τὸ μῖσος, ἵνα πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἀμέσως (760) ἀποθνήσκῃ πλησίον τοῦ νυμφίου παρόντος.

Αἴμων. Οὐχὶ βέβαια πλησίον ἐμοῦ τοῦλάχιστον οὔτε αὕτη θ' ἀποθάνῃ—μὴ ἐλπίσῃς τοῦτο ποτὲ—καὶ σὺ οὐδαμῶς θὰ ἴδῃς τὴν ἐμὴν κεφαλὴν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν βλέπων, ἵνα μαίνησαι παρὰ τοῖς ἀνεχομένοις ἐκ τῶν φίλων.

Χορός. Ἄναξ, ὁ ἀνὴρ ἀπῆλθε ταχὺς ἐκ τοῦ θυμοῦ. ὁ νοῦς δὲ τόσον νέου ἀνδρός, ὅταν λυπηθῇ, εἶναι ἐπίφοβος.

Κρέων. Ἀπελθὼν ἄς ἐνεργῇ καὶ ἄς ἔχῃ φρονήματα ὑψηλότερα τῶν ἀνθρωπίνων· τὰς κόρας ὅμως βέβαια ταύτας δὲν θ' ἀπικλάξῃ τοῦ θανάτου.

Χορός. Καὶ ἐννοεῖς λοιπὸν ἀμφοτέρας αὐτάς νὰ φονεύσῃς ;

Κρέων. Οὐχὶ τὴν μὴ μετασχούσῃν ἀλήθεια βέβαια κελῶς λέγεις. (770)

Χορός. Καὶ μὲ ποῖον δὲ εἶδος θανάτου ἐννοεῖς νὰ φονεύσῃς αὐτήν ;

Κρέων. Ἄγων (αὐτήν) ὅπου ἂν ἦναι ἔρημος ἀπὸ ἀνθρώπους δρόμος, θὰ κρύψω ζωσὼν ἐν σπηλαίῳ βραχώδει, ἀφοῦ παραθέσω τόσον μέρος τροφῆς, ὅσον μόνον εἶναι ἐξαγνισμός, ἵνα ἡ πόλις πᾶσα ἀποφύγῃ τὸ μίσωμ. καὶ ἐκεῖ ἐπικαλουμένη τὸν Ἄϊδην, τὸν ὁποῖον μόνον ἐκ τῶν θεῶν τιμᾷ, θὰ ἐπιτύχῃ ἴσως νὰ μὴ ἀποθάνῃ, ἢ θὰ ἐννοήσῃ βέβαια ἀλλὰ τότε, ὅτι μάταιος κόπος εἶναι νὰ τιμᾷ τις τὰ ἐν Ἄϊδι. (780)

Στροφή

Χορός. Ἐρως ἀνίκητε εἰς τὴν μάχην. Ἐρως, ὁ ὁποῖος ὑπο-

δουλοῖς καθ' ὅσον ἂν ἐπιτεθῆς, ἢ ὅποιος διανυκτερεύεις ἐν μαλακαῖς παρελαῖς νεάνιδος· συγχάζεις δὲ ἀνὰ τὸν πόντον καὶ ἐν ταῖς ἀγροτικαῖς κατοικίαις, καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ σ' ἀποφύγῃ οὔτε ἐκ τῶν ἀθανάτων οὔτε ἐκ τῶν ἐρημέρων ἀνθρώπων· ὅστις δ' ἔχει (σε), μιλίνεται. (790).

Ἀντιστροφή.

Σὺ καὶ δικαίων φρένας παρασύρουσα καθιστῆς ἀδίκους πρὸς καταστροφὴν, σὺ καὶ ταύτην τὴν φιλονικίαν τῶν συγγενῶν ἀνδρῶν ἔχεις ἐξεγείρει· φανερώς δὲ νικᾷ ὁ ἀπὸ τῶν ὀμμάτων τῆς εὐλέκτου νόμφης πόθος, συμπάρεδρος τῶν μεγάλων θεσμῶν ἐν τῇ ἀρχῇ· διότι ἐν (αὐτοῖς) παίζει ἡ ἀνίκητος θεὰ Ἀφροδίτη. (800)

Τώρα δὲ πλέον καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἐξέρομαι τῶν νομίμων βλέπων ταῦτα, δὲν δύναμαι δὲ πλέον νὰ κρατῶ τὰς πηγὰς τῶν δακρῶν, ἀφοῦ βλέπω τὴν Ἀντιγόνην ταύτην ἐδῶ ἐρχομένην εἰς τὸν θάλαμον τὸν κοιμίζοντα πάντας.

Στροφή α'.

Ἀντιγόνη. Ἰδέτε ἐμέ, ᾧ πολῖται τῆς πατρίδος γῆς, πορευομένην τὴν τελευταίαν ὁδόν, διὰ τελευταίαν δὲ φορὰν βλέπουσαν τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. καὶ οὐδέποτε πάλιν· ἀλλ' ὁ πάντας (810) κοιμίζων Ἄιδης ζῶσάν με φέρει εἰς τὴν ἀκτὴν τοῦ Ἀχέροντος, χωρὶς οὔτε ὑμεναίων νὰ τύχω, οὔτε τις ἀκόμη ὕμνος ἐπιθυμῶνός με ὕμνησεν ἀλλὰ τὸν Ἀχέροντα θὰ νυμφευθῶ.

Χορός. Λοιπὸν ἔνδοξος καὶ ἐπαινομένη ἀπέρχεσαι εἰς τὴν κρύπτην ταύτην τῶν νεκρῶν, χωρὶς οὔτε ὑπὸ φθοροποιῶν νόσων νὰ κτυπηθῆς οὔτε διὰ ζήφους νὰ τιμωρηθῆς· (820) ἀλλ' ἐξ οἰκείας βουλήσεως θὰ καταβῆς εἰς τὸν Ἄιδην ζῶσα μόνη βέβαια ἐκ τῶν θνητῶν.

Ἀντιστροφή α'.

Ἀντιγόνη. Ἦκουσα δᾶ, ὅτι οἰκτρότατα ἀπόλετο ἡ ἐκ Φρυγίας ξένη ἡ κόρη τοῦ Ταντάλου παρὰ τὴν κορυφὴν τοῦ Σιπύλου, τὴν ὁποίαν ὡς κισσὸς στερεὰ προσκεκολλημένος περιβαλοῦσα κατέβαλε βλάστησις τοῦ βράχου· καὶ οὐδαμῶς ἀφίνουσιν αὐτὴν τηχομένην κί βροχὰ καὶ ἡ χιμῶν, καθὼς λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι, (830) ἀλλὰ καταβρέχει τὸν λαμῶν ὑπὸ τοὺς αἰωνίως κλαίοντας ὀφθαλμούς· ὁμοίωτα πρὸς ταύτην θεὸς τις μὲ κατακοιμίζει.

Χορός. Ἄλλὰ θεὰ βέβαια καὶ θεογενῆς (ἦτο ἐκείνη), ἡμεῖς δὲ θνητοὶ καὶ θνητογενεῖς. καὶ ὅμως εἶναι τι μέγα διὰ θανοῦσαν νὰ διαφημισθῇ, ὅτι ἔτυχε μοῖρας τῆς αὐτῆς πρὸς τοὺς ἰσοθέους [ζῶσα καὶ ἔπειτα θανοῦσα].

Στροφή β'.

Ἀντιγόνη. Οἴμοι, γελῶμαι· δικτὶ δι' ὄνομα τῶν πατρῶων θεῶν μὲ ὑβρίζεις οὐχὶ θανοῦσαν ἀλλὰ ζῶσαν; (840) ὦ πόλις, ὦ εὐγενεῖς ἄνδρες τῆς πόλεως· ἰὼ κρῆναι τῆς Δίρκης καὶ ἄλλος τῆς Εὐαρμάτου Θήβης, ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐπικαλοῦμαι ὑμᾶς μάρτυρας, πῶς ὑπὸ φίλων ἀκλαυστος καὶ μὲ ποίους νόμους ἔρχομαι πρὸς τὴν δίκην τύμβου κεχωσμένην εἰρηκτὴν τοῦ καινοτρόπου τάφου· ἰὼ ἡ δυστυχῆς, οὔτε μεταξύ τῶν βροτῶν κατοικοῦσα οὔτε μεταξύ τῶν νεκρῶν, (850) οὐχὶ μεταξύ τῶν ζώντων, οὐχὶ μεταξύ τῶν θανόντων.

Χορός. Προχωρήσασα εἰς τὸ ἔσχατον τοῦ θράσους, ἰσχυρῶς προσέκρουσας, ὦ τέκνον, εἰς τὸν ὑψηλὸν θρόνον τῆς Δίρκης· πληρόνεις δὲ πατροπαράδοτον τινα δυστυχίαν.

Ἀντιστροφή β'.

Ἀντιγόνη. Ἀνέμνησας ἀλγεινοτάτας δι' ἐμὲ μερίμνας, τὴν πολυθύλλητον κακὴν μοῖραν τοῦ πατρὸς καὶ πάσης (860) τῆς ἡμετέρας τύχης τῆς λαχούσης εἰς τοὺς ἐνδύξους Λαβδακίδας· ἰὼ ἐκ τῶν γάμων τῆς μητρὸς | δυστυχήματα καὶ δυστυχοῦς μητρὸς συγκοιμήματα μετὰ τοῦ ἐμοῦ πατρὸς τοῦ ἐξ αὐτῆς γεννηθέντος, ἐκ τῶν ὁποίων ἐγὼ ποτε ἡ δυστυχῆς ἐγεννήθην· πρὸς τοὺς ὁποίους ἐπικατάρκτος, ἄγαμος ἐδῶ ἐγὼ μετοικῶ· ἰὼ ἀδελφεύχων ἀτυχοῦς γάμου (870) ἀποθανὼν μ' ἐφόνευσας ζῶσαν ἔτι.

Χορός. Τὸ εὐσεβῶς ἐνεργεῖν εἰναι τις εὐσέβειαι· ἡ ἐξουσία ὅμως τοῦ φροντίζοντος περὶ τῆς ἐξουσίας οὐδαμῶς ἐπιτρέπεται νὰ παραβαίνηται. σὲ δὲ αὐτόβουλος τρόπος κατέστρεψεν.

Ἐπώδός.

Ἀντιγόνη. Ἀκλαυτος, ἀφιλος, ἀνυμέναιος ἡ δυστυχῆς ἀπάγομαι εἰς τὴν ἔτοιμον ταύτην ὁδόν. δὲν μοι ἐπιτρέπεται πλέον τῇ δυστυχεῖ νὰ βλέπω τὸν ὀφθαλμὸν τοῦτον τῆς ἱερᾶς λαμπάδος

(τοῦ ἡλίου) (880). τὴν δ' ἀκλυτον τύχην μου οὐδεὶς φίλος στεναζέει.

Κρέων. Ἄρξ γε εἰξεύρετε, ὅτι, ἂν τὸ λέγειν θρήνους πρὸ τοῦ θανάτου ἤθελεν ὠφελεῖ, οὐδεὶς ἤθελε πύσει νὰ λέγη; ἀπαγάγετε ὡς τάχιστα, καὶ διὰ τοῦ κατεστεγασμένου τύμβου ἀφοῦ περιβόλητε, ὅπως ἔγω εἶπεῖ ἐγὼ, ἄφετε μόνην ἔρημον, εἴτε θέλει ν' ἀποθάνῃ, εἴτ' ἐν τοιαύτῃ στέγῃ ζῶσα νὰ ἦναι θαυμένη. διότι ἡμεῖς εἴμεθα ἄγνοι ὡς πρὸς τὴν κόρην ταύτην· τῆς ἄνω δὲ βέλεια συνοικίας θὰ στερηθῇ. (890)

Ἀντιγόνη. Ὡ τάφε, ὦ νυμφικὴ θάλαμα, ὦ ὑπόγειον οἶκημα ἀειφύλακτον, ὅπου (πορευομένη) πορεύομαι πρὸς τοὺς ἰδικούς μου, τῶν ὁποίων θανόντων ἀριθμὸν πλεῖστον μεταξὺ τῶν νεκρῶν ἔχει δεχθῆ ἡ Περσεφόνη· τῶν ὁποίων ἐγὼ τελευταία καὶ μὲ οἰκτρότατον θάνατον κατέρρομαι, πρὶν νὰ μοὶ ἔλθῃ εἰς τέλος ὁ εἰμαρμένος χρόνος τῆς ζωῆς. ὅταν ἔλθω ὅμως, σφόδρα ἐλπίζω, ὅτι θὰ ἔλθω ἀγαπητὴ μὲν εἰς τὸν πατέρα, ἀγαπητὴ δὲ εἰς σέ, μήτηρ, ἀγαπητὴ δὲ εἰς σέ; ὦ ἀδελφεῖ· διότι ὑμᾶς ἀποθανόντας ἐγὼ ἰδίᾳ χειρὶ (900) ἔλουσα καὶ ἐστόλισα καὶ ἐπιταφίους σπονδάς ἔδωκα· τῶρα δέ, Πολύνεικες, τὸ σὸν σῶμα κηδεύουσα τοιοῦτον μισθὸν λαμβάνω· καὶ ὅμως δικαίως σ' ἐτίμησα κατὰ τὴν κρίσιν τῶν φρονίμων· διότι οὐδέποτε, οὔτε ἂν τέκνα, τῶν ὁποίων ἤθελον εἶναι μήτηρ, οὔτε ἂν ὁ σύζυγος ἀποθάνῃ μοι ἐτίμητο, παρὰ τὴν θέλησιν τῶν πολιτῶν ἤθελον ἀναλάβει τὸν ἀγῶνα τοῦτον, πρὸς χάριν τίνος δὲ ἀρχῆς λέγω ταῦτα; σύζυγος μὲν θὰ μοὶ ἐγένετο ἄλλος παρὰ τὸν ἀποθανόντα καὶ τέκνον ἀπ' ἄλλου συζύγου, ἂν ἔχανον τοῦτο· (910) ἀφοῦ ὅμως ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ εἶναι κεκρυμμένοι ἐν τῷ Ἄιδῃ, δὲν ὑπάρχει τις, ὅστις ἤθελε γεννήσει ποτὲ ἀδελφούς, κατὰ τοιαύτην ὅμως ἀρχὴν ἀφοῦ ἐξακρέτως σ' ἐτίμησα ἐγὼ, ἐφάνην εἰς τὸν Κρέοντα, ὅτι ἀμαρτάνω (πράττουσα) ταῦτα καὶ δεινὰ τολμῶ, ὦ ἀδελφεῖ, καὶ τῶρα μὲ ἀπάγει διὰ τὸν Ἄχεροντα, ἀφοῦ μ' ἔλαβεν οὕτως, ἄχαμον, ἀνυμέναιον, χωρὶς νὰ μετάσχῃ οὔτε γάμου οὔτε ἀνατροφῆς παιδῶν· ἀλλ' οὕτως ἔρημος ἐκ μέρους τῶν φίλων ἢ δυστυχῆς ζῶσα ἔρχομαι εἰς τοὺς ἐσκαμμένους τάφους τῶν ἀποθανόντων. (920) διότι παρέβην τίνι νό-

μον τῶν θεῶν ; τίς ἀνάγκη ν' ἀποβλέπω ἔτι ἡ δυστυχίης πρὸς τοὺς θεοὺς, τίνα τῶν συμμάχων νά ἐπικαλῶμαι ; διότι ἐπιτελοῦσα ἔργον εὐσεβείας δυσσεβείας κατηγορίαν ἀπέκτησα. ἀλλ' ἂν μὲν βέβαια ταῦτα παρὰ τοῖς θεοῖς εἶναι κακά, ἀφοῦ πάθωμεν ἠθέλωμεν συναισθανθῆ, ὅτι ἡμάρτομεν· ἂν δὲ οὗτοι ἀμαρτάνουσιν, εἴθε νά μὴ πάθωσι κακὰ περισσότερα, ἢ ὅσα καὶ κἀμνοῦσιν εἰς ἐμὲ ἀδίκως.

Χορός. Ἀκόμη αἱ αὐτὰι θεελλώδεις ὄρμαι ψυχῆς κατέχουσι ταύτην βέβαια. (930)

Κρέων. Διὰ τοῦτο βέβαια θά συμβῶσι κλάυματα εἰς τοὺς ἀπάγοντας αὐτὴν ἕνεκα τῆς βραδύτητος.

Χορός. Οἴμοι, ὁ λόγος οὗτος ἤλθεν ὁμοιότατος πρὸς θάνατον.

Κρέων. Καθόλου δὲν σε προτρέπω παρηγορῶν νά ἐλπίζης, ὅτι ταῦτα δὲν κατακυροῦνται (ἐκτελοῦνται) τοιουτρόπως.

Ἀντιγόνη. ὦ πατρώα πόλις τῆς Θεβαϊκῆς γῆς καὶ ἀρχαῖοι πατρῷοι θεοί, ἀπάγομαι ἤδη ἄνευ ἀναβολῆς. ἰδέτε, ὦ ἡγεμόνες τῶν Θεβῶν, (940) τὴν μόνην ἐκ τῶν βασιλοπαιδῶν ὑπόλοιπον, ὅποια ὑπὸ ποίων ἀνδρῶν πάσχω, ἐπειδὴ ἐτίμησα τὸ τῆς εὐσεβείας ἔργον.

Στροφή α'.

Χορός. Καὶ τῆς Δανάης τὸ σῶμα ὑπέμεινε ν' ἀνταλλάξῃ τὸ φῶς τοῦ οὐρανοῦ (πρὸς τὸ σκότος τὸ) ἐν χαλκοδέτῳ οἰκήματι· κλεισμένη δ' ἐν θαλάμῳ τυμβοεῖδαι κατεδαμάσθη· καὶ ὅμως καὶ εὐγενῆς ἦτο, ὦ τέκνον, καὶ ἐφύλαττεν ἐν ἑαυτῇ τὸ χρυσόφρυτον σπέρμα τοῦ Διός. (950) ἀλλ' ἡ δύναμις τῆς μοίρας εἶναι δεινῆ τις. οὔτε πλοῦτος οὔτε ἀνδρεία, οὔχι πύργος, οὔχι μαῦρα πλοῖα ὑπὸ τῆς θαλάσσης πληττόμενα δύνανται ν' ἀποφύγωσιν αὐτήν.

Ἀντιστροφή α'

Κατεδαμάσθη δὲ ὁ δξύθυμος υἱὸς τοῦ Δρύαντος, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἡδωνῶν, διὰ τοὺς χλευαστικούς τρόπους, ἐν πετρώδει δεσμοτηρίῳ ὑπὸ τοῦ Διονύσου ἐγκαθειργμένος. τοιουτοτρόπως ἡ δεινὴ καὶ ἀθηρὰ δύναμις τῆς μηχανῆς βαθμῶν διαρρέει. ἐκεῖνος κατενόησεν, ὅτι μαινόμενος (960) ἠγγίξε τὸν θεὸν διὰ χλευαστικῶν λόγων. διεσκόρπιζε μὲν δηλ. τὰς ἔνθους γυναικῆς καὶ τὸ εὖιον πῦρ, ἠρέθειζε δὲ τὰς φιλάλους Μούσας.

Στροφή β'.

Παρά δὲ τὰ κινὰ κύματα τῆς διπλῆς θαλάσσης κείνται αἱ Βοσπόριαι ἀκταὶ καὶ ὁ ἄξενος Σαλμυδησσός, ὅπου ὁ πάροικος Ἄρης (970) εἶδεν, ὅτι ὑπὸ τῆς ἀγρίας συζύγου κατάρατον ἔλλος ἐκτυφλωτικὸν ἔγεινεν εἰς τῶν δύο Φινειδῶν τοὺς ἐκδίκησιν ἀπαιτοῦντας ὀφθαλμούς, οἱ ὅποιοι ὑπὸ τὰς αἰμοφύρτους χεῖρας καὶ τὰς αἰχμὰς τῶν κερκίδων ἐξωρύχθησαν.

Ἄντιστροφή β'.

Κατατηγόμενοι δὲ οἱ δυστυχεῖς τὸ ἀτυχές τῆς μητρὸς πάθος ἐκλιον ἔχοντες καταγωγὴν ἀπὸ μητρὸς κακονομφεύτου· (980) αὕτη ἄμως κατὰ τὸ γένος μὲν ἦν συγγενὴς τῶν πρωτογόνων Ἐρεχθιδῶν, ἐν μεγάλοις δὲ σπηλαίοις μεταξὺ τῶν θελλῶν τοῦ πατρὸς ἀνετράφη ὑπὲρ τὸ ἀπάκημνον ὄρος ἢ ὡς ἵππος ταχεῖα κόρη τοῦ Βορρά, τῶν θεῶν τέκνον· ἀλλὰ καὶ ἐναντίον ἐκείνης ἐπέσκηψαν, ὡς τέκνον, αἱ πολυχρόνιοι Μοῖραι.

Τειρεσίας. Τῶν Θεῶν ἀνάκτες, ἤλθομεν κοινὴν πορείαν δύο δι' ἐνὸς βλέποντες· διότι αὐτῶς οἱ τυφλοὶ πορεύονται δι' ὁδοῦ τοῦ. (990)

Κρέων. Τί νέον δ' εἶναι, ὦ γέρον Τειρεσίη;

Τειρεσίας. Ἐγὼ θὰ εἶπω, καὶ σὺ πείσθητι εἰς τὸν μάντιν,

Κρέων. Τῇ ἀληθείᾳ πρότερον τοῦλάχιστον δὲν ἐχωρίζομαι ἀπὸ τῆς γνώμης σου.

Τειρεσίας. Διὰ τοῦτο βέβαια ὀρθῶς ἐκυβέρνας ταύτην τὴν πόλιν.

Κρέων. Ἐπειδὴ ἔχω ὠφελήθῃ, δύνναμι νὰ τὸ λέγω.

Τειρεσίας. Εἰξέυρε, ὅτι πάλιν τῶρα πκτεῖς ἐπὶ ζυροφίου τύχης.

Κρέων. Ἄλλὰ τί συμβαίνει; πόσον ἐγὼ τρομάζω τὸ στόμα σου.

Τειρεσίας. Θὰ ἐνόησες, ὅταν ἀκούσῃς τὰ σημεῖα τῆς τέχνης μου. καθήμενος δηλ. εἰς τὴν πλκικὴν αἰωνοσκόπον ἔδραν, ὅπου μοὶ ἦτο παντὸς ὀρνέου τοπος συνιθροισεως, (1000) ἀκούω ἄγνωστον φωνὴν ὀρνέων, τὰ ὅποια ἐκρωζον μετὰ κκκῆς καὶ ἀσκαφους μανίας· καὶ ἐνόησα ὅτι ἐσπάραττον ἄλληλα διὰ τῶν φωνικῶν ὀνύ-

χων. διότι ὁ κτύπος τῶν πτερυγῶν δὲν ἦτο ἀσαφής. εὐθύς δὲ φοβηθεὶς ἀπεπειρώμενη τῆς διὰ πυρός θυσίας ἐπὶ βωμῶν παμφλέκτων ἀλλ' ἐκ τῶν θυμάτων δὲν ἔλαμπε πῦρ, ἀλλ' ἐπὶ τῆς τέφρας ἢ ὑγρὰ ἐκ τῶν μηρίων ἀνάβλυσις ἔλυονε καὶ ἐκάπνιζε καὶ ἀνέριπτε (μόρια), καὶ αἱ χολαὶ μετεωρίζόμεναι διασπείροντο, καὶ (1010) οἱ μηροὶ ἔκειντο ἔξω τῆς περικαλυπτούσης πιμελῆς, ἀφοῦ κατέρρευσε. τοιαῦτα παρὰ τοῦ παιδὸς τούτου ἐμάνθανον, ὅτι ἐχάνοντο αἱ μαντεῖαι τῶν ἀσῆμων θυσιῶν διότι αὐτός εἶναι ὁδηγὸς ἐμοῦ. τῶν ἄλλων δ' ἐγώ. καὶ παύτην τὴν νόσον νοσεὶ ἢ πόλις ἕνεκα τῆς ἰδικῆς σου γνώμης. διότι πάντες οἱ βωμοὶ καὶ ἐσχάρα ἡμῶν ἕνεκα τῆς βορᾶς τῶν οἰωνῶν καὶ τῶν κυνῶν εἶναι πλήρεις (τῶν μελῶν) τοῦ τεθνεῶτος δυστυχοῦς τέκνου τοῦ Οἰδίποδος, καὶ διὰ τοῦτο δὲν δέχονται πλέον παρ' ἡμῶν οἱ θεοὶ τὰς διὰ θυσιῶν προσευχὰς οὐδὲ φλόγα μηρίων, (1020) οὐδὲ τὰ ὄρνεα ἐκπέμπουσιν σαφεῖς φωνάς, ἐπειδὴ ἔχουσι φάγει λίπος αἵματος ἀνθρώπου τεθνεῶτος. ταῦτα λοιπόν, τέκνον, σκέφθητι. διότι τὸ ἁμαρτάνειν εἶναι κοινὸν εἰς πάντας τοὺς ἀνθρώπους ἀφοῦ δ' ἁμαρτή τις, ἐκεῖνος δὲν εἶναι πλέον ἄβουλος οὐδὲ δυστυχής, ὅστις, ἀφοῦ πέσῃ εἰς κακόν, θεραπεύει αὐτό. καὶ δὲν εἶναι ἀμετάπειστος. ἢ ἰσχυρογνωμοσύνη βέβαια καθίσταται ἔνοχος ἀφροσύνης. ἀλλ' ὑποχώρει εἰς τὸν θανόντα καὶ μὴ πλήττης νεκρόν· τίς ἀνδρεία νὰ φονεύσῃς πάλιν τὸν θανόντα; (1030) ἐξ εὐνοίας πρὸς σέ ὀρθῶς συμβουλεύω· τερπνότατον δὲ εἶναι νὰ μανθάνῃ τις παρὰ συμβουλευόντος ὀρθῶς, ἂν ὠφέλιμα ἦθελε λέγει.

Κρέων. Ὡ γέρον, πάντες, ὅπως οἱ τοξόται κατὰ τοῦ σκοποῦ τοξεύετε κατὰ τοῦ ἀνδρὸς τούτου ἐδῶ, καὶ οὐδὲ ὑπὸ τῶν μάντεων ὑμῶν εἶμαι ἀφορολόγητος, ὑπὸ τοῦ γένους τῶν ὁμοίων πρὸ πολλοῦ ἔχω πωληθῆ καὶ προδοθῆ. κερδαίνετε, ἐμπορεύεσθε τὸ ἀπὸ τῶν Σέρδεων ἤλεκτρον, ἂν θέλετε, καὶ τὸν ἰνδικὸν χρυσόν· ἐκεῖνον ἔμωξ δὲν θὰ θάψητε. οὐδ' ἂν θέλουσιν οἱ ἀετοὶ τοῦ Διὸς ἀρπάζοντες αὐτὸν νὰ φέρωσιν ὡς βορὰν εἰς τοὺς θεόνους τοῦ Διός, (1040) οὐδ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν θ' ἀφήσω ἐγὼ νὰ θάπτωσιν ἐκεῖνον φοβηθεὶς τὸ μίσμα τοῦτο· διότι εἰξεύρω καλῶς, ὅτι οὐδεὶς ἐκ τῶν ἀνθρώπων δύναται νὰ μακίνη τοὺς θεούς.

πίπτουσι δ', ὧ γέρον Τειρεσία, καὶ οἱ δεινότετοι τῶν ἀνθρώπων
 αἰσχρὰν πτώσιν, ὅταν αἰσχρὰ πράγματα λέγωσι δι' ὠραίων λό-
 γων χάριν τοῦ κέρδους.

Τειρεσίας. Φεῦ! ἄρα γε εἰξεύρει τις ἐκ τῶν ἀνθρώπων, ἄρα
 γε σκέπτεται—

Κρέων. Τί πράγμα; πῶσον εἶναι τοῦτο, τὸ ὅποιον λέγεις
 γενικῶς;

Τειρεσίας. Πόσον ἄριστον τῶν κτημάτων εἶναι ἡ εὐβουλία;
 (1050).

Κρέων. Ὅσον ἀκριβῶς, ὡς νομίζω, ἡ ἀβουλία εἶναι μεγίστη
 βλάβη.

Τειρεσίας. Ταύτης ὅμως τῆς νόσου εἶσαι σὺ πλήρης.

Κρέων. Δὲν θέλω ν' ἀνθυβρίσω τὸν μάντιν.

Τειρεσίας. Καὶ ὅμως ὑβρίζεις, ἀφοῦ λέγεις, ὅτι ψευδῶς
 προφητεύω.

Κρέων. Διότι ἔλον τὸ γένος τῶν μάντεων εἶναι φυλάργυρον.

Τειρεσίας. Τὸ δὲ τῶν βασιλέων ἀγαπᾷ τὴν αἰσχρὰν νίκην.

Κρέων. Ἄρα εἰξεύρεις, ὅτι, ὅσ' ἂν λέγῃς, λέγεις πρὸς ἀν-
 θρώπους ὄντας ἀρχοστάς σου;

Τειρεσίας. Εἰξεύρω· διότι δι' ἐμοῦ ἔχεις σώσει ταύτην τὴν
 πόλιν.

Κρέων. Εἶσαι σὺ σοφὸς μάντις, ἀλλ' ἀγαπᾷς τὸ ἄδικον.

Τειρεσίας. Θὰ μὲ ἀναγκάσῃς τὰ ἐν ταῖς φρεσὶν κρυπτόμενα νὰ
 εἶπω. (1060)

Κρέων. Λέγε, ἐὰν βέβαια δὲν λέγεις διὰ κέρδος.

Τειρεσίας. Ἀληθῶς ἤδη καὶ νομίζομαι ὑπὸ σοῦ, ὅτι λέγω χά-
 ριν κέρδους;

Κρέων. Εἰξευρε, ὅτι δὲν θὰ ἐμπορευθῆς τὸ φρόνημά μου.

Τειρεσίας. Ἄλλ' εἰξευρε βέβαια καλὰ, ὅτι δὲν θὰ διανύσῃς
 ἀκόμη πολλοὺς ἀμιλλωμένους δρόμους τοῦ ἡλίου, μετὰ τοῦς ὁ-
 ποίους ἓνα ἐκ τῶν σῶν σπλάγχων αὐτὸς νεκρὸν θὰ δώσῃς ὡς
 ἀντάλλαγμα ἀντὶ τῶν νεκρῶν, τοὺς ὁποίους ἐκ τῶν ζῶν (τ. ἔ.
 ἐκ τῶν ζώντων) ἔχεις μὲν βάλει κάτω καὶ ζῶντα, ἀνθρώπον ἀτί-
 μως κατ'ὀφίειας ἐν τάφῳ, ἔχεις δ' ἀφ' ἐτέρου ἐνταῦθα (1070)

μακρόν ἐστερημένον τῶν κάτω θεῶν, δηλ. ἄταφον καὶ ἄνευ τῶν ὀσίων. ἐπὶ τῶν ὁποίων οὔτε σὺ ἔχεις δικαίωμα οὔτε οἱ ἄνω θεοί, ἀλλ' ὑπὸ σοῦ ὑφίστανται ταύτην τὴν βίαν. διὰ ταῦτα αἱ ὕστερον κολάζουσαι ἐξολοθρεύτριαι Ἐρινύες τοῦ Ἄιδου καὶ τῶν (ἄνω) θεῶν σ' ἐνεδρεύουσιν, ὥστε νὰ συλληφθῆς ἐν τοῖς αὐτοῖς τούτοις κακοῖς. καὶ κύτταξε ἂν ἀσημωμένος λέγω ταῦτα· δηλ. πάροδος οὐχὶ μακροῦ χρόνου θὰ φέρῃ εἰς φῶς ἐν τῷ οἴκῳ σου θρήνους ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. ἐχθρικῶς δὲ συνταράσσονται πᾶσαι αἱ πόλεις, (1080) ὅσων σπαράγματα ἢ κύνες καθιερώσαν ἢ θηρία ἢ πτερωτόν τι ὄρνεον, φέρον ἀνόσιον ὄσμην εἰς ἀκρόπολιν ἔχουσαν ναοὺς καὶ βωμοὺς. τοιαῦτα, ἐπειδὴ μὲ λυπεῖς, ὡς τοξότης, μετὰ θυμοῦ ἔρριψα κατὰ σοῦ τοξεύματα καρδιακὰ ἀσφαλῆ, τῶν ὁποίων τὴν κλυστικότητα σὺ δὲν θὰ διαφύγῃς· σὺ δέ, ὦ παῖ, ὀδήγησον ἐμὲ εἰς τὸν οἶκον, ἵνα οὗτος τὸν θυμὸν ἐκχύσῃ εἰς νεωτέρους καὶ μάθη νὰ ἔχη τὴν γλῶσσαν ἡσυχωτέραν καὶ τὸν νοῦν τῶν φρενῶν καλλίτερον παρ' ὅσον τώρα ἔχει. (1090)

Χορός. Ὁ ἀνὴρ, ἄναξ, ἀπῆλθε δεινὰ προφητεύσας. εἰξεύρομεν δέ, ἀφ' οὔτου ἐγὼ φέρω νὰς λευκὰς ταύτας τρίχας ἀπὸ μαύρας, ὅτι ποτὲ ἕως τώρα αὐτὸς δὲν εἶπε ψεῦδος εἰς τὴν πόλιν.

Κρέων. Τὸ εἰξεύρω καὶ ἐγὼ καὶ ταράσσεται ὁ νοῦς μου· διότι καὶ νὰ ὑποχωρήσω εἶναι δεινόν, ἐὰν δ' ἀντιστῶ εἶναι κίνδυνος δεινῶς διὰ συμφορὰς νὰ πληξῶ τὴν ψυχὴν μου.

Χορός. Υἱὲ τοῦ Μενουικέως Κρέον, χρειάζεται εὐβουλία.

Κρέων. Τί λοιπὸν πρέπει νὰ κάμνω; λέγε· ἐγὼ δὲ θὰ ὑπακούσω.

Χορός. Ἀφοῦ ὑπάγῃς, ἀπάλλαξον μὲν τὴν κόρην ἐκ τῆς σπηλαιώδους στέγης, (1100) κατασκευάσον δὲ τάφον διὰ τὸν ἐκτεθειμένον.

Κρέων. Καὶ ταῦτα συμβουλεύεις καὶ θεωρεῖς ὑποχώρησιν;

Χορός. Ὅσον τὸ δυνατὸν τάχιστα, βασιλεῦ· διότι αἱ ταχεῖαι, τῶν θεῶν Βλάβαι συντόμως καταφθάνουσι τοὺς κακόφρονας.

Κρέων. Οἴμοι· μόλις μὲν ἀλλὰ μεταβάλλω ἀπόφασιν ὥστε νὰ πράττω, διότι πρὸς τὴν ἀνάγκην δὲν πρέπει ματαίως τις νὰ μάχηται.

Χορός. Πράττε λοιπὸν ταῦτα, ἀφοῦ ὑπάγῃς, καὶ μὴ ἀναθέτῃς εἰς ἄλλους.

Κρέων. Οὕτως, ὅπως εἶμαι, θὰ ὑπάγω· σπεύδετε σπεύδετε, θεράποντες, καὶ αἱ παρόντες καὶ οἱ ἀπόντες λαβόντες εἰς τὰς χεῖρας ἀξίνας σπεύδετε εἰς τὸν καταφανῆ τόπον. (1110) ἐγὼ δέ, ἀφοῦ ἡ γνώμη οὕτω μετεβλήθη, ὅπως ἔδεσα αὐτός, οὕτω καὶ αὐτοπροσώπως θ' ἀπολύσω. διότι φοβοῦμαι, μήπως εἶναι ἄριστον νὰ τελευτᾷ τις τὸν βίον σώζων τοὺς ὑπάρχοντας νόμους.

Στροφή α'.

Χορός. Πολυώνυμε, κόσμημα τῆς Καδμείας νόμφης καὶ τοῦ βαρέως βροντῶντος Διὸς γόνε, ὅστις προστατεύεις τὴν περίφημον Ἰταλίαν, ἀρχεῖς δὲ ἐντὸς τῶν παγκοίμων τῆς Ἐλευσινίας (1120) Δήμητρος πεδιάδων, ὦ Βάκχε, κατοικῶν τῶν Βακχῶν τὴν μητρόπολιν τὰς Θήβας τὰς παρὰ τὰ ὑγρὰ βεῖθρα τοῦ Ἰσημηνοῦ καὶ παρὰ τὸν τόπον τῆς σποράς (τῶν ὀδόντων) τοῦ δράκοντος.

Ἀντιστροφή α'.

Βλέπει δὲ σὲ ἐπὶ τοῦ δικορούφου ὄρους ἡ ἀπαστράπτουσα φλόξ, ὅπου αἱ Κορύμβαι νόμφαι, αἱ Βακχίδες, βαδίζουσι, καὶ ἡ πηγὴ τῆς Κασταλίας (σὲ βλέπει), (1130) καὶ τὰ κισσοτρόφα ὕψη τῶν ὄρεων τῆς Νύσης καὶ ἡ πράσινος πολυστάφυλος ἀκτὴ πέμπει σε ἐν ἀλαλάγμῳ θείων ἁσμάτων, ὅταν ἐπισκέπτησαι τὰς ἀγυῖας τῶν Θηβῶν.

Στροφή β'.

Τὰς ὁποίας ἐκ πασῶν τῶν πόλεων ὑπέρτατα τιμᾶς μετὰ τῆς κερκυνοπλήκτου μητροῦ· καὶ τώρα, —ἐπειδὴ βραίνει ἐπὶ σφοδρᾶς (1140) νόσου ὅλη ἡ πόλις, ἐλθὲ καθαρτὴς ὑπὲρ τὰς κλιτύας τοῦ Περικλοῦ ἢ τὸν Ἰερυβώδη πορθμόν.

Ἀντιστροφή β'.

Ἰὼ ὀδηγὲ τῶν πῦρ πνεύντων ἄστρον, ἔφορε τῶν νυκτερινῶν ἁσμάτων, τέκνον τοῦ Διὸς, ἐμφανίσθητι, ὦ ἀναξ, μετὰ τῶν ἰδικῶν σου ἀμφιπόλων (1150) τῶν Μαινάδων, αἱ ὁποῖαι μακινόμεναι παννύχιον ἐν χοροῖς σὲ πανηγυρίζουσι, τὸν δεσπότην Ἰακχον.

Ἄγγελος Γεῖτονες τῶν οἰκῶν τοῦ Κλέμου καὶ τοῦ Ἀμφίονος,

δὲν ὑπάρχει (τοιαύτη) ἀνθρώπου κατάστασις βίου, ὅποιαν ἐγώ, ἐφ' ἔσον διαρκεῖ, οὔτε ἤθελον ἐπαινέσει οὔτε ἤθελον ψέξει ποτέ· διότι ἡ τύχη σηκώνει καὶ ἡ τύχη καταρρίπτει τὸν εὐτυχοῦντα καὶ τὸν δυστυχοῦντα ἐκάστοτε, καὶ οὐδεὶς ὑπάρχει μάντις τῶν προωρισμένων τοῖς ἀνθρώποις. (1160) ὁ Κρέων λ. γ. ἠτό ποτε κατ' ἐμὲ ἀξιομακάριστος, διότι ἔσωσε μὲν ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν τὴν Καδμείαν ταύτην γῆν καὶ ἔλαβε πᾶσαν τὴν μοναρχίαν τῆς χώρας, ἠκμαζε δ' ἀφ' ἑτέρου ὡς γεννήσας εὐγενῆ τέκνα· καὶ τώρα ἔχουσι χαθῆ πάντα· διότι οὔτινος ἀνδρὸς αἰ ἠδοναὶ δραπετεύσωσι, δὲν βάλλω ἐγὼ τοῦτον ὅτι ζῆ, ἀλλὰ νομίζω ἐμψυχον νεκρόν. διότι ἔχε μέγαν πλοῦτον, ἂν θέλεις, ἐν τῷ αἰῶνι καὶ ζῆθι ἔχων βασιλικὸν ἀξίωμα· ἐάν ὅμως ἀπὸ τούτων λείπει ἡ χαρά, τᾶλλα ἐγὼ ἀντὶ σκιάς καπνοῦ (1170) ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἠδονὴν δὲν ἤθελον ἀγοράσει παρ' ἀνδρὸς τινος.

Χορός. Τίς δὲ πάλιν εἶναι ἡ συμφορὰ αὕτη τοῦ βασιλικοῦ αἵμου, τὴν ὅποιαν ἤλθες ἀγγέλλων;

Ἄγγελος. Ἐχουσιν ἀποθάνει· οἱ δὲ ζῶντες εἶναι αἵτιοι τοῦ θανάτου.

Χορός. Καὶ τίς εἶναι ὁ φονεὺς, τίς δ' ὁ φονευμένος; λέγε.

Ἄγγελος. Ὁ Αἴμων ἔχει ἀποθάνει· αὐτόχειρ δὲ φονεῖται.

Χορός. Ποῖον ἐκ τῶν δύο ὑπὸ τῆς πατρός· ἢ ὑπὸ τῆς ἰδίης χειρός;

Ἄγγελος. Αὐτὸς ὑφ' ἑαυτοῦ, μανίσας κατὰ τοῦ φοινικίου πατρὸς.

Χορός. ὦ μάντι, ἀληθῶς πόσον ὀρθὴν ἐξήνεγκας τὴν μαντείαν.

Ἄγγελος. Ἄφοῦ ταῦτα ἔχουσιν οὕτω δύνασαι νὰ σκέπτεσαι περὶ τῶν ἄλλων.

Χορός. Ἄλλ' ἰδοὺ βλέπω πλησίον τὴν δυστυχῆ Εὐροδίκην. (1180) τὴν σύζυγον τοῦ Κρέοντος, ἐκ δὲ τοῦ οἴκου ἔχει ἔλθει, ἢ ἐπειδὴ ἤκουσε περὶ τοῦ υἱοῦ ἢ τυχαίως.

Εὐροδίκη. ὦ πάντες ὑμεῖς οἱ πολῖται, ἤκουσα τὴν ὀμιλίαν ἐξεργομένην, ἵνα, ἀφοῦ ἔλθω, ἀποτείνω εὐχὰς (εὐχηθῶ) πρὸς τὴν Παλλάδα θεάιν, καὶ καθὼς κατὰ τύχην ἀπεκίνοῦν τὸν μοχλὸν τῆς

πύλης, ὥστε ν' ἀνοίξῃ, μ' ἐκτύπησε διὰ τῶν ὧτων ὁ περὶ οἰκείου κακοῦ λόγος· φοβηθεῖσα δὲ πίπτω ὑπτία ἐπὶ τῶν ὑψηρετριῶν καὶ λιποθυμῶ. ἀλλ' ὅτισιδήποτε ἦτο ὁ λόγος, εἶπατε πάλιν· (1190) διότι θ' ἀκούσω (αὐτόν) ὡς οὔσα οὐχὶ ἄπειρος δυστυχιῶν.

"Ἄγγελος. Ἐγὼ, ἀγαπητὴ δέσποινα, καὶ θὰ εἶπω, ἐπειδὴ ἤμην παρών, καὶ οὐδένα λόγον τῆς ἀληθείας θὰ παραλίπω. διότι πρὸς τίνα σκοπὸν ἤθελον σὲ παρηγορεῖ διὰ μαλακῶν λόγων, τοὺς ὁποίους θὰ φανῶμεν ὕστερον, ὅτι λέγομεν ψευδῶς; ὀρθὸν πρᾶγμα εἶναι πάντοτε ἡ ἀλήθεια. ἐγὼ δ' ὡς ὀπαδὸς ἠκολούθησα τὸν σύζυγόν σου εἰς τὸ ἄκρον τῆς πεδιάδος, ὅπου ἔκειτο ἀμόμη τὸ ἀνελέητον κυνοσπάρακτον σῶμα τοῦ Πολυνείκουσ· καὶ τοῦτον μὲν, ἀφοῦ παρεκαλέσαμεν τὴν ἐνοδίαν θεὰν καὶ τὸν Πλούτωνα ἐξευμενισθέντες νὰ περιστείλωσι τὸν θυμὸν των, (1200) ἀφοῦ ἐλούσαμεν ἀγνὸν λουτρόν, ἐν κλάδοις ἐλαίας νεωστὶ ἀποκοπεῖσιν, ὅ,τι βέβαια εἶχεν ὑπόλειφθῆ, κατεκαίωμεν, καὶ ἀφοῦ ὑψηλὸν τύμβον ἐκ χώματος τῆς πατρῴας γῆς σωρεύσαντες ἠγάγαμεν, ἔπειτα πρὸς τὸν λιθόστρωτον τῆς κόρης κοῖλον νυμφικὸν θάλαμον "Αἶδου ἐβαίνομεν, ἵνα εἰσέλθωμεν. μακρόθεν δ' ἀκούει τις φωνὴν ὀξέων θρήνων περὶ τὸν ἀκῆδευτον νυμφικὸν θάλαμον, καὶ ἐλθὼν ἀναγγέλλει εἰς τὸν δεσπότην Κρέοντα· περὶ τὰ ὧτα δὲ τούτου ἔρχομένου πλησιέστερον περιήχησεν ἀθλία ἄσημος βοή, ἐκραγεῖς δ' εἰς θρήνους (1210) ἐκπέμπει θρηνώδη λόγον· ὦ δυστυχῆς ἐγὼ, ἄρα γε εἶμαι μάντις; ἄρα γε ἔρχομαι δυστυχεστάτην πορείαν τῶν προτέρων πορειῶν; ἡ φωνὴ τοῦ υἱοῦ μὲ θωπεύει· ἀλλὰ, ὦ θεράποντες, ταχέως πηγαίνετε πλησιέστερον, καὶ ἀφοῦ παραστάντες εἰς τὸν τάφον εἰσδύσητε εἰς τὸν δι' ἀποσπάσεως λίθου γενόμενον ἄρμον τὸν κατ' αὐτὸ τὸ στόμιον κυττάξατε, ἂν ἀκούω τὴν φωνὴν τοῦ Αἶμονος ἢ ἐξεπατῶμαι ὑπὸ τῶν θεῶν. ταῦτα παρετηροῦμεν διαταχθέντες ὑπὸ τοῦ ἀθύμου δεσπότη· ἐν δὲ τῷ μυχῷ τοῦ τύμβου (1220) ἐκείνην μὲν εἶδομεν κρεμαστὴν ἐκ τοῦ αὐχένος, δεδεμένην διὰ βρόχου μιτώδους ἐκ σινδόνας, τοῦτον δὲ περὶ τὸ μέσον αὐτῆς περιπετῶς προσκεκολλημένον, θρηνοῦντα τὸν θάνατον τῆς ἐν τῷ "Αἰδῇ νύμφης καὶ τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς καὶ τὸν δυστυχῆ γάμον. ἐκεῖνος δὲ καθὼς εἶδεν αὐτόν, θλιβεράν οἰμωγὴν ἐκβαλὼν εἰσέρ-

χεται πρὸς αὐτὸν καὶ θρηνωδῶς καλεῖ· ὦ δυστυχῆ, ὅποῖον ἔργον ἔχεις κάμει! πῶς ἐσκέφθης; τί παθὼν ἀπώλεσας τὰς φρένας; ἔξελθε, τέκνον, ὡς ἰκέτης σὲ παρακαλῶ. (1230) τοῦτον δὲ προσβλέψας ὁ παῖς μὲ ὀφθαλμοὺς ἀγρίου, πύσας εἰς τὸ πρόσωπον καὶ οὐδὲν ἀντειπὼν, ἔλκει τὰ διπλᾶ τοῦ ξίφους ἄγκιστρα· ἀλλὰ δὲν ἐπέτυχε τὸν πατέρα ἐξορμῶντα δρομαίως· ἔπειτα ὁ κακόμοιρος ὀργισθεὶς καθ' ἑαυτοῦ, ὅπως ἠύρισκετο, ἀνατείνας τὴν χεῖρα καθ' ἑαυτοῦ ὤθησεν εἰς τὰς πλευρὰς τὸ ξίφος μέχρι τοῦ μέσου, καὶ ἔμφρων ἀκόμη προσκολλᾶται εἰς τὴν παρθένον (λαβὼν αὐτὴν) εἰς τὸν χαλαρὸν βραχίονα (αὐτοῦ)· καὶ πνευστιῶν ἐκβάλλει ὀρμητικὸν ῥεῦμα αἱματηρῶν σταγόνων εἰς τὴν λευκὴν παρεϊάν. κεῖται δὲ νεκρὸς περὶ νεκρὸν, τὴν γαμήλιον (1240) τελετὴν ὁ δυστυχῆς λαχὼν εἰς τοῦ Ἄιδου τοῦλάχιστον τὸν οἶκον, δεῖξας μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων πόσον μέγιστον κακὸν εἶναι εἰς τὸν ἀνθρωπὸν ἢ ἀβουλία.

Χορός. Τί ἤθελες εἰκάσει, ὅτι εἶναι τοῦτο; ἢ γυνὴ ἀπῆλθε, χωρὶς νὰ εἶπῃ καλὸν ἢ κακὸν λόγον.

Ἄγγελος. Καὶ ἐγὼ ἔχω ἀπορήσει· ἀλλὰ βόσχομαι μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι, ἀκούσασα τὴν συμφορὰν τοῦ τέκνου, δὲν θὰ ἐκφωνήσῃ θρήνους εἰς τὴν πόλιν, ἀλλ' ἐντὸς ὑπὸ τὴν στέγην θὰ προβάλλῃ εἰς τὰς θεραπαινίδας νὰ μυρολογῶσι τὸ οἰκιακὸν πένθος. διότι δὲν εἶναι ἀσύνητος ὥστε ν' ἀμαρτάνῃ. (1250).

Χορός. Δὲν εἰξεύρω· εἰς ἐμὲ ὅμως βέβαια καὶ ἡ πολλὴ σιωπὴ ἐπικίνδυνον φαίνεται, ὅτι εἶναι, καὶ ἡ ἀνοφελῶς πολλὴ βοή.

Ἄγγελος. Ἄλλ' ἄς ἴδωμεν, μήπως τι καὶ κεκρυμμένον μυστικὰ ἐν τῇ θυμωμένῃ καρδίᾳ καλύπτει, εἰσερχόμενοι εἰς τὸν οἶκον. διότι καλῶς βέβαια λέγεις· καὶ ἐκ τῆς πολλῆς δηλ. σιωπῆς εἶναι ἴσως κίνδυνος.

Χορός. Ἄλλ' ἰδοὺ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ἔχει ἔλθει κρατῶν φανερόν σημεῖον, ἂν ἐπιτρέπεται νὰ εἶπω, οὐχὶ ξένης ἀμαρτίας ἀλλ' ἰδίου ἔστυτοῦ ἀμαρτήματος. (1260).

Στροφή α'.

Κρέων. Ἴω ἀφρόνων φρενῶν ἀκαμπτα θανατηφόρα ἀμαρτήματα· ὦ σεις βλέποντες συγγενεῖς φονεύσαντας καὶ φονευθέντας. οἴμοι διὰ τὰ ἀτυχῆ βουλευμὰτά μου. Ἴω τέκνον, νέος διὰ νέου

είδους θανάτου, αιαι αιαι απέθανες, ἀπηλλάγης, διὰ τὰς ἰδικὰς μου καὶ ὄχι διὰ ἰδικὰς σου δυσβουλίας.

Χορός. Οἴμοι, πόσον ἀργὰ φαίνεσαι, ὅτι ἔμαθες τὸ δίκαιον. (1270).

Κρέων. Οἴμοι, ἔχω μάθει ὁ δυστυχῆς· θεὸς δέ τις τότε, ὡς φαίνεται, τότε κατέχων με βαρὺ κτύπημα ἐκτύπησεν ἐν τῇ ἐμῇ κεφαλῇ, ἐνέβαλε δὲ εἰς ἀγρίας βουλάς, οἴμοι, ἀνκτρέπων διὰ τῶν ποδῶν τὴν ἡδονὴν τοῦ βίου. φεῦ φεῦ, ὦ βάσανα τῶν ἀνθρώπων κακά.

Ἄγγελος. ὦ δέσποτα, πῶς φαίνεσαι, ὅτι ἔχεις ἔλθει ἔχων καὶ κεκτημένος κακά, διότι ἄλλα μὲν ἔχεις ἐν ταῖς χερσὶν ἐδῶ, ἄλλα δ' ἐν τῷ οἴκῳ ταχέως θὰ ἴδῃς. (1280).

Κρέων. Τί δ' εἶναι πάλιν; ἀλήθειαι ἀκόμη χειρότερον τῶν κακῶν;

Ἄγγελος. Ἡ σύζυγός σου ἢ κατὰ πάντα μήτηρ τοῦ νεκροῦ τούτου ἢ δυστυχῆς ἔχει ἀρτίως ἀποθάνει διὰ ἰεσοτόμων πληγμάτων.

Ἀντιισοσφή α'.

Κρέων. ὦ ὦ δυσεξιλέωτος λιμὴν τοῦ "Αἰδοῦ, δικτὶ λοιπὸν δικτὶ μὲ καταστρέφεις; ὦ σὺ ὅστις λύπας διὰ τῆς κακῆς ἀγγελίας μοὶ ἐπροξένησας, τίνα λόγον λέγεις; αιαι ἄνδρα τεθνεώτα ἐφόνευσας πάλιν. τί λέγεις, θεράπον; τίς νέος αιαι (1290) διὰ σφαγῆς γενόμενος τῆς γυναικὸς θάνατος ἕνεκα τοῦ ὀλέθρου τοῦ υἱοῦ λέγεις ὅτι μ' ἔχει περιβάλει;

Ἄγγελος. Εἰμπορεῖς νὰ ἴδῃς (τὴν γυναικίαν)· διότι δὲν εἶναι πλέον ἐν τῷ μυχῷ (τοῦ οἴκου).

Κρέων. Οἴμοι, ἄλλο ἐδῶ κακὸν δεύτερον βλέπω ὁ δυστυχῆς. τίς ἄρα, τίς ἀκόμη τύχη μὲ περιμένει; ἔχω μὲν εἰς τὰς χεῖρας τὸ τέκνον ἀρτίως (νεκρὸν), ὁ δυστυχῆς, ἐκεῖ δὲ ἀπέναντι βλέπω (ἄλλον) νεκρὸν, φεῦ φεῦ ἀθλία μήτηρ, φεῦ τέκνον. (1300)

Ἄγγελος. Αὕτη διὰ ζήφους ὀξέως ἠκονημένου παρὰ τὸν βαμὸν παρέλυσεν τὰ βλέφαρα ἐπισκοτισθέντα, ἀφοῦ ἐθρήνησε μὲν τὴν ἐνδοξὸν τύχην τοῦ πρότερον θανόντος Μεγαρέως καὶ ἔπειτα (τὴν

τύχην) τούτου, τελευταῖον δὲ κατηράσθη δυστυχίας κατὰ τοῦ τοῦ παιδοκτόνου.

Στροφή β'.

Κρέων. Αἰεὶ αἰεὶ πετῶ ἀπὸ φόβου. δικτὶ δὲν μὲ κτυπᾷ τις διὰ ξίφους διστόμου κατὰσθηθα; δυστυχῆς ἐγώ, φεῦ φεῦ, (1310) ἔχω δὲ συμμιχθῆ μὲ δυστυχῆ ἀθλιότητα.

Ἄγγελος. Ὅντως κατηγορεῖσο ὑπὸ τῆς θανούσης ταύτης ὡς αἴτιος τοῦ θανάτου τούτου καὶ ἐκείνου.

Κρέων. Καὶ τίνι τρόπῳ ἀπηλλάγη τοῦ ζῆν φονευομένη;

Ἄγγελος. Ἰδίᾳ χειρὶ ὑπὸ τὸ ἦπαρ κτυπήσασα ἑαυτήν, καθὼς ἤκουσε τὸ ὀξυθρήνητον πάθος τοῦ υἱοῦ.

Κρέων. Οἴμοι οὐδέποτε ταῦτα ἀπὸ τῆς ἰδικῆς μου ἐνοχῆς θὰ προσαρροσθῶσιν εἰς ἄλλον ἐκ τῶν θνητῶν. διότι ἐγώ, ἐγώ σ' ἐφόνευσα, ὃ δυστυχῆς, ἐγώ, ἀληθῶς λέγω. ἰὼ θεράποντες, (1320) ἀπάγετέ με ἐκ τοῦ μέσου, ὡς τάχιστα ἀπάγετέ με, ὅστις δὲν εἶμαι περισσώτερον παρὰ τὸ μηδέν.

Χορός. Καλὰ παραινεῖς, ἂν ὑπάρχει τι καλὸν ἐν τοῖς κακοῖς. διότι τὰ παρόντα κακὰ εἶναι ἄριστα, ὅταν ἦναι συντομώτατα.

Ἀντιστροφή β'.

Κρέων. Ἄς ἔλθῃ, ἄς ἔλθῃ, ἄς φανῆ ὁ ἔσχατος τῶν ὑπ' ἐμοῦ (1330) προκληθέντων θανάτων ἄγων πρὸς ἐμὲ κάλλιστα τὴν τελευταίαν ἡμέραν· ἄς ἔλθῃ, ἄς ἔλθῃ, ἵνα μὴ ἴδω πλέον ἄλλην ἡμέραν.

Χορός. Ταῦτα εἶναι μέλλοντα· τῶν ὑπὸ τοῦ παρόντος καιροῦ ἀπαιτουμένων πρέπει νὰ πράττης τι· διότι περὶ τούτων φροντίζουσιν, ὅσοι πρέπει νὰ φροντίζωσι.

Κρέων. Ἄλλ' ὅσα ἐπιθυμῶ, ταῦτα συγκεφαλαιώσας ἠύχῃθην.

Χορός. Μὴ λοιπὸν εὐχῆσαι μηδέν· διότι ἀπὸ τῆς πεπρωμένης συμφορᾶς ἀδύνατον ν' ἀπαλλαγῶσιν οἱ θνητοί.

Κρέων. Δύνασθε ν' ἀπαγάγητε ἐκ τοῦ μέσου ἄνδρα κατεστραμμένον, ὁ ὁποῖος καὶ σέ, ὃ τέκνον, ἄκων ἐφόνευσα, (1340) καὶ σέ πάλιν ἐδῶ, οἴμοι ὁ δυστυχῆς, καὶ δὲν εἰξεύρω πρὸς ποῖον ἐκ τῶν δύο ν' ἀποβλέψω, εἰς τίνα νὰ στηριχθῶ· διότι πάντα τὰ

ἐν ταῖς χερσὶν ἔχουσι πέσει· ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀφόρητος μοῖρα εἰ-
σεπήδησεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν μου.

Χορός. Πολὺ πρῶτον μέρος τῆς εὐδαιμονίας εἶναι ἡ φρόνησις·
πρέπει δὲ νὰ μὴ ἀσεβῆ τις ὡς πρὸς τοὺς θεοὺς τοῦλάχιστον· δι-
ότι αἱ μεγαλαυχίαι τῶν μεγαλύχων, ἀφοῦ ὑποστῶσι μεγάλα
δυστυχήματα, μὲ τὸν χρόνον διδάσκουσι τὴν φρόνησιν.

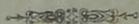
Τ Ε Λ Ο Σ

Εκδόσεις

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Α. Ξ. ΚΑΡΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Δημοσθένους οί τρεῖς Ὀλυμπιακοὶ ἐ σχολιασμένοι καὶ ἐξηγημένοι	1,50
Ὁμήρου Ὀδυσσεΐας αἱ ῥαψῳδίαὶ Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Η, Θ ἐ σχολιασμέναι καὶ ἐξηγημέναι. Ἐκάστη ἀποτελεῖ ἴδιον τεῖχος τιμώμενον	1,00
Ὀμηρικὴ Γραμματικὴ	0,75
Ὁμήρου Ἰλιάδος αἱ ῥαψῳδίαὶ Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Η, Θ, Ι, Κ, Λ, Μ, Ν, Ξ, Ο, Π, Ρ, Σ, Τ, Υ, Φ, Χ, Ψ, Ω ἐ σχολια- σμέναι καὶ ἐξηγημέναι. Ἐκάστη ἀποτελεῖ ἴδιον τεύ- χος τιμώμενον	1,00
Ὀλη ἢ Ἰλιάς μετὰ τῆς ὀμηρικῆς γραμματικῆς ἄδետος	21,00
Σοφοκλέους Τραγωδίαὶ. Ἐκάστη	2,80

Πωλοῦνται παρὰ τῷ ἐκδότη καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς ἐν Ἀθήναις
βιβλιοπώλαις.

Οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀποστέλλοντες πρὸς τὸν ἐκδότην τὸ τί-
μημα καὶ ἐνὸς μόνου τεύχους λαμβάνουσιν αὐτὸ τ α χ έ ω ς καὶ
ἀ σ φ α λ ῶ ς.

Διεύθυνσις : Α. Ξ. ΚΑΡΑΠΑΝΑΓΙΩΤΗΝ γυμνασιάρχην
Ἀθήνας.